॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯೇ

ಥೇರಗಾಥಾ-ಅಟ್ಠಕಥಾ

(ದುತಿಯೋ ಭಾಗೋ)

೪. ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತೋ

೧. ನಾಗಸಮಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಲಙ್ಕತಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ನಾಗಸಮಾಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಗಿಮ್ಹಸಮಯೇ ಸೂರಿಯಾತಪಸನ್ತತ್ತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಛತ್ತಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಕ್ಯರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ನಾಗಸಮಾಲೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಞಾತಿಸಮಾಗಮೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಅಞ್ಞತರಂ ನಚ್ಚಕಿಂ ಮಹಾಪಥೇ ತೂರಿಯೇಸು ವಜ್ಜನ್ತೇಸು ನಚ್ಚನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ, ''ಅಯಂ ಚಿತ್ತಕಿರಿಯವಾಯೋಧಾತುವಿಪ್ಫಾರವಸೇನ ಕರಜಕಾಯಸ್ಸ ತಥಾ ತಥಾ ಪರಿವತ್ತಿ, ಅಹೋ ಅನಿಚ್ಚಾ ಸಙ್ಖಾರಾ''ತಿ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೯.೩೭-೪೮) -

''ಅಙ್ಗಾರಜಾತಾ ಪಥವೀ, ಕುಕ್ಕುಳಾನುಗತಾ ಮಹೀ।
ಪದುಮುತ್ತರೋ ಭಗವಾ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸಮ್ಹಿ ಚಙ್ಕಮಿ॥

''ಪಣ್ಡರಂ ಛತ್ತಮಾದಾಯ, ಅದ್ಧಾನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಹಂ।
ತತ್ಥ ದಿಸ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ವಿತ್ತಿ ಮೇ ಉಪಪಜ್ಜಥ॥

''ಮರೀಚಿಯೋತ್ಥಟಾ ಭೂಮಿ, ಅಙ್ಗಾರಾವ ಮಹೀ ಅಯಂ।
ಉಪಹನ್ತಿ ಮಹಾವಾತಾ, ಸರೀರಸ್ಸಾಸುಖೇಪನಾ॥

''ಸೀತಂ ಉಣ್ಹಂ ವಿಹನನ್ತಂ, ವಾತಾತಪನಿವಾರಣಂ।
ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹ ಇಮಂ ಛತ್ತಂ, ಫಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಬ್ಬುತಿಂ॥

''ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಕಾರುಣಿಕೋ, ಪದುಮುತ್ತರೋ ಮಹಾಯಸೋ।
ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿ ತದಾ ಜಿನೋ॥

''ತಿಂಸಕಪ್ಪಾನಿ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ।

ಸತಾನಂ ಪಞ್ಚಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಹೋಸಹಂ॥

“ಪದೇಸರಜ್ಜಂ ವಿಪುಲಂ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಂ।
ಅನುಭೋಮಿ ಸಕಂ ಕಮ್ಮಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಸುಕತಮತ್ತನೋ॥

“ಅಯಂ ಮೇ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಜಾತಿ, ಚರಿಮೋ ವತ್ತತೇ ಭವೋ।
ಅಜ್ಜಾಪಿ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ಮೇ, ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಧರೀಯತಿ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಭತ್ತಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಭತ್ತದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ -

೧೬೭“ಅಲಙ್ಕತಾ ಸುವಸನಾ, ಮಾಲಿನೀ ಚನ್ದನುಸ್ಸದಾ।
ಮಜ್ಝೇ ಮಹಾಪಥೇ ನಾರೀ, ತೂರಿಯೇ ನಚ್ಚತಿ ನಟ್ಟಕೀ॥

೧೬೮“ಪಿಣ್ಡಿಕಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋಹಂ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಂ ಉದಿಕ್ಖಿಸಂ।
ಅಲಙ್ಕತಂ ಸುವಸನಂ, ಮಚ್ಚುಪಾಸಂವ ಓಡ್ಡಿತಂ॥

೧೬೯“ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥ।
ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥ॥

೧೭೦“ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ -

ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಲಙ್ಕತಾತಿ** ಹತ್ಥೂಪಗಾದಿಆಭರಣೇಹಿ ಅಲಙ್ಕತಗತ್ತಾ। **ಸುವಸನಾತಿ** ಸುನ್ದರವಸನಾ ಸೋಭನವತ್ಥನಿವತ್ಥಾ। **ಮಾಲಿನೀತಿ** ಮಾಲಾಧಾರಿನೀ ಪಿಳನ್ಧಿತಪುಪ್ಫಮಾಲಾ। **ಚನ್ದನುಸ್ಸದಾತಿ** ಚನ್ದನಾನುಲೇಪಲಿತ್ತಸರೀರಾ। **ಮಜ್ಝೇ ಮಹಾಪಥೇ ನಾರೀ, ತೂರಿಯೇ ನಚ್ಚತಿ ನಟ್ಟಕೀತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಏಕಾ ನಾರೀ ನಟ್ಟಕೀ ನಾಟಕಿತ್ಥೀ ನಗರವೀಥಿಯಾ ಮಜ್ಝೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ತೂರಿಯೇ ವಜ್ಜನ್ತೇ ನಚ್ಚತಿ, ಯಥಾಪಟ್ಠಪಿತಂ ನಚ್ಚಂ ಕರೋತಿ।

ಪಿಣ್ಡಿಕಾಯಾತಿ ಭಿಕ್ಖಾಯ। **ಪವಿಟ್ಠೋಹನ್ತಿ** ನಗರಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಅಹಂ। **ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಂ ಉದಿಕ್ಖಿಸನ್ತಿ** ನಗರವೀಥಿಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪರಿಸ್ಸಯಪರಿಹರಣತ್ಥಂ ವೀಥಿಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ತಂ ನಟ್ಟಕಿಂ ಓಲೋಕೇಸಿಂ। ಕಿಂ ವಿಯ? **ಮಚ್ಚುಪಾಸಂವ ಓಡ್ಡಿತನ್ತಿ** ಯಥಾ ಮಚ್ಚುಸ್ಸ ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಪಾಸಭೂತೋ ರೂಪಾದಿಕೋ ಓಡ್ಡಿತೋ ಲೋಕೇ ಅನುವಿಚರಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಏಕಂಸೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಅನತ್ಥಾವಹೋ, ಏವಂ ಸಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖಾನೇ ಠಿತಾನಂ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಏಕಂಸತೋ ಅನತ್ಥಾವಹಾತಿ ಮಚ್ಚುಪಾಸಸದಿಸೀ ವುತ್ತಾ।

ತತೋತಿ ತಸ್ಮಾ ಮಚ್ಚುಪಾಸಸದಿಸತ್ತಾ। **ಮೇ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ। **ಮನಸೀಕಾರೋ ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥಾ**ತಿ "ಅಯಂ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾತೋ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧೋ ಮಂಸೇನ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ಛವಿಯಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ ಅಸುಚಿದುಗ್ಗನ್ಧಜೇಗುಚ್ಛಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ ಅನಿಚ್ಚುಚ್ಛಾದನಪರಿಮದ್ದನಭೇದನವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋ ಈದಿಸೇ ವಿಕಾರೇ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ ಏವಂ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। **ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹೂ**ತಿ ಏವಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಸಭಾವೂಪಧಾರಣಮುಖೇನ ತಸ್ಸ ಚ ತಂನಿಸ್ಸಿತಾನಞ್ಚ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ ಸರಸಪಭಙ್ಗುತಞ್ಚ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ತೇಸು ಚ ಯಕ್ಖರಕ್ಖಸಾದೀಸು ವಿಯ ಭಯತೋ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೇಸು ತತ್ಥ ಮೇ ಅನೇಕಾಕಾರಆದೀನವೋ ದೋಸೋ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ಚ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆನಿಸಂಸೋ। **ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನಂ ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸನಾನುಭಾವಸಿದ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿದಾಞಾಣಂ ಮಮ ಹದಯೇ ಸಣ್ಠಾಸಿ, ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ಗಹಣೇ ಚಿತ್ತಂ ನಾಹೋಸಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಮುಞ್ಚಿತುಕಾಮತಾದಿವಸೇನ ತತ್ಥ ಉದಾಸೀನಮೇವ ಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣತೋ ಪರಂ। **ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ**ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಭಾವನಾಯ ವತ್ತಮಾನಾಯ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ಏತೇನ ಫಲುಪ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಹಿ ಕಿಲೇಸಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ನಾಮ, ಫಲಕ್ಖಣೇ ವಿಮುತ್ತಾತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ನಾಗಸಮಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಭಗುತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಹಂ ಮಿದ್ಧೇನಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಭಗುತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ತಸ್ಸ ಧಾತುಯೋ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ನಿಮ್ಮಾನರತೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಅಪರಾಪರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಕ್ಯರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಭಗೂ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅನುರುದ್ಧಕಿಮಿಲೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಬಾಲಕಲೋಣಕಗಾಮೇ ವಸನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಥಿನಮಿದ್ಧಾಭಿಭವಂ ವಿನೋದೇತುಂ ವಿಹಾರತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಚಙ್ಕಮಂ ಅಭಿರುಹನ್ತೋ ಪಪತಿತ್ವಾ ತದೇವ ಅಙ್ಕುಸಂ ಕತ್ವಾ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೭.೪೯-೫೭) –

"ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ, ಪದುಮುತ್ತರೇ ಮಹಾಯಸೇ।
ಪುಪ್ಫವಟಂಸಕೇ ಕತ್ವಾ, ಸರೀರಮಭಿರೋಪಯಿಂ॥

"ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ನಿಮ್ಮಾನಂ ಅಗಮಾಸಹಂ।
ದೇವಲೋಕಗತೋ ಸನ್ತೋ, ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಂ ಸರಾಮಹಂ॥

"ಅಮ್ಬರಾ ಪುಪ್ಫವಸ್ಸೋ ಮೇ, ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಪವಸ್ಸತಿ।
ಸಂಸರಾಮಿ ಮನುಸ್ಸೇ ಚೇ, ರಾಜಾ ಹೋಮಿ ಮಹಾಯಸೋ॥

"ತಹಿಂ ಕುಸುಮವಸ್ಸೋ ಮೇ, ಅಭಿವಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬದಾ।
ತಸ್ಸೇವ ಪುಪ್ಫಪೂಜಾಯ, ವಾಹಸಾ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಿನೋ॥

"ಅಯಂ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಮಯ್ಹಂ, ಚರಿಮೋ ವತ್ತತೇ ಭವೋ।

ಅಜ್ಜಾಪಿ ಪುಪ್ಫವಸ್ಸೋ ಮೇ, ಅಭಿವಸ್ಸತಿ ಸಬ್ಬದಾ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಪುಪ್ಫಮಭಿರೋಪಯಿಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ದೇಹಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಫಲಸುಖೇನ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖೇನ ಚ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಏಕವಿಹಾರಂ ಅನುಮೋದಿತುಂ ಉಪಗತೇನ - “ಕಚ್ಚಿ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಹರಸೀ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರಂ ನಿವೇದೇನ್ತೋ -

೨೭೧“ಅಹಂ ಮಿದ್ಧೇನ ಪಕತೋ, ವಿಹಾರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಮಿಂ।
ಚಙ್ಕಮಂ ಅಭಿರುಹನ್ತೋ, ತತ್ಥೇವ ಪಪತಿಂ ಛಮಾ॥

೨೭೨“ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಮಜ್ಜಿತ್ವಾ, ಪುನಪಾರುಯ್ಹ ಚಙ್ಕಮಂ।
ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮಿಂ ಸೋಹಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ॥

೨೭೩“ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥ।
ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥ॥

೨೭೪“ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಮಿದ್ಧೇನ ಪಕತೋ**ತಿ ಕಾಯಾಲಸಿಯಸಙ್ಖಾತೇನ ಅಸತ್ತಿವಿಘಾತಸಭಾವೇನ ಮಿದ್ಧೇನ ಅಭಿಭೂತೋ। **ವಿಹಾರಾ**ತಿ ಸೇನಾಸನತೋ। **ಉಪನಿಕ್ಖಮಿ**ನ್ತಿ ಚಙ್ಕಮಿತುಂ ನಿಕ್ಖಮಿಂ। **ತತ್ಥೇವ ಪಪತಿಂ ಛಮಾ**ತಿ ತತ್ಥೇವ ಚಙ್ಕಮಸೋಪಾನೇ ನಿದ್ದಾಭಿಭೂತತಾಯ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಪತಿಂ। **ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಮಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತನೇನ ಪಂಸುಕಿತಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಾವಯವಾನಿ ಅನುಮಜ್ಜಿತ್ವಾ। **ಪುನಪಾರುಯ್ಹ ಚಙ್ಕಮ**ನ್ತಿ “ಪತಿತೋ ದಾನಾಹ”ನ್ತಿ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪುನಪಿ ಚಙ್ಕಮಟ್ಠಾನಂ ಆರುಹಿತ್ವಾ। **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ಗೋಚರಜ್ಝತ್ತೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇ ನೀವರಣವಿಕ್ಖಮ್ಭನೇನ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಿನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇದಮೇವ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಹೋಸಿ।

ಭಗುತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಸಭಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪರೇ ಚಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಭಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಉಪಾಹನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪೇ ಭಗವತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯೇ ಛಹಿ ಕುಲಪುತ್ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ತಸತ್ತಮೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಇತರೇ

ಆಹ - “ಮಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜೀವಿತೇ ಸಾಪೇಕ್ಖಾ ಹೋಮ, ಜೀವಿತೇ ಸಾಪೇಕ್ಖೇನ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಾ ಚ ದುಕ್ಖಾ। ಹನ್ದ, ಮಯಂ ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಯ್ಹ ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಮಾ”ತಿ। ತೇ ತಥಾ ಅಕಂಸು।

ಅಥ ನೇಸಂ ಮಹಾಥೇರೋ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ತದಹೇವ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಹುತ್ವಾ ಉತ್ತರಕುರುತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಉಪನೇಸಿ। ಇತರೇ - “ತುಮ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಕತಕಿಚ್ಚಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಲ್ಲಾಪಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪಪಞ್ಚೋ, ಸಮಣಧಮ್ಮಮೇವ ಮಯಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ತುಮ್ಹೇ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಮನುಯುಞ್ಜಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ಥೇರೋ ನೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿ।

ತತೋ ನೇಸಂ ಏಕೋ ದ್ವೀಹತೀಹಚ್ಚಯೇನ ಅಭಿಞ್ಞಾಪರಿವಾರಂ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ತಥೇವ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇಸು ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ, ಅನಾಗಾಮೀ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಇತರೇ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲಙ್ಕಿರಿಯಮೇವ ಕತ್ವಾ ಛಸು ಕಾಮಸಗ್ಗೇಸು ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮತೋ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಮಲ್ಲರಾಜಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, ಏಕೋ ಗನ್ಧಾರರಾಜಕುಲೇ, ಏಕೋ ಬಾಹಿರರಟ್ಠೇ, ಏಕೋ ರಾಜಗಹೇ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕುಲದಾರಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಇತರೋ ಅಞ್ಞತರಿಸ್ಸಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾಯ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಸಾ ಕಿರ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಖತ್ತಿಯಸ್ಸ ಧೀತಾ, ನಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ - “ಅಮ್ಹಾಕಂ ಧೀತಾ ಸಮಯನ್ತರಂ ಜಾನಾತೂ”ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾದಯಿಂಸು। ಅಥೇಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಂ ಗಬ್ಭಿನಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿಂಸು। ಸಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಭಾಯಂ ವಿಜಾಯಿ। ತೇನಸ್ಸ **ಸಭಿಯೋತ್ವೇವ** ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಸತ್ಥಾನಿ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾವಾದೀ ಹುತ್ವಾ ವಾದಪ್ಪಸುತೋ ವಿಚರನ್ತೋ ಅತ್ತನಾ ಸದಿಸಂ ಅದಿಸ್ವಾ ನಗರದ್ವಾರೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರಾದಯೋ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಮಾತುಯಾ ಇತ್ಥಿಭಾವಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನೇ ವೀಸತಿಪಞ್ಹೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇ ಚಸ್ಸ ತೇಸಂ ಪಞ್ಹಾನಂ ಅತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಕಾತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು। **ಸಭಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾಯಂ** (ಸು॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨. ಸಭಿಯಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ) ಪನ “ಸುದ್ಧಾವಾಸಬ್ರಹ್ಮಾ ತೇ ಪಞ್ಹೇ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅದಾಸೀ”ತಿ ಆಗತಂ।

ಯದಾ ಪನ ಭಗವಾ ಪವತ್ತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜಗಹಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ವೇಳುವನೇ ವಿಹಾಸಿ, ತದಾ ಸಭಿಯೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ತೇ ಪಞ್ಹೇ ಬ್ಯಾಕಾಸೀತಿ ಸಬ್ಬಂ **ಸಭಿಯಸುತ್ತೇ** (ಸು॰ ನಿ॰ ಸಭಿಯಸುತ್ತಂ) ಆಗತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಭಿಯೋ ಪನ ಭಗವತಾ ತೇಸು ಪಞ್ಹೇಸು ಬ್ಯಾಕತೇಸು ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೯.೧೭-೨೧) -

“ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಮುನಿನೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವುಸೀಮತೋ।
ದಿವಾವಿಹಾರಂ ವಜತೋ, ಅಕ್ಕಮನಮದಾಸಹಂ॥

“ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಪ್ಪಮ್ಹಿ, ಯಂ ದಾನಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಅಕ್ಕಮನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹಾ ಪನ ಹುತ್ವಾ ದೇವದತ್ತೇ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನ್ತೇ ದೇವದತ್ತಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ -

೨೭೫“ಪರೇ ಚ ನ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಯಮಾಮಸೇ।
ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾ॥

೨೭೬“ಯದಾ ಚ ಅವಿಜಾನನ್ತಾ, ಇರಿಯನ್ತ್ಯಮರಾ ವಿಯ।
ವಿಜಾನನ್ತಿ ಚ ಯೇ ಧಮ್ಮಂ, ಆತುರೇಸು ಅನಾತುರಾ॥

೨೭೭“ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಥಿಲಂ ಕಮ್ಮಂ, ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಞ್ಚ ಯಂ ವತಂ।
ಸಙ್ಕಸ್ಸರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ನ ತಂ ಹೋತಿ ಮಹಪ್ಫಲಂ॥

೨೭೮“ಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು, ಗಾರವೋ ನೂಪಲಬ್ಭತಿ।
ಆರಕಾ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ನಭಂ ಪುಥವಿಯಾ ಯಥಾ”ತಿ॥ -

ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪರೇತಿ** ಪಣ್ಡಿತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಞ್ಞೇ - “ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ”ತಿ “ಧಮ್ಮಂ ಅಧಮ್ಮೋ”ತಿಆದಿಭೇದಕರವತ್ಥುದೀಪನವಸೇನ ವಿವಾದಪ್ಪಸುತಾ ಪರೇ ನಾಮ। ತೇ ತತ್ಥ ವಿವಾದಂ ಕರೋನ್ತಾ “ಮಯಂ ಯಮಾಮಸೇ ಉಪರಮಾಮ ನಸ್ಸಾಮ ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಮಚ್ಚುಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತೀತಿ** ಯೇ ತತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತಾ - “ಮಯಂ ಮಚ್ಚುಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ”ತಿ ವಿಜಾನನ್ತಿ। **ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾತಿ** ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಜಾನನ್ತಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಮೇಧಗಾನಂ ಕಲಹಾನಂ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಥ ನೇಸಂ ತಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ತೇ ಮೇಧಗಾ ಸಮ್ಮನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ಪರೇ ಚಾತಿ** ಯೇ ಸತ್ಥು ಓವಾದಾನುಸಾಸನಿಯಾ ಅಗ್ಗಹಣೇನ ಸಾಸನತೋ ಬಾಹಿರತಾಯ ಪರೇ, ತೇ ಯಾವ “ಮಯಂ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏತ್ಥ ಇಧ ಲೋಕೇ ಸಾಸನಸ್ಸ ಪಟಿನಿಗ್ಗಾಹೇನ ಯಮಾಮಸೇ ವಾಯಮಾಮಾ”ತಿ ನ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ತಾವ ವಿವಾದಾ ನ ವೂಪಸಮ್ಮನ್ತಿ, ಯದಾ ಪನ ತಸ್ಸ ಗಾಹಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನವಸೇನ ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ತೇಸು ವಿವಾದಪ್ಪಸುತೇಸು ಅಧಮ್ಮಧಮ್ಮಾದಿಕೇ ಅಧಮ್ಮಧಮ್ಮಾದಿತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ತತೋ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಾ ತೇ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿವಾದಸಙ್ಖಾತಾ ಮೇಧಗಾ ಸಮ್ಮನ್ತೀತಿ ಏವಮ್ಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯದಾತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ। **ಅವಿಜಾನನ್ತಾತಿ** ವಿವಾದಸ್ಸ ವೂಪಸಮೂಪಾಯಂ, ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇ ವಾ ಯಾಥಾವತೋ ಅಜಾನನ್ತಾ। **ಇರಿಯನ್ತ್ಯಮರಾ ವಿಯಾತಿ** ಅಮರಾ ವಿಯ ಜರಾಮರಣಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ವಿಯ ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಹುತ್ವಾ ವತ್ತನ್ತಿ ಚರನ್ತಿ ವಿಚರನ್ತಿ ತದಾ ವಿವಾದೋ ನ ವೂಪಸಮ್ಮತೇವ। **ವಿಜಾನನ್ತಿ ಚ ಯೇ ಧಮ್ಮಂ, ಆತುರೇಸು ಅನಾತುರಾತಿ** ಯೇ ಪನ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಧಮ್ಮಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನನ್ತಿ, ತೇ ಕಿಲೇಸರೋಗೇನ ಆತುರೇಸು ಸತ್ತೇಸು ಅನಾತುರಾ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಅನೀಘಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವಸೇನ ವಿವಾದೋ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ವೂಪಸಮ್ಮತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಥಿಲಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ಓಲಿಯಿತ್ವಾ ಕರಣೇನ ಸಿಥಿಲಗಾಹಂ ಕತ್ವಾ ಸಾಥಲಿಭಾವೇನ ಕತಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ। **ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠನ್ತಿ** ವೇಸಿಆದಿಕೇ ಅಗೋಚರೇ ಚರಣೇನ, ಕುಹನಾದಿಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ವಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ ವತಸಮಾದಾನಂ। **ಸಙ್ಕಸ್ಸರನ್ತಿ** ಸಙ್ಕಾಹಿ ಸರಿತಬ್ಬಂ, ವಿಹಾರೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ಸುತ್ವಾ - “ನೂನ ಅಸುಕೇನ ಕತ”ನ್ತಿ ಪರೇಹಿ ಅಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಂ, ಉಪೋಸಥಕಿಚ್ಚಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಸನ್ನಿಪತಿತಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಂ ದಿಸ್ವಾ, “ಅದ್ಧಾ ಇಮೇ ಮಮ ಚರಿಯಂ ಞತ್ವಾ ಮಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಕಾಮಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ”ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಆಸಙ್ಕಾಹಿ ಸರಿತಂ ಉಸಙ್ಕಿತಂ ಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ। **ನ ತಂ ಹೋತೀತಿ** ತಂ ಏವರೂಪಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಂ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲಂ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ಅಮಹಪ್ಫಲಭಾವೇನೇವ

ಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾನಮ್ಪಿಸ್ಸ ನ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನಾ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿನೋ ಚ ವಿವಾದಸ್ಸ ಅವಸರೋ ಏವ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಗಾರವೋ ನೂಪಲಬ್ಭತೀತಿ ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ಅಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿಭಾವೇನ ಗರುಕಾತಬ್ಬೇಸು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಗಾರವೋ ಗರುಕರಣಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ। **ಆರಕಾ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮತೋಪಿ ಪಟಿವೇಧಸದ್ಧಮ್ಮತೋಪಿ ದೂರೇ ಹೋತಿ, ನ ಹಿ ತಂ ಗರೂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಿ, ಅಸಿಕ್ಖಿಯಮಾನೋ ಅನಾದಿಯನ್ತೋ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಅಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಕುತೋ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಸ್ಸತೀತಿ। ತೇನಾಹ - "ಆರಕಾ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ"ತಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? "**ನಭಂ ಪುಥವಿಯಾ ಯಥಾ**"ತಿ ಯಥಾ ನಭಂ ಆಕಾಸಂ ಪುಥವಿಯಾ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಸಭಾವತೋ ದೂರೇ। ನ ಕದಾಚಿ ಸಮ್ಮಿಸ್ಸಭಾವೋ। ತೇನೇವಾಹ -

"ನಭಞ್ಚ ದೂರೇ ಪಥವೀ ಚ ದೂರೇ, ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ತದಾಹು ದೂರೇ।
ತತೋ ಹವೇ ದೂರತರಂ ವದನ್ತಿ, ಸತಞ್ಚ ಧಮ್ಮೋ ಅಸತಞ್ಚ ರಾಜಾ"ತಿ॥(ಜಾ॰ ೧.೧೧.೪೧೪)।

ಸಭಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ನನ್ದಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಧಿರತ್ಥೂತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ನನ್ದಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾವಿಭವೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕೇನ ವತ್ಥೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಮಕಾಸಿ, ಸತ್ಥು ಬೋಧಿರುಕ್ಖೇ ಪದೀಪಪೂಜಞ್ಚ ಪವತ್ತೇತಿ। ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕರವಿಕಸಕುಣೋ ಹುತ್ವಾ ಮಧುರಕೂಜಿತಂ ಕೂಜನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ಮಯೂರೋ ಹುತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಸನಗುಹಾಯ ದ್ವಾರೇ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಮಧುರವಸ್ಸಿತಂ ವಸ್ಸಿ, ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ನನ್ದಕೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೮.೧೧-೧೮) -

"ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಸ್ಸ ಬೋಧಿಯಾ ಪಾದಪುತ್ತಮೇ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ತಯೋ ಉಕ್ಕೇ ಅಧಾರಯಿಂ॥

"ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಸೋಹಂ ಉಕ್ಕಮಧಾರಯಿಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಉಕ್ಕದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹಾ ಪನ ಹುತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಓವಾದೇ ಆಣತ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಸತಾನಿ ಏಕೋವಾದೇನೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪೇಸಿ। ತೇನ ನಂ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ಅಞ್ಞತರಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಇತ್ಥೀ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಹಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾ ತಂ ಕಿರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಸರೀರಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಕೂಲವಿಭಾವನಮುಖೇನ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

೧೭೯.ಧಿರತ್ಥು ಪೂರೇ ದುಗ್ಗನ್ಧೇ, ಮಾರಪಕ್ಖೇ ಅವಸ್ಸುತೇ।
ನವಸೋತಾನಿ ತೇ ಕಾಯೇ, ಯಾನಿ ಸನ್ದನ್ತಿ ಸಬ್ಬದಾ॥

೧೮೦.ಮಾ ಪುರಾಣಂ ಅಮಞ್ಞಿತ್ಥೋ, ಮಾಸಾದೇಸಿ ತಥಾಗತೇ।
ಸಗ್ಗೇಪಿ ತೇ ನ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಾನುಸೇ॥

೧೮೧.ಯೇ ಚ ಖೋ ಬಾಲಾ ದುಮ್ಮೇಧಾ, ದುಮ್ಮನ್ತೀ ಮೋಹಪಾರುತಾ।
ತಾದಿಸಾ ತತ್ಥ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಮಾರಖಿತ್ತಮ್ಹಿ ಬನ್ಧನೇ॥

೧೮೨.ಯೇಸಂ ರಾಗೋ ಚ ದೋಸೋ ಚ, ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ವಿರಾಜಿತಾ।
ತಾದೀ ತತ್ಥ ನ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಛಿನ್ನಸುತ್ತಾ ಅಬನ್ಧನಾ"ತಿ॥ - ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಧೀ**ತಿ ಜಿಗುಚ್ಛನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, **ರತ್ಥೂ**ತಿ ರ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಧೀ ಅತ್ಥು ತಂ ಜಿಗುಚ್ಛಾಮಿ ತವ ಧಿಕ್ಕಾರೋ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪೂರೇ**ತಿಆದೀನಿ ತಸ್ಸಾ ಧಿಕ್ಕಾತಬ್ಬಭಾವದೀಪನಾನಿ ಆಮನ್ತನವಚನಾನಿ। **ಪೂರೇ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಜೇಗುಚ್ಛೇಹಿ ನಾನಾಕುಣಪೇಹಿ ನಾನಾವಿಧಅಸುಚೀಹಿ ಸಮ್ಪುಣ್ಣೇ। **ದುಗ್ಗನ್ಧೇ**ತಿ ಕುಣಪಪೂರಿತತ್ತಾ ಏವ ಸಭಾವದುಗ್ಗನ್ಧೇ। **ಮಾರಪಕ್ಖೇ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ವಿಸಭಾಗವತ್ಥು ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರನಿಮಿತ್ತತಾಯ ಕಿಲೇಸಮಾರಂ ವಡ್ಢೇತಿ, ದೇವಪುತ್ತಮಾರಸ್ಸ ಚ ಓತಾರಂ ಪವಿಟ್ಠಂ ದೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಮಾರಸ್ಸ ಪಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಮಾರಪಕ್ಖೇ"ತಿ। **ಅವಸ್ಸುತೇ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಕಿಲೇಸಾವಸ್ಸವನೇನ ತಹಿಂ ತಹಿಂ ಅಸುಚಿನಿಸ್ಸನ್ದನೇನ ಚ ಅವಸ್ಸುತೇ। ಇದಾನಿಸ್ಸಾ **ನವಸೋತಾನಿ ತೇ ಕಾಯೇ, ಯಾನಿ ಸನ್ದನ್ತಿ ಸಬ್ಬದಾ**ತಿ "ಅಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ಅಕ್ಖಿಗೂಥಕೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೯೯) ವುತ್ತಂ ಅಸುಚಿನೋ ಅವಸ್ಸವನಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಏವಂ ಪನ ನವಛಿದ್ದಂ ಧುವಸ್ಸವಂ ಅಸುಚಿಭರಿತಂ ಕಾಯಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನನ್ತೀ **ಮಾ ಪುರಾಣಂ ಅಮಞ್ಞಿತ್ಥೋ**ತಿ ಪುರಾಣಂ ಅಜಾನನಕಾಲೇ ಪವತ್ತಂ ಹಸಿತಲಪಿತಂ ಕೀಳಿತಂ ಮಾ ಮಞ್ಞಿ, "ಇದಾನಿಪಿ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮಾ ಚಿನ್ತೇಹಿ। **ಮಾಸಾದೇಸಿ ತಥಾಗತೇ**ತಿ ಯಥಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪುರಿಮಕಾ ಬುದ್ಧಸಾವಕಾ ಆಗತಾ, ಯಥಾ ವಾ ತೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಗತಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ಯಥಾ ಚ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ತಥಲಕ್ಖಣಂ ತಥಧಮ್ಮೇ ಚ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಆಗತಾ ಅಧಿಗತಾ ಅವಬುದ್ಧಾ, ತಥಾ ಇಮೇಪೀತಿ ಏವಂ ತಥಾ ಆಗಮನಾದಿಅತ್ಥೇನ ತಥಾಗತೇ ಅರಿಯಸಾವಕೇ ಪಕತಿಸತ್ತೇ ವಿಯ ಅವಞ್ಞಾಯ ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮಮಾನಾ ಮಾಸಾದೇಸಿ। ಅನಾಸಾದೇತಬ್ಬತಾಯ ಕಾರಣಮಾಹ। **ಸಗ್ಗೇಪಿ ತೇ ನ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮಾನುಸೇ**ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೇನಾಪಿ ಅಕ್ಖಾನೇನ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸುಖೇ ಸಗ್ಗೇಪಿ ತೇ ಸಾವಕಬುದ್ಧಾ ನ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಆದೀನವಸ್ಸ ಸುಪರಿದಿಟ್ಠತ್ತಾ ರಾಗಂ ನ ಜನೇನ್ತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮೀಳ್ಹರಾಸಿಸದಿಸೇ ಮಾನುಸೇ ಕಾಮಗುಣೇ, ತತ್ಥ ನ ರಜ್ಜನ್ತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ।

ಯೇ ಚ ಖೋತಿ ಯೇ ಪನ ಬಾಲ್ಯಪ್ಪಯೋಗತೋ **ಬಾಲಾ,** ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ **ದುಮ್ಮೇಧಾ,** ಅಸುಭೇ ಸುಭಾನುಪಸ್ಸನೇನ ದುಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತಿತಾಯ **ದುಮ್ಮನ್ತೀ,** ಮೋಹೇನ ಅಞ್ಞಾಣೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಚಿತ್ತತಾಯ **ಮೋಹಪಾರುತಾ ತಾದಿಸಾ** ತಥಾರೂಪಾ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾ, **ತತ್ಥ** ತಸ್ಮಿಂ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಿತೇ, **ಮಾರಖಿತ್ತಮ್ಹಿ ಬನ್ಧನೇ** ಮಾರೇನ ಓಡ್ಡಿತೇ ಮಾರಪಾಸೇ, **ರಜ್ಜನ್ತಿ** ರತ್ತಾ ಗಿದ್ಧಾ ಗಧಿತಾ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಪನ್ನಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

ವಿರಾಜಿತಾತಿ ಯೇಸಂ ಪನ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ತೇಲಞ್ಜನರಾಗೋ ವಿಯ ದುಮ್ಮೋಚನೀಯಸಭಾವೋ **ರಾಗೋ** ಸಪತ್ತೋ ವಿಯ ಲದ್ಧೋಕಾಸೋ ದುಸ್ಸನಸಭಾವೋ **ದೋಸೋ** ಅಞ್ಞಾಣಸಭಾವಾ **ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ** ಅರಿಯಮಗ್ಗವಿರಾಗೇನ ಸಬ್ಬಸೋ **ವಿರಾಜಿತಾ**

ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ, ತಾದಿಸಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ **ಛಿನ್ನಭವನೇತ್ತಿಸುತ್ತಾ** ತತೋ ಏವ ಕತ್ಥಚಿಪಿ ಬನ್ಧನಾಭಾವತೋ **ಅಬನ್ಧನಾ ತತ್ಥ** ತಸ್ಮಿಂ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಮಾರಪಾಸೇ **ನ ರಜ್ಜನ್ತಿ**। ಏವಂ ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಗತೋ।

ನನ್ದಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಜಮ್ಬುಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಜಮ್ಬುಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಸದ್ದಹನ್ತೋ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಬೀಜನೇನ ಪೂಜೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರೇನ ಉಪಾಸಕೇನ ಕಾರಿತೇ ಆರಾಮೇ ಆವಾಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರತಿ ತೇನ ಉಪಟ್ಠೀಯಮಾನೋ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಏಕೋ ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರೋ ಲೂಖಚೀವರಧರೋ ಕೇಸೋಹರಣತ್ಥಂ ಅರಞ್ಞತೋ ಗಾಮಾಭಿಮುಖೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋ ಉಪಾಸಕೋ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಕೇನ ಕೇಸಮಸ್ಸೂನಿ ಓಹಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಸುನ್ದರಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ದತ್ವಾ "ಇಧೇವ, ಭನ್ತೇ, ವಸಥಾ"ತಿ ವಸಾಪೇತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆವಾಸಿಕೋ ಇಸ್ಸಾಮಚ್ಛೇರಪಕತೋ ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರಂ ಆಹ - "ವರಂ ತೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಿನಾ ಪಾಪುಪಾಸಕೇನ ಉಪಟ್ಠೀಯಮಾನಸ್ಸ ಏವಂ ಇಧ ವಸನತೋ ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ಕೇಸೇ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಚೇಲಸ್ಸ ಸತೋ ಗೂಥಮುತ್ತಾಹಾರಜೀವನ"ನ್ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಪನ ವತ್ವಾ ತಾವದೇವ ವಚ್ಚಕುಟಿಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಾಯಾಸಂ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ವಿಯ ಹತ್ಥೇನ ಗೂಥಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಯಾವದತ್ಥಂ ಖಾದಿ, ಮುತ್ತಞ್ಚ ಪಿವಿ। ಇಮಿನಾ ನಿಯಾಮೇನ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಕಾಲಙ್ಕತ್ವಾ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ಪುನ ಗೂಥಮುತ್ತಾಹಾರೋ ವಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನೋಪಿ ಪಞ್ಚ ಜಾತಿಸತಾನಿ ನಿಗಣ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ಗೂಥಭಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿ।

ಪುನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮನುಸ್ಸಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಮಾನೋಪಿ ಅರಿಯೂಪವಾದಬಲೇನ ದುಗ್ಗತಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಥಞ್ಞಂ ವಾ ಖೀರಂ ವಾ ಸಪ್ಪಿಂ ವಾ ಪಾಯಮಾನೋ, ತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಮುತ್ತಮೇವ ಪಿವತಿ, ಓದನಂ ಭೋಜಿಯಮಾನೋ, ತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗೂಥಮೇವ ಖಾದತಿ, ಏವಂ ಗೂಥಮುತ್ತಪರಿಭೋಗೇನ ವಡ್ಢನ್ತೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋಪಿ ತದೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ತತೋ ವಾರೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿಂಸು। ಸೋ ಞಾತಕೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೋ ನಗ್ಗಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನ ನ್ಹಾಯತಿ, ರಜೋಜಲ್ಲಧರೋ ಕೇಸಮಸ್ಸೂನಿ ಲುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏಕಪಾದೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ನಿಮನ್ತನಂ ನ ಸಾದಿಯತಿ, ಮಾಸೋಪವಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ಭೋಜನಂ ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಏಕವಾರಂ ಕುಸಗ್ಗೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿವಾ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇನ ಲೇಹತಿ, ರತ್ತಿಯಂ ಪನ "ಅಲ್ಲಗೂಥಂ ಸಪ್ಪಾಣಕ"ನ್ತಿ ಅಖಾದಿತ್ವಾ ಸುಕ್ಖಗೂಥಮೇವ ಖಾದತಿ, ಏವಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ ವೀತಿವತ್ತಾನಿ ಮಹಾಜನೋ "ಮಹಾತಪೋ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛೋ"ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತನ್ನಿನ್ನೋ ತಪ್ಪೋಣೋ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಘಟೇ ಪದೀಪಂ ವಿಯ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಪಜ್ಜಲನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮೇವ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ, ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ಧಮ್ಮಪದೇ** "ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಕುಸಗ್ಗೇನಾ"ತಿ ಗಾಥಾವಣ್ಣನಾಯ (ಧ॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ಜಮ್ಬುಕತ್ಥೇರವತ್ಥು) ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅರಹತ್ತೇ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ "ಆದಿತೋ ಮಿಚ್ಛಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಾವಕೇನ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ಮಯಾ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

೧೮೩.“ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ, ರಜೋಜಲ್ಲಮಧಾರಯಿಂ।
ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಮಾಸಿಕಂ ಭತ್ತಂ, ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಅಲೋಚಯಿಂ॥

೧೮೪.“ಏಕಪಾದೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ, ಆಸನಂ ಪರಿವಜ್ಜಯಿಂ।
ಸುಕ್ಖಗೂಥಾನಿ ಚ ಖಾದಿಂ, ಉದ್ದೇಸಞ್ಚ ನ ಸಾದಿಯಿಂ॥

೧೮೫.“ಏತಾದಿಸಂ ಕರಿತ್ವಾನ, ಬಹುಂ ದುಗ್ಗತಿಗಾಮಿನಂ।
ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಮಹೋಘೇನ, ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಮಾಗಮಂ॥

೧೮೬.“ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ, ರಜೋಜಲ್ಲಮಧಾರಯಿ**ನ್ತಿ ನಗ್ಗಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಗಮನೇನ ನ್ಹಾನಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಪಞ್ಞಾಧಿಕಾನಿ ಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ ಸರೀರೇ ಲಗ್ಗಂ ಆಗನ್ತುಕರೇಣುಸಞ್ಞಾತಂ ರಜೋ, ಸರೀರಮಲಸಞ್ಞಾತಂ ಜಲ್ಲಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಧಾರೇಸಿಂ। **ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಮಾಸಿಕಂ ಭತ್ತ**ನ್ತಿ ರತ್ತಿಯಂ ಗೂಥಂ ಖಾದನ್ತೋ ಲೋಕವಞ್ಚನತ್ಥಂ ಮಾಸೋಪವಾಸಿಕೋ ನಾಮ ಹುತ್ವಾ ಪುಞ್ಞತ್ಥಿಕೇಹಿ ದಿನ್ನಂ ಭೋಜನಂ ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಏಕವಾರಂ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಪಠನವಸೇನ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ **ಅಲೋಚಯಿ**ನ್ತಿ ತಾದಿಸಚ್ಛಾರಿಕಾಪಕ್ಖೇಪೇನ ಸಿಥಿಲಮೂಲಂ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಅಙ್ಗುಲೀಹಿ ಲುಞ್ಚಾಪೇಸಿಂ।

ಏಕಪಾದೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ, ಆಸನಂ ಪರಿವಜ್ಜಯಿನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಆಸನಂ ನಿಸಜ್ಜಂ ಪರಿವಜ್ಜೇಸಿಂ, ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ಚ ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏಕೇನೇವ ಪಾದೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ। **ಉದ್ದೇಸ**ನ್ತಿ ನಿಮನ್ತನಂ। ಉದಿಸ್ಸಕತನ್ತಿ ಕೇಚಿ। **ನ ಸಾದಿಯಿ**ನ್ತಿ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏತಾದಿಸಂ ಕರಿತ್ವಾನ, ಬಹುಂ ದುಗ್ಗತಿಗಾಮಿನನ್ತಿ ಏತಾದಿಸಂ ಏವರೂಪಂ ವಿಪಾಕನಿಬ್ಬತ್ತನಕಂ ದುಗ್ಗತಿಗಾಮಿನಂ ಬಹುಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪುರಿಮಜಾತೀಸು ಇಧ ಚ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಮಹೋಘೇನಾ**ತಿ ಕಾಮೋಘಾದಿನಾ ಮಹತಾ ಓಘೇನ ವಿಸೇಸತೋ ದಿಟ್ಠೋಘೇನ ಅಪಾಯಸಮುದ್ದಂ ಪತಿಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನೋ, **ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಮಾಗಮ**ನ್ತಿ ತಾದಿಸೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಚ್ಛಿದ್ದೇನ ಕಿಚ್ಛೇನ ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪುಞ್ಞಬಲೇನ ಬುದ್ಧಂ “ಸರಣ”ನ್ತಿ ಆಗಮಾಸಿಂ, “ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ”ತಿ ಅವೇಚ್ಚಪಸಾದೇನ ಸತ್ಥರಿ ಪಸೀದಿಂ। **ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತ**ನ್ತಿ ಆಯತನಗತಂ ಮಮ ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸ, ಪಸ್ಸ ಸಾಸನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಸುಧಮ್ಮತಂ ಯೋಹಂ ತಥಾಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೋಪಿ ಏಕೋವಾದೇನೇವ ಸತ್ಥಾರಾ ಏದಿಸಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಸಮ್ಪಾಪಿತೋ। “**ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ**”ತಿಆದಿನಾ ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ ತೇನಾಹ (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೬.೧೭-೨೧) -

“ತಿಸ್ಸಸ್ಸಾಹಂ ಭಗವತೋ, ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮವನ್ದಿಯಂ।
ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಬೀಜನಿಂ ತತ್ಥ, ಸೀಹಾಸನಮಬೀಜಹಂ॥

“ದ್ವೇನವುತೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಸೀಹಾಸನಮಬೀಜಹಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬೀಜನಾಯ ಇದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಜಮ್ಬುಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸೇನಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸ್ವಾಗತಂ ವತಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೇನಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸಿಖಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಮೋರಹತ್ಥೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಪೂಜೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಗಿನಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸೇನಕೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಿಜ್ಜಾಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ಘರಾವಾಸಂ ವಸತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಮಹಾಜನೋ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಫಗ್ಗುನಮಾಸೇ ಉತ್ತರಫಗ್ಗುನನಕ್ಖತ್ತೇ ಉಸ್ಸವಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ಗಯಾಯಂ ತಿತ್ಥಾಭಿಸೇಕಂ ಕರೋತಿ। ತೇನ ತಂ ಉಸ್ಸವಂ "**ಗಯಾಫಗ್ಗೂ**"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ತಾದಿಸೇ ಉಸ್ಸವದಿವಸೇ ವೇನೇಯ್ಯಾನುಕಮ್ಪಾಯ ಗಯಾತಿತ್ಥಸಮೀಪೇ ವಿಹರತಿ, ಮಹಾಜನೋಪಿ ತಿತ್ಥಾಭಿಸೇಕಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ತತೋ ತತೋ ತಂ ಠಾನಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸೇನಕೋಪಿ ತಿತ್ಥಾಭಿಸೇಕತ್ಥಂ ತಂ ಠಾನಂ ಉಪಗತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೬.೯-೧೩) -

"ಮೋರಹತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಉಪೇಸಿಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ಮೋರಹತ್ಥಮದಾಸಹಂ॥

"ಇಮಿನಾ ಮೋರಹತ್ಥೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು ತಯೋ ಅಗ್ಗೀ, ಲಭಾಮಿ ವಿಪುಲಂ ಸುಖಂ॥

"ಅಹೋ ಬುದ್ಧೋ ಅಹೋ ಧಮ್ಮೋ, ಅಹೋ ನೋ ಸತ್ಥುಸಮ್ಪದಾ।
ದತ್ವಾನಹಂ ಮೋರಹತ್ಥಂ, ಲಭಾಮಿ ವಿಪುಲಂ ಸುಖಂ॥

"ತಿಯಗ್ಗೀ ನಿಬ್ಬುತಾ ಮಯ್ಹಂ, ಭವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಮೂಹತಾ।
ಸಬ್ಬಾಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ॥

"ಏಕತಿಂಸೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ದಾನಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಮೋರಹತ್ಥಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಸೋಮನಸ್ಸೋ ಉದಾನವಸೇನ -

೨೮೭."ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸಿ, ಗಯಾಯಂ ಗಯಫಗ್ಗುಯಾ।
ಯಂ ಅದ್ದಸಾಸಿಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ದೇಸೇನ್ತಂ ಧಮ್ಮಮುತ್ತಮಂ॥

೨೮೮."ಮಹಪ್ಪಭಂ ಗಣಾಚರಿಯಂ, ಅಗ್ಗಪತ್ತಂ ವಿನಾಯಕಂ।
ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಜಿನಂ ಅತುಲದಸ್ಸನಂ॥

೧೮೯“ಮಹಾನಾಗಂ ಮಹಾವೀರಂ, ಮಹಾಜುತಿಮನಾಸವಂ।
ಸಬ್ಬಾಸವಪರಿಕ್ಖೀಣಂ, ಸತ್ಥಾರಮಕುತೋಭಯಂ॥

೧೯೦“ಚಿರಸಙ್ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ವತ ಮಂ, ದಿಟ್ಠಿಸನ್ದಾನಬನ್ಧಿತಂ।
ವಿಮೋಚಯಿ ಸೋ ಭಗವಾ, ಸಬ್ಬಗನ್ಥೇಹಿ ಸೇನಕ”ನ್ತಿ॥ -

ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸೀ**ತಿ ಮಯಾ ಸುಟ್ಠು ಆಗತಂ ವತ ಆಸಿ। ಮಮ ವಾ ಸುನ್ದರಂ ವತ ಆಗಮನಂ ಆಸಿ। **ಗಯಾಯ**ನ್ತಿ ಗಯಾತಿತ್ಥಸಮೀಪೇ। **ಗಯಫಗ್ಗುಯಾ**ತಿ “ಗಯಾಫಗ್ಗೂ”ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರೇ ಫಗ್ಗುನಮಾಸಸ್ಸ ಉತ್ತರಫಗ್ಗುನೀನಕ್ಖತ್ತೇ। **“ಯ”**ನ್ತಿಆದಿ ಸ್ವಾಗತಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಯ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ। **ಅದ್ದಸಾಸಿ**ನ್ತಿ ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ। **ಸಮ್ಬುದ್ಧ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ। **ದೇಸೇನ್ತಂ ಧಮ್ಮಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಂ ಅಗ್ಗಂ ಸಬ್ಬಸೇಟ್ಠಂ ಏಕನ್ತನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ವೇನೇಯ್ಯಜ್ಝಾಸಯಾನುರೂಪಂ ಭಾಸನ್ತಂ।

ಮಹಪ್ಪಭನ್ತಿ ಮಹತಿಯಾ ಸರೀರಪ್ಪಭಾಯ ಞಾಣಪ್ಪಭಾಯ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಗಣಾಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾದೀನಂ ಗಣಾನಂ ಉತ್ತಮೇನ ದಮಥೇನ ಆಚಾರಸಿಕ್ಖಾಪನೇನ ಗಣಾಚರಿಯಂ। ಅಗ್ಗಭೂತಾನಂ ಸೀಲಾದೀನಂ ಗುಣಾನಂ ಅಧಿಗಮೇನ **ಅಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಂ**। ದೇವಮನುಸ್ಸಾದೀನಂ ಪರಮೇನ ವಿನಯೇನ ವಿನಯನತೋ, ಸಯಂ ನಾಯಕರಹಿತತ್ತಾ ಚ **ವಿನಾಯಕಂ**। ಕೇನಚಿ ಅನಭಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ ಸಕಲಂ ಲೋಕಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಠಿತತ್ತಾ, ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಮಾರಾನಂ ಜಿತತ್ತಾ ಚ **ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಜಿನಂ** ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಜಿನಂ, ಬಾತ್ತಿಂಸವರಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಅಸೀತಿಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಾದಿಪಟಿಮಣ್ಡಿತರೂಪಕಾಯತಾಯ ದಸಬಲಚತುವೇಸಾರಜ್ಜಾದಿಗುಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಧಮ್ಮಕಾಯತಾಯ ಚ ಸದೇವಕೇನ ಲೋಕೇನ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯದಸ್ಸನತಾಯ ಅಸದಿಸದಸ್ಸನತಾಯ ಚ **ಅತುಲದಸ್ಸನಂ**।

ಗತಿಬಲಪರಕ್ಕಮಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮಹಾನಾಗಸದಿಸತ್ತಾ, ನಾಗೇಸುಪಿ ಖೀಣಾಸವೇಸು ಮಹಾನುಭಾವತಾಯ ಚ **ಮಹಾನಾಗಂ**। ಮಾರಸೇನಾವಿಮಥನತೋ ಮಹಾವಿಕ್ಕನ್ತತಾಯ ಚ **ಮಹಾವೀರಂ**। **ಮಹಾಜುತಿ**ನ್ತಿ ಮಹಾಪತಾಪಂ ಮಹಾತೇಜನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ನತ್ಥಿ ಏತಸ್ಸ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಆಸವಾತಿ **ಅನಾಸವಂ**। ಸಬ್ಬೇ ಆಸವಾ ಸವಾಸನಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಸಬ್ಬಾಸವಪರಿಕ್ಖೀಣಂ**। ಕಾಮಂ ಸಾವಕಬುದ್ಧಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ಖೀಣಾಸವಾವ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಾ ಏವ ಪನ ಸವಾಸನೇ ಆಸವೇ ಖೇಪೇನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ “ಅನಾಸವ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ “ಸಬ್ಬಾಸವಪರಿಕ್ಖೀಣ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - “ಸಬ್ಬೇ ಆಸವಾ ಸವಾಸನಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಸಬ್ಬಾಸವಪರಿಕ್ಖೀಣ”ನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥೇಹಿ ಯಥಾರಹಂ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅನುಸಾಸನತೋ **ಸತ್ಥಾರಂ,** ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜವಿಸಾರದತಾಯ ಕುತೋಚಿಪಿ ಭಯಾಭಾವತೋ **ಅಕುತೋಭಯಂ,** ಏವರೂಪಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಅದ್ದಸಾಸಿಂ, ತಸ್ಮಾ ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಇದಾನಿ ಸತ್ಥು ದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಗುಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಚತುತ್ಥಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಕಞ್ಜಿಯಪುಣ್ಣಲಾಬು ವಿಯ ತಕ್ಕಭರಿತಚಾಟಿ ವಿಯ ವಸಾಪೀತಪಿಲೋತಿಕಾ ವಿಯ ಚ ಸಂಕಿಲೇಸವತ್ಥೂಹಿ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಚಿರಕಾಲಂ **ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಂ**। ಗದ್ದುಲಬನ್ಧಿತಂ ವಿಯ ಥಮ್ಭೇ ಸಾರಮೇಯಂ ಸಕ್ಕಾಯಥಮ್ಭೇ **ದಿಟ್ಠಿಸನ್ದಾನೇನ,** ದಿಟ್ಠಿಬನ್ಧನೇನ **ಬನ್ಧಿತಂ** ಬದ್ಧಂ, ತತೋ ವಿಮೋಚೇನ್ತೋ ಚ ಅಭಿಜ್ಝಾದೀಹಿ **ಸಬ್ಬಗನ್ಥೇ ಹಿ ಮಂ ಸೇನಕಂ** ಅರಿಯಮಗ್ಗಹತ್ಥೇನ, **ವಿಮೋಚಯಿ ವತ ಸೋ ಭಗವಾ** ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ಥಾತಿ ಭಗವತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸಾದಂ ಪವೇದೇತಿ।

ಸೇನಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಸಮ್ಭೂತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಮ್ಭೂತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ಚನ್ದಭಾಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಕಿನ್ನರಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಏಕದಿವಸಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಞ್ಜಲೀ ಅಜ್ಜುನಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸಮ್ಭೂತೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೧.೧೮-೩೬) –

“ಚನ್ದಭಾಗಾನದೀತೀರೇ, ಅಹೋಸಿಂ ಕಿನ್ನರೋ ತದಾ।
ಅದ್ದಸಂ ವಿರಜಂ ಬುದ್ಧಂ, ಸಯಮ್ಭುಂ ಅಪರಾಜಿತಂ॥

“ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ವೇದಜಾತೋ ಕತಞ್ಜಲೀ।
ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜುನಂ ಪುಪ್ಫಂ, ಸಯಮ್ಭುಂ ಅಭಿಪೂಜಯಿಂ॥

“ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಕಿನ್ನರಂ ದೇಹಂ, ತಾವತಿಂಸಮಗಚ್ಛಹಂ॥

“ಛತ್ತಿಸಕ್ಖತ್ತುಂ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ।
ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ಮಹಾರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ॥

“ಪದೇಸರಜ್ಜಂ ವಿಪುಲಂ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಂ।
ಸುಖೇತ್ತೇ ವಪ್ಪಿತಂ ಬೀಜಂ, ಸಯಮ್ಭುಮ್ಹಿ ಅಹೋ ಮಮ॥

“ಕುಸಲಂ ವಿಜ್ಜತೇ ಮಯ್ಹಂ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ।
ಪೂಜಾರಹೋ ಅಹಂ ಅಜ್ಜ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ವಿಹರನ್ತೋ ವಸ್ಸಸತಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ವೇಸಾಲಿಕೇಸು ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇಸು ದಸ ವತ್ಥೂನಿ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಠಿತೇಸು ಕಾಕಣ್ಡಕಪುತ್ತೇನ ಯಸತ್ಥೇರೇನ ಉಸ್ಸಾಹಿತೇಹಿ ಸತ್ತಸತೇಹಿ ಖೀಣಾಸವೇಹಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೇಹಿ ಧಮ್ಮವಿನಯಸಙ್ಗಹೇ ಕತೇ ತೇಸಂ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾನಂ ಉದ್ಧಮ್ಮಉಬ್ಬಿನಯದೀಪನೇ ಧಮ್ಮಸಂವೇಗೇನ ಥೇರೋ –

೨೯೧. “ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇ ತರತಿ, ತರಣೀಯೇ ಚ ದನ್ಧಯೇ।
ಅಯೋನಿಸಂವಿಧಾನೇನ, ಬಾಲೋ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ॥

೨೯೨. “ತಸ್ಸತ್ಥಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ।
ಆಯಸಕ್ಯಞ್ಚ ಪಪ್ಪೋತಿ, ಮಿತ್ತೇಹಿ ಚ ವಿರುಜ್ಝತಿ॥

೧೯೩."ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇ ದನ್ಧೇತಿ, ತರಣೀಯೇ ಚ ತಾರಯೇ।
ಯೋನಿಸೋ ಸಂವಿಧಾನೇನ, ಸುಖಂ ಪಪ್ಪೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

೧೯೪."ತಸ್ಸತ್ಥಾ ಪರಿಪೂರೇನ್ತಿ, ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ।
ಯಸೋ ಕಿತ್ತಿಞ್ಚ ಪಪ್ಪೋತಿ, ಮಿತ್ತೇಹಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಭಣನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯೋ ದನ್ಧಕಾಲೇ ತರತೀ**ತಿ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಕತ್ತಬ್ಬವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ - "ಕಪ್ಪತಿ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ ವಿನಯಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಯಾವ ವಿಯತ್ತಂ ವಿನಯಧರಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನ ವಿನೋದೇತಿ, ತಾವ ದನ್ಧಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ದನ್ಧಾಯಿತಬ್ಬಸಮಯೇ ತರತಿ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋತಿ। **ತರಣೀಯೇ ಚ ದನ್ಧಯೇ**ತಿ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ತಾವ ಸರಣಗಮನಸೀಲಸಮಾದಾನಾದಿಕೇ, ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಕರಣಾದಿಕೇ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾನುಯೋಗೇ ಚ ತರಿತಬ್ಬೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಸೀಘಂ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅನನುಯುಞ್ಜಿತ್ವಾ - "ಆಗಮನಮಾಸೇ ಪಕ್ಖೇ ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದನ್ಧಾಯೇಯ್ಯ, ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಕರೋನ್ತೋವ ಕಾಲಂ ವೀತಿನಾಮೇಯ್ಯ। **ಅಯೋನಿಸಂವಿಧಾನೇನಾ**ತಿ ಏವಂ ದನ್ಧಾಯಿತಬ್ಬೇ ತರನ್ತೋ ತರಿತಬ್ಬೇ ಚ ದನ್ಧಾಯನ್ತೋ ಅನುಪಾಯಸಂವಿಧಾನೇನ ಉಪಾಯಸಂವಿಧಾನಾಭಾವೇನ **ಬಾಲೋ,** ಮನ್ದಬುದ್ಧಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ, ಸಮ್ಪತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ **ದುಕ್ಖಂ** ಅನತ್ಥಂ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ತಸ್ಸತ್ಥಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀತಿ ತಸ್ಸ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಭೇದಾ ಅತ್ಥಾ **ಕಾಳಪಕ್ಖೇ ಚನ್ದಿಮಾ** ವಿಯ, **ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ** ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। "ಅಸುಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಅಪ್ಪಸನ್ನೋ ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ"ತಿಆದಿನಾ। **ಆಯಸಕ್ಯಂ** ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಗರಹಿತಬ್ಬತಂ **ಪಪ್ಪೋತಿ** ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಮಿತ್ತೇಹಿ ಚ ವಿರುಜ್ಝತೀ**ತಿ "ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜ, ಮಾ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಾ"ತಿ ಓವಾದದಾಯಕೇಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇಹಿ "ಅವಚನೀಯಾ ಮಯ"ನ್ತಿ ಓವಾದಸ್ಸ ಅನಾದಾನೇನೇವ ವಿರುದ್ಧೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಸೇಸಗಾಥಾದ್ವಯಸ್ಸ ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ - "ತರತಿ ದನ್ಧಯೇ"ತಿಪದಾನಂ ಅತ್ಥಭಾವೇನ ಭಾವನಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹನಿಗ್ಗಹೇ ಉದ್ಧರನ್ತಿ। ತಂ ಪಚ್ಛಿಮಗಾಥಾಸು ಯುಜ್ಜತಿ। ಪುರಿಮಾ ಹಿ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚರಿತಬ್ಬಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತತಾಯ ದಸ ವತ್ಥೂನಿ ದೀಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘೇನ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತೇ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ಥೇರೇನ ವುತ್ತಾ। ಪಚ್ಛಿಮಾ ಪನ ಅತ್ತಸದಿಸೇ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನೇ ಸಕತ್ಥಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ಠಿತೇತಿ।

ಸಮ್ಭೂತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ರಾಹುಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಉಭಯೇನಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಾಹುಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸೇನಾಸನವಿಸೋಧನವಿಜ್ಜೋತನಾದಿಕಂ ಉಳಾರಂ ಪುಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಮಕಾಸಿ। ಸೋ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಯಸೋಧರಾಯ ದೇವಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ರಾಹುಲೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಮಹತಾ ಖತ್ತಿಯಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢಿ, ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಿಧಾನಂ ಖನ್ಧಕೇ (ಮಹಾವ॰ ೧೦೫) ಆಗತಮೇವ।

ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಅನೇಕೇಹಿ ಸುತ್ತಪದೇಹಿ ಸುಲದ್ಧೋವಾದೋ ಪರಿಪಕ್ಕಞಾಣೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೨.೬೮-೮೫) -

"ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಸತ್ತಭೂಮಮ್ಹಿ ಪಾಸಾದೇ, ಆದಾಸಂ ಸನ್ಥರಿಂ ಅಹಂ॥

"ಖೀಣಾಸವಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಪರಿಕಿಣ್ಣೋ ಮಹಾಮುನಿ।
ಉಪಾಗಮಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ, ದ್ವಿಪದಿನ್ದೋ ನರಾಸಭೋ॥

"ವಿರೋಚೇನ್ತೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ, ದೇವದೇವೋ ನರಾಸಭೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಠಿತೋ ಸತ್ಥಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

"ಯೇನಾಯಂ ಜೋತಿತಾ ಸೇಯ್ಯಾ, ಆದಾಸೋವ ಸುಸನ್ಥತೋ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣಾಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

"ಸೋಣ್ಣಮಯಾ ರೂಪಿಮಯಾ, ಅಥೋ ವೇಳುರಿಯಾಮಯಾ।
ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಾಸಾದಾ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಮನಸೋ ಪಿಯಾ॥

"ಚತುಸಟ್ಠಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನನ್ತರಾ॥

"ಏಕವೀಸತಿಕಪ್ಪಮ್ಹಿ, ವಿಮಲೋ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯೋ।
ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ನಗರಂ ರೇಣುವತೀ ನಾಮ, ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಸುಮಾಪಿತಂ।
ಆಯಾಮತೋ ತೀಣಿ ಸತಂ, ಚತುರಸ್ಸಸಮಾಯುತಂ॥

"ಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ ಪಾಸಾದೋ, ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮೇನ ಮಾಪಿತೋ।
ಕೂಟಾಗಾರವರೂಪೇತೋ, ಸತ್ತರತನಭೂಸಿತೋ॥

"ದಸಸದ್ದಾವಿವಿತ್ತಂ ತಂ, ವಿಜ್ಜಾಧರಸಮಾಕುಲಂ।
ಸುದಸ್ಸನಂವ ನಗರಂ, ದೇವತಾನಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ಪಭಾ ನಿಗ್ಗಚ್ಛತೇ ತಸ್ಸ, ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೇವ ಸೂರಿಯೇ।
ವಿರೋಚೇಸ್ಸತಿ ತಂ ನಿಚ್ಚಂ, ಸಮನ್ತಾ ಅಟ್ಠಯೋಜನಂ॥

"ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ತುಸಿತಾ ಸೋ ಚವಿತ್ವಾನ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।

ಗೋತಮಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಅತ್ರಜೋ ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸಚೇವಸೇಯ್ಯ ಅಗಾರಂ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವೇಯ್ಯ ಸೋ।
ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ ಯಂ ತಾದೀ, ಅಗಾರೇ ರತಿಮಜ್ಝಗಾ॥

“ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಗಾರಮ್ಹಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ ಸುಬ್ಬತೋ।
ರಾಹುಲೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಅರಹಾ ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಕಿಕೀವ ಅಣ್ಡಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಚಾಮರೀ ವಿಯ ವಾಲಧಿಂ।
ನಿಪಕೋ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಮಮಂ ರಕ್ಖಿ ಮಹಾಮುನಿ॥

“ತಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ವಿಹಾಸಿಂ ಸಾಸನೇ ರತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥
ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೧೯೫“ಉಭಯೇನೇವ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ರಾಹುಲಭದ್ದೋತಿ ಮಂ ವಿದೂ।
ಯಞ್ಚಮ್ಹಿ ಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಯಞ್ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಮಾ॥

೧೯೬“ಯಞ್ಚ ಮೇ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ಯಞ್ಚ ನತ್ಥಿ ಪುನಬ್ಭವೋ।
ಅರಹಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋಮ್ಹಿ, ತೇವಿಜ್ಜೋ ಅಮತದ್ದಸೋ॥

೧೯೭“ಕಾಮನ್ಧಾ ಜಾಲಪಚ್ಛನ್ನಾ, ತಣ್ಹಾಛದನಛಾದಿತಾ।
ಪಮತ್ತಬನ್ಧುನಾ ಬದ್ಧಾ, ಮಚ್ಛಾವ ಕುಮಿನಾಮುಖೇ॥

೧೯೮“ತಂ ಕಾಮಂ ಅಹಮುಜ್ಝಿತ್ವಾ, ಛೇತ್ವಾ ಮಾರಸ್ಸ ಬನ್ಧನಂ।
ಸಮೂಲಂ ತಣ್ಹಮಬ್ಬುಯ್ಹ, ಸೀತಿಭೂತೋಸ್ಮಿ ನಿಬ್ಬುತೋ”ತಿ॥ -

ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಉಭಯೇನೇವ ಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಜಾತಿಸಮ್ಪದಾ, ಪಟಿಪತ್ತಿಸಮ್ಪದಾತಿ ಉಭಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ರಾಹುಲಭದ್ದೋತಿ ಮಂ ವಿದೂ**ತಿ “ರಾಹುಲಭದ್ದೋ”ತಿ ಮಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಜಾತಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ “ರಾಹು ಜಾತೋ, ಬನ್ಧನಂ ಜಾತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತವಚನಂ ಉಪಾದಾಯ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ “ರಾಹುಲೋ”ತಿ ನಾಮಂ ಗಣ್ಹಿ। ತತ್ಥ ಆದಿತೋ ಪಿತರಾ ವುತ್ತಪರಿಯಾಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಹ - “ರಾಹುಲಭದ್ದೋತಿ ಮಂ ವಿದೂ”ತಿ। **ಭದ್ದೋ**ತಿ ಚ ಪಸಂಸಾವಚನಮೇತಂ।

ಇದಾನಿ ತಂ ಉಭಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯಞ್ಚಮ್ಹೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಯನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಾ। **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ। **ಅಮ್ಹಿ ಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಓರಸಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹಿ। **ಧಮ್ಮೇಸೂ**ತಿ ಲೋಕಿಯೇಸು ಲೋಕುತ್ತರೇಸು ಚ ಧಮ್ಮೇಸು, ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಕ್ಖುಮಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಚಕ್ಖುಮಾ ಚ ಅಮ್ಹೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಪುನ ಅಪರಾಪರೇಹಿಪಿ ಪರಿಯಾಯೇಹಿ ಅತ್ತನಿ ಉಭಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ – **“ಯಸ್ಸ ಮೇ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ”**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ**ತಿ ದಕ್ಖಿಣಾರಹೋ। **ಅಮತದ್ದಸೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ದಸ್ಸಾವೀ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಇದಾನಿ ಯಾಯ ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಅಭಾವೇನ ಸತ್ತಕಾಯೋ ಕುಮಿನೇ ಬನ್ಧಮಚ್ಛಾ ವಿಯ ಸಂಸಾರೇ ಪರಿವತ್ತತಿ, ತಂ ಉಭಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅತ್ತನಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಕಾಮನ್ಧಾ”**ತಿ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತತ್ಥ ಕಾಮೇಹಿ ಕಾಮೇಸು ವಾ ಅನ್ಧಾತಿ **ಕಾಮನ್ಧಾ।** “ಛನ್ದೋ ರಾಗೋ”ತಿಆದಿವಿಭಾಗೇಹಿ (ಚೂಳನಿ॰ ಅಜಿತಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೮) ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಹಿ ರೂಪಾದೀಸು ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಿತಾಯ ಅನ್ಧೀಕತಾ। **ಜಾಲಪಚ್ಛನ್ನಾ**ತಿ ಸಕಲಂ ಭವತ್ತಯಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಠಿತೇನ ವಿಸತ್ತಿಕಾಜಾಲೇನ ಪಕಾರತೋ ಛನ್ನಾ ಪಲಿಗುಣ್ಠಿತಾ। **ತಣ್ಹಾಛದನಛಾದಿತಾ**ತಿ ತತೋ ಏವ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಛದನೇನ ಛಾದಿತಾ ನಿವುತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತಾ। **ಪಮತ್ತಬನ್ಧುನಾ ಬದ್ಧಾ, ಮಚ್ಛಾವ ಕುಮಿನಾಮುಖೇ**ತಿ ಕುಮಿನಾಮುಖೇ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಾನಂ ಮಚ್ಛಪಸಿಬ್ಬಕಮುಖೇ ಬದ್ಧಾ ಮಚ್ಛಾ ವಿಯ ಪಮತ್ತಬನ್ಧುನಾ ಮಾರೇನ ಯೇನ ಕಾಮಬನ್ಧನೇನ ಬದ್ಧಾ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ತತೋ ನ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಅನ್ತೋಬನ್ಧನಗತಾವ ಹೋನ್ತಿ।

ತಂ ತಥಾರೂಪಂ **ಕಾಮಂ** ಬನ್ಧನಭೂತಂ **ಉಜ್ಝಿತ್ವಾ** ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಹಾಯ ಕಿಲೇಸ**ಮಾರಸ್ಸ ಬನ್ಧನಂ ಛೇತ್ವಾ,** ಪುನ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ ಅನವಸೇಸತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತತೋ ಏವ ಅವಿಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಮೂಲೇನ **ಸಮೂಲಂ,** ಕಾಮತಣ್ಹಾದಿಕಂ **ತಣ್ಹಂ ಅಬ್ಬುಯ್ಹ** ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸದರಥಪರಿಳಾಹಾಭಾವತೋ, **ಸೀತಿಭೂತೋ** ಸಉಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬುತೋ, ಅಹಂ **ಅಸ್ಮಿ** ಹೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರಾಹುಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಚನ್ದನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಜಾತರೂಪೇನಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಚನ್ದನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇತೋ ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ರುಕ್ಖದೇವತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸುದಸ್ಸನಂ ನಾಮ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ ವಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಕುಟಜಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೇ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಚನ್ದನೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕಂ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತುಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಗತೋ ಸುಸಾನೇ ವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಆಗತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾ ದಾರಕಂ ಆದಾಯ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ – “ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಾದೀಹಿ ನಂ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದೂರತೋವ ದಿಸ್ವಾ “ಇದಾನಿಸ್ಸಾ ಅವಿಸಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಯಥಾರದ್ಧಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೧.೩೭-೪೩) –

“ಹಿಮವನ್ತಸ್ಸಾವಿದೂರೇ , ವಸಲೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ।
ಬುದ್ಧೋ ಸುದಸ್ಸನೋ ನಾಮ, ವಸತೇ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ॥

“ಪುಪ್ಫಂ ಹೇಮವನ್ತಂ ಮಯ್ಹ, ವೇಹಾಸಂ ಅಗಮಾಸಹಂ।
ತತ್ಥದ್ದಸಾಸಿಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಓಘತಿಣ್ಣಮನಾಸವಂ॥

“ಪುಪ್ಫಂ ಕುಟಜಮಾದಾಯ, ಸಿರೇ ಕತ್ವಾನ ಅಞ್ಜಲಿಂ।
ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಭಿರೋಪೇಸಿಂ, ಸಯಮ್ಭುಸ್ಸ ಮಹೇಸಿನೋ॥

“ಏಕತಿಂಸೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಪುಪ್ಫಮಭಿಪೂಜಯಿಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಪನ ಹುತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಅತ್ತನಾ ಪುಬ್ಬೇ ವಸಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಸಹಾಯಭಿಕ್ಖೂಹಿ - “ವಿಪ್ಪಸನ್ನಾನಿ ಖೋ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಕಚ್ಚಿ ತಯಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಾನೀ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ -

೧೯೯“ಜಾತರೂಪೇನ ಸಞ್ಛನ್ನಾ, ದಾಸೀಗಣಪುರಕ್ಖತಾ।
ಅಙ್ಕೇನ ಪುತ್ತಮಾದಾಯ, ಭರಿಯಾ ಮಂ ಉಪಾಗಮಿ॥

೨೦೦“ತಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ಆಯನ್ತಿಂ, ಸಕಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತರಂ।
ಅಲಙ್ಕತಂ ಸುವಸನಂ, ಮಚ್ಚುಪಾಸಂವ ಓಡ್ಡಿತಂ॥

೨೦೧“ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥ।
ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥ॥

೨೦೨“ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಜಾತರೂಪೇನ ಸಞ್ಛನ್ನಾ**ತಿ ಜಾತರೂಪಮಯೇನ ಸೀಸೂಪಗಾದಿಅಲಙ್ಕಾರೇನ ಅಲಙ್ಕರಣವಸೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಸರೀರಾ, ಸಬ್ಬಾಭರಣಭೂಸಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಾಸೀಗಣಪುರಕ್ಖತಾ**ತಿ ಯಥಾರಹಂ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇನ ಅತ್ತನೋ ದಾಸಿಗಣೇನ ಪುರತೋ ಕತಾ ಪರಿವಾರಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಙ್ಕೇನ ಪುತ್ತಮಾದಾಯಾ**ತಿ “ಅಪಿ ನಾಮ ಪುತ್ತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಗೇಹಸ್ಸಿತಸಾತೋ ಭವೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಪುತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಕೇನ ಗಹೇತ್ವಾ।

ಆಯನ್ತಿನ್ತಿ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ। **ಸಕಪುತ್ತಸ್ಸ ಮಾತರ**ನ್ತಿ ಮಮ ಓರಸಪುತ್ತಸ್ಸ ಜನನಿಂ, ಮಯ್ಹಂ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಬ್ಬಮಿದಂ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮರಾಗಸಮುಚ್ಛೇದಂ ಬಹುಮಞ್ಞನ್ತೋ ವದತಿ। **ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥಾ**ತಿ “ಏವರೂಪಾಪಿ ನಾಮ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣೇಹಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯತಿ, ಅಹೋ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಅಧುವಾ ಅನಸ್ಸಾಸಿಕಾ”ತಿ ಏವಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಚನ್ದನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಧಮ್ಮಿಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಧಮ್ಮೋ ಹವೇತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಧಮ್ಮಿಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸಿಖಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಮಿಗಲುದ್ದಕೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ದೇವಪರಿಸಾಯ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ "ಧಮ್ಮೋ ಏಸೋ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ದೇಸನಾಯ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಧಮ್ಮಿಕೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಜೇತವನಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಲದ್ಧಪ್ಪಸಾದೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಗಾಮಕಾವಾಸೇ ಆವಾಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವತ್ತಾವತ್ತೇಸು ಉಜ್ಝಾನಬಹುಲೋ ಅಕ್ಖಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ತಂ ವಿಹಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಸೋ ಏಕಕೋವ ಅಹೋಸಿ। ವಿಹಾರಸಾಮಿಕೋ ಉಪಾಸಕೋ ತಂ ಕಾರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವತೋ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಕ್ಕೋಸೇತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನ "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ - "ನಾಯಂ ಇದಾನೇವ ಅಕ್ಖಮೋ, ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಅಕ್ಖಮೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಯಾಚಿತೋ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮಂ (ಜಾ॰ ೧.೧.೭೪) ಕಥೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ತಸ್ಸ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ -

೩೦೩."ಧಮ್ಮೋ ಹವೇ ರಕ್ಖತಿ ಧಮ್ಮಚಾರಿಂ, ಧಮ್ಮೋ ಸುಚಿಣ್ಣೋ ಸುಖಮಾವಹಾತಿ।
ಏಸಾನಿಸಂಸೋ ಧಮ್ಮೇ ಸುಚಿಣ್ಣೇ, ನ ದುಗ್ಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ಧಮ್ಮಚಾರೀ॥

೩೦೪."ನ ಹಿ ಧಮ್ಮೋ ಅಧಮ್ಮೋ ಚ, ಉಭೋ ಸಮವಿಪಾಕಿನೋ।
ಅಧಮ್ಮೋ ನಿರಯಂ ನೇತಿ, ಧಮ್ಮೋ ಪಾಪೇತಿ ಸುಗ್ಗತಿಂ॥

೩೦೫."ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಕರೇಯ್ಯ ಛನ್ದಂ, ಇತಿ ಮೋದಮಾನೋ ಸುಗತೇನ ತಾದಿನಾ।
ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಾ ಸುಗತವರಸ್ಸ ಸಾವಕಾ, ನೀಯನ್ತಿ ಧೀರಾ ಸರಣವರಗ್ಗಗಾಮಿನೋ॥

೩೦೬."ವಿಪ್ಫೋಟಿತೋ ಗಣ್ಡಮೂಲೋ, ತಣ್ಹಾಜಾಲೋ ಸಮೂಹತೋ।
ಸೋ ಖೀಣಸಂಸಾರೋ ನ ಚತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚನಂ,
ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ದೋಸಿನಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯ"ನ್ತಿ॥ - ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೋ ಸುಚರಿತಧಮ್ಮೋ। **ರಕ್ಖತೀ**ತಿ ಅಪಾಯದುಕ್ಖತೋ ರಕ್ಖತಿ, ಸಂಸಾರದುಕ್ಖತೋ ಚ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಭೂತೋ ರಕ್ಖತಿಯೇವ। **ಧಮ್ಮಚಾರಿ**ನ್ತಿ ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚರನ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಂ। **ಸುಚಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಚಿಣ್ಣೋ ಕಮ್ಮಫಲಾನಿ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಚಿತ್ತೀಕತ್ವಾ ಉಪಚಿತೋ। **ಸುಖ**ನ್ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಸುಖಂ। ತತ್ಥ ಲೋಕಿಯಂ ತಾವ ಕಾಮಾವಚರಾದಿಭೇದೋ ಧಮ್ಮೋ ಯಥಾಸಕಂ ಸುಖಂ ದಿಟ್ಠೇ ವಾ ಧಮ್ಮೇ ಉಪಪಜ್ಜೇ ವಾ ಅಪರೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ **ಆವಹತಿ** ನಿಪ್ಫಾದೇತಿ, ಇತರಂ ಪನ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯೇ ಠತ್ವಾ ಚಿಣ್ಣೋ ಪರಮ್ಪರಾಯ ಆವಹತೀತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಅನುಪನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ತದಭಾವತೋ। **ಏಸಾನಿಸಂಸೋ ಧಮ್ಮೇ ಸುಚಿಣ್ಣೇ, ನ ದುಗ್ಗತಿಂ ಗಚ್ಛತಿ ಧಮ್ಮಚಾರೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಚಾರೀ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮೇ ಸುಚಿಣ್ಣೇ ತಂನಿಮಿತ್ತಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಏಸೋ ಧಮ್ಮೇ ಸುಚಿಣ್ಣೇ ಆನಿಸಂಸೋ ಉದ್ರಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮೇನೇವ ಸುಗತಿಗಮನಂ, ಅಧಮ್ಮೇನೇವ ಚ ದುಗ್ಗತಿಗಮನಂ, ತಸ್ಮಾ "ಧಮ್ಮೋ ಅಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಇಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಫಲಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ಹಿ ಧಮ್ಮೋ"**ತಿಆದಿನಾ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಧಮ್ಮಪಟಿಪಕ್ಖೋ ದುಚ್ಚರಿತಂ। **ಸಮವಿಪಾಕಿನೋ**ತಿ ಸದಿಸವಿಪಾಕಾ ಸಮಾನಫಲಾ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮಾನಂ ಅಯಂ ಯಥಾವುತ್ತೋ ವಿಪಾಕಭೇದೋ, ತಸ್ಮಾ। **ಛನ್ದ**ನ್ತಿ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾಛನ್ದಂ। **ಇತಿ ಮೋದಮಾನೋ ಸುಗತೇನ ತಾದಿನಾ**ತಿ ಇತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಓವಾದದಾನೇನ ಸುಗತೇನ ಸಮ್ಮಗ್ಗತೇನ

ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೇನ ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ತಾದಿನಾಮವತಾ ಹೇತುಭೂತೇನ ಮೋದಮಾನೋ ತುಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನೋ ಧಮ್ಮೇಸು ಛನ್ದಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ವಟ್ಟಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ವಿವಟ್ಟಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಯಸ್ಮಾ ಸುಗತಸ್ಸ ವರಸ್ಸ ಸುಗತೇಸು ಚ ವರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ **ಸಾವಕಾ** ತಸ್ಸ **ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಾ ಧೀರಾ** ಅತಿವಿಯ ಅಗ್ಗಭೂತಸರಣಗಾಮಿನೋ ತೇನೇವ ಸರಣಗಮನಸಙ್ಖಾತೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತಭಾವೇನ ಸಕಲವಟ್ಟದುಕ್ಖತೋಪಿ **ನೀಯನ್ತಿ** ನಿಸ್ಸರನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಧಮ್ಮೇಸು ಕರೇಯ್ಯ ಛನ್ದನ್ತಿ।

ಏವಂ ಸತ್ಥಾರಾ ತೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿತೇ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೋವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೧.೪೪-೫೦) –

"ಮಿಗಲುದ್ದೋ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಅರಞ್ಞೇ ವಿಪಿನೇ ಅಹಂ।
ಅದ್ದಸಂ ವಿರಜಂ ಬುದ್ಧಂ, ದೇವಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತಂ॥

"ಚತುಸಚ್ಚಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಂ, ದೇಸೇನ್ತಂ ಅಮತಂ ಪದಂ।
ಅಸ್ಸೋಸಿಂ ಮಧುರಂ ಧಮ್ಮಂ, ಸಿಖಿನೋ ಲೋಕಬನ್ಧುನೋ॥

"ಘೋಸೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಸಿಂ, ಅಸಮಪ್ಪಟಿಪುಗ್ಗಲೇ।
ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಉತ್ತರಿಂ ದುತ್ತರಂ ಭವಂ॥

"ಏಕತಿಂಸೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಸಞ್ಞಮಲಭಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಘೋಸಸಞ್ಞಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ತಥಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ। ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಂ ವಿಸೇಸಂ ಸತ್ಥು ನಿವೇದೇನ್ತೋ ಚರಿಮಗಾಥಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ವಿಧೂಪಿತೋ**ತಿ ವಿಧುತೋ, ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಟ್ಠೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಣ್ಡಮೂಲೋ**ತಿ ಅವಿಜ್ಜಾ। ಸಾ ಹಿ ಗಣ್ಡತಿ ಸವತಿ। "ಗಣ್ಡೋತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅಧಿವಚನ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೧೦೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೧೨; ೮.೫೬; ೯.೧೫; ಚೂಳನಿ॰ ಖಗ್ಗವಿಸಾಣಸುತ್ತನಿದ್ದೇಸ ೧೩೭) ಏವಂ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಮೂಲಯೋಗತೋ, ಕಿಲೇಸಾಸುಚಿಪಗ್ಘರಣತೋ, ಉಪ್ಪಾದಜರಾಭಙ್ಗೇಹಿ ಉದ್ಧುಮಾತಪಕ್ಕಪಭಿಜ್ಜನತೋ ಚ, ಗಣ್ಡಾಭಿಧಾನಸ್ಸ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಕಾರಣಂ **ತಣ್ಹಾಜಾಲೋ ಸಮೂಹತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೋ ಜಾಲೋ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಗ್ಘಾಟಿತೋ। **ಸೋ ಖೀಣಸಂಸಾರೋ ನ ಚತ್ಥಿ ಕಿಞ್ಚನ**ನ್ತಿ ಸೋ ಅಹಂ ಏವಂ ಪಹೀನತಣ್ಹಾವಿಜ್ಜತಾಯ ಪರಿಕ್ಖೀಣಸಂಸಾರೋ ಪಹೀನಭವಮೂಲತ್ತಾ ಏವ ನ ಚತ್ಥಿ, ನ ಚ ಉಪಲಬ್ಭತಿ ರಾಗಾದಿಕಿಞ್ಚನಂ। **ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ದೋಸಿನಾ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಚನ್ದೋ ಅಬ್ಭಮಹಿಕಾದಿದೋಸರಹಿತೋ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಲೇ ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮೇನ ಅಪೇತರಾಗಾದಿಕಿಞ್ಚನೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮಿಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ಸಪ್ಪಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯದಾ ಬಲಾಕಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಪ್ಪಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇತೋ ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ ಮಹಾನುಭಾವೋ ನಾಗರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ನಾಮ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಮಹನ್ತಂ ಪದುಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿಮುದ್ಧನಿ ಧಾರೇನ್ತೋ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸಪ್ಪಕೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜಕರಣಿಯಾ ನಾಮ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಲೇಣಗಿರಿವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೧.೭೮-೮೩) -

"ಹಿಮವನ್ತಸ್ಸಾವಿದೂರೇ, ರೋಮಸೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ।
ಬುದ್ಧೋಪಿ ಸಮ್ಭವೋ ನಾಮ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಸೀ ತದಾ॥

"ಭವನಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾನ, ಪದುಮಂ ಧಾರಯಿಂ ಅಹಂ।
ಏಕಾಹಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾನ, ಭವನಂ ಪುನರಾಗಮಿಂ॥

"ಏಕತಿಂಸೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಬುದ್ಧಮಭಿಪೂಜಯಿಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಸೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತುಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಆಗತೋ ಞಾತೀಹಿ ಉಪಟ್ಠೀಯಮಾನೋ ತತ್ಥ ಕತಿಪಾಹಂ ವಸಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಞಾತಕೇ ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಥಾವುತ್ತಟ್ಠಾನಮೇವ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಞಾತಕಾ "ಇಧೇವ, ಭನ್ತೇ, ವಸಥ, ಮಯಂ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಯಾಚಿಂಸು। ಸೋ ಗಮನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಅತ್ತನಾ ವಸಿತಟ್ಠಾನಕಿತ್ತನಾಪದೇಸೇನ ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ -

೩೦೭."ಯದಾ ಬಲಾಕಾ ಸುಚಿಪಣ್ಡರಚ್ಛದಾ, ಕಾಳಸ್ಸ ಮೇಘಸ್ಸ ಭಯೇನ ತಜ್ಜಿತಾ।
ಪಲೇಹಿತಿ ಆಲಯಮಾಲಯೇಸಿನೀ, ತದಾ ನದೀ ಅಜಕರಣೀ ರಮೇತಿ ಮಂ॥

೩೦೮."ಯದಾ ಬಲಾಕಾ ಸುವಿಸುದ್ಧಪಣ್ಡರಾ, ಕಾಳಸ್ಸ ಮೇಘಸ್ಸ ಭಯೇನ ತಜ್ಜಿತಾ।
ಪರಿಯೇಸತಿ ಲೇಣಮಲೇಣದಸ್ಸಿನೀ, ತದಾ ನದೀ ಅಜಕರಣೀ ರಮೇತಿ ಮಂ॥

೩೦೯."ಕಂ ನು ತತ್ಥ ನ ರಮೇನ್ತಿ, ಜಮ್ಬುಯೋ ಉಭತೋ ತಹಿಂ।
ಸೋಭೇನ್ತಿ ಆಪಗಾಕೂಲಂ, ಮಮ ಲೇಣಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ॥

೩೧೦."ತಾಮತಮದಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಹೀನಾ , ಭೇಕಾ ಮನ್ದವತೀ ಪನಾದಯನ್ತಿ।
ನಾಜ್ಜ ಗಿರಿನದೀಹಿ ವಿಪ್ಪವಾಸಸಮಯೋ,
ಖೇಮಾ ಅಜಕರಣೀ ಸಿವಾ ಸುರಮ್ಮಾ"ತಿ॥ - ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯದಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ। **ಬಲಾಕಾ**ತಿ ಬಲಾಕಾಸಕುಣಿಕಾ। **ಸುಚಿಪಣ್ಡರಚ್ಛದಾ**ತಿ ಸುಚಿಸುದ್ಧಧವಲಪಕ್ಖಾ। **ಕಾಳಸ್ಸ ಮೇಘಸ್ಸ ಭಯೇನ ತಜ್ಜಿತಾ**ತಿ ಜಲಭಾರಭರಿತತಾಯ ಕಾಳಸ್ಸ ಅಞ್ಜನಗಿರಿಸನ್ನಿಕಾಸಸ್ಸ ಪಾವುಸ್ಸಕಮೇಘಸ್ಸ ಗಜ್ಜತೋ ವುಟ್ಠಿಭಯೇನ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜಿತಾ ಭಿಂಸಾಪಿತಾ। **ಪಲೇಹಿತೀ**ತಿ ಗೋಚರಭೂಮಿತೋ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ। **ಆಲಯ**ನ್ತಿ ನಿಲಯಂ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಾವಕಂ।

ಆಲಯೇಸಿನೀತಿ ತತ್ಥ ಆಲಯನಂ ನಿಲೀಯನಮೇವ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। **ತದಾ ನದೀ ಅಜಕರಣೀ ರಮೇತಿ ಮ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಾವುಸ್ಸಕಕಾಲೇ ಅಜಕರಣೀನಾಮಿಕಾ ನದೀ ನವೋದಕಸ್ಸ ಪೂರಾ ಹಾರಹಾರಿನೀ ಕುಲಙ್ಕಸಾ ಮಂ ರಮೇತಿ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇತೀತಿ ಉತುಪದೇಸವಿಸೇಸಕಿತ್ತನಾಪದೇಸೇನ ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಂ ಪಕಾಸೇಸಿ।

ಸುವಿಸುದ್ಧಪಣ್ಡರಾತಿ ಸುಟ್ಠು ವಿಸುದ್ಧಪಣ್ಡರವಣ್ಣಾ, ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸವಣ್ಣಾ ಸಬ್ಬಸೇತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಯೇಸತೀ**ತಿ ಮಗ್ಗತಿ। **ಲೇಣ**ನ್ತಿ ವಸನಟ್ಠಾನಂ। **ಅಲೇಣದಸ್ಸಿನೀ**ತಿ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ। ಪುಬ್ಬೇ ನಿಬದ್ಧವಸನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ಅಲೇಣದಸ್ಸಿನೀ, ಇದಾನಿ ಪಾವುಸ್ಸಕಕಾಲೇ ಮೇಘಗಜ್ಜಿತೇನ ಆಹಿತಗಬ್ಭಾ **ಪರಿಯೇಸತಿ ಲೇಣ**ನ್ತಿ ನಿಬದ್ಧವಸನಟ್ಠಾನಂ ಕುಲಾವಕಂ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಂ ನು ತತ್ಥ...ಪೇ॰... ಪಚ್ಛತೋತಿ ಮಮ ವಸನಕಮಹಾಲೇಣಸ್ಸ **ಪಚ್ಛತೋ** ಪಚ್ಛಾಭಾಗೇ **ಆಪಗಾಕೂಲಂ** ಅಜಕರಣೀನದಿಯಾ ಉಭತೋತೀರಂ **ತಹಿಂ ತಹಿಂ** ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸೋಭೇನ್ತಿಯೋ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಫಲಭಾರನಮಿತಸಾಖಾ ಸಿನಿದ್ಧಪಣ್ಣಚ್ಛಾಯಾ **ಜಮ್ಬುಯೋ ತತ್ಥ** ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ **ಕಂ** ನಾಮ ಸತ್ತಂ **ನ ರಮೇನ್ತಿ ನು,** ಸಬ್ಬಂ ರಮೇನ್ತಿಯೇವ।

ತಾಮತಮದಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಹೀನಾತಿ ಅಮತಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅಗದಂ, ತೇನ ಮಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅಮತಮದಾ, ಸಪ್ಪಾ, ತೇಸಂ ಸಙ್ಘೋ ಅಮತಮದಸಙ್ಘೋ, ತತೋ ಸುಟ್ಠು ಪಹೀನಾ ಅಪಗತಾ। **ಭೇಕಾ** ಮಣ್ಡೂಕಿಯೋ, **ಮನ್ದವತೀ** ಸರವತಿಯೋ, **ಪನಾದಯನ್ತಿ** ತಂ ಠಾನಂ ಮಧುರೇನ ವಸ್ಸಿತೇನ ನಿನ್ನಾದಯನ್ತಿ। **ನಾಜ್ಜ ಗಿರಿನದೀಹಿ ವಿಪ್ಪವಾಸಸಮಯೋತಿ** ಅಜ್ಜ ಏತರಹಿ ಅಞ್ಞಾಹಿಪಿ ಪಬ್ಬತೇಯ್ಯಾಹಿ ನದೀಹಿ ವಿಪ್ಪವಾಸಸಮಯೋ ನ ಹೋತಿ, ವಿಸೇಸತೋ ಪನ ವಾಳಮಚ್ಛಸುಸುಮಾರಾದಿವಿರಹಿತತೋ **ಖೇಮಾ ಅಜಕರಣೀ** ನದೀ। ಸುನ್ದರತಲತಿತ್ಥಪುಲಿನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಸಿವಾ**। ಸುಟ್ಠು ರಮ್ಮಾ ರಮಣೀಯಾ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥೇವ ಮೇ ಮನೋ ರಮತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಞಾತಕೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಸುಞ್ಞಾಗಾರಾಭಿರತಿದೀಪನೇನ ಇದಮೇವ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಸಪ್ಪಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ಮುದಿತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಬ್ಬಜಿನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮುದಿತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಏಕಂ ಮಞ್ಚಮದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಗಹಪತಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಮುದಿತೋತಿ** ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ತಂ ಕುಲಂ ರಞ್ಞಾ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಪಲಿಬುದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ। ಮುದಿತೋ ರಾಜಭಯಾಭೀತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಭೀತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇಸಿ। ಸೋ "ಕಿತ್ತಕೇನ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಕಾಲೇನ ಇದಂ ಮೇ ಭಯಂ ವೂಪಸಮೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸತ್ತಟ್ಠಮಾಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ - "ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಧಿವಾಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ಮ"ನ್ತಿ ಜೀವಿತರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಭಯೇ ವೂಪಸನ್ತೇಪಿ ಸಮಣಧಮ್ಮಂಯೇವ ರೋಚೇನ್ತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ - "ಅರಹತ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಾ ವಸನಗಬ್ಭಾ ಬಹಿ ನ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೨೯.೨೦-೨೨) -

“ವಿಪಸ್ಸಿನೋ ಭಗವತೋ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಏಕಂ ಮಞ್ಚಂ ಮಯಾ ದಿನ್ನಂ, ಪಸನ್ನೇನ ಸಪಾಣಿನಾ॥

“ಹತ್ಥಿಯಾನಂ ಅಸ್ಸಯಾನಂ, ದಿಬ್ಬಯಾನಂ ಸಮಜ್ಝಗಂ।
ತೇನ ಮಞ್ಚಕದಾನೇನ, ಪತ್ತೋಮ್ಹಿ ಆಸವಕ್ಖಯಂ॥

“ಏಕನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಮಞ್ಚಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಮಞ್ಚದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೋ ಸಹಾಯಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಧಿಗತಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪನ್ನಾಕಾರಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

೩೧೧“ಪಬ್ಬಜಿಂ ಜೀವಿಕತ್ಥೋಹಂ, ಲದ್ಧಾನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ।
ತತೋ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿಂ, ದಳ್ಹವೀರಿಯೋ ಪರಕ್ಕಮಿಂ॥

೩೧೨“ಕಾಮಂ ಭಿಜ್ಜತುಯಂ ಕಾಯೋ, ಮಂಸಪೇಸೀ ವಿಸೀಯರುಂ।
ಉಭೋ ಜಣ್ಣುಕಸನ್ಧೀಹಿ, ಜಙ್ಘಾಯೋ ಪಪತನ್ತು ಮೇ॥

೩೧೩“ನಾಸಿಸ್ಸಂ ನ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮಿ, ವಿಹಾರಾ ಚ ನ ನಿಕ್ಖಮೇ।
ನಪಿ ಪಸ್ಸಂ ನಿಪಾತೇಸ್ಸಂ, ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನೂಹತೇ॥

೩೧೪“ತಸ್ಸ ಮೇವಂ ವಿಹರತೋ, ಪಸ್ಸ ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ -

ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಜೀವಿಕತ್ಥೋ**ತಿ ಜೀವಿಕಾಯ ಅತ್ಥಿಕೋ ಜೀವಿಕಪ್ಪಯೋಜನೋ। “ಏತ್ಥ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಭಯೋ ಸುಖೇನ ಅಕಿಲಮನ್ತೋ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಏವಂ ಜೀವಿಕತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲದ್ಧಾನ ಉಪಸಮ್ಪದ**ನ್ತಿ ಪಠಮಂ ಸಾಮಣೇರಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಂ ಠಿತೋ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಲಭಿತ್ವಾ। **ತತೋ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿ**ನ್ತಿ ತತೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತೋ ದ್ವೇ ಮಾತಿಕಾ, ತಿಸ್ಸೋ ಅನುಮೋದನಾ, ಏಕಚ್ಚಂ ಸುತ್ತಂ, ಸಮಥಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ, ವಿಪಸ್ಸನಾವಿಧಿಞ್ಚ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಮಹಾನುಭಾವತಂ ದಿಸ್ವಾ - “ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ”ತಿ ರತನತ್ತಯೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭಿಂ। **ದಳ್ಹವೀರಿಯೋ ಪರಕ್ಕಮಿ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಚ್ಚಪಟಿವೇಧಾಯ ದಳ್ಹವೀರಿಯೋ ಥಿರವೀರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಪರಕ್ಕಮಿಂ, ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಸಮ್ಮದೇವ ಪದಹಿಂ।

ಯಥಾ ಪನ ಪರಕ್ಕಮಿಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಕಾಮ”**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕಾಮ**ನ್ತಿ ಯಥಾಕಾಮಂ ಏಕಂಸತೋ ವಾ **ಭಿಜ್ಜತು। ಅಯಂ ಕಾಯೋ**ತಿ ಅಯಂ ಮಮ ಪೂತಿಕಾಯೋ, ಇಮಿನಾ ವೀರಿಯಪತಾಪೇನ ಭಿಜ್ಜತಿ ಚೇ, ಭಿಜ್ಜತು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಂ ಹೋತು। **ಮಂಸಪೇಸೀ ವಿಸೀಯರು**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೇನ ಇಮಸ್ಮಾ ಕಾಯಾ ಮಂಸಪೇಸಿಯೋ ವಿಸೀಯನ್ತಿ ಚೇ, ವಿಸೀಯನ್ತು ಇತೋ

ಚಿತೋ ವಿದ್ಧಂಸನ್ತು। **ಉಭೋ ಜಣ್ಣುಕಸನ್ಧೀಹಿ, ಜಙ್ಘಾಯೋ ಪಪತನ್ತು ಮೇ**ತಿ ಉಭೋಹಿ ಜಣ್ಣುಕಸನ್ಧೀಹಿ ಸಹ ಮಮ ಉಭೋ ಜಙ್ಘಾಯೋ ಸತ್ಥಿಯೋ ಊರುಬನ್ಧತೋ ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಪತನ್ತು। ''ಮ''ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಸೋ ಏವತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಮುದಿತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುಕ್ಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೋ

೧. ರಾಜದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತೇ **ಭಿಕ್ಖು ಸಿವಥಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಾಜದತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಪುಞ್ಞಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ, ಇತೋ ಚತುದ್ದಸೇ ಕಪ್ಪೇ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ, ಏಕದಿವಸಂ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ವನನ್ತಂ ಉಪಗತೋ ತತ್ಥ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ ಅಮ್ಬಾಟಕಫಲಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸತ್ಥವಾಹಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಹಾರಾಜಂ ವೇಸ್ಸವಣಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಭಾವತೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ **ರಾಜದತ್ತೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ವಾಣಿಜ್ಜವಸೇನ ರಾಜಗಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ರಾಜಗಹೇ ಅಞ್ಞತರಾ ಗಣಿಕಾ ಅಭಿರೂಪಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪರಮಸೋಭಗ್ಗಯೋಗತೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಸಹಸ್ಸಂ ಲಭತಿ। ಅಥ ಸೋ ಸತ್ಥವಾಹಪುತ್ತೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ತಸ್ಸಾ ಗಣಿಕಾಯ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಸಂವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ದುಗ್ಗತೋ ಹುತ್ವಾ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪರಿಬ್ಭಮನ್ತೋ ಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವೇಳುವನಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಧುತಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸುಸಾನೇ ವಸತಿ। ತದಾ ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಸತ್ಥವಾಹಪುತ್ತೋ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ತಾಯ ಗಣಿಕಾಯ ಸಹ ವಸತಿ। ಸಾ ಚ ಗಣಿಕಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಮಹಗ್ಘರತನಂ ದಿಸ್ವಾ ಲೋಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಧುತ್ತಪುರಿಸೇಹಿ ತಂ ಮಾರಾಪೇತ್ವಾ ತಂ ರತನಂ ಗಣ್ಹಿ। ಅಥ ತಸ್ಸ ಸತ್ಥವಾಹಪುತ್ತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಓಚರಕಮನುಸ್ಸೇ ಪೇಸೇಸುಂ। ತೇ ರತ್ತಿಯಂ ತಸ್ಸಾ ಗಣಿಕಾಯ ಘರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಛವಿಆದೀನಿ ಅನುಪಹಚ್ಚೇವ ತಂ ಮಾರೇತ್ವಾ ಸಿವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡೇಸುಂ। ರಾಜದತ್ತತ್ಥೇರೋ ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ಸುಸಾನೇ ವಿಚರನ್ತೋ ತಸ್ಸಾ ಗಣಿಕಾಯ ಕಳೇವರಂ ಪಟಿಕ್ಕೂಲತೋ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ ಉಪಗತೋ ಕತಿಪಯವಾರೇ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಅಚಿರಮತಭಾವತೋ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಾದೀಹಿ ಅನುಪಹತಛವಿತಾಯ ವಿಸಭಾಗವತ್ಥುತಾಯ ಚ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ, ತತ್ಥ ಕಾಮರಾಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಂವಿಗ್ಗತರಮಾನಸೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಭಾಸಿತ್ವಾ ಮುಹುತ್ತಂ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಪಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಆದಿತೋ ಉಪಟ್ಠಿತಂ ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಝಾನಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಾವದೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೪.೫೫-೫೯) –

> “ವಿಪಿನೇ ಬುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾನ, ಸಯಮ್ಭುಂ ಅಪರಾಜಿತಂ।
> ಅಮ್ಬಾಟಕಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸಯಮ್ಭುಸ್ಸ ಅದಾಸಹಂ॥
>
> “ಏಕತಿಂಸೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಫಲಮದದಿಂ ತದಾ।
> ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಫಲದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥
>
> “ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ –

೩೧೫."ಭಿಕ್ಖು ಸಿವಥಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅದ್ದಸ ಇತ್ಥಿಮುಜ್ಝಿತಂ।
ಅಪವಿದ್ಧಂ ಸುಸಾನಸ್ಮಿಂ, ಖಜ್ಜನ್ತಿಂ ಕಿಮಿಹೀ ಫುಟಂ॥

೩೧೬."ಯಞ್ಹಿ ಏಕೇ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ, ಮತಂ ದಿಸ್ವಾನ ಪಾಪಕಂ।
ಕಾಮರಾಗೋ ಪಾತುರಹು, ಅನ್ಧೋವ ಸವತೀ ಅಹುಂ॥

೩೧೭."ಓರಂ ಓದನಪಾಕಮ್ಹಾ, ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ।
ಸತಿಮಾ ಸಮ್ಪಜಾನೋಹಂ, ಏಕಮನ್ತಂ ಉಪಾವಿಸಿಂ॥

೩೧೮."ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥ।
ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥ॥

೩೧೯."ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಭಿಕ್ಖು ಸಿವಥಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ಸಂಸಾರೇ ಭಯಸ್ಸ ಇಕ್ಖನತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನತ್ಥಂ ಆಮಕಸುಸಾನಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ. "ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಚೇತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಥೇರೋ ಸಯಂ ವದತಿ। **ಇತ್ಥಿ**ನ್ತಿ ಥೀಯತಿ ಏತ್ಥ ಸುಕ್ಕಸೋಣಿತಂ ಸತ್ತಸನ್ತಾನಭಾವೇನ ಸಂಹಞ್ಞತೀತಿ ಥೀ, ಮಾತುಗಾಮೋ। ಏವಞ್ಚ ಸಭಾವನಿರುತ್ತಿವಸೇನ "ಇತ್ಥೀ"ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ವಞ್ಝಾದೀಸು ಪನ ತಂಸದಿಸತಾಯ ತಂಸಭಾವಾನತಿವತ್ತನತೋ ಚ ತಬ್ಬೋಹಾರೋ। "ಇತ್ಥೀ"ತಿ ಇತ್ಥಿಕಳೇವರಂ ವದತಿ। **ಉಜ್ಝಿತ**ನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಉಜ್ಝನಿಯತ್ತಾ ಏವ **ಅಪವಿದ್ಧಂ** ಅನಪೇಕ್ಖಭಾವೇನ ಖಿತ್ತಂ। **ಖಜ್ಜನ್ತಿಂ ಕಿಮಿಹೀ ಫುಟ**ನ್ತಿ ಕಿಮೀಹಿ ಪೂರಿತಂ ಹುತ್ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ।

ಯಞ್ಹಿ ಏಕೇ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ, ಮತಂ ದಿಸ್ವಾನ ಪಾಪಕನ್ತಿ ಯಂ ಅಪಗತಾಯುಉಸ್ಮಾವಿಞ್ಞಾಣತಾಯ ಮತಂ ಕಳೇವರಂ ಪಾಪಕಂ ನಿಹೀನಂ ಲಾಮಕಂ ಏಕೇ ಚೋಕ್ಖಜಾತಿಕಾ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಿ, ಓಲೋಕೇತುಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। **ಕಾಮರಾಗೋ ಪಾತುರಹೂ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕುಣಪೇ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಸ್ಸ ಬಲವತಾಯ ಕಾಮರಾಗೋ ಮಯ್ಹಂ ಪಾತುರಹೋಸಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। **ಅನ್ಧೋವ ಸವತೀ ಅಹು**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಳೇವರೇ ನವಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಅಸುಚಿಂ ಸವತಿ ಸನ್ದನ್ತೇ ಅಸುಚಿಭಾವಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನೇನ ಅನ್ಧೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿಂ। ತೇನಾಹ -

"ರತ್ತೋ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ರತ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅನ್ಧತಮಂ ತದಾ ಹೋತಿ, ಯಂ ರಾಗೋ ಸಹತೇ ನರ"ನ್ತಿ ಚ॥

"ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅನ್ಧಕರಣೋ ಅಚಕ್ಖುಕರಣೋ"ತಿ ಚ ಆದಿ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ ತಕಾರಾಗಮಂ ಕತ್ವಾ "ಕಿಲೇಸಪರಿಯುಟ್ಠಾನೇನ ಅವಸವತ್ತಿ ಕಿಲೇಸಸ್ಸ ವಾ ವಸವತ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ "ಅನ್ಧೋವ ಅಸತಿ ಅಹು"ನ್ತಿ ಪಾಳಿಂ ವತ್ವಾ "ಕಾಮರಾಗೇನ ಅನ್ಧೋ ಏವ ಹುತ್ವಾ ಸತಿರಹಿತೋ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। ತದುಭಯಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ನತ್ಥಿ।

ಓರಂ ಓದನಪಾಕಮ್ಹಾತಿ ಓದನಪಾಕತೋ ಓರಂ, ಯಾವತಾ ಕಾಲೇನ ಸುಪರಿಧೋತತಿನ್ತತಣ್ಡುಲನಾಳಿಯಾ ಓದನಂ ಪಚತಿ, ತತೋ ಓರಮೇವ ಕಾಲಂ, ತತೋಪಿ ಲಹುಕಾಲೇನ ರಾಗಂ ವಿನೋದೇನ್ತೋ, **ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ** ಯಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮೇ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ತಮ್ಹಾ ಠಾನಾ ಅಪಕ್ಕಮಿಂ ಅಪಸಕ್ಕಿಂ। ಅಪಕ್ಕನ್ತೋವ **ಸತಿಮಾ ಸಮ್ಪಜಾನೋಹಂ** ಸಮಣಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಮನಸಿಕಾರವಸೇನ ಸತಿಮಾ, ಸಮ್ಮದೇವ ಧಮ್ಮಸಭಾವಜಾನನೇನ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಚ ಹುತ್ವಾ

ಏಕಮನ್ತಂ ಉಪಾವಿಸಿಂ, ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿಂ। ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚ **ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥಾ**ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ।

ರಾಜದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಸುಭೂತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಯೋಗೇತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುಭೂತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಮಾಸೇ ಮಾಸೇ ಅಟ್ಠಕ್ಖತ್ತುಂ ಚತುಜ್ಜಾತಿಯಗನ್ಧೇನ ಸತ್ಥು ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಓಪುಞ್ಛಾಪೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸುಗನ್ಧಸರೀರೋ ಹುತ್ವಾ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಗಹಪತಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸುಭೂತೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ, ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಾರಂ ಅಲಭನ್ತೋ, ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪತಿಸ್ಸಕೋಲಿತಸೇಲಾದಿಕೇ ಬಹೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞಸುಖಂ ಅನುಭವನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇ ಆರಾಧೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿವೇಕವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೫.೧೭೧-೨೦೮) -

"ಇಮಮ್ಹಿ ಭದ್ದಕೇ ಕಪ್ಪೇ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಮಹಾಯಸೋ।
ಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ವದತಂ ವರೋ॥

"ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಬಾತ್ತಿಂಸವರಲಕ್ಖಣೋ।
ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಪರಿವುತೋ, ರಂಸಿಜಾಲಸಮೋತ್ಥಟೋ॥

"ಅಸ್ಸಾಸೇತಾ ಯಥಾ ಚನ್ದೋ, ಸೂರಿಯೋವ ಪಭಙ್ಕರೋ।
ನಿಬ್ಬಾಪೇತಾ ಯಥಾ ಮೇಘೋ, ಸಾಗರೋವ ಗುಣಾಕರೋ॥

"ಧರಣೀರಿವ ಸೀಲೇನ, ಹಿಮವಾವ ಸಮಾಧಿನಾ।
ಆಕಾಸೋ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯ, ಅಸಙ್ಗೋ ಅನಿಲೋ ಯಥಾ॥

"ತದಾಹಂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ, ಉಪಪನ್ನೋ ಮಹಾಕುಲೇ।
ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞಸ್ಮಿಂ, ನಾನಾರತನಸಞ್ಚಯೇ॥

"ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ, ನಿಸಿನ್ನಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ಉಪೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಮಸ್ಸೋಸಿಂ, ಅಮತಂವ ಮನೋಹರಂ॥

"ದ್ವತ್ತಿಂಸಲಕ್ಖಣಧರೋ, ಸನಕ್ಖತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ।
ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಾಲರಾಜಾವ ಫುಲ್ಲಿತೋ॥

"ರಂಸಿಜಾಲಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ದಿತ್ತೋವ ಕನಕಾಚಲೋ।

ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಪರಿವುತೋ, ಸತರಂಸೀ ದಿವಾಕರೋ॥

"ಸೋಣ್ಣಾನನೋ ಜಿನವರೋ, ಸಮಣೀವ ಸಿಲುಚ್ಚಯೋ।
ಕರುಣಾಪುಣ್ಣಹದಯೋ, ಗುಣೇನ ವಿಯ ಸಾಗರೋ॥

"ಲೋಕವಿಸ್ಸುತಕಿತ್ತಿ ಚ, ಸಿನೇರೂವ ನಗುತ್ತಮೋ।
ಯಸಸಾ ವಿತ್ಥತೋ ವೀರೋ, ಆಕಾಸಸದಿಸೋ ಮುನಿ॥

"ಅಸಙ್ಗಚಿತ್ತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ, ಅನಿಲೋ ವಿಯ ನಾಯಕೋ।
ಪತಿಟ್ಠಾ ಸಬ್ಬಭೂತಾನಂ, ಮಹೀವ ಮುನಿಸತ್ತಮೋ॥

"ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ಲೋಕೇನ, ತೋಯೇನ ಪದುಮಂ ಯಥಾ।
ಕುವಾದಗಚ್ಛದಹನೋ, ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋವ ಸೋಭತಿ॥

"ಅಗದೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬತ್ಥ, ಕಿಲೇಸವಿಸನಾಸಕೋ।
ಗನ್ಧಮಾದನಸೇಲೋವ, ಗುಣಗನ್ಧವಿಭೂಸಿತೋ॥

"ಗುಣಾನಂ ಆಕರೋ ವೀರೋ, ರತನಾನಂವ ಸಾಗರೋ।
ಸಿನ್ಧೂವ ವನರಾಜೀನಂ, ಕಿಲೇಸಮಲಹಾರಕೋ॥

"ವಿಜಯೀವ ಮಹಾಯೋಧೋ, ಮಾರಸೇನಾವಮದ್ದನೋ।
ಚಕ್ಕವತ್ತೀವ ಸೋ ರಾಜಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗರತನಿಸ್ಸರೋ॥

"ಮಹಾಭಿಸಕ್ಕಸಙ್ಖಾಸೋ, ದೋಸಬ್ಯಾಧಿತಿಕಿಚ್ಛಕೋ।
ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಯಥಾ ವೇಜ್ಜೋ, ದಿಟ್ಠಿಗಣ್ಡವಿಫಾಲಕೋ॥

"ಸೋ ತದಾ ಲೋಕಪಜ್ಜೋತೋ, ಸನರಾಮರಸಕ್ಕತೋ।
ಪರಿಸಾಸು ನರಾದಿಚ್ಚೋ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯತೇ ಜಿನೋ॥

"ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಮಹಾಭೋಗೋ, ಸೀಲೇನ ಸುಗತೂಪಗೋ।
ಭಾವನಾಯ ಚ ನಿಬ್ಬಾತಿ, ಇಚ್ಚೇವಮನುಸಾಸಥ॥

"ದೇಸನಂ ತಂ ಮಹಸ್ಸಾದಂ, ಆದಿಮಜ್ಝನ್ತಸೋಭನಂ।
ಸುಣನ್ತಿ ಪರಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ, ಅಮತಂವ ಮಹಾರಸಂ॥

"ಸುತ್ವಾ ಸುಮಧುರಂ ಧಮ್ಮಂ, ಪಸನ್ನೋ ಜಿನಸಾಸನೇ।
ಸುಗತಂ ಸರಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಯಾವಜೀವಂ ನಮಸ್ಸಹಂ॥

"ಮುನಿನೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ, ಓಪುಞ್ಛೇಸಿಂ ತದಾ ಮಹಿಂ।
ಚತುಜ್ಜಾತೇನ ಗನ್ಧೇನ, ಮಾಸೇ ಅಟ್ಠ ದಿನೇಸ್ವಹಂ॥

“ಪಣಿಧಾಯ ಸುಗನ್ಧತ್ತಂ, ಸರೀರವಿಸ್ಸಗನ್ಧಿನೋ।
ತದಾ ಜಿನೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಸುಗನ್ಧತನುಲಾಭಿತಂ॥

“ಯೋ ಯಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಭೂಮಿಂ, ಗನ್ಧೇನೋಪುಞ್ಜತೇ ಸಕಿಂ।
ತೇನ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನ, ಉಪಪನ್ನೋ ತಹಿಂ ತಹಿಂ॥

“ಸುಗನ್ಧದೇಹೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಯಂ ನರೋ।
ಗುಣಗನ್ಧಯುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ತಾವತಿಂಸಮಗಚ್ಛಹಂ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಚ ಭವೇ ದಾನಿ, ಜಾತೋ ವಿಪ್ಪಕುಲೇ ಅಹಂ।
ಗಬ್ಭಂ ಮೇ ವಸತೋ ಮಾತಾ, ದೇಹೇನಾಸಿ ಸುಗನ್ಧಿತಾ॥

“ಯದಾ ಚ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಾ, ನಿಕ್ಖಮಾಮಿ ತದಾ ಪುರೀ।
ಸಾವತ್ಥಿ ಸಬ್ಬಗನ್ಧೇಹಿ, ವಾಸಿತಾ ವಿಯ ವಾಯಥ॥

“ಪುಪ್ಫವಸ್ಸಞ್ಚ ಸುರಭಿ, ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಮನೋರಮಂ।
ಧೂಪಾನಿ ಚ ಮಹಗ್ಘಾನಿ, ಉಪವಾಯಿಂಸು ತಾವದೇ॥

“ದೇವಾ ಚ ಸಬ್ಬಗನ್ಧೇಹಿ, ಧೂಪಪುಪ್ಫೇಹಿ ತಂ ಘರಂ।
ವಾಸಯಿಂಸು ಸುಗನ್ಧೇನ, ಯಸ್ಮಿಂ ಜಾತೋ ಅಹಂ ಘರೇ॥

“ಯದಾ ಚ ತರುಣೋ ಭದ್ದೋ, ಪಠಮೇ ಯೋಬ್ಬನೇ ಠಿತೋ।
ತದಾ ಸೇಲಂ ಸಪರಿಸಂ, ವಿನೇತ್ವಾ ನರಸಾರಥಿ॥

“ತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪರಿವುತೋ, ಸಾವತ್ಥಿಪುರಮಾಗತೋ।
ತದಾ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಹಂ॥

“ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಞ್ಚ, ವಿಮುತ್ತಿಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ।
ಭಾವೇತ್ವಾ ಚತುರೋ ಧಮ್ಮೇ, ಪಾಪುಣಿಂ ಆಸವಕ್ಖಯಂ॥

“ಯದಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಚಾಹಂ, ಯದಾ ಚ ಅರಹಾ ಅಹುಂ।
ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಂ ಯದಾ ಚಾಹಂ, ಗನ್ಧವಸ್ಸೋ ತದಾ ಅಹು॥

“ಸರೀರಗನ್ಧೋ ಚ ಸದಾತಿಸೇತಿ ಮೇ, ಮಹಾರಹಂ ಚನ್ದನಚಮ್ಪಕುಪ್ಪಲಂ।
ತಥೇವ ಗನ್ಧೇ ಇತರೇ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ, ಪಸಯ್ಹ ವಾಯಾಮಿ ತತೋ ತಹಿಂ ತಹಿಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ತಿತ್ಥಿಯೇಸು ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಂ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಂ ದುಕ್ಖಂ, ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಝಾನಾದಿಸುಖಞ್ಚ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೩೧೦"ಅಯೋಗೇ ಯುಞ್ಜಮತ್ತಾನಂ, ಪುರಿಸೋ ಕಿಚ್ಚಮಿಚ್ಛಕೋ।
ಚರಂ ಚೇ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತಂ ಮೇ ದುಬ್ಭಗಲಕ್ಖಣಂ॥

೩೧೧"ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಂ ಅಘಗತಂ ವಿಜಿತಂ, ಏಕಞ್ಚೇ ಓಸ್ಸಜೇಯ್ಯ ಕಲೀವ ಸಿಯಾ।
ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಚೇ ಓಸ್ಸಜೇಯ್ಯ ಅನ್ಧೋವ ಸಿಯಾ, ಸಮವಿಸಮಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನತೋ॥

೩೧೨"ಯಞ್ಹಿ ಕಯಿರಾ ತಞ್ಹಿ ವದೇ, ಯಂ ನ ಕಯಿರಾ ನ ತಂ ವದೇ।
ಅಕರೋನ್ತಂ ಭಾಸಮಾನಂ, ಪರಿಜಾನನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ॥

೩೧೩"ಯಥಾಪಿ ರುಚಿರಂ ಪುಪ್ಫಂ, ವಣ್ಣವನ್ತಂ ಅಗನ್ಧಕಂ।
ಏವಂ ಸುಭಾಸಿತಾ ವಾಚಾ, ಅಫಲಾ ಹೋತಿ ಅಕುಬ್ಬತೋ॥

೩೧೪"ಯಥಾಪಿ ರುಚಿರಂ ಪುಪ್ಫಂ, ವಣ್ಣವನ್ತಂ ಸುಗನ್ಧಕಂ।
ಏವಂ ಸುಭಾಸಿತಾ ವಾಚಾ, ಸಫಲಾ ಹೋತಿ ಕುಬ್ಬತೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಯೋಗೇ**ತಿ ಅಯುಞ್ಜಿತಬ್ಬೇ ಅಸೇವಿತಬ್ಬೇ ಅನ್ತದ್ವಯೇ। ಇಧ ಪನ ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಯುಞ್ಜ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಾನಂ ಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಯೋಜೇನ್ತೋ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ। **ಕಿಚ್ಚಮಿಚ್ಛಕೋ**ತಿ ಉಭಯಹಿತಾವಹಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ, ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ಅಯೋಗೇ **ಚರಂ** ಚರನ್ತೋ ಚೇ ಭವೇಯ್ಯ। **ನಾಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಯಥಾಧಿಪ್ಪೇತಂ ಹಿತಸುಖಂ ನ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯಾತಿ ಞಾಯೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಅಹಂ ತಿತ್ಥಿಯಮತವಞ್ಚಿತೋ ಅಯೋಗೇ ಯುಞ್ಜಿಂ, **ತಂ ಮೇ ದುಬ್ಭಗಲಕ್ಖಣಂ** ಅಪುಞ್ಞಸಭಾವೋ। "ಪುರಿಮಕಮ್ಮಬ್ಯಾಮೋಹಿತೋ ಅಯೋಗೇ ಯುಞ್ಜಿ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಂ ಅಘಗತಂ ವಿಜಿತನ್ತಿ ವಿಬಾಧನಸಭಾವತಾಯ ಅಘಾ ನಾಮ ರಾಗಾದಯೋ, ಅಘಾನಿ ಏವ ಅಘಗತಂ, ಅಘಗತಾನಂ ವಿಜಿತಂ ಸಂಸಾರಪ್ಪವತ್ತಿ, ತೇಸಂ ವಿಜಯೋ ಕುಸಲಧಮ್ಮಾಭಿಭವೋ। "ಅಘಗತಂ ವಿಜಿತ"ನ್ತಿ ಅನುನಾಸಿಕಲೋಪಂ ಅಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಂ ಅನುದ್ಧತಂ ಯೇನ, ತಂ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹಾಘಗತಂ ವಿಜಿತಂ ಕತ್ವಾ ಏವಂಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ, ಕಿಲೇಸೇ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಞ್ಚೇ ಓಸ್ಸಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಅದುತಿಯತಾಯ ಪಧಾನತಾಯ ಚ ಏಕಂ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ಸಮ್ಮಾಪಯೋಗಮೇವ ವಾ ಓಸ್ಸಜೇಯ್ಯ ಪರಿಚ್ಚಜೇಯ್ಯ ಚೇ। **ಕಲೀವ** ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ವಿಯ **ಸಿಯಾ। ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಚೇ ಓಸ್ಸಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಪಾಚಕಾನಿ ಸದ್ಧಾವೀರಿಯಸತಿಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಓಸ್ಸಜೇಯ್ಯ ಚೇ, ಅಭಾವನಾಯ ಛಡ್ಡೇಯ್ಯ ಚೇ, **ಅನ್ಧೋವ ಸಿಯಾ ಸಮವಿಸಮಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನತೋ।**

ಯಥಾತಿ ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ರುಚಿರ**ನ್ತಿ ಸೋಭನಂ। **ವಣ್ಣವನ್ತ**ನ್ತಿ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನಂ। **ಅಗನ್ಧಕ**ನ್ತಿ ಗನ್ಧರಹಿತಂ ಪಾಲಿಭದ್ದಕಗಿರಿಕಣ್ಣಿಕಜಯಸುಮನಾದಿಭೇದಂ। **ಏವಂ ಸುಭಾಸಿತಾ ವಾಚಾ**ತಿ ಸುಭಾಸಿತಾ ವಾಚಾ ನಾಮ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನಪುಪ್ಫಸದಿಸಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಅಗನ್ಧಕಂ ಪುಪ್ಫಂ ಧಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಗನ್ಧೋ ನ ಫರತಿ, ಏವಂ ಏತಮ್ಪಿ ಯೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಸವನಾದೀಹಿ ಚ ಸಮಾಚರತಿ, ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಅಸಮಾಚರನ್ತಸ್ಸ ಯಂ ತತ್ಥ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಅಕುಬ್ಬತೋ

ಸುತಗನ್ಧಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಗನ್ಧಞ್ಚ ನ ಆವಹತಿ ಅಫಲಾ ಹೋತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “ಏವಂ ಸುಭಾಸಿತಾ ವಾಚಾ, ಅಫಲಾ ಹೋತಿ ಅಕುಬ್ಬತೋ”ತಿ।

ಸುಗನ್ಧಕನ್ತಿ ಸುಮನಚಮ್ಪಕನೀಲುಪ್ಪಲಪುಪ್ಫಾದಿಭೇದಂ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ತಂ ಪುಪ್ಫಂ ಧಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಗನ್ಧೋ ಫರತಿ, ಏವಂ ತೇಪಿಟಕಬುದ್ಧವಚನಸಙ್ಖಾತಾ ಸುಭಾಸಿತಾ ವಾಚಾಪಿ ಯೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಸವನಾದೀಹಿ ತತ್ಥ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರೋತಿ, ಅಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಫಲಾ ಹೋತಿ, ಸುತಗನ್ಧಪಟಿಪತ್ತಿಗನ್ಧಾನಂ ಆವಹನತೋ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ। ತಸ್ಮಾ ಯಥೋವಾದಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಯಥಾಕಾರೀ ತಥಾವಾದೀ ಚ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಸುಭೂತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಗಿರಿಮಾನನ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಗಿರಿಮಾನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸುಮೇಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಭರಿಯಾಯ ಪುತ್ತೇ ಚ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಸೋಕಸಲ್ಲಸಮಪ್ಪಿತೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಸತ್ಥಾರಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಸೋಕಸಲ್ಲೇ ಅಬ್ಬೂಳ್ಹೇ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಸುಗನ್ಧಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಿರಸಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಭಿತ್ಥವಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಗಿರಿಮಾನನ್ದೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ರಾಜಗಹಗಮನೇ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕತಿಪಯಂ ದಿವಸಂ ಗಾಮಕಾವಾಸೇ ವಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತುಂ ರಾಜಗಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಮಹಾರಾಜಾ ತಸ್ಸ ಆಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಇಧೇವ, ಭನ್ತೇ, ವಸಥ, ಅಹಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಾಮೀ”ತಿ ಸಮ್ಪವಾರೇತ್ವಾ ಗತೋ ಬಹುಕಿಚ್ಚತಾಯ ನ ಸರಿ। “ಥೇರೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಸತೀ”ತಿ ದೇವತಾ ಥೇರಸ್ಸ ತೇಮನಭಯೇನ ವಸ್ಸಂ ವಾರೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಅವಸ್ಸನಕಾರಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಕುಟಿಕಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ಥೇರೋ ಕುಟಿಕಾಯಂ ವಸನ್ತೋ ಸೇನಾಸನಸಪ್ಪಾಯಲಾಭೇನ ಸಮಾಧಾನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸಮತಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೦.೪೧೯-೪೩೪) –

“ಭರಿಯಾ ಮೇ ಕಾಲಙ್ಕತಾ, ಪುತ್ತೋ ಸಿವಥಿಕಂ ಗತೋ।
ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಮತಾ ಭಾತಾ, ಏಕಚಿತಮ್ಹಿ ಡಯ್ಹರೇ॥

“ತೇನ ಸೋಕೇನ ಸನ್ತತ್ತೋ, ಕಿಸೋ ಪಣ್ಡು ಅಹೋಸಹಂ।
ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪೋ ಚ ಮೇ ಆಸಿ, ತೇನ ಸೋಕೇನ ಅಟ್ಟಿತೋ॥

“ಸೋಕಸಲ್ಲಪರೇತೋಹಂ, ವನನ್ತಮುಪಸಙ್ಕಮಿಂ।
ಪವತ್ತಫಲಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ, ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಸಾಮಹಂ॥

“ಸುಮೇಧೋ ನಾಮ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಜಿನೋ।
ಮಮುದ್ಧರಿತುಕಾಮೋ ಸೋ, ಆಗಞ್ಛಿ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ॥

“ಪದಸದ್ದಂ ಸುಣಿತ್ವಾನ, ಸುಮೇಧಸ್ಸ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾನಹಂ ಸೀಸಂ, ಉಲ್ಲೋಕೇಸಿಂ ಮಹಾಮುನಿಂ॥

“ಉಪಾಗತೇ ಮಹಾವೀರೇ, ಪೀತಿ ಮೇ ಉದಪಜ್ಜಥ।
ತದಾಸಿಮೇಕಗ್ಗಮನೋ, ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾನ, ಪಣ್ಣಮುಟ್ಠಿಮದಾಸಹಂ।
ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ತತ್ಥ, ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಚಕ್ಖುಮಾ॥

“ನಿಸಜ್ಜ ತತ್ಥ ಭಗವಾ, ಸುಮೇಧೋ ಲೋಕನಾಯಕೋ।
ಧಮ್ಮಂ ಮೇ ಕಥಯೀ ಬುದ್ಧೋ, ಸೋಕಸಲ್ಲವಿನೋದನಂ॥

“ಅನವ್ಹಿತಾ ತತೋ ಆಗುಂ, ಅನನುಞ್ಞಾತಾ ಇತೋ ಗತಾ।
ಯಥಾಗತಾ ತಥಾ ಗತಾ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ॥

“ಯಥಾಪಿ ಪಥಿಕಾ ಸತ್ತಾ, ವಸ್ಸಮಾನಾಯ ವುಟ್ಠಿಯಾ।
ಸಭಣ್ಡಾ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ, ವಸ್ಸಸ್ಸಾಪತನಾಯ ತೇ॥

“ವಸ್ಸೇ ಚ ತೇ ಓರಮಿತೇ, ಸಮ್ಪಯನ್ತಿ ಯದಿಚ್ಛಕಂ।
ಏವಂ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ತುಯ್ಹಂ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ॥

“ಆಗನ್ತುಕಾ ಪಾಹುನಕಾ, ಚಲಿತೇರಿತಕಮ್ಪಿತಾ।
ಏವಂ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ತುಯ್ಹಂ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ॥

“ಯಥಾಪಿ ಉರಗೋ ಜಿಣ್ಣಂ, ಹಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಂ ತಚಂ।
ಏವಂ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ತುಯ್ಹಂ, ಸಂ ತನುಂ ಇಧ ಹೀಯರೇ॥

“ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಗಿರಮಞ್ಞಾಯ, ಸೋಕಸಲ್ಲಂ ವಿವಜ್ಜಯಿಂ।
ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಜನಯಿತ್ವಾನ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಅವನ್ದಹಂ॥

“ವನ್ದಿತ್ವಾನ ಮಹಾನಾಗಂ, ಪೂಜಯಿಂ ಗಿರಿಮಞ್ಜರಿಂ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಸಮ್ಪವನ್ತಂ, ಸುಮೇಧಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಪೂಜಯಿತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸಿರೇ ಕತ್ವಾನ ಅಞ್ಜಲಿಂ।
ಅನುಸ್ಸರಂ ಗುಣಗ್ಗಾನಿ, ಸನ್ಥವಿಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ನಿತ್ತಿಣ್ಣೋಸಿ ಮಹಾವೀರ, ಸಬ್ಬಞ್ಞು ಲೋಕನಾಯಕ।
ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಉದ್ಧರಸಿ, ಞಾಣೇನ ತ್ವಂ ಮಹಾಮುನೇ॥

“ವಿಮತಿಂ ದ್ವೇಳ್ಹಕಂ ವಾಪಿ, ಸಞ್ಛಿನ್ದಸಿ ಮಹಾಮುನೇ।

ಪಟಿಪಾದೇಸಿ ಮೇ ಮಗ್ಗಂ, ತವ ಞಾಣೇನ ಚಕ್ಖುಮ॥

“ಅರಹಾ ವಸಿಪತ್ತಾ ಚ, ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರಾ ಧೀರಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಾವದೇ॥

“ಪಟಿಪನ್ನಾ ಚ ಸೇಖಾ ಚ, ಫಲಟ್ಠಾ ಸನ್ತಿ ಸಾವಕಾ।
ಸುರೋದಯೇವ ಪದುಮಾ, ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ತವ ಸಾವಕಾ॥

“ಮಹಾಸಮುದ್ದೋವಕ್ಖೋಭೋ , ಅತುಲೋಪಿ ದುರುತ್ತರೋ।
ಏವಂ ಞಾಣೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋಸಿ ಚಕ್ಖುಮ॥

“ವನ್ದಿತ್ವಾಹಂ ಲೋಕಜಿನಂ, ಚಕ್ಖುಮನ್ತಂ ಮಹಾಯಸಂ।
ಪುಥುದಿಸಾ ನಮಸ್ಸನ್ತೋ, ಪಟಿಕುಟಿಕೋ ಆಗಞ್ಛಹಂ॥

“ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾನ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ।
ಓಕ್ಕಮಿಂ ಮಾತುಯಾ ಕುಚ್ಛಿಂ, ಸನ್ಧಾವನ್ತೋ ಭವಾಭವೇ॥

“ಅಗಾರಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ।
ಆತಾಪೀ ನಿಪಕೋ ಝಾಯೀ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಗೋಚರೋ॥

“ಪಧಾನಂ ಪದಹಿತ್ವಾನ, ತೋಸಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಮುನಿಂ।
ಚನ್ದೋವಬ್ಭಘನಾ ಮುತ್ತೋ, ವಿಚರಾಮಿ ಅಹಂ ಸದಾ॥

“ವಿವೇಕಮನುಯುತ್ತೋಮ್ಹಿ, ಉಪಸನ್ತೋ ನಿರೂಪಧಿ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ತಿಂಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಯಂ ಬುದ್ಧಮಭಿಪೂಜಯಿಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಥೇರಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ವಿಯ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಉಪರಿ ತಂ ವಸ್ಸನೇ ನಿಯೋಜನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ –

೩೨೫.“ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋ ಯಥಾಸುಗೀತಂ, ಛನ್ನಾ ಮೇ ಕುಟಿಕಾ ಸುಖಾ ನಿವಾತಾ।
ತಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ ವೂಪಸನ್ತೋ, ಅಥ ಚೇ ಪತ್ಥಯಸೀ ಪವಸ್ಸ ದೇವ॥

೩೨೬.“ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋ ಯಥಾಸುಗೀತಂ, ಛನ್ನಾ ಮೇ ಕುಟಿಕಾ ಸುಖಾ ನಿವಾತಾ।
ತಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ ಸನ್ತಚಿತ್ತೋ, ಅಥ ಚೇ ಪತ್ಥಯಸೀ ಪವಸ್ಸ ದೇವ॥

೩೨೭.“ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ ವೀತರಾಗೋ...ಪೇ॰...॥

೩೨೮"ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ ವೀತದೋಸೋ…ಪೇ॰…॥

೩೨೯"ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮಿ ವೀತಮೋಹೋ।

ಅಥ ಚೇ ಪತ್ಥಯಸೀ ಪವಸ್ಸ ದೇವಾ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯಥಾಸುಗೀತ**ನ್ತಿ ಸುಗೀತಾನುರೂಪಂ, ಸುನ್ದರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಮೇಘಗೀತಸ್ಸ ಅನುರೂಪಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಲಾಹಕೋ ಹಿ ಯಥಾ ಅಗಜ್ಜನ್ತೋ ಕೇವಲಂ ವಸ್ಸನ್ತೋ ನ ಸೋಭತಿ, ಏವಂ ಸತಪಟಲಸಹಸ್ಸಪಟಲೇನ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಥನಯನ್ತೋ ಗಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತಾ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತೋಪಿ ಅವಸ್ಸನ್ತೋ ನ ಸೋಭತಿ, ತಥಾಭೂತೋ ಪನ ಹುತ್ವಾ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಸೋಭತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋ ಯಥಾಸುಗೀತ"ನ್ತಿ। ತೇನಾಹ - "ಅಭಿತ್ಥನಯ, ಪಜ್ಜುನ್ನ" , (ಚರಿಯಾ॰ ೩.೮೯; ಜಾ॰ ೧.೧.೭೫) "ಗಜ್ಜಿತಾ ಚೇವ ವಸ್ಸಿತಾ ಚಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೦೧; ಪು॰ ಪ॰ ೧೫೭) ಚ। **ತಸ್ಸಂ ವಿಹರಾಮೀ**ತಿ ತಸ್ಸಂ ಕುಟಿಕಾಯಂ ಅರಿಯವಿಹಾರಗಬ್ಭೇನ ಇರಿಯಾಪಥವಿಹಾರೇನ ವಿಹರಾಮಿ। **ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಅಗ್ಗಫಲಸಮಾಧಿನಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಉಪಸನ್ತಮಾನಸೋ।

ಏವಂ ಥೇರಸ್ಸ ಅನೇಕವಾರಂ ಕತಂ ಉಯ್ಯೋಜನಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ವಲಾಹಕದೇವಪುತ್ತೋ ನಿನ್ನಞ್ಚ ಥಲಞ್ಚ ಪೂರೇನ್ತೋ ಮಹಾವಸ್ಸಂ ವಸ್ಸಾಪೇಸಿ।

ಗಿರಿಮಾನನ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಸುಮನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯಂ ಪತ್ಥಯಾನೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುಮನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇತೋ ಪಞ್ಚನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಬ್ಯಾಧಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಹರೀತಕಂ ಅದಾಸಿ । ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಗಹಪತಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸುಮನೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಸುಖೇನ ವಡ್ಢಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ಮಾತುಲೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹಾ ಹುತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಸುಮನೇ ವಯಪ್ಪತ್ತೇ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಚರಿತಾನುಕೂಲಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಯೋಗಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಥೇರೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವಿಧಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ಚ ನಚಿರೇನೇವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೪.೭೦-೭೧) -

"ಹರೀತಕಂ ಆಮಲಕಂ, ಅಮ್ಬಜಮ್ಬುವಿಭೀತಕಂ।
ಕೋಲಂ ಭಲ್ಲಾತಕಂ ಬಿಲ್ಲಂ, ಸಯಮೇವ ಹರಾಮಹಂ॥

"ದಿಸ್ವಾನ ಪಬ್ಭಾರಗತಂ, ಝಾಯಿಂ ಝಾನರತಂ ಮುನಿಂ।
ಆಬಾಧೇನ ಆಪೀಳೇನ್ತಂ, ಅದುತೀಯಂ ಮಹಾಮುನಿಂ॥

"ಹರೀತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸಯಮ್ಭುಸ್ಸ ಅದಾಸಹಂ।
ಖಾದಮತ್ತಮ್ಹಿ ಭೇಸಜ್ಜೇ, ಬ್ಯಾಧಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ ತಾವದೇ॥

"ಪಹೀನದರಥೋ ಬುದ್ಧೋ, ಅನುಮೋದಮಕಾಸಿ ಮೇ।
ಭೇಸಜ್ಜದಾನೇನಿಮಿನಾ, ಬ್ಯಾಧಿವೂಪಸಮೇನ ಚ॥

“ದೇವಭೂತೋ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ, ಜಾತೋ ವಾ ಅಞ್ಞಜಾತಿಯಾ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುಖಿತೋ ಹೋತು, ಮಾ ಚ ತೇ ಬ್ಯಾಧಿಮಾಗಮಾ॥

“ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಸಯಮ್ಭೂ ಅಪರಾಜಿತೋ।
ನಭಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಮೀ ಧೀರೋ, ಹಂಸರಾಜಾವ ಅಮ್ಬರೇ॥

“ಯತೋ ಹರೀತಕಂ ದಿನ್ನಂ, ಸಯಮ್ಭುಸ್ಸ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಇಮಂ ಜಾತಿಂ ಉಪಾದಾಯ, ಬ್ಯಾಧಿ ಮೇ ನುಪಪಜ್ಜಥ॥

“ಅಯಂ ಪಚ್ಛಿಮಕೋ ಮಯ್ಹಂ, ಚರಿಮೋ ವತ್ತತೇ ಭವೋ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

“ಚತುನ್ನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಭೇಸಜ್ಜಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ ಇದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತೇ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮಾತುಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ಥೇರೋ ಅಧಿಗಮಂ ಪುಚ್ಛಿ, ತಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ –

೩೩೦“ಯಂ ಪತ್ಥಯಾನೋ ಧಮ್ಮೇಸು, ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಅನುಗ್ಗಹಿ।
ಅಮತಂ ಅಭಿಕಙ್ಖನ್ತಂ, ಕತಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಂ ಮಯಾ॥

೩೩೧“ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಸಚ್ಛಿಕತೋ, ಸಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅನೀತಿಹೋ।
ವಿಸುದ್ಧಞಾಣೋ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ, ಬ್ಯಾಕರೋಮಿ ತವನ್ತಿಕೇ॥

೩೩೨“ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸೋಧಿತಂ।
ಸದತ್ಥೋ ಮೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೩೩೩“ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಸಿಕ್ಖಾ, ಸುಸ್ಸುತಾ ತವ ಸಾಸನೇ।
ಸಬ್ಬೇ ಮೇ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ॥

೩೩೪“ಅನುಸಾಸಿ ಮಂ ಅರಿಯವತಾ, ಅನುಕಮ್ಪಿ ಅನುಗ್ಗಹಿ।
ಅಮೋಘೋ ತುಯ್ಹಮೋವಾದೋ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಮ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತೋ”ತಿ॥ –

ಇಮಾಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯಂ ಪತ್ಥಯಾನೋ ಧಮ್ಮೇಸು, ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಅನುಗ್ಗಹಿ। ಅಮತಂ ಅಭಿಕಙ್ಖನ್ತ**ನ್ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾದೀಸು ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮೇಸು ಯಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಯ್ಹಂ ಪತ್ಥಯನ್ತೋ ಆಕಙ್ಖನ್ತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಕಙ್ಖನ್ತಂ ಮಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹಿ। **ಕತಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಂ ಮಯಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮತ್ಥಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪರಿಞ್ಞಾದಿಸೋಳಸವಿಧಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಕತಂ ನಿಟ್ಠಾಪಿತಂ ಮಯಾ।

ತತೋ ಏವ **ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ** ಅಧಿಗತೋ ಚತುಬ್ಬಿಧೋಪಿ ಮಗ್ಗಧಮ್ಮೋ **ಸಚ್ಛಿಕತೋ**। **ಸಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅನೀತಿಹೋ**ತಿ ಸಯಂ ಅತ್ತನಾಯೇವ ನಿಬ್ಬಾನಧಮ್ಮೋ ಫಲಧಮ್ಮೋ ಚ ಅನೀತಿಹೋ ಅಸನ್ದಿದ್ಧೋ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖೋ ಕತೋ, "ಇತಿಹ, ಇತಿ ಕಿರಾ"ತಿ ಪವತ್ತಿಯಾ ಇತಿಹಸಞ್ಞಿತಂ ಸಂಸಯಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನ್ತೋಯೇವ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಪವತ್ತತಿ। ತೇನಾಹ **"ವಿಸುದ್ಧಞಾಣೋ ನಿಕ್ಕಙ್ಖೋ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ವಿಸುದ್ಧಞಾಣೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಸಂಕಿಲೇಸವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ವಿಸುದ್ಧಞಾಣೋ। **ತವನ್ತಿಕೇ**ತಿ ತವ ಸಮೀಪೇ।

ಸದತ್ಥೋತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ಸಿಕ್ಖಾ**ತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಯೋ। **ಸುಸ್ಸುತಾ**ತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಬಾಹುಸಚ್ಚಸ್ಸ ಪಟಿವೇಧಬಾಹುಸಚ್ಚಸ್ಸ ಚ ಪಾರಿಪೂರಿವಸೇನ ಸುಟ್ಠು ಸುತಾ। **ತವ ಸಾಸನೇ**ತಿ ತವ ಓವಾದೇ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಿತಸ್ಸ।

ಅರಿಯವತಾತಿ ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲಾದಿವತಸಮಾದಾನೇನ। **ಅನ್ತೇವಾಸಿಮ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತೋ**ತಿ ತುಯ್ಹಂ ಸಮೀಪೇ ಚಿಣ್ಣಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯವಾಸತಾಯ ಅನ್ತೇವಾಸೀ ಸಿಕ್ಖಿತವಾ ಸಿಕ್ಖಿತಅಧಿಸೀಲಾದಿಸಿಕ್ಖೋ ಅಮ್ಹೀತಿ।

ಸುಮನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ವಡ್ಢತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸಾಧೂ ಹೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಡ್ಢತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಭಾರುಕಚ್ಛನಗರೇ ಗಹಪತಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ವಡ್ಢೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ವಡ್ಢತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಾತಾ ಸಂಸಾರೇ ಸಞ್ಜಾತಸಂವೇಗಾ ಪುತ್ತಂ ಞಾತೀನಂ ನಿಯ್ಯಾದೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೀ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪುತ್ತಮ್ಪಿ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತಂ ವೇಳುದನ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ಥಧುರಂ ವಹನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ "ಏಕಕೋ ಸನ್ತರುತ್ತರೋವ ಮಾತರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಾತಾ "ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಏಕಕೋ ಸನ್ತರುತ್ತರೋವ ಇಧಾಗತೋ"ತಿ ಚೋದೇಸಿ। ಸೋ ಮಾತರಾ ಚೋದಿಯಮಾನೋ "ಅಯುತ್ತಂ ಮಯಾ ಕತ"ನ್ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿವಾಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ವಿಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಮಾತು ಓವಾದಸಮ್ಪತ್ತಿಪಕಾಸನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೩೩೫."ಸಾಧೂ ಹಿ ಕಿರ ಮೇ ಮಾತಾ, ಪತೋದಂ ಉಪದಂಸಯಿ।
ಯಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಜನೇತ್ತಿಯಾ।
ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ, ಪತ್ತೋ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ॥

೩೩೬."ಅರಹಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋಮ್ಹಿ, ತೇವಿಜ್ಜೋ ಅಮತದ್ದಸೋ।
ಜೇತ್ವಾ ನಮುಚಿನೋ ಸೇನಂ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

೩೩೭."ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ, ಯೇ ಮೇ ವಿಜ್ಜಿಂಸು ಆಸವಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಅಸೇಸಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ, ನ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜರೇ ಪುನ॥

೩೩೮."ವಿಸಾರದಾ ಖೋ ಭಗಿನೀ, ಏವಮತ್ಥಂ ಅಭಾಸಯಿ।
ಅಪಿಹಾ ನೂನ ಮಯಿಪಿ, ವನಥೋ ತೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೩೩೯."ಪರಿಯನ್ತಕತಂ ದುಕ್ಖಂ, ಅನ್ತಿಮೋಯಂ ಸಮುಸ್ಸಯೋ।

ಜಾತಿಮರಣಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸಾಧೂ ಹಿ ಕಿರ ಮೇ ಮಾತಾ, ಪತೋದಂ ಉಪದಂಸಯೀ**ತಿ ಸಾಧು ವತ ಮಾತಾ ಮಯ್ಹಂ ಓವಾದಸಙ್ಖಾತಂ ಪತೋದಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನ ಮೇ ವೀರಿಯಂ ಉತ್ತೇಜೇನ್ತೀ ಉತ್ತಮಙ್ಗೇ ಪಞ್ಞಾಸೀಸೇ ವಿಜ್ಝಿ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಸಾ ಮೇ ಮಾತುಯಾ। **ಸಮ್ಬೋಧಿ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ - ಜನೇತ್ತಿಯಾ ಮೇ ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಯಸ್ಸಾ ಅನುಸಾಸನೀಭೂತಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಅಹಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಉತ್ತಮಂ ಅಗ್ಗಫಲಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ।

ತತೋ ಏವ ಆರಕತ್ತಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ **ಅರಹಾ** ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತತಾಯ **ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ** ದಕ್ಖಿಣಾರಹೋ ಅಮ್ಹಿ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಾದಿವಿಜ್ಜಾತ್ತಯಸ್ಸ ಅಧಿಗತತ್ತಾ **ತೇವಿಜ್ಜೋ** ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕತತ್ತಾ **ಅಮತದಸ್ಸೋ ನಮುಚಿನೋ** ಮಾರಸ್ಸ **ಸೇನಂ** ಕಿಲೇಸವಾಹಿನಿಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಸೇನಾಯ ಜಿನಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಜಿತತ್ತಾಯೇವ ಅನಾಸವೋ ಸುಖಂ ವಿಹರಾಮೀತಿ।

ಇದಾನಿ "ಅನಾಸವೋ"ತಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಪಾಕಟತರಂ ಕಾತುಂ **"ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ"** ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಅಜ್ಝತ್ತಂ** ಅಜ್ಝತ್ತವತ್ಥುಕಾ ಚ **ಬಹಿದ್ಧಾ** ಬಹಿದ್ಧವತ್ಥುಕಾ ಚ **ಆಸವಾ ಯೇ** ಮಯ್ಹಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾಧಿಗಮತೋ ಪುಬ್ಬೇ **ವಿಜ್ಜಿಂಸು** ಉಪಲಬ್ಭಿಂಸು, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಅನವಸೇಸಾ **ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ** ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ ಪಹೀನಾ ಪುನ ದಾನಿ ಕದಾಚಿಪಿ ನ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿಯೇವಾತಿ।

ಇದಾನಿ ಮಾತು ವಚನಂ ಅಙ್ಕುಸಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ಮಾತರಂ ಥೋಮೇನ್ತೋ **"ವಿಸಾರದಾ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಿಸಾರದಾ ಖೋ**ತಿ ಏಕಂಸೇನ ವಿಗತಸಾರಜ್ಜಾ। ಏವಂ ಮಾತು ಅತ್ತನೋ ಚ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮೇನ ಸತ್ಥು ಓರಸಪುತ್ತಭಾವಂ ಉಲ್ಲಪೇನ್ತೋ ಮಾತರಂ **"ಭಗಿನೀ"**ತಿ ಆಹ। **ಏತಮತ್ಥಂ ಅಭಾಸಯೀ**ತಿ ಏತಂ ಮಮ ಓವಾದಭೂತಂ ಅತ್ಥಂ ಅಭಣಿ। ಏವಂ ಪನ ಮಂ ಓವದನ್ತೀ ನ ಕೇವಲಂ ವಿಸಾರದಾ ಏವ, ಅಥ ಖೋ **ಅಪಿಹಾ ನೂನ ಮಯಿಪಿ** ತವ ಪುತ್ತಕೇಪಿ ಅಪಿಹಾ ಅಸನ್ಥವಾ ಮಞ್ಞೇ, ಕಿಂ ವಾ ಏತೇನ ಪರಿಕಪ್ಪನೇನ? **ವನಥೋ ತೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ** ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕೋ ವನಥೋ ತವ ಸನ್ತಾನೇ ನತ್ಥೇವ, ಯಾ ಮಂ ಭವಕ್ಖಯೇ ನಿಯೋಜೇಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ "ತಯಾ ನಿಯೋಜಿತಾಕಾರೇನೇವ ಮಯಾ ಪಟಿಪನ್ನ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪರಿಯನ್ತಕತ"**ನ್ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ, ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯೋವ।

ವಡ್ಢತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ನದೀಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅತ್ಥಾಯ ವತ ಮೇತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ನದೀಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಅತ್ತನಾ ರೋಪಿತಸ್ಸ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಠಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಮನೋಸಿಲಾವಣ್ಣಂ ಏಕಂ ಅಮ್ಬಫಲಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಾತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೋ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತೀಹಿ ತಾಪಸಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ನದೀತೀರೇ ವಸನತೋ ಹಿಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಗೋತ್ತತಾಯ ಚ **ನದೀಕಸ್ಸಪೋ**ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಸಪರಿಸಸ್ಸ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅದಾಸಿ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಖನ್ಧಕೇ (ಮಹಾವ॰

೩೭-೩೯) ಆಗತಮೇವ। ಸೋ ಭಗವತೋ **ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯದೇಸನಾಯ** (ಮಹಾವ॰ ೫೪; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೨೮) ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೪.೮೧-೮೭) -

"ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಪಿಣ್ಡಾಯ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ, ಧಾರತೋ ಉತ್ತಮಂ ಯಸಂ॥

"ಅಗ್ಗಫಲಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ।
ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ವೀರಸ್ಸ, ಅದಾಸಿಂ ಸತ್ಥುನೋ ಅಹಂ॥

"ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದ್ವಿಪದಿನ್ದ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠ ನರಾಸಭ।
ಪತ್ತೋಮ್ಹಿ ಅಚಲಂ ಠಾನಂ, ಹಿತ್ವಾ ಜಯಪರಾಜಯಂ॥

"ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ದಾನಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಅಗ್ಗದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತೇ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮುಗ್ಘಾತಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೩೪೦."ಅತ್ಥಾಯ ವತ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ, ನದಿಂ ನೇರಞ್ಜರಂ ಅಗಾ।
ಯಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾನ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ವಿವಜ್ಜಯಿಂ॥

೩೪೧."ಯಜಿಂ ಉಚ್ಚಾವಚೇ ಯಞ್ಞೇ, ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಂ ಜುಹಿಂ ಅಹಂ।
ಏಸಾ ಸುದ್ಧೀತಿ ಮಞ್ಞನ್ತೋ, ಅನ್ಧಭೂತೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ॥

೩೪೨."ದಿಟ್ಠಿಗಹನಪಕ್ಖನ್ದೋ, ಪರಾಮಾಸೇನ ಮೋಹಿತೋ।
ಅಸುದ್ಧಿಂ ಮಞ್ಞಿಸಂ ಸುದ್ಧಿಂ, ಅನ್ಧಭೂತೋ ಅವಿದ್ದಸು॥

೩೪೩."ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀನಾ ಮೇ, ಭವಾ ಸಬ್ಬೇ ವಿದಾಲಿತಾ।
ಜುಹಾಮಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿಂ, ನಮಸ್ಸಾಮಿ ತಥಾಗತಂ॥

೩೪೪."ಮೋಹಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಹೀನಾ ಮೇ, ಭವತಣ್ಹಾ ಪದಾಲಿತಾ।
ವಿಕ್ಖೀಣೋ ಜಾತಿಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅತ್ಥಾಯ ವತ ಮೇತಿ** ಮಯ್ಹಂ ಅತ್ಥಾಯ ವತ ಹಿತಾಯ ವತ। **ಬುದ್ಧೋತಿ** ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ। **ನದಿಂ ನೇರಞ್ಜರಂ ಅಗಾತಿ** ನೇರಞ್ಜರಾಸಞ್ಞಾತಂ ನದಿಂ ಅಗಞ್ಛಿ, ತಸ್ಸಾ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಚ ಮಮ ಭಾತು ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಂ ಉಪಗತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿವರಿತುಂ “**ಯಸ್ಸಾಹ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಯಸ್ಸಾತಿ** ಯಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ। **ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾನಾತಿ** ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ, ಸೋತದ್ವಾರಾನುಸಾರೇನ ಉಪಲಭಿತ್ವಾ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ವಿವಜ್ಜಯಿನ್ತಿ** “ಯಞ್ಞಾದೀಹಿ ಸುದ್ಧಿ ಹೋತೀ”ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಂ ವಿಪರೀತದಸ್ಸನಂ ಪಜಹಿಂ।

ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಂ ವಿವಜ್ಜಯಿನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಯಜಿ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯಜಿಂ ಉಚ್ಚಾವಚೇ ಯಞ್ಞೇತಿ** ಪಾಕಟಯಞ್ಞೇ ಸೋಮಯಾಗವಾಜಪೇಯ್ಯಾದಿಕೇ ನಾನಾವಿಧೇ ಯಞ್ಞೇ ಯಜಿಂ। **ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಂ ಜುಹಿಂ ಅಹ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಯಞ್ಞಾನಂ ಯಜನವಸೇನ ಆಹುತಿಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚರಿಂ। **ಏಸಾ ಸುದ್ಧೀತಿ ಮಞ್ಞನ್ತೋತಿ** ಏಸಾ ಯಞ್ಞಕಿರಿಯಾ ಅಗ್ಗಿಪಾರಿಚರಿಯಾ ಸುದ್ಧಿಹೇತುಭಾವತೋ ಸುದ್ಧಿ “ಏವಂ ಮೇ ಸಂಸಾರಸುದ್ಧಿ ಹೋತೀ”ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋ। **ಅನ್ಧಭೂತೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋತಿ** ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುವೇಕಲ್ಲೇನ ಅವಿಜ್ಜನ್ಧತಾಯ ಅನ್ಧಭೂತೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಹುತ್ವಾ ವನಗಹನಪಬ್ಬತಗಹನಾದೀನಿ ವಿಯ ದುರತಿಕ್ಕಮನಟ್ಠೇನ ದಿಟ್ಠಿಯೇವ ಗಹನಂ ದಿಟ್ಠಿಗಹನಂ , ತಂ ಪಕ್ಖನ್ದೋ ಅನುಪವಿಟ್ಠೋತಿ **ದಿಟ್ಠಿಗಹನಪಕ್ಖನ್ದೋ**। **ಪರಾಮಾಸೇನಾತಿ** ಧಮ್ಮಸಭಾವಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಇದಮೇವ ಸಚ್ಚ”ನ್ತಿ ಪರಾಮಸನತೋ ಪರಾಮಾಸಸಙ್ಖಾತೇನ ಮಿಚ್ಛಾಭಿನಿವೇಸೇನ। **ಮೋಹಿತೋತಿ** ಮೂಳ್ಹಭಾವಂ ಪಾಪಿತೋ। **ಅಸುದ್ಧಿಂ ಮಞ್ಞಿಸಂ ಸುದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಅಸುದ್ಧಿಂ ಮಗ್ಗಂ “ಸುದ್ಧಿಂ ಮಗ್ಗ”ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿಸಂ ಮಞ್ಞಿಂ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ “**ಅನ್ಧಭೂತೋ ಅವಿದ್ದಸೂ**”ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಅವಿಜ್ಜಾಯ ಅನ್ಧಭೂತೋ, ತತೋ ಏವ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮಂ ಯುತ್ತಾಯುತ್ತಞ್ಚ ಅವಿದ್ವಾ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾ ಮಞ್ಞಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಪಹೀನಾ ಮೇತಿ ಏವಂಭೂತಸ್ಸ ಪನ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಾ ಚತುಸಚ್ಚಗಬ್ಭಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನವಸೇನ ಮಯ್ಹಂ ಪಹೀನಾ। **ಭವಾತಿ** ಕಾಮಭವಾದಯೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ **ವಿದಾಲಿತಾ** ವಿದ್ಧಂಸಿತಾ। **ಜುಹಾಮಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ**ನ್ತಿ ಆಹವನೀಯಾದಿಕೇ ಅಗ್ಗೀ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯತಾಯ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಚ ಪಾಪಸ್ಸ ದಹನತೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಜುಹಾಮಿ ಪರಿಚರಾಮಿ। ತಯಿದಂ ಮಯ್ಹಂ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿಪರಿಚರಣಂ ದಧಿನವನೀತಮಥಿತಸಪ್ಪಿಆದಿನಿರಪೇಕ್ಖಂ ಸತ್ಥು ನಮಸ್ಸನಮೇವಾತಿ ಆಹ “**ನಮಸ್ಸಾಮಿ ತಥಾಗತ**”ನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ಜುಹಾಮಿ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿ**ನ್ತಿ ದಾಯಕಾನಂ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವಕರಣೇನ ಪಾಪಸ್ಸ ಚ ದಹನೇನ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಗ್ಗಿಭೂತಂ ಅತ್ತಾನಂ ಜುಹಾಮಿ ಪರಿಚರಾಮಿ ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಪರಿಚರಾಮಿ, ತಥಾ ಕತ್ವಾ ಪರಿಹರಾಮಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಅಗ್ಗಿದೇವಂ ನಮಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ನಮಸ್ಸಾಮಿ ತಥಾಗತನ್ತಿ।

ಮೋಹಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಹೀನಾ ಮೇತಿ ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣಾದಿಭೇದಾ ಸಬ್ಬೇ ಮೋಹಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಹೀನಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾ, ತತೋ ಏವ “**ಭವತಣ್ಹಾ ಪದಾಲಿತಾ। ವಿಕ್ಖೀಣೋ ಜಾತಿಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ**”ತಿ ತೀಸು ಪದೇಸು ಮೇ-ಸದ್ದೋ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ।

ನದೀಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಗಯಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಾತೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಗಯಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇತೋ ಏಕತಿಂಸೇ ಕಪ್ಪೇ ಸಿಖಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ಅಸ್ಸಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ವನಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ವಸತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಸಮೀಪೇನ ಗಚ್ಛತಿ। ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ವೇಲಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮನೋಹರಾನಿ ಕೋಲಫಲಾನಿ ಸತ್ಥು ಉಪನೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ತಾಪಸಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಯಾಯಂ ವಿಹರತಿ। ಗಯಾಯಂ ವಸನತೋ ಹಿಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಗೋತ್ತತಾಯ ಚ **ಗಯಾಕಸ್ಸಪೋ**ತಿ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಂ ದತ್ವಾ **ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯದೇಸನಾಯ** (ಮಹಾವ॰ ೫೪) ಓವದಿಯಮಾನೋ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೫.೮-೧೪) -

“ಅಜಿನೇನ ನಿವತ್ಥೋಹಂ, ವಾಕಚೀರಧರೋ ತದಾ।
ಖಾರಿಯಾ ಪೂರಯಿತ್ವಾನಂ, ಕೋಲಂಹಾಸಿಂ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ತಮ್ಹಿ ಕಾಲೇ ಸಿಖೀ ಬುದ್ಧೋ, ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಅಹು।
ಮಮಸ್ಸಮಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕಂ॥

“ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾನ ಚ ಸುಬ್ಬತಂ।
ಉಭೋ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಗ್ಗಯ್ಹ, ಕೋಲಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸದಾಸಹಂ॥

“ಏಕತಿಂಸೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಫಲಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಕೋಲದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತೇ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಾಪಪವಾಹನಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೩೪೫.“ಪಾತೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ ಸಾಯಂ, ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ದಿವಸಸ್ಸಹಂ।
ಓತರಿಂ ಉದಕಂ ಸೋಹಂ, ಗಯಾಯ ಗಯಫಗ್ಗುಯಾ॥

೩೪೬.“ಯಂ ಮಯಾ ಪಕತಂ ಪಾಪಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಅಞ್ಞಾಸು ಜಾತಿಸು।
ತಂ ದಾನೀಧ ಪವಾಹೇಮಿ, ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹುಂ॥

೩೪೭.“ಸುತ್ವಾ ಸುಭಾಸಿತಂ ವಾಚಂ, ಧಮ್ಮತ್ಥಸಹಿತಂ ಪದಂ।
ತಥಂ ಯಾಥಾವಕಂ ಅತ್ಥಂ, ಯೋನಿಸೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಸಂ॥

೩೪೮.“ನಿನ್ಹಾತಸಬ್ಬಪಾಪೋಮ್ಹಿ, ನಿಮ್ಮಲೋ ಪಯತೋ ಸುಚಿ।
ಸುದ್ಧೋ ಸುದ್ಧಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ, ಪುತ್ತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಓರಸೋ॥

೩೪೯.“ಓಗಯ್ಹಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಸೋತಂ, ಸಬ್ಬಪಾಪಂ ಪವಾಹಯಿಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅಜ್ಝಗಮಿಂ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ತಾವ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - **ಪಾತೋ** ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನವೇಲಾಯಂ, **ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಂ** ಮಜ್ಝನ್ಹವೇಲಾಯಂ, **ಸಾಯಂ** ಸಾಯನ್ಹವೇಲಾಯನ್ತಿ ದಿವಸಸ್ಸ **ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ** ತಯೋ ವಾರೇ ಅಹಂ ಉದಕಂ **ಓತರಿಂ** ಓಗಾಹಿಂ।

ಓತರನ್ತೋ ಚ ಸೋಹಂ ನ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಯದಾ ವಾ ತದಾ ವಾ ಓತರಿಂ, ಅಥ ಖೋ **ಗಯಾಯ** ಮಹಾಜನಸ್ಸ "ಪಾಪಪವಾಹನ"ನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಮತೇ ಗಯಾತಿತ್ಥೇ, **ಗಯಫಗ್ಗುಯಾ** ಗಯಾಫಗ್ಗುನಾಮಕೇ ಫಗ್ಗುನೀಮಾಸಸ್ಸ ಉತ್ತರಫಗ್ಗುನೀನಕ್ಖತ್ತೇ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ಉದಕೋರೋಹನಮನುಯುತ್ತೋ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ತದಾ ಯೇನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಉದಕೋರೋಹನಮನುಯುತ್ತಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಂ ಮಯಾ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - "ಯಂ ಮಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಇತೋ ಅಞ್ಞಾಸು ಜಾತೀಸು ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತಂ। ತಂ ಇದಾನಿ **ಇಧ** ಗಯಾತಿತ್ಥೇ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಗಯಾಫಗ್ಗುಯಾ ಇಮಿನಾ ಉದಕೋರೋಹನೇನ **ಪವಾಹೇಮಿ** ಅಪನೇಮಿ ವಿಕ್ಖಾಲೇಮೀ"ತಿ। **ಪುರೇ** ಸತ್ಥು ಸಾಸನುಪಗಮನತೋ ಪುಬ್ಬೇ **ಏವಂದಿಟ್ಠಿ** ಏವರೂಪವಿಪರೀತದಸ್ಸನೋ **ಅಹುಂ** ಅಹೋಸಿಂ।

ಧಮ್ಮತ್ಥಸಹಿತಂ ಪದನ್ತಿ ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ। ಧಮ್ಮೇನ ಚ ಅತ್ಥೇನ ಚ ಸಹಿತಕೋಟ್ಠಾಸಂ, ಆದಿತೋ ಮಜ್ಝತೋ ಪರಿಯೋಸಾನತೋ ಚ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಅತ್ಥೂಪಸಂಹಿತಂ ಸುಟ್ಠು ಏಕನ್ತೇನ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಭಾಸಿತಂ ವಾಚಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ತೇನ ಪಕಾಸಿತಂ ಪರಮತ್ಥಭಾವೇನ ತಚ್ಛಭಾವತೋ **ತಥಂ** ಯಥಾರಹಂ ಪವತ್ತಿನಿವತ್ತಿಉಪಾಯಭಾವೇ ಬ್ಯಭಿಚಾರಾಭಾವತೋ **ಯಾಥಾವಕಂ** ದುಕ್ಖಾದಿ**ಅತ್ಥಂ ಯೋನಿಸೋ** ಉಪಾಯೇನ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾದಿಭಾವೇನ **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಸಂ** "ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ, ಸಮುದಯೋ ಪಹಾತಬ್ಬೋ, ನಿರೋಧೋ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬೋ , ಮಗ್ಗೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಪತಿಅವೇಕ್ಖಿಂ, ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಿನ್ಹಾತಸಬ್ಬಪಾಪೋಮ್ಹೀತಿ ಏವಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಚ್ಚತ್ತಾ ಏವ ಅರಿಯಮಗ್ಗಜಲೇನ ವಿಕ್ಖಾಲಿತಸಬ್ಬಪಾಪೋ ಅಮ್ಹಿ। ತತೋ ಏವ ರಾಗಮಲಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ನಿಮ್ಮಲತ್ತಾ **ನಿಮ್ಮಲೋ**। ತತೋ ಏವ ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾಯ ಪರಿಸುದ್ಧವಚೀಸಮಾಚಾರತಾಯ ಪರಿಸುದ್ಧಮನೋಸಮಾಚಾರತಾಯ **ಪಯತೋ ಸುಚಿ ಸುದ್ಧೋ**। ಸವಾಸನಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಮಲವಿಸುದ್ಧಿಯಾ **ಸುದ್ಧಸ್ಸ** ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮದಾಯಸ್ಸ ಆದಿಯನತೋ **ದಾಯಾದೋ**। ತಸ್ಸೇವ ದೇಸನಾಞಾಣಸಮುಟ್ಠಾನಉರೋವಾಯಾಮಜನಿತಾಭಿಜಾತಿತಾಯ **ಓರಸೋ** ಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಪುನಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಮತ್ಥತೋ ನ್ಹಾತಕಭಾವಮೇವ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ಓಗಯ್ಹಾ"**ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಓಗಯ್ಹಾ**ತಿ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಸೋತ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದೀಹಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮೋಧಾನಭೂತಂ ಮಗ್ಗಸೋತಂ। **ಸಬ್ಬಪಾಪಂ ಪವಾಹಯಿ**ನ್ತಿ ಅನವಸೇಸಂ ಪಾಪಮಲಂ ಪಕ್ಖಾಲೇಸಿಂ, ಅರಿಯಮಗ್ಗಜಲಪವಾಹನೇನ ಪರಮತ್ಥನ್ಹಾತಕೋ ಅಹೋಸಿಂ। ತತೋ ಏವ **ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅಜ್ಝಗಮಿಂ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಗಯಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಾತರೋಗಾಭಿನೀತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿ।

ಸೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ವಕ್ಕಲೀ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ರೂಪಕಾಯಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿದಸ್ಸನೇನ ಅತಿತ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ವಿಚರತಿ। "ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಟ್ಠುಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಭೋಜನವೇಲಂ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಕಾಲಞ್ಚ ಸೇಸಕಾಲೇ ಯತ್ಥ ಠಿತೇನ ಸಕ್ಕಾ ದಸಬಲಂ ಪಸ್ಸಿತುಂ, ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋವ ವಿಹರತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮೇನ್ತೋ ಬಹುಕಾಲಂ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪದಸ್ಸನೇನೇವ ವಿಚರನ್ತೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಪುನೇಕದಿವಸಂ "ಕಿಂ ತೇ, ವಕ್ಕಲಿ, ಇಮಿನಾ ಪೂತಿಕಾಯೇನ ದಿಟ್ಠೇನ? ಯೋ ಖೋ, ವಕ್ಕಲಿ, ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಯೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ। ಧಮ್ಮಞ್ಹಿ, ವಕ್ಕಲಿ, ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೮೭) ಆಹ।

ಸತ್ಥರಿ ಏವಂ ವದನ್ತೇಪಿ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ದಸ್ಸನಂ ಪಹಾಯ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತತೋ ಸತ್ಥಾ "ನಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಂವೇಗಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ "ಅಪೇಹಿ, ವಕ್ಕಲೀ"ತಿ ಥೇರಂ ಪಣಾಮೇಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಪಣಾಮಿತೋ ಸಮ್ಮುಖೇ ಠಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ "ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಜೀವಿತೇನ, ಯೋಹಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಟ್ಠುಂ ನ ಲಭಾಮೀ"ತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಪಬ್ಬತೇ ಪಪಾತಟ್ಠಾನಂ ಅಭಿರುಹಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ "ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಮಮ ಸನ್ತಿಕಾ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಮಗ್ಗಫಲಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ನಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಓಭಾಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ –

"ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪಸನ್ನೋ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।
ಅಧಿಗಚ್ಛೇ ಪದಂ ಸನ್ತಂ, ಸಙ್ಖಾರೂಪಸಮಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೮೧) –

ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ "ಏಹಿ, ವಕ್ಕಲೀ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ಥೇರೋ "ದಸಬಲೋ ಮೇ ದಿಟ್ಠೋ, 'ಏಹೀ'ತಿ ಅವ್ಹಾನಮ್ಪಿ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿ ಬಲವಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ "ಕುತೋ ಆಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಗಮನಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖೇ ಆಕಾಸೇ ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತೋ ಪಠಮಪಾದೇನ ಪಬ್ಬತೇ ಠಿತೋಯೇವ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಗಾಥಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಆಕಾಸೇಯೇವ ಪೀತಿಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೀತಿ **ಅಙ್ಗುತ್ತರಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೦೮) **ಧಮ್ಮಪದವಣ್ಣನಾಯಞ್ಚ** (ಧ॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೧) ಆಗತಂ।

ಇಧ ಪನ ಏವಂ ವದನ್ತಿ – "ಕಿಂ ತೇ, ವಕ್ಕಲೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಓವದಿತೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ವಿಹರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ, ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಬಲವಭಾವತೋ ಏವ ವಿಪಸ್ಸನಾ ವೀಥಿಂ ನ ಓತರತಿ, ಭಗವಾ ತಂ ಞತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಪುನ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಯೇವ, ಅಥಸ್ಸ ಆಹಾರವೇಕಲ್ಲೇನ ವಾತಾಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ತಂ ವಾತಾಬಾಧೇನ ಪೀಳಿಯಮಾನಂ ಞತ್ವಾ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ –

೩೫೦."ವಾತರೋಗಾಭಿನೀತೋ ತ್ವಂ, ವಿಹರಂ ಕಾನನೇ ವನೇ।
ಪವಿದ್ಧಗೋಚರೇ ಲೂಖೇ, ಕಥಂ ಭಿಕ್ಖು ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ –

ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ –

೩೫೧."ಪೀತಿಸುಖೇನ ವಿಪುಲೇನ, ಫರಮಾನೋ ಸಮುಸ್ಸಯಂ।
ಲೂಖಮ್ಪಿ ಅಭಿಸಮ್ಭೋನ್ತೋ, ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನೇ॥

೩೫೨"ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಲಾನಿ ಚ।
ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಿ ಚ ಭಾವೇನ್ತೋ, ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನೇ॥

೩೫೩"ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇ ಪಹಿತತ್ತೇ, ನಿಚ್ಚಂ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೇ।
ಸಮಗ್ಗೇ ಸಹಿತೇ ದಿಸ್ವಾ, ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನೇ॥

೩೫೪"ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಅಗ್ಗಂ ದನ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಅತನ್ದಿತೋ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ, ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನೇ"ತಿ॥ -

ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ವಾತರೋಗಾಭಿನೀತೋ**ತಿ ವಾತಾಬಾಧೇನ ಅಸೇರಿಭಾವಂ ಉಪನೀತೋ, ವಾತಬ್ಯಾಧಿನಾ ಅಭಿಭೂತೋ। **ತ್ವನ್ತಿ** ಥೇರಂ ಆಲಪತಿ। **ವಿಹರನ್ತಿ** ತೇನ ಇರಿಯಾಪಥವಿಹಾರೇನ ವಿಹರನ್ತೋ। **ಕಾನನೇ ವನೇ**ತಿ ಕಾನನಭೂತೇ ವನೇ, ಮಹಾಅರಞ್ಞೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪವಿದ್ಧಗೋಚರೇ**ತಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಗೋಚರೇ ದುಲ್ಲಭಪಚ್ಚಯೇ। ವಾತರೋಗಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಯಾನಂ ಸಪ್ಪಿಆದಿಭೇಸಜ್ಜಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಫರುಸಭೂಮಿಭಾಗತಾಯ ಚ **ಲೂಖೇ** ಲೂಖಟ್ಠಾನೇ। **ಕಥಂ ಭಿಕ್ಖು ಕರಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖು ತ್ವಂ ಕಥಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಸೀತಿ ಭಗವಾ ಪುಚ್ಛಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ನಿರಾಮಿಸಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಾದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಸುಖವಿಹಾರಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಪೀತಿಸುಖೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪೀತಿಸುಖೇನಾ**ತಿ ಉಬ್ಬೇಗಲಕ್ಖಣಾಯ ಫರಣಲಕ್ಖಣಾಯ ಚ ಪೀತಿಯಾ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಸುಖೇನ ಚ। ತೇನಾಹ **"ವಿಪುಲೇನಾ"**ತಿ ಉಳಾರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಫರಮಾನೋ ಸಮುಸ್ಸಯನ್ತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಪೀತಿಸುಖಸಮುಟ್ಠಿತೇಹಿ ಪಣೀತೇಹಿ ರೂಪೇಹಿ ಸಕಲಂ ಕಾಯಂ ಫರಾಪೇನ್ತೋ ನಿರನ್ತರಂ ಫುಟಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ಲೂಖಮ್ಪಿ ಅಭಿಸಮ್ಭೋನ್ತೋ**ತಿ ಅರಞ್ಞಾವಾಸಜನಿತಂ ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಹೇತುಕಂ ದುಸ್ಸಹಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚಯಲೂಖಂ ಅಭಿಭವನ್ತೋ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತೋ। **ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನೇ**ತಿ ಝಾನಸುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಸುಖೇನ ಚ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ - "ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸಿ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೧)।

"ಯತೋ ಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
ಲಭತೀ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಮತಂ ತಂ ವಿಜಾನತ"ನ್ತಿ ಚ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೭೪)।

ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇತಿ ಮಗ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾದಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಚ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ**ತಿ ಮಗ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಾನಿ ಏವ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। **ಬಲಾನೀ**ತಿ ತಥಾ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ। **ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನೀ**ತಿ ತಥಾ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದೀನಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಿ। **ಚ**-ಸದ್ದೇನ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಇದ್ಧಿಪಾದಮಗ್ಗಙ್ಗಾನಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತದವಿನಾಭಾವತೋ ಹಿ ತಗ್ಗಹಣೇನೇವ ತೇಸಂ ಗಹಣಂ ಹೋತಿ। **ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಮಗ್ಗಸುಖೇನ ತದಧಿಗಮಸಿದ್ಧೇನ ಫಲಸುಖೇನ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖೇನ ಚ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ।

ಆರದ್ಧವೀರಿಯೇತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವಸೇನ ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯೇ। **ಪಹಿತತ್ತೇ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತಿಪೇಸಿತಚಿತ್ತೇ। **ನಿಚ್ಚಂ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೇ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಅಸಿಥಿಲವೀರಿಯೇ। ಅವಿವಾದವಸೇನ ಕಾಯಸಾಮಗ್ಗಿದಾನವಸೇನ ಚ **ಸಮಗ್ಗೇ**। ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಾಮಞ್ಞೇನ **ಸಹಿತೇ** ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ದಿಸ್ವಾ। ಏತೇನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತುತ್ತಮತಾಯ, **ಅಗ್ಗಂ** ಉತ್ತಮೇನ ದಮಥೇನ **ದನ್ತಂ,** ಅನುತ್ತರಸಮಾಧಿನಾ **ಸಮಾಹಿತಂ ಅತನ್ದಿತೋ** ಅನಲಸೋ ಹುತ್ವಾ, **ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ** ಸಬ್ಬಕಾಲಂ "ಇತಿಪಿ

ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ। ಏತೇನ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಭಾವನಾಯ ಯುತ್ತಾಕಾರದಸ್ಸನೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಮಾಹ, ಪುರಿಮೇನ ಪಾರಿಹಾರಿಯಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಂ।

ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಥೇರೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೪.೧೮-೬೫) -

“ಇತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಕಪ್ಪೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನಾಯಕೋ।
ಅನೋಮನಾಮೋ ಅಮಿತೋ, ನಾಮೇನ ಪದುಮುತ್ತರೋ॥

“ಪದುಮಾಕಾರವದನೋ, ಪದುಮಾಮಲಸುಚ್ಛವೀ।
ಲೋಕೇನಾನುಪಲಿತ್ತೋವ, ತೋಯೇನ ಪದುಮಂ ಯಥಾ॥

“ವೀರೋ ಪದುಮಪತ್ತಕ್ಖೋ, ಕನ್ತೋ ಚ ಪದುಮಂ ಯಥಾ।
ಪದುಮುತ್ತರಗನ್ಧೋವ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಪದುಮುತ್ತರೋ॥

“ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ಚ ನಿಮ್ಮಾನೋ, ಅನ್ಧಾನಂ ನಯನೂಪಮೋ।
ಸನ್ತವೇಸೋ ಗುಣನಿಧಿ, ಕರುಣಾಮತಿಸಾಗರೋ॥

“ಸ ಕದಾಚಿ ಮಹಾವೀರೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸುರಸುರಚ್ಚಿತೋ।
ಸದೇವಮನುಜಾಕಿಣ್ಣೇ, ಜನಮಜ್ಝೇ ಜಿನುತ್ತಮೋ॥

“ವದನೇನ ಸುಗನ್ಧೇನ, ಮಧುರೇನ ರುತೇನ ಚ।
ರಞ್ಜಯಂ ಪರಿಸಂ ಸಬ್ಬಂ, ಸನ್ಥವೀ ಸಾವಕಂ ಸಕಂ॥

“ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತೋ ಸುಮತಿ, ಮಮ ದಸ್ಸನಲಾಲಸೋ।
ನತ್ಥಿ ಏತಾದಿಸೋ ಅಞ್ಞೋ, ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ವಕ್ಕಲಿ॥

“ತದಾಹಂ ಹಂಸವತಿಯಂ, ನಗರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ರಜೋ।
ಹುತ್ವಾ ಸುತ್ವಾ ಚ ತಂ ವಾಕ್ಯಂ, ತಂ ಠಾನಮಭಿರೋಚಯಿಂ॥

“ಸಸಾವಕಂ ತಂ ವಿಮಲಂ, ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ।
ಸತ್ತಾಹಂ ಭೋಜಯಿತ್ವಾನ, ದುಸ್ಸೇಹಚ್ಛಾದಯಿಂ ತದಾ॥

“ನಿಪಚ್ಚ ಸಿರಸಾ ತಸ್ಸ, ಅನನ್ತಗುಣಸಾಗರೇ।
ನಿಮುಗ್ಗೋ ಪೀತಿಸಮ್ಪುಣ್ಣೋ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

“ಯೋ ಸೋ ತಯಾ ಸನ್ಥವಿತೋ, ಇತೋ ಸತ್ತಮಕೇ ಮುನಿ।
ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧಾವತಂ ಅಗ್ಗೋ, ತಾದಿಸೋ ಹೋಮಹಂ ಮುನೇ॥

“ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಮಹಾವೀರೋ, ಅನಾವರಣದಸ್ಸನೋ।

ಇಮಂ ವಾಕ್ಯಂ ಉದೀರೇಸಿ, ಪರಿಸಾಯ ಮಹಾಮುನಿ॥

“ಪಸ್ಸಥೇತಂ ಮಾಣವಕಂ, ಪೀತಮಟ್ಠನಿವಾಸನಂ।
ಹೇಮಯಞ್ಞೋಪಚಿತಙ್ಗಂ, ಜನನೇತ್ತಮನೋಹರಂ॥

“ಏಸೋ ಅನಾಗತದ್ಧಾನೇ, ಗೋತಮಸ್ಸ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಅಗ್ಗೋ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ, ಸಾವಕೋಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ದೇವಭೂತೋ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ, ಸಬ್ಬಸನ್ತಾಪವಜ್ಜಿತೋ।
ಸಬ್ಬಭೋಗಪರಿಬ್ಯೂಳ್ಹೋ, ಸುಖಿತೋ ಸಂಸರಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ವಕ್ಕಲಿ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ತೇನ ಕಮ್ಮವಿಸೇಸೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ತಾವತಿಂಸಮಗಚ್ಛಹಂ॥

“ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುಖಿತೋ ಹುತ್ವಾ, ಸಂಸರನ್ತೋ ಭವಾಭವೇ।
ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪುರೇ ಜಾತೋ, ಕುಲೇ ಅಞ್ಞತರೇ ಅಹಂ॥

“ನೋನೀತಸುಖುಮಾಲಂ ಮಂ, ಜಾತಪಲ್ಲವಕೋಮಲಂ।
ಮನ್ದಂ ಉತ್ತಾನಸಯನಂ, ಪಿಸಾಚಭಯತಜ್ಜಿತಾ॥

“ಪಾದಮೂಲೇ ಮಹೇಸಿಸ್ಸ, ಸಾಯೇಸುಂ ದೀನಮಾನಸಾ।
ಇಮಂ ದದಾಮ ತೇ ನಾಥ, ಸರಣಂ ಹೋಹಿ ನಾಯಕ॥

“ತದಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿ ಸೋ ಮಂ, ಭೀತಾನಂ ಸರಣೋ ಮುನಿ।
ಜಾಲಿನಾ ಚಕ್ಕಙ್ಕಿತೇನ, ಮುದುಕೋಮಲಪಾಣಿನಾ॥

“ತದಾ ಪಭುತಿ ತೇನಾಹಂ, ಅರಕ್ಖೇಯ್ಯೇನ ರಕ್ಖಿತೋ।
ಸಬ್ಬವೇರವಿನಿಮುತ್ತೋ, ಸುಖೇನ ಪರಿವುದ್ಧಿತೋ॥

“ಸುಗತೇನ ವಿನಾ ಭೂತೋ, ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಮಿ ಮುಹುತ್ತಕಂ।
ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೋಹಂ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ॥

“ಸಬ್ಬಪಾರಮಿಸಮ್ಭೂತಂ , ನೀಲಕ್ಖಿನಯನಂ ವರಂ।
ರೂಪಂ ಸಬ್ಬಸುಭಾಕಿಣ್ಣಂ, ಅತಿತ್ತೋ ವಿಹರಾಮಹಂ॥

“ಬುದ್ಧರೂಪರತಿಂ ಞತ್ವಾ, ತದಾ ಓವದಿ ಮಂ ಜಿನೋ।
ಅಲಂ ವಕ್ಕಲಿ ಕಿಂ ರೂಪೇ, ರಮಸೇ ಬಾಲನನ್ದಿತೇ॥

“ಯೋ ಹಿ ಪಸ್ಸತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಸೋ ಮಂ ಪಸ್ಸತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ।
ಅಪಸ್ಸಮಾನೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಮಂ ಪಸ್ಸಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ॥

“ಅನನ್ತಾದೀನವೋ ಕಾಯೋ, ವಿಸರುಕ್ಖಸಮೂಪಮೋ।
ಆವಾಸೋ ಸಬ್ಬರೋಗಾನಂ, ಪುಞ್ಜೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಕೇವಲೋ॥

“ನಿಬ್ಬಿನ್ದಿಯ ತತೋ ರೂಪೇ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
ಪಸ್ಸ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾನಂ, ಸುಖೇನನ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ॥

“ಏವಂ ತೇನಾನುಸಿಟ್ಠೋಹಂ, ನಾಯಕೇನ ಹಿತೇಸಿನಾ।
ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಸಮಾರುಯ್ಹ, ಝಾಯಾಮಿ ಗಿರಿಕನ್ದರೇ॥

“ಠಿತೋ ಪಬ್ಬತಪಾದಮ್ಹಿ, ಅಸ್ಸಾಸಯಿ ಮಹಾಮುನಿ।
ವಕ್ಕಲೀತಿ ಜಿನೋ ವಾಚಂ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮುದಿತೋ ಅಹಂ॥

“ಪಕ್ಖನ್ದಿಂ ಸೇಲಪಬ್ಭಾರೇ, ಅನೇಕಸತಪೋರಿಸೇ।
ತದಾ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ, ಸುಖೇನೇವ ಮಹಿಂ ಗತೋ॥

“ಪುನೋಪಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
ತಮಹಂ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ಅರಹತ್ತಮಪಾಪುಣಿಂ॥

“ಸುಮಹಾಪರಿಸಮಜ್ಝೇ, ತದಾ ಮಂ ಚರಣನ್ತಗೋ।
ಅಗ್ಗಂ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ, ಪಞ್ಞಪೇಸಿ ಮಹಾಮತಿ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಕಮ್ಮಮಕರಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋಪಿ ಥೇರೋ ಇಮಾ ಏವ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸದ್ಧಾಧಿಮುತ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ವಕ್ಕಲಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ವಿಜಿತಸೇನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಓಲಗ್ಗೇಸ್ಸಾಮೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಿಜಿತಸೇನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಅತ್ಥದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ

ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಞತ್ವಾ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿ। ಸೋ ಭಗವತೋ ಮನೋಹರಾನಿ ಮಧುರಾನಿ ಫಲಾನಿ ಉಪನೇಸಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ವಿಜಿತಸೇನೋತಿ** ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತುಲಾ ಸೇನೋ ಚ ಉಪಸೇನೋ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಾಸಧುರಂ ಪೂರೇನ್ತಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ವಿಜಿತಸೇನೋಪಿ ಹತ್ಥಿಸಿಪ್ಪೇ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸೇ ಅಲಗ್ಗಮಾನಸೋ ಸತ್ಥು ಯಮಕಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಮಾತುಲತ್ಥೇರಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಓವಾದಾನುಸಾಸನಿಯಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವೀಥಿಂ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ನಾನಾರಮ್ಮಣೇ ವಿಧಾವನ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಓವದನ್ತೋ -

೩೫೫.“ಓಲಗ್ಗೇಸ್ಸಾಮಿ ತೇ ಚಿತ್ತ, ಆಣಿದ್ವಾರೇವ ಹತ್ಥಿನಂ।
ನ ತಂ ಪಾಪೇ ನಿಯೋಜೇಸ್ಸಂ, ಕಾಮಜಾಲಂ ಸರೀರಜಂ॥

೩೫೬.“ತ್ವಂ ಓಲಗ್ಗೋ ನ ಗಚ್ಛಸಿ, ದ್ವಾರವಿವರಂ ಗಜೋವ ಅಲಭನ್ತೋ।
ನ ಚ ಚಿತ್ತಕಲಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ, ಪಸಕ್ಕ ಪಾಪರತೋ ಚರಿಸ್ಸಸಿ॥

೩೫೭.“ಯಥಾ ಕುಞ್ಜರಂ ಅದನ್ತಂ, ನವಗ್ಗಹಮಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋ।
ಬಲವಾ ಆವತ್ತೇತಿ ಅಕಾಮಂ, ಏವಂ ಆವತ್ತಯಿಸ್ಸಂ ತಂ॥

೩೫೮.“ಯಥಾ ವರಹಯದಮಕುಸಲೋ, ಸಾರಥಿಪವರೋ ದಮೇತಿ ಆಜಞ್ಞಂ।
ಏವಂ ದಮಯಿಸ್ಸಂ ತಂ, ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಸು ಬಲೇಸು॥

೩೫೯.“ಸತಿಯಾ ತಂ ನಿಬನ್ಧಿಸ್ಸಂ, ಪಯುತ್ತೋ ತೇ ದಮೇಸ್ಸಾಮಿ।
ವೀರಿಯಧುರನಿಗ್ಗಹಿತೋ, ನ ಯಿತೋ ದೂರಂ ಗಮಿಸ್ಸಸೇ ಚಿತ್ತಾ”ತಿ॥ -

ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಓಲಗ್ಗೇಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಸಂವರಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿವಾರೇಸ್ಸಾಮಿ। **ತೇತಿ** ತಂ। ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ಸಾಮಿವಚನಂ । ತೇ ಗಮನನ್ತಿ ವಾ ವಚನಸೇಸೋ। **ಹತ್ಥಿನನ್ತಿ** ಚ ಹತ್ಥಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಿತ್ತಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। ಯಥಾ ತಂ ವಾರೇತುಕಾಮೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಆಣಿದ್ವಾರೇವ ಹತ್ಥಿನ”**ನ್ತಿ ಆಹ। ಆಣಿದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಪಾಕಾರಬದ್ಧಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಖುದ್ದಕದ್ವಾರಂ, ಯಂ ಘಟಿಕಾಭಿದ್ದೇ ಆಣಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿತ್ತೇ ಯನ್ತೇನ ವಿನಾ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಠಿತೇಹಿಪಿ ವಿವರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಯೇನ ಮನುಸ್ಸಗವಸ್ಸಮಹಿಂಸಾದಯೋ ನ ನಿಗ್ಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ನಗರತೋ ಬಹಿ ನಿಗ್ಗನ್ತುಕಾಮಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಿಂ ಯತೋ ಪಲೋಭೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ ಗಮನಂ ನಿವಾರೇಸಿ। ಅಥ ವಾ ಆಣಿದ್ವಾರಂ ನಾಮ ಪಲಿಘದ್ವಾರಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ತಿರಿಯಂ ಪಲಿಘಂ ಠಪೇತ್ವಾ ರುಕ್ಖಸೂಚಿಸಙ್ಖಾತಂ ಆಣಿಂ ಪಲಿಘಸೀಸೇ ಆವುಣನ್ತಿ। **ಪಾಪೇತಿ** ರೂಪಾದೀಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಅಭಿಜ್ಝಾದಿಪಾಪಧಮ್ಮೇ **ತಂ ನ ನಿಯೋಜೇಸ್ಸಂ** ನ ನಿಯೋಜಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಕಾಮಜಾಲಾತಿ** ಕಾಮಸ್ಸ ಜಾಲಭೂತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಮಿಗಲುದ್ದಾನಂ ಜಾಲಂ ನಾಮ ಮಚ್ಛಾದೀನಂ ತೇಸಂ ಯಥಾಕಾಮಕಾರಸಾಧನಂ, ಏವಂ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾನುಪಾತಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಮಾರಸ್ಸ ಕಾಮಕಾರಸಾಧನಂ। ತೇನ ಹಿ ಸೋ ಸತ್ತೇ ಅನತ್ಥೇಸು ಪಾತೇತಿ। **ಸರೀರಜಾತಿ** ಸರೀರೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕ। ಪಞ್ಚವೋಕಾರಭವೇ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ರೂಪಪಟಿಬದ್ಧವುತ್ತಿತಾಯ “ಸರೀರಜ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತ್ವಂ ಓಲಗ್ಗೋ ನ ಗಚ್ಛಸೀತಿ ತ್ವಂ, ಚಿತ್ತಕಲಿ, ಮಯಾ ಸತಿಪಞ್ಞಾಪತೋದಅಙ್ಕುಸೇಹಿ ವಾರಿತೋ ನ ದಾನಿ ಯಥಾರುಚಿಂ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ, ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರವಸೇನ ಯಥಾಕಾಮಂ ವತ್ತಿತುಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಸಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ದ್ವಾರವಿವರಂ ಗಜೋವ ಅಲಭನ್ತೋ** ನಗರತೋ ಗಜನಿರೋಧತೋ ವಾ ನಿಗ್ಗಮನಾಯ ದ್ವಾರವಿವರಕಂ ಅಲಭಮಾನೋ ಹತ್ಥೀ ವಿಯ। **ಚಿತ್ತಕಲೀತಿ** ಚಿತ್ತಕಾಳಕಣ್ಣಿ। **ಪುನಪ್ಪುನನ್ತಿ** ಅಪರಾಪರಂ। **ಪಸಕ್ಕಾತಿ** ಸರಣಸಮ್ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ। **ಪಾಪರತೋತಿ** ಪಾಪಕಮ್ಮನಿರತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ಇದಾನಿ **ನ ಚರಿಸ್ಸಸಿ** ತಥಾ ಚರಿತುಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅದನ್ತನ್ತಿ ಅದಮಿತಂ ಹತ್ಥಿಸಿಕ್ಖಂ ಅಸಿಕ್ಖಿತಂ। **ನವಗ್ಗಹನ್ತಿ** ಅಚಿರಗಹಿತಂ। **ಅಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋತಿ** ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ। **ಬಲವಾತಿ** ಕಾಯಬಲೇನ ಞಾಣಬಲೇನ ಚ ಬಲವಾ। **ಆವತ್ತೇತಿ ಅಕಾಮನ್ತಿ** ಅನಿಚ್ಛನ್ತಮೇವ ನಿಸೇಧನತೋ ನಿವತ್ತೇತಿ। **ಏವಂ ಆವತ್ತಯಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಯಥಾ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಹತ್ಥಿಂ ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ, ಏವಂ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತಕಲಿಂ ದುಚ್ಚರಿತನಿಸೇಧನತೋ ನಿವತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ।

ವರಹಯದಮಕುಸಲೋತಿ ಉತ್ತಮಾನಂ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಾನಂ ದಮನೇ ಕುಸಲೋ। ತತೋ ಏವ **ಸಾರಥಿಪವರೋ** ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥೀಸು ವಿಸಿಟ್ಠೋ **ದಮೇತಿ ಆಜಞ್ಞಂ** ಆಜಾನೀಯಂ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಂ ದೇಸಕಾಲಾನುರೂಪಂ ಸಣ್ಹಫರುಸೇಹಿ ದಮೇತಿ ವಿನೇತಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಕರೋತಿ। **ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಪಞ್ಚಸು ಬಲೇಸೂತಿ** ಸದ್ಧಾದೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಬಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಾದಿನಿಸೇಧನತೋ **ತಂ ದಮಯಿಸ್ಸಂ** ದಮೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸತಿಯಾ ತಂ ನಿಬನ್ಧಿಸ್ಸನ್ತಿ ಗೋಚರಜ್ಝತ್ತತೋ ಬಹಿ ಗನ್ತುಂ ಅದೇನ್ತೋ ಸತಿಯೋತ್ತೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಥಮ್ಭೇ, ಚಿತ್ತಕಲಿ, ತಂ ನಿಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಿ ನಿಯಮೇಸ್ಸಾಮಿ। **ಪಯುತ್ತೋ ತೇ ದಮೇಸ್ಸಾಮೀತಿ** ತತ್ಥ ನಿಬನ್ಧನ್ತೋ ಏವ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತೇ ದಮೇಸ್ಸಾಮಿ, ಸಂಕಿಲೇಸಮಲತೋ ತಂ ವಿಸೋಧೇಸ್ಸಾಮಿ। **ವೀರಿಯಧುರನಿಗ್ಗಹಿತೋತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೋ ಛೇಕೇನ ಸುಸಾರಥಿನಾ ಯುಗೇ ಯೋಜಿತೋ ಯುಗನಿಗ್ಗಹಿತೋ ಯುಗನ್ತರಗತೋ ತಂ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ, ಏವಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತ, ಮಮ ವೀರಿಯಧುರೇ ನಿಗ್ಗಹಿತೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರಿತಾಯ ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿತಾಯ ಅಞ್ಞಥಾ ವತ್ತಿತುಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಇತೋ ಗೋಚರಜ್ಝತ್ತತೋ ದೂರಂ ಬಹಿ ನ ಗಮಿಸ್ಸಸಿ। ಭಾವನಾನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನತೋ ಅಞ್ಞಂ ಆಸನ್ನಮ್ಪಿ ಲಕ್ಖಣತೋ ದೂರಮೇವಾತಿ ಏವಂ ಥೇರೋ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೫.೧೧-೨೦) –

“ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ದ್ವತ್ತಿಂಸವರಲಕ್ಖಣಂ।
ವಿಪಿನಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ಸಾಲರಾಜಂವ ಫುಲ್ಲಿತಂ॥

“ತಿಣತ್ಥರಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಅಯಾಚಹಂ।
ಅನುಕಮ್ಪತು ಮಂ ಬುದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖಂ ಇಚ್ಛಾಮಿ ದಾತವೇ॥

“ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಕಾರುಣಿಕೋ, ಅತ್ಥದಸ್ಸೀ ಮಹಾಯಸೋ।
ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಓರೂಹಿ ಮಮ ಅಸ್ಸಮೇ॥

“ಓರೋಹಿತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ನಿಸೀದಿ ಪಣ್ಣಸನ್ಥರೇ।
ಭಲ್ಲಾತಕಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸದಾಸಹಂ॥

“ಮಮ ನಿಜ್ಝಾಯಮಾನಸ್ಸ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿ ತದಾ ಜಿನೋ।
ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಅಭಿವನ್ದಿಂ ತದಾ ಜಿನಂ॥

“ಅಟ್ಠಾರಸೇ ಕಪ್ಪಸತೇ, ಯಂ ಫಲಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಫಲದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥
ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋಪಿ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ವಿಜಿತಸೇನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಯಸದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಯಸದತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿ। ತಥಾ ಹೇಸ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಿಜ್ಜಾಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಅಭಿತ್ಥವಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಲ್ಲರಟ್ಠೇ ಮಲ್ಲರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಯಸದತ್ತೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ, ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಿ ಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಭಿಯೇನ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೇನ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ, ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಭಿಯೇನ ಪುಟ್ಠಪಞ್ಹೇಸು ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಮಾನೇಸು ಸಯಂ ಓತಾರಾಪೇಕ್ಖೋ ಸುಣನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ “ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಾದೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ **ಸಭಿಯಸುತ್ತದೇಸನಾವಸಾನೇ** (ಸು॰ ನಿ॰ ಸಭಿಯಸುತ್ತ) ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ –

೩೬೦“ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಸುಣಾತಿ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಆರಕಾ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ನಭಸೋ ಪಥವೀ ಯಥಾ॥

೩೬೧“ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಸುಣಾತಿ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಪರಿಹಾಯತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ಕಾಳಪಕ್ಖೇವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

೩೬೨“ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಸುಣಾತಿ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಪರಿಸುಸ್ಸತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ, ಮಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಯಥಾ॥

೩೬೩“ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಸುಣಾತಿ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ನ ವಿರೂಹತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ, ಖೇತ್ತೇ ಬೀಜಂವ ಪೂತಿಕಂ॥

೩೬೪“ಯೋ ಚ ತುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಸುಣಾತಿ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಖೇಪೇತ್ವಾ ಆಸವೇ ಸಬ್ಬೇ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಅಕುಪ್ಪತಂ।
ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿನಾಸವೋ”ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಉಪಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಸಾರಮ್ಭಚಿತ್ತೋ, ದೋಸಾರೋಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಮ್ಮೇಧೋ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞೋ। **ಆರಕಾ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಸೋ ತಾದಿಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಭಸೋ ವಿಯ ಪಥವೀ ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮತೋಪಿ ದೂರೇ ಹೋತಿ, ಪಗೇವ ಪಟಿವೇಧಸದ್ಧಮ್ಮತೋ। "ನ ತ್ವಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಆಜಾನಾಸೀ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮) ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಂ ಅನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಕುತೋ ಸನ್ತನಿಪುಣೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮೋ।

ಪರಿಹಾಯತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾತಿ ನವವಿಧಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮತೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗಿಯಸದ್ಧಾದಿಸದ್ಧಮ್ಮತೋಪಿ ನಿಹೀಯತಿ। **ಪರಿಸುಸ್ಸತೀ**ತಿ ವಿಸುಸ್ಸತಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಂ ಪೀಣನರಸಸ್ಸ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಾದಿಕುಸಲಧಮ್ಮಸ್ಸಾಭಾವತೋ। **ನ ವಿರೂಹತೀ**ತಿ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವುದ್ಧಿಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ। **ಪೂತಿಕ**ನ್ತಿ ಗೋಮಯಲೇಪದಾನಾದಿಅಭಾವೇನ ಪೂತಿಭಾವಂ ಪತ್ತಂ।

ತುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಲಕ್ಖಣೇ ಕರಣವಚನಂ, ಅತ್ತಮನೋ ಪಮುದಿತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛೇಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಅಕುಪ್ಪ**ತನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಂ। **ಪಪ್ಪುಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ। **ಪರಮಂ ಸನ್ತಿ**ನ್ತಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। ತದಧಿಗಮೋ ಚಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಕಾಲಾಗಮನಮೇವ, ನ ಕೋಚಿವಿಧೋತಿ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ "**ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿನಾಸವೋ**"ತಿ।

ಏವಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಓವದಿತೋ ಸಂವೇಗಜಾತೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೪.೩೫-೪೩) –

"ಕಣಿಕಾರಂವ ಜಲಿತಂ, ದೀಪರುಕ್ಖಂವ ಜೋತಿತಂ।
ಕಞ್ಚನಂವ ವಿರೋಚನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಂ ದ್ವಿಪದುತ್ತಮಂ॥

"ಕಮಣ್ಡಲುಂ ಠಪೇತ್ವಾನ, ವಾಕಚೀರಞ್ಚ ಕುಣ್ಡಿಕಂ।
ಏಕಂಸಂ ಅಜಿನಂ ಕತ್ವಾ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಥವಿಂ ಅಹಂ॥

"ತಮನ್ಧಕಾರಂ ವಿಧಮಂ, ಮೋಹಜಾಲಸಮಾಕುಲಂ।
ಞಾಣಾಲೋಕಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾನ, ನಿತ್ತಿಣ್ಣೋಸಿ ಮಹಾಮುನಿ॥

"ಸಮುದ್ಧರಸಿಮಂ ಲೋಕಂ, ಸಬ್ಬಾವನ್ತಮನುತ್ತರಂ।
ಞಾಣೇ ತೇ ಉಪಮಾ ನತ್ಥಿ, ಯಾವತಾ ಜಗತೋ ಗತಿ॥

"ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಇತಿ ಬುದ್ಧೋ ಪವುಚ್ಚತಿ।
ವನ್ದಾಮಿ ತಂ ಮಹಾವೀರಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಮನಾವರಂ॥

"ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಥವಿಂ ಅಹಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಞಾಣತ್ಥವಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋಪಿ ಥೇರೋ ಇಮಾ ಏವ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ಯಸದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ಸೋಣಕುಟಿಕಣ್ಣತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಮೇ ಲದ್ಧಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ ಕುಟಿಕಣ್ಣಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಹುತ್ವಾ ಉಳಾರಾಯ ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಠಿತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಸತಸಹಸ್ಸಖೀಣಾಸವಪರಿವುತಂ ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧಲೀಳಾಯ ಮಹನ್ತೇನ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಸೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಾನಿ ಪೂರೇನ್ತೋ ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಪುನ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ತುನ್ನವಾಯೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚೀವರಕೋಟಿಂ ಛಿನ್ನಂ ಘಟೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಅವನ್ತಿರಟ್ಠೇ ಕುರರಘರೇ ಮಹಾವಿಭವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। **ಸೋಣೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಕೋಟಿಅಗ್ಘನಕಸ್ಸ ಕಣ್ಣಪಿಳನ್ಧನಸ್ಸ ಧಾರಣೇನ "ಕೋಟಿಕಣ್ಣೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ **ಕುಟಿಕಣ್ಣೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ।

ಸೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೇ ಕುಲಘರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರನ್ತೇ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸರಣೇಸು ಚ ಸೀಲೇಸು ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ತಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಸಞ್ಜಾತಸಂವೇಗೋ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ದಸವಗ್ಗಂ ಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕತಿಪಯಕಾಲಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿತ್ವಾ, ಥೇರಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತುಂ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಉಪಗತೋ, ಸತ್ಥಾರಾ ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೋ ಸೋಳಸಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಉಸ್ಸಾರಣೇನ ಸಾಧುಕಾರಂ ದತ್ವಾ ಭಾಸಿತಾಯ "ದಿಸ್ವಾ ಆದೀನವಂ ಲೋಕೇ"ತಿ (ಉದಾ॰ ೪೬; ಮಹಾವ॰ ೨೫೮) ಉದಾನಗಾಥಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೪.೧೬-೩೪) -

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಆಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೋ।
ವಸೀಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ನಗರಂ ಪಾವಿಸೀ ತದಾ॥

"ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಸ್ಸ, ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ರತನಾನಿ ಪಜ್ಜೋತಿಂಸು, ನಿಗ್ಘೋಸೋ ಆಸಿ ತಾವದೇ॥

"ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ, ಭೇರೀ ವಜ್ಜುಮಘಟ್ಟಿತಾ।
ಸಯಂ ವೀಣಾ ಪವಜ್ಜನ್ತಿ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪವಿಸತೋ ಪುರಂ॥

"ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ನಮಸ್ಸಾಮಿ, ಪದುಮುತ್ತರಮಹಾಮುನಿಂ।
ಪಾಟಿಹೀರಞ್ಚ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ, ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದಯಿಂ॥

"ಅಹೋ ಬುದ್ಧೋ ಅಹೋ ಧಮ್ಮೋ, ಅಹೋ ನೋ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಪದಾ।
ಅಚೇತನಾಪಿ ತೂರಿಯಾ, ಸಯಮೇವ ಪವಜ್ಜರೇ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಸಞ್ಞಮಲಭಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬುದ್ಧಸಞ್ಞಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತೇ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಆಚಿಕ್ಖಿತನಿಯಾಮೇನ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ವಿನಯಧರಪಞ್ಚಮೇನ ಗಣೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಾ, ಧುವನ್ಹಾನಂ, ಚಮ್ಮತ್ಥರಣಂ, ಗುಣಙ್ಗುಣೂಪಾಹನಂ, ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸೋತಿ ಪಞ್ಚ ವರೇ ಯಾಚಿತ್ವಾ ತೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಾ ಲಭಿತ್ವಾ ಪುನದೇವ ಅತ್ತನೋ ವಸಿತಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ಉದಾನಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಆಗತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಙ್ಗುತ್ತರಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೦೬) ಪನ “ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸೋ ಅಪರಭಾಗೇ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ವಿಹರನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಉದಾನವಸೇನ –

೩೬೫.“ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಮೇ ಲದ್ಧಾ, ವಿಮುತ್ತೋ ಚಮ್ಹಿ ಅನಾಸವೋ।
ಸೋ ಚ ಮೇ ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠೋ, ವಿಹಾರೇ ಚ ಸಹಾವಸಿಂ॥

೩೬೬.“ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಭಗವಾ, ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇತಿನಾಮಯಿ।
ವಿಹಾರಕುಸಲೋ ಸತ್ಥಾ, ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸೀ ತದಾ॥

೩೬೭.“ಸನ್ಥರಿತ್ವಾನ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ, ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ ಗೋತಮೋ।
ಸೀಹೋ ಸೇಲಗುಹಾಯಂವ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ॥

೩೬೮.“ತತೋ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ।
ಸೋಣೋ ಅಭಾಸಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ॥

೩೬೯.“ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ಭಾವಯಿತ್ವಾನ ಅಞ್ಜಸಂ।
ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸತ್ಯನಾಸವೋ”ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಮೇ ಲದ್ಧಾ**ತಿ ಯಾ ಸಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ದಸವಗ್ಗಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ। ಯಾ ಚ ಪನ ವರದಾನವಸೇನ ಸಬ್ಬಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ವಿನಯಧರಪಞ್ಚಮೇನ ಗಣೇನ ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ, ತದುಭಯಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ, ತೇನ ಇತರೇಪಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಾ ಲದ್ಧವರೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ವಿಮುತ್ತೋ ಚಮ್ಹಿ ಅನಾಸವೋ**ತಿ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಸಕಲಕಿಲೇಸವತ್ಥುವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಚ ಅಮ್ಹಿ। ತತೋ ಏವ ಕಾಮಾಸವಾದೀಹಿ ಅನಾಸವೋ ಅಮ್ಹೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಸೋ ಚ ಮೇ ಭಗವಾ ದಿಟ್ಠೋ**ತಿ ಯದತ್ಥಂ ಅಹಂ ಅವನ್ತಿರಟ್ಠತೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗತೋ, ಸೋ ಚ ಭಗವಾ ಮಯಾ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠೋ। **ವಿಹಾರೇ ಚ ಸಹಾವಸಿ**ನ್ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸನಮೇವ ಮಯಾ ಲದ್ಧಂ, ಅಥ ಖೋ ವಿಹಾರೇ ಸತ್ಥು ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಕಾರಣಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವಾಸೇನ್ತೇನ ಸಹ ಅವಸಿಂ। “**ವಿಹಾರೇ**ತಿ ವಿಹಾರಸಮೀಪೇ”ತಿ ಕೇಚಿ।

ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿನ್ತಿ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾವಸೇನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸೋಧನವಸೇನ ಚ, ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ ದೇವಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಞ್ಚ ಕಙ್ಖಚ್ಛೇದನವಸೇನ ಭಗವಾ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ **ಅತಿನಾಮಯಿ** ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। **ವಿಹಾರಕುಸಲೋ**ತಿ ದಿಬ್ಬಬ್ರಹ್ಮಆನೇಞ್ಜಅರಿಯವಿಹಾರೇಸು ಕುಸಲೋ। **ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸೀ**ತಿ ಅತಿವೇಲಂ ನಿಸಜ್ಜಚಙ್ಕಮೇಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಪರಿಸ್ಸಮವಿನೋದನತ್ಥಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪಾವಿಸಿ।

ಸನ್ಥರಿತ್ವಾನ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ, ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸೀತಿ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ತೇನಾಹ "ಗೋತಮೋ ಸೀಹೋ ಸೇಲಗುಹಾಯಂವ ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ"ತಿ। ತತ್ಥ **ಗೋತಮೋ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಕಿತ್ತೇತಿ। **ಸೀಹೋ ಸೇಲಗುಹಾಯಂವಾ**ತಿ ಸೇಲಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಗುಹಾಯಂ। ಯಥಾ ಸೀಹೋ ಮಿಗರಾಜಾ ತೇಜುಸ್ಸದತಾಯ ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ, ಏವಂ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಲೋಮಹಂಸನಛಮ್ಭಿತತ್ತಹೇತೂನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ ಗೋತಮೋ ಭಗವಾ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋತಿ ಪಚ್ಛಾ, ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ತತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ "ಪಟಿಭಾತು ತಂ ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮೋ ಭಾಸಿತು"ನ್ತಿ (ಉದಾ॰ ೪೬) ಸತ್ಥಾರಾ ಅಜ್ಝೇಸಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ**ತಿ ಸುನ್ದರವಚೀಕರಣೋ, ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನವಚನಕ್ಕಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋಣೋ ಅಭಾಸಿ ಸದ್ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸೋಳಸ ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಯಸುತ್ತಾನಿ ಸೋಣೋ ಕುಟಿಕಣ್ಣೋ, **ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ **ಸಮ್ಮುಖಾ,** ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಅಭಾಸೀತಿ ಥೇರೋ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಪರಂ ವಿಯ ಅವೋಚ।

ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯಾತಿ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ತೀಹಿಪಿ ಪರಿಞ್ಞಾಹಿ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ತೇ ಪರಿಜಾನನ್ತೋಯೇವ, **ಅಞ್ಜಸಂ** ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಭಾವಯಿತ್ವಾ, **ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಪಪ್ಪುಯ್ಯ** ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ರಿತೋ **ಅನಾಸವೋ**। ತತೋ ಏವ ಇದಾನಿ **ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸತಿ** ಅನುಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನವಸೇನ ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಸೋಣಕುಟಿಕಣ್ಣತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ಕೋಸಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ಏವ ಗರೂನನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕೋಸಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಿಕಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಕೋಸಿಯೋ**ತಿಸ್ಸ ಗೋತ್ತವಸೇನ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ಸೋ ತೇನ ಸಾಸನೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೪.೪೪-೪೯) –

"ನಗರೇ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ, ದ್ವಾರಪಾಲೋ ಅಹೋಸಹಂ।
ಅದ್ದಸಂ ವಿರಜಂ ಬುದ್ಧಂ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗುಂ॥

"ಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಿಕಮಾದಾಯ ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸದಾಸಹಂ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಮಹೇಸಿನೋ॥

"ಏಕನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಉಚ್ಛುಮದದಿಂ ತದಾ।

ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಉಚ್ಛುಖಣ್ಡಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗರುವಾಸಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪನಿಸ್ಸಯಞ್ಚ ಪಸಂಸನ್ತೋ -

೩೭೦"ಯೋ ವೇ ಗರೂನಂ ವಚನಞ್ಞು ಧೀರೋ, ವಸೇ ಚ ತಮ್ಹಿ ಜನಯೇಥ ಪೇಮಂ।
ಸೋ ಭತ್ತಿಮಾ ನಾಮ ಚ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಞತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ॥

೩೭೧"ಯಂ ಆಪದಾ ಉಪ್ಪತಿತಾ ಉಳಾರಾ, ನಕ್ಖಮ್ಭಯನ್ತೇ ಪಟಿಸಙ್ಖಯನ್ತಂ।
ಸೋ ಥಾಮವಾ ನಾಮ ಚ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಞತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ॥

೩೭೨"ಯೋ ವೇ ಸಮುದ್ದೋವ ಠಿತೋ ಅನೇಜೋ, ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞೋ ನಿಪುಣತ್ಥದಸ್ಸೀ।
ಅಸಂಹಾರಿಯೋ ನಾಮ ಚ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಞತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ॥

೩೭೩"ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಚ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ।
ಸೋ ತಾದಿಸೋ ನಾಮ ಚ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಞತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ॥

೩೭೪"ಅತ್ಥಞ್ಚ ಯೋ ಜಾನಾತಿ ಭಾಸಿತಸ್ಸ,
ಅತ್ಥಞ್ಚ ಞತ್ವಾನ ತಥಾ ಕರೋತಿ।
ಅತ್ಥನ್ತರೋ ನಾಮ ಸ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ,
ಞತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯೋತಿ** ಖತ್ತಿಯಾದೀಸು ಚತೂಸು ಪರಿಸಾಸು ಯೋ ಕೋಚಿ। **ವೇತಿ** ಬ್ಯತ್ತಂ। **ಗರೂನನ್ತಿ** ಸೀಲಾದಿಗರುಗುಣಯುತ್ತಾನಂ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ। **ವಚನಞ್ಞೂತಿ** ತೇಸಂ ಅನುಸಾಸನೀವಚನಂ ಜಾನನ್ತೋ, ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಫಲಂ ಜಾನನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧೀರೋತಿ** ಧಿತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ವಸೇ ಚ ತಮ್ಹಿ ಜನಯೇಥ ಪೇಮನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಗರೂನಂ ವಚನೇ ಓವಾದೇ ವಸೇಯ್ಯ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ "ಇಮಿನಾ ವತಾಹಂ ಓವಾದೇನ ಇಮಂ ಜಾತಿಆದಿದುಕ್ಖಂ ವೀತಿವತ್ತೋ"ತಿ ತತ್ಥ ಜನಯೇಥ ಪೇಮಂ ಗಾರವಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ। ಇದಞ್ಹಿ ದ್ವಯಂ "ಗರೂನಂ ವಚನಞ್ಞು ಧೀರೋ"ತಿ ಪದದ್ವಯೇನ ವುತ್ತಸ್ಸೇವತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಕಟಕರಣಂ। **ಸೋತಿ** ಯೋ ಗರೂನಂ ವಚನಞ್ಞೂ ಧೀರೋ, ಸೋ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ತತ್ಥ **ಭತ್ತಿಮಾ** ಚ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ತಸ್ಸ ಅನತಿಕ್ಕಮನತೋ **ಪಣ್ಡಿತೋ** ಚ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ಞತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸಾತಿ** ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಚ ತಾಯ ಏವ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಚತುನ್ನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಜಾನನಹೇತು ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇಸು ವಿಞ್ಞುತ್ತಯಾದಿವಸೇನ "ತೇವಿಜ್ಜೋ, ಛಳಭಿಞ್ಞೋ, ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪತ್ತೋ"ತಿ ವಿಸೇಸಿ ವಿಸೇಸವಾ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯನ್ತಿ ಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನ್ತರಾಯಕರಣತೋ "**ಆಪದಾ**"ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರಾ ಸೀತುಣ್ಹಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾದಿಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚೇವ ರಾಗಾದಿಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯಾ ಚ **ಉಪ್ಪತಿತಾ** ಉಪ್ಪನ್ನಾ, **ಉಳಾರಾ** ಬಲವನ್ತೋಪಿ **ನಕ್ಖಮ್ಭಯನ್ತೇ** ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಚಾಲೇನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? **ಪಟಿಸಙ್ಖಯನ್ತನ್ತಿ** ಪಟಿಸಙ್ಖಾಯಮಾನಂ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲೇ ಠಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋತಿ** ಯೋ ದಳ್ಹತರಾಹಿ ಆಪದಾಹಿಪಿ ಅಕ್ಖಮ್ಭನೀಯೋ, ಸೋ **ಥಾಮವಾ** ಧಿತಿಮಾ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮೋ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ಅನವಸೇಸಸಂಕಿಲೇಸಪಕ್ಖಸ್ಸ ಅಭಿಭವನಕಪಞ್ಞಾಬಲಸಮಙ್ಗಿತಾಯ **ಪಣ್ಡಿತೋ** ಚ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಥಾಭೂತೋ ಚ **ಇತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ತಂ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಸಮುದ್ದೋವ ಠಿತೋತಿ ಸಮುದ್ದೋ ವಿಯ ಠಿತಸಭಾವೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಚತುರಾಸೀತಿಯೋಜನಸಹಸ್ಸಗಮ್ಭೀರೋ ಸಿನೇರುಪಾದಸಮೀಪೇ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಅಟ್ಠಹಿಪಿ ದಿಸಾಹಿ ಉಟ್ಠಿತೇಹಿ ಪಕತಿವಾತೇಹಿ ಅನಿಞ್ಜನತೋ **ಠಿತೋ ಅನೇಜೋ** ಗಮ್ಭೀರೋ ಚ, ಏವಂ ಕಿಲೇಸವಾತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯವಾದವಾತೇಹಿ ಚ ಅಕಮ್ಪನೀಯತೋ **ಠಿತೋ ಅನೇಜೋ**। ಗಮ್ಭೀರಸ್ಸ ಅನುಪಚಿತಞಾಣಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಅಲದ್ಧಗಾಧಸ್ಸ ನಿಪುಣಸ್ಸ ಸುಖುಮಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಾದಿಅತ್ಥಸ್ಸ ಪಟಿವಿಜ್ಝನೇನ **ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞೋ ನಿಪುಣತ್ಥದಸ್ಸೀ**। **ಅಸಂಹಾರಿಯೋ ನಾಮ ಚ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ** ಸೋ ತಾದಿಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ದೇವಪುತ್ತಮಾರಾದೀಸು ವಾ ಕೇನಚಿ ಅಸಂಹಾರಿಯತಾಯ ಅಸಂಹಾರಿಯೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಅತ್ಥೇನ **ಪಣ್ಡಿತೋ** ಚ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಬಹುಸ್ಸುತೋತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಬಾಹುಸಚ್ಚವಸೇನ ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಸುತ್ತಗೇಯ್ಯಾದಿ ಬಹುಂ ಸುತಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಬಹುಸ್ಸುತೋ। ತಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸುವಣ್ಣಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸೀಹವಸಂ ವಿಯ ಅವಿನಸ್ಸನ್ತಮೇವ ಧಾರೇತೀತಿ **ಧಮ್ಮಧರೋ** ಚ ಹೋತಿ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಹೋತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ**ತಿ ಯಥಾಸುತಸ್ಸ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಮಞ್ಞಾಯ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ ನವಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪದಾಸಙ್ಖಾತಂ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಧುತಙ್ಗಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾದಿಭೇದಂ ಚರತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜತೀತಿ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ, "ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜೇವಾ"ತಿ ಪಟಿವೇಧಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತೋ ವಿಚರತಿ। **ಸೋ ತಾದಿಸೋ ನಾಮ ಚ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ**ತಿ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯಂ ಗರುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಅನುಧಮ್ಮಚಾರೀ ಹೋತಿ। ಸೋ ಚ **ತಾದಿಸೋ** ತೇನ ಗರುನಾ ಸದಿಸೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಸದಿಸಭಾವತೋ। ತಥಾಭೂತೋ ಪನ ಸೋ **ಇತ್ವಾ ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ವಿಸೇಸಿ ಅಸ್ಸ**, ತಂ ವುತ್ತತ್ಥಂವ।

ಅತ್ಥಞ್ಚ ಯೋ ಜಾನಾತಿ ಭಾಸಿತಸ್ಸಾತಿ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ। ಜಾನನ್ತೋ ಪನ "ಇಧ ಸೀಲಂ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಸಮಾಧಿ, ಇಧ ಪಞ್ಞಾ"ತಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಯಥಾವುತ್ತಂ **ಅತ್ಥಞ್ಚ ಇತ್ವಾನ ತಥಾ ಕರೋತಿ** ಯಥಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಸಿಟ್ಠಂ, ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ। **ಅತ್ಥನ್ತರೋ ನಾಮ ಸ ಹೋತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ**ತಿ ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ಥನ್ತರೋ ಅತ್ಥಕಾರಣಾ ಸೀಲಾದಿಅತ್ಥಜಾನನಮತ್ತಮೇವ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕತ್ವಾ ಪಣ್ಡಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಏತ್ಥ ಚ ಪಠಮಗಾಥಾಯ "ಯೋ ವೇ ಗರೂನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸದ್ಧೂಪನಿಸ್ಸಯೋ ವಿಸೇಸಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ದುತಿಯಗಾಥಾಯ "ಯಂ ಆಪದಾ"ತಿ ಆದಿನಾ ವೀರಿಯೂಪನಿಸ್ಸಯೋ, ತತಿಯಗಾಥಾಯ "ಯೋ ವೇ ಸಮುದ್ದೋವ ಠಿತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಸಮಾಧೂಪನಿಸ್ಸಯೋ, ಚತುತ್ಥಗಾಥಾಯ "ಬಹುಸ್ಸುತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಸತೂಪನಿಸ್ಸಯೋ, ಪಞ್ಚಮಗಾಥಾಯ "ಅತ್ಥಞ್ಚ ಯೋ ಜಾನಾತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪಞ್ಞೂಪನಿಸ್ಸಯೋ ವಿಸೇಸಭಾವೋ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಕೋಸಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಚಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಛಕ್ಕನಿಪಾತೋ

೧. ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಛಕ್ಕನಿಪಾತೇ **ದಿಸ್ವಾನ ಪಾಟಿಹೀರಾನೀ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ, ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮಹಾಪರಿಸಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಮಕಾಸಿ। ಭಗವಾ ಚಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಮಹಾಪರಿಸಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇತೋ ದ್ವಾನವುತಿಕಪ್ಪಮತ್ಥಕೇ ಫುಸ್ಸಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವೇಮಾತಿಕಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇಪಿಸ್ಸ ದ್ವೇ ಕನಿಟ್ಠಭಾತರೋ ಅಹೇಸುಂ। ತೇ ತಯೋಪಿ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಸಙ್ಘಂ ಪರಮಾಯ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ಭಾತರೋ ಹುತ್ವಾ, ಅನುಕ್ಕಮೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಗೋತ್ತವಸೇನ ತಯೋಪಿ ಕಸ್ಸಪಾ ಏವ ನಾಮ ಜಾತಾ। ತೇ ವಯಪ್ಪತ್ತಾ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸು। ತೇಸಂ ಜೇಟ್ಠಭಾತಿಕಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಮಾಣವಕಸತಾನಿ ಪರಿವಾರೋ, ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ತೀಣಿ, ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ ದ್ವೇ। ತೇ ಅತ್ತನೋ ಗನ್ಥೇ ಸಾರಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಮೇವ ಅತ್ಥಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ರೋಚೇಸುಂ। ತೇಸು ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿವಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉರುವೇಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ **ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೋ** ನಾಮ ಜಾತೋ ಮಹಾಗಙ್ಗಾನದೀವಙ್ಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ **ನದೀಕಸ್ಸಪೋ** ನಾಮ ಜಾತೋ, ಗಯಾಸೀಸೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ **ಗಯಾಕಸ್ಸಪೋ** ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಏವಂ ತೇಸು ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಸನ್ತೇಸು ಬಹೂನಂ ದಿವಸಾನಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ, ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯತ್ಥೇರೇ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಯಸಪ್ಪಮುಖೇ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸ ಸಹಾಯಕೇ ವಿನೇತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿ ಅರಹನ್ತೇ "ಚರಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಾರಿಕ"ನ್ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ, ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯೇ ವಿನೇತ್ವಾ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸನತ್ಥಾಯ ಅಗ್ಯಾಗಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ , ತತ್ಥ ಕತನಾಗದಮನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯೇಹಿ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಂ ಸಪರಿಸಂ ವಿನೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಇತರೇಪಿ ದ್ವೇ ಭಾತರೋ ಸಪರಿಸಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಸಬ್ಬೇವ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಸತ್ಥಾ ತಂ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ಆದಾಯ ಗಯಾಸೀಸಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ ನಿಸಿನ್ನೋ **ಆದಿತ್ತಪರಿಯಾಯದೇಸನಾಯ** ಸಬ್ಬೇ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೫೪.೨೫೧-೨೬೫) –

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕವಿದೂ ಮುನಿ।
ಇತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಕಪ್ಪೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ಚಕ್ಖುಮಾ॥

"ಓವಾದಕೋ ವಿಞ್ಞಾಪಕೋ, ತಾರಕೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನಂ।
ದೇಸನಾಕುಸಲೋ ಬುದ್ಧೋ, ತಾರೇಸಿ ಜನತಂ ಬಹುಂ॥

"ಅನುಕಮ್ಪಕೋ ಕಾರುಣಿಕೋ, ಹಿತೇಸೀ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನಂ।

ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತಿತ್ಥಿಯೇ ಸಬ್ಬೇ, ಪಞ್ಚಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಪಿ॥

“ಏವಂ ನಿರಾಕುಲಂ ಆಸಿ, ಸುಞ್ಞತಂ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಚ।
ವಿಚಿತ್ತಂ ಅರಹನ್ತೇಹಿ, ವಸೀಭೂತೇಹಿ ತಾದಿಭಿ॥

“ರತನಾನಟ್ಠಪಞ್ಞಾಸಂ, ಉಗ್ಗತೋ ಸೋ ಮಹಾಮುನಿ।
ಕಞ್ಚನಗ್ಘಿಯಸಙ್ಕಾಸೋ, ಬಾತ್ತಿಂಸವರಲಕ್ಖಣೋ॥

“ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಆಯು ವಿಜ್ಜತಿ ತಾವದೇ।
ತಾವತಾ ತಿಟ್ಠಮಾನೋ ಸೋ, ತಾರೇಸಿ ಜನತಂ ಬಹುಂ॥

“ತದಾಹಂ ಹಂಸವತಿಯಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ।
ಉಪೇಚ್ಚ ಲೋಕಪಜ್ಜೋತಂ, ಅಸ್ಸೋಸಿಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ॥

“ತದಾ ಮಹಾಪರಿಸತಿಂ, ಮಹಾಪರಿಸಸಾವಕಂ।
ಠಪೇನ್ತಂ ಏತದಗ್ಗಮ್ಹಿ, ಸುತ್ವಾನ ಮುದಿತೋ ಅಹಂ॥

“ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ, ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಮಹಾಜಿನಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಸಹಸ್ಸೇನ, ಸಹದಾನಮದಾಸಹಂ॥

“ಮಹಾದಾನಂ ದದಿತ್ವಾನ, ಅಭಿವಾದಿಯ ನಾಯಕಂ।
ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಹಟ್ಠೋ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

“ತಯಿ ಸದ್ಧಾಯ ಮೇ ವೀರ, ಅಧಿಕಾರಗುಣೇನ ಚ।
ಪರಿಸಾ ಮಹತೀ ಹೋತು, ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸ ತಹಿಂ ತಹಿಂ॥

“ತದಾ ಅವೋಚ ಪರಿಸಂ, ಗಜಗಜ್ಜಿತಸುಸ್ಸರೋ।
ಕರವೀಕರುತೋ ಸತ್ಥಾ, ಏತಂ ಪಸ್ಸಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

“ಹೇಮವಣ್ಣಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ, ಕಮಲಾನನಲೋಚನಂ।
ಉದಗ್ಗತನುಜಂ ಹಟ್ಠಂ, ಸದ್ಧವನ್ತಂ ಗುಣೇ ಮಮ॥

“ಏಸ ಪತ್ಥಯತೇ ಠಾನಂ, ಸೀಹಘೋಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನೇ, ಲಚ್ಛಸೇ ತಂ ಮನೋರಥಂ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ಇತೋ ದ್ವೇನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ, ಅಹು ಸತ್ಥಾ ಅನುತ್ತರೋ।
ಅನೂಪಮೋ ಅಸದಿಸೋ, ಫುಸ್ಸೋ ಲೋಕಗ್ಗನಾಯಕೋ॥

“ಸೋ ಚ ಸಬ್ಬಂ ತಮಂ ಹನ್ತ್ವಾ, ವಿಜಟೇತ್ವಾ ಮಹಾಜಟಂ।
ವಸ್ಸತೇ ಅಮತಂ ವುಟ್ಠಿಂ, ತಪ್ಪಯನ್ತೋ ಸದೇವಕಂ॥

“ತದಾ ಹಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ, ರಾಜಾಪಚ್ಚಾ ಅಹುಮ್ಹಸೇ।
ಭಾತರೋಮ್ಹ ತಯೋ ಸಬ್ಬೇ, ಸಂವಿಸಟ್ಠಾವ ರಾಜಿನೋ॥

“ವೀರಙ್ಗರೂಪಾ ಬಲಿನೋ, ಸಙ್ಗಾಮೇ ಅಪರಾಜಿತಾ।
ತದಾ ಕುಪಿತಪಚ್ಚನ್ತೋ, ಅಮ್ಹೇ ಆಹ ಮಹೀಪತಿ॥

“ಏಥ ಗನ್ತ್ವಾನ ಪಚ್ಚನ್ತಂ, ಸೋಧೇತ್ವಾ ಅಟವೀಬಲಂ।
ಖೇಮಂ ವಿಜಿರಿತಂ ಕತ್ವಾ, ಪುನ ದೇಥಾತಿ ಭಾಸಥ॥

“ತತೋ ಮಯಂ ಅವೋಚುಮ್ಹ, ಯದಿ ದೇಯ್ಯಾಸಿ ನಾಯಕಂ।
ಉಪಟ್ಠಾನಾಯ ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಸಾಧಯಿಸ್ಸಾಮ ವೋ ತತೋ॥

“ತತೋ ಮಯಂ ಲದ್ಧವರಾ, ಭೂಮಿಪಾಲೇನ ಪೇಸಿತಾ।
ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸತ್ಥಂ ಪಚ್ಚನ್ತಂ, ಕತ್ವಾ ಪುನರುಪೇಚ್ಚ ತಂ॥

“ಯಾಚಿತ್ವಾ ಸತ್ಥುಪಟ್ಠಾನಂ, ರಾಜಾನಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ಮುನಿವೀರಂ ಲಭಿತ್ವಾನ, ಯಾವಜೀವಂ ಯಜಿಮ್ಹ ತಂ॥

“ಮಹಗ್ಘಾನಿ ಚ ವತ್ಥಾನಿ, ಪಣೀತಾನಿ ರಸಾನಿ ಚ।
ಸೇನಾಸನಾನಿ ರಮ್ಮಾನಿ, ಭೇಸಜ್ಜಾನಿ ಹಿತಾನಿ ಚ॥

“ದತ್ವಾ ಸಸಙ್ಘಮುನಿನೋ, ಧಮ್ಮೇನುಪ್ಪಾದಿತಾನಿ ನೋ।
ಸೀಲವನ್ತೋ ಕಾರುಣಿಕಾ, ಭಾವನಾಯುತ್ತಮಾನಸಾ॥

“ಸದ್ಧಾ ಪರಿಚರಿತ್ವಾನ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೇನ ನಾಯಕಂ।
ನಿಬ್ಬುತೇ ತಮ್ಹಿ ಲೋಕಗ್ಗೇ, ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾಬಲಂ॥

“ತತೋ ಚುತಾ ಸನ್ತುಸಿತಂ, ಗತಾ ತತ್ಥ ಮಹಾಸುಖಂ।
ಅನುಭೂತಾ ಮಯಂ ಸಬ್ಬೇ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಮಾಯಾಕಾರೋ ಯಥಾ ರಙ್ಗೇ, ದಸ್ಸೇಸಿ ವಿಕತಿಂ ಬಹುಂ।
ತಥಾ ಭವೇ ಭಮನ್ತೋಹಂ, ವಿದೇಹಾಧಿಪತೀ ಅಹುಂ॥

“ಗುಣಾಚೇಲಸ್ಸ ವಾಕ್ಯೇನ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಗತಾಸಯೋ।

ನರಕಂ ಮಗ್ಗಮಾರೂಳ್ಹೋ, ರುಚಾಯ ಮಮ ಧೀತುಯಾ॥

“ಓವಾದಂ ನಾದಿಯಿತ್ವಾನ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ನಾರದೇನಹಂ।
ಬಹುಧಾ ಸಂಸಿತೋ ಸನ್ತೋ, ದಿಟ್ಠಿಂ ಹಿತ್ವಾನ ಪಾಪಿಕಂ॥

“ಪೂರಯಿತ್ವಾ ವಿಸೇಸೇನ, ದಸ ಕಮ್ಮಪಥಾನಿಹಂ।
ಹಿತ್ವಾನ ದೇಹಮಗಮಿಂ, ಸಗ್ಗಂ ಸಭವನಂ ಯಥಾ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಅಹೋಸಹಂ।
ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಫೀತಾಯಂ, ಜಾತೋ ವಿಪ್ಪಮಹಾಕುಲೇ॥

“ಮಚ್ಚುಬ್ಯಾಧಿಜರಾಭೀತೋ, ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಮಹಾವನಂ।
ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪದಮೇಸನ್ತೋ, ಜಟಿಲೇಸು ಪರಿಬ್ಬಜಿಂ॥

“ತದಾ ದ್ವೇ ಭಾತರೋ ಮಯ್ಹಂ, ಪಬ್ಬಜಿಂಸು ಮಯಾ ಸಹ।
ಉರುವೇಲಾಯಂ ಮಾಪೇತ್ವಾ, ಅಸ್ಸಮಂ ನಿವಸಿಂ ಅಹಂ॥

“ಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಉರುವೇಲನಿವಾಸಿಕೋ।
ತತೋ ಮೇ ಆಸಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿ, ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೋ ಇತಿ॥

“ನದೀಸಕಾಸೇ ಭಾತಾ ಮೇ, ನದೀಕಸ್ಸಪಸವ್ಹಯೋ।
ಆಸೀ ಸಕಾಸನಾಮೇನ, ಗಯಾಯಂ ಗಯಾಕಸ್ಸಪೋ॥

“ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ, ತೀಣಿ, ಮಜ್ಝಸ್ಸ ಭಾತುನೋ।
ಮಮ ಪಞ್ಚ ಸತಾನೂನಾ, ಸಿಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬೇ ಮಮಾನುಗಾ॥

“ತದಾ ಉಪೇಚ್ಚ ಮಂ ಬುದ್ಧೋ, ಕತ್ವಾನ ವಿವಿಧಾನಿ ಮೇ।
ಪಾಟಿಹೀರಾನಿ ಲೋಕಗ್ಗೋ, ವಿನೇಸಿ ನರಸಾರಥಿ॥

“ಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇನ, ಅಹೋಸಿಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಕೋ।
ತೇಹೇವ ಸಹ ಸಬ್ಬೇಹಿ, ಅರಹತ್ತಮಪಾಪುಣಿಂ॥

“ತೇ ಚೇವಞ್ಞೇ ಚ ಬಹವೋ, ಸಿಸ್ಸಾ ಮಂ ಪರಿವಾರಯುಂ।
ಭಾಸಿತುಞ್ಚ ಸಮತ್ಥೋಹಂ, ತತೋ ಮಂ ಇಸಿಸತ್ತಮೋ॥

“ಮಹಾಪರಿಸಭಾವಸ್ಮಿಂ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ।
ಅಹೋ ಬುದ್ಧೇ ಕತಂ ಕಾರಂ, ಸಫಲಂ ಮೇ ಅಜಾಯಥ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋ –

೩೭೫."ದಿಸ್ವಾನ ಪಾಟಿಹೀರಾನಿ, ಗೋತಮಸ್ಸ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ನ ತಾವಾಹಂ ಪಣಿಪತಿಂ, ಇಸ್ಸಾಮಾನೇನ ವಞ್ಚಿತೋ॥

೩೭೬."ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಚೋದೇಸಿ ನರಸಾರಥಿ।
ತತೋ ಮೇ ಆಸಿ ಸಂವೇಗೋ, ಅಬ್ಭುತೋ ಲೋಮಹಂಸನೋ॥

೩೭೭."ಪುಬ್ಬೇ ಜಟಿಲಭೂತಸ್ಸ, ಯಾ ಮೇ ಸಿದ್ಧಿ ಪರಿತ್ತಿಕಾ।
ತಾಹಂ ತದಾ ನಿರಾಕತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಜಿನಸಾಸನೇ॥

೩೭೮."ಪುಬ್ಬೇ ಯಞ್ಞೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಕಾಮಧಾತುಪುರಕ್ಖತೋ।
ಪಚ್ಛಾ ರಾಗಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ, ಮೋಹಞ್ಚಾಪಿ ಸಮೂಹನಿಂ॥

೩೭೯."ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸೋಧಿತಂ।
ಇದ್ಧಿಮಾ ಪರಚಿತ್ತಞ್ಞೂ, ದಿಬ್ಬಸೋತಞ್ಚ ಪಾಪುಣಿಂ॥

೩೮೦."ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಥ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ದಿಸ್ವಾನ ಪಾಟಿಹೀರಾನೀ**ತಿ ನಾಗರಾಜದಮನಾದೀನಿ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಾನಿ ದಿಸ್ವಾ। "ಪಾಟಿಹೀರಂ, ಪಾಟಿಹೇರಂ, ಪಾಟಿಹಾರಿಯ"ನ್ತಿ ಹಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನಂ। **ಯಸಸ್ಸಿನೋ**"ತಿ "ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದಿನಾ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಯಥಾಭುಚ್ಚಂ ಪತ್ಥಟಕಿತ್ತಿಸದ್ದಸ್ಸ। **ನ ತಾವಾಹಂ ಪಣಿಪತಿ**ನ್ತಿ ಯಾವ ಮಂ ಭಗವಾ "ನೇವ ಖೋ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಅರಹಾ, ನಾಪಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಸಾಪಿ ತೇ ಪಟಿಪದಾ ನತ್ಥಿ, ಯಾಯ ತ್ವಂ ಅರಹಾ ವಾ ಅಸ್ಸ, ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ನ ತಜ್ಜೇಸಿ, ತಾವ ಅಹಂ ನ ಪಣಿಪಾತನಂ ಅಕಾಸಿಂ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಇಸ್ಸಾಮಾನೇನ ವಞ್ಚಿತೋ,** "ಇಮಸ್ಸ ಮಯಿ ಸಾವಕತ್ತಂ ಉಪಗತೇ ಮಮ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಸ್ಸ ಏವ ವಡ್ಢಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪರಸಮ್ಪತ್ತಿಅಸಹನಲಕ್ಖಣಾಯ ಇಸ್ಸಾಯ ಚೇವ, "ಅಹಂ ಗಣಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಬಹುಜನಸಮ್ಮತೋ"ತಿ ಏವಂ ಅಬ್ಭುನ್ನತಿಲಕ್ಖಣೇನ ಮಾನೇನ ಚ ವಞ್ಚಿತೋ, ಪಲಮ್ಭಿತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯಾತಿ ಮಯ್ಹಂ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಜಾನಿತ್ವಾ, ಯಂ ಯಂ ಭಗವಾ ಉತ್ತರಿ ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಂ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಖೋ ಮಹಾಸಮಣೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾಪಿ "ನ ತ್ವೇವ ಖೋ ಅರಹಾ ಯಥಾ ಅಹ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಂ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಆಗಮೇನ್ತೋ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ನೇರಞ್ಜರಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಸಮನ್ತತೋ ಉದಕಂ ಉಸ್ಸಾರೇತ್ವಾ ರೇಣುಹತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಚಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತೇನ ಆಭತನಾವಾಯ ಠಿತೋ ತದಾಪಿ "ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ"ತಿಆದಿಕಂ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ "ನ ತ್ವೇವ ಖೋ ಅರಹಾ ಯಥಾ ಅಹ"ನ್ತಿ ಪವತ್ತಿತಂ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಞತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚೋದೇಸಿ ನರಸಾರಥೀ**ತಿ ತದಾ ಮೇ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಞತ್ವಾ "ನೇವ ಖೋ ತ್ವಂ ಅರಹಾ"ತಿಆದಿನಾ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ಮಂ ಚೋದೇಸಿ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। **ತತೋ ಮೇ ಆಸಿ ಸಂವೇಗೋ, ಅಬ್ಭುತೋ ಲೋಮಹಂಸನೋ**ತಿ ತತೋ ಯಥಾವುತ್ತಚೋದನಾಹೇತು ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಭೂತಪುಬ್ಬತಾಯ **ಅಬ್ಭುತೋ** ಲೋಮಹಂಸನವಸೇನ ಪವತ್ತಿಯಾ

ಲೋಮಹಂಸನೋ "ಅನರಹಾವ ಸಮಾನೋ 'ಅರಹಾ'ತಿ ಮಞ್ಞಿ"ನ್ತಿ **ಸಂವೇಗೋ** ಸಹೋತ್ತಪ್ಪೋ ಞಾಣುಪ್ಪಾದೋ ಮಯ್ಹಂ ಅಹೋಸಿ।

ಜಟಿಲಭೂತಸ್ಸಾತಿ ತಾಪಸಭೂತಸ್ಸ। **ಸಿದ್ಧೀ**ತಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಮಿದ್ಧಿ। **ಪರಿತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾ। **ತಾಹ**ನ್ತಿ ತಂ ಅಹಂ। **ತದಾ**ತಿ ಭಗವತೋ ಚೋದನಾಯ ಸಂವೇಗುಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲೇ। **ನಿರಾಕತ್ವಾ**ತಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ಇದ್ಧೀ**ತಿ ಭಾವನಾಮಯಇದ್ಧೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತದಯುತ್ತಂ ತದಾ ತಸ್ಸ ಅಝಾನಲಾಭೀಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ "ಕಾಮಧಾತುಪುರಕ್ಖತೋ"ತಿ।

ಯಞ್ಞೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ "ಯಞ್ಞಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಸಗ್ಗಸುಖಂ ಅನುಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ"ತಿ ಯಞ್ಞಯಜನೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ನಿಟ್ಠಿತಕಿಚ್ಚಸಞ್ಞೀ। **ಕಾಮಧಾತುಪುರಕ್ಖತೋ**ತಿ ಕಾಮಸುಗತಿಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನತಣ್ಹೋ ಯಞ್ಞಯಜನೇನ ಕಾಮಲೋಕಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಸೋ ಚೇ ಯಞ್ಞೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಟಿಸಂಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ನ ತೇನ ಸುಗತಿಂ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುಂ। ನ ಹಿ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಇಟ್ಠೋ ಕನ್ತೋ ವಿಪಾಕೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। ಯಾ ಪನ ತತ್ಥ ದಾನಾದಿಕುಸಲಚೇತನಾ, ತಾಯ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯಸಮವಾಯೇ ಸುಗತಿಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। **ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಾತೋ ಪಚ್ಛಾ ಸತ್ಥು ಓವಾದೇನ ತಾಪಸಲದ್ಧಿಂ ಪಹಾಯ ಚತುಸಚ್ಚಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಕಾಲೇ। **ಸಮೂಹನಿ**ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ರಾಗಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ಮೋಹಞ್ಚ ಅನವಸೇಸತೋ ಸಮುಗ್ಘಾತೇಸಿಂ।

ಯಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಥೇರೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ರಾಗಾದಯೋ ಸಮೂಹನನ್ತೋಯೇವ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಛಳಭಿಞ್ಞಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರೇಸಞ್ಚ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅತೀತಾಸು ಜಾತೀಸು ನಿಬ್ಬತ್ತಕ್ಖನ್ಧೇ ಖನ್ಧಪಟಿಬದ್ಧೇ ಚ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣೇನ ಹತ್ಥತಲೇ ಆಮಲಕಂ ವಿಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಜಾನಾಮಿ ಬುಜ್ಝಾಮಿ। **ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸೋಧಿತ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಂ ವಿಸೋಧಿತಂ, ಪಕತಿಚಕ್ಖುನಾ ಆಪಾಥಗತಂ ಪಕತಿರೂಪಂ ವಿಯ ದಿಬ್ಬಂ ಮಾನುಸಮ್ಪಿ ದೂರಂ ತಿರೋಹಿತಂ ಅತಿಸುಖುಮಞ್ಚ ರೂಪಂ ವಿಭಾವೇತುಂ ಸಮತ್ಥಞಾಣಂ ಭಾವನಾಯ ಮಯಾ ವಿಸುದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇದ್ಧಿಮಾ**ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿಆದೀಹಿ ಇದ್ಧೀಹಿ ಇದ್ಧಿಮಾ, ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಲಾಭೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸರಾಗಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಪರೇಸಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಜಾನನತೋ **ಪರಚಿತ್ತಞ್ಞೂ,** ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಲಾಭೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ದಿಬ್ಬಸೋತಞ್ಚ ಪಾಪುಣಿ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬಸೋತಞಾಣಞ್ಚ ಪಟಿಲಭಿಂ।

ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೋತಿ ಯೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಖಯಭೂತೋ ಖಯೇನ ವಾ ಲದ್ಧಬ್ಬೋ, ಸೋ ಸದತ್ಥೋ ಪರಮತ್ಥೋ ಚ ಮಯಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೇನ ಅಧಿಗತೋತಿ। ಏವಮೇತಾಯ ಗಾಥಾಯ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಹೋಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ತೇಕಿಚ್ಛಕಾರಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅತಿಹಿತಾ ವೀಹೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ತೇಕಿಚ್ಛಕಾರಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇತೋ ಏಕನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ವೇಜ್ಜಸತ್ಥೇ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ। ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಂ ಅಸೋಕಂ ನಾಮ ಥೇರಂ ಬ್ಯಾಧಿತಂ ಅರೋಗಮಕಾಸಿ, ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಸತ್ತಾನಂ ರೋಗಾಭಿಭೂತಾನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಸಂವಿದಹಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸುಬುದ್ಧಸ್ಸ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ತಿಕಿಚ್ಛಕೇಹಿ ಗಬ್ಭಕಾಲೇ ಪರಿಸ್ಸಯಂ ಅಪಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಪಾಲಿತತಾಯ **ತೇಕಿಚ್ಛಕಾರೀ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಕುಲಾನುರೂಪಾನಿ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಸಿಪ್ಪಾನಿ ಚ ಸಿಕ್ಖನ್ತೋ ವಡ್ಢತಿ। ತದಾ ಚಾಣಕ್ಕೋ ಸುಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ ಕಿರಿಯಾಸು ಉಪಾಯಕೋಸಲ್ಲಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ, "ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ರಾಜಕುಲೇ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭನ್ತೋ ಮಂ ಅಭಿಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಇಸ್ಸಾಪಕತೋ ರಞ್ಞಾ ಚನ್ದಗುತ್ತೇನ ತಂ ಬನ್ಧನಾಗಾರೇ ಖಿಪಾಪೇಸಿ। ತೇಕಿಚ್ಛಕಾರೀ ಪಿತು ಬನ್ಧನಾಗಾರಪ್ಪವೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಭೀತೋ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಣವಾಸಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸಂವೇಗಕಾರಣಂ ಥೇರಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ಸೀತುಣ್ಹಂ ಅಗಣೇನ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಮೇವ ಕರೋತಿ, ವಿಸೇಸತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಾರೋ ಪಾಪಿಮಾ "ನ ಇಮಸ್ಸ ಮಮ ವಿಸಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಕಾತುಕಾಮೋ ಸಸ್ಸಾನಂ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಕಾಲೇ ಖೇತ್ತಗೋಪಕವಣ್ಣೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ನಿಪ್ಪಣ್ಡೇನ್ತೋ -

೩೮೧."ಅತಿಹಿತಾ ವೀಹಿ, ಖಲಗತಾ ಸಾಲೀ।

ನ ಚ ಲಭೇ ಪಿಣ್ಡಂ, ಕಥಮಹಂ ಕಸ್ಸ"ನ್ತಿ॥ - ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ -

೩೮೨."ಬುದ್ಧಮಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಅನುಸ್ಸರ ಪಸನ್ನೋ, ಪೀತಿಯಾ ಫುಟಸರೀರೋ ಹೋಹಿಸಿ ಸತತಮುದಗ್ಗೋ॥

೩೮೩."ಧಮ್ಮಮಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ...ಪೇ॰... ಸತತಮುದಗ್ಗೋ॥

೩೮೪."ಸಙ್ಘಮಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ...ಪೇ॰... ಸತತಮುದಗ್ಗೋ"ತಿ॥ - ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮಾರೋ -

೩೮೫."ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಿಹರಸಿ, ಸೀತಾ ಹೇಮನ್ತಿಕಾ ಇಮಾ ರತ್ಯೋ।

ಮಾ ಸೀತೇನ ಪರೇತೋ ವಿಹಞ್ಞಿತ್ಥೋ, ಪವಿಸ ತ್ವಂ ವಿಹಾರಂ ಫುಸಿತಗ್ಗಳ"ನ್ತಿ॥ -

ಆಹ। ಅಥ ಥೇರೋ -

೩೮೬."ಫುಸಿಸ್ಸಂ ಚತಸ್ಸೋ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯೋ, ತಾಹಿ ಚ ಸುಖಿತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಂ।

ನಾಹಂ ಸೀತೇನ ವಿಹಞ್ಞಿಸ್ಸಂ, ಅನಿಞ್ಜಿತೋ ವಿಹರನ್ತೋ"ತಿ॥ - ಆಹ।

ತತ್ಥ **ಅತಿಹಿತಾ ವೀಹೀ**ತಿ ವೀಹಯೋ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ ಅತಿನೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾ, ತತ್ಥ ಪಟಿಸಾಮಿತಾ ಖಲತೋ ವಾ ಘರಂ ಉಪನೀತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವೀಹಿಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಇತರಮ್ಪಿ ಧಞ್ಞಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸಾಲೀ ಪನ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ವೀಹಿತೋ ಪಚ್ಛಾ ಪಚ್ಚನ್ತೀತಿ ಆಹ। **ಖಲಗತಾ ಸಾಲೀ**ತಿ ಖಲಂ ಧಞ್ಞಕರಣಟ್ಠಾನಂ ಗತಾ, ತತ್ಥ ರಾಸಿವಸೇನ ಮದ್ದನಚಾವನಾದಿವಸೇನ ಠಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಧಾನಧಞ್ಞಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಾಲೀನಂ ವಿಸುಂ ಗಹಣಂ, ಉಭಯೇನಪಿ ಗಾಮೇ, ಗಾಮತೋ ಬಹಿ ಚ ಧಞ್ಞಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಠಿತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನ ಚ ಲಭೇ ಪಿಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಸುಲಭಧಞ್ಞೇ ಸುಭಿಕ್ಖಕಾಲೇ ಅಹಂ ಪಿಣ್ಡಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಲಭಾಮಿ। ಇದಾನಿ **ಕಥಮಹಂ ಕಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ಕಥಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪರಿಹಾಸಕೇಳಿಂ ಅಕಾಸಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ "ಅಯಂ ವರಾಕೋ ಅತ್ತನಾ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಕಾಸೇಸಿ, ಮಯಾ ಪನ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾ ಓವದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಮಯಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ಥುತ್ತಯಾನುಸ್ಸತಿಯಂ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಯೋಜೇನ್ತೋ **"ಬುದ್ಧಮಪ್ಪಮೇಯ್ಯ"**ನ್ತಿಆದಿನಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಬುದ್ಧಮಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಅನುಸ್ಸರ ಪಸನ್ನೋ**ತಿ ಸವಾಸನಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾನಿದ್ದಾಯ ಅಚ್ಚನ್ತವಿಗಮೇನ, ಬುದ್ಧಿಯಾ ಚ ವಿಕಸಿತಭಾವೇನ ಬುದ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಮಾಣಕರಾನಂ ರಾಗಾದಿಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಭಾವಾ ಅಪರಿಮಾಣಗುಣಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತತಾಯ ಚ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ। ಓಕಪ್ಪನಲಕ್ಖಣೇನ ಅಭಿಪ್ಪಸಾದೇನ ಪಸನ್ನೋ, ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ "ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೭೪; ಸಂ॰ ನಿ॰

ಜಾ. ೯೯೭) ಅನುಸ್ಸರ ಅನು ಅನು ಬುದ್ಧಾರಮ್ಮಣಂ ಸತಿಂ ಪವತ್ತೇಹಿ, ಪೀತಿಯಾ ಫುಟಸರೀರೋ ಹೋಹಿಸಿ। **ಸತತಮುದಗ್ಗೋತಿ** ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋವ ಫರಣಲಕ್ಖಣಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸತತಂ ಸಬ್ಬದಾ ಫುಟಸರೀರೋ ಪೀತಿಸಮುಟ್ಠಾನಪಣೀತರೂಪೇಹಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟಸರೀರೋ ಉಬ್ಬೇಗಪೀತಿಯಾ ಉದಗ್ಗೋ ಕಾಯಂ ಉದಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಲಙ್ಘಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಚ ಭವೇಯ್ಯಾಸಿ, ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಯಾ ಬುದ್ಧಾರಮ್ಮಣಂ ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇಯ್ಯಾಸಿ। ಯತೋ ಸೀತುಣ್ಹೇಹಿ ವಿಯ ಜಿಘಚ್ಛಾಪಿಪಾಸಾಹಿಪಿ ಅನಭಿಭೂತೋ ಹೋಹಿಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಧಮ್ಮನ್ತಿ ಅರಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಂ। **ಸಙ್ಘನ್ತಿ** ಅರಿಯಂ ಪರಮತ್ಥಸಙ್ಘಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಅನುಸ್ಸರಾತಿ** ಪನೇತ್ಥ "ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ"ತಿಆದಿನಾ ಧಮ್ಮಂ, "ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ"ತಿಆದಿನಾ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಥೇರೇನ ರತನತ್ತಯಗುಣಾನುಸ್ಸರಣೇ ನಿಯೋಜನವಸೇನ ಅತ್ತನಿ ಓವದಿತೇ ಪುನ ಮಾರೋ ವಿವೇಕವಾಸತೋ ನಂ ವಿವೇಚೇತುಕಾಮೋ ಹಿತೇಸೀಭಾವಂ ವಿಯ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಿಹರಸೀ"**ತಿ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, **ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ** ಕೇನಚಿ ಅಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ವಿವಟಙ್ಗಣೇ **ವಿಹರಸಿ** ಇರಿಯಾಪಥೇ ಕಪ್ಪೇಸಿ। **ಹೇಮನ್ತಿಕಾ** ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಇಮಾ ಸೀತಾ ರತ್ತಿಯೋ ವತ್ತನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೀತೇನ **ಪರೇತೋ** ಅಭಿಭೂತೋ ಹುತ್ವಾ **ಮಾ ವಿಹಞ್ಞಿತ್ಥೋ** ವಿಘಾತಂ ಮಾ ಆಪಜ್ಜಿ ಮಾ ಕಿಲಮಿ। **ಫುಸಿತಗ್ಗಳಂ** ಪಿಹಿತಕವಾಟಂ ಸೇನಾಸನಂ ಪವಿಸ, ಏವಂ ತೇ ಸುಖವಿಹಾರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ಸೇನಾಸನಪರಿಯೇಸನಾಯ ಪಯೋಜನಂ, ಏತ್ಥೇವಾಹಂ ಸುಖವಿಹಾರೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಫುಸಿಸ್ಸ"**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಛಟ್ಠಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಫುಸಿಸ್ಸಂ ಚತಸ್ಸೋ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯೋತಿ** ಅಪ್ಪಮಾಣಗೋಚರತಾಯ "ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾ"ತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರೇ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಫುಸಿಸ್ಸಂ ಫುಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ। **ತಾಹಿ ಚ ಸುಖಿತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ** ತಾಹಿ ಅಪ್ಪಮಞ್ಞಾಹಿ ಸುಖಿತೋ ಸಞ್ಜಾತಸುಖೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಂ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಇರಿಯಾಪಥೇ ಕಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ತೇನ ಮಯ್ಹಂ ಸಬ್ಬಕಾಲೇ ಸುಖಮೇವ, ನ ದುಕ್ಖಂ। **ಯತೋ ನಾಹಂ ಸೀತೇನ ವಿಹಞ್ಞಿಸ್ಸಂ** ಅನ್ತರಟ್ಠಕೇಪಿ ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇ ಅಹಂ ಸೀತೇನ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಮಾ **ಅನಿಞ್ಜಿತೋ ವಿಹರನ್ತೋ** ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಇಞ್ಜಿತಕಾರಣಾನಂ ಬ್ಯಾಪಾದಾದೀನಂ ಸುಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಿಞ್ಜನಾಯ ಚ ಅಭಾವತೋ ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನೇವ ಸುಖಿತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಏವಂ ಥೇರೋ ಇಮಂ ಗಾಥಂ ವದನ್ತೋಯೇವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧೮.೩೯-೪೪) -

"ನಗರೇ ಬನ್ಧುಮತಿಯಾ, ವೇಜ್ಜೋ ಆಸಿಂ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ಆತುರಾನಂ ಸದುಕ್ಖಾನಂ, ಮಹಾಜನಸುಖಾವಹೋ॥

"ಬ್ಯಾಧಿತಂ ಸಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸೀಲವನ್ತಂ ಮಹಾಜುತಿಂ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ಭೇಸಜ್ಜಮದದಿಂ ತದಾ॥

"ಅರೋಗೋ ಆಸಿ ತೇನೇವ, ಸಮಣೋ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೋ।
ಅಸೋಕೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ವಿಪಸ್ಸಿನೋ॥

"ಏಕನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಓಸಧಮದಾಸಹಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಭೇಸಜ್ಜಸ್ಸ ಇದಂ ಫಲಂ॥

"ಇತೋ ಚ ಅಟ್ಠಮೇ ಕಪ್ಪೇ, ಸಬ್ಬೋಸಧಸನಾಮಕೋ।

ಸತ್ತರತನಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಮಹಪ್ಫಲೋ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಏತ್ಥ ಚ ಬಿನ್ದುಸಾರರಞ್ಞೋ ಕಾಲೇ ಇಮಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಯಂ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಸಙ್ಗೀತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತೇಕಿಚ್ಛಕಾರಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಮಹಾನಾಗತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸೂತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾನಾಗತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಕಕುಸನ್ಧಂ ಭಗವನ್ತಂ ಅರಞ್ಞಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಝಾನಸುಖೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ತಸ್ಸ ದಾಳಿಮಫಲಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾಕೇತೇ ಮಧುವಾಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಮಹಾನಾಗೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಭಗವತಿ ಸಾಕೇತೇ ಅಞ್ಜನವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಗವಮ್ಪತಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೋವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೪೫.೧-೭) –

"ಕಕುಸನ್ಧೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗೂ।
ಗಣಮ್ಹಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಸೋ, ಅಗಮಾಸಿ ವನನ್ತರಂ॥

"ಬೀಜಮಿಞ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಲತಾಯ ಆವುಣಿಂ ಅಹಂ।
ಭಗವಾ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ, ಝಾಯತೇ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ॥

"ದಿಸ್ವಾನಹಂ ದೇವದೇವಂ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ।
ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ವೀರಸ್ಸ, ಬೀಜಮಿಞ್ಜಮದಾಸಹಂ॥

"ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಕಪ್ಪಮ್ಹಿ, ಯಂ ಮಿಞ್ಜಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬೀಜಮಿಞ್ಜಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ವಿಹರನ್ತೋ ಥೇರೋ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಗಾರವಂ ಅಕತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ –

೩೮೭."ಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು, ಗಾರವೋ ನೂಪಲಬ್ಭತಿ।
ಪರಿಹಾಯತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ಮಚ್ಛೋ ಅಪ್ಪೋದಕೇ ಯಥಾ॥

೩೮೮."ಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು, ಗಾರವೋ ನೂಪಲಬ್ಭತಿ।

న విరూహతి సద్ధమ్మే, ఖేత్తే బీజంవ పూతికం॥

౩౮౯"యస్స సబ్రహ్మచారీసు, గారవో నూపలబ్భతి।
ఆరకా హోతి నిబ్బానా, ధమ్మరాజస్స సాసనే॥

౩౯౦"యస్స సబ్రహ్మచారీసు, గారవో ఉపలబ్భతి।
న విహాయతి సద్ధమ్మా, మచ్ఛో బవ్హోదకే యథా॥

౩౯౧"యస్స సబ్రహ్మచారీసు, గారవో ఉపలబ్భతి।
సో విరూహతి సద్ధమ్మే, ఖేత్తే బీజంవ భద్దకం॥

౩౯౨"యస్స సబ్రహ్మచారీసు, గారవో ఉపలబ్భతి।
సన్తికే హోతి నిబ్బానం, ధమ్మరాజస్స సాసనే"తి॥ –

ఇమా ఛ గాథా అభాసి।

తత్థ **సబ్రహ్మచారీసూ**తి సమానం బ్రహ్మం సీలాదిధమ్మం చరన్తీతి సబ్రహ్మచారినో, సీలదిట్ఠిసామఞ్ఞగతా సహధమ్మికా, తేసు। **గారవో**తి గరుభావో సీలాదిగుణనిమిత్తం గరుకరణం। **నూపలబ్భతీ**తి న విజ్జతి న పవత్తతి, న ఉపతిట్ఠతీతి అత్థో। **నిబ్బానా**తి కిలేసానం నిబ్బాపనతో కిలేసక్ఖయాతి అత్థో। **ధమ్మరాజస్సా**తి సత్థునో। సత్థా హి సదేవకం లోకం యథారహం లోకియలోకుత్తరేన ధమ్మేన రఞ్జేతి తోసేతీతి **ధమ్మరాజా**। ఏత్థ చ "ధమ్మరాజస్స సాసనే"తి ఇమినా నిబ్బానం నామ ధమ్మరాజస్సేవ సాసనే , న అఞ్ఞత్థ। తత్థ యో సబ్రహ్మచారీసు గారవరహితో, సో యథా నిబ్బానా ఆరకా హోతి, తథా ధమ్మరాజస్స సాసనతోపి ఆరకా హోతీతి దస్సేతి। **బవ్హోదకే**తి బహుఉదకే। **సన్తికే హోతి నిబ్బాన**న్తి నిబ్బానం తస్స సన్తికే సమీపే ఏవ హోతి। సేసం వుత్తనయమేవ। ఇమా ఏవ చ థేరస్స అఞ్ఞాబ్యాకరణగాథా అహేసుం।

మహానాగత్థేరగాథావణ్ణనా నిట్ఠితా।

౪. కుల్లత్థేరగాథావణ్ణనా

కుల్లో సివథికన్తిఆదికా ఆయస్మతో కుల్లత్థేరస్స గాథా। కా ఉప్పత్తి? అయమ్పి పురిమబుద్ధేసు కతాధికారో తత్థ తత్థ భవే పుఞ్ఞాని ఉపచినన్తో ఇమస్మిం బుద్ధుప్పాదే సావత్థియం కుటుమ్బియకులే నిబ్బత్తిత్వా **కుల్లో**తి లద్ధనామో విఞ్ఞుతం పత్తో సత్థు సన్తికే ధమ్మం సుత్వా పటిలద్ధసద్ధో పబ్బజి। సో చ రాగచరితత్తా తిబ్బరాగజాతికో హోతి। తేనస్స అభిక్ఖణం కిలేసా చిత్తం పరియాదాయ తిట్ఠన్తి। అథస్స సత్థా చిత్తాచారం ఞత్వా అసుభకమ్మట్ఠానం దత్వా, "కుల్ల, తయా అభిణ్హం సుసానే చారికా చరితబ్బా"తి ఆహ। సో సుసానం పవిసిత్వా ఉద్ధుమాతకాదీని తాని తాని అసుభాని దిస్వా తం ముహుత్తం అసుభమనసికారం ఉప్పాదేత్వా సుసానతో నిక్ఖన్తమత్తోవ కామరాగేన అభిభుయ్యతి। పున భగవా తస్స తం పవత్తిం ఞత్వా ఏకదివసం తస్స సుసానట్ఠానం గతకాలే ఏకం తరుణిత్థిరూపం అధునా మతం అవినట్ఠచ్ఛవిం నిమ్మినిత్వా దస్సేతి। తస్స తం దిట్ఠమత్తస్స జీవమానవిసభాగవత్థుస్మిం వియ సహసా రాగో ఉప్పజ్జతి। అథ నం సత్థా తస్స పేక్ఖన్తస్సేవ నవహి వణముఖేహి

ಪಗ್ಘರಮಾನಾಸುಚಿಂ ಕಿಮಿಕುಲಾಕುಲಂ ಅತಿವಿಯ ಬೀಭಚ್ಛಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ತಂ ಪೇಕ್ಖನ್ತೋ ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ಓಭಾಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ಸತಿಂ ಜನೇನ್ತೋ -

"ಆತುರಂ ಅಸುಚಿಂ ಪೂತಿಂ, ಪಸ್ಸ ಕುಲ್ಲ ಸಮುಸ್ಸಯಂ।
ಉಗ್ಘರನ್ತಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಂ, ಬಾಲಾನಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ"ನ್ತಿ॥ -

ಆಹ । ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸಮ್ಮದೇವ ಸರೀರಸಭಾವಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ -

೩೯೩."ಕುಲ್ಲೋ ಸಿವಥಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅದ್ದಸ ಇತ್ಥಿಮುಜ್ಝಿತಂ।
ಅಪವಿದ್ಧಂ ಸುಸಾನಸ್ಮಿಂ, ಖಜ್ಜನ್ತಿಂ ಕಿಮಿಹೀ ಫುಟಂ॥

೩೯೪."ಆತುರಂ...ಪೇ॰... ಬಾಲಾನಂ ಅಭಿನನ್ದಿತಂ॥
೩೯೫."ಧಮ್ಮಾದಾಸಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಞಾಣದಸ್ಸನಪತ್ತಿಯಾ।
ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ, ತುಚ್ಛಂ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಂ॥

೩೯೬."ಯಥಾ ಇದಂ ತಥಾ ಏತಂ, ಯಥಾ ಏತಂ ತಥಾ ಇದಂ।
ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧಂ, ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ॥

೩೯೭."ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ।
ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ, ಯಥಾ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಪುರೇ॥

೩೯೮."ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇನ ತುರಿಯೇನ, ನ ರತೀ ಹೋತಿ ತಾದಿಸೀ।
ಯಥಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸತೋ"ತಿ॥ -

ಉದಾನವಸೇನ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಕುಲ್ಲೋ**ತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಥೇರೋ ಪರಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ವದತಿ।

ಆತುರನ್ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ದುಕ್ಖೇಹಿ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಟಿಪೀಳಿತಂ। **ಅಸುಚಿ**ನ್ತಿ ಸುಚಿರಹಿತಂ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ। **ಪೂತಿ**ನ್ತಿ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ। **ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಭಾವತೋ ಓಲೋಕೇಹಿ। **ಕುಲ್ಲಾ**ತಿ ಓವಾದಕಾಲೇ ಭಗವಾ ಥೇರಂ ಆಲಪತಿ। ಉದಾನಕಾಲೇ ಪನ ಥೇರೋ ಸಯಮೇವ ಅತ್ತಾನಂ ವದತಿ। **ಸಮುಸ್ಸಯ**ನ್ತಿ ಸರೀರಂ। **ಉಗ್ಘರನ್ತ**ನ್ತಿ ಉದ್ಧಂ ವಣಮುಖೇಹಿ ಅಸುಚಿಂ ಸವನ್ತಂ। **ಪಗ್ಘರನ್ತ**ನ್ತಿ ಅಧೋ ವಣಮುಖೇಹಿ ಸಮನ್ತತೋ ಚ ಅಸುಚಿಂ ಸವನ್ತಂ। **ಬಾಲಾನಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ**ನ್ತಿ ಬಾಲೇಹಿ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ ದಿಟ್ಠಿತಣ್ಹಾಭಿನನ್ದನಾಹಿ "ಅಹಂ ಮಮ"ನ್ತಿ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ನನ್ದಿತಂ।

ಧಮ್ಮಾದಾಸನ್ತಿ ಧಮ್ಮಮಯಂ ಆದಾಸಂ। ಯಥಾ ಹಿ ಸತ್ತಾ ಅದಾಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಮುಖೇ ಕಾಯೇ ವಾ ಗುಣದೋಸೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಯೋಗಾವಚರೋ ಯೇನ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಂಕಿಲೇಸವೋದಾನಧಮ್ಮೇ ಯಾಥಾವತೋ ಪಸ್ಸತಿ, ತಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಂ ಇಧ "ಧಮ್ಮಾದಾಸ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಞಾಣಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ

ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಂ ಇಮಂ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಕರಜಕಾಯಂ ನಿಚ್ಚಸಾರಾದಿವಿರಹತೋ **ತುಚ್ಛಂ** ಅತ್ತಪರಸನ್ತಾನಾನಂ ವಿಭಾಗತೋ **ಸನ್ತರಬಾಹಿರಂ** ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ಪತಿಅವೇಕ್ಖಿಂ ಪಸ್ಸಿಂ।

ಯಥಾ ಪನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಥಾ ಇದ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಯಥಾ ಇದಂ ತಥಾ ಏತ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಸರೀರಸಙ್ಖಾತಂ ಅಸುಭಂ ಆಯುಉಸ್ಮಾವಿಞ್ಞಾಣಾನಂ ಅನಪಗಮಾ ನಾನಾವಿಧಂ ಮಾಯೋಪಮಂ ಕಿರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಥಾವ ಏತಂ ಮತಸರೀರಂ ಪುಬ್ಬೇ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನಪಗಮಾ ಅಹೋಸಿ। ಯಥಾ ಏತಂ ಏತರಹಿ ಮತಸರೀರಂ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಗಮಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಥಾ ಇದಂ ಮಮ ಸರೀರಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪಗಮಾ ನಸ್ಸತೇವಾತಿ। ಯಥಾ ಚ ಇದಂ ಮಮ ಸರೀರಂ ಏತರಹಿ ಸುಸಾನೇ ನ ಮತಂ ನ ಸಯಿತಂ, ನ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದಿಭಾವಂ ಉಪಗತಂ, ತಥಾ ಏತಂ ಏತರಹಿ ಮತಸರೀರಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಹೋಸಿ। ಯಥಾ ಪನೇತಂ ಏತರಹಿ ಮತಸರೀರಂ ಸುಸಾನೇ ಸಯಿತಂ ಉದ್ಧುಮಾತಕಾದಿಭಾವಂ ಉಪಗತಂ, ತಥಾ ಇದಂ ಮಮ ಸರೀರಮ್ಪಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಅಥ ವಾ ಯಥಾ ಇದಂ ಮಮ ಸರೀರಂ ಅಸುಚಿ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾ, ತಥಾ ಏತಂ ಮತಸರೀರಮ್ಪಿ। ಯಥಾ ವಾ ಏತಂ ಮತಸರೀರಂ ಅಸುಚಿಆದಿಸಭಾವಞ್ಚೇವ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಭಾವಞ್ಚ, ತಥಾ ಇದಂ ಮಮ ಸರೀರಮ್ಪಿ। **ಯಥಾ ಅಧೋ ತಥಾ ಉದ್ಧ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ನಾಭಿತೋ ಅಧೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಅಸುಚಿ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ ಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ ಅನಿಚ್ಚೋ ದುಕ್ಖೋ ಅನತ್ತಾ ಚ, ತಥಾ ಉದ್ಧಂ ನಾಭಿತೋ ಉಪರಿ ಅಸುಚಿಆದಿಸಭಾವೋ ಚ। **ಯಥಾ ಉದ್ಧಂ ತಥಾ ಅಧೋ**ತಿ ಯಥಾ ಚ ನಾಭಿತೋ, ಉದ್ಧಂ ಅಸುಚಿಆದಿಸಭಾವೋ, ತಥಾ ಅಧೋ ನಾಭಿತೋ ಹೇಟ್ಠಾಪಿ।

ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿನ್ತಿ ಯಥಾ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ದಿವಾ "ಅಕ್ಖಿಮ್ಹಾ ಅಕ್ಖಿಗೂಥಕೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೯೯) ಅಸುಚಿ ಪಗ್ಘರತಿ, ತಥಾ ರತ್ತಿಮ್ಪಿ। **ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಚ ರತ್ತಿಂ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಅಸುಚಿ ಪಗ್ಘರತಿ, ತಥಾ ದಿವಾಪಿ, ನಯಿಮಸ್ಸ ಕಾಲವಿಭಾಗೇನ ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾ ಪುರೇ ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ಯಥಾ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಪುರೇ ಪುಬ್ಬೇ ತರುಣಕಾಲೇ ಅಸುಚಿ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಜೇಗುಚ್ಛೋ ಪಟಿಕ್ಕೂಲೋ, ತಥಾ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ। ಯಥಾ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ಅಸುಚಿಆದಿಸಭಾವೋ, ತಥಾ ಪುರೇ ತರುಣಕಾಲೇಪಿ । ಯಥಾ ವಾ ಪುರೇ ಅತೀತಕಾಲೇ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾಲೇ ಅಸುಚಿಆದಿಸಭಾವೋ ಚ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಭಾವೋ ಚ, ತಥಾ ಪಚ್ಛಾ ಅನಾಗತಕಾಲೇ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕಾಲೇತಿ ಏವಮ್ಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇನ ತುರಿಯೇನಾತಿ "ಆತತಂ ವಿತತಂ ಆತತವಿತತಂ ಘನಂ ಸುಸಿರ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ತುರಿಯೇನ ಪರಿಚರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಕಾಮಸುಖಸಮಙ್ಗಿನೋ ಇಸ್ಸರಜನಸ್ಸ **ತಾದಿಸೀ** ತಥಾರೂಪಾ **ರತಿ** ಸುಖಸ್ಸಾದೋ ನ ಹೋತಿ। **ಯಥಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸತೋ**ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ ಯುಗನದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಏಕರಸಭಾವೇನ ವೀಥಿಪಟಿಪನ್ನಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಯೋಗಾವಚರಸ್ಸ ಯಾದಿಸಾ ಧಮ್ಮರತಿ, ತಸ್ಸಾ ಕಲಮ್ಪಿ ಕಾಮರತಿ ನ ಉಪೇತೀತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ –

"ಯತೋ ಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
ಲಭತೀ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಮತಂ ತಂ ವಿಜಾನತ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೭೪)।

ಇಮಾ ಏವ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಗಾಥಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ।

ಕುಲ್ಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಮನುಜಸ್ಸಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಅಗ್ಗಾಸನಿಕಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಮಾಲುಕ್ಯಾ ನಾಮ, ತಸ್ಸಾ ವಸೇನ **ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತೋ**ತ್ವೇವ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಞಾತೀಸು ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಞಾತಿಕುಲಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತಂ ಞಾತಕಾ ಪಣೀತೇನ ಖಾದನೀಯೇನ ಭೋಜನೀಯೇನ ಪರಿವಿಸಿತ್ವಾ ಧನೇನ ಪಲೋಭೇತುಕಾಮಾ ಮಹನ್ತಂ ಧನರಾಸಿಂ ಪುರತೋ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ "ಇದಂ ಧನಂ ತವ ಸನ್ತಕಂ, ವಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ಧನೇನ ಪುತ್ತದಾರಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನ್ತೋ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಯಾಚಿಂಸು। ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ವಿಪರಿವತ್ತೇನ್ತೋ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ -

೩೯೯"ಮನುಜಸ್ಸ ಪಮತ್ತಚಾರಿನೋ, ತಣ್ಹಾ ವಡ್ಢತಿ ಮಾಲುವಾ ವಿಯ।
ಸೋ ಪ್ಲವತೀ ಹುರಾ ಹುರಂ, ಫಲಮಿಚ್ಛಂವ ವನಸ್ಮಿ ವಾನರೋ॥

೪೦೦"ಯಂ ಏಸಾ ಸಹತೇ ಜಮ್ಮೀ, ತಣ್ಹಾ ಲೋಕೇ ವಿಸತ್ತಿಕಾ।
ಸೋಕಾ ತಸ್ಸ ಪವಡ್ಢನ್ತಿ, ಅಭಿವಟ್ಠಂವ ಬೀರಣಂ॥

೪೦೧"ಯೋ ಚೇತಂ ಸಹತೇ ಜಮ್ಮಿಂ, ತಣ್ಹಂ ಲೋಕೇ ದುರಚ್ಚಯಂ।
ಸೋಕಾ ತಮ್ಹಾ ಪಪತನ್ತಿ, ಉದಬಿನ್ದೂವ ಪೋಕ್ಖರಾ॥

೪೦೨"ತಂ ವೋ ವದಾಮಿ ಭದ್ದಂ ವೋ, ಯಾವನ್ತೇತ್ಥ ಸಮಾಗತಾ।
ತಣ್ಹಾಯ ಮೂಲಂ ಖಣಥ, ಉಸೀರತ್ಥೋವ ಬೀರಣಂ।
ಮಾ ವೋ ನಳಂವ ಸೋತೋವ, ಮಾರೋ ಭಞ್ಜಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ॥

೪೦೩"ಕರೋಥ ಬುದ್ಧವಚನಂ, ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ।
ಖಣಾತೀತಾ ಹಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ನಿರಯಮ್ಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ॥

೪೦೪"ಪಮಾದೋ ರಜೋ ಪಮಾದೋ, ಪಮಾದಾನುಪತಿತೋ ರಜೋ।
ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ವಿಜ್ಜಾಯ, ಅಬ್ಬಹೇ ಸಲ್ಲಮತ್ತನೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾಹಿ ಛಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ।

ತತ್ಥ **ಮನುಜಸ್ಸಾ**ತಿ ಸತ್ತಸ್ಸ। **ಪಮತ್ತಚಾರಿನೋ**ತಿ ಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗಲಕ್ಖಣೇನ ಪಮಾದೇನ ಪಮತ್ತಚಾರಿಸ್ಸ, ನೇವ ಝಾನಂ, ನ ವಿಪಸ್ಸನಾ , ನ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ಯಥಾ ಪನ ರುಕ್ಖಂ ಸಂಸಿಬ್ಬನ್ತೀ ಪರಿಯೋನನ್ಧನ್ತೀ ತಸ್ಸ ವಿನಾಸಾಯ ಮಾಲುವಾ ಲತಾ ವಡ್ಢತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಛ ದ್ವಾರಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ರೂಪಾದೀಸು ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ತಣ್ಹಾ ವಡ್ಢತಿ। ವಡ್ಢಮಾನಾವ ಯಥಾ ಮಾಲುವಾ ಲತಾ ಅತ್ತನೋ ಅಪಸ್ಸಯಭೂತಂ ರುಕ್ಖಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ಏವಂ ತಣ್ಹಾವಸಿಕಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಪಾಯೇ ನಿಪಾತೇತಿ। **ಸೋ ಪ್ಲವತೀ**ತಿ ಸೋ ತಣ್ಹಾವಸಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಾಪರಂ ಭವಾಭವೇ ಉಪ್ಲವತಿ ಧಾವತಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ಫಲಮಿಚ್ಛಂವ ವನಸ್ಮಿ ವಾನರೋ** ಯಥಾ ರುಕ್ಖಫಲಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ವಾನರೋ ವನಸ್ಮಿಂ ಧಾವನ್ತೋ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಏಕಂ ಸಾಖಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞನ್ತಿ "ಸಾಖಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ; ಏವಮೇವ

ತಣ್ಹಾವಸಿಕೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹುರಾ ಹುರಂ ಧಾವನ್ತೋ “ಆರಮ್ಮಣಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ತಣ್ಹಾಯ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಪತ್ತೋ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ।

ಯನ್ತಿ ಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ। ಏಸಾ ಲಾಮಕಭಾವೇನ **ಜಮ್ಮೀ** ವಿಸಾಹಾರತಾಯ ವಿಸಮೂಲತಾಯ ವಿಸಫಲತಾಯ ವಿಸಪರಿಭೋಗತಾಯ ರೂಪಾದೀಸು ವಿಸತ್ತತಾಯ ಆಸತ್ತತಾಯ ಚ **ವಿಸತ್ತಿಕಾ**ತಿ ಸಙ್ಖಂ ಗತಾ ಛದ್ವಾರಿಕಾ ತಣ್ಹಾ **ಸಹತೇ** ಅಭಿಭವತಿ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। ಯಥಾ ನಾಮ ವನೇ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಸ್ಸನ್ತೇ ದೇವೇ ಅಭಿವಟ್ಟಂ **ಬೀರಣಂ** ಬೀರಣತಿಣಂ ವಡ್ಢತಿ, ಏವಂ ವಟ್ಟಮೂಲಕಾ ಸೋಕಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ ವುದ್ಧಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೋ ಚೇತಂ…ಪೇ॰… ದುರಚ್ಚಯನ್ತಿ ಯೋ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏವಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಪಜಹಿತುಂ ದುಕ್ಕರತಾಯ ದುರಚ್ಚಯಂ ತಣ್ಹಂ **ಸಹತೇ** ಅಭಿಭವತಿ, ತಮ್ಹಾ ಪುಗ್ಗಲಾ ವಟ್ಟಮೂಲಕಾ ಸೋಕಾ ಪಪತನ್ತಿ। ಯಥಾ ನಾಮ ಪೋಕ್ಖರೇ ಪದುಮಪತ್ತೇ ಪತಿತಂ ಉದಬಿನ್ದು ನ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ಏವಂ ನ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಂ ವೋ ವದಾಮೀತಿ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಅಹಂ ತುಮ್ಹೇ ವದಾಮಿ। **ಭದ್ದಂ ವೋ**ತಿ ಭದ್ದಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಹೋತು, ಮಾ ತಣ್ಹಂ ಅನುವತ್ತಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಯ ವಿಭವಂ ಅನತ್ಥಂ ಪಾಪುಣಾಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಾವನ್ತೇತ್ಥ ಸಮಾಗತಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಯತ್ತಕಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ, ತತ್ತಕಾ। ಕಿಂ ವದಸೀತಿ ಚೇ? **ತಣ್ಹಾಯ ಮೂಲಂ ಖಣಥ** ಇಮಿಸ್ಸಾ ಛದ್ವಾರಿಕತಣ್ಹಾಯ ಮೂಲಂ ಕಾರಣಂ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಿಲೇಸಗ್ಗಹನಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಕುದಾಲೇನ ಖಣಥ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಥ। ಕಿಂ ವಿಯಾತಿ? **ಉಸೀರತ್ಥೋವ ಬೀರಣಂ** ಯಥಾ ಉಸೀರೇನ ಅತ್ಥಿಕೋ ಪುರಿಸೋ ಮಹನ್ತೇನ ಕುದಾಲೇನ ಬೀರಣಾಪರನಾಮಂ ಉಸೀರಂ ನಾಮ ತಿಣಂ ಖಣತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಖಣಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾ ವೋ ನಳಂವ ಸೋತೋವ, ಮಾರೋ ಭಞ್ಜಿ ಪುನಪ್ಪುನ**ನ್ತಿ ತುಮ್ಹೇ ನದೀತೀರೇ ಜಾತಂ ನಳಂ ಮಹಾವೇಗೇನ ಆಗತೋ ನದೀಸೋತೋ ವಿಯ ಕಿಲೇಸಮಾರೋ ಮಚ್ಚುಮಾರೋ ದೇವಪುತ್ತಮಾರೋ ಚ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಮಾ ಭಞ್ಜೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾ **ಕರೋಥ ಬುದ್ಧವಚನಂ** “ಝಾಯಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಾ ಪಮಾದತ್ಥಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೫) ವುತ್ತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಕರೋಥ, ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪಾದೇಥ। **ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ**ತಿ ಯೋ ಹಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅಯಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೋ ಪತಿರೂಪದೇಸವಾಸೇ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಖಣೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಟಿಲದ್ಧಕ್ಖಣೋ ಛನ್ನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅವೇಕಲ್ಲಕ್ಖಣೋತಿ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಖಣೋ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಸೋ ಖಣೋ ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಅತಿಕ್ಕಮತು। **ಖಣಾತೀತಾ**ತಿ ಯೇ ಹಿ ತಂ ಖಣಂ ಅತೀತಾ, ಯೇ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸೋ ಖಣೋ ಅತೀತೋ, ತೇ **ನಿರಯಮ್ಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ** ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ ಚಿರಕಾಲಂ ಸೋಚನ್ತಿ।

ಪಮಾದೋ ರಜೋತಿ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗಲಕ್ಖಣೋ ಪಮಾದೋ, ಸಂಕಿಲೇಸಸಭಾವತ್ತಾ ರಾಗರಜಾದಿಮಿಸ್ಸತಾಯ ಚ ರಜೋ। **ಪಮಾದಾನುಪತಿತೋ ರಜೋ**ತಿ ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ರಜೋ ನಾಮ ರಾಗಾದಿಕೋ, ಸೋ ಸಬ್ಬೋ ಪಮಾದಾನುಪತಿತೋ ಪಮಾದವಸೇನೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಅಪ್ಪಮಾದೇನಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನೇನ ಅಪ್ಪಮಾದಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ। **ವಿಜ್ಜಾಯಾ**ತಿ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗವಿಜ್ಜಾಯ। **ಅಬ್ಬಹೇ ಸಲ್ಲಮತ್ತನೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಹದಯನಿಸ್ಸಿತಂ ರಾಗಾದಿಸಲ್ಲಂ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯಾತಿ।

ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸಪ್ಪದಾಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಣ್ಣವೀಸತೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಪ್ಪದಾಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ **ಸಪ್ಪದಾಸೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಞಾತಿಸಮಾಗಮೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಿಲೇಸಾಭಿಭವೇನ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಅಲಭನ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿತ್ವಾ ಸಂವೇಗಜಾತೋ ಪಚ್ಛಾ ಸತ್ಥಂ ಆಹರನ್ತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೪೦೫.

"ಪಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಯತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಹಂ।
ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ, ಚೇತೋಸನ್ತಿಮನಜ್ಝಗಂ॥

೪೦೬.

"ಅಲದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗಂ, ಕಾಮರಾಗೇನ ಅಟ್ಟಿತೋ।
ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತೋ, ವಿಹಾರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಮಿಂ॥

೪೦೭.

"ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕೋ ಅತ್ಥೋ ಜೀವಿತೇನ ಮೇ।
ಕಥಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ, ಕಾಲಂ ಕುಬ್ಬೇಥ ಮಾದಿಸೋ॥

೪೦೮.

"ತದಾಹಂ ಖುರಮಾದಾಯ, ಮಞ್ಚಕಮ್ಹಿ ಉಪಾವಿಸಿಂ।
ಪರಿನೀತೋ ಖುರೋ ಆಸಿ, ಧಮನಿಂ ಛೇತ್ತುಮತ್ತನೋ॥

೪೦೯.

"ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥ।
ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥ॥

೪೧೦.

"ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ, ಯತೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಹ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ತಾನಿಮಾನಿ ಪಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ। **ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ, ಚೇತೋಸನ್ತಿಮನಜ್ಝಗ**ನ್ತಿ ಸೋಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರನ್ತೋ ಅಚ್ಛರಾಸಙ್ಘಾತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗುಲಿಫೋಟನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಖಣಂ ಚೇತೋಸನ್ತಿಂ ಚೇತಸೋ ಸಮಾಧಾನಂ ನ ಲಭಿಂ।

ಏವಂ ಪನ ಅಲದ್ಧಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಂ, ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ "**ಕಾಮರಾಗೇನ ಅಟ್ಟಿತೋ**"ತಿ। ತತ್ಥ **ಅಟ್ಟಿತೋ**ತಿ ಪೀಳಿತೋ, ಅಭಿಭೂತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದನ್ತೋ**ತಿ "ಇದಮಿಧ ಅತಿವಿಯ ಅಯುತ್ತಂ ವತ್ತತಿ, ಯದಾಹಂ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೇ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಕಿಲೇಸಪಙ್ಕತೋ ಉದ್ಧರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ಉದ್ಧಂಮುಖೋ ಬಾಹಾ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಕನ್ದಮಾನೋ। **ವಿಹಾರಾ ಉಪನಿಕ್ಖಮಿ**ನ್ತಿ ವಸನಕವಿಹಾರತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ।

ಯೇನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ವಾ**-ಸದ್ದೋ ವಿಕಪ್ಪನತ್ಥೋ। ತೇನ "ರುಕ್ಖಾ ವಾ ಪಪತಿಸ್ಸಾಮಿ, ಉಬ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ಮರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿಕೇ ಮರಣಪ್ಪಕಾರೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸಿಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಂ। **ಪಚ್ಚಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಾಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋ। "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಲ**ನ್ತಿ ಮರಣಂ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇನ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಞ್ಹಿ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ

ಮರಣಂ ನಾಮ। ಯಥಾಹ ಭಗವಾ - “ಮರಣಞ್ಹೇತಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೬೩)। “ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾ”ತಿ ಪನ ಪಾಠೇ ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಮಾದಿಸೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಸಿಕ್ಖಾಸಮಙ್ಗೀ ಏವ ಪನ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಂ ಕರೇಯ್ಯ? ತಸ್ಮಾ ಸತ್ಥಂ ವಾ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕೋ ಅತ್ಥೋ ಜೀವಿತೇನ ಮೇತಿ ಯೋಜನಾ।

ತದಾಹನ್ತಿ ಯದಾ ಕಿಲೇಸಾಭಿಭವೇನ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಅಸಮತ್ಥತಾಯ ಜೀವಿತೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ತದಾ। **ಖುರ**ನ್ತಿ ನಿಸಿತಖುರಂ, ಖುರಸದಿಸಂ ವಾ ಸತ್ಥಕಂ। **ಮಞ್ಚಕಮ್ಹಿ ಉಪಾವಿಸಿ**ನ್ತಿ ಪರೇಸಂ ನಿವಾರಣಭಯೇನ ಓವರಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಸೀದಿಂ। **ಪರಿನೀತೋ**ತಿ ಉಪನೀತೋ, ಗಲೇ ಠಪಿತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಧಮನಿ**ನ್ತಿ “ಕಣ್ಠೇ ಧಮನಿಂ, ಕಣ್ಠಧಮನಿಂ ಗಲವಲಯ”ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಛೇತ್ತು**ನ್ತಿ ಛಿನ್ದಿತುಂ।

ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥಾತಿ “ಯದಾಹಂ ಮರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕಣ್ಠೇ ಧಮನಿಂ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಖುರಂ ಉಪನೇಸಿಂ, ತತೋ ಪರಂ “ಅರೋಗಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಸೀಲ”ನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಅಕ್ಖಣ್ಡಂ ಅಚ್ಛಿದ್ದಂ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸೀಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸ್ಸ ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ಅನುಭವನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮಾಹಿತತಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಅಥ ವಾ ತತೋತಿ ಕಣ್ಠೇ ಖುರಸ್ಸ ಉಪನಯತೋ ವಣೇ ಜಾತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವೇದನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಸೇನ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಇದಾನಿ ತತೋ ಪರಂ ಮಗ್ಗಫಲಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹೂ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ।

ಸಪ್ಪದಾಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಕಾತಿಯಾನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಉಟ್ಠೇಹೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕಾತಿಯಾನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಕೋಸಿಯಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಮಾತುಗೋತ್ತವಸೇನ ಪನ **ಕಾತಿಯಾನೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸಾಮಞ್ಞಕಾನಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಿಹಿಸಹಾಯೋ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ರತ್ತಿಂ “ನಿದ್ದಾಭಿಭವಂ ವಿನೋದೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಙ್ಕಮಂ ಆರುಹಿ। ಸೋ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ನಿದ್ದಾಯ ಅಭಿಭೂತೋ ಪಚಲಾಯಮಾನೋ ಪರಿಪತಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಅನನ್ತರಹಿತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ನಿಪಜ್ಜಿ, ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಠತ್ವಾ “**ಕಾತಿಯಾನಾ**”ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸಂವೇಗಜಾತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ -

೪೧೧. “ಉಟ್ಠೇಹಿ ನಿಸೀದ ಕಾತಿಯಾನ, ಮಾ ನಿದ್ದಾಬಹುಲೋ ಅಹು ಜಾಗರಸ್ಸು।
ಮಾ ತಂ ಅಲಸಂ ಪಮತ್ತಬನ್ಧು, ಕೂಟೇನೇವ ಜಿನಾತು ಮಚ್ಚುರಾಜಾ॥

೪೧೨. “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದವೇಗೋ, ಏವಂ ಜಾತಿಜರಾತಿ ವತ್ತತೇ ತಂ।
ಸೋ ಕರೋಹಿ ಸುದೀಪಮತ್ತನೋ ತ್ವಂ, ನ ಹಿ ತಾಣಂ ತವ ವಿಜ್ಜತೇವ ಅಞ್ಞಂ॥

೪೧೩. “ಸತ್ಥಾ ಹಿ ವಿಜೇಸಿ ಮಗ್ಗಮೇತಂ, ಸಙ್ಗಾ ಜಾತಿಜರಾಭಯಾ ಅತೀತಂ।
ಪುಬ್ಬಾಪರರತ್ತಮಪ್ಪಮತ್ತೋ, ಅನುಯುಞ್ಜಸ್ಸು ದಳ್ಹಂ ಕರೋಹಿ ಯೋಗಂ॥

೪೧೪. “ಪುರಿಮಾನಿ ಪಮುಞ್ಚ ಬನ್ಧನಾನಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಖುರಮುಣ್ಡಭಿಕ್ಖಭೋಜೀ।
ಮಾ ಖಿಡ್ಡಾರತಿಞ್ಚ ಮಾ ನಿದ್ದಂ, ಅನುಯುಞ್ಜಿತ್ಥ ಝಾಯ ಕಾತಿಯಾನ॥

೪೧೫.“ಝಾಯಾಹಿ ಜಿನಾಹಿ ಕಾತಿಯಾನ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಪಥೇಸು ಕೋವಿದೋಸಿ।
ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಅನುತ್ತರಂ ವಿಸುದ್ಧಿಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾಹಿಸಿ ವಾರಿನಾವ ಜೋತಿ॥

೪೧೬.“ಪಜ್ಜೋತಕರೋ ಪರಿತ್ತರಂಸೋ, ವಾತೇನ ವಿನಮ್ಯತೇ ಲತಾವ।
ಏವಮ್ಪಿ ತುವಂ ಅನಾದಿಯಾನೋ, ಮಾರಂ ಇನ್ದಸಗೋತ್ತ ನಿದ್ಧುನಾಹಿ।
ಸೋ ವೇದಯಿತಾಸು ವೀತರಾಗೋ, ಕಾಲಂ ಕಙ್ಖ ಇಧೇವ ಸೀತಿಭೂತೋ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಉಟ್ಠೇಹೀ**ತಿ ನಿದ್ದೂಪಗಮನತೋ ಉಟ್ಠಹನ್ತೋ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಂ ಕರೋಹಿ। ಯಸ್ಮಾ ನಿಪಜ್ಜಾ ನಾಮ ಕೋಸಜ್ಜಪಕ್ಖಿಯಾ, ತಸ್ಮಾ ಮಾ ಸಯಿ। **ನಿಸೀದಾ**ತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದ। **ಕಾತಿಯಾನಾ**ತಿ ತಂ ನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ। **ಮಾ ನಿದ್ದಾಬಹುಲೋ ಅಹೂ**ತಿ ನಿದ್ದಾಬಹುಲೋ ನಿದ್ದಾಭಿಭೂತೋ ಮಾ ಅಹು। **ಜಾಗರಸ್ಸೂ**ತಿ ಜಾಗರ, ಜಾಗರಿಯಮನುಯುತ್ತೋ ಹೋಹಿ। **ಮಾ ತಂ ಅಲಸ**ನ್ತಿ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುಞ್ಜನ್ತಂ ತಂ ಅಲಸಂ ಕುಸೀತಂ ಪಮತ್ತಬನ್ಧು ಮಚ್ಚುರಾಜಾ **ಕೂಟೇನೇವ** ಅದ್ದುಹನೇನ ವಿಯ ನೇಸಾದೋ ಮಿಗಂ ವಾ ಪಕ್ಖಿಂ ವಾ ಜರಾರೋಗೇಹಿ ಮಾ ಜಿನಾತು ಮಾ ಅಭಿಭವತು, ಮಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೇಯ್ಯಥಾಪೀತಿ ಸೇಯ್ಯಥಾ ಅಪಿ। **ಮಹಾಸಮುದ್ದವೇಗೋ**ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಊಮಿವೇಗೋ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಮಹಾಸಮುದ್ದಊಮಿವೇಗೋ ಉಪರೂಪರಿ ಉಟ್ಠಹನ್ತೋ ತಂ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಂ ಪುರಿಸಂ ಅಭಿಭವತಿ, ಏವಂ ಜಾತಿ ಜರಾ ಚ ಕೋಸಜ್ಜಾಭಿಭೂತಂ ತಂ **ಅತಿವತ್ತತೇ** ಉಪರೂಪರಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ। **ಸೋ ಕರೋಹೀ**ತಿ ಸೋ ತ್ವಂ, ಕಾತಿಯಾನ, ಚತೂಹಿ ಓಘೇಹಿ ಅನಜ್ಝೋತ್ಥರಣೀಯಂ ಅರಹತ್ತಫಲಸಙ್ಖಾತಂ **ಸುದೀಪಂ ಅತ್ತನೋ ಕರೋಹಿ** ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪಾದೇಹಿ। **ನ ಹಿ ತಾಣಂ ತವ ವಿಜ್ಜತೇವ ಅಞ್ಞ**ನ್ತಿ **ಹೀ**ತಿ ಹೇತುಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ಯಸ್ಮಾ ತತೋ ಅಗ್ಗಫಲತೋ ಅಞ್ಞಂ ತವ ತಾಣಂ ನಾಮ ಇಧ ವಾ ಹುರಂ ವಾ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಅರಹತ್ತಸಙ್ಖಾತಂ ಸುದೀಪಂ ಕರೋಹೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಹಿ ವಿಜೇಸಿ ಮಗ್ಗಮೇತನ್ತಿ ಯಂ ಸಾಧೇತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತಾ ಯತೋ ಪರಾಜಿತಾ ಪುಥೂ ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಾ, ತದೇತಂ ತಸ್ಸ ಸುದೀಪಸ್ಸ ಕಾರಣಭೂತಂ ಪಞ್ಚವಿಧಸಙ್ಗತೋ ಜಾತಿಆದಿಭಯತೋ ಚ ಅತೀತಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ದೇವಪುತ್ತಮಾರಾದಿಕೇ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ತುಯ್ಹಂ ಸತ್ಥಾ ವಿಜೇಸಿ ಸಾಧೇಸಿ। ಯಸ್ಮಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಕಂ ನಾಮ ಸಾವಕೇನ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಪುರಿಮಯಾಮಂ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮಞ್ಚ , **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ** ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹುತ್ವಾ **ಅನುಯುಞ್ಜ ಯೋಗಂ** ಭಾವನಂ ದಳ್ಹಞ್ಚ ಕರೋಹಿ।

ಪುರಿಮಾನಿ ಪಮುಞ್ಚ ಬನ್ಧನಾನೀತಿ ಪುರಿಮಕಾನಿ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ಆಬದ್ಧಾನಿ ಗಿಹಿಬನ್ಧನಾನಿ ಕಾಮಗುಣಬನ್ಧನಾನಿ ಪಮುಞ್ಚ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ, ತತ್ಥ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋಹಿ। **ಸಙ್ಘಾಟಿಖುರಮುಣ್ಡಭಿಕ್ಖಭೋಜೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಧಾರೀ ಖುರೇನ ಕತಸಿರಮುಣ್ಡೋ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರಭೋಜೀ, ತಿವಿಧಮ್ಪೇತಂ ಪುರಿಮಬನ್ಧನಪಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಖಿಡ್ಡಾರತಿನಿದ್ದಾನನುಯೋಗಸ್ಸ ಚ ಕಾರಣವಚನಂ। ಯಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಾರುತೋ ಮುಣ್ಡೋ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರೋ ಜೀವತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಕಾಮಸುಖಾನುಯೋಗೋ ಖಿಡ್ಡಾರತಿನಿದ್ದಾನುಯೋಗೋ ಚ ನ ಯುತ್ತೋತಿ ತತೋ ಪುರಿಮಾನಿ ಪಮುಞ್ಚ ಬನ್ಧನಾನಿ ಖಿಡ್ಡಾರತಿಂ ನಿದ್ದಞ್ಚ ಮಾನುಯುಞ್ಜಿತ್ಥಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ಝಾಯಾ**ತಿ ಝಾಯಸ್ಸು ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ **ಅನುಯುಞ್ಜ**।

ತಂ ಪನ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಯೇನ ಝಾನೇನ ಝಾಯತೋ ಕಿಲೇಸಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಂ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಝಾಯಾಹಿ ಜಿನಾಹೀ**”ತಿ ಆಹ। **ಯೋಗಕ್ಖೇಮಪಥೇಸು ಕೋವಿದೋಸೀ**ತಿ ಚತೂಹಿ ಯೋಗೇಹಿ

ಖೇಮಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪಥಭೂತೇಸು ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇಸು ಕುಸಲೋ ಛೇಕೋ ಅಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಭಾವನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇನ್ತೋ **ಅನುತ್ತರಂ** ಉತ್ತರರಹಿತಂ, **ವಿಸುದ್ಧಿಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅರಹತ್ತಞ್ಚ **ಪಪ್ಪುಯ್ಯ** ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಪನ ತ್ವಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಹಿಸಿ। **ವಾರಿನಾವ ಜೋತೀತಿ** ಮಹತಾ ಸಲಿಲವುಟ್ಠಿನಿಪಾತೇನ ಅಗ್ಗಿಖನ್ಧೋ ವಿಯ ಅರಿಯಮಗ್ಗವುಟ್ಠಿನಿಪಾತೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ।

ಪಜ್ಜೋತಕರೋತಿ ಪಜ್ಜೋತಿಂ ಕರೋ ಪದೀಪೋ। **ಪರಿತ್ತರಂಸೋತಿ** ಖುದ್ದಕಚ್ಚಿಕೋ। **ವಿನಮ್ಯತೇತಿ** ವಿನಮೀಯತಿ ಅಪನಿಯ್ಯತಿ। **ಲತಾವಾತಿ** ವಲ್ಲಿ ವಿಯ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ವಟ್ಟಿಆದಿಪಚ್ಚಯವೇಕಲ್ಲೇನ ಪರಿತ್ತರಂಸೋ ಮನ್ದಪಭೋ ಪದೀಪೋ ಅಪ್ಪಿಕಾ ಲತಾ ವಾ ವಾತೇನ ವಿಧಮಿಯ್ಯತಿ ವಿದ್ಧಂಸಿಯ್ಯತಿ, ಏವಂ ತುವಮ್ಪಿ। ಕೋಸಿಯಗೋತ್ತತಾಯ, **ಇನ್ದಸಗೋತ್ತ,** ಇನ್ದಸಮಾನಗೋತ್ತಂ। ಮಾರಂ ತಸ್ಸ ವಸೇ ಅನಾವತ್ತನಾ ಅನುಪಾದಾನತೋ ಚ **ಅನಾದಿಯಾನೋ, ನಿದ್ಧುನಾಹಿ** ವಿಧಮೇಹಿ ವಿದ್ಧಂಸೇಹಿ। ಏವಂ ಪನ ವಿದ್ಧಂಸಮಾನೋ ಸೋ ತ್ವಂ ವೇದಯಿತಾಸು ಸಬ್ಬಾಸು ವೇದನಾಸು ವಿಗತಛನ್ದರಾಗೋ **ಇಧೇವ** ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸದರಥಪರಿಳಾಹಾಭಾವೇನ **ಸೀತಿಭೂತೋ** ನಿಬ್ಬುತೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಂ **ಕಙ್ಖ** ಆಗಮೇಹೀತಿ । ಏವಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ದೇಸನಾಯ ಕತಾಯ ಥೇರೋ ದೇಸನಾವಸಾನೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ದೇಸಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತಾ ಏವ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಞ್ಚ ಜಾತಾ।

ಕಾತಿಯಾನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಮಿಗಜಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸುದೇಸಿತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಿಗಜಾಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಸಾಖಾಯ ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾಯ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಮಿಗಜಾಲೋತಿ**ಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಭಿಣ್ಹಸೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇನ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೪೧೬"ಸುದೇಸಿತೋ ಚಕ್ಖುಮತಾ, ಬುದ್ಧೇನಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।
ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಾತೀತೋ, ಸಬ್ಬವಟ್ಟವಿನಾಸನೋ॥

೪೧೮"ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ ಉತ್ತರಣೋ, ತಣ್ಹಾಮೂಲವಿಸೋಸನೋ।
ವಿಸಮೂಲಂ ಆಘಾತನಂ, ಛೇತ್ವಾ ಪಾಪೇತಿ ನಿಬ್ಬುತಿಂ॥

೪೧೯"ಅಞ್ಞಾಣಮೂಲಭೇದಾಯ, ಕಮ್ಮಯನ್ತವಿಘಾಟನೋ।
ವಿಞ್ಞಾಣಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇ, ಞಾಣವಜಿರನಿಪಾತನೋ॥

೪೨೦"ವೇದನಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಪನೋ, ಉಪಾದಾನಪ್ಪಮೋಚನೋ।
ಭವಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂವ, ಞಾಣೇನ ಅನುಪಸ್ಸನೋ॥

೪೨೧"ಮಹಾರಸೋ ಸುಗಮ್ಭೀರೋ, ಜರಾಮಚ್ಚುನಿವಾರಣೋ।
ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮನೋ ಸಿವೋ॥

೪೨೨"ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ಞತ್ವಾನ, ವಿಪಾಕಞ್ಚ ವಿಪಾಕತೋ।

ಪಟಿಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಧಮ್ಮಾನಂ, ಯಥಾವಾಲೋಕದಸ್ಸನೋ।
ಮಹಾಖೇಮಙ್ಗಮೋ ಸನ್ತೋ, ಪರಿಯೋಸಾನಭದ್ದಕೋ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸುದೇಸಿತೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ದೇಸಿತೋ, ವೇನೇಯ್ಯಜ್ಝಾಸಯಾನುರೂಪಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥಾನಂ ಯಾಥಾವತೋ ವಿಭಾವನವಸೇನ ದೇಸಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಸುದೇಸಿತೋ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ದೇಸಿತೋ, ಪವತ್ತಿನಿವತ್ತೀನಂ ತದುಭಯಹೇತೂನಞ್ಚ ಅವಿಪರೀತತೋ ಪಕಾಸನವಸೇನ ಭಾಸಿತೋ ಸ್ವಾಖ್ಯಾತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಕ್ಖುಮತಾ**ತಿ ಮಂಸಚಕ್ಖು, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು, ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖು, ಬುದ್ಧಚಕ್ಖು, ಸಮನ್ತಚಕ್ಖೂತಿ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮತಾ। **ಬುದ್ಧೇನಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೇನ। **ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ**ತಿ ಆದಿಚ್ಚಗೋತ್ತೇನ। ದುವಿಧೋ ಹಿ ಲೋಕೇ ಖತ್ತಿಯವಂಸೋ - ಆದಿಚ್ಚವಂಸೋ, ಸೋಮವಂಸೋತಿ। ತತ್ಥ ಆದಿಚ್ಚವಂಸೋ, ಓಕ್ಕಾಕರಾಜವಂಸೋತಿ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಸಞ್ಜಾತತಾಯ ಸಾಕಿಯಾ ಆದಿಚ್ಚಗೋತ್ತಾತಿ ಭಗವಾ "ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧೂ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಥ ವಾ ಆದಿಚ್ಚಸ್ಸ ಬನ್ಧೂತಿಪಿ ಭಗವಾ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧು, ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೋಯೇವ। ಕಾಮರಾಗಸಂಯೋಜನಾದೀನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮನಭಾವತೋ **ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಾತೀತೋ** ತತೋ ಏವ ಕಿಲೇಸಕಮ್ಮವಿಪಾಕವಟ್ಟಾನಂ ವಿನಾಸನತೋ ವಿದ್ಧಂಸನತೋ **ಸಬ್ಬವಟ್ಟವಿನಾಸನೋ,** ಸಂಸಾರಚಾರಕತೋ ನಿಯ್ಯಾನತೋ **ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ,** ಸಂಸಾರಮಹೋಘತೋ ಸಮುತ್ತರಣಟ್ಠೇನ **ಉತ್ತರಣೋ,** ಕಾಮತಣ್ಹಾದೀನಂ ಸಬ್ಬತಣ್ಹಾನಂ ಮೂಲಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರಞ್ಚ ವಿಸೋಸೇತಿ ಸುಕ್ಖಾಪೇತೀತಿ **ತಣ್ಹಾಮೂಲವಿಸೋಸನೋ,** ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ವೇದಾನಂ ಸಮ್ಪುಟಿವೇಧಸ್ಸ ವಿದ್ಧಂಸನತೋ ವಿಸಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾರಣತ್ತಾ **ವಿಸಮೂಲಂ,** ಸತ್ತಾನಂ ಬ್ಯಸನುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನತಾಯ **ಆಘಾತನಂ** ಕಮ್ಮಂ ಕಿಲೇಸಂ ವಾ **ಛೇತ್ವಾ** ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ **ನಿಬ್ಬುತಿಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪೇತಿ।

ಅಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿಕಾರೋ ಆಸವಾ ಚ "ಆಸವಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೩) ಹಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ **ಭೇದಾಯ** ವಜಿರೂಪಮಞಾಣೇನ ಭಿನ್ದನತ್ಥಾಯ। ಅಥ ವಾ "ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ"ತಿಆದಿವಚನತೋ (ವಿಭ॰ ೨೨೫-೨೨೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧) ಅಞ್ಞಾಣಂ ಮೂಲಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಅಞ್ಞಾಣಮೂಲಂ, ಭವಚಕ್ಕಂ, ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಞಾಣವಜಿರೇನ ಪದಾಲನತ್ಥಂ ದೇಸಿತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಕಮ್ಮಯನ್ತವಿಘಾಟನೋ**ತಿ ಕಮ್ಮಘಟಿತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಯನ್ತಸ್ಸ ವಿದ್ಧಂಸನೋ। **ವಿಞ್ಞಾಣಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇ**ತಿ ಕಾಮಭವಾದೀಸು ಯಥಾಸಕಕಮ್ಮುನಾ ವಿಞ್ಞಾಣಗ್ಗಹಣೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇತಿ ವಚನಸೇಸೋ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಹಿ ಭವೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಗಹಿತಾಯ ತಂತಂಭವನಿಸ್ಸಿತವಿಞ್ಞಾಣಾನಿಪಿ ಗಹಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ। **ಞಾಣವಜಿರನಿಪಾತನೋ**ತಿ ಞಾಣವಜಿರಸ್ಸ ನಿಪಾತೋ, ಞಾಣವಜಿರಂ ನಿಪಾತೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪದಾಲೇತಾ। ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ ಸತ್ತಮಭವಾದೀಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಾನಿ ವಿಞ್ಞಾಣಾನಿ ಭಿನ್ದನ್ತಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ।

ವೇದನಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಪನೋತಿ ಸುಖಾದೀನಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವೇದನಾನಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ದುಕ್ಖಸಲ್ಲಾನಿಚ್ಚವಸೇನ ಯಾಥಾವತೋ ಪವೇದಕೋ। **ಉಪಾದಾನಪ್ಪಮೋಚನೋ**ತಿ ಕಾಮುಪಾದಾನಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿಪಿ ಉಪಾದಾನೇಹಿ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ವಿಮೋಚಕೋ। **ಭವಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂವ, ಞಾಣೇನ ಅನುಪಸ್ಸನೋ**ತಿ ಕಾಮಭವಾದಿನವವಿಧಮ್ಪಿ ಭವಂ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಆದಿತ್ತಭಾವತೋ ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸಂ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಂ ವಿಯ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಅನುಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ದಸ್ಸೇತಾ।

ಸನ್ತಪಣೀತಭಾವತೋ ಅತಿತ್ತಿಕರಟ್ಠೇನ **ಮಹಾರಸೋ** ಪರಿಞ್ಞಾದಿವಸೇನ ವಾ ಮಹಾಕಿಚ್ಚತಾಯ ಸಾಮಞ್ಞಫಲವಸೇನ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿತಾಯ ಚ **ಮಹಾರಸೋ,** ಅನುಪಚಿತಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ದುರವಗಾಹತಾಯ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯಪತಿಟ್ಠತಾಯ ಚ **ಸುಟ್ಠು ಗಮ್ಭೀರೋ ಜರಾಮಚ್ಚುನಿವಾರಣೋ,** ಆಯತಿಂ ಭವಾಭಿನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ನಿವತ್ತನೇನ ಜರಾಯ ಮಚ್ಚುನೋ ಚ ಪಟಿಸೇಧಕೋ। ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಗುಣವಿಸೇಸಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ"**ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನಪಿ ತಸ್ಸ ಕತಿಪಯೇ ಗುಣೇ ವಿಭಾವೇತುಂ "**ದುಕ್ಖೂಪಸಮನೋ ಸಿವೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಪರಿಸುದ್ಧಟ್ಠೇನ **ಅರಿಯೋ,**

ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದಿಅಟ್ಠಧಮ್ಮಸಮೋಧಾನತಾಯ **ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ,** ನಿಬ್ಬಾನಗವೇಸನಟ್ಠೇನ **ಮಗ್ಗೋ** ಸಕಲವಟ್ಟದುಕ್ಖವೂಪಸಮನಟ್ಠೇನ **ದುಕ್ಖವೂಪಸಮನೋ,** ಖೇಮಟ್ಠೇನ **ಸಿವೋ।**

ಯಥಾ ಇತೋ ಬಾಹಿರಕಸಮಯೇ ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪವೇದಿತತ್ತಾ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೋ ವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ಸಿಯಾತಿ ಏವಂ ಅವಿಪಲ್ಲಾಸೇತ್ವಾ **ಪಟಿಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಧಮ್ಮಾನಂ** ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ವಿಪಾಕಞ್ಚ ವಿಪಾಕತೋ ಇತ್ವಾನ ಪುಬ್ಬಭಾಗಞಾಣೇನ ಜಾನನಹೇತು ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಗ್ಗಾಹಾನಂ ವಿಧಮನೇನ ಯಾಥಾವತೋ ಆಲೋಕದಸ್ಸನೋ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಲೋಕುತ್ತರಞಾಣಾಲೋಕಸ್ಸ ದಸ್ಸನೋ। ಕೇನಚಿ ಕಞ್ಚಿ ಕದಾಚಿಪಿ ಅನುಪದ್ದುತತ್ತಾ ಮಹಾಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸತ್ತೇ ಗಮೇತಿ ಚಾತಿ **ಮಹಾಖೇಮಙ್ಗಮೋ,** ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸದರಥಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮನತೋ **ಸನ್ತೋ,** ಅಕುಪ್ಪಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ಚ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪಾಪನೇನ **ಪರಿಯೋಸಾನಭದ್ದಕೋ** ಸುದೇಸಿತೋ ಚಕ್ಖುಮತಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ನಾನಾನಯೇಹಿ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ಪಸಂಸನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಭಾವಂ ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ಪಕಾಸೇಸಿ।

ಮಿಗಜಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಜೇನ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಜಾತಿಮದೇನ ಮತ್ತೋಹನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಜೇನ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ **ಜೇನ್ತೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಜಾತಿಮದೇನ ಭೋಗಇಸ್ಸರಿಯರೂಪಮದೇನ ಚ ಮತ್ತೋ ಅಞ್ಞೇ ಹೀಳೇನ್ತೋ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಾನಮ್ಪಿ ಅಪಚಿತಿಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಮಾನಥದ್ಧೋ ವಿಚರತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಮಹತಿಯಾ ಪರಿಸಾಯ ಪರಿವುತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋ "ಸಚೇ ಮಂ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಪಠಮಂ ಆಲಪಿಸ್ಸತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ ಆಲಪಿಸ್ಸಾಮಿ; ನೋ ಚೇ, ನಾಲಪಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಭಗವತಿ ಪಠಮಂ ಅನಾಲಪನ್ತೇ ಸಯಮ್ಪಿ ಮಾನೇನ ಅನಾಲಪಿತ್ವಾ ಗಮನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ತಂ ಭಗವಾ –

"ನ ಮಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಧು, ಅತ್ಥಿಕಸ್ಸೀಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಯೇನ ಅತ್ಥೇನ ಆಗಚ್ಛಿ, ತಮೇವಮನುಬ್ರೂಹಯೇ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೦೧) –

ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ। ಸೋ "ಚಿತ್ತಂ ಮೇ ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಾಕಾರಂ ಕತ್ವಾ –

"ಕೇಸು ನ ಮಾನಂ ಕಯಿರಾಥ, ಕೇಸು ಚಸ್ಸ ಸಗಾರವೋ।
ಕ್ಯಸ್ಸ ಅಪಚಿತಾ ಅಸ್ಸು, ಕ್ಯಸ್ಸು ಸಾಧು ಸುಪೂಜಿತಾ"ತಿ॥ –

ಪುಚ್ಛಿ। ತಸ್ಸ ಭಗವಾ –

"ಮಾತರಿ ಪಿತರಿ ಚಾಪಿ, ಅಥೋ ಜೇಟ್ಠಮ್ಹಿ ಭಾತರಿ।
ಆಚರಿಯೇ ಚತುತ್ಥಮ್ಹಿ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಚ॥

“ತೇಸು ನ ಮಾನಂ ಕಯಿರಾಥ, ತೇಸು ಅಸ್ಸ ಸಗಾರವೋ।
ತ್ಯಸ್ಸ ಅಪಚಿತಾ ಅಸ್ಸು, ತ್ಯಸ್ಸು ಸಾಧು ಸುಪೂಜಿತಾ॥

“ಅರಹನ್ತೋ ಸೀತಿಭೂತೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೇ।
ನಿಹಚ್ಚ ಮಾನಂ ಅತ್ಥದ್ಧೋ, ತೇ ನಮಸ್ಸೇ ಅನುತ್ತರೇ”ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೦೧) -

ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ ತಾಯ ದೇಸನಾಯ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೪೨೩.“ಜಾತಿಮದೇನ ಮತ್ತೋಹಂ, ಭೋಗಇಸ್ಸರಿಯೇನ ಚ।
ಸಣ್ಠಾನವಣ್ಣರೂಪೇನ, ಮದಮತ್ತೋ ಅಚಾರಿಹಂ॥

೪೨೪.“ನಾತ್ತನೋ ಸಮಕಂ ಕಞ್ಚಿ, ಅತಿರೇಕಞ್ಚ ಮಞ್ಞಿಸಂ।
ಅತಿಮಾನಹತೋ ಬಾಲೋ, ಪತ್ಥದ್ಧೋ ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜೋ॥

೪೨೫.“ಮಾತರಂ ಪಿತರಞ್ಚಾಪಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ಗರುಸಮ್ಮತೇ।
ನ ಕಞ್ಚಿ ಅಭಿವಾದೇಸಿಂ, ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ ಅನಾದರೋ॥

೪೨೬.“ದಿಸ್ವಾ ವಿನಾಯಕಂ ಅಗ್ಗಂ, ಸಾರಥೀನಂ ವರುತ್ತಮಂ।
ತಪನ್ತಮಿವ ಆದಿಚ್ಚಂ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತಂ॥

೪೨೭.“ಮಾನಂ ಮದಞ್ಚ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ।
ಸಿರಸಾ ಅಭಿವಾದೇಸಿಂ, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಮುತ್ತಮಂ॥

೪೨೮.“ಅತಿಮಾನೋ ಚ ಓಮಾನೋ, ಪಹೀನಾ ಸುಸಮೂಹತಾ।
ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನೋ, ಸಬ್ಬೇ ಮಾನವಿಧಾ ಹತಾ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಜಾತಿಮದೇನ ಮತ್ತೋಹ**ನ್ತಿ ಅಹಂ ಉದಿಚ್ಚೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, “ನ ಮಾದಿಸೋ ಉಭತೋ ಸುಜಾತೋ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ಕುಲಮಾನೇನ ಮತ್ತೋ ಮಾನಥದ್ಧೋ ಅಚಾರಿನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಭೋಗಇಸ್ಸರಿಯೇನ ಚಾ**ತಿ ವಿಭವೇನ ಆಧಿಪಚ್ಚೇನ ಚ ಹೇತುಭೂತೇನ ಭೋಗಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಮದೇನ ಮತ್ತೋ ಅಹಂ ಅಚಾರಿನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಸಣ್ಠಾನವಣ್ಣರೂಪೇನಾ**ತಿ ಸಣ್ಠಾನಂ ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪತ್ತಿ, ವಣ್ಣೋ ಓದಾತಸಾಮತಾದಿಛವಿಸಮ್ಪತ್ತಿ, ರೂಪಂ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಸೋಭಾ। ಇಧಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಮದಮತ್ತೋ**ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರತೋ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಮದೇನ ಮತ್ತೋ।

ನಾತ್ತನೋ ಸಮಕಂ ಕಞ್ಚೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಮಕಂ ಸದಿಸಂ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ಸಮಾನಂ ಅತಿರೇಕಂ ವಾ ಕಞ್ಚಿ ನ ಮಞ್ಞಿಸಂ ನ ಮಞ್ಞಿಂ, ಮಯಾ ಸಮಾನಮ್ಪಿ ನ ಮಞ್ಞಿಂ, ಕುತೋ ಅಧಿಕನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅತಿಮಾನಹತೋ ಬಾಲೋ**ತಿ ಬಾಲೋ ಅಹಂ

ತತೋ ಬಾಲಭಾವತೋ ಅತಿಮಾನೇನ ಖತೂಪಹತಕುಸಲಾಚಾರೋ, ತತೋ ಏವ **ಪತ್ಥದ್ಧೋ ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜೋ** ಥಮ್ಭವಸೇನ ಗರೂನಮ್ಪಿ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಸ್ಸ ಅಕರಣತೋ ಭುಸಂ ಥದ್ಧೋ ಅನೋನಮನಥದ್ಧಜಾತೋ ಉಸ್ಸಿತಮಾನದ್ಧಜೋ।

ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟತರಂ ಕಾತುಂ **"ಮಾತರ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞೇ**ತಿ ಜೇಟ್ಠಭಾತುಆದಿಕೇ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಚ। **ಗರುಸಮ್ಮತೇ**ತಿ ಗರೂತಿ ಸಮ್ಮತೇ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೇ। **ಅನಾದರೋ**ತಿ ಆದರರಹಿತೋ।

ದಿಸ್ವಾ ವಿನಾಯಕಂ ಅಗ್ಗನ್ತಿ ಏವಂ ಮಾನಥದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥೇಹಿ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ವಿನಯನತೋ ಸಯಮ್ಭುತಾಯ ನಾಯಕಭಾವತೋ ಚ ವಿನಾಯಕಂ। ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ಸೇಟ್ಠಭಾವತೋ ಅಗ್ಗಂ। ಪುರಿಸದಮ್ಮಾನಂ ಅಚ್ಚನ್ತತಾಯ ದಮನತೋ **ಸಾರಥೀನಂ ವರುತ್ತಮಂ,** ಅತಿವಿಯ ಉತ್ತಮಂ ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾದಿಓಭಾಸೇನ ಆದಿಚ್ಚಮಿವ **ತಪನ್ತಂ,** ಓಭಾಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಉತ್ತಮಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಸನ್ತಜ್ಜಿತೋ "ಅಹಮೇವ ಸೇಟ್ಠೋ, ಅಞ್ಞೇ ಹೀನಾ"ತಿ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಭೋಗಮದಾದಿಮದಞ್ಚ **ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ** ಪಹಾಯ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ ಸಿರಸಾ ಅಭಿವಾದೇಸಿನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ಕಥಂ ಪನಾಯಂ ಮಾನಥದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ ಸತ್ಥು ದಸ್ಸನಮತ್ತೇನ ಮಾನಂ ಪಹಾಸೀತಿ? ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸತ್ಥು ದಸ್ಸನಮತ್ತೇನ ಮಾನಂ ನ ಪಹಾಸಿ "ನ ಮಾನಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾಧೂ"ತಿಆದಿಕಾಯ ಪನ ದೇಸನಾಯ ಮಾನಂ ಪಹಾಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಮಾನಂ ಮದಞ್ಚ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ। ಸಿರಸಾ ಅಭಿವಾದೇಸಿ"ನ್ತಿ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ**ತಿ ಚ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಲಕ್ಖಣೇ ಕರಣವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ಅಹಮೇವ ಸೇಟ್ಠೋ"ತಿ ಪವತ್ತೋ ಮಾನೋ **ಅತಿಮಾನೋ।** "ಇಮೇ ಪನ ನಿಹೀನಾ"ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಹೀನತೋ ದಹನ್ತಸ್ಸ ಮಾನೋ **"ಓಮಾನೋ"**ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಪನ ಅಞ್ಞಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಸೇಯ್ಯತೋ ದಹನ್ತಸ್ಸ ಪವತ್ತೋ ಸೇಯ್ಯಮಾನೋ **ಅತಿಮಾನೋ।** "ಹೀನೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಪವತ್ತೋ ಹೀನಮಾನೋ **ಓಮಾನೋ। ಪಹೀನಾ ಸುಸಮೂಹತಾ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಿಮಮಗ್ಗೇಹಿ ಪಹೀನಾ ಹುತ್ವಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಸುಟ್ಠು ಸಮುಗ್ಘಾಟಿತಾ। **ಅಸ್ಮಿಮಾನೋ**ತಿ "ಏಸೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ಖನ್ಧೇ "ಅಹ"ನ್ತಿ ಗಹಣವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನೋ। **ಸಬ್ಬೇ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಅತಿಮಾನಓಮಾನಅಸ್ಮಿಮಾನಾ ಏವ, ಅಥ ಖೋ ಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಮಾನಾದಯೋ ನವವಿಧಾ ಅನ್ತರಭೇದೇನ ಅನೇಕವಿಧಾ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಮಾನವಿಧಾ ಮಾನಕೋಟ್ಠಾಸಾ **ಹತಾ** ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಗ್ಘಾಟಿತಾತಿ।

ಪುರೋಹಿತಪುತ್ತಜೇನ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸುಮನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯದಾ ನವೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುಮನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸಿಖಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಮಾಲಾಕಾರಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸಿಖಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಸುಮನಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಸೋ ಚ ಉಪಾಸಕೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ಚ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಜಾತಾಜಾತಾ ದಾರಕಾ ಮರಿಂಸು। ತೇನ ಸೋ "ಸಚಾಹಂ ಇದಾನಿ ಏಕಂ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ಸೋ ಚ ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಜಾತೋ ಅರೋಗೋಯೇವ ಹುತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ಪಿತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತತೋ ಪರಿಪಕ್ಕಞಾಣತ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಹುತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ "ಪಾನೀಯಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಘಟಂ ಆದಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅನೋತತ್ತದಹಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥೇಕೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ನಾಗರಾಜಾ ಅನೋತತ್ತದಹಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತೋ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಭೋಗೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ

ಉಪರಿ ಮಹನ್ತಂ ಫಣಂ ಕತ್ವಾ ಸುಮನಸ್ಸ ಪಾನೀಯಂ ಗಹೇತುಂ ಓಕಾಸಂ ನ ದೇತಿ। ಸುಮನೋ ಗರುಳರೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ನಾಗರಾಜಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛತಿ। ತಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಥಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ಆಮನ್ತೇತ್ವಾ, "ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಂ ಪಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಅಭಾಸಿ। ಅಥ ಸುಮನತ್ಥೇರೋ -

೪೨೯"ಯದಾ ನವೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ।
ಇದ್ಧಿಯಾ ಅಭಿಭೋತ್ವಾನ, ಪನ್ನಗಿನ್ದಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಂ॥

೪೩೦"ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಉದಕಂ, ಅನೋತತ್ತಾ ಮಹಾಸರಾ।
ಆಹರಾಮಿ ತತೋ ದಿಸ್ವಾ, ಮಂ ಸತ್ಥಾ ಏತದಬ್ರವಿ॥

೪೩೧"ಸಾರಿಪುತ್ತ ಇಮಂ ಪಸ್ಸ, ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಕುಮಾರಕಂ।
ಉದಕಕುಮ್ಭಮಾದಾಯ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತಂ॥

೪೩೨"ಪಾಸಾದಿಕೇನ ವತ್ತೇನ, ಕಲ್ಯಾಣಇರಿಯಾಪಥೋ।
ಸಾಮಣೇರೋನುರುದ್ಧಸ್ಸ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಚ ವಿಸಾರದೋ॥

೪೩೩"ಆಜಾನೀಯೇನ ಆಜಞ್ಞೋ, ಸಾಧುನಾ ಸಾಧುಕಾರಿತೋ।
ವಿನೀತೋ ಅನುರುದ್ಧೇನ, ಕತಕಿಚ್ಚೇನ ಸಿಕ್ಖಿತೋ॥

೪೩೪"ಸೋ ಪತ್ವಾ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ, ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಅಕುಪ್ಪತಂ।
ಸಾಮಣೇರೋ ಸ ಸುಮನೋ, ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ ಇಚ್ಛತೀ"ತಿ॥ -

ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣವಸೇನ ಛ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ ಆದಿತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಸುಮನತ್ಥೇರೇನೇವ ಭಾಸಿತಾ, ಇತರಾ ಚತಸ್ಸೋ ತಂ ಪಸಂಸನ್ತೇನ ಸತ್ಥಾರಾ ಭಾಸಿತಾ। ತಾ ಸಬ್ಬಾ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ಪಚ್ಛಾ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣವಸೇನ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಪನ್ನಗಿನ್ದ**ನ್ತಿ ನಾಗರಾಜಂ। **ತತೋ**ತಿ ತತ್ಥ, ಯದಾ ನವೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ಮಹಿದ್ಧಿಕಂ ನಾಗರಾಜಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಅನೋತತ್ತದಹತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪಾನೀಯಂ ಆಹರಾಮಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ಥಾ ಏತದಬ್ರವಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ, "**ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಂ ಪಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತ**ನ್ತಿ ವಿಸಯಜ್ಝತ್ತಭೂತೇನ ಅಗ್ಗಫಲಸಮಾಧಿನಾ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತಂ।

ಪಾಸಾದಿಕೇನ ವತ್ತೇನಾತಿ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಪಸಾದಾವಹೇನ ಆಚಾರವತ್ತೇನ, ಕರಣತ್ಥೇ ಇದಂ ಕರಣವಚನಂ। **ಕಲ್ಯಾಣಇರಿಯಾಪಥೋ**ತಿ ಸಮ್ಪನ್ನಿರಿಯಾಪಥೋ। ಪಾಸಾದಿಕೇನ ವತ್ತೇನಾತಿ ವಾ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಲಕ್ಖಣೇ ಕರಣವಚನಂ। ಸಮಣಸ್ಸ ಭಾವೋ ಸಾಮಞ್ಞಂ, ಸಾಮಞ್ಞನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತದತ್ಥಂ ಈರತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಸಾಮಣೇರೋ, ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ। **ಇದ್ಧಿಯಾ ಚ ವಿಸಾರದೋ**ತಿ ಇದ್ಧಿಯಮ್ಪಿ ಬ್ಯತ್ತೋ ಸುಕುಸಲೋ। **ಆಜಾನೀಯೇನಾ**ತಿ ಪುರಿಸಾಜಾನೀಯೇನ। ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತಾನಂ ಸಾಧನತೋ **ಸಾಧುನಾ** ಕತಕಿಚ್ಚೇನ ಅನುರುದ್ಧೇನ **ಸಾಧು** ಉಭಯಹಿತಸಾಧಕೋ, ಸುಟ್ಠು ವಾ ಆಜಞ್ಞೋ **ಕಾರಿತೋ** ದಮಿತೋ। ಅಗ್ಗವಿಜ್ಜಾಯ **ವಿನೀತೋ** ಅಸೇಕ್ಖಭಾವಾಪಾದನೇನ **ಸಿಕ್ಖಿತೋ** ಸಿಕ್ಖಾಪಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಸುಮನೋ ಪರಮಂ **ಸನ್ತಿಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಪತ್ವಾ** ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೇನ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ **ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ** ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ **ಅಕುಪ್ಪತಂ** ಅರಹತ್ತಫಲಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಭಾವಸ್ಸ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತತ್ತಾ **ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞಾತಿ** ಮಂ "ಅಯಂ ಖೀಣಾಸವೋ"ತಿ ವಾ "ಛಳಭಿಞ್ಞೋ"ತಿ ವಾ ಕೋಚಿಪಿ ಮಾ ಜಾನೇಯ್ಯಾತಿ **ಇಚ್ಛತಿ** ಅಭಿಕಙ್ಖತೀತಿ।

ಸುಮನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ನ್ಹಾತಕಮುನಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಾತರೋಗಾಭಿನೀತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ನ್ಹಾತಕಮುನಿಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಜ್ಜಾಟ್ಠಾನಾದೀಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ನ್ಹಾತಕಲಕ್ಖಣಯೋಗೇನ **ನ್ಹಾತಕೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಸೋ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ತಿಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೇ ಠಾನೇ ಅರಞ್ಞಾಯತನೇ ನೀವಾರೇಹಿ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಪರಿಚಾರಯಮಾನೋ ವಸತಿ। ತಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಘಟೇ ವಿಯ ಪದೀಪಂ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಪಜ್ಜಲನ್ತಂ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಸ್ಸಮಪದಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪಕಪ್ಪನನಿಯಾಮೇನ ಆಹಾರಂ ಉಪನೇಸಿ। ತಂ ಭಗವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಏವಂ ತಯೋ ದಿವಸೇ ದತ್ವಾ ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ "ಭಗವಾ ತುಮ್ಹೇ ಪರಮಸುಖುಮಾಲಾ, ಕಥಂ ಇಮಿನಾ ಆಹಾರೇನ ಯಾಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಅರಿಯಸನ್ತೋಸಗುಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತಾಪಸೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಭಗವಾ ತಂ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಗತೋ। ಸೋ ಪನ ತತ್ಥೇವ ವಿಹರನ್ತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ವಾತಾಬಾಧೇನ ಉಪದ್ದುತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಮುಖೇನ ತಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ –

೪೩೫."ವಾತರೋಗಾಭಿನೀತೋ ತ್ವಂ, ವಿಹರಂ ಕಾನನೇ ವನೇ।
ಪವಿದ್ಧಗೋಚರೇ ಲೂಖೇ, ಕಥಂ ಭಿಕ್ಖು ಕರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ – ಗಾಥಮಾಹ। ಅಥ ಥೇರೋ –

೪೩೬."ಪೀತಿಸುಖೇನ ವಿಪುಲೇನ, ಫರಿತ್ವಾನ ಸಮುಸ್ಸಯಂ।
ಲೂಖಮ್ಪಿ ಅಭಿಸಮ್ಭೋನ್ತೋ, ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನೇ॥

೪೩೭."ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಲಾನಿ ಚ।
ಝಾನಸೋಖುಮ್ಮಸಮ್ಪನ್ನೋ, ವಿಹರಿಸ್ಸಂ ಅನಾಸವೋ॥

೪೩೮."ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ಕಿಲೇಸೇಹಿ, ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ ಅನಾವಿಲಂ।
ಅಭಿಣ್ಹಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೋ, ವಿಹರಿಸ್ಸಂ ಅನಾಸವೋ॥

೪೩೯."ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ, ಯೇ ಮೇ ವಿಜ್ಜಿಂಸು ಆಸವಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಅಸೇಸಾ ಉಚ್ಛಿನ್ನಾ, ನ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜರೇ ಪುನ॥

೪೪೦."ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ ಪರಿಞ್ಞಾತಾ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಛಿನ್ನಮೂಲಕಾ।
ದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ॥ –

ಇಮಾಹಿ ಸೇಸಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಹಾರಂ ಸತ್ಥು ಪವೇದೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಝಾನಸೋಖುಮ್ಮಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಝಾನಸುಖುಮಭಾವೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಝಾನಸುಖುಮಂ ನಾಮ ಅರೂಪಜ್ಝಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭಿಮ್ಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಿತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಪರೇ ಪನಾಹು - "ಸೋಖುಮ್ಮನ್ತಿ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಫಲೇಸು ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತತೋ ಝಾನಗ್ಗಹಣೇನ ಅತ್ತನೋ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಿತಂ ವಿಭಾವೇತೀ"ತಿ। **ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ಕಿಲೇಸೇಹೀ**ತಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಂ, ತತೋ ಏವ **ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ,** ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪತಾಯ **ಅನಾವಿಲಂ,** ತೀಹಿಪಿ ಪದೇಹಿ ಅರಹತ್ತಫಲಚಿತ್ತಮೇವ ವದತಿ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಮಮೇವ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಹೋಸೀತಿ।

ನ್ಹಾತಕಮುನಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಕ್ಕೋಧಸ್ಸಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಜೇತವನಮಹೇ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಏಕದಿವಸಂ ನಗರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅಕ್ಕೋಸಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಸುತ್ವಾಪಿ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತಿಯೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪುನಪಿ ಅಕ್ಕೋಸಿಯೇವ। ಮನುಸ್ಸಾ ಏವಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಮ್ಪಿ ನಂ "ಅಯಂ ಥೇರೋ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಣತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ -

೪೪೧."ಅಕ್ಕೋಧಸ್ಸ ಕುತೋ ಕೋಧೋ, ದನ್ತಸ್ಸ ಸಮಜೀವಿನೋ।
ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ॥

೪೪೨."ತಸ್ಸೇವ ತೇನ ಪಾಪಿಯೋ, ಯೋ ಕುದ್ಧಂ ಪಟಿಕುಜ್ಝತಿ।
ಕುದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಟಿಕುಜ್ಝನ್ತೋ, ಸಙ್ಗಾಮಂ ಜೇತಿ ದುಜ್ಜಯಂ॥

೪೪೩."ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ ಚರತಿ, ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚ।
ಪರಂ ಸಙ್ಕುಪಿತಂ ಞತ್ವಾ, ಯೋ ಸತೋ ಉಪಸಮ್ಮತಿ॥

೪೪೪."ಉಭಿನ್ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಂ ತಂ, ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚ।
ಜನಾ ಮಞ್ಞನ್ತಿ ಬಾಲೋತಿ, ಯೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಕೋವಿದಾ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೯)।

೪೪೫."ಉಪ್ಪಜ್ಜೇ ತೇ ಸಚೇ ಕೋಧೋ, ಆವಜ್ಜ ಕಕಚೂಪಮಂ।
ಉಪ್ಪಜ್ಜೇ ಚೇ ರಸೇ ತಣ್ಹಾ, ಪುತ್ತಮಂಸೂಪಮಂ ಸರ॥

೪೪೬."ಸಚೇ ಧಾವತಿ ಚಿತ್ತಂ ತೇ, ಕಾಮೇಸು ಚ ಭವೇಸು ಚ।
ಖಿಪ್ಪಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹ ಸತಿಯಾ, ಕಿಟ್ಠಾದಂ ವಿಯ ದುಪ್ಪಸು"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಕ್ಕೋಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಕೋಧರಹಿತಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಕೋಧಸ್ಸ। **ಕುತೋ ಕೋಧೋ**ತಿ ಕುತೋ ನಾಮ ಹೇತು ಕೋಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉತ್ತಮೇನ ದಮೇನ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗದಮಥೇನ ದನ್ತಸ್ಸ। **ಸಮಜೀವಿನೋ**ತಿ ಕಾಯವಿಸಮಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹಾಯ ಕಾಯಸಮಾದೀನಂ ವಸೇನ ಸಮಂ ಜೀವನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತಟ್ಠಾನಿಯೇನ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ವತ್ತನ್ತಸ್ಸ। **ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಅಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾದಿಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾಸವೇಹಿ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಸ್ಸ। ತತೋ ಏವ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸದರಥಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮೇನ **ಉಪಸನ್ತಸ್ಸ**। ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಿಯಾ **ತಾದಿನೋ** ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಕುತೋ ಕೋಧೋತಿ ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಕೋಧಾಭಾವಂ ತಸ್ಸ ಚ ಕಾರಣಾನಿ ವತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಕೋಧೇ ಅಕೋಧೇ ಚ ಆದೀನವಾನಿಸಂಸದಸ್ಸನೇನ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ **"ತಸ್ಸೇವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯೋ ಕುದ್ಧಂ ಪಟಿಕುಜ್ಝತೀ**ತಿ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನೋ ಉಪರಿ ಕುದ್ಧಂ ಕುಪಿತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಟಿಕುಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಸೇವ ತೇನ ಪಟಿಕುಜ್ಝನಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸನಪಟಿಪ್ಪಹರಣಾದಿನಾ **ಪಾಪಿಯೋ** ಇಧಲೋಕೇ ವಿಞ್ಞೂಗರಹಾದಿವಸೇನ ಪರಲೋಕೇ ನಿರಯದುಕ್ಖಾದಿವಸೇನ ಅಭದ್ದಕತರಂ ಅಕಲ್ಯಾಣತರಂ ಹೋತಿ। ಕುಜ್ಝನೇನ ಪನ ಅಕುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾಪಂ ಹೋತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಯೋ ಅಕುದ್ಧಂ ಪಟಿಕುದ್ಧಂ ಆರಬ್ಭ ಕುಜ್ಝತೀ"ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। **ಕುದ್ಧಂ ಅಪ್ಪಟಿಕುಜ್ಝನ್ತೋ**ತಿ ಯೋ ಪನ ಕುದ್ಧಂ ಪುಗ್ಗಲಂ "ಅಯಂ ಕುದ್ಧೋ ಕೋಧಪರೇತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ನ ಪಟಿಕುಜ್ಝತಿ ಖಮತಿ, ಸೋ **ದುಜ್ಜಯಂ** ಕಿಲೇಸಸಙ್ಗಾಮಂ ಜೇತಿ ನಾಮ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಸಙ್ಗಾಮಜಯೋ ಏವ, ಅಥ ಖೋ ಉಭಯಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಮ್ಪೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಉಭಿನ್ನಮತ್ಥಂ...ಪೇ॰... ಉಪಸಮ್ಮತೀ"**ತಿ। ಯೋ **ಪರಂ** ಪುಗ್ಗಲಂ **ಸಙ್ಕುಪಿತಂ** ಕುದ್ಧಂ "ಕೋಧಪರೇತೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ತಂ ಮೇತ್ತಾಯನ್ತೋ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನ್ತೋ ವಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹುತ್ವಾ **ಉಪಸಮ್ಮತಿ** ಖಮತಿ ನ ಪಟಿಪ್ಫರತಿ। ಸೋ **ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚಾ**ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಉಭಯಲೋಕಸುಖಾವಹಂ **ಅತ್ಥಂ** ಹಿತಂ ಚರತಿ।

ಉಭಿನ್ನಂ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಂ ತನ್ತಿ ತಂ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಸ್ಸ ಚಾತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕೋಧಬ್ಯಾಧಿತಿಕಿಚ್ಛಾಯ ತಿಕಿಚ್ಛನ್ತಂ ಖಮನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಯೇ ಜನಾ **ಧಮ್ಮಸ್ಸ** ಅರಿಯಾಚಾರಧಮ್ಮೇ ಅಕುಸಲಾ, ತೇ ಬಾಲಾ "ಅಯಂ ಅವಿದ್ದಸು ಯೋ ಅತ್ತಾನಂ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಸ್ಸ ಪಹರನ್ತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ನ ಕರೋತೀ"ತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ , ತಂ ತೇಸಂ ಅಯೋನಿಸೋ ಮಞ್ಞನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "ತಿಕಿಚ್ಛನ"ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ತಿಕಿಚ್ಛನಸಭಾವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಥೇರೇನ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಥೇರಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದೇನ್ತೋ "ಇಮಸ್ಸ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ ಯುತ್ತಾ"ತಿ ಮೇತ್ತಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ಕೋಧಪರಿಯುಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾದಿವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಉಪ್ಪಜ್ಜೇ ತೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಉಪ್ಪಜ್ಜೇ ತೇ ಸಚೇ**ತಿ ಸಚೇ ತೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಕಞ್ಚಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚಿರಪರಿಚಯೋ ಕೋಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ವೂಪಸಮಾಯ –

> "ಉಭತೋದಣ್ಡಕೇನ ಚೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಕಚೇನ ಚೋರಾ ಓಚರಕಾ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಿ ಓಕನ್ತೇಯ್ಯುಂ, ತತ್ರಾಪಿ ಯೋ ಮನೋ ಪದೂಸೇಯ್ಯ, ನ ಮೇ ಸೋ ತೇನ ಸಾಸನಕರೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೨) –

ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಂ ಕಕಚೂಪಮಂ ಓವಾದಂ ಆವಜ್ಜೇಹಿ। **ಉಪ್ಪಜ್ಜೇ ಚೇ ರಸೇ ತಣ್ಹಾ**ತಿ ಸಚೇ ತೇ ಮಧುರಾದಿಭೇದೇ ರಸೇ ತಣ್ಹಾ ಅಭಿಲಾಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ವೂಪಸಮಾಯ –

> "ಪುತ್ತಮಂಸಂ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾ ಯಥಾ ಕನ್ತಾರನಿತ್ಥರಣತ್ಥಮೇವ ಖಾದಿಂಸು, ನ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಏವಂ ಕುಲಪುತ್ತೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಸೇವತಿ...ಪೇ॰... ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೬೩ ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾನಂ) –

ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಪುತ್ತಮಂಸೂಪಮೋವಾದಂ **ಸರ** ಅನುಸ್ಸರ।

ಸಚೇ ಧಾವತಿ ತೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ತವ ಚಿತ್ತಂ **ಕಾಮೇಸು** ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ, ಕಾಮಭವಾದೀಸು **ಭವೇಸು** ಭವಪತ್ಥನಾವಸೇನ ಸಚೇ ಧಾವತಿ ಸರತಿ ಜವತಿ। **ಖಿಪ್ಪಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹ ಸತಿಯಾ, ಕಿಟ್ಠಾದಂ ವಿಯ ದುಪ್ಪಸು**ನ್ತಿ ತಥಾ ಧಾವಿತುಂ ಅದೇನ್ತೋ ಯಥಾ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಕಿಟ್ಠಾದಂ ಸಸ್ಸಖಾದಕಂ ದುಪ್ಪಸುಂ ದುಟ್ಠಗೋಣಂ ಯೋತ್ತೇನ ಥಮ್ಭೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತೇತಿ, ಏವಂ ಸತಿಯಾ ಸತಿಯೋತ್ತೇನ ಸಮ್ಮಾಧಿಥಮ್ಭೇ ಬನ್ಧನ್ತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಸೀಘಮೇವ ನಿಗ್ಗಣ್ಹ, ಯಥಾ ಕಿಲೇಸವಿಗಮೇನ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನಂ ಹೋತಿ, ತಥಾ ದಮೇಹೀತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಥೇರೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋವ ಹುತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸಂ ಅಧಿವಾಸೇನ್ತೋ ತೇಸಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅರಿಯಗುಣೇ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ದ್ವೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಓವದನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ಇಮಾಯೇವ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩. ಸಿರಿಮಣ್ಡತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಛನ್ನಮತಿವಸ್ಸತೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಿರಿಮಣ್ಡತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಂಸುಮಾರಗಿರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸಿರಿಮಣ್ಡೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಭೇಸಕಲಾವನೇ ಭಗವತಿ ವಿಹರನ್ತೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ನಿದಾನುದ್ದೇಸಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನೇ “ಆವಿಕತಾ ಹಿಸ್ಸ ಫಾಸು ಹೋತೀ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೪) ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಆಪನ್ನಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತೋ ಉಪರೂಪರಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತೇನಸ್ಸ ನ ಫಾಸು ಹೋತಿ, ಆವಿಕತ್ವಾ ಪನ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಫಾಸು ಹೋತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ “ಅಹೋ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಸುವಿಸುದ್ಧ”ನ್ತಿ ಲದ್ಧಪ್ಪಸಾದೋ ತಥಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪೀತಿಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ –

೪೪೭.“ಛನ್ನಮತಿವಸ್ಸತಿ, ವಿವಟಂ ನಾತಿವಸ್ಸತಿ।
ತಸ್ಮಾ ಛನ್ನಂ ವಿವರೇಥ, ಏವಂ ತಂ ನಾತಿವಸ್ಸತಿ॥

೪೪೮.“ಮಚ್ಚುನಾಬ್ಭಾಹತೋ ಲೋಕೋ, ಜರಾಯ ಪರಿವಾರಿತೋ।
ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ, ಇಚ್ಛಾಧೂಪಾಯಿತೋ ಸದಾ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೬೬)।

೪೪೯.“ಮಚ್ಚುನಾಬ್ಭಾಹತೋ ಲೋಕೋ, ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಜರಾಯ ಚ।
ಹಞ್ಞತಿ ನಿಚ್ಚಮತ್ತಾಣೋ, ಪತ್ತದಣ್ಡೋವ ತಕ್ಕರೋ॥

೪೫೦.“ಆಗಚ್ಛನ್ತಗ್ಗಿಖನ್ಧಾವ, ಮಚ್ಚು ಬ್ಯಾಧಿ ಜರಾ ತಯೋ।
ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತುಂ ಬಲಂ ನತ್ಥಿ, ಜವೋ ನತ್ಥಿ ಪಲಾಯಿತುಂ॥

೪೫೧.“ಅಮೋಘಂ ದಿವಸಂ ಕಯಿರಾ, ಅಪ್ಪೇನ ಬಹುಕೇನ ವಾ।
ಯಂ ಯಂ ವಿಜಹತೇ ರತ್ತಿಂ, ತದೂನಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

೪೫೨.“ಚರತೋ ತಿಟ್ಠತೋ ವಾಪಿ, ಆಸೀನಸಯನಸ್ಸ ವಾ।
ಉಪೇತಿ ಚರಿಮಾ ರತ್ತಿ, ನ ತೇ ಕಾಲೋ ಪಮಜ್ಜಿತು”ನ್ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಛನ್ನ**ನ್ತಿ ಛಾದಿತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಅವಿವಟಂ ಅಪ್ಪಕಾಸಿತಂ ದುಚ್ಚರಿತಂ। **ಅತಿವಸ್ಸತೀ**ತಿ ಆಪತ್ತಿವಸ್ಸಞ್ಚೇವ ಕಿಲೇಸವಸ್ಸಞ್ಚ ಅತಿವಿಯ ವಸ್ಸತಿ। ಆಪತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಛಾದನಂ ಅಲಜ್ಜಿಭಾವಾದಿನಾ ತಾದಿಸೋವ, ಛಾದನೇನ ತತೋ ಅಞ್ಞಥಾವ ಪುನಪಿ ತಥಾರೂಪಂ ತತೋ ವಾ ಪಾಪಿಟ್ಠತರಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಛಾದನಂ ವಸ್ಸನಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। **ವಿವಟ**ನ್ತಿ ಪಕಾಸಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ। **ನಾತಿವಸ್ಸತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಅತೀ**ತಿ ಉಪಸಗ್ಗಮತ್ತಂ, ನ ವಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅವಸ್ಸನಞ್ಚೇತ್ಥ ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ವಿಸೋಧಿತತ್ತಾ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಕಾರಣಭಾವೇನ ಪಚ್ಚಾಮಸತಿ, ಛನ್ನಸ್ಸ ದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿವಸ್ಸಾದೀನಂ ಅತಿವಸ್ಸನತೋ ವಿವಟಸ್ಸ ಚ ಅವಸ್ಸನತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛನ್ನಂ ವಿವರೇಥಾ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವೇನ ಛಾದನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ತಂ ಅನನುವತ್ತಿತ್ವಾ ವಿವರೇಥ ಆವಿಕರೇಯ್ಯ, ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕರೇಯ್ಯ। **ಏವ**ನ್ತಿ ವಿವರಣೇನ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ। **ತ**ನ್ತಿ ತಂ ಛನ್ನಂ ದುಚ್ಚರಿತಂ। **ನಾತಿವಸ್ಸತಿ** ಆಪತ್ತಿವಸ್ಸಂ ಕಿಲೇಸವಸ್ಸಞ್ಚ ನ ವಸ್ಸತಿ, ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ "ಏಕಂಸೇನ ಸೀಘಂಯೇವ ಚ ಅತ್ತಾ ಸೋಧೇತಬ್ಬೋ, ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಸಂವೇಗವತ್ಥುಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಮಚ್ಚುನಾಬ್ಭಾಹತೋ ಲೋಕೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಚ್ಚುನಾಬ್ಭಾಹತೋ ಲೋಕೋ**ತಿ ಅಯಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಸತ್ತಲೋಕೋ ಚೋರೋ ವಿಯ ಚೋರಘಾತಕೇನ, ಸಬ್ಬವಟ್ಟನಿಪಾತಿನಾ ಮಚ್ಚುನಾ ಮರಣೇನ ಅಭಿಹತೋ, ನ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಜರಾಯ ಪರಿವಾರಿತೋ**ತಿ ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಉಪ್ಪಾದತೋ ಉದ್ಧಂ ಮರಣೂಪನಯನರಸಾಯ ಜರಾಯ ಪರಿವಾರಿತೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟೋ, ಜರಾಸಙ್ಖಾತಪರಿಮುಕ್ಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಸರೀರಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ನಿಮುಗ್ಗೇನ ವಿಸಪೀತಖುರಪ್ಪೇನ ವಿಯ ಉಪಾದಾನಲಕ್ಖಣೇನ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಸಲ್ಲೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಓಗಾಳ್ಹೋ। ತಣ್ಹಾ ಹಿ ಪೀಳಾಜನನತೋ ಅನ್ತೋ ತುದನತೋ ದುರುದ್ಧಾರತೋ ಚ "ಸಲ್ಲೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಇಚ್ಛಾಧೂಪಾಯಿತೋ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣಾಭಿಪತ್ಥನಲಕ್ಖಣಾಯ ಇಚ್ಛಾಯ ಸನ್ತಾಪಿತೋ। ತಂ ವಿಸಯಂ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಯದಿಚ್ಛಿತಂ ವಿಸಯಂ ಲಭನ್ತೋ ವಾ ಅಲಭನ್ತೋ ವಾ ತಾಯ ಏವ ಅನುದಹನಲಕ್ಖಣಾಯ ಇಚ್ಛಾಯ ಸನ್ತತ್ತೋ ಪರಿಳಾಹಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। **ಸದಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ, ಇದಞ್ಚ ಪದಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸು ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಜರಾಯ ಚಾತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಮಚ್ಚುನಾ ಅಬ್ಭಾಹತೋಯೇವ, ಅಥ ಖೋ ಜರಾಯ ಚ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ಜರಾಯ ಸಮವರುದ್ಧೋ ಜರಾಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ನ ತಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹಞ್ಞತಿ ನಿಚ್ಚಮತ್ತಾಣೋ**ತಿ ಅತಾಣೋ ಅಸರಣೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಕಾಲಂ ಜರಾಮರಣೇಹಿ ಹಞ್ಞತಿ ವಿಬಾಧೀಯತಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ಪತ್ತದಣ್ಡೋವ ತಕ್ಕರೋ** ಯಥಾ ತಕ್ಕರೋ ಚೋರೋ ಕತಾಪರಾಧೋ ವಜ್ಝಪ್ಪತ್ತೋ ಅತಾಣೋ ರಾಜಾಣಾಯ ಹಞ್ಞತಿ, ಏವಮಯಂ ಲೋಕೋ ಜರಾಮರಣೇಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಆಗಚ್ಛನ್ತಗ್ಗಿಖನ್ಧಾವಾತಿ ಮಹಾವನೇ ಡಯ್ಹಮಾನೇ ತಂ ಅಭಿಭವನ್ತಾ ಮಹನ್ತಾ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಾ ವಿಯ ಮಚ್ಚು ಬ್ಯಾಧಿ ಜರಾತಿ ಇಮೇ ತಯೋ ಅನುದಹನಟ್ಠೇನ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಇಮಂ ಸತ್ತಲೋಕಂ ಅಭಿಭವನ್ತಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ , ತೇಸಂ ಪನ ಪಟಿಬಲೋ ಹುತ್ವಾ **ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತುಂ** ಅಭಿಭವಿತುಂ **ಬಲಂ** ಉಸ್ಸಾಹೋ ನತ್ಥಿ, ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, **ಜವೋ ನತ್ಥಿ ಪಲಾಯಿತುಂ** ಜವನ್ತೇಸು, ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತೇಸು। ಯತ್ಥ ತೇ ನಾಭಿಭವನ್ತಿ, ಪಿಟ್ಠಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತತೋ ಪಲಾಯಿತುಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಜಙ್ಘಾಜವೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಅತ್ತನಾ ಅಸಮತ್ಥೋ ಮಾಯಾದೀಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಕಾರೇ ತಿವಿಧೇ ಬಲವತಿ ಪಚ್ಚಾಮಿತ್ತೇ ನಿಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಚೇ? **ಅಮೋಘಂ ದಿವಸಂ ಕಯಿರಾ, ಅಪ್ಪೇನ ಬಹುಕೇನ ವಾ**ತಿ ಅಪ್ಪೇನ ಅನ್ತಮಸೋ ಗದ್ದೂಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಲಂ ಪವತ್ತಿತೇನ ಬಹುಕೇನ ವಾ ಸಕಲಂ ಅಹೋರತ್ತಂ ಪವತ್ತಿತೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಮನಸಿಕಾರೇನ ಅಮೋಘಂ ಅವಞ್ಝಂ ದಿವಸಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಮಾ **ಯಂ ಯಂ ವಿಜಹತೇ ರತ್ತಿಂ, ತದೂನಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ** ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಯಂ ಯಂ ರತ್ತಿಂ ವಿಜಹತಿ ನಾಸೇತಿ ಖೇಪೇತಿ, ತದೂನಂ ತೇನ ಊನಂ ತಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ಹೋತಿ। ಏತೇನ ರತ್ತಿಕ್ಖಯೋ ನಾಮ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೋ ತಸ್ಸ ಅನಿವತ್ತನತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ -

“ಯಮೇಕರತ್ತಿಂ ಪಠಮಂ, ಗಬ್ಭೇ ವಸತಿ ಮಾಣವೋ।
ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೋವ ಸೋ ಯಾತಿ, ಸ ಗಚ್ಛಂ ನ ನಿವತ್ತತೀ”ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೫.೩೬೩)।

ನ ಕೇವಲಂ ರತ್ತಿವಸೇನೇವ, ಅಥ ಖೋ ಇರಿಯಾಪಥವಸೇನಾಪಿ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೋ ಉಪಧಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **“ಚರತೋ”**ತಿಆದಿ। **ಚರತೋ**ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ। **ತಿಟ್ಠತೋ**ತಿ ಠಿತಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತಸ್ಸ। **ಆಸೀನಸಯನಸ್ಸ ವಾ**ತಿ ಆಸೀನಸ್ಸ ಸಯನಸ್ಸ ವಾ, ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ನಿಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಆಸೀದನ”ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಉಪೇತಿ ಚರಿಮಾ ರತ್ತೀ**ತಿ ಚರಿಮಕಚಿತ್ತಸಹಿತಾ ರತ್ತಿ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ರತ್ತಿಗ್ಗಹಣಞ್ಚೇತ್ಥ ದೇಸನಾಸೀಸಮತ್ತಂ। ಗಮನಾದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಸ್ಸ ಚರಿಮಕಾಲೋಯೇವ, ತೇನೇವಸ್ಸ ಇರಿಯಾಪಥಕ್ಖಣಾ ಜೀವಿತಂ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಏವ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ನ ತೇ ಕಾಲೋ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ** ನಾಯಂ ತುಯ್ಹಂ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ ಕಾಲೋ “ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಕಾಲೇ ಮರಣಂ ನ ಹೋತೀ”ತಿ ಅವಿದಿತತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ –

“ಅನಿಮಿತ್ತಮನಞ್ಞಾತಂ, ಮಚ್ಚಾನಂ ಇಧ ಜೀವಿತಂ।
ಕಸಿರಞ್ಚ ಪರಿತ್ತಞ್ಚ, ತಞ್ಚ ದುಕ್ಖೇನ ಸಂಯುತ”ನ್ತಿ॥ (ಸು॰ ನಿ॰ ೫೭೯)।

ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಅನುಯೋಗೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸಿರಿಮಣ್ಡತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೪. ಸಬ್ಬಕಾಮಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ದ್ವಿಪಾದಕೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಬ್ಬಕಾಮಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಬ್ಬುದಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಠಪೇನ್ತಂ ಏಕಂ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ, “ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಬ್ಬುದಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಕತಿಕಂ ಠಪೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತದನುರೂಪಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಏವ ಭಗವತಿ ವೇಸಾಲಿಯಂ ಖತ್ತಿಯಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸಬ್ಬಕಾಮೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಞಾತಕೇಹಿ ದಾರಪರಿಗ್ಗಹಂ ಕಾರಿತೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವೇಸಾಲಿಂ ಉಪಗತೋ ಞಾತಿಘರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥ ನಂ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ ಪತಿವಿಯೋಗದುಕ್ಖಿತಾ ಕಿಸಾ ದುಬ್ಬಣ್ಣಾ ಅನಲಙ್ಕತಾ ಕಿಲಿಟ್ಠವತ್ಥನಿವಸನಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ರೋದಮಾನಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಕರುಣಾಪುರಸ್ಸರಂ ಮೇತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪಯತೋ ಅನುಭೂತಾರಮ್ಮಣೇ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರವಸೇನ ಸಹಸಾ ಕಿಲೇಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ಸೋ ತೇನ ಕಸಾಹಿ ತಾಳಿತೋ ಆಜಾನೀಯೋ ವಿಯ ಸಞ್ಜಾತಸಂವೇಗೋ ತಾವದೇವ ಸುಸಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, ತತ್ಥ ಪಟಿಲದ್ಧಝಾನಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ, ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ, ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸಸುರೋ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಂ ಧೀತರಂ ಆದಾಯ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ನಂ ಉಪ್ಪಬ್ಬಾಜೇತುಕಾಮೋ ವಿಹಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮೇಸು ವಿರತ್ತಭಾವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಚ ಅನುಪಲಿತ್ತತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ –

೪೫೩.“ದ್ವಿಪಾದಕೋಯಂ ಅಸುಚಿ, ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಪರಿಹೀರತಿ।
ನಾನಾಕುಣಪಪರಿಪೂರೋ, ವಿಸ್ಸವನ್ತೋ ತತೋ ತತೋ॥

೪೫೪“ಮಿಗಂ ನಿಲೀನಂ ಕೂಟೇನ, ಬಳಿಸೇನೇವ ಅಮ್ಬುಜಂ।
ವಾನರಂ ವಿಯ ಲೇಪೇನ, ಬಾಧಯನ್ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಂ॥

೪೫೫“ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ರಸಾ ಗನ್ಧಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ ಮನೋರಮಾ।
ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಏತೇ, ಇತ್ಥಿರೂಪಸ್ಮಿ ದಿಸ್ಸರೇ॥

೪೫೬“ಯೇ ಏತಾ ಉಪಸೇವನ್ತಿ, ರತ್ತಚಿತ್ತಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾ।
ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ಕಟಸಿಂ ಘೋರಂ, ಆಚಿನನ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವಂ॥

೪೫೭“ಯೋ ಚೇತಾ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸಪ್ಪಸ್ಸೇವ ಪದಾ ಸಿರೋ।
ಸೋಮಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ ಲೋಕೇ, ಸತೋ ಸಮತಿವತ್ತತಿ॥

೪೫೮“ಕಾಮೇಸ್ವಾದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ದಟ್ಠು ಖೇಮತೋ।
ನಿಸ್ಸಟೋ ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ, ಪತ್ತೋ ಮೇ ಆಸವಕ್ಖಯೋ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ದ್ವಿಪಾದಕೋ**ತಿ ಯದಿಪಿ ಅಪಾದಕಾದಯೋಪಿ ಕಾಯಾ ಅಸುಚೀಯೇವ, ಅಧಿಕಾರವಸೇನ ಪನ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಅಸುಚಿಭೂತಾಪಿ ಕಾಯಾ ಲೋಣಮ್ಬಿಲಾದೀಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಭೋಜನೇಪಿ ಉಪನೀಯನ್ತಿ, ನ ಪನ ಮನುಸ್ಸಕಾಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಸುಚಿತರಸಭಾವಮಸ್ಸ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “ದ್ವಿಪಾದಕೋ”ತಿ ಆಹ। **ಅಯನ್ತಿ** ತದಾ ಉಪಟ್ಠಿತಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅಸುಚೀ**ತಿ ಅಸುಚಿ ಏವ, ನ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಸುಚೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಪರಿಹೀರತೀ**ತಿ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ಸಮಾನೋ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾದೀಹಿ ಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಪರಿಹರೀಯತಿ। **ನಾನಾಕುಣಪಪರಿಪೂರೋ**ತಿ ಕೇಸಾದಿಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಕುಣಪಭರಿತೋ। **ವಿಸ್ಸವನ್ತೋ ತತೋ ತತೋ**ತಿ ಪುಪ್ಫಗನ್ಧಾದೀಹಿಸ್ಸ ಜೇಗುಚ್ಛಭಾವಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಂ ವಾಯಮನ್ತಾನಮ್ಪಿ ತಂ ವಾಯಾಮಂ ನಿಪ್ಫಲಂ ಕತ್ವಾ ನವಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾದೀನಿ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಚ ಸೇದಜಲ್ಲಿಕಂ ‘ವಿಸ್ಸವನ್ತೋಯೇವ ಪರಿಹೀರತೀ’ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಏವಂ ಜೇಗುಚ್ಛೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಚಾಯಂ ಕಾಯೋ ಕೂಟಾದೀಹಿ ವಿಯ ಮಿಗಾದಿಕೇ ಅತ್ತನೋ ರೂಪಾದೀಹಿ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನೇ ವಞ್ಚೇತಿಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಮಿಗ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಿಗಂ ನಿಲೀನಂ ಕೂಟೇನಾ**ತಿ ಪಾಸವಾಕರಾದಿನಾ ಕೂಟೇನ ನಿಲೀನಂ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ ಕತ್ವಾ, ಮಿಗಂ ವಿಯ ನೇಸಾದೋ। ವಕ್ಖಮಾನೋ ಹಿ **ಇವ**-ಸದ್ದೋ ಇಧಾಪಿ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। **ಬಳಿಸೇನೇವ ಅಮ್ಬುಜ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಬುಜಂ ಮಚ್ಛಂ ಆಮಿಸಬದ್ಧೇನ ಬಳಿಸೇನ ವಿಯ ಬಾಳಿಸಿಕೋ। **ವಾನರಂ ವಿಯ ಲೇಪೇನಾ**ತಿ ರುಕ್ಖಸಿಲಾದೀಸು ಪಕ್ಖಿತ್ತೇನ ಮಕ್ಕಟಲೇಪೇನ ಮಕ್ಕಟಂ ವಿಯ ಮಿಗಲುದ್ದೋ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಂ ವಞ್ಚೇನ್ತೋ ಬಾಧೇನ್ತೀತಿ।

ಕೇ ಪನ ಬಾಧೇನ್ತೀತಿ ಆಹ। “**ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ**”ತಿಆದಿ। ರೂಪಾದಯೋ ಹಿ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸಾ ವಿಸೇಸತೋ ವಿಸಭಾಗವತ್ಥುಸನ್ನಿಸ್ಸಯಾ ವಿಪಲ್ಲಾಸೂಪನಿಸ್ಸಯೇನ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಂ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಮನೋ ರಮೇನ್ತೋ ಕಿಲೇಸವತ್ಥುತಾಯ ಅನತ್ಥಾವಹಭಾವತೋ ತೇ ಬಾಧೇನ್ತಿ ನಾಮ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “**ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಇತ್ಥಿರೂಪಸ್ಮಿ ದಿಸ್ಸರೇ**”ತಿ।

ಇತ್ಥಿಗ್ಗಹಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಅಧಿಕಾರವಸೇನ ಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವಾಹ “**ಯೇ ಏತಾ ಉಪಸೇವನ್ತೀ**”ತಿಆದಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಯೇ** ಪುಥುಜ್ಜನಾ **ಏತಾ** ಇತ್ಥಿಯೋ **ರತ್ತಚಿತ್ತಾ** ರಾಗಾಭಿಭೂತಚಿತ್ತಾ ಉಪಭೋಗವತ್ಥುಸಞ್ಞಾಯ ಉಪಸೇವನ್ತಿ। **ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ಕಟಸಿಂ ಘೋರ**ನ್ತಿ

ತೇ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ನಿರಯಾದೀಹಿ ಚ ಘೋರಂ, ಭಯಾನಕಂ, ಅನ್ಧಬಾಲೇಹಿ ಅಭಿರಮಿತಬ್ಬತೋ ಕಟಸಿಸಙ್ಖಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಮರಣಾದಿನಾ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "**ಆಚಿನನ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವ**"ನ್ತಿ।

ಯೋ ಚೇತಾತಿ ಯೋ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ತತ್ಥ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನೇನ ವಾ ಸಮುಚ್ಛೇದನೇನ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾದೇನ ಸಪ್ಪಸ್ಸ ಸಿರಂ ವಿಯ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಸೋ ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕಂ ವಿಸಜಿತ್ವಾ ಠಿತತ್ತಾ ಲೋಕೇ ವಿಸತ್ತಿಕಾಸಙ್ಖಾತಂ ತಣ್ಹಂ ಸತೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮತಿವತ್ತತಿ।

ಕಾಮೇಸ್ವಾದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾತಿ "ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾ ಕಾಮಾ ಬಹುದುಕ್ಖಾ ಬಹುಪಾಯಾಸಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೪೧೭; ಚೂಳವ॰ ೬೫; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೪) ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಸು ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಂ ಆದೀನವಂ, ದೋಸಂ, ದಿಸ್ವಾ। **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ದಟ್ಠು ಖೇಮತೋ**ತಿ ಕಾಮೇಹಿ ಭವೇಹಿ ಚ ನಿಕ್ಖನ್ತಭಾವತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ , ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ, ಖೇಮತೋ, ಅನುಪದ್ದವತೋ, ದಟ್ಠು, ದಿಸ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ**ಪಿ ತೇಭೂಮಕಧಮ್ಮೇಹಿ **ನಿಸ್ಸಟೋ** ವಿಸಂಯುತ್ತೋ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ತೇಭೂಮಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಕಾಮನೀಯಟ್ಠೇನ ಕಾಮಾ, ತೇಹಿ ಚ ಥೇರೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ। ತೇನಾಹ "**ಪತ್ತೋ ಮೇ ಆಸವಕ್ಖಯೋ**"ತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಆದಿತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಛಟ್ಠಗಾಥಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಸುರೋ "ಅಯಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಇಮಂ ಕಾಮೇಸು ಪತಾರೇತು"ನ್ತಿ ಯಥಾಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಗತೋ। ಥೇರೋಪಿ ವಸ್ಸಸತಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ವೀಸವಸ್ಸಸತಿಕೋ ಪಥಬ್ಯಾ ಥೇರೋ ಹುತ್ವಾ, ವೇಸಾಲಿಕೇಹಿ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತೇಹಿ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ಸಾಸನಸ್ಸ ಅಬ್ಬುದಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ, ದುತಿಯಂ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗೀತಿಂ ಸಙ್ಗಾಯಿತ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಧಮ್ಮಾಸೋಕಕಾಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಂ ಅಬ್ಬುದಂ ಸೋಧೇಹೀ"ತಿ ತಿಸ್ಸಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಸಬ್ಬಕಾಮಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಛಕ್ಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಸತ್ತಕನಿಪಾತೋ

೧. ಸುನ್ದರಸಮುದ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸತ್ತಕನಿಪಾತೇ **ಅಲಙ್ಕತಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುನ್ದರಸಮುದ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಮಹಾವಿಭವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। **ಸಮುದ್ದೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪನ **ಸುನ್ದರಸಮುದ್ದೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಸೋ ಪಠಮವಯೇ ಠಿತೋ ಭಗವತೋ ರಾಜಗಹಪ್ಪವೇಸೇ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ, ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ನಿಸ್ಸರಣಜ್ಝಾಸಯತಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ, ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದೋ ಸಮಾದಿನ್ನಧುತಧಮ್ಮೋ ರಾಜಗಹತೋ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಾರಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ರಾಜಗಹೇ ಉಸ್ಸವದಿವಸೇ ಅಞ್ಞೇ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೇ ಸಪಜಾಪತಿಕೇ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇ ಉಸ್ಸವಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ, ಪುತ್ತಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ರೋದತಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಾ ಗಣಿಕಾ ರೋದನಕಾರಣಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಾ ತಸ್ಸಾ ತಂ ಕಾರಣಂ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಗಣಿಕಾ ''ಅಹಂ ತಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮಿ, ಪಸ್ಸ ತಾವ ಮಮ ಇತ್ಥಿಭಾವ''ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ''ಯದಿ ಏವಂ ತಂಯೇವ ತಸ್ಸ ಪಜಾಪತಿಂ ಕತ್ವಾ ಇಮಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಸಾಮಿನಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿ ತಾಯ ಬಹುಂ ಧನಂ ದತ್ವಾ , ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಥೇರಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಾಯ ವಿಚರಣಟ್ಠಾನೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ವಸಮಾನಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಥೇರಸ್ಸ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದಾಪೇಸಿ। ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾ ಚ ಹುತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕಾ ಆರುಯ್ಹ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಗೇಹದ್ವಾರೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕಾ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ, ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಥೇರಂ ಕಾಮನಿಮನ್ತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ''ಪುಥುಜ್ಜನಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಚಞ್ಚಲಂ, ಯಂನೂನ ಮಯಾ ಇದಾನೇವ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಕರಣೀಯೋ''ತಿ ತತ್ಥೇವ ಠಿತೋ ಭಾವನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ -

೪೫೯.''ಅಲಙ್ಕತಾ ಸುವಸನಾ, ಮಾಲಧಾರೀ ವಿಭೂಸಿತಾ।
ಅಲತ್ತಕಕತಾಪಾದಾ, ಪಾದುಕಾರುಯ್ಹ ವೇಸಿಕಾ॥

೪೬೦.''ಪಾದುಕಾ ಓರುಹಿತ್ವಾನ, ಪುರತೋ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ।
ಸಾ ಮಂ ಸಣ್ಹೇನ ಮುದುನಾ, ಮ್ಹಿತಪುಬ್ಬಂ ಅಭಾಸಥ॥

೪೬೧.'''ಯುವಾಸಿ ತ್ವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತಿಟ್ಠಾಹಿ ಮಮ ಸಾಸನೇ।
ಭುಞ್ಜ ಮಾನುಸಕೇ ಕಾಮೇ, ಅಹಂ ವಿತ್ತಂ ದದಾಮಿ ತೇ।
ಸಚ್ಚಂ ತೇ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಗ್ಗಿಂ ವಾ ತೇ ಹರಾಮಹಂ॥

೪೬೨.'''ಯದಾ ಜಿಣ್ಣಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಉಭೋ ದಣ್ಡಪರಾಯನಾ।
ಉಭೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಉಭಯತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಹೋ'''॥

೪೬೩.''ತಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾನ ಯಾಚನ್ತಿಂ, ವೇಸಿಕಂ ಪಞ್ಜಲೀಕತಂ।
ಅಲಙ್ಕತಂ ಸುವಸನಂ, ಮಚ್ಚುಪಾಸಂವ ಓಡ್ಡಿತಂ॥

೪೬೪.''ತತೋ ಮೇ ಮನಸೀಕಾರೋ, ಯೋನಿಸೋ ಉದಪಜ್ಜಥ।

ಆದೀನವೋ ಪಾತುರಹು, ನಿಬ್ಬಿದಾ ಸಮತಿಟ್ಠಥ॥

೪೬೫.ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಮಾಲಧಾರೀ**ತಿ ಮಾಲಾಧಾರಿನೀ ಪಿಳನ್ಧಪುಪ್ಫದಾಮಾ। **ವಿಭೂಸಿತಾ**ತಿ ಊನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪೂರಣವಸೇನ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಚೇವ ಗನ್ಧವಿಲೇಪನಾದೀಹಿ ಚ ವಿಭೂಸಿತಗತ್ತಾ। **“ಅಲಙ್ಕತಾ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಹತ್ಥೂಪಗಗೀವೂಪಗಾದೀಹಿ ಆಭರಣೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಣಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಅಲತ್ತಕಕತಾಪಾದಾ**ತಿ ಪರಿಣತಜಯಸುಮನಪುಪ್ಫವಣ್ಣೇನ ಲಾಖಾರಸೇನ ರಞ್ಜಿತಚರಣಯುಗಳಾ। ಸಮಾಸಪದಞ್ಹೇತಂ, “ಅಲತ್ತಕಕತಪಾದಾ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಅಸಮಾಸಭಾವೇ ಪನ “ತಸ್ಸಾ”ತಿ ವಚನಸೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಪಾದುಕಾರುಯ್ಹ ವೇಸಿಕಾ**ತಿ ಏಕಾ ರೂಪೂಪಜೀವಿಕಾ ಇತ್ಥೀ ಯಥಾವುತ್ತವೇಸಾ ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕಾ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ “ಠಿತಾ”ತಿ ವಚನಸೇಸೋ।

ಪಾದುಕಾ ಓರುಹಿತ್ವಾನಾತಿ ಪಾದುಕಾಹಿ ಓತರಿತ್ವಾ, ಸುವಣ್ಣಪಾದುಕಾಯೋ ಓಮುಞ್ಚಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ**ತಿ ಪಗ್ಗಹಿತಅಞ್ಜಲಿಕಾ **ಸಾ** ವೇಸೀ ಮಂ। ಸಾಮಂ ವಾ ವಚನಪರಮ್ಪರಂ ವಿನಾ ಸಯಮೇವ ಅಭಾಸಥ। **ಸಣ್ಹೇನಾ**ತಿ ಮಟ್ಠೇನ। **ಮುದುನಾ**ತಿ ಮಧುರೇನ। “ವಚನೇನಾ”ತಿ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ, ಅಭಾಸಥಾತಿ, ವುತ್ತತ್ತಾ।

ಯುವಾಸಿ ತ್ವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ತ್ವಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತೋ ಯುವಾ, ದಹರೋಯೇವ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋಸಿ, ನನು ಪಬ್ಬಜನ್ತೇನ ಸತ್ತಮೇ ದಸಕೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇವ ಪಬ್ಬಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತಿಟ್ಠಾಹಿ ಮಮ ಸಾಸನೇ**ತಿ ಮಮ ವಚನೇ ತಿಟ್ಠ।

ಕಿಂ ಪನ ತನ್ತಿ ಆಹ **“ಭುಞ್ಜ ಮಾನುಸಕೇ ಕಾಮೇ”**ತಿ ಕಾಮೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮಸ್ಸ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿ, ವಯಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಪರಿವಾರಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿ ಚ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ “ಕುತೋ ಮೇ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತೀ”ತಿ ವದೇಯ್ಯಾತಿ, ಆಹ **“ಅಹಂ ವಿತ್ತಂ ದದಾಮಿ ತೇ”**ತಿ। “ತಯಿದಂ ವಚನಂ ಕಥಂ ಸದ್ದಹಾತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ ತಂ ಸದ್ದಹಾಪೇನ್ತೀ ಆಹ **“ಸಚ್ಚಂ ತೇ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಗ್ಗಿಂ ವಾ ತೇ ಹರಾಮಹ”**ನ್ತಿ। “ಭುಞ್ಜ ಮಾನುಸಕೇ ಕಾಮೇ, ಅಹಂ ವಿತ್ತಂ ದದಾಮಿ ತೇ”ತಿ ಯದಿದಂ ಮಯಾ ಪಟಿಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ಏಕಂಸೇನ ಸಚ್ಚಮೇವ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಸಚೇ ಮೇ ನ ಪತ್ತಿಯಾಯಸಿ, ಅಗ್ಗಿಂ ವಾ ತೇ ಹರಾಮಹಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಹರಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿಪಚ್ಚಯಂ ಸಪಥಂ ಕರೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಭಯತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಹೋ**ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜನಂ ಉಭಯತ್ಥ ಜಯಗ್ಗಾಹೋ। ಯಂ ಮಯಂ ಯಾವ ದಣ್ಡಪರಾಯನಕಾಲಾ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜಾಮ, ಏವಂ ಇಧಲೋಕೇಪಿ ಭೋಗೇಹಿ ನ ಜೀಯಾಮ, ಮಯಂ ಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ಪರಲೋಕೇಪಿ ಭೋಗೇಹಿ ನ ಜೀಯಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತತೋ**ತಿ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ, ಕಾಮೇಹಿ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿಯಾ “ಯುವಾಸಿ ತ್ವ”ನ್ತಿಆದಿನಾ “ಯದಾ ಜಿಣ್ಣಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿಆದಿನಾ ಚ ತಸ್ಸಾ ವೇಸಿಯಾ ವುತ್ತವಚನಹೇತು। ತಞ್ಹಿ ವಚನಂ ಅಙ್ಕುಸಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸದತ್ಥಂ ಪರಿಪೂರೇಸಿ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಸುನ್ದರಸಮುದ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪರೇ ಅಮ್ಬಾಟಕಾರಾಮೇತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗೇ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ, ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ, “ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಏಕಸ್ಸ

ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಭಗವಾ ಚ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಫುಸ್ಸಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಚಿತ್ತಪತ್ತಕೋಕಿಲೋ ಹುತ್ವಾ ರಾಜುಯ್ಯಾನತೋ ಮಧುರಂ ಅಮ್ಬಫಲಂ ತುಣ್ಡೇನಾದಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಕೋಕಿಲೋ ದಸಬಲಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಸೋ ಕೋಕಿಲೋ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ತೇನೇವ ಪೀತಿಸುಖೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ತೇನ ಚ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ಮಞ್ಜುಸ್ಸರೋ ಅಹೋಸಿ। ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಪನ ಚೇತಿಯೇ ಆರದ್ಧೇ ಕಿಂ ಪಮಾಣಂ ಕರೋಮ? ಸತ್ತಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ। ಅತಿಮಹನ್ತಮೇತಂ। ಛಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ। ಏತಮ್ಪಿ ಅತಿಮಹನ್ತಂ। ಪಞ್ಚಯೋಜನಂ, ಚತುಯೋಜನಂ, ತಿಯೋಜನಂ, ದ್ವಿಯೋಜನನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಯಂ ತದಾ ಜೇಟ್ಠವಡ್ಢಕೀ ಹುತ್ವಾ "ಏಥ, ಭೋ, ಅನಾಗತೇ ಸುಖಪಟಿಜಗ್ಗಿಯಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ರಜ್ಜುಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಗಾವುತಮತ್ತಕೇ ಠತ್ವಾ "ಏಕೇಕಂ ಮುಖಂ ಗಾವುತಂ ಗಾವುತಂ ಹೋತು, ಚೇತಿಯಂ ಏಕಯೋಜನಾವಟ್ಟಂ ಯೋಜನುಬ್ಬೇಧಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತೇ ತಸ್ಸ ವಚನೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ಇತಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಅಕಾಸೀತಿ। ತೇನ ಪನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಅಞ್ಞೇಹಿ ನೀಚತರಪ್ಪಮಾಣೋ ಹೋತಿ।

ಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಭದ್ದಿಯೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಅತಿರಸ್ಸತಾಯ ಪನ **ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ, ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ, ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಮಧುರೇನ ಸರೇನ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಅಥೇಕಸ್ಮಿಂ ಉಸ್ಸವದಿವಸೇ ಏಕೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ರಥೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅಞ್ಞತರಾ ಗಣಿಕಾ ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ದನ್ತವಿದಂಸಕಂ ಹಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾ ದನ್ತಟ್ಠಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ತಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ, ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಅನಾಗಾಮೀ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅಭಿಣ್ಹಂ ಕಾಯಗತಾಯ ಸತಿಯಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ ಓವದಿಯಮಾನೋ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೫೫.೧-೩೩) -

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಇತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಕಪ್ಪೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನಾಯಕೋ॥

"ತದಾಹಂ ಹಂಸವತಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ಮಹದ್ಧನೋ।
ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ವಿಚರಂ, ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಅಗಚ್ಛಹಂ॥

"ತದಾ ಸೋ ಲೋಕಪಜ್ಜೋತೋ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ ನಾಯಕೋ।
ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಪವರಂ, ಸಾವಕಂ ಅಭಿಕಿತ್ತಯಿ॥

"ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮುದಿತೋ ಹುತ್ವಾ, ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಮಹೇಸಿನೋ।
ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥುನೋ ಪಾದೇ, ತಂ ಠಾನಮಭಿಪತ್ಥಯಿಂ॥

"ತದಾ ಬುದ್ಧೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವಿನಾಯಕೋ।
ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನೇ, ಲಚ್ಛಸೇ ತಂ ಮನೋರಥಂ॥

"ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।

ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ಭದ್ದಿಯೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ತಾವತಿಂಸಮಗಚ್ಛಹಂ॥

“ದ್ವೇನವುತೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಫುಸ್ಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನಾಯಕೋ।
ದುರಾಸದೋ ದುಪ್ಪಸಹೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕುತ್ತಮೋ ಜಿನೋ॥

“ಚರಣೇನ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಬ್ರಹಾ ಉಜು ಪತಾಪವಾ।
ಹಿತೇಸೀ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ, ಬಹುಂ ಮೋಚೇಸಿ ಬನ್ಧನಾ॥

“ನನ್ದಾರಾಮವನೇ ತಸ್ಸ, ಅಹೋಸಿಂ ಫುಸ್ಸಕೋಕಿಲೋ।
ಗನ್ಧಕುಟಿಸಮಾಸನ್ನೇ, ಅಮ್ಬರುಕ್ಖೇ ವಸಾಮಹಂ॥

“ತದಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಂ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಜಿನುತ್ತಮಂ।
ದಿಸ್ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಮಞ್ಜುನಾಭಿನಿಕೂಜಹಂ॥

“ರಾಜುಯ್ಯಾನಂ ತದಾ ಗನ್ತ್ವಾ, ಸುಪಕ್ಕಂ ಕನಕತ್ತಚಂ।
ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸೋಪನಾಮಯಿಂ॥

“ತದಾ ಮೇ ಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ, ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ ಜಿನೋ।
ಉಪಟ್ಠಾಕಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ, ಪತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿ ನಾಯಕೋ॥

“ಅದಾಸಿಂ ಹಟ್ಠಚಿತ್ತೋಹಂ, ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಂ ಮಹಾಮುನೇ।
ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪ್ಪ ಪಕ್ಖೇಹಿ, ಪಞ್ಜಲಿಂ ಕತ್ವಾನ ಮಞ್ಜುನಾ॥

“ಸರೇನ ರಜನೀಯೇನ, ಸವನೀಯೇನ ವಗ್ಗುನಾ।
ವಸ್ಸನ್ತೋ ಬುದ್ಧಪೂಜತ್ಥಂ, ನೀಳಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಹಂ॥

“ತದಾ ಮುದಿತಚಿತ್ತಂ ಮಂ, ಬುದ್ಧಪೇಮಗತಾಸಯಂ।
ಸಕುಣಗ್ಘಿ ಉಪಾಗನ್ತ್ವಾ, ಘಾತಯೀ ದುಟ್ಠಮಾನಸೋ॥

“ತತೋ ಚುತೋಹಂ ತುಸಿತೇ, ಅನುಭೋತ್ವಾ ಮಹಾಸುಖಂ।
ಮನುಸ್ಸಯೋನಿಮಾಗಚ್ಛಿಂ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಾಹಸಾ॥

“ಇಮಮ್ಹಿ ಭದ್ದಕೇ ಕಪ್ಪೇ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಮಹಾಯಸೋ।
ಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ವದತಂ ವರೋ॥

“ಸಾಸನಂ ಜೋತಯಿತ್ವಾ ಸೋ, ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಕುತಿತ್ಥಿಯೇ।
ವಿನಯಿತ್ವಾನ ವೇನೇಯ್ಯೇ, ನಿಬ್ಬುತೋ ಸೋ ಸಸಾವಕೋ॥

“ನಿಬ್ಬುತೇ ತಮ್ಹಿ ಲೋಕಗ್ಗೇ, ಪಸನ್ನಾ ಜನತಾ ಬಹೂ।
ಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಥೂಪಂ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ಸತ್ಥುನೋ॥

“ಸತ್ತಯೋಜನಿಕಂ ಥೂಪಂ, ಸತ್ತರತನಭೂಸಿತಂ।
ಕರಿಸ್ಸಾಮ ಮಹೇಸಿಸ್ಸ, ಇಚ್ಚೇವಂ ಮನ್ತಯನ್ತಿ ತೇ॥

“ಕಿಕಿನೋ ಕಾಸಿರಾಜಸ್ಸ, ತದಾ ಸೇನಾಯ ನಾಯಕೋ।
ಹುತ್ವಾಹಂ ಅಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ, ಪಮಾಣಂ ಚೇತಿಯೇ ವದಿಂ॥

“ತದಾ ತೇ ಮಮ ವಾಕ್ಯೇನ, ಚೇತಿಯಂ ಯೋಜನುಗ್ಗತಂ।
ಅಕಂಸು ನರವೀರಸ್ಸ, ನಾನಾರತನಭೂಸಿತಂ॥

“ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ತಾವತಿಂಸಮಗಚ್ಛಹಂ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಚ ಭವೇ ದಾನಿ, ಜಾತೋ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ಅಹಂ।
ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪುರವರೇ, ಇದ್ಧೇ ಫೀತೇ ಮಹದ್ಧನೇ॥

“ಪುರಪ್ಪವೇಸೇ ಸುಗತಂ, ದಿಸ್ವಾ ವಿಮ್ಹಿತಮಾನಸೋ।
ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ ನ ಚಿರಂ, ಅರಹತ್ತಮಪಾಪುಣಿಂ॥

“ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಯಂ, ಅಕರಿಂ ತೇನ ಕಮ್ಮುನಾ।
ಲಕುಣ್ಡಕಸರೀರೋಹಂ, ಜಾತೋ ಪರಿಭವಾರಹೋ॥

“ಸರೇನ ಮಧುರೇನಾಹಂ, ಪೂಜಿತ್ವಾ ಇಸಿಸತ್ತಮಂ।
ಮಞ್ಜುಸ್ಸರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಅಗ್ಗತ್ತಮನುಪಾಪುಣಿಂ॥

“ಫಲದಾನೇನ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಗುಣಾನುಸ್ಸರಣೇನ ಚ।
ಸಾಮಞ್ಞಫಲಸಮ್ಪನ್ನೋ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥
ಅಪರಭಾಗೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ –

೪೬೬.“ಪರೇ ಅಮ್ಬಾಟಕಾರಾಮೇ, ವನಸಣ್ಡಮ್ಹಿ ಭದ್ದಿಯೋ।
ಸಮೂಲಂ ತಣ್ಹಮಬ್ಬುಯ್ಹ, ತತ್ಥ ಭದ್ದೋವ ಝಾಯತಿ॥

೪೬೭.“ರಮನ್ತೇಕೇ ಮುದಿಙ್ಗೇಹಿ, ವೀಣಾಹಿ ಪಣವೇಹಿ ಚ।

ಅಹಞ್ಚ ರುಕ್ಖಮೂಲಸ್ಮಿಂ, ರತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

೪೭೮"ಬುದ್ಧೋ ಚೇ ಮೇ ವರಂ ದಜ್ಜಾ, ಸೋ ಚ ಲಬ್ಭೇಥ ಮೇ ವರೋ।
ಗಣ್ಹೇಹಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಕಾಯಗತಂ ಸತಿ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪರೇ**ತಿ ಸೇಟ್ಠೇ ಅಧಿಕೇ, ವಿಸಿಟ್ಠೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಧಿಕವಾಚೀ ಹಿ ಅಯಂ ಪರಸದ್ದೋ "ಪರಂ ವಿಯ ಮತ್ತಾಯಾ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। **ಅಮ್ಬಾಟಕಾರಾಮೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಆರಾಮೇ। ಸೋ ಕಿರ ಛಾಯೂದಕಸಮ್ಪನ್ನೋ ವನಸಣ್ಡಮಣ್ಡಿತೋ ರಮಣೀಯೋ ಹೋತಿ ತೇನ "ಪರೇ"ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತೋ। "ಅಮ್ಬಾಟಕವನೇ ಅಮ್ಬಾಟಕೇಹಿ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತವನೇ"ತಿ ಚ ವದನ್ತಿ। **ವನಸಣ್ಡಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ವನಗಹನೇ, ಘನನಿಚಿತರುಕ್ಖಗಚ್ಛಲತಾಸಮೂಹೇ ವನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭದ್ದಿಯೋ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೋ, ಅತ್ತಾನಮೇವ ಥೇರೋ ಅಞ್ಞಂ ವಿಯ ವದತಿ। **ಸಮೂಲಂ ತಣ್ಹಮಬ್ಬುಯ್ಹಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾಯ ಮೂಲಂ ನಾಮ ಅವಿಜ್ಜಾ। ತಸ್ಮಾ ಸಾವಿಜ್ಜಂ ತಣ್ಹಂ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಗ್ಘಾಟೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತತ್ಥ ಭದ್ದೋವ ಝಾಯತೀ**ತಿ ಲೋಕುತ್ತರೇಹಿ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಭದ್ದೋ ಸುನ್ದರೋ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ವನಸಣ್ಡೇ ಕತಕಿಚ್ಚತಾಯ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರವಸೇನ ಅಗ್ಗಫಲಝಾನೇನ ಝಾಯತಿ।

ಫಲಸುಖೇನ ಚ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತೀಹಿ ಚ ವೀತಿನಾಮೇತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿವೇಕರತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "**ರಮನ್ತೇಕೇ**"ತಿ ಗಾಥಾಯಪಿ ಬ್ಯತಿರೇಕಮುಖೇನ ತಮೇವತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಮುದಿಙ್ಗೇಹೀ**ತಿ ಅಙ್ಕಿಕಾದೀಹಿ ಮುರಜೇಹಿ। **ವೀಣಾಹೀ**ತಿ ನನ್ದಿನೀಆದೀಹಿ ವೀಣಾಹಿ। **ಪಣವೇಹೀ**ತಿ ತುರಿಯೇಹಿ ರಮನ್ತಿ ಏಕೇ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ಸಾ ಪನ ತೇಸಂ ರತಿ ಅನರಿಯಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ। **ಅಹಞ್ಚಾ** ತಿ ಅಹಂ ಪನ, ಏಕಕೋ **ಬುದ್ಧಸ್ಸ** ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ರತೋ, ತತೋ ಏವ ರುಕ್ಖಮೂಲಸ್ಮಿಂ **ರತೋ** ಅಭಿರತೋ ವಿಹರಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಂ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯಂ ಕಾಯಗತಾಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ಪಸಂಸನತ್ಥಂ "**ಬುದ್ಧೋ ಚೇ ಮೇ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಚೇ **ಬುದ್ಧೋ** ಭಗವಾ "ಏಕಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ವರಂ ಯಾಚಾಮೀ"ತಿ ಮಯಾ ಯಾಚಿತೋ "ಅತಿಕ್ಕನ್ತವರಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ತಥಾಗತಾ"ತಿ ಅಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಯಥಾಯಾಚಿತಂ ವರಂ ದದೇಯ್ಯ, ಸೋ ಚ ವರೋ ಮಮಾಧಿಪ್ಪಾಯಪೂರಕೋ **ಲಬ್ಭೇಥ** ಮಯ್ಹಂ ಮನೋರಥಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಥೇರೋ ಪರಿಕಪ್ಪವಸೇನ ವದತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಕಾಯಗತಾಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಭಾವೇತೂ"ತಿ "ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ನಿಚ್ಚಂ ಕಾಯಗತಾಸತಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ಕತ್ವಾ ವರಂ ಗಣ್ಹೇ ಅಹನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "**ಗಣ್ಹೇಹಂ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಕಾಯಗತಂ ಸತಿ**"ನ್ತಿ। ಇದಾನಿ ಅಪರಿಕ್ಖಣಗರಹಾಮುಖೇನ ಪರಿಕ್ಖಣಂ ಪಸಂಸನ್ತೋ -

೪೭೯"ಯೇ ಮಂ ರೂಪೇನ ಪಾಮಿಂಸು, ಯೇ ಚ ಘೋಸೇನ ಅನ್ವಗೂ।
ಛನ್ದರಾಗವಸೂಪೇತಾ, ನ ಮಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಜನಾ॥

೪೮೦"ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ನ ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಸಮನ್ತಾವರಣೋ ಬಾಲೋ, ಸ ವೇ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತಿ॥

೪೮೧"ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ನ ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಬಹಿದ್ಧಾ ಫಲದಸ್ಸಾವೀ, ಸೋಪಿ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತಿ॥

೪೮೨"ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸತಿ।
ಅನಾವರಣದಸ್ಸಾವೀ, ನ ಸೋ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯೇ ಮಂ ರೂಪೇನ ಪಾಮಿಂಸೂತಿ** ಯೇ ಜನಾ ಅವಿದ್ದಸೂ ಮಮ ರೂಪೇನ ಅಪಸಾದಿಕೇನ ನಿಹೀನೇನ "ಆಕಾರಸದಿಸೀ ಪಞ್ಞಾ"ತಿ, ಧಮ್ಮಸರೀರೇನ ಚ ಮಂ ನಿಹೀನಂ ಪಾಮಿಂಸು, "ಓರಕೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಹೀಳೇನ್ತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದನವಸೇನ ಮಞ್ಞಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇ ಚ ಘೋಸೇನ ಅನ್ವಗೂತಿ** ಯೇ ಚ ಸತ್ತಾ ಘೋಸೇನ ಮಞ್ಜುನಾ ಮಂ ಸಮ್ಭಾವನಾವಸೇನ ಅನುಗತಾ ಬಹು ಮಞ್ಞಿಂಸು, ತಂ ತೇಸಂ ಮಿಚ್ಛಾ, ನ ಹಿ ಅಹಂ ರೂಪಮತ್ತೇನ ಅವಮನ್ತಬ್ಬೋ, ಘೋಸಮತ್ತೇನ ವಾ ನ ಬಹುಂ ಮನ್ತಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾ **ಛನ್ದರಾಗವಸೂಪೇತಾ, ನ ಮಂ ಜಾನನ್ತಿ ತೇ ಜನಾತಿ** ತೇ ದುವಿಧಾಪಿ ಜನಾ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ವಸಂ ಉಪೇತಾ ಅಪ್ಪಹೀನಛನ್ದರಾಗಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನಛನ್ದರಾಗಂ ಮಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ।

ಅವಿಸಯೋ ತೇಸಂ ಮಾದಿಸೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಅಪರಿಞ್ಞಾತವತ್ಥುತಾಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಜ್ಝತ್ತ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಜ್ಝತ್ತ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಖನ್ಧಾಯತನಾದಿಧಮ್ಮಂ। **ಬಹಿದ್ಧಾತಿ** ಪರಸನ್ತಾನೇ। ಅಥ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ, ಮಮ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಸೇಕ್ಖಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದಿಂ। ಬಹಿದ್ಧಾತಿ, ಮಮೇವ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾದಿಯುತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ರೂಪಧಮ್ಮಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಾದಿಪ್ಪವತ್ತಿಞ್ಚ। **ಸಮನ್ತಾವರಣೋತಿ** ಏವಂ ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಅಜಾನನೇನ ಸಮನ್ತತೋ ಆವರಣಯುತ್ತೋ ಆವಟಞಾಣಗತಿಕೋ। **ಸ ವೇ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತೀತಿ** ಸೋ ಪರನೇಯ್ಯಬುದ್ಧಿಕೋ ಬಾಲೋ ಘೋಸೇನ ಪರೇಸಂ ವಚನೇನ ವುಯ್ಹತಿ ನಿಯ್ಯತಿ ಆಕಡ್ಢೀಯತಿ।

ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ವಿಪಸ್ಸತೀತಿ ಯೋ ಚ ವುತ್ತನಯೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಪನ ಸುತಾನುಸಾರೇನ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪತ್ತಿಆದಿಉಪಧಾರಣೇನ ವಾ ವಿಸೇಸತೋ ಪಸ್ಸತಿ। "ಗುಣವಿಸೇಸಯುತ್ತೋ ಸಿಯಾ"ತಿ ಮಞ್ಞತಿ, ಸೋಪಿ **ಬಹಿದ್ಧಾ ಫಲದಸ್ಸಾವೀ** ನಯಗ್ಗಾಹೇನ ಫಲಮತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ವುತ್ತನಯೇನ ಘೋಸೇನ ವುಯ್ಹತಿ, ಸೋಪಿ ಮಾದಿಸೇ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೋ ಪನ **ಅಜ್ಝತ್ತಞ್ಚ** ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಸೇಕ್ಖಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದಿಗುಣಂ ಜಾನಾತಿ, ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಸಲ್ಲಕ್ಖಣೇನ ವಿಸೇಸತೋ ಗುಣವಿಸೇಸಯೋಗಂ ಪಸ್ಸತಿ। **ಅನಾವರಣದಸ್ಸಾವೀ** ಕೇನಚಿ ಅನಾವಟೋ ಹುತ್ವಾ ಅರಿಯಾನಂ ಗುಣೇ ದಟ್ಠುಂ ಞಾತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ನ ಸೋ ಘೋಸಮತ್ತೇನ ವುಯ್ಹತಿ ಯಾಥಾವತೋ ದಸ್ಸನತೋತಿ।

ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಭದ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಏಕಪುತ್ತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಭದ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಂ ಭಗವನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ಸತಸಹಸ್ಸಪರಿಮಾಣಂ ಚೀವರಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಪೂಜೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ನಿಬ್ಬತ್ತಮಾನೋ ಚ ಅಪುತ್ತಕೇಸು ಮಾತಾಪಿತೂಸು ದೇವತಾಯಾಚನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾಪಿ ಅಲಭನ್ತೇಸು ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಂ ಏಕಂ ಪುತ್ತಂ ಲಚ್ಛಾಮ, ತಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಾಸತ್ಥಾಯ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಆಯಾಚಿತ್ವಾ ಗತೇಸು ಸತ್ಥು ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ಖೀಣಾಯುಕೋ ಹುತ್ವಾ ಠಿತೋ ಸಕ್ಕೇನ ದೇವರಞ್ಞಾ "ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ತತ್ಥ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಭದ್ದೋತಿ**ಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತಂ ಸತ್ತವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕಂ ಜಾತಂ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಆಯಾಚಿತ್ವಾ ಲದ್ಧದಾರಕೋ, ಇಮಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಿಯ್ಯಾತೇಮಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ ಆಣಾಪೇಸಿ – "ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ"ತಿ। ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಚ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪಾವಿಸಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖೇಪೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಮುಖಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ।

ಸೋ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸೂರಿಯೇ ಅನೋಗ್ಗತೇಯೇವ ಭಾವನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫.೫೪-೬೯) -

"ಪದುಮುತ್ತರಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಮಹಾಮುನಿಂ।
ಉಪೇತಿ ಜನತಾ ಸಬ್ಬಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕಗ್ಗನಾಯಕಂ॥

"ಸತ್ತುಕಞ್ಚ ಬದ್ಧಕಞ್ಚ, ಆಮಿಸಂ ಪಾನಭೋಜನಂ।
ದದನ್ತಿ ಸತ್ಥುನೋ ಸಬ್ಬೇ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೇ ಅನುತ್ತರೇ॥

"ಅಹಮ್ಪಿ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮಿ, ದೇವದೇವಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ, ಸಙ್ಘಮ್ಪಿ ಚ ಅನುತ್ತರಂ॥

"ಉಯ್ಯೋಜಿತಾ ಮಯಾ ಚೇತೇ, ನಿಮನ್ತೇಸುಂ ತಥಾಗತಂ।
ಕೇವಲಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

"ಸತಸಹಸ್ಸಪಲ್ಲಙ್ಕಂ, ಸೋವಣ್ಣಂ ಗೋನಕತ್ಥತಂ।
ತೂಲಿಕಾಪಟಲಿಕಾಯ, ಖೋಮಕಪ್ಪಾಸಿಕೇಹಿ ಚ।
ಮಹಾರಹಂ ಪಞ್ಞಾಪಯಿಂ, ಆಸನಂ ಬುದ್ಧಯುತ್ತಕಂ॥

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ಲೋಕವಿದೂ, ದೇವದೇವೋ ನರಾಸಭೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿಬ್ಯೂಳ್ಹೋ, ಮಮ ದ್ವಾರಮುಪಾಗಮಿ॥

"ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಲೋಕನಾಥಂ ಯಸಸ್ಸಿನಂ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ಅಭಿನಾಮಯಿಂ ಸಙ್ಘರಂ॥

"ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸತಸಹಸ್ಸಂ, ಬುದ್ಧಞ್ಚ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ಪರಮನ್ನೇನ ತಪ್ಪಯಿಂ॥

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ಲೋಕವಿದೂ, ಆಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

"ಯೇನಿದಂ ಆಸನಂ ದಿನ್ನಂ, ಸೋವಣ್ಣಂ ಗೋನಕತ್ಥತಂ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣಾಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

"ಚತುಸತ್ತತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೋ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಅನುಭೋಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ಅಚ್ಛರಾಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ॥

"ಪದೇಸರಜ್ಜಂ ಸಹಸ್ಸಂ, ವಸುಧಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ।
ಏಕಪಞ್ಞಾಸಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸಬ್ಬಾಸು ಭವಯೋನೀಸು, ಉಚ್ಚಾಕುಲೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಸೋ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಭದ್ದಿಯೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ವಿವೇಕಮನುಯುತ್ತೋಮ್ಹಿ, ಪನ್ತಸೇನನಿವಾಸಹಂ।
ಫಲಞ್ಚಾಧಿಗತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಚತ್ತಕ್ಲೇಸೋಮ್ಹಿ ಅಜ್ಜಹಂ॥

“ಮಮ ಸಬ್ಬಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಲೋಕನಾಯಕೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ, ವಿಮೋಕ್ಖಾಪಿ ಚ ಅಟ್ಠಿಮೇ।
ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಛಳಭಿಞ್ಞಪ್ಪತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ “ಏಹಿ, ಭದ್ದಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಾವದೇವ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಸತ್ಥು ಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಸಾ ಏವ ಚಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಅಹೋಸಿ। ಬುದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಕಿರೇಸಾ। ಥೇರೋ ಜಾತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಯಾ ಕಥನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೪೭೩.“ಏಕಪುತ್ತೋ ಅಹಂ ಆಸಿಂ, ಪಿಯೋ ಮಾತು ಪಿಯೋ ಪಿತು।
ಬಹೂಹಿ ವತಚರಿಯಾಹಿ, ಲದ್ಧೋ ಆಯಾಚನಾಹಿ ಚ॥

೪೭೪.“ತೇ ಚ ಮಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ, ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಹಿತೇಸಿನೋ।
ಉಭೋ ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಚ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪನಾಮಯುಂ॥

೪೭೫.“ಕಿಚ್ಛಾ ಲದ್ಧೋ ಅಯಂ ಪುತ್ತೋ, ಸುಖುಮಾಲೋ ಸುಖೇಧಿತೋ।
ಇಮಂ ದದಾಮ ತೇ ನಾಥ, ಜಿನಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಕಂ॥

೪೭೬.“ಸತ್ಥಾ ಚ ಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಯ್ಹ, ಆನನ್ದಂ ಏತದಬ್ರವಿ।
ಪಬ್ಬಾಜೇಹಿ ಇಮಂ ಖಿಪ್ಪಂ, ಹೇಸ್ಸತ್ಯಾಜಾನಿಯೋ ಅಯಂ॥

೪೭೭.“ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾನ ಮಂ ಸತ್ಥಾ, ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸೀ ಜಿನೋ।
ಅನೋಗ್ಗತಸ್ಮಿಂ ಸೂರಿಯಸ್ಮಿಂ, ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ॥

೪೭೮.“ತತೋ ಸತ್ಥಾ ನಿರಾಕತ್ವಾ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನವುಟ್ಠಿತೋ।
ಏಹಿ ಭದ್ದಾತಿ ಮಂ ಆಹ, ಸಾ ಮೇ ಆಸೂಪಸಮ್ಪದಾ॥

೪೭೯.“ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೇನ, ಲದ್ಧಾ ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಅಹೋ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಾ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ವತಚರಿಯಾಹೀ**ತಿ, "ಏವಂ ಕತ್ವಾ ಪುತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಖೀರಂ ಪಾಯಿತ್ವಾ, ಅನಸನಾದಿವತಚರಣೇಹಿ। **ಆಯಾಚನಾಹೀ**ತಿ ದೇವತಾಯಾಚನಾಹಿ ಸತ್ಥುಆಯಾಚನಾಯ ಚ, ಇದಮೇವ ಚೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ, ಇತರಂ ಥೇರೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಪಟಿಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚೇವ ಕಿಚ್ಛಲದ್ಧಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚ ವದತಿ।

ತೇತಿ ಮಾತಾಪಿತರೋ। **ಉಪನಾಮಯು**ನ್ತಿ ಉಪನಾಮೇಸುಂ।

ಸುಖೇಧಿತೋತಿ ಸುಖಸಂವಡ್ಢಿತೋ। **ತೇ**ತಿ ತುಯ್ಹಂ। **ಪರಿಚಾರಕ**ನ್ತಿ ಕಿಂಕಾರಂ।

ಹೇಸ್ಸತ್ಯಾಜಾನಿಯೋ ಅಯನ್ತಿ ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಮಮ ಸಾಸನೇ ಆಜಾನೀಯೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಖಿಪ್ಪಂ ಅಜ್ಜೇವ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀತಿ ಏತಂ **ಅಬ್ರವಿ,** ಆಹ।

ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾನಾತಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ। **ವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ। **ಅನೋಗ್ಗತಸ್ಮಿಂ ಸೂರಿಯಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಸೂರಿಯೇ ಅನತ್ಥಙ್ಗತೇಯೇವ। **ತತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ**ತಿ ತತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾರಮ್ಭತೋ ಪರಂ ನ ಚಿರೇನೇವ ಖಣೇನ ಸಬ್ಬಾಸವೇಹಿ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ, ಖೀಣಾಸವೋ ಅಹೋಸಿಂ।

ತತೋತಿ ಮಮ ಆಸವಕ್ಖಯತೋ ಪಚ್ಛಾ। **ನಿರಾಕತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಸಮಾಪನ್ನಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ತತೋ ವುಟ್ಠಾಯ। ತೇನಾಹ **"ಪಟಿಸಲ್ಲಾನವುಟ್ಠಿತೋ"**ತಿ। **ಸಾ ಮೇ ಆಸೂಪಸಮ್ಪದಾ**ತಿ ಯಾ ಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ "ಏಹಿ, ಭದ್ದಾ"ತಿ ಸತ್ಥು ವಾಚಾ ಪವತ್ತಾ, ಸಾ ಏವ ಮೇ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಆಸಿ। ಏವಂ **ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೇನ, ಲದ್ಧಾ ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ**ತಿ ಸಾತಿಸಯಂ ಸತ್ಥರಾ ಅತ್ತನೋ ಕತಂ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಸಾಸನಸ್ಸ ಚ ನಿಯ್ಯಾನಿಕತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಅಹೋ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಾ"**ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ "ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ"ತಿ ಖೀಣಾಸವಭಾವಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾಪಿ ಪುನ **"ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ"**ತಿ ಲೋಕಿಯಾಭಿಞ್ಞೇಕದೇಸದಸ್ಸನಂ ಛಳಭಿಞ್ಞಭಾವವಿಭಾವನತ್ಥಂ। ತೇನಾಹ ಅಪದಾನೇ "ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ"ತಿ।

ಭದ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಸೋಪಾಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ದಿಸ್ವಾ ಪಾಸಾದಛಾಯಾಯನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಪಾಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸಿದ್ಧತ್ಥಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಿಜ್ಜಾಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ಕಾಮೇಸು ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತೇ ವಿಹರತಿ। ಸತ್ಥಾ ಆಸನ್ನಮರಣಂ ತಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪವೇದೇನ್ತೋ ಪುಪ್ಫಮಯಂ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಅನಿಚ್ಚತಾಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಂ ಕಥಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಕಾಸೇನ ಅಗಮಾಸಿ। ಸೋ ಪುಬ್ಬೇ ಗಹಿತಂ ನಿಚ್ಚಗ್ಗಾಹಂ ಪಹಾಯ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಹದಯೇ ಠಪೇತ್ವಾ, ಕಾಲಙ್ಕತ್ವಾ, ದೇವಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ, ಅಪರಾಪರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಸೋಪಾಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ಜಾತಿಆಗತೇನ **ಸೋಪಾಕೋ**ತಿ ನಾಮೇನ ಪಞ್ಞಾಯಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ವಾಣಿಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, 'ಸೋಪಾಕೋ'ತಿ ಪನ ನಾಮಮತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಅಪದಾನಪಾಳಿಯಾ ವಿರುಜ್ಝತಿ "ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಸೋಪಾಕಯೋನುಪಾಗಮಿ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ।

ತಸ್ಸ ಚತುಮಾಸಜಾತಸ್ಸ ಪಿತಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ, ಚೂಳಪಿತಾ ಪೋಸೇಸಿ। ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ ಜಾತೋ। ಏಕದಿವಸಂ ಚೂಳಪಿತಾ "ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತೇನ ಕಲಹಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝಿತ್ವಾ, ತಂ ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ, ದ್ವೇ ಹತ್ಥೇ ರಜ್ಜುಯಾ ಏಕತೋ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ, ತಾಯ ಏವ ರಜ್ಜುಯಾ ಮತಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಸರೀರೇ ಗಾಳ್ಹಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗತೋ "ಸಿಙ್ಗಾಲಾದಯೋ ಖಾದನ್ತೂ"ತಿ। ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕತಾಯ ದಾರಕಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಫಲೇನ ಸಯಂ ಮಾರೇತುಂ ನ ವಿಸಹಿ, ಸಿಙ್ಗಾಲಾದಯೋಪಿ ನ ಅಭಿಭವಿಂಸು। ದಾರಕೋ ಅಡ್ಢರತ್ತಸಮಯೇ ಏವಂ ವಿಪ್ಪಲಪತಿ –

"ಕಾ ಗತಿ ಮೇ ಅಗತಿಸ್ಸ, ಕೋ ವಾ ಬನ್ಧು ಅಬನ್ಧುನೋ।
ಸುಸಾನಮಜ್ಝೇ ಬನ್ಧಸ್ಸ, ಕೋ ಮೇ ಅಭಯದಾಯಕೋ"ತಿ॥

ಸತ್ಥಾ ತಾಯ ವೇಲಾಯ ವೇನೇಯ್ಯಬನ್ಧವೇ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ದಾರಕಸ್ಸ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಪಜ್ಜಲನ್ತಂ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ಓಭಾಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ಸತಿಂ ಜನೇತ್ವಾ ಏವಮಾಹ –

"ಏಹಿ ಸೋಪಾಕ ಮಾ ಭಾಯಿ, ಓಲೋಕಸ್ಸು ತಥಾಗತಂ।
ಅಹಂ ತಂ ತಾರಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ರಾಹುಮುಖೇವ ಚನ್ದಿಮ"ನ್ತಿ॥

ದಾರಕೋ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವೇನ ಛಿನ್ನಬನ್ಧನೋ ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಸಮ್ಮುಖೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪುತ್ತಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಚೂಳಪಿತರಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಾ ಅಕಥಿತಾಯ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಚಿನನ್ತೀ "ಬುದ್ಧಾ ಕಿರ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಜಾನನ್ತಿ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಮ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಜಾನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ, ಇದ್ಧಿಯಾ ತಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಮಮ ಪುತ್ತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪಿಚ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ಜಾನಾತೀ"ತಿ ತಾಯ ಪುಟ್ಠೋ –

"ನ ಸನ್ತಿ ಪುತ್ತಾ ತಾಣಾಯ, ನ ಪಿತಾ ನಾಪಿ ಬನ್ಧವಾ।
ಅನ್ತಕೇನಾಧಿಪನ್ನಸ್ಸ, ನತ್ಥಿ ಞಾತೀಸು ತಾಣತಾ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೮೮) –

ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾ ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಅಹೋಸಿ। ದಾರಕೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೨.೧೧೨-೧೨೩) –

"ಪಬ್ಭಾರಂ ಸೋಧಯನ್ತಸ್ಸ, ವಿಪಿನೇ ಪಬ್ಬತುತ್ತಮೇ।
ಸಿದ್ಧತ್ಥೋ ನಾಮ ಭಗವಾ, ಆಗಚ್ಛಿ ಮಮ ಸನ್ತಿಕಂ॥

"ಬುದ್ಧಂ ಉಪಗತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಸನ್ಥರಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾನ, ಪುಪ್ಫಾಸನಮದಾಸಹಂ॥

"ಪುಪ್ಫಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಸಿದ್ಧತ್ಥೋ ಲೋಕನಾಯಕೋ।
ಮಮಞ್ಚ ಗತಿಮಞ್ಞಾಯ, ಅನಿಚ್ಚತಮುದಾಹರಿ॥

"ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ।
ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ॥

“ಇದಂ ವತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ನಭಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗಮೀ ವೀರೋ, ಹಂಸರಾಜಾವ ಅಮ್ಬರೇ॥

“ಸಕಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಜಹಿತ್ವಾನ, ಭಾವಯಾನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಹಂ।
ಏಕಾಹಂ ಭಾವಯಿತ್ವಾನ, ತತ್ಥ ಕಾಲಂ ಕತೋ ಅಹಂ॥

“ದ್ವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೀ ಅನುಭೋತ್ವಾ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಸಪಾಕಯೋನುಪಾಗಮಿಂ॥

“ಅಗಾರಾ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ।
ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೋಹಂ, ಅರಹತ್ತಮಪಾಪುಣಿಂ॥

“ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ತೋಸೇತ್ವಾನ ಮಹಾನಾಗಂ, ಅಲತ್ಥಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ॥

“ಚತುನ್ನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಕಮ್ಮಮಕರಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಪುಪ್ಫದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಚತುನ್ನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಸಞ್ಞಂ ಭಾವಯಿಂ ತದಾ।
ತಂ ಸಞ್ಞಂ ಭಾವಯನ್ತಸ್ಸ, ಪತ್ತೋ ಮೇ ಆಸವಕ್ಖಯೋ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಭಗವಾ ಇದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಂಹರಿ। ಸಾಪಿ ಪುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಗತಾ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಗನ್ಧಕುಟಿಚ್ಛಾಯಾಯಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಚಙ್ಕಮಿ। ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅನುಜಾನಿತುಕಾಮೋ “ಏಕಂ ನಾಮ ಕಿ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ದಸ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋಪಿ ಸತ್ಥು ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸಂಸನ್ದೇನ್ತೋ “ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೪.೧) ತೇ ಪಞ್ಹೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತೇನೇವ ತೇ ಕುಮಾರಪಞ್ಹಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೇನ ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತೋ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅನುಜಾನಿ। ತೇನ ಸಾ ಪಞ್ಹಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಜಾತಾ। ತಸ್ಸಿಮಂ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಥೇರೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೪೮೦“ದಿಸ್ವಾ ಪಾಸಾದಛಾಯಾಯಂ, ಚಙ್ಕಮನ್ತಂ ನರುತ್ತಮಂ।
ತತ್ಥ ನಂ ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ, ವನ್ದಿಸ್ಸಂ ಪುರಿಸುತ್ತಮಂ॥

೪೮೧“ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ, ಸಂಹರಿತ್ವಾನ ಪಾಣಯೋ।
ಅನುಚಙ್ಕಮಿಸ್ಸಂ ವಿರಜಂ, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಮುತ್ತಮಂ॥

೪೮೨“ತತೋ ಪಞ್ಹೇ ಅಪುಚ್ಛಿ ಮಂ, ಪಞ್ಹಾನಂ ಕೋವಿದೋ ವಿದೂ।
ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ ಚ ಅಭೀತೋ ಚ, ಬ್ಯಾಕಾಸಿಂ ಸತ್ಥುನೋ ಅಹಂ॥

೪೮೩“ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇಸು ಪಞ್ಹೇಸು, ಅನುಮೋದಿ ತಥಾಗತೋ।

ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ವಿಲೋಕೇತ್ವಾ, ಇಮಮತ್ಥಂ ಅಭಾಸಥ॥

೪೮೪.‘‘ಲಾಭಾ ಅಙ್ಗಾನಂ ಮಗಧಾನಂ, ಯೇಸಾಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ।
ಚೀವರಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಞ್ಚ, ಪಚ್ಚಯಂ ಸಯನಾಸನಂ।
ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಾಮೀಚಿಂ, ತೇಸಂ ಲಾಭಾ’ತಿ ಚಾಬ್ರವಿ॥

೪೮೫.‘‘ಅಜ್ಜದಗ್ಗೇ ಮಂ ಸೋಪಾಕ, ದಸ್ಸನಾಯೋಪಸಙ್ಕಮ।
ಏಸಾ ಚೇವ ತೇ ಸೋಪಾಕ, ಭವತು ಉಪಸಮ್ಪದಾ’’’॥

೪೮೬.‘‘ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸೇನ, ಲದ್ಧಾನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ।
ಧಾರೇಮಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಅಹೋ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಾ’’ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪಾಸಾದಛಾಯಾಯ**ನ್ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿಚ್ಛಾಯಾಯಂ। **ವನ್ದಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ, ಅಭಿವನ್ದಿಂ।

ಸಂಹರಿತ್ವಾನ ಪಾಣಯೋತಿ ಉಭೋ ಹತ್ಥೇ ಕಮಲಮಕುಳಾಕಾರೇನ ಸಙ್ಗತೇ ಕತ್ವಾ, ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಚಙ್ಕಮಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಚಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಅನುಪಚ್ಛತೋ ಅನುಗಮನವಸೇನ ಚಙ್ಕಮಿಂ। **ವಿರಜ**ನ್ತಿ ವಿಗತರಾಗಾದಿರಜಂ।

ಪಞ್ಹೇತಿ ಕುಮಾರಪಞ್ಹೇ। **ವಿದೂ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ವಿದಿತವಾ, ಸಬ್ಬಞ್ಞೂತಿ ಅತ್ಥೋ। ‘‘ಸತ್ಥಾ ಮಂ ಪುಚ್ಛತೀ’’ತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಛಮ್ಭಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಯಸ್ಸ ಚ ಸೇತುಘಾತೇನ ಪಹೀನತ್ತಾ **ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ** ಚ **ಅಭೀತೋ** ಚ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಯೇಸಾಯನ್ತಿ ಯೇಸಂ ಅಙ್ಗಮಗಧಾನಂ ಅಯಂ ಸೋಪಾಕೋ। **ಪಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಂ। **ಸಾಮೀಚಿ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗದಾನಬೀಜನಾದಿಸಾಮೀಚಿಕಿರಿಯಂ।

ಅಜ್ಜದಗ್ಗೇತಿ ದ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಅಜ್ಜ ಅಗ್ಗೇ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ, ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ। ‘‘ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ’’ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ಅಜ್ಜತಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಸ್ಸನಾಯೋಪಸಙ್ಕಮಾ**ತಿ ‘‘ಹೀನಜಚ್ಚೋ, ವಯಸಾ ತರುಣತರೋ’’ತಿ ವಾ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ದಸ್ಸನಾಯ ಮಂ ಉಪಸಙ್ಕಮ। **ಏಸಾ ಚೇವಾ**ತಿ ಯಾ ತಸ್ಸ ಮಮ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಕತಾ ಪಞ್ಹವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾ। ಏಸಾಯೇವ ತೇ ಭವತು ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಇತಿ ಚ ಅಬ್ರವೀತಿ ಯೋಜನಾ। ‘‘ಲದ್ಧಾ ಮೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ’’ತಿಪಿ ಪಾಳಿ। ಯೇ ಪನ ‘‘ಲದ್ಧಾನ ಉಪಸಮ್ಪದ’’ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ತೇಸಂ **ಸತ್ತವಸ್ಸೇನಾ**ತಿ ಸತ್ತಮೇನ ವಸ್ಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಸತ್ತವಸ್ಸೇನ ವಾ ಹುತ್ವಾತಿ ವಚನಸೇಸೋ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅವುತ್ತಂ, ತಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಸೋಪಾಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸರಭಙ್ಗತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸರೇ ಹತ್ಥೇಹೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸರಭಙ್ಗತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಅನಭಿಲಕ್ಖಿತೋ**ತಿಸ್ಸ ಕುಲವಂಸಾಗತಂ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ತಾಪಸಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸರತಿಣಾನಿ ಸಯಮೇವ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕತ್ವಾ ವಸತಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ **ಸರಭಙ್ಗೋ**ತಿಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ, ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ

ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ವಸತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಾಪಸಕಾಲೇ ಕತಾ ಪಣ್ಣಸಾಲಾ ಜಿಣ್ಣಾ ಪಲುಗ್ಗಾ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ "ಕಿಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಕುಟಿಕಂ ನ ಪಟಿಸಙ್ಖರೋಥಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಥೇರೋ "ಕುಟಿಕಾ ಯಥಾ ತಾಪಸಕಾಲೇ ಕತಾ, ಇದಾನಿ ತಥಾ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ -

೪೮೭."ಸರೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ, ಕತ್ವಾನ ಕುಟಿಮಚ್ಛಿಸಂ।
ತೇನ ಮೇ ಸರಭಙ್ಗೋತಿ, ನಾಮಂ ಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಹು॥

೪೮೮."ನ ಮಯ್ಹಂ ಕಪ್ಪತೇ ಅಜ್ಜ, ಸರೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಭಞ್ಜಿತುಂ।
ಸಿಕ್ಖಾಪದಾ ನೋ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಗೋತಮೇನ ಯಸಸ್ಸಿನಾ"ತಿ॥ - ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸರೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ತಾಪಸಕಾಲೇ ಸರತಿಣಾನಿ ಮಮ ಹತ್ಥೇಹಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಿಣಕುಟಿಂ ಕತ್ವಾ **ಅಚ್ಛಿಸಂ** ವಸಿಂ, ನಿಸೀದಿಞ್ಚೇವ ನಿಪಜ್ಜಿಞ್ಚ। **ತೇನಾ**ತಿ ಕುಟಿಕರಣತ್ಥಂ ಸರಾನಂ ಭಞ್ಜನೇನ। **ಸಮ್ಮುತಿಯಾ**ತಿ ಅನ್ವತ್ಥಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಸರಭಙ್ಗೋತಿ, ನಾಮಂ ಅಹು ಅಹೋಸಿ।

ನ ಮಯ್ಹಂ ಕಪ್ಪತೇ ಅಜ್ಜಾತಿ ಅಜ್ಜ ಇದಾನಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ **ಸರೇ** ಸರತಿಣೇ ಹತ್ಥೇಹಿ ಭಞ್ಜಿತುಂ ನ ಕಪ್ಪತೇ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕಸ್ಮಾ? **ಸಿಕ್ಖಾಪದಾ ನೋ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಗೋತಮೇನ ಯಸಸ್ಸಿನಾ**ತಿ। ತೇನ ಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಂ ಮಯಂ ಜೀವಿತಹೇತುನಾಪಿ ನಾತಿಕ್ಕಮಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಏವಂ ಏಕೇನ ಪಕಾರೇನ ತಿಣಕುಟಿಕಾಯ ಅಪಟಿಸಙ್ಖರಣೇ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅಪರೇನಪಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

೪೮೯."ಸಕಲಂ ಸಮತ್ತಂ ರೋಗಂ, ಸರಭಙ್ಗೋ ನಾದ್ದಸಂ ಪುಬ್ಬೇ।
ಸೋಯಂ ರೋಗೋ ದಿಟ್ಠೋ, ವಚನಕರೇನಾತಿದೇವಸ್ಸಾ"ತಿ॥ - ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸಕಲ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ। **ಸಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಪುಣ್ಣಂ, ಸಬ್ಬಭಾಗತೋ ಅನವಸೇಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರೋಗ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖದುಕ್ಖತಾದಿವಸೇನ ರುಜನಟ್ಠೇನ ರೋಗಭೂತಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ನಾದ್ದಸಂ ಪುಬ್ಬೇ**ತಿ ಸತ್ಥು ಓವಾದಪಟಿಲಾಭತೋ ಪುಬ್ಬೇ ನ ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ। **ಸೋಯಂ ರೋಗೋ ದಿಟ್ಠೋ, ವಚನಕರೇನಾತಿದೇವಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಮ್ಮುತಿದೇವಾ ಉಪಪತ್ತಿದೇವಾ ವಿಸುದ್ಧಿದೇವಾತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ದೇವೇ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತತ್ತಾ ಅತಿದೇವಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಓವಾದಪಟಿಕರೇನ ಸರಭಙ್ಗೇನ ಸೋ ಅಯಂ ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಸಙ್ಖಾತೋ ರೋಗೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧತೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಪರಿಞ್ಞಾತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಏವಂ ಅತ್ತಭಾವಕುಟಿಕಾಯಮ್ಪಿ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಬಾಹಿರಂ ತಿಣಕುಟಿಕಂ ಕಥಂ ಪಟಿಸಙ್ಖರಿಸ್ಸತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೇನ ಮಯಾ ಅಯಂ ಅತ್ತಭಾವರೋಗೋ ಯಾಥಾವತೋ ದಿಟ್ಠೋ, ಸ್ವಾಯಂ ಮಗ್ಗೋ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಸಾಧಾರಣೋ। ಯೇನ ನೇಸಂ ಓವಾದಧಮ್ಮೋಪಿ ಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ನಸುವಣ್ಣಸದಿಸೋ ಯತ್ಥಾಹಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಂ ಪತ್ತೋತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಅರಹತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ -

೪೯೦."ಯೇನೇವ ಮಗ್ಗೇನ ಗತೋ ವಿಪಸ್ಸೀ, ಯೇನೇವ ಮಗ್ಗೇನ ಸಿಖೀ ಚ ವೇಸ್ಸಭೂ।
ಕಕುಸನ್ಧಕೋಣಾಗಮನೋ ಚ ಕಸ್ಸಪೋ, ತೇನಞ್ಜಸೇನ ಅಗಮಾಸಿ ಗೋತಮೋ॥

೪೯೧. “ವೀತತಣ್ಹಾ ಅನಾದಾನಾ, ಸತ್ತ ಬುದ್ಧಾ ಖಯೋಗಧಾ।
ಯೇಹಾಯಂ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಧಮ್ಮಭೂತೇಹಿ ತಾದಿಭಿ॥

೪೯೨. “ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಾಣಿನಂ।
ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದಯೋ ಮಗ್ಗೋ, ನಿರೋಧೋ ದುಕ್ಖಸಙ್ಖಯೋ॥

೪೯೩. “ಯಸ್ಮಿಂ ನಿವತ್ತತೇ ದುಕ್ಖಂ, ಸಂಸಾರಸ್ಮಿಂ ಅನನ್ತಕಂ।
ಭೇದಾ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ, ಜೀವಿತಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಖಯಾ।
ಅಞ್ಞೋ ಪುನಬ್ಭವೋ ನತ್ಥಿ, ಸುವಿಮುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಧೀ”ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ –

ತತ್ಥ **ಯೇನೇವ ಮಗ್ಗೇನಾ**ತಿ ಯೇನೇವ ಸಪುಬ್ಬಭಾಗೇನ ಅರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ। **ಗತೋ**ತಿ ಪಟಿಪನ್ನೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗತೋ। **ವಿಪಸ್ಸೀ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸೀ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ। **ಕಕುಸನ್ಧಾ**ತಿ ಅವಿಭತ್ತಿಕೋ ನಿದ್ದೇಸೋ। “ಕಕುಸನ್ಧಕೋಣಾಗಮನಾ”ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ತೇನಞ್ಜಸೇನಾ**ತಿ ತೇನೇವ ಅಞ್ಜಸೇನ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ।

ಅನಾದಾನಾತಿ ಅನುಪಾದಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ ವಾ। **ಖಯೋಗಧಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನೋಗಧಾ ನಿಬ್ಬಾನಪತಿಟ್ಠಾ। **ಯೇಹಾಯಂ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಯೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಅಯಂ ಸಾಸನಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಪವೇದಿತೋ। **ಧಮ್ಮಭೂತೇಹೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಕಾಯತಾಯ ಧಮ್ಮಸಭಾವೇಹಿ, ನವಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮತೋ ವಾ ಭೂತೇಹಿ ಜಾತೇಹಿ, ಧಮ್ಮಂ ವಾ ಪತ್ತೇಹಿ। **ತಾದಿಭೀ**ತಿ, ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತೇಹಿ।

“ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನೀ”ತಿಆದಿನಾ ತೇಹಿ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಚತ್ತಾರೀ**ತಿ ಗಣನಪರಿಚ್ಛೇದೋ। **ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನೀ**ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ। ವಚನತ್ಥತೋ ಪನ ಅರಿಯಾನಿ ಚ ಅವಿತಥಟ್ಠೇನ ಸಚ್ಚಾನಿ ಚಾತಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಾ ಭಗವತೋ ಸಚ್ಚಾನಿ ತೇನ ದೇಸಿತತ್ತಾ, ಅರಿಯಭಾವಕರಾನಿ ವಾ ಸಚ್ಚಾನೀತಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕುಚ್ಛಿತಭಾವತೋ ತುಚ್ಛಭಾವತೋ ಚ **ದುಕ್ಖಂ,** ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಂ। ತಂ ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದೇತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ **ಸಮುದಯೋ,** ತಣ್ಹಾ। ಕಿಲೇಸೇ ಮಾರೇನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಿಕೇಹಿ ಮಗ್ಗೀಯತೀತಿ ವಾ **ಮಗ್ಗೋ,** ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ ಅಟ್ಠ ಧಮ್ಮಾ। ಸಂಸಾರಚಾರಕಸಙ್ಖಾತೋ ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ರೋಧೋ, ಏತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಧಿಗತೇ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ರೋಧಾಭಾವೋ ಹೋತಿ, ನಿರುಜ್ಝತಿ ದುಕ್ಖಮೇತ್ಥಾತಿ ವಾ **ನಿರೋಧೋ,** ನಿಬ್ಬಾನಂ। ತೇನಾಹ “ದುಕ್ಖಸಙ್ಖಯೋ”ತಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಯಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಅಧಿಗತೇ। **ನಿವತ್ತತೇ**ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವನಾಯ ಸತಿ **ಅನನ್ತಕಂ** ಅಪರಿಯನ್ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಂಸಾರೇ ಜಾತಿಆದಿದುಕ್ಖಂ ನ ಪವತ್ತತಿ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ಸೋ ನಿರೋಧೋತಿ ಅಯಂ ಧಮ್ಮಭೂತೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ಯೋಜನಾ। **“ಭೇದಾ”**ತಿಆದಿನಾ “ರೋಗೋ ದಿಟ್ಠೋ”ತಿ ದುಕ್ಖಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸೂಚಿತಂ ಅತ್ತನೋ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಯಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತತೇ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಪನ ಪಾಠೇ ಸಕಲಗಾಥಾಯ ತತ್ಥಾಯಂ ಯೋಜನಾ – **ಯಸ್ಮಿಂ** ಖನ್ಧಾದಿಪಟಿಪಾಟಿಸಙ್ಖಾತೇ ಸಂಸಾರೇ ಇದಂ ಅನನ್ತಕಂ ಜಾತಿಆದಿದುಕ್ಖಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ, ಸೋ ಇತೋ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಅಞ್ಞೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಭವನಭಾವತೋ ಪುನಬ್ಭವೋ। ಇಮಸ್ಸ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಸಙ್ಖಯಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಸ್ಸ ಭೇದಾ ವಿನಾಸಾ ಉದ್ಧಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಧಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಭವೇಹಿ ಸುಟ್ಠು ವಿಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ಅಮ್ಹೀತಿ।

ಸರಭಙ್ಗತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸತ್ತಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತೋ

೧. ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತೇ **ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕ**ನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿಯಮಾನಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಪಣಿಧಾನಂ ಕತ್ವಾ, ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ, ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಸುಮೇಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ವಿಜ್ಜಾಧರೋ ಹುತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಹಿಮವನ್ತಪಬ್ಬತೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫೇಹಿ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ಅಪರಾಪರಂ ಸುಗತೀಸುಯೇವ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಗವತಿ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯಕರಣಟ್ಠಾನೇ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕಾಯ ಸುವಣ್ಣಿಟ್ಠಕಾಯ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ, "ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸರೀರಂ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ।

ತತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಉಜ್ಜೇನಿಯಂ ರಞ್ಞೋ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ಪುರೋಹಿತಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಮಾತಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ, ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತೋ"ತಿ **ಕಞ್ಚನಮಾಣವೋ** ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಲಭಿ। ಸೋ ಗೋತ್ತವಸೇನ **ಕಚ್ಚಾಯನೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ತಂ ರಾಜಾ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತೋ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಂ ಸುತ್ವಾ, "ಆಚರಿಯ, ತ್ವಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಇಧಾನೇಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಅತ್ತಟ್ಠಮೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಗತೋ। ತಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸೋ ಸತ್ತಹಿ ಜನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೪.೧-೨೮) -

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಅನೇಜೋ ಅಜಿತಂ ಜಯೋ।
ಸತಸಹಸ್ಸೇ ಕಪ್ಪಾನಂ, ಇತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನಾಯಕೋ॥

"ವೀರೋ ಕಮಲಪತ್ತಕ್ಖೋ, ಸಸಙ್ಕವಿಮಲಾನನೋ।
ಕನಕಾಚಲಸಙ್ಕಾಸೋ, ರವಿದಿತ್ತಿಸಮಪ್ಪಭೋ॥

"ಸತ್ತನೇತ್ತಮನೋಹಾರೀ, ವರಲಕ್ಖಣಭೂಸಿತೋ।
ಸಬ್ಬವಾಕ್ಯಪಥಾತೀತೋ, ಮನುಜಾಮರಸಕ್ಕತೋ॥

"ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಬೋಧಯಂ ಸತ್ತೇ, ವಾಗೀಸೋ ಮಧುರಸ್ಸರೋ।
ಕರುಣಾನಿಬನ್ಧಸನ್ತಾನೋ, ಪರಿಸಾಸು ವಿಸಾರದೋ॥

"ದೇಸೇತಿ ಮಧುರಂ ಧಮ್ಮಂ, ಚತುಸಚ್ಚೂಪಸಂಹಿತಂ।
ನಿಮುಗ್ಗೇ ಮೋಹಪಙ್ಕಮ್ಹಿ, ಸಮುದ್ಧರತಿ ಪಾಣಿನೇ॥

“ತದಾ ಏಕಚರೋ ಹುತ್ವಾ, ತಾಪಸೋ ಹಿಮವಾಲಯೋ।
ನಭಸಾ ಮಾನುಸಂ ಲೋಕಂ, ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜಿನಮದ್ದಸಂ॥

“ಉಪೇಚ್ಚ ಸನ್ತಿಕಂ ತಸ್ಸ, ಅಸ್ಸೋಸಿಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ।
ವಣ್ಣಯನ್ತಸ್ಸ ವೀರಸ್ಸ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಮಹಾಗುಣಂ॥

“ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಮಯಾ ವುತ್ತಂ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪಕಾಸಯಂ।
ಪರಿಸಂ ಮಞ್ಚ ತೋಸೇತಿ, ಯಥಾ ಕಚ್ಚಾಯನೋ ಅಯಂ॥

“ನಾಹಂ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸಾವಕಂ।
ತಸ್ಮಾತದಗ್ಗೇ ಏಸಗ್ಗೋ, ಏವಂ ಧಾರೇಥ ಭಿಕ್ಖವೋ॥

“ತದಾಹಂ ವಿಮ್ಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ, ಸುತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಂ ಮನೋರಮಂ।
ಹಿಮವನ್ತಂ ಗಮಿತ್ವಾನ, ಆಹಿತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಸಞ್ಚಯಂ॥

“ಪೂಜೇತ್ವಾ ಲೋಕಸರಣಂ, ತಂ ಠಾನಮಭಿಪತ್ಥಯಿಂ।
ತದಾ ಮಮಾಸಯಂ ಞತ್ವಾ, ಬ್ಯಾಕಾಸಿ ಸ ರಣಞ್ಜಹೋ॥

“ಪಸ್ಸಥೇತಂ ಇಸಿವರಂ, ನಿದ್ಧನ್ತಕನಕತ್ತಚಂ।
ಉದ್ಧಗ್ಗಲೋಮಂ ಪೀಣಂಸಂ, ಅಚಲಂ ಪಞ್ಜಲಿಂ ಠಿತಂ॥

“ಹಾಸಂ ಸುಪುಣ್ಣನಯನಂ, ಬುದ್ಧವಣ್ಣಗತಾಸಯಂ।
ಧಮ್ಮಜಂ ಉಗ್ಗಹದಯಂ, ಅಮತಾಸಿತ್ತಸನ್ನಿಭಂ॥

“ಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಗುಣಂ ಸುತ್ವಾ, ತಂ ಠಾನಂ ಪತ್ಥಯಂ ಠಿತೋ।
ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನೇ, ಗೋತಮಸ್ಸ ಮಹಾಮುನೇ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ಕಚ್ಚಾನೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಮಹಾಞಾಣೀ, ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿದೂ ಮುನೇ।
ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ ತಂ ಠಾನಂ, ಯಥಾಯಂ ಬ್ಯಾಕತೋ ಮಯಾ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಕಮ್ಮಮಕರಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ದುವೇ ಭವೇ ಸಂಸರಾಮಿ, ದೇವತ್ತೇ ಅಥ ಮಾನುಸೇ।
ಅಞ್ಞಂ ಗತಿಂ ನ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ದುವೇ ಕುಲೇ ಪಜಾಯಾಮಿ, ಖತ್ತಿಯೇ ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ।

ನೀಚೇ ಕುಲೇ ನ ಜಾಯಾಮಿ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಚ ಭವೇ ದಾನಿ, ಜಾತೋ ಉಜ್ಜೇನಿಯಂ ಪುರೇ।
ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ಚ ಚಣ್ಡಸ್ಸ, ಪುರೋಹಿತದಿಜಾಧಿನೋ॥

“ಪುತ್ತೋ ತಿರಿಟಿವಚ್ಛಸ್ಸ, ನಿಪುಣೋ ವೇದಪಾರಗೂ।
ಮಾತಾ ಚ ಚನ್ದಿಮಾ ನಾಮ, ಕಚ್ಚಾನೋಹಂ ವರತ್ತಚೋ॥

“ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಭೂಮಿಪಾಲೇನ ಪೇಸಿತೋ।
ದಿಸ್ವಾ ಮೋಕ್ಖಪುರದ್ವಾರಂ, ನಾಯಕಂ ಗುಣಸಞ್ಚಯಂ॥

“ಸುತ್ವಾ ಚ ವಿಮಲಂ ವಾಕ್ಯಂ, ಗತಿಪಙ್ಕವಿಸೋಸನಂ।
ಪಾಪುಣಿಂ ಅಮತಂ ಸನ್ತಂ, ಸೇಸೇಹಿ ಸಹ ಸತ್ತಹಿ॥

“ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿದೂ ಜಾತೋ, ಸುಗತಸ್ಸ ಮಹಾಮತೇ॥
ಠಪಿತೋ ಏತದಗ್ಗೇ ಚ, ಸುಸಮಿದ್ಧಮನೋರಥೋ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ಸತ್ಥಾ “ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಕೇಸಮಸ್ಸುಕಾ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ವಸ್ಸಸತ್ಥಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಏವಂ ಥೇರೋ ಸದತ್ಥಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ, “ಭನ್ತೇ, ರಾಜಾ ಪಜ್ಜೋತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಾದೇ ವನ್ದಿತುಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸೋತುಂ ಇಚ್ಛತೀ”ತಿ ಸತ್ಥು ಆರೋಚೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ, “ತ್ವಂಯೇವ, ಭಿಕ್ಖು, ತತ್ಥ ಗಚ್ಛ, ತಯಿ ಗತೇಪಿ ರಾಜಾ ಪಸೀದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಆಣಾಯ ಅತ್ತಟ್ಠಮೋ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ ಅವನ್ತೀಸು ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪುನ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಮೇವ ಗತೋ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಪಹಾಯ ಕಮ್ಮಾರಾಮೇ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೇ ರಸತಣ್ಹಾನುಗತೇ ಚ ಪಮಾದವಿಹಾರಿನೋ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಓವಾದವಸೇನ –

೪೯೪“ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕಂ ನ ಕಾರಯೇ, ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಜನಂ ನ ಉಯ್ಯಮೇ।
ಸೋ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ ರಸಾನುಗಿದ್ಧೋ, ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಯೋ ಸುಖಾಧಿವಾಹೋ॥

೪೯೫“ಪಙ್ಕೋತಿ ಹಿ ನಂ ಅವೇದಯುಂ, ಯಾಯಂ ವನ್ದನಪೂಜನಾ ಕುಲೇಸು।
ಸುಖುಮಂ ಸಲ್ಲಂ ದುರುಬ್ಬಹಂ, ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾಪುರಿಸೇನ ದುಜ್ಜಹೋ”ತಿ॥ –

ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕಂ ನ ಕಾರಯೇ**ತಿ ನವಾವಾಸಕಾರಾಪನಾದಿಂ ಸಮಣಧಮ್ಮಕರಣಸ್ಸ ಪರಿಬನ್ಧಭೂತಂ ಮಹನ್ತಂ ನವಕಮ್ಮಂ ನ ಪಟ್ಠಪೇಯ್ಯ, ಖುದ್ದಕಂ ಅಪ್ಪಸಮಾರಮ್ಭಂ ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪಟಿಸಙ್ಖರಣಾದಿಂ ಸತ್ಥು ವಚನಪಟಿಪೂಜನತ್ಥಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। **ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಜನ**ನ್ತಿ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕವಸೇನ ಜನಂ ವಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಜನನ್ತಿ ವಾ ಯಾದಿಸಂ ಸಂಸೇವತೋ ಭಜತೋ ಪಯಿರುಪಾಸತೋ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ಅಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಭೂತಂ ಜನಂ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ನ ಉಯ್ಯಮೇ**ತಿ, ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ಕುಲಸಙ್ಗಣ್ಹನವಸೇನ ನ ವಾಯಮೇಯ್ಯ, ಯಸ್ಮಾ **ಸೋ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ ರಸಾನುಗಿದ್ಧೋ, ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಯೋ ಸುಖಾಧಿವಾಹೋ**ತಿ ಯೋ ರಸಾನುಗಿದ್ಧೋ ರಸತಣ್ಹಾವಸಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪಾದನಪಸುತೋ, ಸೋ

ಕುಲಸಙ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ, ತೇಸು ಸುಖಿತೇಸು ಸುಖಿತೋ, ದುಕ್ಖಿತೇಸು ದುಕ್ಖಿತೋ, ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಅತ್ತನಾ ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಯೋ ಸುಖಾಧಿವಾಹೋ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಸುಖಾವಹೋ ಸೀಲಾದಿಅತ್ಥೋ, ತಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಜಹತಿ ಏಕಂಸೇನ ಅತ್ತಾನಂ ತತೋ ವಿವೇಚೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಪಠಮಗಾಥಾಯ "ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಪಚ್ಚಯಗೇಧಞ್ಚ ವಜ್ಜೇಥಾ"ತಿ ಓವದಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸಕ್ಕಾರಾಭಿಲಾಸಂ ಗರಹನ್ತೋ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಾ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಉಪಗತಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಕುಲೇಸು ಗೇಹವಾಸೀಹಿ ಗುಣಸಮ್ಭಾವನಾಯ ಕರೀಯಮಾನಾ ವನ್ದನಾ ಪೂಜನಾ ಚ, ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಅಭಾವಿತತ್ತಾನಂ ಓಸೀದಾಪನಟ್ಠೇನ ಮಲಿನಭಾವಕರಣಟ್ಠೇನ ಚ **ಪಙ್ಕೋ** ಕದ್ದಮೋತಿ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ **ಪವೇದಯುಂ** ಅಬ್ಭಞ್ಞಂಸು ಪವೇದೇಸುಂ ವಾ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಪರಿಞ್ಞಾತಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಸಕ್ಕಾರಾಭಿಲಾಸಂ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಸಭಾವತಾಯ ಪೀಳಾಜನನತೋ ಅನ್ತೋ ತುದನತೋ ದುರುದ್ಧರಣತೋ ಚ **ಸುಖುಮಂ ಸಲ್ಲಂ ದುರುಬ್ಬಹಂ** ಪವೇದಯುಂ, ತತೋ ಏವ ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾಪುರಿಸೇನ **ದುಜ್ಜಹೋ** ದುಪ್ಪಜಹೇಯ್ಯೋ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜನತೋ। ಸಕ್ಕಾರಾಭಿಲಾಸಪ್ಪಹಾನೇನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾರೋ ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಆಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ -

೪೯೬."ನ ಪರಸ್ಸುಪನಿಧಾಯ, ಕಮ್ಮಂ ಮಚ್ಚಸ್ಸ ಪಾಪಕಂ।
ಅತ್ತನಾ ತಂ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ, ಕಮ್ಮಬನ್ಧೂ ಹಿ ಮಾತಿಯಾ॥

೪೯೭."ನ ಪರೇ ವಚನಾ ಚೋರೋ, ನ ಪರೇ ವಚನಾ ಮುನಿ।
ಅತ್ತಾ ಚ ನಂ ಯಥಾ ವೇದಿ, ದೇವಾಪಿ ನಂ ತಥಾ ವಿದೂ॥

೪೯೮."ಪರೇ ಚ ನ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ಮಯಮೇತ್ಥ ಯಮಾಮಸೇ।
ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತಿ, ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾ॥

೪೯೯."ಜೀವತೇ ವಾಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಅಪಿ ವಿತ್ತಪರಿಕ್ಖಯೋ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅಲಾಭೇನ, ವಿತ್ತವಾಪಿ ನ ಜೀವತಿ॥

೫೦೦."ಸಬ್ಬಂ ಸುಣಾತಿ ಸೋತೇನ, ಸಬ್ಬಂ ಪಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುನಾ।
ನ ಚ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಧೀರೋ, ಸಬ್ಬಂ ಉಜ್ಝಿತುಮರಹತಿ॥

೫೦೧."ಚಕ್ಖುಮಾಸ್ಸ ಯಥಾ ಅನ್ಧೋ, ಸೋತವಾ ಬಧಿರೋ ಯಥಾ।
ಪಞ್ಞವಾಸ್ಸ ಯಥಾ ಮೂಗೋ, ಬಲವಾ ದುಬ್ಬಲೋರಿವ।
ಅಥ ಅತ್ಥೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ, ಸಯೇಥ ಮತಸಾಯಿಕ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಛ ಗಾಥಾ ರಞ್ಞೋ ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ಓವಾದವಸೇನ ಅಭಾಸಿ। ಸೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಪಸುಘಾತಯಞ್ಞಂ ಕಾರೇತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಅಸೋಧೇತ್ವಾವ ಅಚೋರೇ ಚೋರಸಞ್ಞಾಯ ದಣ್ಡೇಸಿ, ಅಟ್ಟಕರಣೇ ಚ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇ ಸಾಮಿಕೇ ಕರೋತಿ, ಸಾಮಿಕೇ ಚ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇ। ತತೋ ನಂ ಥೇರೋ ವಿವೇಚೇತುಂ "**ನ ಪರಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿನಾ ಛ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ನ ಪರಸ್ಸುಪನಿಧಾಯ, ಕಮ್ಮಂ ಮಚ್ಚಸ್ಸ ಪಾಪಕನ್ತಿ** ಪರಸ್ಸ ಮಚ್ಚಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪನಿಧಾಯ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಾಪಕಂ ವಧಬನ್ಧಾದಿಕಮ್ಮಂ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ, ಪರೇನ ನ ಕಾರಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ತನಾ ತಂ ನ ಸೇವೇಯ್ಯಾತಿ** ಅತ್ತನಾಪಿ ತಂ

ಪಾಪಕಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ। ಕಸ್ಮಾ? **ಕಮ್ಮಬನ್ಧೂ ಹಿ ಮಾತಿಯಾ** ಇಮೇ ಮಾತಿಯಾ ಮಚ್ಚಾ ಕಮ್ಮದಾಯಾದಾ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನಾ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಪರೇನಪಿ ನ ಕಾರಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಪರೇ ವಚನಾ ಚೋರೋತಿ ಅತ್ತನಾ ಚೋರಿಯಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರವಚನಾ ಪರಸ್ಸ ವಚನಮತ್ತೇನ ಚೋರೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾ **ನ ಪರೇ ವಚನಾ ಮುನಿ** ಪರಸ್ಸ ವಚನಮತ್ತೇನ ಮುನಿ ಸುವಿಸುದ್ಧಕಾಯವಚೀಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ನ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಹಿ **ಪರೇ**ತಿ ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಪರೇಸನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಪರೇತಿ ಸಂ-ಕಾರಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅತ್ತಾ ಚ ನಂ ಯಥಾ ವೇದೀ**ತಿ ನಂ ಸತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಚಿತ್ತಂ ಯಥಾ "ಅಹಂ ಪರಿಸುದ್ಧೋ, ಅಪರಿಸುದ್ಧೋ ವಾ"ತಿ ಯಾಥಾವತೋ ಅವೇದಿ ಜಾನಾತಿ। **ದೇವಾಪಿ ನಂ ತಥಾ ವಿದೂ**ತಿ ವಿಸುದ್ಧಿದೇವಾ, ಉಪಪತ್ತಿದೇವಾ ಚ ತಥಾ ವಿದೂ ವಿದನ್ತಿ ಜಾನನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಯಂ ತಾದಿಸಾ ದೇವಾ ಚ ಪಮಾಣಂ ಸುದ್ಧಾಸುದ್ಧಾನಂ ಸುದ್ಧಾಸುದ್ಧಭಾವಜಾನನೇ, ನ ಯೇ ಕೇಚಿ ಇಚ್ಛಾದೋಸಪರೇತಾ ಸತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪರೇತಿ ಪಣ್ಡಿತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಞ್ಞೇ, ಕುಸಲಾಕುಸಲಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಸುಭತಂ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಅನಿಚ್ಚತಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಇಧ ಪರೇ ನಾಮ। ತೇ **ಮಯಮೇತ್ಥ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಜೀವಲೋಕೇ **ಯಮಾಮ** ಉಪರಮಾಮ, "ಸತತಂ ಸಮಿತಂ ಮಚ್ಚು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ವಿಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಯೇ ಚ ತತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತಾ "ಮಯಂ ಮಚ್ಚು ಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ವಿಜಾನನ್ತಿ। **ತತೋ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಮೇಧಗಾ**ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ತೇ ಜಾನನ್ತಾ ಮೇಧಗಾನಂ ಪರವಿಹಿಂಸನಾನಂ ವೂಪಸಮಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಅತ್ತನಾ ಪರೇ ಚ ಅಞ್ಞೇ ನ ಮೇಧನ್ತಿ ನ ಬಾಧೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತ್ವಂ ಪನ ಜೀವಿತನಿಮಿತ್ತಂ ಅಚೋರೇ ಚೋರೇ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ದಣ್ಡನೇನ ಸಾಮಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ಧನಜಾನಿಯಾ ಬಾಧಸಿ ಪಞ್ಞಾವೇಕಲ್ಲತೋ। ತಥಾ ಅಕರೋನ್ತೋಪಿ **ಜೀವತೇ ವಾಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಅಪಿ ವಿತ್ತಪರಿಕ್ಖಯೋ** ಪರಿಕ್ಖೀಣಧನೋಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಜಾತಿಕೋ ಇತರೀತರಸನ್ತೋಸೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಅನವಜ್ಜಾಯ ಜೀವಿಕಾಯ ಜೀವತಿಯೇವ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಪಞ್ಞಾಜೀವಿಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಸೇಟ್ಠ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೭೩, ೨೪೬; ಸು॰ ನಿ॰ ೧೮೪)। ದುಮ್ಮೇಧಪುಗ್ಗಲೋ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅಲಾಭೇನ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಅತ್ಥಂ ವಿರಾಧೇನ್ತೋ ವಿತ್ತವಾಪಿ ನ ಜೀವತಿ ಗರಹಾದಿಪವತ್ತಿಯಾ ಜೀವನ್ತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಅನುಪಾಯಞ್ಞುತಾಯ ಯಥಾಧಿಗತಂ ಧನಂ ನಾಸೇನ್ತೋ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿಯೇವ।

ಇಮಾ ಕಿರ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಗಾಥಾ ಥೇರೋ ಸುಪಿನನ್ತೇನ ರಞ್ಞೋ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ ಸುಪಿನಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಂ ನಮಸ್ಸನ್ತೋಯೇವ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ದಿಟ್ಠನಿಯಾಮೇನ ಸುಪಿನಂ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ತಾ ಗಾಥಾ ಪಚ್ಚನುಭಾಸಿತ್ವಾ **"ಸಬ್ಬಂ ಸುಣಾತೀ"**ತಿಆದಿನಾ ದ್ವೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ರಾಜಾನಂ ಓವದಿ। ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಂ ಸುಣಾತಿ ಸೋತೇನಾ**ತಿ ಇಧ ಸೋತಬ್ಬಂ ಸದ್ದಂ ಆಪಾಥಗತಂ ಸಬ್ಬಂ ಸುಭಾಸಿತಂ ದುಬ್ಭಾಸಿತಞ್ಚ ಅಬಧಿರೋ ಸೋತೇನ ಸುಣಾತಿ। ತಥಾ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ಸುನ್ದರಂ ಅಸುನ್ದರಮ್ಪಿ ಚಕ್ಖುನಾ ಅನನ್ಧೋ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಯಮಿನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಭಾವೋ। ತತ್ಥ ಪನ **ನ ಚ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ಧೀರೋ, ಸಬ್ಬಂ ಉಜ್ಝಿತು**ನ್ತಿ ಚ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಮೇತಂ। ಯಞ್ಹಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತಂ ವಾ, ನ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಧೀರೋ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ ಉಜ್ಝಿತುಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತುಂ ಗಹೇತುಂ ವಾ ಅರಹತಿ। ಗುಣಾಗುಣಂ ಪನ ತತ್ಥ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಜ್ಝಿತಬ್ಬಮೇವ ಉಜ್ಝಿತುಂ ಗಹೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಗಹೇತುಂ ಅರಹತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಚಕ್ಖುಮಾಸ್ಸ ಯಥಾ ಅನ್ಧೋ** ಚಕ್ಖುಮಾಪಿ ಸಮಾನೋ ಉಜ್ಝಿತಬ್ಬೇ ದಿಟ್ಠೇ ಅನ್ಧೋ ಯಥಾ ಅಸ್ಸ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಯ ಭವೇಯ್ಯ, ತಥಾ ಉಜ್ಝಿತಬ್ಬೇ ಸುತೇ ಸೋತವಾಪಿ ಬಧಿರೋ ಯಥಾ ಅಸ್ಸ ಅಸುಣನ್ತೋ ವಿಯ ಭವೇಯ್ಯ। **ಪಞ್ಞವಾಸ್ಸ ಯಥಾ ಮೂಗೋ**ತಿ ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾಯ ಪಞ್ಞವಾ ವಚನಕುಸಲೋಪಿ ಅವತ್ತಬ್ಬೇ ಮೂಗೋ ವಿಯ ಭವೇಯ್ಯ। **ಬಲವಾ** ಥಾಮಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ಅಕತ್ತಬ್ಬೇ ದುಬ್ಬಲೋರಿವ, ರಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಅಸಮತ್ಥೋ ವಿಯ ಭವೇಯ್ಯ। **ಅಥ ಅತ್ಥೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ, ಸಯೇಥ ಮತಸಾಯಿಕ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಕಾತಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಮತಸಾಯಿಕಂ ಸಯೇಥ, ಮತಸಾಯಿಕಂ ಸಯಿತ್ವಾಪಿ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ತೀರೇತಬ್ಬಮೇವ, ನ ವಿರಾಧೇತಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ **ಅಥ ಅತ್ಥೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಅಕರಣೀಯೇ ಅತ್ಥೇ ಕಿಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ

ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಮತಸಾಯಿಕಂ ಸಯೇಥ, ಮತಸಾಯಿಕಂ ಸಯಿತ್ವಾಪಿ ತಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ನ ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ ಅಯುತ್ತಂ ಕಾತುಮರಹತೀತಿ ಏವಂ ಥೇರೇನ ಓವದಿತೋ ರಾಜಾ ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಕಾತಬ್ಬೇಯೇವ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೋ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸಿರಿಮಿತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಕ್ಕೋಧನೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಿರಿಮಿತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಮಹದ್ಧನಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸಿರಿಮಿತ್ತೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಮಾತಾ ಸಿರಿಗುತ್ತಸ್ಸ ಭಗಿನೀ। ತಸ್ಸ ವತ್ಥು **ಧಮ್ಮಪದವಣ್ಣನಾಯಂ** (ಧ॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ಗರಹದಿನ್ನವತ್ಥು) ಆಗತಮೇವ। ಸೋ ಸಿರಿಗುತ್ತಸ್ಸ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಸಿರಿಮಿತ್ತೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧನಪಾಲದಮನೇ ಲದ್ಧಪ್ಪಸಾದೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। ಏಕದಿವಸಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸಿತುಂ ಆಸನಂ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಕಥೇನ್ತೋ ಚ ಉಳಾರತರೇ ಗುಣೇ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ –

೫೦೨"ಅಕ್ಕೋಧನೋನುಪನಾಹೀ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
ಸ ವೇ ತಾದಿಸಕೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತಿ॥

೫೦೩"ಅಕ್ಕೋಧನೋನುಪನಾಹೀ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಸದಾ ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತಿ॥

೫೦೪"ಅಕ್ಕೋಧನೋನುಪನಾಹೀ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
ಕಲ್ಯಾಣಸೀಲೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತಿ॥

೫೦೫"ಅಕ್ಕೋಧನೋನುಪನಾಹೀ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತಿ॥

೫೦೬"ಅಕ್ಕೋಧನೋನುಪನಾಹೀ, ಅಮಾಯೋ ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ।
ಕಲ್ಯಾಣಪಞ್ಞೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಪೇಚ್ಚ ನ ಸೋಚತಿ॥

೫೦೭"ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ ತಥಾಗತೇ, ಅಚಲಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಸೀಲಞ್ಚ ಯಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಅರಿಯಕನ್ತಂ ಪಸಂಸಿತಂ॥

೫೦೮"ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಯಸ್ಸತ್ಥಿ, ಉಜುಭೂತಞ್ಚ ದಸ್ಸನಂ।
ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು, ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ॥

೫೦೯"ತಸ್ಮಾ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ, ಪಸಾದಂ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಂ।
ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಮೇಧಾವೀ, ಸರಂ ಬುದ್ಧಾನ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥ – ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಕ್ಕೋಧನೋ**ತಿ ಅಕುಜ್ಝನಸೀಲೋ। ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಹಿ ಕೋಧುಪ್ಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತೇ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಕೋಪಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಾದಕೋ। **ಅನುಪನಾಹೀ**ತಿ ನ ಉಪನಾಹಕೋ, ಪರೇಹಿ ಕತಂ ಅಪರಾಧಂ ಪಟಿಚ್ಚ "ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿ ಮಂ ಅವಧಿ ಮಂ, ಅಜಿನಿ ಮಂ ಅಹಾಸಿ ಮೇ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಪ॰ ೩; ಮಹಾವ॰ ೪೬೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೩೭) ಕೋಧಸ್ಸ ಅನುಪನಯ್ಹನಸೀಲೋ। ಸನ್ತದೋಸಪಟಿಚ್ಛಾದನಲಕ್ಖಣಾಯ ಮಾಯಾಯ ಅಭಾವತೋ **ಅಮಾಯೋ**। ಪಿಸುಣವಾಚಾವಿರಹಿತತೋ **ರಿತ್ತಪೇಸುಣೋ, ಸ ವೇ ತಾದಿಸಕೋ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಸೋ ತಥಾರೂಪೋ ತಥಾಜಾತಿಕೋ ಯಥಾವುತ್ತಗುಣಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು । ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ **ಪೇಚ್ಚ** ಪರಲೋಕೇ ನ ಸೋಚತಿ ಸೋಕನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। ಚಕ್ಖುದ್ವಾರಾದಯೋ ಕಾಯದ್ವಾರಾದಯೋ ಚ ಗುತ್ತಾ ಪಿಹಿತಾ ಸಂವುತಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ**। **ಕಲ್ಯಾಣಸೀಲೋ**ತಿ ಸುನ್ದರಸೀಲೋ ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ। **ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ**ತಿ -

"ಪಿಯೋ ಗರುಭಾವನಿಯೋ, ವತ್ತಾ ಚ ವಚನಕ್ಖಮೋ।
ಗಮ್ಭೀರಞ್ಚ ಕಥಂ ಕತ್ತಾ, ನೋ ಚಟ್ಠಾನೇ ನಿಯೋಜಯೇ"ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೩೭) -

ಏವಂ ವಿಭಾವಿತಲಕ್ಖಣೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ। **ಕಲ್ಯಾಣಪಞ್ಞೋ**ತಿ ಸುನ್ದರಪಞ್ಞೋ। ಯದಿಪಿ ಪಞ್ಞಾ ನಾಮ ಅಸುನ್ದರಾ ನತ್ಥಿ, ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾಯ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯ ವಸೇನ ಏವಂ ವುತ್ತಂ

ಏವಮೇತ್ಥ ಕೋಧಾದೀನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನವಸೇನ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಚ ಅಕ್ಕೋಧನಾದಿಮುಖೇನ, ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿತಲೋಕುತ್ತರಸದ್ಧಾದಿಕೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾಯ ಏವ ಗಾಥಾಯ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯಸ್ಸ ಸದ್ಧಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಯಸ್ಸ** ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ **ತಥಾಗತೇ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ "ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ"ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ ಮಗ್ಗೇನಾಗತಸದ್ಧಾ, ತತೋ ಏವ **ಅಚಲಾ** ಅವಿಕಮ್ಪಾ ಸುಟ್ಠು ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। "ಅತ್ಥೀ"ತಿ, ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ಅರಿಯಕನ್ತ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಾನಂ ಕನ್ತಂ ಪಿಯಾಯಿತಂ ಭವನ್ತರೇಪಿ ಅವಿಜಹನತೋ। **ಪಸಂಸಿತ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಪಸಟ್ಠಂ, ವಣ್ಣಿತಂ ಥೋಮಿತಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಯೋಜನಾ। ತಂ ಪನೇತಂ ಸೀಲಂ ಗಹಟ್ಠಸೀಲಂ ಪಬ್ಬಜಿತಸೀಲನ್ತಿ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥ ಗಹಟ್ಠಸೀಲಂ ನಾಮ ಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಲಂ, ಯಂ ಗಹಟ್ಠೇನ ರಕ್ಖಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ಪಬ್ಬಜಿತಸೀಲಂ ನಾಮ ದಸಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಲಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ, ತಯಿದಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಖಣ್ಡಾದಿಭಾವೇನ ಅಪರಾಮಟ್ಠತಾಯ "ಕಲ್ಯಾಣ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಯಸ್ಸತ್ಥೀತಿ "ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ"ತಿಆದಿನಾ ಅರಿಯಸಙ್ಘೇ ಪಸಾದೋ ಸದ್ಧಾ ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಅಚಲೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಉಜುಭೂತಞ್ಚ ದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿವಙ್ಕಾಭಾವತೋ ಕಿಲೇಸವಙ್ಕಾಭಾವತೋ ಚ ಉಜುಭೂತಂ। ಅಕುಟಿಲಂ ಅಜಿಮ್ಹಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾದಸ್ಸನಞ್ಚೇವ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯನಾಮರೂಪದಸ್ಸನಞ್ಚಾತಿ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಂ ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಅಚಲಂ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಅದಲಿದ್ದೋತಿ ತಂ ಆಹು** ಸದ್ಧಾಧನಂ, ಸೀಲಧನಂ, ಸುತಧನಂ, ಚಾಗಧನಂ, ಪಞ್ಞಾಧನನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ ಸುವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಧನಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ "ಅದಲಿದ್ದೋ"ತಿ ತಂ ತಾದಿಸಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಅರಿಯಾ ಆಹು। **ಅಮೋಘಂ ತಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ** ತಸ್ಸ ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಜೀವಿತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಅತ್ಥಾಧಿಗಮೇನ ಅಮೋಘಂ ಅವಞ್ಝಂ ಸಫಲಮೇವಾತಿ ಆಹೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾತಿ , ಯಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತಸದ್ಧಾದಿಗುಣಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ "ಅದಲಿದ್ದೋ ಅಮೋಘಜೀವಿತೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪೋ ಭವೇಯ್ಯನ್ತಿ। **ಸದ್ಧಞ್ಚ...ಪೇ॰... ಸಾಸನ**ನ್ತಿ "ಸಬ್ಬಪಾಪಸ್ಸ ಅಕರಣ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೩; ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೯೦) ವುತ್ತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದಂ ಸದ್ಧಞ್ಚೇವ ಸೀಲಞ್ಚ ಧಮ್ಮದಸ್ಸನಹೇತುಕಂ ಧಮ್ಮೇ ಸುನಿಚ್ಛಯಾ ವಿಮೋಕ್ಖಭೂತಂ ಪಸಾದಞ್ಚ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ ವಡ್ಢೇಯ್ಯಾತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಮುಖೇನ ಅತ್ತನಿ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗುಣೇ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಸಿರಿಮಿತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯದಾ ಪಠಮಮದ್ದಕ್ಖಿನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಯಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ತುಮ್ಹೇ ಇತೋ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ಥಕೇ - 'ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಂ ಅಯಂ ಮಮ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗೋ'ತಿ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಯಿತ್ಥ, ಅಹಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಸ್ಸ ಬಲೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಅಕಾಸಿ। ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಪನಸ್ಸ ತಥೇವ ಭಗವತಿ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಮನೋಮಯಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸಾಭಿನಿಮ್ಮಾನಂ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕೋಸಲ್ಲನ್ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಭಗವಾ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪತ್ಥನಂ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪತ್ಥನಾ ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ತೇ ಉಭೋಪಿ ಜನಾ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ತತ್ಥ ಮಹಾಪನ್ಥಕಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಕತಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಂ ನ ಕಥೀಯತಿ। ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಪನ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವೀಸತಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಓದಾತಕಸಿಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಪದಾನೇ ಪನ "ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ತಾಪಸೋ ಹುತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸನ್ತೋ ತತ್ಥ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತೇನ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸೀ"ತಿ ಆಗತಂ। ತೇಸಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತಾನಂಯೇವ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ। ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವೇಳುವನೇ ಮಹಾವಿಹಾರೇ ವಿಹರತಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ರಾಜಗಹೇ ಧನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಧೀತಾ ಅತ್ತನೋ ದಾಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ಥವಂ ಕತ್ವಾ ಞಾತಕೇಹಿ ಭೀತಾ ಹತ್ಥಸಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಸನ್ತೀ ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಗಬ್ಭಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕಗಬ್ಭಾ "ಞಾತಿಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಜಾಯಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಯೇವ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಮಿನಾ ನಿವತ್ತಿತಾ ಪುಬ್ಬೇ ವಸಿತಟ್ಠಾನೇ ವಸನ್ತೀ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಪನ್ಥೇ ಜಾತತ್ತಾ **ಪನ್ಥಕೋ**ತಿ, ನಾಮಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಆಧಾವಿತ್ವಾ ವಿಧಾವಿತ್ವಾ ವಿಚರಣಕಾಲೇ ತಮೇವ ಪಟಿಚ್ಚ ದುತಿಯಂ ಗಬ್ಭಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಪಕ್ಕಗಬ್ಭಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾಯಿತ್ವಾ ಸಾಮಿನಾ ನಿವತ್ತಿತಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಸ್ಸ **ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ**ತಿ ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ **ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾವಸಿತಟ್ಠಾನೇಯೇವ ವಸನ್ತೀ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ದಾರಕೇಸು ವಡ್ಢನ್ತೇಸು ತೇಹಿ, "ಅಮ್ಮ, ಅಯ್ಯಕಕುಲಂ ನೋ ದಸ್ಸೇಹೀ"ತಿ ನಿಬನ್ಧಿಯಮಾನಾ ದಾರಕೇ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಾರಕಾ ಧನಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹೇ ವಡ್ಢನ್ತಿ। ತೇಸು ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಅತಿದಹರೋ। ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಪನ ಅಯ್ಯಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಹ ದಸ್ಸನೇನ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಪಿತಾಮಹಂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಬಹುಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಣ್ಣವಸ್ಸೋ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಸೇಸತೋ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಜ್ಝಾನಾನಂ ಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ತತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಇತಿ ಸೋ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಜಾತೋ। ಸೋ ಝಾನಸುಖೇನ ಫಲಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅಧಿಗತಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಞ್ಜಾತಸೋಮನಸ್ಸೋ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೋ -

೫೧೦."ಯದಾ ಪಠಮಮದ್ದಕ್ಖಿಂ, ಸತ್ಥಾರಮಕುತೋಭಯಂ।

ತತೋ ಮೇ ಅಹು ಸಂವೇಗೋ, ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಪುರಿಸುತ್ತಮಂ॥

೫೧೧"ಸಿರಿಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಾದೇಹಿ, ಯೋ ಪಣಾಮೇಯ್ಯ ಆಗತಂ।
ಏತಾದಿಸಂ ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ, ಆರಾಧೇತ್ವಾ ವಿರಾಧಯೇ॥

೫೧೨"ತದಾಹಂ ಪುತ್ತದಾರಞ್ಚ, ಧನಧಞ್ಞಞ್ಚ ಛಡ್ಡಯಿಂ।
ಕೇಸಮಸ್ಸೂನಿ ಛೇದೇತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ॥

೫೧೩"ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಸುಸಂವುತೋ।
ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ವಿಹಾಸಿಂ ಅಪರಾಜಿತೋ॥

೫೧೪"ತತೋ ಮೇ ಪಣಿಧೀ ಆಸಿ, ಚೇತಸೋ ಅಭಿಪತ್ಥಿತೋ।
ನ ನಿಸೀದೇ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ, ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನೂಹತೇ॥

೫೧೫"ತಸ್ಸ ಮೇವಂ ವಿಹರತೋ, ಪಸ್ಸ ವೀರಿಯಪರಕ್ಕಮಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೫೧೬"ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸೋಧಿತಂ।
ಅರಹಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋಮ್ಹಿ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ನಿರೂಪಧಿ॥

೫೧೭"ತತೋ ರತ್ಯಾವಿವಸಾನೇ, ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಪತಿ।
ಸಬ್ಬಂ ತಣ್ಹಂ ವಿಸೋಸೇತ್ವಾ, ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಉಪಾವಿಸಿ"ನ್ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯದಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ। **ಪಠಮನ್ತಿ** ಆದಿತೋ। **ಅದ್ದಕ್ಖಿನ್ತಿ** ಪಸ್ಸಿಂ, **ಸತ್ಥಾರನ್ತಿ**, ಭಗವನ್ತಂ। **ಅಕುತೋಭಯನ್ತಿ** ನಿಬ್ಭಯಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಯಹೇತೂನಂ ಬೋಧಿಮೂಲೇಯೇವ ಪಹೀನತ್ತಾ ಕುತೋಚಿಪಿ ಭಯಾಭಾವತೋ **ಅಕುತೋಭಯಂ** ನಿಬ್ಭಯಂ, ಚತುವೇಸಾರಜ್ಜವಿಸಾರದಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥೇಹಿ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಯಥಾರಹಮನುಸಾಸನತೋ **ಸತ್ಥಾರಂ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತಾಮಹೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಯಾಯ ವೇಲಾಯ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಪಸ್ಸಿಂ, ತಂ **ಪುರಿಸುತ್ತಮಂ** ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ತತೋ ದಸ್ಸನಹೇತು **ತತೋ** ದಸ್ಸನತೋ ಪಚ್ಛಾ "ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಟ್ಠುಂ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಸೋತುಂ ನಾಲತ್ಥ"ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ **ಸಂವೇಗೋ ಅಹು** ಸಹೋತ್ತಪ್ಪಂ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಉಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗೋ ಪನಾಹಂ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ **ಸಿರಿಂ ಹತ್ಥೇಹೀತಿ** ಗಾಥಾಯ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಯೋ** ವಿಭವತ್ಥಿಕೋ ಪುರಿಸೋ "ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸವಿಗ್ಗಹಂ ಸಿರಿಂ ಸಯನೇ ಉಪಗತಂ ಹತ್ಥೇಹಿ ಚ ಪಾದೇಹಿ ಚ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತೋ **ಪಣಾಮೇಯ್ಯ** ನೀಹರೇಯ್ಯ, **ಸೋ** ತಥಾರೂಪೋ ಅಲಕ್ಖಿಕಪುರಿಸೋ ಏತಾದಿಸಂ **ಸತ್ಥಾರಂ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ **ಆರಾಧೇತ್ವಾ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ನವಮೇ ಖಣೇ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ **ವಿರಾಧಯೇ** ತಸ್ಸ ಓವಾದಾಕರಣೇನ ತಂ ವಿರಜ್ಝೇಯ್ಯ, ಅಹಂ ಪನೇವಂ ನ ಕರೋಮೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **"ತದಾಹಂ...ಪೇ॰... ಅನಗಾರಿಯ"**ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಛಡ್ಡಯಿನ್ತಿ**, ಪಜಹಿಂ। "ಛಡ್ಡಿಯ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ನನು ಅಯಂ ಥೇರೋ ದಾರಪರಿಗ್ಗಹಂ ಅಕತ್ವಾವ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಸೋ ಕಸ್ಮಾ "ಪುತ್ತದಾರಞ್ಚ ಛಡ್ಡಯಿ"ನ್ತಿ ಅವೋಚಾತಿ? ಯಥಾ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಅನಿಬ್ಬತ್ತಫಲಮೇವ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇ ತತೋ ಲದ್ಧಫಲೇಹಿ ಪರಿಹೀನೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸಿಕ್ಖಾಸಾಜೀವಸಮಾಪನ್ನೋತಿ ಯಾ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ತಾಯ ಚ, ಯತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಹ ಜೀವನ್ತಿ, ಏಕಜೀವಿಕಾ ಸಭಾಗವುತ್ತಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಸಙ್ಖಾತೇನ ಸಾಜೀವೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಿಕ್ಖನಭಾವೇನ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ, ಸಿಕ್ಖಂ ಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ ಸಾಜೀವಞ್ಚ ಅವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ತದುಭಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನ ಸುವಿಸುದ್ಧೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಸುಸಂವುತೋ**ತಿ ಮನಚ್ಛಟ್ಠೇಸು ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಸುಟ್ಠು ಸಂವುತೋ। ರೂಪಾದಿವಿಸಯೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾನಂ ಅಭಿಜ್ಝಾದೀನಂ ಪವತ್ತಿನಿವಾರಣವಸೇನ ಸತಿಕವಾಟೇನ ಸುಪಿಹಿತಚಕ್ಖಾದಿದ್ವಾರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸೀಲಸಮ್ಪತ್ತಿದಸ್ಸನೇನ ಇತರಸೀಲಮ್ಪಿ ಅತ್ಥತೋ ದಸ್ಸಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ **"ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧ"**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಭಾವನಾನುಯೋಗಮಾಹ। **ವಿಹಾಸಿಂ ಅಪರಾಜಿತೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸಮಾರಾದೀಹಿ ಅಪರಾಜಿತೋ ಏವ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರಿಂ, ಯಾವ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿ, ತಾವ ತೇಹಿ ಅನಭಿಭೂತೋ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ತೇ ಅಭಿಭವನ್ತೋ ಏವ ವಿಹಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತೋತಿ ತಸ್ಮಾ, ಯಸ್ಮಾ ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಸತ್ಥರಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಕಿಲೇಸಾಭಿಭವನಪಟಿಪತ್ತಿಯಞ್ಚ ಠಿತೋ, ತಸ್ಮಾ। **ಪಣಿಧೀ**ತಿ ಪಣಿಧಾನಂ। **ತತೋ** ವಾ ಚಿತ್ತಾಭಿನೀಹಾರೋ। **ಆಸೀ**ತಿ ಅಹೋಸಿ। **ಚೇತಸೋ ಅಭಿಪತ್ಥಿತೋ**ತಿ, ಮಮ ಚಿತ್ತೇನ ಇಚ್ಛಿತೋ। ಕೀದಿಸೋ ಪನ ಸೋತಿ ಆಹ **"ನ ನಿಸೀದೇ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ, ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನೂಹತೇ"**ತಿ। "ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಸಣ್ಡಾಸೇನ ಮಮ ಹದಯತೋ ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನುದ್ಧಟೇ ಮುಹುತ್ತಮ್ಪಿ ನ ನಿಸೀದೇ, ನಿಸಜ್ಜಂ ನ ಕಪ್ಪೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಮೇ ಚಿತ್ತಾಭಿನೀಹಾರೋ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಭಾವನಂ ಭಾವಯಿತ್ವಾ ಠಾನಚಙ್ಕಮೇಹೇವ ರತ್ತಿಂ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಝಾನಙ್ಗಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ತಸ್ಸ ಮೇ"**ತಿಆದಿ। **ನಿರೂಪಧೀ**ತಿ ಕಿಲೇಸುಪಧಿಆದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ನಿರುಪಧಿ। **ರತ್ಯಾವಿವಸಾನೇ**ತಿ ರತ್ತಿಭಾಗಸ್ಸ ವಿಗಮನೇ ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ। **ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಪತೀ**ತಿ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಂ ತಣ್ಹ**ನ್ತಿ ಕಾಮತಣ್ಹಾದಿಭೇದಂ ಸಬ್ಬಂ ತಣ್ಹಾಸೋತಂ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ **ವಿಸೋಸೇತ್ವಾ** ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ "ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲೇ ಅನೂಹತೇ ನ ನಿಸೀದೇ"ತಿ, ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಮೋಚಿತತ್ತಾ। **ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಉಪಾವಿಸಿ**ನ್ತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿನ್ತಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ನವಕನಿಪಾತೋ

೧. ಭೂತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ನವಕನಿಪಾತೇ **ಯದಾ ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಭೂತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಪುಞ್ಞಂ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸಿದ್ಧತ್ಥಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸೇನೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ "ಉಸಭಂ ಪವರ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅಭಿತ್ಥವಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾಕೇತನಗರಸ್ಸ ದ್ವಾರಗಾಮೇ ಮಹಾವಿಭವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಕಿರ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಜಾತಾ ಜಾತಾ ದಾರಕಾ ಬದ್ಧಾಘಾತೇನ ಏಕೇನ ಯಕ್ಖೇನ ಖಾದಿತಾ, ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕತ್ತಾ ಭೂತಾ ಆರಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಿಂಸು। ಯಕ್ಖೋ ಪನ ವೇಸ್ಸವಣಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗತೋ, ಪುನ ನಾಗಮಾಸಿ। ನಾಮಕರಣದಿವಸೇ ಚಸ್ಸ "ಏವಂ ಕತೇ ಅಮನುಸ್ಸಾ ಅನುಕಮ್ಪನ್ತಾ ಪರಿಹರೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ **ಭೂತೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಸೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪುಞ್ಞಬಲೇನ ಅನನ್ತರಾಯೋ ವಡ್ಢಿ, ತಸ್ಸ "ತಯೋ ಪಾಸಾದಾ ಅಹೇಸು"ನ್ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಯಸಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ವಿಭವಕಿತ್ತನೇ ವಿಯ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥರಿ ಸಾಕೇತೇ ವಸನ್ತೇ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ। ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅಜಕರಣಿಯಾ ನಾಮ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ಲೇಣೇ ವಸನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೭.೧೦-೧೮) -

"ಉಸಭಂ ಪವರಂ ವೀರಂ, ಮಹೇಸಿಂ ವಿಜಿತಾವಿನಂ।
ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಕೋ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದತಿ॥

"ಹಿಮವಾ ವಾಪರಿಮೇಯ್ಯೋ, ಸಾಗರೋವ ದುರುತ್ತರೋ।
ತಥೇವ ಝಾನಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಕೋ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದತಿ॥

"ವಸುಧಾ ಯಥಾಪ್ಪಮೇಯ್ಯಾ, ಚಿತ್ತಾ ವನವಟಂಸಕಾ।
ತಥೇವ ಸೀಲಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಕೋ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದತಿ॥

"ಅನಿಲಞ್ಜಸಾಸಙ್ಖುಬ್ಭೋ , ಯಥಾಕಾಸೋ ಅಸಙ್ಖಿಯೋ।
ತಥೇವ ಞಾಣಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಕೋ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದತಿ॥

"ಇಮಾಹಿ ಚತುಗಾಥಾಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸೇನಸವ್ಹಯೋ।
ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಥವಿತ್ವಾನ, ಸಿದ್ಧತ್ಥಂ ಅಪರಾಜಿತಂ॥

"ಚತುನ್ನವುತಿಕಪ್ಪಾನಿ, ದುಗ್ಗತಿಂ ನುಪಪಜ್ಜಥ।
ಸುಗತಿಂ ಸುಖಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ಅನುಭೋಸಿಮನಪ್ಪಕಂ॥

"ಚತುನ್ನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಥವಿತ್ವಾ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಥೋಮನಾಯ ಇದಂ ಫಲಂ॥

“ಚಾತುದ್ದಸಮ್ಹಿ ಕಪ್ಪಮ್ಹಿ, ಚತುರೋ ಆಸುಮುಗ್ಗತಾ।
ಸತ್ತರತನಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಮಹಬ್ಬಲಾ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಞಾತೀನಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಸಾಕೇತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಂ ತೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಿಯಮಾನೋ ಅಞ್ಜನವನೇ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಅತ್ತನಾ ವಸಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಗನ್ತುಕಾಮೋ ಗಮನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಞಾತಕಾ “ಇಧೇವ, ಭನ್ತೇ, ವಸಥ, ತುಮ್ಹೇಪಿ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸಥ, ಮಯಮ್ಪಿ ಪುಞ್ಞೇನ ವಡ್ಢಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಥೇರಂ ಯಾಚಿಂಸು। ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಂ ತತ್ಥ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ -

೫೧೮“ಯದಾ ದುಕ್ಖಂ ಜರಾಮರಣನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಅವಿದ್ದಸೂ ಯತ್ಥ ಸಿತಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾ।
ದುಕ್ಖಂ ಪರಿಞ್ಞಾಯ ಸತೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೧೯“ಯದಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾವಹನಿಂ ವಿಸತ್ತಿಕಂ, ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಘಾತದುಖಾಧಿವಾಹಿನಿಂ।
ತಣ್ಹಂ ಪಹನ್ತ್ವಾನ ಸತೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೦“ಯದಾ ಸಿವಂ ದ್ವೇಚತುರಙ್ಗಗಾಮಿನಂ, ಮಗ್ಗುತ್ತಮಂ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಸೋಧನಂ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸಿತ್ವ ಸತೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೧“ಯದಾ ಅಸೋಕಂ ವಿರಜಂ ಅಸಙ್ಖತಂ, ಸನ್ತಂ ಪದಂ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಸೋಧನಂ।
ಭಾವೇತಿ ಸಞ್ಞೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಂ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೨“ಯದಾ ನಭೇ ಗಜ್ಜತಿ ಮೇಘದುನ್ದುಭಿ, ಧಾರಾಕುಲಾ ವಿಹಗಪಥೇ ಸಮನ್ತತೋ।
ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಪಬ್ಭಾರಗತೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೩“ಯದಾ ನದೀನಂ ಕುಸುಮಾಕುಲಾನಂ, ವಿಚಿತ್ತ-ವಾನೇಯ್ಯ-ವಟಂಸಕಾನಂ।
ತೀರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸುಮನೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೪“ಯದಾ ನಿಸೀಥೇ ರಹಿತಮ್ಹಿ ಕಾನನೇ, ದೇವೇ ಗಳನ್ತಮ್ಹಿ ನದನ್ತಿ ದಾಠಿನೋ।
ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಪಬ್ಭಾರಗತೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೫“ಯದಾ ವಿತಕ್ಕೇ ಉಪರುನ್ಧಿಯತ್ತನೋ, ನಗನ್ತರೇ ನಗವಿವರಂ ಸಮಸ್ಸಿತೋ।
ವೀತದ್ದರೋ ವೀತಖಿಲೋವ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೨೬“ಯದಾ ಸುಖೀ ಮಲಖಿಲಸೋಕನಾಸನೋ,
ನಿರಗ್ಗಳೋ ನಿಬ್ಬನಥೋ ವಿಸಲ್ಲೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಬ್ಯನ್ತಿಕತೋವ ಝಾಯತಿ,
ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತೀ”ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥಾಯಂ ಪದಯೋಜನಾಮುಖೇನ ಪಠಮಗಾಥಾಯ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಾ - ಖನ್ಧಾನಂ ಪರಿಪಾಕೋ **ಜರಾ**। ಭೇದೋ **ಮರಣಂ**। ಜರಾಮರಣಸೀಸೇನ ಚೇತ್ಥ ಜರಾಮರಣವನ್ತೋ ಧಮ್ಮಾ ಗಹಿತಾ। "ತಯಿದಂ ಜರಾಮರಣಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ **ಅವಿದ್ದಸೂ** ಯಥಾಭೂತಂ ಅಜಾನನ್ತಾ **ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಯತ್ಥ** ಯಸ್ಮಿಂ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕೇ **ಸಿತಾ** ಪಟಿಬನ್ಧಾ ಅಲ್ಲೀನಾ, ತಂ "ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ, ಏತ್ತಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ನ ಇತೋ ಭಿಯ್ಯೋ"ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ, ಇಧ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ **ಸತೋ** ಸಮ್ಪಜಾನೋ, **ಪಣ್ಡಿತೋ** ಭಿಕ್ಖು, **ಯದಾ** ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಝಾಯತಿ। **ತತೋ** ವಿಪಸ್ಸನಾರತಿತೋ ಮಗ್ಗಫಲರತಿತೋ ಚ **ಪರಮತರಂ** ಉತ್ತಮತರಂ ರತಿಂ **ನ ವಿನ್ದತಿ** ನಪ್ಪಟಿಲಭತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

"ಯತೋ ಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
ಲಭತೀ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಮತಂ ತಂ ವಿಜಾನತಂ॥

"ಪಠಬ್ಯಾ ಏಕರಜ್ಜೇನ, ಸಗ್ಗಸ್ಸ ಗಮನೇನ ವಾ।
ಸಬ್ಬಲೋಕಾಧಿಪಚ್ಚೇನ, ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ವರ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೭೪, ೧೭೮)।

ಏವಂ ಪರಿಞ್ಞಾಭಿಸಮಯಮುಖೇನ ವಿವೇಕರತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಹಾನಾಭಿಸಮಯಾದಿಮುಖೇನಪಿ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ದುತಿಯಾದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ದುಕ್ಖಸ್ಸಾವಹನಿ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಪವತ್ತಿಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಸತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ತಣ್ಹಂ। ಸಾ ಹಿ ವಿಸತಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಾಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಟಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಕ್ಕತೀತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಂ ಹರತೀತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಂವಾದಿಕಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಮೂಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಫಲಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಪರಿಭೋಗಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾ, ವಿಸಾಲಾ ವಾ ಪನ ಸಾ ತಣ್ಹಾ ರೂಪೇ ಸದ್ದೇ ಗನ್ಧೇ ರಸೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮೇ ಕುಲೇ ಗಣೇ ವಿತ್ಥಟಾತಿ ವಿಸತ್ತಿಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾತದುಖಾಧಿವಾಹಿನಿ**ನ್ತಿ ಸತ್ತಸನ್ತಾನಂ ಸಂಸಾರೇ ಪಪಞ್ಚೇನ್ತಿ ವಿತ್ಥಾರೇನ್ತೀತಿ ಪಪಞ್ಚಾ, ರಾಗಾದಯೋ ಮಾನಾದಯೋ ಚ। ತೇ ಏವ ಪವತ್ತಿದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾತಟ್ಠೇನ ಸಙ್ಖಾತಾ, ಸದರಥಪರಿಳಾಹಸಭಾವತ್ತಾ ದುಕ್ಖಞ್ಚಾತಿ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾತದುಖಂ, ತಸ್ಸ ಅಧಿವಾಹತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತನತೋ ಪಪಞ್ಚಸಙ್ಖಾತದುಖಾಧಿವಾಹಿನೀ। ತಂ ತಣ್ಹಂ **ಪಹನ್ತ್ವಾನಾ**ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ।

ಸಿವನ್ತಿ ಖೇಮಂ, ಅಖೇಮಕರಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದನೇನ ತೇಹಿ ಅನುಪದ್ದುತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂ ವಸೇನ ದ್ವಿಚತುರಙ್ಗೋ ಹುತ್ವಾ ಅರಿಯೇ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗಮೇತೀತಿ **ದ್ವೇಚತುರಙ್ಗಗಾಮಿನಂ,** ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಞ್ಚೇತ್ಥ ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪೋ ಕತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ರೂಪೂಪಪತ್ತಿಮಗ್ಗಾದೀಸು ಸಬ್ಬೇಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಉತ್ತಮತ್ತಾ **ಮಗ್ಗುತ್ತಮಂ**। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಮಗ್ಗಾನಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಸೇಟ್ಠೋ"ತಿಆದಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೭೩)। ಸಬ್ಬೇಹಿ ಕಿಲೇಸಮಲೇಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸೋಧನತೋ **ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಸೋಧನಂ**। **ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ**ತಿ ಪಟಿವೇಧಪಞ್ಞಾಯ ಭಾವನಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ।

ಸೋಕಹೇತೂನಂ ಅಭಾವತೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚ ಸೋಕಾಭಾವಹೇತುತೋ ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಸೋಕೋತಿ **ಅಸೋಕಂ**। ತಥಾ ವಿಗತರಾಗಾದಿರಜತ್ತಾ **ವಿರಜಂ**। ನ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಸಙ್ಖತನ್ತಿ **ಅಸಙ್ಖತಂ**। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಚ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೂಪಸಮಭಾವತೋ, ಸಂಸಾರದುಕ್ಖದ್ದಿತೇಹಿ ಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬತೋ ಚ **ಸನ್ತಂ ಪದಂ**। ಸಬ್ಬೇಹಿ ಕಿಲೇಸಮಲೇಹಿ ಸತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಸೋಧನನಿಮಿತ್ತತೋ **ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಸೋಧನಂ**। **ಭಾವೇತೀ**ತಿ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಅಭಿಸಮೇತಿ। ಬಹುಕ್ಖತ್ತುಞ್ಹಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಿಸಮಯಂ ಪವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಆಲಮ್ಬಕೇ ಲಬ್ಭಮಾನವಿಸೇಸಕಂ ಆಲಮ್ಬಿತಬ್ಬೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। ಸಂಯೋಜನಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಬನ್ಧನಾನಂ ಛೇದನತೋ **ಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಂ**। ನಿಮಿತ್ತಞ್ಚೇತ್ಥ ಕತ್ತುಭಾವೇನ ಉಪಚಾರಿತಂ, ಯಥಾ ಅರಿಯಭಾವಕರಾನಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನೀತಿ। ಯಥಾ ಪುರಿಮಗಾಥಾಸು ಯದಾ ಝಾಯತಿ, ತದಾ ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಏವಂ ಇಧ ಯದಾ ಭಾವೇತಿ, ತದಾ ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ನ ವಿನ್ದತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅನುಪನೇತ್ವಾವ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿವೇಧಕಿತ್ತನೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅತ್ತನಾ ವಸಿತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ವಿವಿತ್ತಭಾವೇನ ಫಾಸುತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಯದಾ ನಭೇ**”ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ನಭೇತಿ** ಆಕಾಸೇ। ಸಿನಿದ್ಧಗಮ್ಭೀರನಿಗ್ಘೋಸತಾಯ ಮೇಘೋಯೇವ ದುನ್ದುಭಿ **ಮೇಘದುನ್ದುಭಿ**। ಸಮನ್ತತೋ ಪಗ್ಘರನ್ತೀಹಿ ಧಾರಾಹಿ ಆಕುಲಾತಿ **ಧಾರಾಕುಲಾ**। ವಿಹಗಾನಂ ಪಕ್ಖೀನಂ ಗಮನಮಗ್ಗತ್ತಾ **ವಿಹಗಪಥೇ** ನಭೇತಿ ಯೋಜನಾ। **ತತೋತಿ** ಝಾನರತಿತೋ।

ಕುಸುಮಾಕುಲಾನನ್ತಿ ತರೂಹಿ ಗಳಿತಕುಸುಮೇಹಿ ಸಮೋಹಿತಾನಂ। **ವಿಚಿತ್ತವಾನೇಯ್ಯವಟಂಸಕಾನ**ನ್ತಿ ವನೇ ಜಾತತ್ತಾ ವಾನೇಯ್ಯಾನಿ ವನಪುಪ್ಫಾನಿ, ವಿಚಿತ್ತಾನಿ ವಾನೇಯ್ಯಾನಿ ವಟಂಸಕಾನಿ ಏತಾಸನ್ತಿ ವಿಚಿತ್ತವಾನೇಯ್ಯವಟಂಸಕಾ ನದಿಯೋ, ತಾಸಂ ನಾನಾವಿಧವನಪುಪ್ಫವಟಂಸಕಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮವಸೇನ ಸುನ್ದರೋ ಮನೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಸುಮನೋ** ಝಾಯತಿ।

ನಿಸೀಥೇತಿ ರತ್ತಿಯಂ। **ರಹಿತಮ್ಹೀ**ತಿ, ಜನಸಮ್ಬಾಧವಿರಹಿತೇ ವಿವಿತ್ತೇ। **ದೇವೇ**ತಿ ಮೇಘೇ। **ಗಳನ್ತಮ್ಹೀ**ತಿ ವುಟ್ಠಿಧಾರಾಯೋ ಪಗ್ಘರನ್ತೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ। **ದಾಠಿನೋ**ತಿ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಯೋ ಪಟಿಪಕ್ಖಸತ್ತಾ। ತೇ ಹಿ ದಾಠಾವುಧಾತಿ “ದಾಠಿನೋ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, **ನದನ್ತಿ ದಾಠಿನೋ**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಜನವಿವೇಕದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ಗಹಿತಂ।

ವಿತಕ್ಕೇ ಉಪರುನ್ಧಿಯತ್ತನೋತಿ ಅತ್ತಸನ್ತಾನಪರಿಯಾಪನ್ನತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿಕೇ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕೇ ಪಟಿಪಕ್ಖಬಲೇನ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ। ಅತ್ತನೋತಿ ವಾ ಇದಂ ವಿನ್ದತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ “ತತೋ ರತಿಂ ಪರಮತರಂ ಅತ್ತನಾ ನ ವಿನ್ದತೀ”ತಿ। **ನಗನ್ತರೇ**ತಿ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ। **ನಗವಿವರ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಗುಹಂ ಪಬ್ಭಾರಂ ವಾ। **ಸಮಸ್ಸಿತೋ**ತಿ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಉಪಗತೋ। **ವೀತದ್ದರೋ**ತಿ ವಿಗತಕಿಲೇಸದರಥೋ। **ವೀತಖಿಲೋ**ತಿ ಪಹೀನಚೇತೋಖಿಲೋ।

ಸುಖೀತಿ ಝಾನಾದಿಸುಖೇನ ಸುಖಿತೋ। **ಮಲಖಿಲಸೋಕನಾಸನೋ**ತಿ ರಾಗಾದೀನಂ ಮಲಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾನಂ ಞಾತಿವಿಯೋಗಾದಿಹೇತುಕಸ್ಸ ಸೋಕಸ್ಸ ಚ ಪಹಾಯಕೋ। **ನಿರಗ್ಗಳೋ**ತಿ, ಅಗ್ಗಳಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅವಿಜ್ಜಾ ನಿಬ್ಬಾನಪುರಪವೇಸನಿವಾರಣತೋ, ತದಭಾವತೋ ನಿರಗ್ಗಳೋ। **ನಿಬ್ಬನಥೋ**ತಿ ನಿತಣ್ಹೋ। **ವಿಸಲ್ಲೋ**ತಿ, ವಿಗತರಾಗಾದಿಸಲ್ಲೋ। **ಸಬ್ಬಾಸವೇ**ತಿ, ಕಾಮಾಸವಾದಿಕೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಆಸವೇ। **ಬ್ಯನ್ತಿಕತೋ**ತಿ ಬ್ಯನ್ತಿಕತಾವೀ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ವಿಗತನ್ತೇ ಕತ್ವಾ ಠಿತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರತ್ಥಂ ಯದಾ ಝಾಯತಿ, ತತೋ ಝಾನರತಿತೋ ಪರಮತರಂ ರತಿಂ ನ ವಿನ್ದತೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಥೇರೋ ಅಜಕರಣೀತೀರಮೇವ ಗತೋ।

ಭೂತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನವಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ದಸಕನಿಪಾತೋ

೧. ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ದಸಕನಿಪಾತೇ **ಅಙ್ಗಾರಿನೋ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಕುಲಪ್ಪಸಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಜ್ಜಂ ಅಭಿನೀಹಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ।

ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅಮಚ್ಚಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕದಿವಸಂಯೇವ ಜಾತೋತಿ ತಂದಿವಸಂಯೇವ ನಂ ದುಕೂಲಚುಮ್ಬಟೇ ನಿಪಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಯಿಂಸು। ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖೋ, ರಾಹುಲಮಾತಾ, ಚತ್ತಾರೋ ನಿಧೀ, ಆರೋಹನಿಯಹತ್ಥೀ, ಅಸ್ಸಕಣ್ಡಕೋ, ಛನ್ನೋ ಕಾಳುದಾಯೀತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತ ಏಕದಿವಸಂಯೇವ ಜಾತತ್ತಾ ಸಹಜಾತಾ ನಾಮ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಸಕಲನಗರಸ್ಸ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತದಿವಸೇ ಜಾತತ್ತಾ **ಉದಾಯೀ**ತ್ವೇವ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು, ಥೋಕಂ ಕಾಳಧಾತುಕತ್ತಾ ಪನ **ಕಾಳುದಾಯೀ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿತ್ಥ। ಸೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕುಮಾರಕೀಳಂ ಕೀಳನ್ತೋ ವುದ್ಧಿಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಪರಭಾಗೇ ಲೋಕನಾಥೇ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವೇಳುವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರಂ ಏಕಂ ಅಮಚ್ಚಂ "ಪುತ್ತಂ ಮೇ ಇಧಾನೇಹೀ"ತಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾವೇಲಾಯ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸಪರಿಸೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ಅಥ ನೇ ಸತ್ಥಾ "ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತಿ। ಸಬ್ಬೇ ತಙ್ಖಣಂಯೇವ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ। ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಅರಿಯಾ ಮಜ್ಝತ್ತಾವ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ರಞ್ಞಾ ಪಹಿತಸಾಸನಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ನ ಕಥೇಸಿ। ರಾಜಾ "ನೇವ ಗತಬಲಕೋಟ್ಠಕೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಸಾಸನಂ ಸುಯ್ಯತೀ"ತಿ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅಮಚ್ಚಂ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸೇನ ಪೇಸೇಸಿ । ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ತಥಾ ಪಟಿಪನ್ನೇ ಅಪರನ್ತಿ ಏವಂ ನವಹಿ ಅಮಚ್ಚೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನವ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಪೇಸೇಸಿ ಸಬ್ಬೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೇಸುಂ।

ಅಥ ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ – "ಏತ್ತಕಾ ಜನಾ ಮಯಿ ಸಿನೇಹಾಭಾವೇನ ದಸಬಲಸ್ಸ ಇಧಾಗಮನತ್ಥಾಯ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥಯಿಂಸು, ಅಯಂ ಖೋ ಪನ ಉದಾಯೀ ದಸಬಲೇನ ಸಮವಯೋ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಿಕೋ, ಮಯಿ ಚ ಸಿನೇಹವಾ, ಇಮಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, "ತಾತ, ತ್ವಂ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಸಬಲಂ ಆನೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ "ಸಚಾಹಂ, ದೇವ, ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಇಧಾನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಮಮ ಪುತ್ತಂ ದಸ್ಸೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ ರಾಜಗಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾವೇಲಾಯ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಸಪರಿವಾರೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪.೪೮-೬೩) –

"ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಅದ್ಧಾನಂ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ, ಚರತೋ ಚಾರಿಕಂ ತದಾ॥

"ಸುಫುಲ್ಲಂ ಪದುಮಂ ಗಯ್ಹ, ಉಪ್ಪಲಂ ಮಲ್ಲಿಕಞ್ಚಹಂ।
ಪರಮನ್ನಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಅದಾಸಿಂ ಸತ್ಥುನೋ ಅಹಂ॥

“ಪರಿಭುಞ್ಜಿ ಮಹಾವೀರೋ, ಪರಮನ್ನಂ ಸುಭೋಜನಂ।
ತಞ್ಚ ಪುಪ್ಫಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಜನಸ್ಸ ಸಮ್ಪದಸ್ಸಯಿ॥

“ಇಟ್ಠಂ ಕನ್ತಂ ಪಿಯಂ ಲೋಕೇ, ಜಲಜಂ ಪುಪ್ಫಮುತ್ತಮಂ।
ಸುದುಕ್ಕರಂ ಕತಂ ತೇನ, ಯೋ ಮೇ ಪುಪ್ಫಂ ಅದಾಸಿದಂ॥

“ಯೋ ಪುಪ್ಫಮಭಿರೋಪೇಸಿ, ಪರಮನ್ನಞ್ಚದಾಸಿ ಮೇ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣಾಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

“ದಸ ಅಟ್ಠ ಚಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೋ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಉಪ್ಪಲಂ ಪದುಮಞ್ಚಾಪಿ, ಮಲ್ಲಿಕಞ್ಚ ತದುತ್ತರಿ॥

“ಅಸ್ಸ ಪುಞ್ಞವಿಪಾಕೇನ, ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಸಮಾಯುತಂ।
ಆಕಾಸೇ ಛದನಂ ಕತ್ವಾ, ಧಾರಯಿಸ್ಸತಿ ತಾವದೇ॥

“ಪಞ್ಚವೀಸತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ , ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಪಥಬ್ಯಾ ರಜ್ಜಂ ಪಞ್ಚಸತಂ, ವಸುಧಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ॥

“ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸಕಕಮ್ಮಾಭಿರದ್ಧೋ ಸೋ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಸಕ್ಯಾನಂ ನನ್ದಿಜನನೋ, ಞಾತಿಬನ್ಧು ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಮನುಪ್ಪತ್ತಂ, ಕತಕಿಚ್ಚಮನಾಸವಂ।
ಗೋತಮೋ ಲೋಕಬನ್ಧು ತಂ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸ್ಸತಿ॥

“ಪಧಾನಪಹಿತತ್ತೋ ಸೋ, ಉಪಸನ್ತೋ ನಿರೂಪಧಿ।
ಉದಾಯೀ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಚ ಮೋಹೋ ಚ, ಮಾನೋ ಮಕ್ಖೋ ಚ ಧಂಸಿತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ತೋಸಯಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಆತಾಪೀ ನಿಪಕೋ ಅಹಂ।
ಪಸಾದಿತೋ ಚ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ “ನ ತಾವಾಯಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಕುಲನಗರಂ ಗನ್ತುಂ ಕಾಲೋ, ವಸನ್ತೇ ಪನ ಉಪಗತೇ ಪುಪ್ಫಿತೇಸು ವನಸಣ್ಡೇಸು ಹರಿತತಿಣಸಞ್ಛನ್ನಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಗಮನಕಾಲೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಕಾಲಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತೋ ವಸನ್ತೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಸತ್ಥು ಕುಲನಗರಂ ಗನ್ತುಂ ಗಮನಮಗ್ಗವಣ್ಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತೋ -

೫೨೭."ಅಙ್ಗಾರಿನೋ ದಾನಿ ದುಮಾ ಭದನ್ತೇ, ಫಲೇಸಿನೋ ಛದನಂ ವಿಪ್ಪಹಾಯ।
ತೇ ಅಚ್ಚಿಮನ್ತೋವ ಪಭಾಸಯನ್ತಿ, ಸಮಯೋ ಮಹಾವೀರ ಭಾಗೀರಸಾನಂ॥

೫೨೮."ದುಮಾನಿ ಫುಲ್ಲಾನಿ ಮನೋರಮಾನಿ, ಸಮನ್ತತೋ ಸಬ್ಬದಿಸಾ ಪವನ್ತಿ।
ಪತ್ತಂ ಪಹಾಯ ಫಲಮಾಸಸಾನಾ, ಕಾಲೋ ಇತೋ ಪಕ್ಕಮನಾಯ ವೀರ॥

೫೨೯."ನೇವಾತಿಸೀತಂ ನ ಪನಾತಿಉಣ್ಹಂ, ಸುಖಾ ಉತು ಅದ್ಧನಿಯಾ ಭದನ್ತೇ।
ಪಸ್ಸನ್ತು ತಂ ಸಾಕಿಯಾ ಕೋಳಿಯಾ ಚ, ಪಚ್ಛಾಮುಖಂ ರೋಹಿನಿಯಂ ತರನ್ತಂ॥

೫೩೦."ಆಸಾಯ ಕಸತೇ ಖೇತ್ತಂ, ಬೀಜಂ ಆಸಾಯ ವಪ್ಪತಿ।
ಆಸಾಯ ವಾಣಿಜಾ ಯನ್ತಿ, ಸಮುದ್ದಂ ಧನಹಾರಕಾ।
ಯಾಯ ಆಸಾಯ ತಿಟ್ಠಾಮಿ, ಸಾ ಮೇ ಆಸಾ ಸಮಿಜ್ಝತು॥

೫೩೧."ಪುನಪ್ಪುನಞ್ಚೇವ ವಪನ್ತಿ ಬೀಜಂ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಸ್ಸತಿ ದೇವರಾಜಾ।
ಪುನಪ್ಪುನಂ ಖೇತ್ತಂ ಕಸನ್ತಿ ಕಸ್ಸಕಾ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಧಞ್ಞಮುಪೇತಿ ರಟ್ಠಂ॥

೫೩೨."ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚನಕಾ ಚರನ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ದಾನಪತೀ ದದನ್ತಿ।
ಪುನಪ್ಪುನಂ ದಾನಪತೀ ದದಿತ್ವಾ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಗ್ಗಮುಪೇನ್ತಿ ಠಾನಂ॥

೫೩೩."ವೀರೋ ಹವೇ ಸತ್ತಯುಗಂ ಪುನೇತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಜಾಯತಿ ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ।
ಮಞ್ಞಾಮಹಂ ಸಕ್ಕತಿ ದೇವದೇವೋ, ತಯಾ ಹಿ ಜಾತೋ ಮುನಿ ಸಚ್ಚನಾಮೋ॥

೫೩೪."ಸುದ್ಧೋದನೋ ನಾಮ ಪಿತಾ ಮಹೇಸಿನೋ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಮಾತಾ ಪನ ಮಾಯನಾಮಾ।
ಯಾ ಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಪರಿಹರಿಯ ಕುಚ್ಛಿನಾ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ತಿದಿವಮ್ಹಿ ಮೋದತಿ॥

೫೩೫."ಸಾ ಗೋತಮೀ ಕಾಲಕತಾ ಇತೋ ಚುತಾ, ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಕಾಮೇಹಿ ಸಮಙ್ಗಿಭೂತಾ।
ಸಾ ಮೋದತಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ, ಪರಿವಾರಿತಾ ದೇವಗಣೇಹಿ ತೇಹಿ॥

೫೩೬."ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಅಸಯ್ಹಸಾಹಿನೋ, ಅಙ್ಗೀರಸಸ್ಸಪ್ಪಟಿಮಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಪಿತುಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ ತುವಂಸಿ ಸಕ್ಕ, ಧಮ್ಮೇನ ಮೇ ಗೋತಮ ಅಯ್ಯಕೋಸೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅಙ್ಗಾರಿನೋ**ತಿ ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ವಿಯಾತಿ ಅಙ್ಗಾರಾನಿ, ರತ್ತಪವಾಳವಣ್ಣಾನಿ ರುಕ್ಖಾನಂ ಪುಪ್ಫಪಲ್ಲವಾನಿ, ತಾನಿ ಏತೇಸಂ ಸನ್ತೀತಿ ಅಙ್ಗಾರಿನೋ, ಅತಿಲೋಹಿತಕುಸುಮಕಿಸಲಯೇಹಿ ಅಙ್ಗಾರವುಟ್ಠಿಸಂಪರಿಕಿಣ್ಣಾ ವಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇದಾನೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ। **ದುಮಾ**ತಿ ರುಕ್ಖಾ। ಭದನ್ತೇತಿ, ಭದ್ದಂ ಅನ್ತೇ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಭದನ್ತೇತಿ ಏಕಸ್ಸ ದಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವುಚ್ಚತಿ,

ಗುಣವಿಸೇಸಯುತ್ತೋ, ಗುಣವಿಸೇಸಯುತ್ತಾನಞ್ಚ ಅಗ್ಗಭೂತೋ ಸತ್ಥಾ। ತಸ್ಮಾ ಭದನ್ತೇತಿ ಸತ್ಥು ಆಲಪನಂ। ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಞ್ಹೇತಂ ಏಕಾರನ್ತಂ "ಸುಕಟೇ ಪಟಿಕಮ್ಮೇ ಸುಖೇ ದುಕ್ಖೇಪಿ ಚೇ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ಇಧ ಪನ ಸಮ್ಬೋಧನತ್ಥೇ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಭದನ್ತೇತಿ ಆಲಪನ"ನ್ತಿ। "ಭದ್ದಸದ್ದಸಮಾನತ್ಥಂ ಪದನ್ತರಮೇಕ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ। ಫಲಾನಿ ಏಸನ್ತೀತಿ **ಫಲೇಸಿನೋ।** ಅಚೇತನೇಪಿ ಹಿ ಸಚೇತನಕಿರಿಯಮಾರೋಪೇತ್ವಾ ವೋಹರನ್ತಿ, ಯಥಾ ಕುಲಂ ಪತಿತುಕಾಮನ್ತಿ, ಫಲಾನಿ ಗಹೇತುಮಾರದ್ಧಾ ಸಮ್ಪತ್ತಿಫಲಗಹಣಕಾಲಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛದನಂ ವಿಪ್ಪಹಾಯಾ**ತಿ ಪುರಾಣಪಣ್ಣಾನಿ ಪಜಹಿತ್ವಾ ಸಮ್ಪನ್ನಪಣ್ಡುಪಲಾಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇ**ತಿ ದುಮಾ। **ಅಚ್ಚಿಮನ್ತೋವ ಪಭಾಸಯನ್ತೀ**ತಿ ದೀಪಸಿಖಾವನ್ತೋ ವಿಯ ಜಲಿತಅಗ್ಗೀ ವಿಯ ವಾ ಓಭಾಸಯನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಮಯೋ**ತಿ ಕಾಲೋ, "ಅನುಗ್ಗಹಾಯಾ"ತಿ ವಚನಸೇಸೋ। **ಮಹಾವೀರಾ**ತಿ ಮಹಾವಿಕ್ಕನ್ತ। **ಭಾಗೀ ರಸಾನ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥರಸಾದೀನಂ ಭಾಗೀ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ - "ಭಾಗೀ ವಾ ಭಗವಾ ಅತ್ಥರಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮರಸಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿ (ಚೂಳನಿ॰ ಅಜಿತಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೧)। ಮಹಾವೀರ, ಭಾಗೀತಿ ಚ ಇದಮ್ಪಿ ದ್ವಯಂ ಸಮ್ಬೋಧನವಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಭಾಗೀರಥಾನನ್ತಿ ಪನ ಪಾಠೇ ಭಗೀರಥೋ ನಾಮ ಆದಿರಾಜಾ। ತಬ್ಬಂಸಜಾತತಾಯ ಸಾಕಿಯಾ ಭಾಗೀರಥಾ, ತೇಸಂ ಭಾಗೀರಥಾನಂ ಉಪಕಾರತ್ಥನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ದುಮಾನೀತಿ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ, ದುಮಾ ರುಕ್ಖಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮನ್ತತೋ ಸಬ್ಬದಿಸಾ ಪವನ್ತೀ**ತಿ, ಸಮನ್ತತೋ ಸಬ್ಬಭಾಗತೋ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಚ ಫುಲ್ಲಾನಿ, ತಥಾ ಫುಲ್ಲತ್ತಾ ಏವ ಸಬ್ಬದಿಸಾ ಪವನ್ತಿ ಗನ್ಧಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ। **ಆಸಮಾನಾ**ತಿ ಆಸೀಸನ್ತಾ ಗಹಿತುಕಾಮಾ। ಏವಂ ರುಕ್ಖಸೋಭಾಯ ಗಮನಮಗ್ಗಸ್ಸ ರಾಮಣೇಯ್ಯತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ "**ನೇವಾತಿಸೀತ**"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಉತುಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸುಖಾ**ತಿ ನಾತಿಸೀತನಾತಿಉಣ್ಹಭಾವೇನೇವ ಸುಖಾ ಇಟ್ಠಾ। **ಉತು ಅದ್ಧನಿಯಾ**ತಿ ಅದ್ಧಾನಗಮನಯೋಗ್ಗಾ ಉತು। **ಪಸ್ಸನ್ತು ತಂ ಸಾಕಿಯಾ ಕೋಳಿಯಾ ಚ, ಪಚ್ಛಾಮುಖಂ ರೋಹಿನಿಯಂ ತರನ್ತ**ನ್ತಿ ರೋಹಿನೀ ನಾಮ ನದೀ ಸಾಕಿಯಕೋಳಿಯಜನಪದಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಉತ್ತರದಿಸತೋ ದಕ್ಖಿಣಮುಖಾ ಸನ್ದತಿ, ರಾಜಗಹಂ ಚಸ್ಸಾ ಪುರತ್ಥಿಮದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ, ತಸ್ಮಾ ರಾಜಗಹತೋ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಗನ್ತುಂ ತಂ ನದಿಂ ತರನ್ತಾ ಪಚ್ಛಾಮುಖಾ ಹುತ್ವಾ ತರನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "ಪಸ್ಸನ್ತು ತಂ... ಪೇ॰... ತರನ್ತ"ನ್ತಿ। "ಭಗವನ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಮುಖಂ ರೋಹಿನಿಂ ನಾಮ ನದಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಂ ಸಾಕಿಯಕೋಳಿಯಜನಪದವಾಸಿನೋ ಪಸ್ಸನ್ತೂ"ತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಗಮನಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ಆಯಾಚನ್ತೋ ಉಸ್ಸಾಹೇತಿ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ಥನಂ ಉಪಮಾಹಿ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ಆಸಾಯ ಕಸತೇ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। **ಆಸಾಯ ಕಸತೇ ಖೇತ್ತ**ನ್ತಿ ಕಸ್ಸಕೋ ಕಸನ್ತೋ ಖೇತ್ತಂ ಫಲಾಸಾಯ ಕಸತಿ। **ಬೀಜಂ ಆಸಾಯ ವಪ್ಪತೀ**ತಿ ಕಸಿತ್ವಾ ಚ ವಪನ್ತೇನ ಫಲಾಸಾಯ ಏವ ಬೀಜಂ ವಪ್ಪತಿ ನಿಕ್ಖಿಪೀಯತಿ। **ಆಸಾಯ ವಾಣಿಜಾ ಯನ್ತೀ**ತಿ ಧನಹಾರಕಾ ವಾಣಿಜಾ ಧನಾಸಾಯ ಸಮುದ್ದಂ ತರಿತುಂ ದೇಸಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ಸಮುದ್ದಂ ನಾವಾಯ ಯನ್ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಯಾಯ ಆಸಾಯ ತಿಟ್ಠಾಮೀ**ತಿ ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಯಾಯ ಆಸಾಯ ಪತ್ಥನಾಯ ಭಗವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕಪಿಲಪುರಗಮನಪತ್ಥನಾಯ ಇಧ ತಿಟ್ಠಾಮಿ। ಸಾ ಮೇ ಆಸಾ ಸಮಿಜ್ಝತು, ತುಮ್ಹೇಹಿ "ಕಪಿಲವತ್ಥು ಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವದತಿ, ಆಸಾಯ ಸದಿಸತಾಯ ಚೇತ್ಥ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾಛನ್ದಂ ಆಸಾತಿ ಆಹ।

ಗಮನಮಗ್ಗಸಂವಣ್ಣನಾದಿನಾ ಅನೇಕವಾರಂ ಯಾಚನಾಯ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಪುನಪ್ಪುನ**"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸಕಿಂ ವುತ್ತಮತ್ತೇನ ವಪ್ಪೇ ಅಸಮ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ ಕಸ್ಸಕಾ **ಪುನಪ್ಪುನಂ** ದುತಿಯಮ್ಪಿ ತತಿಯಮ್ಪಿ ಬೀಜಂ ವಪನ್ತಿ। ಪಜ್ಜುನ್ನೋ **ದೇವರಾಜಾ**ಪಿ ಏಕವಾರಮೇವ ಅವಸ್ಸಿತ್ವಾ **ಪುನಪ್ಪುನಂ** ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ವಸ್ಸತಿ। ಕಸ್ಸಕಾಪಿ ಏಕವಾರಮೇವ ಅಕಸಿತ್ವಾ ಸಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿಅತ್ಥಂ ಪಂಸುಂ ಕದ್ದಮಂ ವಾ ಮುದುಂ ಕಾತುಂ ಖೇತ್ತಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಸನ್ತಿ। ಏಕವಾರಮೇವ ಧಞ್ಞಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ "ಅಲಮೇತ್ತಾವತಾ"ತಿ ಅಪರಿತುಸ್ಸನತೋ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾದೀಸು ಪಟಿಸಾಮನವಸೇನ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉಪನೀಯಮಾನಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸಾಲಿಆದಿ**ಧಞ್ಞಂ** ರಟ್ಠಂ **ಉಪೇತಿ** ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

ಯಾಚನಕಾಪಿ ಯಾಚನ್ತಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕುಲಾನಿ **ಚರನ್ತಿ** ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಏಕವಾರಮೇವ, ಯಾಚಿತಾ ಪನ ತೇಸಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ದಾನಪತೀ ದದನ್ತಿ, ನ ಸಕಿಂಯೇವ। ತಥಾ ಪನ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ದಾನಪತೀ **ದದಿತ್ವಾ** ದಾನಮಯಂ ಪುಞ್ಞಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ **ಪುನಪ್ಪುನಂ** ಅಪರಾಪರಂ **ಸಗ್ಗಮುಪೇನ್ತಿ ಠಾನಂ** ಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ ದೇವಲೋಕಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಹಮ್ಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಯಾಚಾಮಿ ಭಗವಾ ಮಯ್ಹಂ ಮನೋರಥಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಯದತ್ಥಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಕಪಿಲವತ್ಥುಗಮನಂ ಯಾಚತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ವೀರೋ ಹವೇ"**ತಿಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – **ವೀರೋ** ವೀರಿಯವಾ ಮಹಾವಿಕ್ಕನ್ತೋ **ಭೂರಿಪಞ್ಞೋ** ಮಹಾಪಞ್ಞೋ ಪುರಿಸೋ **ಯಸ್ಮಿಂ** ಕುಲೇ **ಜಾಯತಿ** ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ, ತತ್ಥ **ಹವೇ** ಏಕಂಸೇನ **ಸತ್ತಯುಗಂ** ಸತ್ತಪುರಿಸಯುಗಂ ಯಾವಸತ್ತಮಂ ಪಿತಾಮಹಯುಗಂ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ **ಪುನೇತಿ** ಸೋಧೇತೀತಿ ಲೋಕವಾದೋ ಅತಿವಾದೋ ಅಞ್ಞೇಸು। ಭಗವಾ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಉತ್ತಮದೇವತಾಯ **ದೇವದೇವೋ** ಪಾಪನಿವಾರಣೇನ ಕಲ್ಯಾಣಪತಿಟ್ಠಾಪನೇನ ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಸೋಧೇತುಂ **ಸಕ್ಕತಿ** ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಮಞ್ಞಾಮಿ ಅಹಂ। ಕಸ್ಮಾ? **ತಯಾ ಹಿ ಜಾತೋ ಮುನಿ ಸಚ್ಚನಾಮೋ** ಯಸ್ಮಾ ತಯಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತೋ ಮುನಿಭಾವೋ, ಮುನಿ ವಾ ಸಮಾನೋ ಅತ್ತಹಿತಪರಹಿತಾನಂ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕಾನಞ್ಚ ಮುನನಟ್ಠೇನ "ಮುನೀ"ತಿ ಅವಿತಥನಾಮೋ, ಮೋನವಾ ವಾ ಮುನಿ, "ಸಮಣೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇಸೀ"ತಿ ಅವಿತಥನಾಮೋ ತಯಾ ಜಾತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತಾನಂ ಏಕನ್ತಹಿತಪಟಿಲಾಭಹೇತುಭಾವತೋ ಭಗವಾ ತವ ತತ್ಥ ಗಮನಂ ಯಾಚಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ "ಸತ್ತಯುಗ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪಿತುಯುಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸುದ್ಧೋದನೋ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಸುದ್ಧಂ ಓದನಂ ಜೀವನಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಸುದ್ಧೋದನೋ**। ಬುದ್ಧಪಿತಾ ಹಿ ಏಕಂಸತೋ ಸುವಿಸುದ್ಧಕಾಯವಚೀಮನೋಸಮಾಚಾರೋ ಸುವಿಸುದ್ಧಾಜೀವೋ ಹೋತಿ ತಥಾ ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ। **ಮಾಯನಾಮಾತಿ** ಕುಲರೂಪಸೀಲಾಚಾರಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಞಾತಿಮಿತ್ತಾದೀಹಿ "ಮಾ ಯಾಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಗುಣತಾಯ "ಮಾಯಾ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಾ। **ಪರಿಹರಿಯಾತಿ** ಧಾರೇತ್ವಾ। **ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾತಿ** ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಚೇತಿಯಸದಿಸಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಸ್ಸ ವಿನಾಸತೋ ಉದ್ಧಂ। **ತಿದಿವಮ್ಹೀತಿ** ತುಸಿತದೇವಲೋಕೇ।

ಸಾತಿ ಮಾಯಾದೇವೀ। **ಗೋತಮೀತಿ** ಗೋತ್ತೇನ ತಂ ಕಿತ್ತೇತಿ। **ದಿಬ್ಬೇಹಿ ಕಾಮೇಹೀತಿ**, ತುಸಿತಭವನಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹಿ ದಿಬ್ಬೇಹಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಹಿ। **ಸಮಙ್ಗಿಭೂತಾತಿ** ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಕಾಮಗುಣೇಹೀತಿ** ಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸೇಹಿ, "ಕಾಮೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ "ಕಾಮಗುಣೇಹೀ"ತಿ ವಚನೇನ ಅನೇಕಭಾಗೇಹಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಹಿ ಪರಿಚಾರಿಯತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ತೇಹೀತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ದೇವನಿಕಾಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತೇಹಿ ತುಸಿತದೇವಗಣೇಹಿ, ತೇಹಿ ವಾ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ। "ಸಮಙ್ಗಿಭೂತಾ ಪರಿವಾರಿತಾ"ತಿ ಚ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗನಿದ್ದೇಸೋ ಪುರಿಮತ್ತಭಾವಸಿದ್ಧಂ ಇತ್ಥಿಭಾವಂ, ದೇವತಾಭಾವಂ ವಾ ಸನ್ಧಾಯ ಕತೋ, ದೇವೂಪಪತ್ತಿ ಪನ ಪುರಿಸಭಾವೇನೇವ ಜಾತಾ।

ಏವಂ ಥೇರೇನ ಯಾಚಿತೋ ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಗಮನೇ ಬಹೂನಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ದಿಸ್ವಾ ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಪರಿವುತೋ ರಾಜಗಹತೋ ಅತುರಿತಚಾರಿಕಾವಸೇನ ಕಪಿಲವತ್ಥುಗಾಮಿಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಥೇರೋ ಇದ್ಧಿಯಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪುರತೋ ಆಕಾಸೇ ಠಿತೋ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ ವೇಸಂ ದಿಸ್ವಾ ರಞ್ಞಾ "ಕೋಸಿ ತ್ವ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ, "ಸಚೇ ಅಮಚ್ಚಪುತ್ತಂ ತಯಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸಿತಂ ಮಂ ನ ಜಾನಾಸಿ, ಏವಂ ಪನ ಜಾನಾಹೀ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ –

"ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಅಸಯ್ಹಸಾಹಿನೋ, ಅಙ್ಗೀರಸಸ್ಸಪ್ಪಟಿಮಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಪಿತುಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ ತುವಂಸಿ ಸಕ್ಕ, ಧಮ್ಮೇನ ಮೇ ಗೋತಮ ಅಯ್ಯಕೋಸೀ"ತಿ॥ –

ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋಮ್ಹೀ**ತಿ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉರೇ ಜಾತತಾಯ ಓರಸಪುತ್ತೋ ಅಮ್ಹಿ। **ಅಸಯ್ಹಸಾಹಿನೋ**ತಿ, ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಹಿತುಂ ವಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಅಸಯ್ಹಸ್ಸ ಸಕಲಸ್ಸ ಬೋಧಿಸಮ್ಭಾರಸ್ಸ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಾಧಿಕಾರಸ್ಸ ಚ ಸಹನತೋ ವಹನತೋ, ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಹಿತುಂ ಅಭಿಭವಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ಅಸಯ್ಹಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಮಾರಾನಂ ಸಹನತೋ ಅಭಿಭವನತೋ, ಆಸಯಾನುಸಯಚರಿತಾಧಿಮುತ್ತಿಆದಿವಿಭಾಗಾವಬೋಧನೇನ ಯಥಾರಹಂ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥೇಹಿ ಅನುಸಾಸನೀಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಸಯ್ಹಸ್ಸ ಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಚ ಸಹನತೋ, ತತ್ಥ ವಾ ಸಾಧುಕಾರೀಭಾವತೋ ಅಸಯ್ಹಸಾಹಿನೋ। **ಅಙ್ಗೀರಸಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಙ್ಗೀಕತಸೀಲಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಕಸ್ಸ। "ಅಙ್ಗಮಙ್ಗೇಹಿ ನಿಚ್ಛರಣಕಓಭಾಸಸ್ಸಾ"ತಿ ಅಪರೇ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಙ್ಗೀರಸೋ, ಸಿದ್ಧತ್ಥೋತಿ ದ್ವೇ ನಾಮಾನಿ ಪಿತರಾಯೇವ ಗಹಿತಾನೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಟಿಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನೂಪಮಸ್ಸ। ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ತಾದಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಿಯಾ **ತಾದಿನೋ**। **ಪಿತುಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ ತುವಂಸೀ**ತಿ ಅರಿಯಜಾತಿವಸೇನ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಲೋಕವೋಹಾರೇನ ತ್ವಂ ಪಿತಾ ಅಸಿ। **ಸಕ್ಕಾ**ತಿ ಜಾತಿವಸೇನ ರಾಜಾನಂ ಆಲಪತಿ। **ಧಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಸಭಾವೇನ ಅರಿಯಜಾತಿ ಲೋಕಿಯಜಾತೀತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಜಾತೀನಂ ಸಭಾವಸಮೋಧಾನೇನ **ಗೋತಮಾ**ತಿ ರಾಜಾನಂ ಗೋತ್ತೇನ ಆಲಪತಿ। **ಅಯ್ಯಕೋಸೀ**ತಿ ಪಿತಾಮಹೋ ಅಸಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪುತ್ತೋಮ್ಹೀ"ತಿಆದಿಂ ವದನ್ತೋ ಥೇರೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಏವಂ ಪನ ಅತ್ತಾನಂ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೇನ ರಞ್ಞಾ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಯಾದಿತಸ್ಸ ನಾನಗ್ಗರಸಸ್ಸ ಭೋಜನಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ದಿನ್ನೇ ಗಮನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಕಸ್ಮಾ ಗನ್ತುಕಾಮತ್ಥ, ಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ, "ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಕಹಂ ಪನ ಸತ್ಥಾ"ತಿ? "ವೀಸತಿಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ"ತಿ। "ತುಮ್ಹೇ ಇಮಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಯಾವ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಇಮಂ ನಗರಂ ಸಮ್ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಾವಸ್ಸ ಇತೋವ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಹರಥಾ"ತಿ। ಥೇರೋ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಪರಿಸಾಯ ಚ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಆಗಮನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸಕಲಂ ರಾಜನಿವೇಸನಂ ರತನತ್ತಯೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂಯೇವ ಸತ್ಥು ಆಹರಿತಬ್ಬಭತ್ತಪುಣ್ಣಂ ಪತ್ತಂ ಆಕಾಸೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಉಪನೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿ। ಏವಂ ಸಟ್ಠಿಯೋಜನಂ ಮಗ್ಗಂ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಯೋಜನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥು ರಾಜಗೇಹತೋವ ಭತ್ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ "ಮಯ್ಹಂ ಪಿತು ಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಸಕಲನಿವೇಸನಂ ಪಸಾದೇಸೀ"ತಿ ಕುಲಪ್ಪಸಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ಕಾಳುದಾಯಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಏಕವಿಹಾರಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪುರತೋ ಪಚ್ಛತೋ ವಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಏಕವಿಹಾರಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಿವೇಕವಾಸಂ ವಸಿ।

ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಭಗವತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಧಮ್ಮಾಸೋಕರಞ್ಞೋ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಅಸೋಕಮಹಾರಾಜಾ ಕಿರ ಸತ್ಥು ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಉಪರಿ ಅಟ್ಠಾರಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕರಜ್ಜಾಭಿಸೇಕಂ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕನಿಟ್ಠಂ ತಿಸ್ಸಕುಮಾರಂ ಓಪರಜ್ಜೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕೇನ ಉಪಾಯೇನ ತಂ ಸಾಸನೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಮಿಗವಂ ಗತೋ ಅರಞ್ಞೇ ಯೋನಕಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಂ ಹತ್ಥಿನಾಗೇನ ಸಾಲಸಾಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬೀಜಿಯಮಾನಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಪಸಾದೋ

“ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅಯಂ ಮಹಾಥೇರೋ ವಿಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಕಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಅಸೋಕಾರಾಮೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಉದಕೇ ಠತ್ವಾ ಚೀವರಞ್ಚ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಞ್ಚ ಆಕಾಸೇ ಓಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಆರಭಿ। ಕುಮಾರೋ ಥೇರಸ್ಸ ಆನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅರಞ್ಞತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ರಾಜಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ತಂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಸೋ ಉಪಾಸಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸುಖಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ -

೫೩೭. “ಪುರತೋ ಪಚ್ಛತೋ ವಾಪಿ, ಅಪರೋ ಚೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅತೀವ ಫಾಸು ಭವತಿ, ಏಕಸ್ಸ ವಸತೋ ವನೇ॥

೫೩೮. “ಹನ್ದ ಏಕೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅರಞ್ಞಂ ಬುದ್ಧವಣ್ಣಿತಂ।
ಫಾಸು ಏಕವಿಹಾರಿಸ್ಸ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

೫೩೯. “ಯೋಗೀ-ಪೀತಿಕರಂ ರಮ್ಮಂ, ಮತ್ತಕುಞ್ಜರಸೇವಿತಂ।
ಏಕೋ ಅತ್ಥವಸೀ ಖಿಪ್ಪಂ, ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನಂ॥

೫೪೦. “ಸುಪುಪ್ಫಿತೇ ಸೀತವನೇ, ಸೀತಲೇ ಗಿರಿಕನ್ದರೇ।
ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ, ಚಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಏಕಕೋ॥

೫೪೧. “ಏಕಾಕಿಯೋ ಅದುತಿಯೋ, ರಮಣೀಯೇ ಮಹಾವನೇ।
ಕದಾಹಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ॥

೫೪೨. “ಏವಂ ಮೇ ಕತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ, ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಸಮಿಜ್ಝತು।
ಸಾಧಯಿಸ್ಸಾಮಹಂಯೇವ, ನಾಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾರಕೋ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಛ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪುರತೋ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ, **ವಾ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥತ್ತಾ ಪಸ್ಸತೋ ವಾ **ಅಪರೋ** ಅಞ್ಞೋ ಜನೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ ಚೇ, **ಅತೀವ** ಅತಿವಿಯ **ಫಾಸು** ಚಿತ್ತಸುಖಂ ಭವತಿ। ಏಕವಿಹಾರೀಭಾವೇನ **ಏಕಸ್ಸ** ಅಸಹಾಯಸ್ಸ। **ವನೇ ವಸತೋ**ತಿ ಚಿರಪರಿಚಿತೇನ ವಿವೇಕಜ್ಝಾಸಯೇನ ಆಕಡ್ಢಿಯಮಾನಹದಯೋ ಸೋ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಮಹಾಜನಪರಿವುತಸ್ಸ ವಸತೋ ಸಙ್ಗಣಿಕವಿಹಾರಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ವಿವೇಕಸುಖಞ್ಚ ಬಹುಂ ಮಞ್ಞನ್ತೋ ವದತಿ।

ಹನ್ದಾತಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ತೇನ ಇದಾನಿ ಕರೀಯಮಾನಸ್ಸ ಅರಞ್ಞಗಮನಸ್ಸ ನಿಚ್ಛಿತಭಾವಮಾಹ। **ಏಕೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ “ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಥಾಗತಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀ”ತಿಆದಿವಚನತೋ (ಚೂಳವ॰ ೩೦೬) ಬುದ್ಧೇಹಿ ವಣ್ಣಿತಂ ಪಸತ್ಥಂ ಅರಞ್ಞಂ ಏಕೋ ಅಸಹಾಯೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ ವಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಉಪಗಚ್ಛಾಮಿ। ಯಸ್ಮಾ **ಏಕವಿಹಾರಿಸ್ಸ** ಠಾನಾದೀಸು ಅಸಹಾಯಭಾವೇನ ಏಕವಿಹಾರಿಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿಪೇಸಿತಚಿತ್ತತಾಯ **ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ** ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಿಕ್ಖತೋ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅರಞ್ಞಂ **ಫಾಸು** ಇಟ್ಠಂ ಸುಖಾವಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೋಗೀ-ಪೀತಿಕರನ್ತಿ ಯೋಗೀನಂ ಭಾವನಾಯ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾದಿಭಾವೇನ ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾದಿಪೀತಿಂ ಆವಹನತೋ ಯೋಗೀ-ಪೀತಿಕರಂ। ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣಾಭಾವೇನ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಸಾರುಪ್ಪತಾಯ **ರಮ್ಮಂ**। **ಮತ್ತಕುಞ್ಜರಸೇವಿತ**ನ್ತಿ

ಮತ್ತವರವಾರಣವಿಚರಿತಂ, ಇಮಿನಾಪಿ ಬ್ರಹಾರಞ್ಞಭಾವೇನ ಜನವಿವೇಕಂಯೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅತ್ಥವಸೇತಿ** ಇಧ ಅತ್ಥೋತಿ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಸೋ ಮೇ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ವಸಂ ಗತೋ।

ಸುಪುಪ್ಫಿತೇತಿ ಸುಟ್ಠು ಪುಪ್ಫಿತೇ। **ಸೀತವನೇತಿ** ಛಾಯೂದಕಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸೀತೇ ವನೇ। ಉಭಯೇನಪಿ ತಸ್ಸ ರಮಣೀಯತಂಯೇವ ವಿಭಾವೇತಿ। **ಗಿರಿಕನ್ದರೇತಿ** ಗಿರೀನಂ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಕನ್ದರೇ। ಕನ್ತಿ ಹಿ ಉದಕಂ, ತೇನ ದಾರಿತಂ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಕನ್ದರಂ ನಾಮ। ತಾದಿಸೇ ಸೀತಲೇ ಗಿರಿಕನ್ದರೇ ಘಮ್ಮಪರಿತಾಪಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ನ್ಹಾಯಿತ್ವಾ ಚಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಏಕಕೋತಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅನಾಯತ್ತವುತ್ತಿತಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಏಕಾಕಿಯೋತಿ ಏಕಾಕೀ ಅಸಹಾಯೋ। **ಅದುತಿಯೋತಿ** ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತದುತಿಯಾಭಾವೇನ ಅದುತಿಯೋ। ತಣ್ಹಾ ಹಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸಬ್ಬದಾ ಅವಿಜಹನಟ್ಠೇನ ದುತಿಯಾ ನಾಮ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ತಣ್ಹಾದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ, ದೀಘಮದ್ಧಾನ ಸಂಸರ"ನ್ತಿ (ಇತಿವು॰ ೧೫, ೧೦೫)।

ಏವಂ ಮೇ ಕತ್ತುಕಾಮಸ್ಸಾತಿ "ಹನ್ದ ಏಕೋ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಅರಞ್ಞಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಾವನಾಭಿಯೋಗಂ ಕತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಮೇ। **ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಸಮಿಜ್ಝತೂತಿ** "ಕದಾಹಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತೋ ಮನೋರಥೋ ಇಜ್ಝತು ಸಿದ್ಧಿಂ ಪಾಪುಣಾತು। ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿ ಚ ಯಸ್ಮಾ ನ ಆಯಾಚನಮತ್ತೇನ ಸಿಜ್ಝತಿ, ನಾಪಿ ಅಞ್ಞೇನ ಸಾಧೇತಬ್ಬಾ, ತಸ್ಮಾ ಆಹ **"ಸಾಧಯಿಸ್ಸಾಮಹಂಯೇವ, ನಾಞ್ಞೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಾರಕೋ"**ತಿ।

ಏವಂ ಉಪರಾಜಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ದಳ್ಹನಿಚ್ಛಯತಂ ಞತ್ವಾ ರಾಜಾ ಅಸೋಕಾರಾಮಗಮನೀಯಂ ಮಗ್ಗಂ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಂ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರವಿಭೂಸಿತಂ ಮಹತಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಮಹಚ್ಚರಾಜಾನುಭಾವೇನ ವಿಹಾರಂ ನೇಸಿ। ಕುಮಾರೋ ಪಧಾನಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿ, ಅನೇಕಸತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ಅನುಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ರಞ್ಞೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೋ ಸಙ್ಘಮಿತ್ತಾಯ ಸಾಮಿಕೋ ಅಗ್ಗಿಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ತಮೇವ ಅನುಪಬ್ಬಜಿ। ಸೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಅತ್ತನಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ -

೫೪೩."ಏಸ ಬನ್ಧಾಮಿ ಸನ್ನಾಹಂ, ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನಂ।
ನ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಆಸವಕ್ಖಯಂ॥

೫೪೪."ಮಾಲುತೇ ಉಪವಾಯನ್ತೇ, ಸೀತೇ ಸುರಭಿಗನ್ಧಿಕೇ।
ಅವಿಜ್ಜಂ ದಾಲಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಿಸಿನ್ನೋ ನಗಮುದ್ಧನಿ॥

೫೪೫."ವನೇ ಕುಸುಮಸಞ್ಛನ್ನೇ, ಪಬ್ಭಾರೇ ನೂನ ಸೀತಲೇ।
ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ಸುಖಿತೋ, ರಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ"ತಿ॥ -

ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಏಸ ಬನ್ಧಾಮಿ ಸನ್ನಾಹ**ನ್ತಿ ಏಸಾಹಂ ವೀರಿಯಸಙ್ಖಾತಂ ಸನ್ನಾಹಂ ಬನ್ಧಾಮಿ, ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಸನ್ನಾಹೇನ ಸನ್ನಯ್ಹಾಮಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ನಾಮ ಸೂರೋ ಪುರಿಸೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೇ ತಂ ಜೇತುಕಾಮೋ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಪಹಾಯ ಕವಚಪಟಿಮುಚ್ಚನಾದಿನಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಸನ್ನಯ್ಹತಿ, ಯುದ್ಧಭೂಮಿಞ್ಚ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಅಜೇತ್ವಾ ತತೋ ನ ನಿವತ್ತತಿ, ಏವಮಹಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಜೇತುಂ ಆದಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸೀಸಂ ಚೇಲಞ್ಚ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ

ಚತುಬ್ಬಿಧಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವೀರಿಯಸನ್ನಾಹಂ ಸನ್ನಯ್ಹಾಮಿ, ಕಿಲೇಸೇ ಅಜೇತ್ವಾ ಕಿಲೇಸವಿಜಯಯೋಗ್ಗಂ ವಿವೇಕಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಮೀತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಕಾನನಂ ನ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಆಸವಕ್ಖಯ"**ನ್ತಿ।

"ಮಾಲುತೇ ಉಪವಾಯನ್ತೇ"ತಿಆದಿನಾ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾಯೋಗ್ಯತಂ ವದತಿ, ರಮಿಸ್ಸಾಮಿ ನೂನ ಗಿರಿಬ್ಬಜೇತಿ ಯೋಜನಾ। ಪಬ್ಬತಪರಿಕ್ಖೇಪೇ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸಾಮಿ ಮಞ್ಞೇತಿ ಅನಾಗತತ್ಥಂ ಪರಿಕಪ್ಪೇನ್ತೋ ವದತಿ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಏವಂ ವತ್ವಾ ಥೇರೋ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಲಿಙ್ಗರಟ್ಠಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ಥಸ್ಸ ಪಾದೇ ಚಮ್ಮಿಕಾಬಾಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕೋ ವೇಜ್ಜೋ "ಸಪ್ಪಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಪರಿಯೇಸಥ, ತಿಕಿಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಸಪ್ಪಿಪರಿಯೇಸನಂ ಅಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಏವ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ರೋಗೋ ವಡ್ಢತಿ, ವೇಜ್ಜೋ ಥೇರಸ್ಸ ತತ್ಥ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಸಪ್ಪಿಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅರೋಗಂ ಅಕಾಸಿ। ಸೋ ಅರೋಗೋ ಹುತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೪.೧-೧೨) -

"ಇಮಮ್ಹಿ ಭದ್ದಕೇ ಕಪ್ಪೇ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಮಹಾಯಸೋ।
ಕಸ್ಸಪೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ವದತಂ ವರೋ॥

"ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚೋ ನಿರಾಲಮ್ಬೋ, ಆಕಾಸಸಮಮಾನಸೋ।
ಸುಞ್ಞತಾಬಹುಲೋ ತಾದೀ, ಅನಿಮಿತ್ತರತೋ ವಸೀ॥

"ಅಸಙ್ಗಚಿತ್ತೋ ನಿಕ್ಲೇಸೋ, ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಕುಲೇ ಗಣೇ।
ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ ವೀರೋ, ವಿನಯೋಪಾಯಕೋವಿದೋ॥

"ಉಯ್ಯುತ್ತೋ ಪರಕಿಚ್ಚೇಸು, ವಿನಯನ್ತೋ ಸದೇವಕೇ।
ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಂ ಮಗ್ಗಂ, ಗತಿಂ ಪಙ್ಕವಿಸೋಸನಂ॥

"ಅಮತಂ ಪರಮಸ್ಸಾದಂ, ಜರಾಮಚ್ಚುನಿವಾರಣಂ।
ಮಹಾಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಸೋ, ನಿಸಿನ್ನೋ ಲೋಕತಾರಕೋ॥

"ಕರವೀಕರುತೋ ನಾಥೋ, ಬ್ರಹ್ಮಘೋಸೋ ತಥಾಗತೋ।
ಉದ್ಧರನ್ತೋ ಮಹಾದುಗ್ಗಾ, ವಿಪ್ಪನಟ್ಠೇ ಅನಾಯಕೇ॥

"ದೇಸೇನ್ತೋ ವಿರಜಂ ಧಮ್ಮಂ, ದಿಟ್ಠೋ ಮೇ ಲೋಕನಾಯಕೋ।
ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿತ್ವಾನ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ॥

"ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತದಾಪಾಹಂ, ಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಏಕಕೋವ ವನೇ ರಮ್ಮೇ, ವಸಿಂ ಸಂಸಗ್ಗಪೀಳಿತೋ॥

"ಸಕ್ಕಾಯವೂಪಕಾಸೋ ಮೇ, ಹೇತುಭೂತೋ ಮಮಾಭವೀ।
ಮನಸೋ ವೂಪಕಾಸಸ್ಸ, ಸಂಸಗ್ಗಭಯದಸ್ಸಿನೋ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಥೇರೇ ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತೇ ರಾಜಾ ಕೋಟಿಧನಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಭೋಜಕಗಿರಿವಿಹಾರಂ ನಾಮ ಕಾರೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ತತ್ಥ ವಾಸೇಸಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ವಿಹರನ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ -

೫೪೬“ಸೋಹಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಚನ್ದೋ ಪನ್ನರಸೋ ಯಥಾ।

ಸಬ್ಬಾಸವಪರಿಕ್ಖೀಣೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ”ತಿ॥ -

ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ಸಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾವ। ತದೇವ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಂ ಅಹೋಸೀತಿ।

ಏಕವಿಹಾರಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅನಾಗತಂ ಯೋ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಪಸ್ಸತೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಜ್ಜಂ ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇಸಿ।

ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಗಣಜೇಟ್ಠಕೋ ಹುತ್ವಾ ಗಬ್ಭಸಹಸ್ಸಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹನ್ತಂ ಪರಿವೇಣಂ ಕಾರಾಪೇಸಿ। ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಜನಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಉಪಾಸಕಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಪುತ್ತದಾರಾ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿಂಸು। ತೇಸು ಗಣಜೇಟ್ಠಕೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥು ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಚ್ಚನ್ತದೇಸೇ ಕುಕ್ಕುಟನಾಮಕೇ ನಗರೇ ರಾಜಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ **ಕಪ್ಪಿನೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೇಸಪುರಿಸಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಗರೇ ಅಮಚ್ಚಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು। ಕಪ್ಪಿನಕುಮಾರೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನರಾಜಾ ನಾಮ ಜಾತೋ। ಸೋ ಸುತವಿತ್ತಕತಾಯ ಪಾತೋವ ಚತೂಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಸೀಘಂ ದೂತೇ ಪೇಸೇಸಿ - “ಯತ್ಥ ಬಹುಸ್ಸುತೇ ಪಸ್ಸಥ, ತತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಆರೋಚೇಥಾ”ತಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಸಾವತ್ಥಿವಾಸಿನೋ ವಾಣಿಜಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಉಟ್ಠಾನಕಭಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ನಗರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಣ್ಡಂ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ “ರಾಜಾನಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಹತ್ಥಾ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚಾಪೇಸುಂ। ತೇ ರಾಜಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ನಿಯ್ಯಾದಿತಪಣ್ಣಾಕಾರೇ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೇ “ಕುತೋ ಆಗತತ್ಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಸಾವತ್ಥಿತೋ, ದೇವಾ”ತಿ। “ಕಚ್ಚಿ ವೋ ರಟ್ಠಂ ಸುಭಿಕ್ಖಂ, ಧಮ್ಮಿಕೋ ರಾಜಾ”ತಿ? “ಆಮ, ದೇವಾ”ತಿ। “ಕೀದಿಸೋ ಧಮ್ಮೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದೇಸೇ ಇದಾನಿ ಪವತ್ತತೀ”ತಿ? “ತಂ, ದೇವ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಮುಖೇಹಿ ಕಥೇತು”ನ್ತಿ। ರಾಜಾ ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಕಾರೇನ ಉದಕಂ ದಾಪೇಸಿ। ತೇ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ದಸಬಲಾಭಿಮುಖಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ, “ದೇವ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೇಸೇ ಬುದ್ಧರತನಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ ಆಹಂಸು। ರಞ್ಞೋ “ಬುದ್ಧೋ”ತಿ ವಚನೇ ಸುತಮತ್ತೇಯೇವ ಸಕಲಸರೀರಂ ಫರಮಾನಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತತೋ “ಬುದ್ಧೋತಿ, ತಾತಾ, ವದೇಥಾ”ತಿ ಆಹ। “ಬುದ್ಧೋತಿ, ದೇವ, ವದಾಮಾ”ತಿ। ಏವಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವದಾಪೇತ್ವಾ “ಬುದ್ಧೋತಿ ಪದಂ ಅಪರಿಮಾಣ”ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇ ಪಸನ್ನೋ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ “ಅಪರಂ ವದೇಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ದೇವ, ಲೋಕೇ ಧಮ್ಮರತನಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ತಥೇವ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ “ಅಪರಂ ವದೇಥಾ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ದೇವ, ಸಙ್ಘರತನಂ ನಾಮ ಉಪ್ಪನ್ನ”ನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಸುತ್ವಾ ತಥೇವ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ “ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತತೋವ ನಿಕ್ಖಮಿ। ಅಮಚ್ಚಾಪಿ ತಥೇವ ನಿಕ್ಖಮಿಂಸು। ಸೋ ಅಮಚ್ಚಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗಙ್ಗಾತೀರಂ ಪತ್ವಾ “ಸಚೇ

ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಇಮೇಸಂ ಅಸ್ಸಾನಂ ಖುರಮತ್ತಮ್ಪಿ ಮಾ ತೇಮೇತೂ"ತಿ ಸಚ್ಚಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇನೇವ ಪೂರಂ ಗಙ್ಗಾನದಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಪರಮ್ಪಿ ಅಡ್ಢಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಂ ನದಿಂ ತಥೇವ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತತಿಯಂ ಚನ್ದಭಾಗಂ ನಾಮ ಮಹಾನದಿಂ ಪತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ತಾಯ ಏವ ಸಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಅತಿಕ್ಕಮಿ।

ಸತ್ಥಾಪಿ ತಂದಿವಸಂ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂಯೇವ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ "ಅಜ್ಜ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ತಿಯೋಜನಸತಿಕಂ ರಜ್ಜಂ ಪಹಾಯ ಅಮಚ್ಚಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೋ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ಮಯಾ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಪಾತೋವ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಯಮೇವ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಚನ್ದಭಾಗಾಯ ನದಿಯಾ ತೀರೇ ತೇಸಂ ಉತ್ತರಣತಿತ್ಥಸ್ಸಾಭಿಮುಖಟ್ಠಾನೇ ಮಹಾನಿಗ್ರೋಧಮೂಲೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನೋ ಛಬ್ಬಣ್ಣಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತೇ ತೇನ ತಿತ್ಥೇನ ಉತ್ತರನ್ತಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಧಾವನ್ತಿಯೋ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಯಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮಯಂ ಆಗತಾ, ಅದ್ಧಾ ಸೋ ಏಸೋ"ತಿ ದಸ್ಸನೇನೇವ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓನಮಿತ್ವಾ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಾಕಾರಂ ಕರೋನ್ತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು। ರಾಜಾ ಭಗವತೋ ಗೋಪ್ಫಕೇಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಮಚ್ಚಸಹಸ್ಸೇನ। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಸಾಯ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೪.೯೬-೧೦೭) -

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗೂ।
ಉದಿತೋ ಅಜಟಾಕಾಸೇ, ರವೀವ ಸರದಮ್ಬರೇ॥

"ವಚನಾಭಾಯ ಬೋಧೇತಿ, ವೇನೇಯ್ಯಪದುಮಾನಿ ಸೋ।
ಕಿಲೇಸಪಙ್ಕಂ ಸೋಸೇತಿ, ಮತಿರಂಸೀಹಿ ನಾಯಕೋ॥

"ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಯಸೇ ಹನ್ತಿ, ಖಜ್ಜೋತಾಭಾ ಯಥಾ ರವಿ।
ಸಚ್ಚತ್ಥಾಭಂ ಪಕಾಸೇತಿ, ರತನಂವ ದಿವಾಕರೋ॥

"ಗುಣಾನಂ ಆಯತಿಭೂತೋ, ರತನಾನಂವ ಸಾಗರೋ।
ಪಜ್ಜುನ್ನೋರಿವ ಭೂತಾನಿ, ಧಮ್ಮಮೇಘೇನ ವಸ್ಸತಿ॥

"ಅಕ್ಖದಸ್ಸೋ ತದಾ ಆಸಿಂ, ನಗರೇ ಹಂಸಸವ್ಹಯೇ।
ಉಪೇಚ್ಚ ಧಮ್ಮಮಸ್ಸೋಸಿಂ, ಜಲಜುತ್ತಮನಾಮಿನೋ॥

"ಓವಾದಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಕತಾವಿನೋ।
ಗುಣಂ ಪಕಾಸಯನ್ತಸ್ಸ, ತಪ್ಪಯನ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಮನಂ॥

"ಸುತ್ವಾ ಪತೀತೋ ಸುಮನೋ, ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ।
ಸಸಿಸ್ಸಂ ಭೋಜಯಿತ್ವಾನ, ತಂ ಠಾನಮಭಿಪತ್ಥಯಿಂ॥

"ತದಾ ಹಂಸಸಮಭಾಗೋ, ಹಂಸದುನ್ದುಭಿನಿಸ್ಸನೋ।
ಪಸ್ಸಥೇತಂ ಮಹಾಮತ್ತಂ, ವಿನಿಚ್ಛಯವಿಸಾರದಂ॥

“ಪತಿತಂ ಪಾದಮೂಲೇ ಮೇ, ಸಮುಗ್ಗತತನೂರುಹಂ।
ಜೀಮೂತವಣ್ಣಂ ಪೀಣಂಸಂ, ಪಸನ್ನನಯನಾನನಂ॥

“ಪರಿವಾರೇನ ಮಹತಾ, ರಾಜಯುತ್ತಂ ಮಹಾಯಸಂ।
ಏಸೋ ಕತಾವಿನೋ ಠಾನಂ, ಪತ್ಥೇತಿ ಮುದಿತಾಸಯೋ॥

“ಇಮಿನಾ ಪಣಿಪಾತೇನ, ಚಾಗೇನ ಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ನುಪಪಜ್ಜತಿ ದುಗ್ಗತಿಂ॥

“ದೇವೇಸು ದೇವಸೋಭಗ್ಗಂ, ಮನುಸ್ಸೇಸು ಮಹನ್ತತಂ।
ಅನುಭೋತ್ವಾನ ಸೇಸೇನ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ಕಪ್ಪಿನೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ತತೋಹಂ ಸುಕತಂ ಕಾರಂ, ಕತ್ವಾನ ಜಿನಸಾಸನೇ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ತುಸಿತಂ ಅಗಮಾಸಹಂ॥

“ದೇವಮಾನುಸರಜ್ಜಾನಿ, ಸತಸೋ ಅನುಸಾಸಿಯ।
ಬಾರಾಣಸಿಯಮಾಸನ್ನೇ, ಜಾತೋ ಕೇಣಿಯಜಾತಿಯಂ॥

“ಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರೇನ, ಸಪಜಾಪತಿಕೋ ಅಹಂ।
ಪಞ್ಚಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ, ಸತಾನಿ ಸಮುಪಟ್ಠಹಿಂ॥

“ತೇಮಾಸಂ ಭೋಜಯಿತ್ವಾನ, ಪಚ್ಛಾದಮ್ಹ ತಿಚೀವರಂ।
ತತೋ ಚುತಾ ಮಯಂ ಸಬ್ಬೇ, ಅಹುಮ್ಹ ತಿದಸೂಪಗಾ॥

“ಪುನೋ ಸಬ್ಬೇ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ, ಅಗಮಿಮ್ಹ ತತೋ ಚುತಾ।
ಕುಕ್ಕುಟಮ್ಹಿ ಪುರೇ ಜಾತಾ, ಹಿಮವನ್ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸತೋ॥

“ಕಪ್ಪಿನೋ ನಾಮಹಂ ಆಸಿಂ, ರಾಜಪುತ್ತೋ ಮಹಾಯಸೋ।
ಸೇಸಾಮಚ್ಚಕುಲೇ ಜಾತಾ, ಮಮೇವ ಪರಿವಾರಯುಂ॥

“ಮಹಾರಜ್ಜಸುಖಂ ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಕಾಮಸಮಿದ್ಧಿಮಾ।
ವಾಣಿಜೇಹಿ ಸಮಕ್ಖಾತಂ, ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಮಹಂ ಸುಣಿಂ॥

“ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ, ಅಸಮೋ ಏಕಪುಗ್ಗಲೋ।

ಸೋ ಪಕಾಸೇತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಅಮತಂ ಸುಖಮುತ್ತಮಂ॥

“ಸುಯುತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸಾ ಚ, ಸುಮುತ್ತಾ ಚ ಅನಾಸವಾ।
ಸುತ್ವಾ ನೇಸಂ ಸುವಚನಂ, ಸಕ್ಕರಿತ್ವಾನ ವಾಣಿಜೇ॥

“ಪಹಾಯ ರಜ್ಜಂ ಸಾಮಚ್ಚೋ, ನಿಕ್ಖಮಿಂ ಬುದ್ಧಮಾಮಕೋ।
ನದಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಮಹಾಚನ್ದಂ, ಪೂರಿತಂ ಸಮತಿತ್ತಿಕಂ॥

“ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ಅನಾಲಮ್ಬಂ, ದುತ್ತರಂ ಸೀಘವಾಹಿನಿಂ।
ಗುಣಂ ಸರಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಸೋತ್ಥಿನಾ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿಂ॥

“ಭವಸೋತಂ ಸಚೇ ಬುದ್ಧೋ, ತಿಣ್ಣೋ ಲೋಕನ್ತಗೂ ವಿದೂ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ, ಗಮನಂ ಮೇ ಸಮಿಜ್ಝತು॥

“ಯದಿ ಸನ್ತಿಗಮೋ ಮಗ್ಗೋ, ಮೋಕ್ಖೋ ಚಚ್ಚನ್ತಿಕಂ ಸುಖಂ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ, ಗಮನಂ ಮೇ ಸಮಿಜ್ಝತು॥

“ಸಙ್ಘೋ ಚೇ ತಿಣ್ಣಕನ್ತಾರೋ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೋ ಅನುತ್ತರೋ।
ಏತೇನ ಸಚ್ಚವಜ್ಜೇನ, ಗಮನಂ ಮೇ ಸಮಿಜ್ಝತು॥

“ಸಹ ಕತೇ ಸಚ್ಚವರೇ, ಮಗ್ಗಾ ಅಪಗತಂ ಜಲಂ।
ತತೋ ಸುಖೇನ ಉತ್ತಿಣ್ಣೋ, ನದೀತೀರೇ ಮನೋರಮೇ॥

“ನಿಸಿನ್ನಂ ಅದ್ದಸಂ ಬುದ್ಧಂ, ಉದೇನ್ತಂವ ಪಭಙ್ಕರಂ।
ಜಲನ್ತಂ ಹೇಮಸೇಲಂವ, ದೀಪರುಕ್ಖಂವ ಜೋತಿತಂ॥

“ಸಸಿಂವ ತಾರಾಸಹಿತಂ, ಸಾವಕೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತಂ।
ವಾಸವಂ ವಿಯ ವಸ್ಸನ್ತಂ, ದೇಸನಾಜಲದನ್ತರಂ॥

“ವನ್ದಿತ್ವಾನ ಸಹಾಮಚ್ಚೋ, ಏಕಮನ್ತಮುಪಾವಿಸಿಂ।
ತತೋ ನೋ ಆಸಯಂ ಞತ್ವಾ, ಬುದ್ಧೋ ಧಮ್ಮಮದೇಸಯಿ॥

“ಸುತ್ವಾನ ಧಮ್ಮಂ ವಿಮಲಂ, ಅವೋಚುಮ್ಹ ಮಯಂ ಜಿನಂ।
ಪಬ್ಬಾಜೇಹಿ ಮಹಾವೀರ, ನಿಬ್ಬಿನ್ನಾಮ್ಹ ಮಯಂ ಭವೇ॥

“ಸ್ವಕ್ಖಾತೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ಧಮ್ಮೋ, ದುಕ್ಖನ್ತಕರಣಾಯ ವೋ।
ಚರಥ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಇಚ್ಚಾಹ ಮುನಿಸತ್ತಮೋ॥

“ಸಹ ವಾಚಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖುವೇಸಧರಾ ಮಯಂ।
ಅಹುಮ್ಹ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಚ ಸಾಸನೇ॥

‘‘ತತೋ ಜೇತವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅನುಸಾಸಿ ವಿನಾಯಕೋ।
ಅನುಸಿಟ್ಠೋ ಜಿನೇನಾಹಂ, ಅರಹತ್ತಮಪಾಪುಣಿಂ॥

‘‘ತತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅನುಸಾಸಿಮಹಂ ತದಾ।
ಮಮಾನುಸಾಸನಕರಾ, ತೇಪಿ ಆಸುಂ ಅನಾಸವಾ॥

‘‘ಜಿನೋ ತಸ್ಮಿಂ ಗುಣೇ ತುಟ್ಠೋ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ।
ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನಗ್ಗೋ, ಕಪ್ಪಿನೋತಿ ಮಹಾಜನೇ॥

‘‘ಸತಸಹಸ್ಸೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಫಲಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ಮೇ ಇಧ।
ಪಮುತ್ತೋ ಸರವೇಗೋವ, ಕಿಲೇಸೇ ಝಾಪಯಿಂ ಮಮ॥

‘‘ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ’’ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಪನ ತೇ ಸಬ್ಬೇವ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇ ‘‘ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಏವ ತೇಸಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ಆದಾಯ ಆಕಾಸೇನ ಜೇತವನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಗವಾ ತಸ್ಸನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹ - ‘‘ಕಚ್ಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಪ್ಪಿನೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀ’’ತಿ? ‘‘ನ, ಭಗವಾ, ದೇಸೇತಿ । ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಮನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಓವಾದಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ದೇತೀ’’ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಥೇರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ - ‘‘ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಕಪ್ಪಿನ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಓವಾದಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ದೇಸೀ’’ತಿ? ‘‘ಸಚ್ಚಂ, ಭಗವಾ’’ತಿ। ‘‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಾ ಏವಂ ಕರಿ, ಅಜ್ಜ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪಗತಾನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಹೀ’’ತಿ। ‘‘ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ’’ತಿ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ವಚನಂ ಸಿರಸಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಏಕೋವಾದೇನೇವ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ತೇನ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ಸಾವಕೇ ಥೇರೇ ಠಾನನ್ತರೇ ಠಪೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಓವಾದಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವದನ್ತೋ -

೫೪೮.‘‘ಅನಾಗತಂ ಯೋ ಪಟಿಕಚ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ, ಹಿತಞ್ಚ ಅತ್ಥಂ ಅಹಿತಞ್ಚ ತಂ ದ್ವಯಂ।
ವಿದ್ದೇಸಿನೋ ತಸ್ಸ ಹಿತೇಸಿನೋ ವಾ, ರನ್ಧಂ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮೇಕ್ಖಮಾನಾ॥

೫೪೯.‘‘ಆನಾಪಾನಸತೀ ಯಸ್ಸ, ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಸುಭಾವಿತಾ।
ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಪರಿಚಿತಾ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಾ।
ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

೫೫೦.‘‘ಓದಾತಂ ವತ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ, ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಸುಭಾವಿತಂ।
ನಿಬ್ಬಿದ್ಧಂ ಪಗ್ಗಹೀತಞ್ಚ, ಸಬ್ಬಾ ಓಭಾಸತೇ ದಿಸಾ॥

೫೫೧.‘‘ಜೀವತೇ ವಾಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ, ಅಪಿ ವಿತ್ತಪರಿಕ್ಖಯೋ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಅಲಾಭೇನ, ವಿತ್ತವಾಪಿ ನ ಜೀವತಿ॥

೫೫೨.‘‘ಪಞ್ಞಾ ಸುತವಿನಿಚ್ಛಿನೀ, ಪಞ್ಞಾ ಕಿತ್ತಿಸಿಲೋಕವದ್ಧನೀ।
ಪಞ್ಞಾಸಹಿತೋ ನರೋ ಇಧ, ಅಪಿ ದುಕ್ಖೇಸು ಸುಖಾನಿ ವಿನ್ದತಿ॥

೫೫೩.‘‘ನಾಯಂ ಅಜ್ಜತನೋ ಧಮ್ಮೋ, ನಚ್ಛೇರೋ ನಪಿ ಅಬ್ಭುತೋ।

ಯತ್ಥ ಜಾಯೇಥ ಮೀಯೇಥ, ತತ್ಥ ಕಿಂ ವಿಯ ಅಬ್ಭುತಂ॥

೫೫೩‘‘ಅನನ್ತರಞ್ಹಿ ಜಾತಸ್ಸ, ಜೀವಿತಾ ಮರಣಂ ಧುವಂ।
ಜಾತಾ ಜಾತಾ ಮರನ್ತೀಧ, ಏವಂ ಧಮ್ಮಾ ಹಿ ಪಾಣಿನೋ॥

೫೫೪‘‘ನ ಹೇತದತ್ಥಾಯ ಮತಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಯಂ ಜೀವಿತತ್ಥಂ ಪರಪೋರಿಸಾನಂ।
ಮತಮ್ಹಿ ರುಣ್ಣಂ ನ ಯಸೋ ನ ಲೋಕ್ಯಂ, ನ ವಣ್ಣಿತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ॥

೫೫೫‘‘ಚಕ್ಖುಂ ಸರೀರಂ ಉಪಹನ್ತಿ ತೇನ, ನಿಹೀಯತಿ ವಣ್ಣಬಲಂ ಮತೀ ಚ।
ಆನನ್ದಿನೋ ತಸ್ಸ ದಿಸಾ ಭವನ್ತಿ, ಹಿತೇಸಿನೋ ನಾಸ್ಸ ಸುಖೀ ಭವನ್ತಿ॥

೫೫೬‘‘ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುಲೇ ವಸನ್ತೇ, ಮೇಧಾವಿನೋ ಚೇವ ಬಹುಸ್ಸುತೇ ಚ।
ಯೇಸಞ್ಹಿ ಪಞ್ಞಾವಿಭವೇನ ಕಿಚ್ಚಂ, ತರನ್ತಿ ನಾವಾಯ ನದಿಂವ ಪುಣ್ಣ’’ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಅನಾಗತ**ನ್ತಿ ನ ಆಗತಂ, ಅವಿನ್ದನ್ತಿ, ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಕಚ್ಚಾ**ತಿ ಪುರೇತರಂಯೇವ। **ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಓಲೋಕೇತಿ। **ಅತ್ಥ**ನ್ತಿ ಕಿಚ್ಚಂ। **ತಂ ದ್ವಯ**ನ್ತಿ ಹಿತಾಹಿತಂ। **ವಿದ್ದೇಸಿನೋ**ತಿ ಅಮಿತ್ತಾ। **ಹಿತೇಸಿನೋ**ತಿ ಮಿತ್ತಾ। **ರನ್ಧ**ನ್ತಿ ಛಿದ್ದಂ। **ಸಮೇಕ್ಖಮಾನಾ**ತಿ ಗವೇಸನ್ತಾ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅತ್ತನೋ ಹಿತಾವಹಂ ಅಹಿತಾವಹಂ ತದುಭಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಅನಾಗತಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ ಪುರೇತರಂಯೇವ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಅಹಂ ವಿಯ ಪಸ್ಸತಿ ವೀಮಂಸತಿ ವಿಚಾರೇತಿ, ತಸ್ಸ ಅಮಿತ್ತಾ ವಾ ಅಹಿತಜ್ಝಾಸಯೇನ ಮಿತ್ತಾ ವಾ ಹಿತಜ್ಝಾಸಯೇನ ರನ್ಧಂ ಗವೇಸನ್ತಾ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ತಾದಿಸೋ ಪಞ್ಞವಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದವುತ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಆನಾಪಾನಸತಿಭಾವನಾಯ ಗುಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ತತ್ಥ ತಾನಿ ಯೋಜೇತುಂ **‘‘ಆನಾಪಾನಸತೀ ಯಸ್ಸಾ’’**ತಿ ದುತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆನ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸಾಸೋ। **ಅಪಾನ**ನ್ತಿ ಪಸ್ಸಾಸೋ। ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಾ ಸತಿ ಆನಾಪಾನಸತಿ। ಸತಿಸೀಸೇನ ಚೇತ್ಥ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ, ಯಸ್ಸ ಯೋಗಿನೋ। **ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಸುಭಾವಿತಾ**ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಸೋಳಸನ್ನಞ್ಚ ಆಕಾರಾನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಪುಣ್ಣಾ ಸತ್ತನ್ನಂ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾನಂ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತೀನಞ್ಚ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸುಟ್ಠು ಭಾವಿತಾ ವಡ್ಢಿತಾ। **ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಪರಿಚಿತಾ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಾ**ತಿ ‘‘ಸೋ ಸತೋವ ಅಸ್ಸಸತೀ’’ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೭೪; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೭) ಯಥಾ ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಾ, ತಥಾ ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಚಿತಾ ಆಸೇವಿತಾ ಭಾವಿತಾ। **ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ**ತಿ ಸೋ ಯೋಗಾವಚರೋ ಯಥಾ ಅಬ್ಭಾದಿಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಚನ್ದೋ ಚನ್ದಾಲೋಕೇನ ಇಮಂ ಓಕಾಸಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಏವಂ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಮುತ್ತೋ ಞಾಣಾಲೋಕೇನ ಅತ್ತಸನ್ತಾನಪತಿತಂ ಪರಸನ್ತಾನಪತಿತಞ್ಚ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಆನಾಪಾನಸತಿಭಾವನಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತಾನಂ ನಿದಸ್ಸನಂ ಕತ್ವಾ ಭಾವನಾಭಿಯೋಗಸ್ಸ ಸಫಲತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **‘‘ಓದಾತಂ ವತ ಮೇ ಚಿತ್ತ’’**ನ್ತಿ ತತಿಯಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ನೀವರಣಮಲವಿಗಮತೋ **ಓದಾತಂ** ಸುದ್ಧಂ ವತ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ। ಯಥಾ ಪಮಾಣಕರಾ ರಾಗಾದಯೋ ಪಹೀನಾ, ಅಪ್ಪಮಾಣಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತಂ ಅಹೋಸಿ, ತಥಾ ಭಾವಿತತ್ತಾ **ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಸುಭಾವಿತಂ,** ತತೋ ಏವ

ಚತುಸಚ್ಚಂ **ನಿಬ್ಬಿದ್ಧಂ** ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತಂ, ಸಕಲಸಂಕಿಲೇಸಪಕ್ಖತೋ **ಪಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ** ಹುತ್ವಾ ದುಕ್ಖಾದಿಕಾ ಪುಬ್ಬನ್ತಾದಿಕಾ ಚ ದಿಸಾ ಓಭಾಸತೇ ತತ್ಥ ವಿತಿಣ್ಣಕಙ್ಖತ್ತಾ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ವಿಗತಸಮ್ಮೋಹತ್ತಾ ಚ। ತಸ್ಮಾ ತುಮ್ಹೇಹಿಪಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಯಥಾ ಭಾವನಾಮಯಾ ಪಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಮಲವಿಸೋಧನಾದಿನಾ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಬಹುಪಕಾರಾ, ಏವಂ ಇತರಾಪೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಜೀವತೇ ವಾಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞೋ"**ತಿ ಚತುತ್ಥಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಪರಿಕ್ಖೀಣಧನೋಪಿ ಸಪ್ಪಞ್ಞಜಾತಿಕೋ ಇತರೀತರಸನ್ತೋಸೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಅನವಜ್ಜಾಯ ಜೀವಿಕಾಯ ಜೀವತಿಯೇವ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಜೀವಿತಂ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಪಞ್ಞಾಜೀವಿಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಸೇಟ್ಠ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೭೩, ೨೪೬; ಸು॰ ನಿ॰ ೧೮೪)। ದುಮ್ಮೇಧಪುಗ್ಗಲೋ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಲಾಭೇನ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಅತ್ಥಂ ವಿರಾಧೇನ್ತೋ ವಿತ್ತವಾಪಿ ನ ಜೀವತಿ, ಗರಹಾದಿಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಜೀವನ್ತೋ ನಾಮ ನ ತಸ್ಸ ಹೋತಿ, ಅನುಪಾಯಞ್ಞುತಾಯ ವಾ ಯಥಾಧಿಗತಂ ಧನಂ ನಾಸೇನ್ತೋ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಾಪಿ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಆನಿಸಂಸೇ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಪಞ್ಞಾ ಸುತವಿನಿಚ್ಛಿನೀ"**ತಿ ಪಞ್ಚಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಞಾ ಸುತವಿನಿಚ್ಛಿನೀತಿ** ಪಞ್ಞಾ ನಾಮೇಸಾ ಸುತಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯಿನೀ, ಯಥಾಸುತೇ ಸೋತಪಥಮಾಗತೇ ಅತ್ಥೇ "ಅಯಂ ಅಕುಸಲೋ, ಅಯಂ ಕುಸಲೋ, ಅಯಂ ಸಾವಜ್ಜೋ, ಅಯಂ ಅನವಜ್ಜೋ"ತಿಆದಿನಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಜನನೀ। **ಕಿತ್ತಿಸಿಲೋಕವದ್ಧನೀತಿ** ಕಿತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಸಂಸಾಯ ಸಿಲೋಕಸ್ಸ ಪತ್ಥಟಯಸಭಾವಸ್ಸ ವದ್ಧನೀ, ಪಞ್ಞವತೋಯೇವ ಹಿ ಕಿತ್ತಿಆದಯೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸಭಾವತೋ। **ಪಞ್ಞಾಸಹಿತೋತಿ** ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಾಯ, ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಯುತ್ತೋ। **ಅಪಿ ದುಕ್ಖೇಸು ಸುಖಾನಿ ವಿನ್ದತೀತಿ** ಏಕನ್ತದುಕ್ಖಸಭಾವೇಸು ಖನ್ಧಾಯತನಾದೀಸು ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಯಥಾಭೂತಸಭಾವಾವಬೋಧೇನ ನಿರಾಮಿಸಾನಿಪಿ ಸುಖಾನಿ ಪಟಿಲಭತಿ।

ಇದಾನಿ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅನಿಚ್ಚತಾಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧೀರಭಾವಾವಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ **"ನಾಯಂ ಅಜ್ಜತನೋ ಧಮ್ಮೋ"**ತಿಆದಿನಾ ಸೇಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ರಾಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಯ್ವಾಯಂ ಸತ್ತಾನಂ ಜಾಯನಮೀಯನಸಭಾವೋ, ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ **ಅಜ್ಜತನೋ** ಅಧುನಾಗತೋ ನ ಹೋತಿ, ಅಭಿಣ್ಹಪವತ್ತಿಕತಾಯ ನ ಅಚ್ಛರಿಯೋ, ಅಬ್ಭುತಪುಬ್ಬತಾಭಾವತೋ ನಾಪಿ **ಅಬ್ಭುತೋ**। ತಸ್ಮಾ **ಯತ್ಥ ಜಾಯೇಥ ಮೀಯೇಥ**, ಯಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸತ್ತೋ ಜಾಯೇಯ್ಯ, ಸೋ ಏಕಂಸೇನ ಮೀಯೇಥ, ತತ್ಥ **ಕಿಂ ವಿಯ?** ಕಿಂ ನಾಮ ಅಬ್ಭುತಂ ಸಿಯಾ? ಸಭಾವಿಕತ್ತಾ ಮರಣಸ್ಸ - ನ ಹಿ ಖಣಿಕಮರಣಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾರಣಂ ಅತ್ಥಿ। ಯತೋ **ಅನನ್ತರಞ್ಹಿ ಜಾತಸ್ಸ, ಜೀವಿತಾ ಮರಣಂ ಧುವಂ** ಜಾತಸ್ಸ ಜಾತಿಸಮನನ್ತರಂ ಜೀವಿತತೋ ಮರಣಂ ಏಕನ್ತಿಕಂ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಏಕಂಸೇನ ಭಿಜ್ಜನತೋ। ಯೋ ಪನೇತ್ಥ ಜೀವತೀತಿ ಲೋಕವೋಹಾರೋ, ಸೋ ತದುಪಾದಾನಸ್ಸ ಅನೇಕಪಚ್ಚಯಾಯತ್ತತಾಯ ಅನೇಕನ್ತಿಕೋ, ಯಸ್ಮಾ ಏತದೇವಂ, ತಸ್ಮಾ **ಜಾತಾ ಮರನ್ತೀಧ, ಏವಂಧಮ್ಮಾ ಹಿ ಪಾಣಿನೋತಿ** ಅಯಂ ಸತ್ತಾನಂ ಪಕತಿ, ಯದಿದಂ ಜಾತಾನಂ ಮರಣನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಮರಣಾನುಬನ್ಧನತಂ ಆಹ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ತಾಸು ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಕಾಚಿ ಸೋಕಬನ್ಧಿತಚಿತ್ತಾಪಿ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾಸಂ ಸೋಕವಿನೋದನಂ ಕಾತುಂ **"ನ ಹೇತದತ್ಥಾಯಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ನ ಹೇತದತ್ಥಾಯ ಮತಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ** ಯಂ ಮತಸ್ಸ **ಜೀವಿತತ್ಥಂ** ಜೀವಿತನಿಮಿತ್ತಂ **ಪರಪೋರಿಸಾನಂ** ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ರುಣ್ಣಂ, ಏತಂ ತಸ್ಸ ಮತಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಜೀವಿತತ್ಥಂ ತಾವ ತಿಟ್ಠತು, ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ನ ಹೋತಿ, ಯೇ ಪನ ರುದನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ **ಮತಮ್ಹಿ** ಮತಪುಗ್ಗಲನಿಮಿತ್ತಂ ರುಣ್ಣಂ, **ನ ಯಸೋ ನ ಲೋಕ್ಯಂ** ಯಸಾವಹಂ ವಿಸುದ್ಧಾವಹಞ್ಚ ನ ಹೋತಿ । **ನ ವಣ್ಣಿತಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹೀತಿ** ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸಟ್ಠಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ವಿಞ್ಞುಗರಹಿತಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಕೇವಲಮೇತೇವ ಯೇ ರುದತೋ ಆದೀನವಾ, ಅಥ ಖೋ ಇಮೇಪೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಚಕ್ಖುಂ ಸರೀರಂ ಉಪಹನ್ತೀ"**ತಿ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ಸೋಕಾದಿಅನತ್ಥಪಟಿಬಾಹನತ್ಥಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಪಯಿರುಪಾಸನಾಯಂ ತಾ ನಿಯೋಜೇನ್ತೋ **"ತಸ್ಮಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ರುಣ್ಣಂ ರುದನ್ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಂ ಸರೀರಞ್ಚ **ಉಪಹನ್ತಿ**

ವಿಬಾಧತಿ, ತೇನ ರುಣ್ಣೇನ ವಣ್ಣೋ ಬಲಂ ಮತಿ ಚ **ನಿಹೀಯತಿ** ಪರಿಹಾಯತಿ, **ತಸ್ಸ** ರುದನ್ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ **ದಿಸಾ** ಸಪತ್ತಾ **ಆನನ್ದಿನೋ** ಪಮೋದವನ್ತೋ ಪೀತಿವನ್ತೋ ಭವನ್ತಿ। ಹಿತೇಸಿನೋ ಮಿತ್ತಾ ದುಕ್ಖೀ ದುಕ್ಖಿತಾ ಭವನ್ತಿ ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮೇಧಾವಿನೋ** ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಅತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಬಾಹುಸಚ್ಚಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ **ಬಹುಸ್ಸುತೇ,** ಅತ್ತನೋ ಕುಲೇ ವಸನ್ತೇ **ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ** ಪಾಟಿಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಕುಲೂಪಕೇ ಕರೇಯ್ಯ। **ಯೇಸನ್ತಿ** ಯೇಸಂ ಮೇಧಾವೀನಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ **ಪಞ್ಞಾವಿಭವೇನ** ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ ಯಥಾ ಮಹೋಘಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಂ ನದಿಂ ನಾವಾಯ ತರನ್ತಿ, ಏವಂ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಕಿಚ್ಚಂ **ತರನ್ತಿ** ಪಾರಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ। ತೇ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ ಕುಲೇ ವಸನ್ತೇತಿ ಯೋಜನಾ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ತಾಸಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। ತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಸೋಕಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಿಯೋ ಸದತ್ಥಂ ಪರಿಪೂರೇಸುಂ।

ಮಹಾಕಪ್ಪಿನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ದನ್ಧಾ ಮಯ್ಹಂ ಗತೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಯದೇತ್ಥ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಅಟ್ಠಕನಿಪಾತೇ ಮಹಾಪನ್ಥಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ (ಥೇರಗಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಮೇವ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಸಕ್ಕಾ ಚೂಳಪನ್ಥಕಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುಖೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇತು"ನ್ತಿ? ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಅಯ್ಯಕಂ ಧನಸೇಟ್ಠಿಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಸಚೇ, ಮಹಾಸೇಟ್ಠಿ, ಅನುಜಾನಾಥ , ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। "ಪಬ್ಬಾಜೇಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। ಥೇರೋ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ದಸಸು ಸೀಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಭಾತು ಸನ್ತಿಕೇ -

> "ಪದುಮಂ ಯಥಾ ಕೋಕನದಂ ಸುಗನ್ಧಂ, ಪಾತೋ ಸಿಯಾ ಫುಲ್ಲಮವೀತಗನ್ಧಂ।
> ಅಙ್ಗೀರಸಂ ಪಸ್ಸ ವಿರೋಚಮಾನಂ, ತಪನ್ತಮಾದಿಚ್ಚಮಿವನ್ತಲಿಕ್ಖೇ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೨೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೯೫) -

ಗಾಥಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಗಹೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ, ಗಹಿತಗಹಿತಂ ಪದಂ ಹದಯೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। ಅಥ ನಂ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಆಹ - "ಪನ್ಥಕ, ತ್ವಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಅಭಬ್ಬೋ, ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಏಕಗಾಥಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ। ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಪನ ತ್ವಂ ಕಥಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇಸ್ಸಸಿ? ನಿಕ್ಖಮ ಇತೋ"ತಿ। ಸೋ ಥೇರೇನ ಪಣಾಮಿತೋ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸಮೀಪೇ ರೋದಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ ಜೀವಕಮ್ಬವನೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಜೀವಕೋ ಪುರಿಸಂ ಪೇಸೇಸಿ, "ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇಹೀ"ತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೋ ಹೋತಿ। ಸೋ "ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಪಟಿಚ್ಛಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಚೂಳಪನ್ಥಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಭಿಯ್ಯೋಸೋಮತ್ತಾಯ ದೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕ್ಖೇದಂ ಞತ್ವಾ, "ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಮಯಾ ಕತೇನ ಉಪಾಯೇನ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಠಾನೇ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಪನ್ಥಕ, ರೋದಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಭಾತಾ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಪಣಾಮೇತೀ"ತಿ ಆಹ। "ಪನ್ಥಕ, ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿ, ಮಮ ಸಾಸನೇ ತುಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಏಹಿ, ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ 'ರಜೋಹರಣಂ, ರಜೋಹರಣ'ನ್ತಿ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸುದ್ಧಂ ಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಂ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಾ ದಿನ್ನಂ ಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಂ "ರಜೋಹರಣಂ, ರಜೋಹರಣ"ನ್ತಿ ಹತ್ಥೇನ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಕಿಲಿಟ್ಠಧಾತುಕಂ ಜಾತಂ, ಪುನ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಉಕ್ಖಲಿಪರಿಪುಞ್ಛನಸದಿಸಂ ಜಾತಂ। ಸೋ ಞಾಣಸ್ಸ ಪರಿಪಕ್ಕತ್ತಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇದಂ

ಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಂ ಪಕತಿಯಾ ಪರಿಸುದ್ಧಂ, ಇಮಂ ಉಪಾದಿಣ್ಣಕಸರೀರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಜಾತಂ, ತಸ್ಮಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ಯಥಾಪೇತಂ, ಏವಂ ಚಿತ್ತಮ್ಪೀ'ತಿ ಖಯವಯಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ನಿಮಿತ್ತೇ ಝಾನಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಪಾದಕಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೨.೩೫-೫೪) -

"ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಆಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೋ।
ಗಣಮ್ಹಾ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಸೋ, ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸೀ ತದಾ॥

"ಅಹಮ್ಪಿ ಹಿಮವನ್ತಮ್ಹಿ, ವಸಾಮಿ ಅಸ್ಸಮೇ ತದಾ।
ಅಚಿರಾಗತಂ ಮಹಾವೀರಂ, ಉಪೇಸಿಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

"ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಉಪಗಚ್ಛಿಂ ನರಾಸಭಂ।
ಸಮಾಧಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತಂ, ಅನ್ತರಾಯಮಕಾಸಹಂ॥

"ಉಭೋ ಹತ್ಥೇಹಿ ಪಗ್ಗಯ್ಹ, ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಂ ಅದಾಸಹಂ।
ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ, ಪದುಮುತ್ತರೋ ಮಹಾಮುನಿ॥

"ಸಬ್ಬೇ ದೇವಾ ಅತ್ತಮನಾ, ಹಿಮವನ್ತಂ ಉಪೇನ್ತಿ ತೇ।
ಸಾಧುಕಾರಂ ಪವತ್ತೇಸುಂ, ಅನುಮೋದಿಸ್ಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ॥

"ಇದಂ ವತ್ವಾನ ತೇ ದೇವಾ, ಉಪಗಚ್ಛುಂ ನರುತ್ತಮಂ।
ಆಕಾಸೇ ಧಾರಯನ್ತಸ್ಸ, ಪದುಮಚ್ಛತ್ತಮುತ್ತಮಂ॥

"ಸತಪತ್ತಛತ್ತಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ, ಅದಾಸಿ ತಾಪಸೋ ಮಮ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣಾಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

"ಪಞ್ಚವೀಸತಿಕಪ್ಪಾನಿ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಚತುತ್ತಿಂಸತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ಯಂ ಯಂ ಯೋನಿಂ ಸಂಸರತಿ, ದೇವತ್ತಂ ಅಥ ಮಾನುಸಂ।
ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠನ್ತಂ, ಪದುಮಂ ಧಾರಯಿಸ್ಸತಿ॥

"ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ , ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ಪಕಾಸಿತೇ ಪಾವಚನೇ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಲಭಿಸ್ಸತಿ।
ಮನೋಮಯಮ್ಹಿ ಕಾಯಮ್ಹಿ, ಉತ್ತಮೋ ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ದ್ವೇ ಭಾತರೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಉಭೋಪಿ ಪನ್ಥಕವ್ಹಯಾ।
ಅನುಭೋತ್ವಾ ಉತ್ತಮತ್ಥಂ, ಜೋತಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಾಸನಂ॥

“ಸೋಹಂ ಅಟ್ಠಾರಸವಸ್ಸೋ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ।
ವಿಸೇಸಾಹಂ ನ ವಿನ್ದಾಮಿ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

“ದನ್ಧಾ ಮಯ್ಹಂ ಗತೀ ಆಸಿ, ಪರಿಭೂತೋ ಪುರೇ ಅಹುಂ।
ಭಾತಾ ಚ ಮಂ ಪಣಾಮೇಸಿ, ಗಚ್ಛ ದಾನಿ ಸಕಂ ಘರಂ॥

“ಸೋಹಂ ಪಣಾಮಿತೋ ಸನ್ತೋ, ಸಙ್ಘಾರಾಮಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಕೇ।
ದುಮ್ಮನೋ ತತ್ಥ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ, ಸಾಮಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಪೇಕ್ಖವಾ॥

“ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಆಗಚ್ಛಿ, ಸೀಸಂ ಮಯ್ಹಂ ಪರಾಮಸಿ।
ಬಾಹಾಯ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಪವೇಸಯಿ॥

“ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಮೇ ಸತ್ಥಾ, ಅದಾಸಿ ಪಾದಪುಞ್ಛನಿಂ।
ಏವಂ ಸುದ್ಧಂ ಅಧಿಟ್ಠೇಹಿ, ಏಕಮನ್ತಮಧಿಟ್ಠಹಂ॥

“ಹತ್ಥೇಹಿ ತಮಹಂ ಗಯ್ಹ, ಸರಿಂ ಕೋಕನದಂ ಅಹಂ।
ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಮೇ, ಅರಹತ್ತಂ ಅಪಾಪುಣಿಂ॥

“ಮನೋಮಯೇಸು ಕಾಯೇಸು, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನೇವಸ್ಸ ತೇಪಿಟಕಂ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾ ಚ ಆಗಮಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ ಏಕೇನ ಊನೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ ಏವ ನ ಗತೋ। ಜೀವಕೋ ಯಾಗುಂ ದಾತುಂ ಆರಭಿ, ಸತ್ಥಾ ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇನ ಪಿದಹಿ। “ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ನ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ - “ವಿಹಾರೇ ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ಥಿ, ಜೀವಕಾ”ತಿ। ಸೋ ಪುರಿಸಂ ಪಹಿಣಿ, “ಗಚ್ಛ, ಭಣೇ, ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಅಯ್ಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಹೀ”ತಿ। ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋಪಿ ರೂಪೇನ ಕಿರಿಯಾಯ ಚ ಏಕಮ್ಪಿ ಏಕೇನ ಅಸದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಕಸ್ಸ ಕಥೇಸಿ - “ಇಮಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಾ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಬಹುತರೋ, ಪಕ್ಕೋಸಿತಬ್ಬಂ ಅಯ್ಯಂ ನ ಜಾನಾಮೀ”ತಿ। ಜೀವಕೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ - “ಕೋನಾಮೋ, ಭನ್ತೇ, ವಿಹಾರೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ? “ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ, ಜೀವಕಾ”ತಿ। “ಗಚ್ಛ , ಭಣೇ, ‘ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ ಕತರೋ’ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತಂ ಆನೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ “ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ನಾಮ ಕತರೋ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। “ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ”,“ಅಹಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ”ತಿ ಏಕಪಹಾರೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಪುನಾಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಜೀವಕಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸಿ। ಜೀವಕೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಚ್ಚತ್ತಾ “ಇದ್ಧಿಮಾ ಮಞ್ಞೇ, ಅಯ್ಯೋ”ತಿ ನಯತೋ ಞತ್ವಾ “ಗಚ್ಛ, ಭಣೇ, ಪಠಮಂ ಕಥನಕಮಯ್ಯಮೇವ ‘ತುಮ್ಹೇ ಸತ್ಥಾ ಪಕ್ಕೋಸತೀ’ತಿ ವತ್ವಾ ಚೀವರಕಣ್ಣೇ ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ಆಹ। ಸೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಅಕಾಸಿ, ತಾವದೇವ ನಿಮ್ಮಿತಭಿಕ್ಖೂ ಅನ್ತರಧಾಯಿಂಸು। ಸೋ ಥೇರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಯಾಗುಞ್ಚ ಖಜ್ಜಕಾದಿಭೇದಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। ದಸಬಲೇ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೇ ಧಮ್ಮಸಭಾಯಂ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - “ಅಹೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆನುಭಾವೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸೇ ಏಕಗಾಥಂ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಮ್ಪಿ

ಲಹುಕೇನ ಖಣೇನೇವ ಏವಂ ಮಹಿದ್ಧಿಕಂ ಅಕಂಸೂ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪಂ ಸುತ್ವಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಜ್ಜ, "ಕಿಂ ವದೇಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, "ಇಮಂ ನಾಮ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ, "ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೂಳಪನ್ಥಕೇನ ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ಓವಾದೇ ಠತ್ವಾ ಲೋಕುತ್ತರದಾಯಜ್ಜಂ ಲದ್ಧಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಪನ ಲೋಕಿಯದಾಯಜ್ಜ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಚೂಳಸೇಟ್ಠಿಜಾತಕಂ (ಜಾ॰ ೧.೧.೪) ಕಥೇಸಿ। ಅಪರಭಾಗೇ ತಂ ಸತ್ಥಾ ಅರಿಯಗಣಪರಿವುತೋ ಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ತಥಾ ದನ್ಧಧಾತುಕೇನ ಕಥಂ ತಯಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಾನೀ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಭಾತು ಪಣಾಮನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ –

೫೫೭."ದನ್ಧಾ ಮಯ್ಹಂ ಗತೀ ಆಸಿ, ಪರಿಭೂತೋ ಪುರೇ ಅಹಂ।
ಭಾತಾ ಚ ಮಂ ಪಣಾಮೇಸಿ, ಗಚ್ಛ ದಾನಿ ತುವಂ ಘರಂ॥

೫೫೮."ಸೋಹಂ ಪಣಾಮಿತೋ ಸನ್ತೋ, ಸಙ್ಘಾರಾಮಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಕೇ।
ದುಮ್ಮನೋ ತತ್ಥ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ, ಸಾಸನಸ್ಮಿಂ ಅಪೇಕ್ಖವಾ॥

೫೫೯."ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಆಗಚ್ಛಿ, ಸೀಸಂ ಮಯ್ಹಂ ಪರಾಮಸಿ।
ಬಾಹಾಯ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಪವೇಸಯಿ॥

೫೬೦."ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಮೇ ಸತ್ಥಾ, ಪಾದಾಸಿ ಪಾದಪುಞ್ಛನಿಂ।
ಏತಂ ಸುದ್ಧಂ ಅಧಿಟ್ಠೇಹಿ, ಏಕಮನ್ತಂ ಸ್ವಧಿಟ್ಠಿತಂ॥

೫೬೧."ತಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ವಿಹಾಸಿಂ ಸಾಸನೇ ರತೋ।
ಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಪಾದೇಸಿಂ, ಉತ್ತಮತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ॥

೫೬೨."ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸೋಧಿತಂ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೫೬೩."ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುಮತ್ತಾನಂ, ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾನ ಪನ್ಥಕೋ।
ನಿಸೀದಮ್ಬವನೇ ರಮ್ಮೇ, ಯಾವ ಕಾಲಪ್ಪವೇದನಾ॥

೫೬೪."ತತೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ ಪಾಹೇಸಿ, ದೂತಂ ಕಾಲಪ್ಪವೇದಕಂ।
ಪವೇದಿತಮ್ಹಿ ಕಾಲಮ್ಹಿ, ವೇಹಾಸಾದುಪಸಙ್ಕಮಿಂ॥

೫೬೫."ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥುನೋ ಪಾದೇ, ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಹಂ।
ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಂ ವಿದಿತ್ವಾನ, ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿ॥

೫೬೬."ಆಯಾಗೋ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ, ಆಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೋ।
ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ಥ ದಕ್ಖಿಣ"ನ್ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ದನ್ಧಾತಿ**, ಮನ್ದಾ, ಚತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಚತೂಹಿ ಮಾಸೇಹಿ ಗಹೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥಭಾವೇನ ದುಬ್ಬಲಾ। **ಗತೀತಿ** ಞಾಣಗತಿ। **ಆಸೀತಿ**, ಅಹೋಸಿ। **ಪರಿಭೂತೋತಿ**, ತತೋ ಏವ "ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ"ತಿ ಹೀಳಿತೋ। **ಪುರೇತಿ**, ಪುಬ್ಬೇ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ। **ಭಾತಾ ಚಾತಿ** ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ ಚ-ಸದ್ದೋ, ನ ಕೇವಲಂ ಪರಿಭೂತೋವ, ಅಥ ಖೋ ಭಾತಾಪಿ ಮಂ **ಪಣಾಮೇಸಿ,** "ಪನ್ಥಕ, ತ್ವಂ ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಅಹೇತುಕೋ ಮಞ್ಞೇ, ತಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥೋ , ನ ಇಮಸ್ಸ ಸಾಸನಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ, ಗಚ್ಛ ದಾನಿ ತುಯ್ಹಂ ಅಯ್ಯಕಘರ"ನ್ತಿ ನಿಕ್ಕಡ್ಢೇಸಿ। **ಭಾತಾತಿ**, ಭಾತರಾ।

ಕೋಟ್ಠಕೇತಿ, ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಸಮೀಪೇ। **ದುಮ್ಮನೋತಿ**, ದೋಮನಸ್ಸಿತೋ। **ಸಾಸನಸ್ಮಿಂ ಅಪೇಕ್ಖವಾತಿ**, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಅವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮೋ।

ಭಗವಾ ತತ್ಥ ಆಗಚ್ಛೀತಿ, ಮಹಾಕರುಣಾಸಞ್ಚೋದಿತಮಾನಸೋ ಮಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಭಗವಾ ಯತ್ಥಾಹಂ ಠಿತೋ, ತತ್ಥ ಆಗಚ್ಛಿ। ಆಗನ್ತ್ವಾ ಚ, "ಪನ್ಥಕ, ಅಹಂ ತೇ ಸತ್ಥಾ, ನ ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ, ಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ತವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ"ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ **ಸೀಸಂ ಮಯ್ಹಂ ಪರಾಮಸಿ** ಜಾಲಾಬನ್ಧನಮುದುತಲುನಪೀಣವರಾಯತಙ್ಗುಲಿಸಮುಪಸೋಭಿತೇನ ವಿಕಸಿತಪದುಮಸಸ್ಸಿರೀಕೇನ ಚಕ್ಕಙ್ಕಿತೇನ ಹತ್ಥತಲೇನ "ಇದಾನಿಯೇವ ಮಮ ಪುತ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ ಮಯ್ಹಂ ಸೀಸಂ ಪರಾಮಸಿ। **ಬಾಹಾಯ ಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನಾತಿ**, "ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ, ಇಧ ತಿಟ್ಠಸೀ"ತಿ ಚನ್ದನಗನ್ಧಗನ್ಧಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇನ ಮಂ ಭುಜೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಪವೇಸೇಸಿ। **ಪಾದಾಸಿ ಪಾದಪುಞ್ಛನಿನ್ತಿ** ಪಾದಪುಞ್ಛನಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಾದಾಸಿ "ರಜೋಹರಣನ್ತಿ ಮನಸಿ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಅದಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅದಾಸೀ"ತಿ "ಪಾದಪುಞ್ಛನಿ"ನ್ತಿ ಚ ಪಠನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ **"ಪಾದಪುಞ್ಛನಿ"**ನ್ತಿ ಪಾದಪುಞ್ಛನಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಂ ಪಾದಾಸೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತದಯುತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅಭಿಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ ಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಸ್ಸ ದಿನ್ನತ್ತಾ। **ಏತಂ ಸುದ್ಧಂ ಅಧಿಟ್ಠೇಹಿ, ಏಕಮನ್ತಂ ಸ್ವಧಿಟ್ಠಿತ**ನ್ತಿ, ಏತಂ ಸುದ್ಧಂ ಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡಂ "ರಜೋಹರಣಂ, ರಜೋಹರಣ"ನ್ತಿ ಮನಸಿಕಾರೇನ ಸ್ವಧಿಟ್ಠಿತಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಏಕಮನ್ತೇ ವಿವಿತ್ತೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಪಮುಖೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಧಿಟ್ಠೇಹಿ ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತೇಹಿ।

ತಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾತಿ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಓವಾದಂ ಅಹಂ ಸುತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ **ಸಾಸನೇ** ಓವಾದೇ **ರತೋ** ಅಭಿರತೋ ಹುತ್ವಾ **ವಿಹಾಸಿಂ** ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂ। ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಚ **ಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಪಾದೇಸಿಂ, ಉತ್ತಮತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾತಿ**, ಉತ್ತಮತ್ಥೋ ನಾಮ ಅರಹತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ರೂಪಜ್ಝಾನಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಪಾದಕಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಸಮಾಧಿಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಸಮಾಧೀತಿ ಉಪಚಾರಸಮಾಧಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಚತುತ್ಥಮಗ್ಗಸಮಾಧಿ, ತಾವ ಸಮಾಧಿಸಾಮಞ್ಞೇನ ಗಹಿತೋ, ಅಗ್ಗಫಲಸಮಾಧಿ ಪನ ಉತ್ತಮತ್ಥಗ್ಗಹಣೇನ, ಸಾತಿಸಯಂ ಚೇವಾಯಂ ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ, ತಸ್ಮಾ "ಸಮಾಧಿಂ ಪಟಿಪಾದೇಸಿ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸಮಾಧಿಕುಸಲತಾಯ ಹಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ ನಾಮ ಜಾತೋ, ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಕುಸಲತಾಯ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ ನಾಮ। ಏಕೋ ಚೇತ್ಥ ಸಮಾಧಿಲಕ್ಖಣೇ ಛೇಕೋ, ಏಕೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಲಕ್ಖಣೇ, ಏಕೋ ಸಮಾಧಿಗಾಳ್ಹೋ, ಏಕೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಾಳ್ಹೋ ಏಕೋ ಅಙ್ಗಸಂಖಿತ್ತೇ ಛೇಕೋ, ಏಕೋ ಆರಮ್ಮಣಸಂಖಿತ್ತೇ, ಏಕೋ ಅಙ್ಗವವತ್ಥಾನೇ, ಏಕೋ ಆರಮ್ಮಣವವತ್ಥಾನೇತಿ ವಣ್ಣೇನ್ತಿ। ಅಪಿಚ ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಸಾತಿಸಯಂ ಚತುನ್ನಂ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಂ ಲಾಭಿತಾಯ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ ವುತ್ತೋ, ಮಹಾಪನ್ಥಕತ್ಥೇರೋ ಸಾತಿಸಯಂ ಚತುನ್ನಂ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಾನಂ ಲಾಭಿತಾಯ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ। ಪಠಮೋ ವಾ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಚೇತೋವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ, ಇತರೋ ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನಙ್ಗೇಹಿ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಸಞ್ಞಾವಿವಟ್ಟಕುಸಲೋ। ಮನೋಮಯಂ ಪನ ಕಾಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞೇ ತಯೋ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ, ನ ಬಹುಕೇ, ಏಕಸದಿಸೇಯೇವ ಚ ಕತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ್ತಿ, ಏಕವಿಧಮೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುಮಾನೇ। ಅಯಂ ಪನ ಥೇರೋ ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಸಮಣಸಹಸ್ಸಂ ಮಾಪೇಸಿ, ದ್ವೇಪಿ ನ ಕಾಯೇನ ಏಕಸದಿಸೇ ಅಕಾಸಿ, ನ ಏಕವಿಧಂ ಕಮ್ಮಂ ಕುರುಮಾನೇ। ತಸ್ಮಾ ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ನಾಮ ಜಾತೋ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಕಾಮಞ್ಚಾಯಂ ಥೇರೋ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ, ಯಾ ಪನ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಾಧಿಗಮಸ್ಸ ಬಹೂಪಕಾರಾ, ತಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸೋಧಿತ"**ನ್ತಿ ವತ್ವಾ **"ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಯಥಾಕಮ್ಮುಪಗಅನಾಗತಂಸಞಾಣಾನಿ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಚಾರಸ್ಸ ಬಹೂಪಕಾರಾನಿ, ನ ತಥಾ ಇತರಞಾಣಾನಿ।

ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುನ್ತಿ ಸಹಸ್ಸಂ। "ಸಹಸ್ಸವಾರ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಏಕಾವಜ್ಜನೇನ ಪನ ಥೇರೋ ಸಹಸ್ಸೇ ಮನೋಮಯೇ ಕಾಯೇ ನಿಮ್ಮಿನಿ, ನ ವಾರೇನ। ತೇ ಚ ಖೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮಸದಿಸೇ ವಿವಿಧಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ। "ಕಿಂ ಪನ ಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಂ ಇದ್ಧಿನಿಮ್ಮಾನಂ ಸಮ್ಭವತೀ"ತಿ? ನ ಸಮ್ಭವತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ, ಅಭಿನೀಹಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪನ ಅಯಮೇವ ಥೇರೋ ಏವಮಕಾಸಿ, ತಥಾ ಹೇಸ ಇಮಿನಾ ಅಙ್ಗೇನ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತೋ। **ಪನ್ಥಕೋ ನಿಸೀದೀ**ತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಪರಂ ವಿಯ ವದತಿ। **ಅಮ್ಬವನೇ**ತಿ, ಅಮ್ಬವನೇ ಜೀವಕೇನ ಕತವಿಹಾರೇ। **ವೇಹಾಸಾದುಪಸಙ್ಕಮಿ**ನ್ತಿ **ವೇಹಾಸಾ**ತಿ ಕರಣೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ, ವೇಹಾಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, **ದ**-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। **ಅಥಾ**ತಿ, ಮಮ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಪಚ್ಛಾ। **ಪಟಿಗ್ಗಹೀ**ತಿ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿ। **ಆಯಾಗೋ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸಾ**ತಿ, ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಅಗ್ಗದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯತಾಯ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಆನೇತ್ವಾ ಯಜಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನಭೂತೋ। **ಆಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೋ**ತಿ, ಮಹಾಫಲಭಾವಕರಣೇನ ದಕ್ಖಿಣಾಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಕೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ಥ ದಕ್ಖಿಣ**ನ್ತಿ ಜೀವಕೇನ ಉಪನೀತಂ ಯಾಗುಖಜ್ಜಾದಿಭೇದಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಚೂಳಪನ್ಥಕಂ ಆಣಾಪೇಸಿ – "ಅನುಮೋದನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಸೋ ಸಿನೇರುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಮನ್ಥೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪಭಿನ್ನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತತಾಯ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಙ್ಖೋಭೇನ್ತೋ ಸತ್ಥು ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಅನುಮೋದನಂ ಅಕಾಸಿ। ತಥಾ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ಚಾಯಮಾಯಸ್ಮಾ ತಥಾರೂಪಾಯ ಕಮ್ಮಪಿಲೋತಿಕಾಯ ಪರಿಬಾಧಿತೋ ಚತುಪ್ಪದಿಕಂ ಗಾಥಂ ಚತೂಹಿಪಿ ಮಾಸೇಹಿ ಗಹೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ತಂ ಪನಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಪುಬ್ಬಚರಿಯಾನುರೂಪಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇ ನಿಯೋಜೇಸಿ। ತಥಾ ಹಿ ಭಗವಾ ತದಾ ಜೀವಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಏವ "ಚೂಳಪನ್ಥಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ, ವೀಥಿಪಟಿಪನ್ನಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೋವ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, "ಪನ್ಥಕ, ಯದಿಪಾಯಂ ಪಿಲೋತಿಕಾ ಸಂಕಿಲಿಟ್ಠಾ ರಜಾನುಕಿಣ್ಣಾ, ಇತೋ ಪನ ಅಞ್ಞೋ ಏವ ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಸಂಕಿಲೇಸೋ ರಜೋ ಚಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ –

> "ರಾಗೋ ರಜೋ ನ ಚ ಪನ ರೇಣು ವುಚ್ಚತಿ, ರಾಗಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ ರಜೋತಿ।
> ಏತಂ ರಜಂ ವಿಪ್ಪಜಹಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖವೋ, ವಿಹರನ್ತಿ ತೇ ವೀತರಜಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥
>
> "ದೋಸೋ ರಜೋ…ಪೇ॰… ಸಾಸನೇ॥
> "ಮೋಹೋ ರಜೋ…ಪೇ॰… ವೀತರಜಸ್ಸ ಸಾಸನೇ"ತಿ॥ –

ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಓಭಾಸಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪರಿವಾರಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೀತಿ।

ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಕಪ್ಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ನಾನಾಕುಲಮಲಸಮ್ಪುಣ್ಣೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕಪ್ಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಸಿದ್ಧತ್ಥಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೇ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಿತು

ಅಚ್ಚಯೇನ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ನಾನಾವಿರಾಗವಣ್ಣವಿಚಿತ್ತೇಹಿ ವತ್ಥೇಹಿ ಅನೇಕವಿಧೇಹಿ ಆಭರಣೇಹಿ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಮಣಿರತನೇಹಿ ಬಹುವಿಧೇಹಿ ಪುಪ್ಫದಾಮಮಾಲಾದೀಹಿ ಚ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಂ ನಾಮ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ತೇನ ಸತ್ಥು ಥೂಪಂ ಪೂಜೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಣ್ಡಲಿಕರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ರಜ್ಜೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಕಾಮೇಸು ಅತಿವಿಯ ರತ್ತೋ ಗಿದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರತಿ। ತಂ ಸತ್ಥಾ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಞಾಣಜಾಲೇ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ, "ಏಸ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಸುಭಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಕಾಮೇಸು ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಆಕಾಸೇನ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ -

೫೬೭."ನಾನಾಕುಲಮಲಸಮ್ಪುಣ್ಣೋ , ಮಹಾಉಕ್ಕಾರಸಮ್ಭವೋ।
ಚನ್ದನಿಕಂವ ಪರಿಪಕ್ಕಂ, ಮಹಾಗಣ್ಡೋ ಮಹಾವಣೋ॥

೫೬೮."ಪುಬ್ಬರುಹಿರಸಮ್ಪುಣ್ಣೋ, ಗೂಥಕೂಪೇನ ಗಾಳ್ಹಿತೋ।
ಆಪೋಪಗ್ಘರಣೋ ಕಾಯೋ, ಸದಾ ಸನ್ದತಿ ಪೂತಿಕಂ॥

೫೬೯."ಸಟ್ಠಿಕಣ್ಡರಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ಮಂಸಲೇಪನಲೇಪಿತೋ।
ಚಮ್ಮಕಞ್ಚುಕಸನ್ನದ್ಧೋ, ಪೂತಿಕಾಯೋ ನಿರತ್ಥಕೋ॥

೫೭೦."ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾತಘಟಿತೋ, ನ್ಹಾರುಸುತ್ತನಿಬನ್ಧನೋ।
ನೇಕೇಸಂ ಸಂಗತೀಭಾವಾ, ಕಪ್ಪೇತಿ ಇರಿಯಾಪಥಂ॥

೫೭೧."ಧುವಪ್ಪಯಾತೋ ಮರಣಾಯ, ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ।
ಇಧೇವ ಛಡ್ಡಯಿತ್ವಾನ, ಯೇನಕಾಮಙ್ಗಮೋ ನರೋ॥

೫೭೨."ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನಿವುತೋ ಕಾಯೋ, ಚತುಗನ್ಥೇನ ಗನ್ಥಿತೋ।
ಓಘಸಂಸೀದನೋ ಕಾಯೋ, ಅನುಸಯಾಜಾಲಮೋತ್ಥತೋ॥

೫೭೩."ಪಞ್ಚನೀವರಣೇ ಯುತ್ತೋ, ವಿತಕ್ಕೇನ ಸಮಪ್ಪಿತೋ।
ತಣ್ಹಾಮೂಲೇನಾನುಗತೋ, ಮೋಹಚ್ಛಾದನಛಾದಿತೋ॥

೫೭೪."ಏವಾಯಂ ವತ್ತತೇ ಕಾಯೋ, ಕಮ್ಮಯನ್ತೇನ ಯನ್ತಿತೋ।
ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಚ ವಿಪತ್ಯನ್ತಾ, ನಾನಾಭಾವೋ ವಿಪಜ್ಜತಿ॥

೫೭೫."ಯೇಮಂ ಕಾಯಂ ಮಮಾಯನ್ತಿ, ಅನ್ಧಬಾಲಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾ।
ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ಕಟಸಿಂ ಘೋರಂ, ಆದಿಯನ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವಂ॥

೫೭೬."ಯೇಮಂ ಕಾಯಂ ವಿವಜ್ಜೇನ್ತಿ, ಗೂಥಲಿತ್ತಂವ ಪನ್ನಗಂ।
ಭವಮೂಲಂ ವಮಿತ್ವಾನ, ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸನ್ತಿನಾಸವಾ"ತಿ॥ -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ತಸ್ಸ ಅಸುಭಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಾ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಂ ಯಾಥಾವತೋ ಸರೀರಸಭಾವವಿಭಾವನಂ ಅಸುಭಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕೇನ ಕಾಯೇನ ಅಟ್ಟೀಯಮಾನೋ ಹರಾಯಮಾನೋ ಜಿಗುಚ್ಛಮಾನೋ ಸಂವಿಗ್ಗಹದಯೋ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಲಭೇಯ್ಯಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜ"ನ್ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಮಞ್ಞತರಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ, ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಆನೇಹೀ"ತಿ। ಸೋ ತಂ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪.೧೦೨-೧೦೭) -

"ಸಿದ್ಧತ್ಥಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಥೂಪಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ।
ವಿಚಿತ್ತದುಸ್ಸೇ ಲಗೇತ್ವಾ, ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಂ ಠಪೇಸಹಂ॥

"ಯಂ ಯಂ ಯೋನುಪಪಜ್ಜಾಮಿ, ದೇವತ್ತಂ ಅಥ ಮಾನುಸಂ।
ಸೋಭಯನ್ತೋ ಮಮ ದ್ವಾರಂ, ಕಪ್ಪರುಕ್ಖೋ ಪತಿಟ್ಠತಿ॥

"ಅಹಞ್ಚ ಪರಿಸಾ ಚೇವ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಮಮವಸ್ಸಿತಾ।
ತಮ್ಹಾ ದುಸ್ಸಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ನಿವಾಸೇಮ ಮಯಂ ಸದಾ॥

"ಚತುನ್ನವುತಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ರುಕ್ಖಂ ಠಪಯಿಂ ಅಹಂ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಇತೋ ಚ ಸತ್ತಮೇ ಕಪ್ಪೇ, ಸುಚೇಳಾ ಅಟ್ಠ ಖತ್ತಿಯಾ।
ಸತ್ತರತನಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಮಹಬ್ಬಲಾ॥

"ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ತಾ ಏವ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತೇನೇವ ತಾ ಥೇರಗಾಥಾ ನಾಮ ಜಾತಾ।

ತತ್ಥ **ನಾನಾಕುಲಮಲಸಮ್ಪುಣ್ಣೋ**ತಿ, ನಾನಾಕುಲೇಹಿ ನಾನಾಭಾಗೇಹಿ ಮಲೇಹಿ ಸಮ್ಪುಣ್ಣೋ, ಕೇಸಲೋಮಾದಿನಾನಾವಿಧಅಸುಚಿಕೋಟ್ಠಾಸಭರಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಹಾಉಕ್ಕಾರಸಮ್ಭವೋ**ತಿ, ಉಕ್ಕಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ ವಚ್ಚಕೂಪಂ। ಯತ್ತಕವಯಾ ಮಾತಾ, ತತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಕಾರಪರಿಸೇದಿತವಚ್ಚಕೂಪಸದಿಸತಾಯ ಮಾತು ಕುಚ್ಛಿ ಇಧ "ಮಹಾಉಕ್ಕಾರೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಸೋ ಕುಚ್ಛಿ ಸಮ್ಭವೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಮಹಾಉಕ್ಕಾರಸಮ್ಭವೋ। **ಚನ್ದನಿಕಂವಾ**ತಿ ಚನ್ದನಿಕಂ ನಾಮ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠೋದಕಗಬ್ಭಮಲಾದೀನಂ ಛಡ್ಡನಟ್ಠಾನಂ, ಯಂ ಜಣ್ಣುಮತ್ತಂ ಅಸುಚಿಭರಿತಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಪಕ್ಕ**ನ್ತಿ, ಪರಿಣತಂ ಪುರಾಣಂ। ತೇನ ಯಥಾ ಚಣ್ಡಾಲಗಾಮದ್ವಾರೇ ನಿದಾಘಸಮಯೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಉದಕೇನ ಸಮುಪಬ್ಯೂಳ್ಹಮುತ್ತಕರೀಸಅಟ್ಠಿಚಮ್ಮನ್ಹಾರುಖಣ್ಡಖೇಳಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾದಿನಾನಾಕುಣಪಭರಿತಂ ಕದ್ದಮೋದಕಾಲುಳಿತಂ ಕತಿಪಯದಿವಸಾತಿಕ್ಕಮೇನ ಸಞ್ಜಾತ ಕಿಮಿಕುಲಾಕುಲಂ ಸೂರಿಯಾತಪಸನ್ತಾಪಕುಥಿತಂ ಉಪರಿ ಫೇಣಪುಬ್ಬುಳಕಾನಿ ಮುಞ್ಚನ್ತಂ ಅಭಿನೀಲವಣ್ಣಂ ಪರಮದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಚನ್ದನಿಕಾವಾಟಂ ನೇವ ಉಪಗನ್ತುಂ, ನ ದಟ್ಠುಂ ಅರಹರೂಪಂ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಥಾರೂಪೋಯಂ ಕಾಯೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸದಾ ದುಕ್ಖತಾಮೂಲಯೋಗತೋ ಅಸುಚಿಪಗ್ಘರಣತೋ ಉಪ್ಪಾದಜರಾಮರಣೇಹಿ ಉದ್ಧುಮಾಯನಪರಿಪಚ್ಚನಭಿಜ್ಜನಸಭಾವತ್ತಾ ಚ ಮಹನ್ತೋ ಗಣ್ಡೋ ವಿಯಾತಿ **ಮಹಾಗಣ್ಡೋ**। ಸಬ್ಬತ್ಥಕಮೇವ ದುಕ್ಖವೇದನಾನುಬದ್ಧತ್ತಾ ಗಣ್ಡಾನಂ ಸಹನತೋ ಅಸುಚಿವಿಸ್ಸನ್ದನತೋ ಚ ಮಹನ್ತೋ ವಣೋ ವಿಯಾತಿ **ಮಹಾವಣೋ**

ಗೂಥಕೂಪೇನ ಗಾಳಿತೋತಿ, ವಚ್ಚಕೂಪೇನ ವಚ್ಚೇನೇವ ವಾ ಭರಿತೋ। "ಗೂಥಕೂಪನಿಗಾಳ್ಹಿತೋ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ವಚ್ಚಕೂಪತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಪೋಪಗ್ಘರಣೋ ಕಾಯೋ, ಸದಾ ಸನ್ದತಿ ಪೂತಿಕ**ನ್ತಿ, ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಆಪೋಧಾತುಯಾ ಸದಾ ಪಗ್ಘರಣಸೀಲೋ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಸೇದಮುತ್ತಾದಿಕಂ ಪೂತಿಕಂ ಅಸುಚಿಂಯೇವ ಸನ್ದತಿ, ನ ಕದಾಚಿ ಸುಚಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಟ್ಠಿಕಣ್ಡರಸಮ್ಬನ್ಧೋತಿ , ಗೀವಾಯ ಉಪರಿಮಭಾಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸರೀರಂ ವಿನದ್ಧಮಾನಾ ಸರೀರಸ್ಸ ಪುರಿಮಪಚ್ಛಿಮದಕ್ಖಿಣವಾಮಪಸ್ಸೇಸು ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ವೀಸತಿ, ಹತ್ಥಪಾದೇ ವಿನದ್ಧಮಾನಾ ತೇಸಂ ಪುರಿಮಪಚ್ಛಿಮಪಸ್ಸೇಸು ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಾತಿ ಸಟ್ಠಿಯಾ ಕಣ್ಡರೇಹಿ ಮಹಾನ್ಹಾರೂಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಬದ್ಧೋ ವಿನದ್ಧೋತಿ ಸಟ್ಠಿಕಣ್ಡರಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಮಂಸಲೇಪನಲೇಪಿತೋ**ತಿ, ಮಂಸಸಙ್ಖಾತೇನ ಲೇಪನೇನ ಲಿತ್ತೋ, ನವಮಂಸಪೇಸಿಸತಾನುಲಿತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಮ್ಮಕಞ್ಚುಕಸನ್ನದ್ಧೋ**ತಿ, ಚಮ್ಮಸಙ್ಖಾತೇನ ಕಞ್ಚುಕೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಓನದ್ಧೋ ಪರಿಯೋನದ್ಧೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ। **ಪೂತಿಕಾಯೋ**ತಿ, ಸಬ್ಬಸೋ ಪೂತಿಗನ್ಧಿಕೋ ಕಾಯೋ। **ನಿರತ್ಥಕೋ**ತಿ, ನಿಪ್ಪಯೋಜನೋ। ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಹಿ ಪಾಣೀನಂ ಕಾಯೋ ಚಮ್ಮಾದಿವಿನಿಯೋಗೇನ ಸಿಯಾ ಸಪ್ಪಯೋಜನೋ, ನ ತಥಾ ಮನುಸ್ಸಕಾಯೋತಿ। **ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಘಾತಘಟಿತೋ**ತಿ, ಅತಿರೇಕತಿಸತಾನಂ ಅಟ್ಠೀನಂ ಸಙ್ಘಾತೇನ ಘಟಿತೋ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ನ್ಹಾರುಸುತ್ತನಿಬನ್ಧನೋ**ತಿ, ಸುತ್ತಸದಿಸೇಹಿ ನವಹಿ ನ್ಹಾರುಸತೇಹಿ ನಿಬನ್ಧಿತೋ। **ನೇಕೇಸಂ ಸಂಗತೀಭಾವಾ**ತಿ, ಚತುಮಹಾಭೂತಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸವಿಞ್ಞಾಣಾದೀನಂ ಸಮವಾಯಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಸುತ್ತಮೇರಕಸಮವಾಯೇನ ಯನ್ತಂ ವಿಯ ಠಾನಾದಿಇರಿಯಾಪಥಂ ಕಪ್ಪೇತಿ।

ಧುವಪ್ಪಯಾತೋ ಮರಣಾಯಾತಿ, ಮರಣಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಏಕನ್ತಗಮನೋ, ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮರಣಂ ಪತಿ ಪವತ್ತೋ। ತತೋ ಏವ ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಮರಣಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತೋ। **ಇಧೇವ ಛಡ್ಡಯಿತ್ವಾನಾ**ತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಲೋಕೇ ಕಾಯಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಯಥಾರುಚಿತಟ್ಠಾನಗಾಮೀ ಅಯಂ ಸತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ "ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯೋ ಅಯಂ ಕಾಯೋ"ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಸಞ್ಞೀ ನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನಿವುತೋತಿ, ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣೇನ ನಿವುತೋ ಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಾದೀನವೋ, ಅಞ್ಞಥಾ ಕೋ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಗಂ ಜನೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಚತುಗನ್ಥೇನಾ**ತಿ, ಅಭಿಜ್ಝಾಕಾಯಗನ್ಥಾದಿನಾ ಚತುಬ್ಬಿಧೇನ ಗನ್ಥೇನ ಗನ್ಥಿತೋ, ಗನ್ಥನಿಯಭಾವೇನ ವಿನದ್ಧಿತೋ। **ಓಘಸಂಸೀದನೋ**ತಿ, ಓಘನಿಯಭಾವೇನ ಕಾಮೋಘಾದೀಸು ಚತೂಸು ಓಘೇಸು ಸಂಸೀದನಕೋ। ಅಪ್ಪಹೀನಭಾವೇನ ಸನ್ತಾನೇ ಅನು ಅನು ಸೇನ್ತೀತಿ ಅನುಸಯಾ, ಕಾಮರಾಗಾದಯೋ ಅನುಸಯಾ। ತೇಸಂ ಜಾಲೇನ ಓತ್ಥತೋ ಅಭಿಭೂತೋತಿ **ಅನುಸಯಾಜಾಲಮೋತ್ಥತೋ**। ಮಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾದಿನಾ ಪಞ್ಚವಿಧೇನ ನೀವರಣೇನ ಯುತ್ತೋ ಅಧಿಮುತ್ತೋತಿ **ಪಞ್ಚನೀವರಣೇ ಯುತ್ತೋ,** ಕರಣತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ।

ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕೇನ ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಸಮಸ್ಸಿತೋತಿ **ವಿತಕ್ಕೇನ ಸಮಪ್ಪಿತೋ। ತಣ್ಹಾಮೂಲೇನಾನುಗತೋ**ತಿ, ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಭವಮೂಲೇನ ಅನುಬದ್ಧೋ। **ಮೋಹಚ್ಛಾದನಛಾದಿತೋ**ತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಸಙ್ಖಾತೇನ ಆವರಣೇನ ಪಲಿಗುಣ್ಠಿತೋ। ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ಕರಜಕಾಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೋ ಹಿ ಅತ್ತಭಾವೋ "ಉಚ್ಛಿನ್ನಭವನೇತ್ತಿಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಕಾಯೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಯಞ್ಚೇವ ಕಾಯೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ನಾಮರೂಪ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧.೧೪೭) ಕಾಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, **ಏವಾಯಂ ವತ್ತತೇ ಕಾಯೋ**ತಿ ಏವಂ "ನಾನಾಕುಲಮಲಸಮ್ಪುಣ್ಣೋ"ತಿಆದಿನಾ "ಅವಿಜ್ಜಾಯ ನಿವುತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಚ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಅಯಂ ಕಾಯೋ ವತ್ತತಿ, ವತ್ತನ್ತೋ ಚ **ಕಮ್ಮಯನ್ತೇನ** ಸುಕತದುಕ್ಕಟೇನ ಕಮ್ಮಸಙ್ಖಾತೇನ ಯನ್ತೇನ **ಯನ್ತಿತೋ** ಸಞ್ಚಟಿತೋ। ಯಥಾ ವಾ ಖೇಮನ್ತಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಥಾ ಸಞ್ಛೋಭಿತೋ ಸುಗತಿದುಗ್ಗತೀಸು ವತ್ತತಿ ಪರಿಬ್ಭಮತಿ। **ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಚ ವಿಪತ್ಯನ್ತಾ**ತಿ ಯಾ ಏತ್ಥ ಸಮ್ಪತ್ತಿ, ಸಾ ವಿಪತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಸಬ್ಬಞ್ಹಿ ಯೋಬ್ಬನಂ ಜರಾಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಸಬ್ಬಂ ಆರೋಗ್ಯಂ ಬ್ಯಾಧಿಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಸಬ್ಬಂ ಜೀವಿತಂ ಮರಣಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಸಬ್ಬೋ ಸಮಾಗಮೋ ವಿಯೋಗಪರಿಯೋಸಾನೋ। ತೇನಾಹ

“**ನಾನಾಭಾವೋ ವಿಪಜ್ಜತೀ**”ತಿ। **ನಾನಾಭಾವೋ**ತಿ, ವಿನಾಭಾವೋ ವಿಪ್ಪಯೋಗೋ, ಸೋ ಕದಾಚಿ ವಿಪ್ಪಯುಜ್ಜಕಸ್ಸ ವಸೇನ, ಕದಾಚಿ ವಿಪ್ಪಯುಜ್ಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ವಸೇನಾತಿ ವಿವಿಧಂ ಪಜ್ಜತಿ ಪಾಪುಣೀಯತಿ।

ಯೇಮಂ ಕಾಯಂ ಮಮಾಯನ್ತೀತಿ ಯೇ ಅನ್ಧಬಾಲಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾ ಏವಂ ಅಸುಭಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಅಧುವಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಸಾರಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ “ಮಮ ಇದ”ನ್ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಾ ಮಮಾಯನ್ತಿ ಛನ್ದರಾಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ, ತೇ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ನಿರಯಾದೀಹಿ ಚ **ಘೋರಂ** ಭಯಾನಕಂ ಅಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಅಭಿರಮಿತಬ್ಬತೋ ಕಟಸಿಸಙ್ಖಾತಂ ಸಂಸಾರಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಜನನಮರಣಾದೀಹಿ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ, ತೇನಾಹ “**ಆದಿಯನ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವ**”ನ್ತಿ।

ಯೇಮಂ ಕಾಯಂ ವಿವಜ್ಜೇನ್ತಿ, ಗೂಥಲಿತ್ತಂವ ಪನ್ನಗನ್ತಿ ಯಥಾ ನಾಮ ಪುರಿಸೋ ಸುಖಕಾಮೋ ಜೀವಿತುಕಾಮೋ ಗೂಥಗತಂ ಆಸೀವಿಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಜಿಗುಚ್ಛನಿಯತಾಯ ವಾ ಸಪ್ಪಟಿಭಯತಾಯ ವಾ ವಿವಜ್ಜೇತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ, ಏವಮೇವಂ ಯೇ ಪಣ್ಡಿತಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಸುಚಿಭಾವೇನ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಭಾವೇನ ಸಪ್ಪಟಿಭಯಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ ವಿವಜ್ಜೇನ್ತಿ ಛನ್ದರಾಗಪ್ಪಹಾನೇನ ಪಜಹನ್ತಿ। ತೇ ಭವಮೂಲಂ ಅವಿಜ್ಜಂ ಭವತಣ್ಹಞ್ಚ ವಮಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ಪಹಾಯ ತತೋ ಏವ ಸಬ್ಬಸೋ ಅನಾಸವಾ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಾಯ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ಚ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ।

ಕಪ್ಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ವಙ್ಗನ್ತಪುತ್ತಉಪಸೇನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಿವಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉಪಸೇನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಮಾನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ನಾಲಕಗಾಮೇ ರೂಪಸಾರೀಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಉಪಸೇನೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಏಕವಸ್ಸಿಕೋ “ಅರಿಯಗಬ್ಭಂ ವಡ್ಢೇಮೀ”ತಿ ಏಕಂ ಕುಲಪುತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ। ಸತ್ಥಾರಾ ಚಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅವಸ್ಸಿಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ, “ಅತಿಲಹುಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಮೋಘಪುರಿಸ, ಬಾಹುಲ್ಲಾಯ ಆವತ್ತೋ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೭೫) ಗರಹಿತೋ। “ಇದಾನಾಹಂ ಯದಿಪಿ ಪರಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸತ್ಥಾರಾ ಗರಹಿತೋ, ಪರಿಸಂಯೇವ ಪನ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸತ್ಥು ಪಾಸಂಸೋಪಿ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೨.೮೬-೯೬) –

“ಪದುಮುತ್ತರಂ ಭಗವನ್ತಂ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಂ ನರಾಸಭಂ।
ಪಬ್ಭಾರಮ್ಹಿ ನಿಸೀದನ್ತಂ, ಉಪಗಚ್ಛಿಂ ನರುತ್ತಮಂ॥

“ಕಣಿಕಾರಪುಪ್ಫಂ ದಿಸ್ವಾ, ವಣ್ಟೇ ಛೇತ್ವಾನಹಂ ತದಾ।
ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಛತ್ತಮ್ಹಿ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಭಿರೋಪಯಿಂ॥

“ಪಿಣ್ಡಪಾತಞ್ಚ ಪಾದಾಸಿಂ, ಪರಮನ್ನಂ ಸುಭೋಜನಂ।
ಬುದ್ಧೇನ ನವಮೇ ತತ್ಥ, ಸಮಣೇ ಅಟ್ಠ ಭೋಜಯಿಂ॥

“ಅನುಮೋದಿ ಮಹಾವೀರೋ, ಸಯಮ್ಭೂ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ।
ಇಮಿನಾ ಭತ್ತದಾನೇನ, ಪರಮನ್ನಪವೇಚ್ಛನಾ॥

“ತೇನ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸಾದೇನ, ಸಮ್ಪತ್ತಿಮನುಭೋಸ್ಸಸಿ।
ಛತ್ತಿಂಸಕ್ಖತ್ತುಂ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ॥

“ಏಕವೀಸತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಪದೇಸರಜ್ಜಂ ವಿಪುಲಂ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಂ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸಾಸನೇ ದಿಬ್ಬಮಾನಮ್ಹಿ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ॥

“ಉಪಸೇನೋತಿ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ।
ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕತ್ತಾ, ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸತಿ॥

“ಚರಿಮಂ ವತ್ತತೇ ಮಯ್ಹಂ, ಭವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಮೂಹತಾ।
ಧಾರೇಮಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹನಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಧುತಙ್ಗಧಮ್ಮೇ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತತಿ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ತದತ್ಥಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ , ತೇನ ನಂ ಭಗವಾ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಕಲಹೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಚ ದ್ವಿಧಾಭೂತೇ ಏಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಂ ಕಲಹಂ ಪರಿವಜ್ಜಿತುಕಾಮೇನ “ಏತರಹಿ ಖೋ ಕಲಹೋ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸಙ್ಘೋ ದ್ವಿಧಾಭೂತೋ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಮಯಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ವಿವೇಕವಾಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

೫೭೭“ವಿವಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಂ, ವಾಳಮಿಗನಿಸೇವಿತಂ।
ಸೇವೇ ಸೇನಾಸನಂ ಭಿಕ್ಖು, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಕಾರಣಾ॥

೫೭೮“ಸಙ್ಕಾರಪುಞ್ಜಾ ಆಹತ್ವಾ, ಸುಸಾನಾ ರಥಿಯಾಹಿ ಚ।
ತತೋ ಸಙ್ಘಾಟಿಕಂ ಕತ್ವಾ, ಲೂಖಂ ಧಾರೇಯ್ಯ ಚೀವರಂ॥

೫೭೯“ನೀಚಂ ಮನಂ ಕರಿತ್ವಾನ, ಸಪದಾನಂ ಕುಲಾ ಕುಲಂ।
ಪಿಣ್ಡಿಕಾಯ ಚರೇ ಭಿಕ್ಖು, ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಸುಸಂವುತೋ॥

೫೮೦“ಲೂಖೇನಪಿ ವಾ ಸನ್ತುಸ್ಸೇ, ನಾಞ್ಞಂ ಪತ್ಥೇ ರಸಂ ಬಹುಂ।
ರಸೇಸು ಅನುಗಿದ್ಧಸ್ಸ, ಝಾನೇ ನ ರಮತೀ ಮನೋ॥

೫೮೧“ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಪವಿವಿತ್ತೋ ವಸೇ ಮುನಿ।

ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಗಹಟ್ಠೇಹಿ, ಅನಾಗಾರೇಹಿ ಚೂಭಯಂ॥

೫೮೨.“ಯಥಾ ಜಳೋ ವ ಮೂಗೋ ವ, ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸಯೇ ತಥಾ।
ನಾತಿವೇಲಂ ಸಮ್ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಮ್ಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

೫೮೩.“ನ ಸೋ ಉಪವದೇ ಕಞ್ಚಿ, ಉಪಘಾತಂ ವಿವಜ್ಜಯೇ।
ಸಂವುತೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸ್ಮಿಂ, ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಚಸ್ಸ ಭೋಜನೇ॥

೫೮೪. “ಸುಗ್ಗಹೀತನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ, ಚಿತ್ತಸ್ಸುಪ್ಪಾದಕೋವಿದೋ।

ಸಮಥಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಕಾಲೇನ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಂ॥

೫೮೫.“ವೀರಿಯಸಾತಚ್ಚಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಯುತ್ತಯೋಗೋ ಸದಾ ಸಿಯಾ।
ನ ಚ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ದುಕ್ಖನ್ತಂ, ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಏಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ॥

೫೮೬.“ಏವಂ ವಿಹರಮಾನಸ್ಸ, ಸುದ್ಧಿಕಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಖೀಯನ್ತಿ ಆಸವಾ ಸಬ್ಬೇ, ನಿಬ್ಬುತಿಞ್ಚಾಧಿಗಚ್ಛತೀ”ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ವಿವಿತ್ತ**ನ್ತಿ, ಜನವಿವಿತ್ತಂ ಸುಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞಾದಿಂ। **ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸ**ನ್ತಿ, ನಿಸ್ಸದ್ದಂ ಸದ್ದಸಙ್ಘಟ್ಟನರಹಿತಂ। **ವಾಳಮಿಗನಿಸೇವಿತ**ನ್ತಿ, ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘದೀಪಿವಾಳಮಿಗೇಹಿ ಚರಿತಂ। ಇಮಿನಾಪಿ ಜನವಿವೇಕಂಯೇವ ದಸ್ಸೇತಿ ಪನ್ತಸೇನಾಸನಭಾವದೀಪನತೋ। **ಸೇನಾಸನ**ನ್ತಿ, ಸಯಿತುಂ ಆಸಯಿತುಞ್ಚ ಯುತ್ತಭಾವೇನ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಇಧ ಸೇನಾಸನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಕಾರಣಾ**ತಿ, ಪಟಿಸಲ್ಲಾನನಿಮಿತ್ತಂ, ನಾನಾರಮ್ಮಣತೋ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿ ಪಟಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಲ್ಲೀಯನತ್ಥಂ।

ಏವಂ ಭಾವನಾನುರೂಪಂ ಸೇನಾಸನಂ ನಿದ್ದಿಸನ್ತೋ ಸೇನಾಸನೇ ಸನ್ತೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಚೀವರಾದೀಸುಪಿ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಸಂಕಾರಪುಞ್ಜಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸಂಕಾರಪುಞ್ಜಾ**ತಿ ಸಂಕಾರಾನಂ ಪುಞ್ಜಂ ಸಂಕಾರಪುಞ್ಜಂ, ತತೋ ಕಚವರಟ್ಠಾನಾ। **ಆಹತ್ವಾ**ತಿ ಆಹರಿತ್ವಾ। **ತತೋ**ತಿ ತಥಾ ಆಹಟಚೋಳಕ್ಖಣ್ಡೇಹಿ। ಕರಣೇ ಹಿ ಇದಂ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ **ಲೂಖ**ನ್ತಿ ಸತ್ಥಲೂಖರಜನಲೂಖಾದಿನಾ ಲೂಖಂ ಅವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ। **ಧಾರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ನಿವಾಸನಾದಿವಸೇನ ಪರಿಹರೇಯ್ಯ, ಏತೇನ ಚೀವರಸನ್ತೋಸಂ ವದತಿ।

ನೀಚ ಮನಂ ಕರಿತ್ವಾನಾತಿ “ಅನ್ತಮಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಜೀವಿಕಾನ”ನ್ತಿಆದಿಕಂ (ಇತಿವು॰ ೯೧; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೮೦) ಸುಗತೋವಾದಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ನಿಹತಮಾನದಪ್ಪಂ ಚಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ। **ಸಪದಾನ**ನ್ತಿ ಘರೇಸು ಅವಖಣ್ಡರಹಿತಂ; ಅನುಘರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **“ಕುಲಾ ಕುಲ”**ನ್ತಿ। **ಕುಲಾ ಕುಲ**ನ್ತಿ ಕುಲತೋ ಕುಲಂ, ಕುಲಾನುಪುಬ್ಬಿಯಾ ಘರಪಟಿಪಾಟಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಿಣ್ಡಿಕಾಯಾ**ತಿ ಮಿಸ್ಸಕಭಿಕ್ಖಾಯ, ಇಮಿನಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಸನ್ತೋಸಂ ವದತಿ। **ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ**ತಿ ಸುಪಿಹಿತಚಕ್ಖಾದಿದ್ವಾರೋ। **ಸುಸಂವುತೋ**ತಿ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಸುಟ್ಠು ಸಂವುತೋ।

ಲೂಖೇನಪಿ ವಾತಿ ಅಪಿಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯೇ, ವಾ-ಸದ್ದೋ ವಿಕಪ್ಪೇ। ಉಭಯೇನಪಿ ಲೂಖೇನಪಿ ಅಪ್ಪೇನಪಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಸುಲಭೇನ ಇತರೀತರೇನ **ಸನ್ತುಸ್ಸೇ** ಸಮಂ ಸಮ್ಮಾ ತುಸ್ಸೇಯ್ಯ। ತೇನಾಹ **“ನಾಞ್ಞಂ ಪತ್ಥೇ ರಸಂ ಬಹು”**ನ್ತಿ। **ನಾಞ್ಞಂ ಪತ್ಥೇ ರಸಂ**

ಬಹುನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಯಥಾಲದ್ಧತೋ ಅಞ್ಞಂ ಮಧುರಾದಿರಸಂ ಬಹುಂ ಪಣೀತಞ್ಚ ನ ಪತ್ಥೇಯ್ಯ ನ ಪಿಹೇಯ್ಯ, ಇಮಿನಾ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇಪಿ ಸನ್ತೋಸೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ರಸೇಸು ಗೇಧವಾರಣತ್ಥಂ ಪನ ಕಾರಣಂ ವದನ್ತೋ **ರಸೇಸು ಅನುಗಿದ್ಧಸ್ಸ, ಝಾನೇ ನ ರಮತೀ ಮನೋ**"ತಿ ಆಹ। ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಮ್ಹಿ ಅಪರಿಪೂರೇನ್ತಸ್ಸ ಕುತೋ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಸಮಾಧಾನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಏವಂ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಲ್ಲೇಖಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅವಸಿಟ್ಠಕಥಾವತ್ಥೂನಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚೇವಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ**ತಿ, ಅನಿಚ್ಛೋ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಇಚ್ಛಾರಹಿತೋ, ತೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಪಚ್ಚಯೇಸು ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದವಿಕ್ಖಮ್ಭನಮಾಹ। **ಸನ್ತುಟ್ಠೋ**ತಿ, ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸಾದಿನಾ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ। ಯೋ ಹಿ -

> "ಅತೀತಂ ನಾನುಸೋಚೇಯ್ಯ, ನಪ್ಪಜಪ್ಪೇಯ್ಯನಾಗತಂ।
> ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇನ ಯಾಪೇಯ್ಯ, ಸೋ 'ಸನ್ತುಟ್ಠೋ'ತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥

ಪವಿವಿತ್ತೋತಿ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಂ ಪಹಾಯ ಕಾಯೇನ ಪವಿವಿತ್ತೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ। ಚಿತ್ತವಿವೇಕಾದಿಕೇ ಹಿ ಪರತೋ ವಕ್ಖತಿ। **ವಸೇ**ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಮೋನೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗಮೇನ **ಮುನಿ। ಅಸಂಸಟ್ಠೋ**ತಿ ದಸ್ಸನಸವನಸಮುಲ್ಲಪನಸಮ್ಭೋಗಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಯಥಾವುತ್ತಸಂಸಗ್ಗರಹಿತೋ। **ಉಭಯ**ನ್ತಿ, ಗಹಟ್ಠೇಹಿ ಅನಾಗಾರೇಹಿ ಚಾತಿ ಉಭಯೇಹಿಪಿ ಅಸಂಸಟ್ಠೋ। ಕರಣೇ ಹಿ ಇದಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ।

ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸಯೇ ತಥಾತಿ ಅಜಳೋ ಅಮೂಗೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಯಥಾ ಜಳೋ ವಾ ಮೂಗೋ ವಾ, ತಥಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಏತೇನ ಪಾಗಬ್ಬಿಯಪ್ಪಹಾನಮಾಹ। **ಜಳೋ ವ ಮೂಗೋ ವಾ**ತಿ ಚ ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ರಸ್ಸತ್ತಂ ಕತಂ, ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ ಚ ವಾಸದ್ದೋ। **ನಾತಿವೇಲಂ ಸಮ್ಭಾಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಅತಿವೇಲಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಪಮಾಣಂ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಮತ್ತಭಾಣೀ ಅಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಮ್ಹೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ, ಜನಸಮೂಹೇ ವಾ।

ನ ಸೋ ಉಪವದೇ ಕಞ್ಚೀತಿ ಸೋ ಯಥಾವುತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಕೋ ಭಿಕ್ಖು ಹೀನಂ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ವಾ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ನ ವಾಚಾಯ ಉಪವದೇಯ್ಯ। **ಉಪಘಾತಂ ವಿವಜ್ಜಯೇ**ತಿ ಕಾಯೇನ ಉಪಘಾತಂ ಪರಿವಿಹೇಠನಂ ವಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಸಂವುತೋ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಮ್ಹಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲೇ ಸಂವುತೋ ಅಸ್ಸ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರೇನ ಪಿಹಿತಕಾಯವಾಚೋ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಚಸ್ಸ ಭೋಜನೇ**ತಿ ಪರಿಯೇಸನಪಟಿಗ್ಗಹಣಪರಿಭೋಗವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇಸು ಭೋಜನೇ ಪಮಾಣಞ್ಞೂ ಸಿಯಾ।

ಸುಗ್ಗಹೀತನಿಮಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ "ಏವಂ ಮೇ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ತದಾಕಾರಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೋ ಸುಟ್ಠು ಗಹಿತಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತೋ ಅಸ್ಸ। "ಸುಗ್ಗಹೀತನಿಮಿತ್ತೋ ಸೋ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಸೋ ಯೋಗೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸುಪ್ಪಾದಕೋವಿದೋ**ತಿ ಏವಂ ಭಾವಯತೋ ಚಿತ್ತಂ ಲೀನಂ ಹೋತಿ, "ಏವಂ ಉದ್ಧತ"ನ್ತಿ ಲೀನಸ್ಸ ಉದ್ಧತಸ್ಸ ಚ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣೇ ಕುಸಲೋ ಅಸ್ಸ। ಲೀನೇ ಹಿ ಚಿತ್ತೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯವೀರಿಯಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಉದ್ಧತೇ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮಾಧಿಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ। ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೋ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಯಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಲೀನಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಕಾಲೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯಾ"ತಿಆದಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೨೩೪)। **ಸಮಥಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಮಥಭಾವನಂ ಭಾವೇಯ್ಯ, ಅನುಪ್ಪನ್ನಂ ಸಮಾಧಿಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ, ಉಪ್ಪನ್ನಞ್ಚ ಯಾವ ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಿ, ತಾವ ವಡ್ಢೇಯ್ಯ ಬ್ರೂಹೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಲೇನ ಚ ವಿಪಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಯಥಾಲದ್ಧಂ ಸಮಾಧಿಂ ನಿಕನ್ತಿಯಾ ಅಪರಿಯಾದಾನೇನ ಹಾನಭಾಗಿಯಂ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಂವ ಕತ್ವಾ ಕಾಲೇನ ವಿಪಸ್ಸನಞ್ಚ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಥ ವಾ **ಕಾಲೇನ ಚ ವಿಪಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಸಮಥಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಥಿರೀಭೂತಕಾಲೇ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾಧಿಗಮಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಥಾಹ -

“ಅಥ ವಾ ಸಮಾಧಿಲಾಭೇನ, ವಿವಿತ್ತಸಯನೇನ ವಾ।
ಭಿಕ್ಖು ವಿಸ್ಸಾಸಮಾಪಾದಿ, ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಆಸವಕ್ಖಯ”ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೭೦-೨೭೧)।

ತೇನ ವುತ್ತಂ – “**ವೀರಿಯಸಾತಚ್ಚಸಮ್ಪನ್ನೋ**”ತಿಆದಿ। ಸತತಭಾವೋ **ಸಾತಚ್ಚಂ,** ವೀರಿಯಸ್ಸ ಸಾತಚ್ಚಂ, ತೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಸತತಪವತ್ತವೀರಿಯೋ, ನಿಚ್ಚಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯುತ್ತಯೋಗೋ ಸದಾ ಸಿಯಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಭಾವನಾನುಯುತ್ತೋ ಸಿಯಾ। **ದುಕ್ಖನ್ತ**ನ್ತಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಂ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ನಿರೋಧಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಾಸಂ **ನ ಏಯ್ಯ** ನ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। “ಅಹಂ ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಝಾನಲಾಭೀ ಅಭಿಞ್ಞಾಲಾಭೀ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತೋ”ತಿ ವಾ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ನ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ವಿಹರಮಾನಸ್ಸಾತಿ, ಏವಂ ವಿವಿತ್ತಸೇನಾಸನಸೇವನಾದಿನಾ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಯುತ್ತಯೋಗತಾಪರಿಯೋಸಾನೇನ ವಿಧಿನಾ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ। **ಸುದ್ಧಿಕಾಮಸ್ಸಾ**ತಿ, ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಂ ಅಚ್ಚನ್ತವಿಸುದ್ಧಿಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅರಹತ್ತಞ್ಚ ಇಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ। ಸಂಸಾರೇ ಭಯಸ್ಸ ಇಕ್ಖತೋ **ಭಿಕ್ಖುನೋ,** ಕಾಮಾಸವಾದಯೋ ಸಬ್ಬೇ **ಆಸವಾ ಖೀಯನ್ತಿ** ಖಯಂ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಖಯಗಮನೇನೇವ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಅನುಪಾದಿಸೇಸಪಭೇದಂ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ** ಪಾಪುಣಾತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಓವಾದದಾನಾಪದೇಸೇನ ಅತ್ತನಾ ತಥಾಪಟಿಪನ್ನಭಾವಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ವಙ್ಗನ್ತಪುತ್ತಉಪಸೇನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. (ಅಪರ)-ಗೋತಮತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಸಕಂ ಅತ್ಥನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಪರಸ್ಸ ಗೋತಮತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಉದಿಚ್ಚಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಹುತ್ವಾ, ವಾದಮಗ್ಗಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಾದಸ್ಸ ಉಪರಿ ಉತ್ತರಿಂ ವದನ್ತಂ ಅಲಭನ್ತೋ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ವಿಗ್ಗಾಹಿಕಕಥಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಯಸಾದಿಕೇ ವೇನೇಯ್ಯೇ ವಿನೇತ್ವಾ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಅಭಿಯಾಚನಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ತದಾ ಸತ್ಥು ಜೇತವನಪಟಿಗ್ಗಹೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಣಾಪೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖು, ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಪಬ್ಬಾಜಿಯಮಾನೋ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಕೋಸಲಜನಪದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚಿರಂ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಚ್ಚಾಗಮಿ। ತಂ ಬಹೂ ಞಾತಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ “ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಬಹೂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸಂಸಾರೇ ಸುದ್ಧಿವಾದಾ, ತೇಸು ಕತಮೇಸಂ ನು ಖೋ ವಾದೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ, ಕಥಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ಸಂಸಾರತೋ ಸುಜ್ಝತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಥೇರೋ ತೇಸಂ ತಮತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ –

೫೮೭.“ವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಸಕಂ ಅತ್ಥಂ, ಅವಲೋಕೇಯ್ಯಾಥ ಪಾವಚನಂ।
ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಅಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ, ಸಾಮಞ್ಞಂ ಅಜ್ಝುಪಗತಸ್ಸ॥

೫೮೮.“ಮಿತ್ತಂ ಇಧ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಂ, ಸಿಕ್ಖಾ ವಿಪುಲಂ ಸಮಾದಾನಂ।
ಸುಸ್ಸೂಸಾ ಚ ಗರೂನಂ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೮೯.“ಬುದ್ಧೇಸು ಸಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪಚಿತಿ ಯಥಾಭೂತಂ।

ಸಜ್ಝೇ ಚ ಚಿತ್ತೀಕಾರೋ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೦.‘‘ಆಚಾರಗೋಚರೇ ಯುತ್ತೋ, ಆಜೀವೋ ಸೋಧಿತೋ ಅಗಾರಯ್ಹೋ।
ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಚ ಸಣ್ಠಪನಂ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೧.‘‘ಚಾರಿತ್ತಂ ಅಥ ವಾರಿತ್ತಂ, ಇರಿಯಾಪಥಿಯಂ ಪಸಾದನಿಯಂ।
ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಚ ಆಯೋಗೋ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೨.‘‘ಆರಞ್ಞಕಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ, ಪನ್ತಾನಿ ಅಪ್ಪಸದ್ದಾನಿ।
ಭಜಿತಬ್ಬಾನಿ ಮುನಿನಾ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೩.‘‘ಸೀಲಞ್ಚ ಬಾಹುಸಚ್ಚಞ್ಚ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಪವಿಚಯೋ ಯಥಾಭೂತಂ।
ಸಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿಸಮಯೋ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೪.‘‘ಭಾವೇಯ್ಯ ಚ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ, ಅನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಅಸುಭಸಞ್ಞಞ್ಚ।
ಲೋಕಮ್ಹಿ ಚ ಅನಭಿರತಿಂ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೫.‘‘ಭಾವೇಯ್ಯ ಚ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ, ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಲಾನಿ।
ಅಟ್ಠಙ್ಗಮಗ್ಗಮರಿಯಂ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ॥

೫೯೬.‘‘ತಣ್ಹಂ ಪಜಹೇಯ್ಯ ಮುನಿ, ಸಮೂಲಕೇ ಆಸವೇ ಪದಾಲೇಯ್ಯ।
ವಿಹರೇಯ್ಯ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪ’’ನ್ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ವಿಜಾನೇಯ್ಯ ಸಕಂ ಅತ್ಥ**ನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞುಜಾತಿಕೋ ಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ಯಾಥಾವತೋ ವಿಚಾರೇತ್ವಾ ಜಾನೇಯ್ಯ। ವಿಚಾರೇನ್ತೋ ಚ **ಅವಲೋಕೇಯ್ಯಾಥ ಪಾವಚನಂ** ಇಧ ಲೋಕೇ ಪುಥುಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚ ಪವುತ್ತಂ ಪಾವಚನಂ, ಸಮಯೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ, ತಂ ಓಲೋಕೇಯ್ಯ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ। ಇಮೇ ಹಿ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅನಿಚ್ಚೇ ‘‘ನಿಚ್ಚ’’ನ್ತಿ, ಅನತ್ತನಿ ‘‘ಅತ್ತಾ’’ತಿ, ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಞ್ಚ ‘‘ಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೋ’’ತಿ ಮಿಚ್ಛಾಭಿನಿವೇಸಿನೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ವಿರುದ್ಧವಾದಾ, ತಸ್ಮಾ ನೇಸಂ ವಾದೋ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪನ ‘‘ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ, ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ, ಸನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನ’’ನ್ತಿ ಸಯಮ್ಭುಞಾಣೇನ ಯಥಾಭೂತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಯ ಪವೇದೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘‘ತಸ್ಸ ವಾದೋ ನಿಯ್ಯಾನಿಕೋ’’ತಿ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಮಹನ್ತತಂ ಓಲೋಕೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ಅಸ್ಸ ಪತಿರೂಪಂ, ಸಾಮಞ್ಞಂ ಅಜ್ಝುಪಗತಸ್ಸಾ**ತಿ, ಸಾಮಞ್ಞಂ ಸಮಣಭಾವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗತಸ್ಸ ಕುಲಪುತ್ತಸ್ಸ ಯಂ ಏತ್ಥ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವೇ ವಾ ಪತಿರೂಪಂ ಯುತ್ತರೂಪಂ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಅಸ್ಸ ಸಿಯಾ, ತಮ್ಪಿ ಅಪಲೋಕೇಯ್ಯ।

ಕಿಂ ಪನ ತನ್ತಿ ಆಹ **‘‘ಮಿತ್ತಂ ಇಧ ಚ ಕಲ್ಯಾಣ’’**ನ್ತಿಆದಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಸೇವಿಯಮಾನಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಪತಿರೂಪನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರೇಸುಪಿ। ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಞ್ಹಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಕುಸಲಂ ಪಜಹತಿ, ಕುಸಲಂ ಭಾವೇತಿ, ಸುದ್ಧಮತ್ತಾನಂ ಪರಿಹರತಿ। **ಸಿಕ್ಖಾ ವಿಪುಲಂ ಸಮಾದಾನ**ನ್ತಿ ವಿಪುಲಂ ಸಿಕ್ಖಾಸಮಾದಾನಂ, ಮಹತಿಯಾ ನಿಬ್ಬಾನಾವಹಾಯ

ಅಧಿಸೀಲಾದಿಸಿಕ್ಖಾಯ ಅನುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಸ್ಸೂಸಾ ಚ ಗರೂನನ್ತಿ** ಗರೂನಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾದೀನಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾನಂ ಓವಾದಸ್ಸ ಸೋತುಕಮ್ಯತಾ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ। **ಏತನ್ತಿ** ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸೇವನಾದಿ।

ಬುದ್ಧೇಸು ಸಗಾರವತಾತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೇಸು "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ"ತಿ ಗಾರವಯೋಗೋ ಗರುಚಿತ್ತೀಕಾರೋ। **ಧಮ್ಮೇ ಅಪಚಿತಿ ಯಥಾಭೂತನ್ತಿ** ಅರಿಯಧಮ್ಮೇ ಯಾಥಾವತೋ ಅಪಚಾಯನಂ ಆದರೇನ ಅಭಿಪೂಜನಂ। **ಸಙ್ಘೇತಿ** ಅರಿಯಸಙ್ಘೇ। **ಚಿತ್ತೀಕಾರೋತಿ** ಸಕ್ಕಾರೋ ಸಮ್ಮಾನನಂ। **ಏತನ್ತಿ** ರತನತ್ತಯಗರುಕರಣಂ।

ಆಚಾರಗೋಚರೇ ಯುತ್ತೋತಿ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕವೀತಿಕ್ಕಮನಸಙ್ಖಾತಂ ಅನಾಚಾರಂ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಅಯುತ್ತಟ್ಠಾನಭೂತಂ ವೇಸಿಯಾದಿಅಗೋಚರಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕಅವೀತಿಕ್ಕಮನಸಙ್ಖಾತೇನ ಆಚಾರೇನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನಭೂತೇನ ಗೋಚರೇನ ಚ ಯುತ್ತೋ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಮ್ಪನ್ನಆಚಾರಗೋಚರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಜೀವೋ ಸೋಧಿತೋತಿ** ವೇಳುದಾನಾದಿಂ ಬುದ್ಧಪಟಿಕುಟ್ಠಂ ಅನೇಸನಂ ಪಹಾಯ ಅನವಜ್ಜುಪ್ಪಾದೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಸೇವನ್ತಸ್ಸ ಆಜೀವೋ ಸೋಧಿತೋ ಹೋತಿ ಸುವಿಸುದ್ಧೋ, ಸೋಧಿತತ್ತಾ ಏವ **ಅಗಾರಯ್ಹೋ** ವಿಞ್ಞೂಹಿ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಚ ಸಣ್ಠಪನನ್ತಿ** ಯಥಾ ಚಕ್ಖಾದಿದ್ವಾರೇಹಿ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣೇಸು ಅಭಿಜ್ಝಾದಯೋ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಏವಂ ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಾದಿವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ಠಪನಂ। **ಏತನ್ತಿ** ಆಚಾರಗೋಚರಸಮ್ಪತ್ತಿ ಆಜೀವಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾತಿ ಏತಂ ತಯಂ।

ಚಾರಿತ್ತನ್ತಿ ಚರಿತ್ವಾ ಪರಿಪೂರೇತಬ್ಬಸೀಲಂ। **ವಾರಿತ್ತನ್ತಿ** ವಿರತಿಯಾ ಅಕರಣೇನ ಪರಿಪೂರೇತಬ್ಬಸೀಲಂ। **ಇರಿಯಾಪಥಿಯಂ ಪಸಾದನಿಯನ್ತಿ** ಪರೇಸಂ ಪಸಾದಾವಹಂ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ ಇರಿಯಾಪಥನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ। **ಅಧಿಚಿತ್ತೇ ಚ ಆಯೋಗೋತಿ** ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಅನುಯೋಗೋ ಭಾವನಾ।

ಆರಞ್ಞಕಾನೀತಿ ಅರಞ್ಞೇ ಪರಿಯಾಪನ್ನಾನಿ। **ಪನ್ತಾನೀತಿ** ವಿವಿತ್ತಾನಿ।

ಸೀಲನ್ತಿ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಂ। ಹೇಟ್ಠಾ ಹಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಅಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವದತಿ। **ಬಾಹುಸಚ್ಚನ್ತಿ** ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವೋ। ಸೋ ಹಿ ಭಾವನಾನುಯೋಗಸ್ಸ ಬಹುಕಾರೋ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಕೋಸಲ್ಲಅನುತ್ತರಸೀತಿಭಾವಅಧಿಚಿತ್ತಯುತ್ತತಾದೀಸು ಸಮ್ಮಾ ಪವಿಚಯಬಹುಲಸ್ಸ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾನುಯೋಗೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಧಮ್ಮಾನಂ ಪವಿಚಯೋ ಯಥಾಭೂತನ್ತಿ** ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ಅವಿಪರೀತಸಲಕ್ಖಣತೋ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣತೋ ಚ ಪರಿವೀಮಂಸಾ। ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪಞ್ಞಾಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಮಾಹ। **ಸಚ್ಚಾನಂ ಅಭಿಸಮಯೋತಿ** ದುಕ್ಖಾದೀನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಪರಿಞ್ಞಾಭಿಸಮಯಾದಿವಸೇನ ಪಟಿವೇಧೋ।

ಸ್ವಾಯಂ ಸಚ್ಚಾಭಿಸಮಯೋ ಯಥಾ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಭಾವೇಯ್ಯಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಭಾವೇಯ್ಯ ಚ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ** "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೭೭) ಅವಿಭಾಗತೋ "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೨; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೪೮) ವಿಭಾಗತೋ ವಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಭಾವೇಯ್ಯ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಚೇವ ವಡ್ಢೇಯ್ಯ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನತ್ತಸಞ್ಞನ್ತಿ**, "ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ"ತಿ ಪವತ್ತಂ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಅಸುಭಸಞ್ಞನ್ತಿ**, ಕರಜಕಾಯೇ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಾ ತೇಭೂಮಕಸಙ್ಖಾರೇ ಕಿಲೇಸಾಸುಚಿಪಗ್ಘರಣತೋ "ಅಸುಭಾ"ತಿ ಪವತ್ತಸಞ್ಞಂ। ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾಪರಿವಾರಾ ಹಿ ಅಯಂ, ಏತೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾಪಿ ಗಹಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಲೋಕಮ್ಹಿ ಚ ಅನಭಿರತಿನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ತೇಭೂಮಕೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಾಭಿರತಿಸಞ್ಞಂ। ಏತೇನ ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸನಂ ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಞ್ಚ ವದತಿ।

ಏವಂ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ತಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇನ್ತೋ ಇಮೇ ಧಮ್ಮೇ ವಡ್ಢೇಯ್ಯಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಭಾವೇಯ್ಯ ಚ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಬೋಧಿಯಾ ಸತಿಆದಿಸತ್ತವಿಧಧಮ್ಮಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ, ಬೋಧಿಸ್ಸ ವಾ

ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಙ್ಗಾತಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾ, ಸತಿಆದಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ತೇ ಸತಿಆದಿಕೇ ಸತ್ತಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ, ಛನ್ದಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಇದ್ಧಿಪಾದಾನಿ, ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ, ಸದ್ಧಾದೀನಿಯೇವ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂ ವಸೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗಅರಿಯಮಗ್ಗಞ್ಚ। ಚ-ಸದ್ದೇನ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನಿ ಚ ಗಹಿತಾನೀತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸತ್ತತಿಂಸಪ್ಪಭೇದೇ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇಯ್ಯ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯ ಚೇವ ವಡ್ಢೇಯ್ಯ ಚ। ತತ್ಥ ಯದೇತೇಸಂ ಪಠಮಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಾದನಂ, ಉಪರಿಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಚ ವಡ್ಢನಂ, ಏತಂ **ಸಮಣಸ್ಸ** ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಾರುಪ್ಪನ್ತಿ।

ಏವಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಸತ್ತತಿಂಸಧಮ್ಮೇ ಭಾವೇನ್ತೋ ಯಥಾ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ ಭಾವನಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಅಭಿಸಮೇತಿ, ಏವಂ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ ಪಹಾನಾಭಿಸಮಯವಸೇನ, ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಅಭಿಸಮೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ತಣ್ಹಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ**"ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಣ್ಹಂ ಪಜಹೇಯ್ಯಾ**ತಿ, ಕಾಮತಣ್ಹಾದಿಪಭೇದಂ ಸಬ್ಬಂ ತಣ್ಹಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಅನವಸೇಸತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಮೋನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಞಾಣಂ, ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮುನಿ**। **ಸಮೂಲಕೇ ಆಸವೇ ಪದಾಲೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾದಿಸಮೂಲಕೇ ಕಾಮಾಸವಾದಿಕೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಆಸವೇ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ। **ವಿಹರೇಯ್ಯ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ**ತಿ ಏವಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹೀನತ್ತಾ ಸಬ್ಬಧಿ ವಿಮುತ್ತೋ ಸಬ್ಬೂಪಧಿಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಂ ನಿರೋಧಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ವಿಹರೇಯ್ಯ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಯದೇತಂ ವಿಹರಣಂ, ಏತಂ ಸಮಣಸ್ಸ ಸಮಿತಪಾಪಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪತಿರೂಪಂ ಸಾರುಪ್ಪನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಸಮಣಸಾರುಪ್ಪಪಟಿಪತ್ತಿಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ಸಾಸನಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಭಾವಂ ತಬ್ಬಿಲೋಮತೋ ಬಾಹಿರಕಸಮಯಸ್ಸ ಅನಿಯ್ಯಾನಿಕತಞ್ಚ ವಿಭಾವೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಾ ಸಾಸನೇ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ಸರಣಾದೀಸು ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು।

(ಅಪರ)-ಗೋತಮತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದಸಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ಏಕಾದಸನಿಪಾತೋ

೧. ಸಂಕಿಚ್ಚತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಏಕಾದಸನಿಪಾತೇ **ಕಿಂ ತವತ್ಥೋ ವನೇ ತಾತಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಂಕಿಚ್ಚತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಕುಚ್ಛಿಗತೇಯೇವ ಮಾತಾ ಬ್ಯಾಧಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಸ್ಸಾ ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಝಾಪಿಯಮಾನಾಯ ಗಬ್ಭಾಸಯೋ ನ ಝಾಯಿ। ಮನುಸ್ಸಾ ಸೂಲೇಹಿ ಕುಚ್ಛಿಂ ವಿಜ್ಝನ್ತಾ ದಾರಕಸ್ಸ ಅಕ್ಖಿಕೋಟಿಂ ಪಹರಿಂಸು। ತೇ ತಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರೇಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ಕುಚ್ಛಿಪದೇಸೋಪಿ ಝಾಯಿ, ಅಙ್ಗಾರಮತ್ಥಕೇ ಪನ ಸುವಣ್ಣಬಿಮ್ಬಸದಿಸೋ ದಾರಕೋ ಪದುಮಗಬ್ಭೇ ನಿಪನ್ನೋ ವಿಯ ಅಹೋಸಿ। ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಸತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಸಿನೇರುನಾ ಓತ್ಥರಿಯಮಾನಸ್ಸಪಿ ಅರಹತ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಜೀವಿತಕ್ಖಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಪುನದಿವಸೇ ಆಳಾಹನಟ್ಠಾನಂ ಗತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ತಥಾನಿಪನ್ನಂ ದಾರಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತಾ ದಾರಕಂ ಆದಾಯ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ನೇಮಿತ್ತಕೇ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ನೇಮಿತ್ತಕಾ "ಸಚೇ ಅಯಂ ದಾರಕೋ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸತಿ, ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ದುಗ್ಗತಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿ, ಪಞ್ಚಹಿ ಸಮಣಸತೇಹಿ ಪರಿವುತೋ ವಿಚರಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಞಾತಕಾ "ಹೋತು, ವಡ್ಢಿತಕಾಲೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಙ್ಕುನಾ ಭಿನ್ನಕ್ಖಿಕೋಟಿತಾಯ **ಸಂಕಿಚ್ಚೋ**ತಿ ವದನ್ತಾ ಅಪರಭಾಗೇ **ಸಂಕಿಚ್ಚೋ**ತಿ ವೋಹರಿಂಸು। ಸೋ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕಕಾಲೇ ಅತ್ತನೋ ಗಬ್ಭಗತಸ್ಸೇವ ಮಾತು ಮರಣಂ, ಗಬ್ಭೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಂ ಸುತ್ವಾ ಸಂವೇಗಜಾತೋ "ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ಞಾತಕಾ "ಸಾಧು, ತಾತಾ"ತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಥಾ"ತಿ ಅದಂಸು। ಥೇರೋ ತಂ ತಚಪಞ್ಚಕಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಸೋ ಖುರಗ್ಗೇಯೇವ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ತಿಂಸಮತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಚೇ ಚೋರಹತ್ಥತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತೇ ಚೋರೇ ದಮೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಬಹೂಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹರನ್ತೋ ತೇ ವಿವಾದಪಸುತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಪುಚ್ಛಿ। ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನ **ಧಮ್ಮಪದವತ್ಥುಮ್ಹಿ** (ಧ॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ಸಙ್ಕಿಚ್ಚಸಾಮಣೇರವತ್ಥು) ಆಗತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅಥ ನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಉಪಾಸಕೋ ಉಪಟ್ಠಾತುಕಾಮೋ ಆಸನ್ನಟ್ಠಾನೇ ವಾಸಂ ಯಾಚನ್ತೋ –

೫೯೭."ಕಿಂ ತವತ್ಥೋ ವನೇ ತಾತ, ಉಜ್ಜುಹಾನೋವ ಪಾವುಸೇ।
ವೇರಮ್ಭಾ ರಮಣೀಯಾ ತೇ, ಪವಿವೇಕೋ ಹಿ ಝಾಯಿನ"ನ್ತಿ॥ –

ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ –

೫೯೮."ಯಥಾ ಅಬ್ಭಾನಿ ವೇರಮ್ಭೋ, ವಾತೋ ನುದತಿ ಪಾವುಸೇ।
ಸಞ್ಞಾ ಮೇ ಅಭಿಕಿರನ್ತಿ, ವಿವೇಕಪಟಿಸಞ್ಞುತಾ॥

೫೯೯."ಅಪಣ್ಡರೋ ಅಣ್ಡಸಮ್ಭವೋ, ಸೀವಥಿಕಾಯ ನಿಕೇತಚಾರಿಕೋ।
ಉಪ್ಪಾದಯತೇವ ಮೇ ಸತಿಂ, ಸನ್ದೇಹಸ್ಮಿಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ॥

೬೦೦."ಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇ ನ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಯೋ ಚ ಅಞ್ಞೇ ನ ರಕ್ಖತಿ।
ಸ ವೇ ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಂ ಸೇತಿ, ಕಾಮೇಸು ಅನಪೇಕ್ಖವಾ॥

೬೦೧"ಅಚ್ಛೋದಿಕಾ ಪುಥುಸಿಲಾ, ಗೋನಙ್ಗಲಮಿಗಾಯುತಾ।
ಅಮ್ಬುಸೇವಾಲಸಞ್ಛನ್ನಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೬೦೨"ವಸಿತಂ ಮೇ ಅರಞ್ಞೇಸು, ಕನ್ದರಾಸು ಗುಹಾಸು ಚ।
ಸೇನಾಸನೇಸು ಪನ್ತೇಸು, ವಾಳಮಿಗನಿಸೇವಿತೇ॥

೬೦೩"'ಇಮೇ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಜ್ಝನ್ತು, ದುಕ್ಖಂ ಪಪ್ಪೋನ್ತು ಪಾಣಿನೋ'।
ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಅನರಿಯಂ ದೋಸಸಂಹಿತಂ॥

೬೦೪"ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥

೬೦೫"ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೋ॥

೬೦೬"ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮಿ, ನಿಬ್ಬಿಸಂ ಭತಕೋ ಯಥಾ॥

೬೦೭"ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ॥
ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮಿ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಕಿಂ ತವತ್ಥೋ ವನೇತಿ ಕಿ**ನ್ತಿ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ। ವನೇ ಕೋ ತವತ್ಥೋ, ಕಿಂ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಾತಾ**ತಿ ದಹರಸಾಮಣೇರತಾಯ ನಂ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಆಲಪತಿ। **ಉಜ್ಜುಹಾನೋವ ಪಾವುಸೇ**ತಿ ಉಜ್ಜುಹಾನೋ ಕಿರ ನಾಮ ಏಕೋ ಪಬ್ಬತೋ, ಸೋ ಪನ ಗಹನಸಞ್ಛನ್ನೋ ಬಹುಸೋಣ್ಡಿಕನ್ದರೋ, ತಹಂ ತಹಂ ಸನ್ದಮಾನಸಲಿಲೋ , ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಅಸಪ್ಪಾಯೋ, ತಸ್ಮಾ ಉಜ್ಜುಹಾನೋ ವಾ ಪಬ್ಬತೋ ಏತರಹಿ ಪಾವುಸಕಾಲೇ ತವ ಕಿಮತ್ಥಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಉಜ್ಜುಹಾನೋ ನಾಮ ಏಕೋ ಸಕುಣೋ ಸೀತಂ ನ ಸಹತಿ, ವಸ್ಸಕಾಲೇ ವನಗುಮ್ಬೇ ನಿಲೀನೋ ಅಚ್ಛತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಮತೇನ ಉಜ್ಜುಹಾನಸ್ಸ ವಿಯ ಸಕುಣಸ್ಸ ಪಾವುಸಕಾಲೇ ಕೋ ತವ ಅತ್ಥೋ ವನೇತಿ? **ವೇರಮ್ಭಾ ರಮಣೀಯಾ ತೇತಿ** ವೇರಮ್ಭವಾತಾ ವಾಯನ್ತಾ ಕಿಂ ತೇ ರಮಣೀಯಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಕೇಚಿ "ವೇರಮ್ಭಾ ನಾಮ ಏಕಾ ಪಬ್ಬತಗುಹಾ, ಪಬ್ಭಾರೋ"ತಿ ಚ ವದನ್ತಿ। ತಞ್ಚ ಠಾನಂ ಗಮನಾಗಮನಯುತ್ತಂ ಜನಸಮ್ಬಾಧರಹಿತಂ ಛಾಯೂದಕಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ವೇರಮ್ಭಾ ರಮಣೀಯಾ, ವನೇ ವಸಿತುಂ ಯುತ್ತರೂಪಾ। ಕಸ್ಮಾ? **ಪವಿವೇಕೋ ಹಿ ಝಾಯಿನಂ** ಯಸ್ಮಾ ತಾದಿಸಾನಂ ಝಾಯೀನಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪವಿವೇಕೋಯೇವ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾ "ದೂರಂ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಾನಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ವೇರಮ್ಭಾಯಂ ವಸ, ತಾತಾ"ತಿ ವದತಿ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಸ್ಮಾ ಝಾಯೀನಂ ಪವಿವೇಕಕ್ಖಮೇ ನಿವಾಸಫಾಸುಕೇ ಸೇನಾಸನೇ ಲದ್ಧೇಯೇವ ಝಾನಾದಯೋ ಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನ ಅಲದ್ಧೇ, ತಸ್ಮಾ ನ ಏವರೂಪೇ ಸೀತಕಾಲೇ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವನೇ ವಸಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಗುಹಾಪಬ್ಭಾರಾದೀಸು ಪನ ಸಕ್ಕಾತಿ।

ಏವಂ ಉಪಾಸಕೇನ ವುತ್ತೇ ಥೇರೋ ವನಾದಯೋ ಏವ ಮಂ ರಮೇನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯಥಾ ಅಬ್ಭಾನೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಪಾವುಸೇ ಕಾಲೇ ಅಬ್ಭಾನಿ ವಲಾಹಕಾನಿ ವೇರಮ್ಭವಾತೋ **ನುದತಿ** ಖಿಪತಿ ನೀಹರತಿ, ಏವಮೇವ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿವೇಕಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತಾ ಸಞ್ಞಾ ಅಭಿಕಿರನ್ತಿ ವಿವೇಕಟ್ಠಾನಂಯೇವ ಆಕಡ್ಢನ್ತಿ।

ಕಿಞ್ಚ ? **ಅಪಣ್ಡರೋ** ಕಾಳವಣ್ಣೋ, **ಅಣ್ಡಸಮ್ಭವೋ** ಅಣ್ಡಜೋ ಕಾಕೋ, **ಸೀವಥಿಕಾಯ** ಸುಸಾನಟ್ಠಾನೇ, **ನಿಕೇತಚಾರಿಕೋ** ತಮೇವ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರಣಕೋ **ಉಪ್ಪಾದಯತೇವ ಮೇ ಸತಿಂ, ಸನ್ದೇಹಸ್ಮಿಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ, ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ವಿರಾಗೂಪಸಂಹಿತಂ ಕಾಯಗತಾಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಮಯ್ಹಂ ಉಪ್ಪಾದಯತಿಯೇವ। ಏಕದಿವಸಂ ಕಿರ ಥೇರೋ ಕಾಕೇನ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಮನುಸ್ಸಕುಣಪಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಅಸುಭಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹ। ತೇನ ಕಾಯೇ ಸಬ್ಬಸೋ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ವನೇಯೇವ ವಸಿತುಕಾಮೋಮ್ಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯಞ್ಚಾ**ತಿ **ಚ**-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ, ತೇನ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಮಮ ಅರಞ್ಞವಾಸಕಾರಣಂ ಸುಣಾಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯಂ** ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿತಾಯ ಅಲೋಭನಿಯಪರಿಕ್ಖಾರತಾಯ ಚ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ **ಅಞ್ಞೇ** ಸೇವಕಾದಯೋ ನ ರಕ್ಖನ್ತಿ। **ಯೋ** ಚ ಪಬ್ಬಜಿತೋ **ಅಞ್ಞೇ** ಕೇನಚಿ ಕಿಞ್ಚನಪಲಿಬೋಧಭೂತೇ ನ ರಕ್ಖತಿ ತಾದಿಸಾನಂಯೇವ ಅಭಾವತೋ। **ಸ ವೇ ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಂ ಸೇತೀ**ತಿ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಕಿಲೇಸಕಾಮತಾಯ ಸಬ್ಬಸೋ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು **ಅನಪೇಕ್ಖವಾ** ಅಪೇಕ್ಖಾರಹಿತೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಸುಖಂ ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಅನುಸಙ್ಕಿತಪರಿಸಙ್ಕಿತಾಭಾವತೋ ಅರಞ್ಞಮ್ಪಿ ಗಾಮಮ್ಪಿ ಸದಿಸಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬತವನಾದೀನಂ ರಮಣೀಯತಂ ವಸಿತಪುಬ್ಬತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಚ್ಛೋದಿಕಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವಸಿತಂ ಮೇ**ತಿ, ವುಟ್ಠಪುಬ್ಬಂ ಮಯಾ। **ವಾಳಮಿಗನಿಸೇವಿತೇ**ತಿ, ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದೀಹಿ ವಾಳಮಿಗೇಹಿ ಉಪಸೇವಿತೇ ವನೇ।

ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮೀತಿ, ಇಮೇ ಯೇ ಕೇಚಿ ಪಾಣಿನೋ ಸತ್ತಾ ಉಸುಸತ್ತಿಆದೀಹಿ ಪಹರಣೇಹಿ **ಹಞ್ಞನ್ತು** ಮಾರಿಯನ್ತು ಮುಟ್ಠಿಪ್ಪಹಾರಾದೀಹಿ **ವಜ್ಝನ್ತು** ಬಾಧೀಯನ್ತು, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ದುಕ್ಖಂ **ಪಪ್ಪೋನ್ತು** ಪಾಪುಣನ್ತೂತಿ; ಏವಂ **ದೋಸಸಂಹಿತಂ** ಪಟಿಘಸಂಯುತ್ತಂ ತತೋ ಏವ **ಅನರಿಯಂ** ಬ್ಯಾಪಾದವಿಹಿಂಸಾದಿಪ್ಪಭೇದಂ ಪಾಪಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕೋ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬೋತಿ ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿತಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಇದಾನಿ **"ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ"**ತಿಆದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಕತಕಿಚ್ಚತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಉಪಾಸಿತೋ ಓವಾದಾನುಸಾಸನೀಕರಣವಸೇನ। **ಓಹಿತೋ**ತಿ ಓರೋಹಿತೋ। **ಗರುಕೋ ಭಾರೋ**ತಿ ಗರುತರೋ ಖನ್ಧಭಾರೋ।

ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣನ್ತಿ "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಮೇ ಮರಣಂ ಸಿಯಾ"ತಿ ಮರಣಂ ನ ಇಚ್ಛಾಮಿ। **ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತ**ನ್ತಿ "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಚಿರಂ ಜೀವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಜೀವಿತಮ್ಪಿ ನ ಇಚ್ಛಾಮಿ। ಏತೇನ ಮರಣೇ ಜೀವಿತೇ ಚ ಸಮಾನಚಿತ್ತತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮೀ**ತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಂವ ಆಗಮೇಮಿ। **ನಿಬ್ಬಿಸ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಿಸನ್ತೋ, ಭತಿಯಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ಭತಕೋ ಯಥಾ**ತಿ ಯಥಾ ಭತಕೋ ಪರಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿಂ ಅನಭಿನನ್ದನ್ತೋಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋವ ದಿವಸಕ್ಖಯಂ ಉದಿಕ್ಖತಿ, ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಂ ಅನಭಿನನ್ದನ್ತೋಪಿ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಯಾಪನೇನ ಮರಣಂ ಅನಭಿನನ್ದನ್ತೋಪಿ ಪರಿಯೋಸಾನಕಾಲಂ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮೀತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಸಂಕಿಚ್ಚತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಏಕಾದಸನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ದ್ವಾದಸಕನಿಪಾತೋ

೧. ಸೀಲವತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ದ್ವಾದಸಕನಿಪಾತೇ **ಸೀಲಮೇವಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೀಲವತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸೀಲವಾ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ವಯಪ್ಪತ್ತಂ ರಾಜಾ ಅಜಾತಸತ್ತು ಮಾರೇತುಕಾಮೋ ಚಣ್ಡಂ ಮತ್ತಹತ್ಥಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ನಾನಾವಿಧೇಹಿ ಉಪಾಯೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತೋಪಿ ಮಾರೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯಾಭಾವತೋ। ತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಗವಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಂ ಆಣಾಪೇಸಿ – “ಸೀಲವಕುಮಾರಂ ಆನೇಹೀ”ತಿ। ಥೇರೋ ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹತ್ಥಿನಾ ತಂ ಆನೇಸಿ। ಕುಮಾರೋ ಹತ್ಥಿತೋ ಓರುಯ್ಹ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯಾನುರೂಪಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಕೋಸಲರಟ್ಠೇ ವಸತಿ। ಅಥ ನಂ ಅಜಾತಸತ್ತು “ಮಾರೇಥಾ”ತಿ ಪುರಿಸೇ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತೇ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಾ ಥೇರೇನ ಕಥಿತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಸಂವೇಗಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ಥೇರೋ ತೇಸಂ –

೬೦೮“ಸೀಲಮೇವಿಧ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಅಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಂ॥
ಸೀಲಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ಉಪನಾಮೇತಿ ಸೇವಿತಂ॥

೬೦೯“ಸೀಲಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ಮೇಧಾವೀ, ಪತ್ಥಯಾನೋ ತಯೋ ಸುಖೇ।
ಪಸಂಸಂ ವಿತ್ತಿಲಾಭಞ್ಚ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದನಂ॥

೬೧೦“ಸೀಲವಾ ಹಿ ಬಹೂ ಮಿತ್ತೇ, ಸಞ್ಞಮೇನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ।
ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪನ ಮಿತ್ತೇಹಿ, ಧಂಸತೇ ಪಾಪಮಾಚರಂ॥

೬೧೧“ಅವಣ್ಣಞ್ಚ ಅಕಿತ್ತಿಞ್ಚ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಲಭತೇ ನರೋ।
ವಣ್ಣಂ ಕಿತ್ತಿಂ ಪಸಂಸಞ್ಚ, ಸದಾ ಲಭತಿ ಸೀಲವಾ॥

೬೧೨“ಆದಿ ಸೀಲಂ ಪತಿಟ್ಠಾ ಚ, ಕಲ್ಯಾಣಾನಞ್ಚ ಮಾತುಕಂ।
ಪಮುಖಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ಸೀಲಂ ವಿಸೋಧಯೇ॥

೬೧೩“ವೇಲಾ ಚ ಸಂವರಂ ಸೀಲಂ, ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿಹಾಸನಂ।
ತಿತ್ಥಞ್ಚ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಾನಂ, ತಸ್ಮಾ ಸೀಲಂ ವಿಸೋಧಯೇ॥

೬೧೪“ಸೀಲಂ ಬಲಂ ಅಪ್ಪಟಿಮಂ, ಸೀಲಂ ಆವುಧಮುತ್ತಮಂ।
ಸೀಲಮಾಭರಣಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ಸೀಲಂ ಕವಚಮಬ್ಭುತಂ॥

೬೧೫“ಸೀಲಂ ಸೇತು ಮಹೇಸಕ್ಖೋ, ಸೀಲಂ ಗನ್ಧೋ ಅನುತ್ತರೋ।
ಸೀಲಂ ವಿಲೇಪನಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ಯೇನ ವಾತಿ ದಿಸೋದಿಸಂ॥

೨೧೬."ಸೀಲಂ ಸಮ್ಬಲಮೇವಗ್ಗಂ, ಸೀಲಂ ಪಾಥೇಯ್ಯಮುತ್ತಮಂ।
ಸೀಲಂ ಸೇಟ್ಠೋ ಅತಿವಾಹೋ, ಯೇನ ಯಾತಿ ದಿಸೋದಿಸಂ॥

೨೧೭."ಇಧೇವ ನಿನ್ದಂ ಲಭತಿ, ಪೇಚ್ಚಾಪಾಯೇ ಚ ದುಮ್ಮನೋ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಮ್ಮನೋ ಬಾಲೋ, ಸೀಲೇಸು ಅಸಮಾಹಿತೋ॥

೨೧೮."ಇಧೇವ ಕಿತ್ತಿಂ ಲಭತಿ, ಪೇಚ್ಚ ಸಗ್ಗೇ ಚ ಸುಮ್ಮನೋ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುಮನೋ ಧೀರೋ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ॥

೨೧೯."ಸೀಲಮೇವ ಇಧ ಅಗ್ಗಂ, ಪಞ್ಞವಾ ಪನ ಉತ್ತಮೋ।
ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ದೇವೇಸು, ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣತೋ ಜಯ"ನ್ತಿ॥ –

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸೀಲಮೇವಿಧ ಸಿಕ್ಖೇಥ, ಅಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ**ತಿ **ಇಧಾ**ತಿ, ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಲೋಕೇ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಚಾರಿತ್ತವಾರಿತ್ತಾದಿಭೇದಂ ಆದಿತೋ ಸೀಲಮೇವ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸಿಕ್ಖನ್ತೋ ಚ ನಂ **ಸುಸಿಕ್ಖಿತಂ** ಅಖಣ್ಡಾದಿಭಾವಾಪಾದನೇನ ಸುಟ್ಠು ಸಿಕ್ಖಿತಂ ಸುಪರಿಸುದ್ಧಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। **ಅಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ**ತಿ ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೇ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಸೀಲಂ ಆದಿತೋ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ। ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಸೀಲಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಾಭಾವತೋ ಆಹ **"ಸೀಲಂ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಹೀ**ತಿ ಕಾರಣವಚನಂ। ಯಸ್ಮಾ ಸೀಲಂ **ಸೇವಿತಂ** ಪರಿಚಿತಂ ರಕ್ಖಿತಂ ಮನುಸ್ಸಸಮ್ಪತ್ತಿ, ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ ಏತಂ **ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ** ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಸತ್ತಸ್ಸ **ಉಪನಾಮೇತಿ** ಆವಹತಿ।

ಸೀಲಂ ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಉಪನಾಮೇತೀತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸೀಲಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಗೋಪೇಯ್ಯ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿತೋ ಹಿ ವಿರಮನ್ತೋ ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಞ್ಚ ಪೂರೇನ್ತೋ ಪಟಿಪಕ್ಖಾಭಿಭವನತೋ ತಂ ರಕ್ಖತಿ ನಾಮ। **ಮೇಧಾವೀ**ತಿ ಪಞ್ಞವಾ, ಇದಂ ತಸ್ಸ ರಕ್ಖನುಪಾಯದಸ್ಸನಂ ಞಾಣಬಲೇನ ಹಿಸ್ಸ ಸಮಾದಾನಂ ಅವಿಕೋಪನಞ್ಚ ಹೋತಿ। **ಪತ್ಥಯಾನೋ**ತಿ ಇಚ್ಛನ್ತೋ। **ತಯೋ ಸುಖೇ**ತಿ ತೀಣಿ ಸುಖಾನಿ। ಸುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ "ಸುಖ"ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಪಸಂಸ**ನ್ತಿ ಕಿತ್ತಿಂ, ವಿಞ್ಞೂಹಿ ವಾ ಪಸಂಸನಂ। **ವಿತ್ತಿಲಾಭ**ನ್ತಿ ತುಟ್ಠಿಲಾಭಂ। "ವಿತ್ತಲಾಭ"ನ್ತಿ ಚ ಪಠನ್ತಿ, ಧನಲಾಭನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೀಲವಾ ಹಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತತಾಯ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ। **ಪೇಚ್ಚಾ**ತಿ ಕಾಲಙ್ಕತ್ವಾ। **ಸಗ್ಗೇ ಪಮೋದನ**ನ್ತಿ ದೇವಲೋಕೇ ಇಟ್ಠೇಹಿ ಕಾಮಗುಣೇಹಿ, ಮೋದನಞ್ಚ ಪತ್ಥಯಮಾನೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಇಧಲೋಕೇ ಪಸಂಸಂ ವಿತ್ತಿಲಾಭಂ ಪರಲೋಕೇ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಮೋದನಞ್ಚ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಞ್ಞಮೇನಾತಿ ಕಾಯಾದೀನಂ ಸಂಯಮೇನ। ಸಂಯತೋ ಹಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀಹಿ ಕಞ್ಚಿ ಅವಿಹೇಠೇನ್ತೋ ಅಭಯದಾನಂ ದದನ್ತೋ ಪಿಯಮನಾಪತಾಯ ಮಿತ್ತಾನಿ ಗನ್ಥತಿ। **ಧಂಸತೇ**ತಿ ಅಪೇತಿ। **ಪಾಪಮಾಚರ**ನ್ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ। ದುಸ್ಸೀಲಞ್ಹಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಸತ್ತಾ ನ ಭಜನ್ತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಿ।

ಅವಣ್ಣನ್ತಿ ಅಗುಣಂ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಗರಹಂ ವಾ। **ಅಕಿತ್ತಿ**ನ್ತಿ, ಅಯಸಂ ಅಸಿಲೋಕಂ। **ವಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಗುಣಂ। **ಕಿತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಸಿಲೋಕಂ ಪತ್ಥಟಯಸತಂ। **ಪಸಂಸ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಥೋಮನಂ।

ಆದೀತಿ ಮೂಲಂ। ಸೀಲಞ್ಹಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಆದಿ। ಯಥಾಹ – "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಆದಿಮೇವ ವಿಸೋಧೇಹಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಕೋ ಚಾದಿ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ? ಸೀಲಞ್ಚ ಸುವಿಸುದ್ಧ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೩೬೯)। **ಪತಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ।

ಸೀಲಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಾ। ತೇನಾಹ - “ಸೀಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯಾ”ತಿಆದಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩; ೧೯೨; ಪೇಟಕೋ॰ ೨೨; ಮಿ॰ ಪ॰ ೨.೧.೯)। **ಕಲ್ಯಾಣಾನಞ್ಚ ಮಾತುಕ**ನ್ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾದೀನಂ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮಾನಂ ಮಾತುಭೂತಂ , ಜನಕನ್ತಿ, ಅತ್ಥೋ। **ಪಮುಖಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಾದೀನಂ ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾನಂ ಪಮುಖಂ ಮುಖಭೂತಂ, ಪವತ್ತಿದ್ವಾರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಆದಿಭಾವಾದಿತೋ। **ವಿಸೋಧಯೇ**ತಿ ಅಕ್ಖಣ್ಡಾದಿಭಾವೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯ।

ವೇಲಾತಿ ದುಚ್ಚರಿತೇಹಿ ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯಟ್ಠೇನ ವೇಲಾ, ಸೀಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ । ವೇಲಾಯತಿ ವಾ ದುಸ್ಸಿಲ್ಯಂ ಚಲಯತಿ ವಿದ್ಧಂಸೇತೀತಿ ವೇಲಾ। ಸಂವರಂ ಸೀಲಂ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿದ್ವಾರಸ್ಸ ಪಿದಹನತೋ। **ಅಭಿಹಾಸನ**ನ್ತಿ ತೋಸನಂ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಹೇತುತಾಯ ಚಿತ್ತಸ್ಸಾಭಿಪ್ಪಮೋದನತೋ। **ತಿತ್ಥಞ್ಚ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಸಾವಕಬುದ್ಧಾ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಕಿಲೇಸಮಲಪ್ಪವಾಹನೇ ನಿಬ್ಬಾನಮಹಾಸಮುದ್ದಾವಗಾಹಣೇ ಚ ತಿತ್ಥಭೂತಞ್ಚ।

ಸೀಲಂ ಬಲಂ ಅಪ್ಪಟಿಮನ್ತಿ ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೇ ಅಸದಿಸಂ ಬಲಂ ಸೇನಾಥಾಮೋ ಚ। **ಆವುಧಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಾನಂ ಛೇದನೇ ಉತ್ತಮಂ ಪಹರಣಂ। ಗುಣಸರೀರೋಪಸೋಭನಟ್ಠೇನ **ಆಭರಣಂ**। **ಸೇಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಉತ್ತಮಂ ದಬ್ಬ ಞ್ಚ। ಸಪಾಣಪರಿತ್ತಾನತೋ **ಕವಚಮಬ್ಭುತಂ**। “ಅಬ್ಭಿದ”ನ್ತಿ ಚ ಪಠನ್ತಿ, ಅಭೇಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಪಾಯಮಹೋಘಾತಿಕ್ಕಮನೇ ಸಂಸಾರಮಹೋಘಾತಿಕ್ಕಮನೇ ಚ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಅಸಂಸೀದನಟ್ಠೇನ **ಸೇತು**। **ಮಹೇಸಕ್ಖೋ**ತಿ ಮಹಬ್ಬಲೋ। **ಗನ್ಧೋ ಅನುತ್ತರೋ**ತಿ ಪಟಿವಾತಂ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ವಾಯನತೋ ಅನುತ್ತರೋ ಗನ್ಧೋ ಸಬ್ಬಜನಮನೋಹರತ್ತಾ। ತೇನಾಹ **“ಯೇನ ವಾತಿ ದಿಸೋದಿಸ”**ನ್ತಿ ಯೇನ ಸೀಲಗನ್ಧೇನ ತಂಸಮಙ್ಗೀ ದಿಸೋದಿಸಂ ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ವಾಯತಿ। “ದಿಸೋದಿಸಾ”ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ದಸ ದಿಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಮ್ಬಲಮೇವಗಗ್ಗನ್ತಿ ಸಮ್ಬಲಂ ನಾಮ ಪುಟಭತ್ತಂ। ಯಥಾ ಪುಟಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಪುರಿಸೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಜಿಘಚ್ಛಾದುಕ್ಖೇನ ನ ಕಿಲಮತಿ, ಏವಂ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ಸುದ್ಧಂ ಸೀಲಸಮ್ಬಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಂಸಾರಕನ್ತಾರಂ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಗತಗತಟ್ಠಾನೇ ನ ಕಿಲಮತೀತಿ ಸೀಲಂ ಅಗ್ಗಂ ಸಮ್ಬಲಂ ನಾಮ। ತಥಾ **ಸೀಲಂ ಪಾಥೇಯ್ಯಮುತ್ತಮಂ** ಚೋರಾದೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿನಿಪ್ಫಾದನತೋ ಚ। ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತೋ ತಂ ತಂ ಠಾನಂ ಯಥಿಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ವಾ ವಾಹೇತಿ ಸಮ್ಪಾಪೇತೀತಿ **ಅತಿವಾಹೋ, ಯಾನಂ**। ಕೇನಚಿ ಅನುಪದ್ದುತಂ ಹುತ್ವಾ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುತಾಯ ಸೀಲಂ ಸೇಟ್ಠಂ ಅತಿವಾಹೋ। **ಯೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ಅತಿವಾಹೇನ **ಯಾತಿ ದಿಸೋದಿಸ**ನ್ತಿ ಅಗತಿಂ ಗತಿಞ್ಚಾಪಿ ತಂ ತಂ ದಿಸಂ ಸುಖೇನೇವ ಗಚ್ಛತಿ।

ಇಧೇವ ನಿನ್ದಂ ಲಭತೀತಿ ಇಧಲೋಕೇಪಿ **ದುಮ್ಮನೋ** ರಾಗಾದೀಹಿ ದೂಸಿತಚಿತ್ತೋ “ದುಸ್ಸೀಲೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ”ತಿ ನಿನ್ದಂ ಗರಹಂ ಲಭತಿ। **ಪೇಚ್ಚ** ಪರಲೋಕೇಪಿ ಅಪಾಯೇ “ಪುರಿಸತ್ತಕಲಿ ಅವಜಾತಾ”ತಿಆದಿನಾ ಯಮಪುರಿಸಾದೀಹಿ ಚ ನಿನ್ದಂ ಲಭತಿ। ನ ಕೇವಲಂ ನಿನ್ದಮೇವ ಲಭತಿ, ಅಥ ಖೋ **ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಮ್ಮನೋ ಬಾಲೋ** ಇಧಲೋಕೇ ದುಚ್ಚರಿತಚರಣೇನ ದೂಸಿತಚಿತ್ತೋ ಪರಲೋಕೇ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾದಿವಸೇನ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಬಾಲೋ ದುಮ್ಮನೋ ಹೋತಿ। ಕಥಂ? **ಸೀಲೇಸು ಅಸಮಾಹಿತೋ** ಸಮ್ಮಾ ಸೀಲೇಸು ನ ಠಪಿತಚಿತ್ತೋ ಅಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ।

ಇಧೇವ ಕಿತ್ತಿಂ ಲಭತೀತಿ ಇಧಲೋಕೇಪಿ ಸುಮನೋ “ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ”ತಿ ಕಿತ್ತಿಂ ಲಭತಿ। **ಪೇಚ್ಚ** ಪರಲೋಕೇಪಿ ಸಗ್ಗೇ “ಅಯಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಸೀಲವಾ ಕಲ್ಯಾಣಧಮ್ಮೋ। ತಥಾ ಹಿ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪನ್ನೋ”ತಿಆದಿನಾ ಕಿತ್ತಿಂ ಲಭತಿ। ನ ಕೇವಲಂ ಕಿತ್ತಿಮೇವ ಲಭತಿ, ಅಥ ಖೋ **ಧೀರೋ** ಧಿತಿಸಮ್ಪನ್ನೋ **ಸೀಲೇಸು ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ** ಅಪ್ಪಿತಚಿತ್ತೋ ಸುಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇಧಲೋಕೇ ಸುಚರಿತಚರಣೇನ, ಪರಲೋಕೇ ಸಮ್ಪತ್ತಿಪಟಿಲಾಭೇನ **ಸುಮನೋ** ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ। **ಸೀಲಮೇವ ಇಧ ಅಗ್ಗ**ನ್ತಿ ದುವಿಧಂ ಸೀಲಂ ಲೋಕಿಯಂ ಲೋಕುತ್ತರನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಲೋಕಿಯಂ ತಾವ ಕಾಮಲೋಕೇ

ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಾದೀಸು, ದೇವಲೋಕೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚ ಉಪಪತ್ತಿವಿಸೇಸಂ ಆವಹತಿ, ಲಾಭೀಭಾವಾದಿಕಸ್ಸ ಚ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ। ಲೋಕುತ್ತರಂ ಪನ ಸಕಲಮ್ಪಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀತಿ ಸೀಲಂ ಅಗ್ಗಮೇವ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ -

"ಹೀನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ, ಖತ್ತಿಯೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ।
ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಚ ದೇವತ್ತಂ, ಉತ್ತಮೇನ ವಿಸುಜ್ಝತೀ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೮.೭೫)।

ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು - "ಲಾಭೀ ಅಸ್ಸಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನ"ನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೬೫), "ಸೀಲೇಸ್ವೇವಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೬೫), "ಇಜ್ಝತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಲವತೋ ಚೇತೋಪಣಿಧಿ ವಿಸುದ್ಧತ್ತಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೩೫; ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೩೭) ಚ।

ಲೋಕುತ್ತರಸೀಲಸ್ಸ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನಪಟಿಪಕ್ಖಸ್ಸ ಸತ್ತಮಭವತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖಂ ವಿನಿವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಅಗ್ಗಭಾವೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। **ಪಞ್ಞವಾ ಪನ ಉತ್ತಮೋತಿ** "ಪಞ್ಞವಾ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉತ್ತಮೋ ಪರಮೋ ಸೇಟ್ಠೋಯೇವಾ"ತಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಪಞ್ಞಾಯ ಏವ ಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ವದತಿ। ಇದಾನಿ ಸೀಲಪಞ್ಞಾನಂ ಸೇಟ್ಠಭಾವಂ ಕಿಚ್ಚತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣತೋ ಜಯ"**ನ್ತಿ ಆಹ। **ಜಯನ್ತಿ** ಚ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಅಹೂತಿ ವಾ ವಚನಸೇಸೋ। ತತ್ಥ ಪಜಾನನಟ್ಠೇನ ಪಞ್ಞಾಣಂ, ಸೀಲತೋ ಪಞ್ಞಾಣತೋ ಚ ಪಟಿಪಕ್ಖಜಯೋ। ನ ಹಿ ಸೀಲೇನ ವಿನಾ ಪಞ್ಞಾ ಸಮ್ಭವತಿ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ವಿನಾ ಸೀಲಂ ಕಿಚ್ಚಕರಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೋಪಕಾರಕಞ್ಚೇತಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಸೀಲಪರಿಧೋತಾ ಪಞ್ಞಾ, ಪಞ್ಞಾಪರಿಧೋತಂ ಸೀಲ"ನ್ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೩೧೭) **ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ದೇವೇಸೂತಿ** ಇದಂ ನೇಸಂ ಠಾನವಿಸೇಸದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ತಾನಿ ಸವಿಸೇಸಾನಿ ವತ್ತನ್ತಿ, ಸಮಾಧಿ ಪನೇತ್ಥ ಸೀಲಪಕ್ಖಿಕೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ, ಪಞ್ಞಾಪಕ್ಖಿಕೋ ವಾ ಭಾವೇತಬ್ಬತೋ ಸೀಲಾಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಚ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀಲಮುಖೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲಾದಿಗುಣತಾದೀಪನೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಸೀಲವತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸುನೀತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ನೀಚೇ ಕುಲಮ್ಹೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸುನೀತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸುಞ್ಞಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಬಾಲಜನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳಾಪಸುತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ಗಾಮೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಕಿಂ ತುಯ್ಹಂ ಸಬ್ಬಸೋ ವಣಿತಸರೀರಸ್ಸ ವಿಯ ಸಕಲಂ ಕಾಯಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಾಚರಣೇನ, ನನು ನಾಮ ಕಸಿವಾಣಿಜ್ಜಾದೀಹಿ ಜೀವಿಕಾ ಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ? ತಾನಿ ಚೇ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ, ಘರೇ ಘರೇ ಮುತ್ತಕರೀಸಾದೀನಿ ನೀಹರನ್ತೋ ಪಚ್ಛಾ ವತ್ಥುಸೋಧನೇನ ಜೀವಾಹೀ"ತಿ ಅಕ್ಕೋಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚಿತ್ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಾವಸೇಸೇನ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇಪಿ ಬಹೂನಿ ಜಾತಿಸತಾನಿ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತಥಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇಸಿ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕಕುಲೇ ಏವ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಉಕ್ಕಾರಸೋಧನಕಮ್ಮೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತೋ।

ಅಥ ಭಗವಾ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ಬುದ್ಧಾಚಿಣ್ಣಂ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಸುನೀತಸ್ಸ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರೇ ಘಟೇ ಪದೀಪಂ ವಿಯ ಪಜ್ಜಲನ್ತಂ ಅರಹತ್ತೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ

ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠೋ। ಯಸ್ಸಂ ವೀಥಿಯಂ ಸುನೀತೋ ಉಕ್ಕಾರಸೋಧನಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ, ತಂ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸುನೀತೋಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವಿಘಾಸುಚ್ಚಾರಸಙ್ಕಾರಾದಿಕಂ ರಾಸಿಂ ಕತ್ವಾ ಪಿಟಕೇಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಾಜೇನಾದಾಯ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಾರಜ್ಜಮಾನೋ ಸಮ್ಭಮಾಕುಲಹದಯೋ ಗಮನಮಗ್ಗಂ ನಿಲೀಯನೋಕಾಸಞ್ಚ ಅಲಭನ್ತೋ ಕಾಜಂ ಭಿತ್ತಿಪಸ್ಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಅನುಪವಿಸನ್ತೋ ವಿಯ ಭಿತ್ತಿಂ ಅಲ್ಲೀನೋ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। "ಭಿತ್ತಿಛಿದ್ದೇನ ಅಪಕ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸೀ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಸಮೀಪಂ ಪತ್ವಾ "ಅಯಂ ಅತ್ತನೋ ಕುಸಲಮೂಲಸಞ್ಚೋದಿತಂ ಉಪಗತಂ ಮಂ ಸಾರಜ್ಜಮಾನೋ ಜಾತಿಯಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ನಿಹೀನತಾಯ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವಮ್ಪಿ ಲಜ್ಜತಿ, ಹನ್ದಸ್ಸ ವೇಸಾರಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕರವೀಕರುತಮಞ್ಜುನಾ ಸಕಲನಗರನಿನ್ನಾದವರ-ಗಮ್ಭೀರೇನ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಸರೇನ "ಸುನೀತಾ"ತಿ ಆಲಪಿತ್ವಾ "ಕಿಂ ಇಮಾಯ ದುಕ್ಖಜೀವಿಕಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಸುನೀತೋ ತೇನ ಸತ್ಥು ವಚನೇನ ಅಮತೇನ ವಿಯ ಅಭಿಸಿತ್ತೋ ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೋ "ಭಗವಾ, ಸಚೇ ಮಾದಿಸಾಪಿ ಇಧ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲಭನ್ತಿ, ಕಸ್ಮಾಹಂ ನ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ಮಂ ಭಗವಾ"ತಿ ಆಹ । ಸತ್ಥಾ "ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ ತಾವದೇವ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರೋ ವಸ್ಸಸಟ್ಠಿಕತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಭಗವಾ ತಂ ವಿಹಾರಂ ನೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ಪಠಮಂ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ, ಪಞ್ಚ ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತಂ ಸಕ್ಕಾದಯೋ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ತಾ ದೇವತಾ ಸತ್ತಸತಾ ಉಳಾರಾ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಇನ್ದೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ।
ಆಜಾನೀಯಂ ಜಾತಿಜರಾಭಿಭೂತಂ, ಸುನೀತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ"ತಿಆದಿ॥

ಭಗವಾ ತಂಯೇವ ದೇವಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ಪಸಂಸನ್ತೋ "ತಪೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನಾ"ತಿ ಗಾಥಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಹನಾದಂ ನದಾಪೇತುಕಾಮಾ, "ಆವುಸೋ ಸುನೀತ, ಕಸ್ಮಾ ಕುಲಾ ತ್ವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕಥಂ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಕಥಞ್ಚ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। ಸೋ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ -

೬೨೦."ನೀಚೇ ಕುಲಮ್ಹಿ ಜಾತೋಹಂ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಪ್ಪಭೋಜನೋ।
ಹೀನಕಮ್ಮಂ ಮಮಂ ಆಸಿ, ಅಹೋಸಿಂ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕೋ॥

೬೨೧."ಜಿಗುಚ್ಛಿತೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಪರಿಭೂತೋ ಚ ವಮ್ಭಿತೋ।
ನೀಚಂ ಮನಂ ಕರಿತ್ವಾನ, ವನ್ದಿಸ್ಸಂ ಬಹುಕಂ ಜನಂ॥

೬೨೨."ಅಥದ್ದಸಾಸಿಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತಂ।
ಪವಿಸನ್ತಂ ಮಹಾವೀರಂ, ಮಗಧಾನಂ ಪುರುತ್ತಮಂ॥

೬೨೩."ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾನ ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿಂ, ವನ್ದಿತುಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂ।
ಮಮೇವ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ, ಅಟ್ಠಾಸಿ ಪುರಿಸುತ್ತಮೋ॥

೬೨೪."ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥುನೋ ಪಾದೇ, ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ತದಾ।
ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಹಮಾಯಾಚಿಂ, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಮುತ್ತಮಂ॥

೨೧೫."ತತೋ ಕಾರುಣಿಕೋ ಸತ್ಥಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕಾನುಕಮ್ಪಕೋ।
'ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ'ತಿ ಮಂ ಆಹ, ಸಾ ಮೇ ಆಸೂಪಸಮ್ಪದಾ॥

೨೧೬. "ಸೋಹಂ ಏಕೋ ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂ, ವಿಹರನ್ತೋ ಅತನ್ದಿತೋ।

ಅಕಾಸಿಂ ಸತ್ಥು ವಚನಂ, ಯಥಾ ಮಂ ಓವದೀ ಜಿನೋ॥

೨೧೭."ರತ್ತಿಯಾ ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ, ಪುಬ್ಬಜಾತಿಮನುಸ್ಸರಿಂ।
ರತ್ತಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮಂ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ವಿಸೋಧಯಿಂ।
ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ, ತಮೋಖನ್ಧಂ ಪದಾಲಯಿಂ॥

೨೧೮."ತತೋ ರತ್ಯಾವಿವಸಾನೇ, ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಂ ಪತಿ। (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೭೯)।
ಇನ್ದೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಆಗನ್ತ್ವಾ, ಮಂ ನಮಸ್ಸಿಂಸು ಪಞ್ಜಲೀ॥

೨೧೯."ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞ, ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸುತ್ತಮ।
ಯಸ್ಸ ತೇ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋಸಿ ಮಾರಿಸ॥

೨೨೦."ತತೋ ದಿಸ್ವಾನ ಮಂ ಸತ್ಥಾ, ದೇವಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತಂ।
ಸಿತಂ ಪಾತುಕರಿತ್ವಾನ, ಇಮಮತ್ಥಂ ಅಭಾಸಥ॥

೨೨೧."ತಪೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನ, ಸಂಯಮೇನ ದಮೇನ ಚ।
ಏತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ, ಏತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುತ್ತಮ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ।

ತತ್ಥ **ನೀಚೇ**ತಿ ಲಾಮಕೇ ಸಬ್ಬನಿಹೀನೇ। ಉಚ್ಚನೀಚಭಾವೋ ಹಿ ನಾಮ ಸತ್ತಾನಂ ಉಪಾದಾಯುಪಾದಾಯ, ಅಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬನಿಹೀನೇ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ನೀಚೇ ಕುಲಮ್ಹಿ ಜಾತೋ"**ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ನೀಚೇತಿ ಲಾಮಕೇ ಸಬ್ಬನಿಹೀನೇ"ತಿ। **ದಲಿದ್ದೋ**ತಿ ದುಗ್ಗತೋ, ದಲಿದ್ದಾಪಿ ಕೇಚಿ ಕದಾಚಿ ಘಾಸಚ್ಛಾದನಸ್ಸ ಲಾಭಿನೋ, ಅಕಸಿರವುತ್ತಿನೋ ಹೋನ್ತಿ, ಅಹಂ ಪನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಕಸಿರವುತ್ತಿತಾಯ ಹೀನೋ ಉದ್ಧನಂ ಉಪಟ್ಠಪಿತಉಕ್ಖಲಿಕೋ ದಸ್ಸನಯುತ್ತಂ ಥೇವಕಮ್ಪಿ ಅಪಸ್ಸಿಂ ಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪ್ಪಭೋಜನೋ"**ತಿ ಆಹ। ನೀಚಕುಲಿಕಾ ದಲಿದ್ದಾಪಿ ಕೇಚಿ ಅನೀಚಕಮ್ಮಾಜೀವಾ ಹೋನ್ತಿ, ಮಯ್ಹಂ ಪನ ನ ತಥಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಹೀನಕಮ್ಮಂ ಮಮಂ ಆಸೀ"**ತಿ। ಕೀದಿಸನ್ತಿ ಚೇ? **ಅಹೋಸಿಂ ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕೋ,** ಹತ್ಥವಿಕಲಸ್ಸ ಹತ್ಥವಾತಿ ವಿಯ ಉಪಚಾರವಸೇನಾಯಂ ಇಮಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ ಯದಿದಂ "ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕೋ"ತಿ। ಮಿಲಾತಪುಪ್ಫಸನ್ಥರವಣ್ಣತಾಯ ವಾ ಉಕ್ಕಾರಭೂಮಿಯಾ ಏವಂ ವುತ್ತೋ।

ಜಿಗುಚ್ಛಿತೋತಿ ಜಾತಿಯಾ ಚೇವ ಕಮ್ಮುನಾ ಚ ಹೀಳಿತೋ। **ಮನುಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ। **ಪರಿಭೂತೋ**ತಿ ಅವಞ್ಞಾತೋ। **ವಮ್ಭಿತೋ**ತಿ ಖುಂಸಿತೋ। **ನೀಚಂ ಮನಂ ಕರಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಸಿನೇರುಂ ವಿಯ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪಾದಪಂಸುತೋಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ನಿಹೀನಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಿಯಾ ನೀಚಂ ನಿಹೀನಂ ಮನಂ ಕತ್ವಾ। **ವನ್ದಿಸ್ಸಂ ಬಹುಕಂ ಜನ**ನ್ತಿ ಪುಥುಮಹಾಜನಂ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠಕಾಲೇ ವನ್ದಿಂ ಸಿರಸಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪಣಾಮಿಂ।

ಅಥಾತಿ ಅಧಿಕಾರನ್ತರದೀಪನೇ ನಿಪಾತೋ। **ಅದ್ದಸಾಸಿನ್ತಿ** ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ। **ಮಗಧಾನನ್ತಿ** ಮಗಧಾ ನಾಮ ಜಾನಪದಿನೋ ರಾಜಕುಮಾರಾ, ತೇಸಂ ನಿವಾಸೋ ಏಕೋಪಿ ಜನಪದೋ ರುಳ್ಹಿಯಾ "ಮಗಧಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ, ಮಗಧಜನಪದಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುರುತ್ತಮನ್ತಿ** ಉತ್ತಮಂ ನಗರಂ।

ಬ್ಯಾಭಙ್ಗಿನ್ತಿ ಕಾಜಂ। **ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಹಮಾಯಾಚಿನ್ತಿ**, "ಸುನೀತ, ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಓಕಾಸೇ ಕತೇ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅಯಾಚಿಂ। **ಆಸೂಪಸಮ್ಪದಾತಿ** "ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಸತ್ಥು ವಚನಮತ್ತೇನ ಆಸಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ। **ಯಥಾ ಮಂ ಓವದೀತಿ** "ಏವಂ ಸಮಥಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಭಾವೇಹೀ"ತಿ ಯಥಾ ಮಂ ಓವದಿ, ತಥಾ ಸತ್ಥುನೋ ವಚನಂ **ಅಕಾಸಿಂ** ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂ। **ರತ್ತಿಯಾ**ತಿಆದಿ ತಸ್ಸಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ರಸದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಂ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಞ್ಚ ಬಹುಕಿಚ್ಚನ್ತಿ "**ಪಠಮಂ ಯಾಮಂ ಮಜ್ಝಿಮಂ ಯಾಮ**"ನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗವಸೇನ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ವುತ್ತಂ। ನ ತಥಾ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಂ ಏಕಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ಪವತ್ತನತೋತಿ "**ಪಚ್ಛಿಮೇ ಯಾಮೇ**"ತಿ ಭುಮ್ಮವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಇನ್ದೋ**ತಿ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ। **ಬ್ರಹ್ಮಾ**ತಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ। ಇನ್ದಬ್ರಹ್ಮಗ್ಗಹಣೇನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಾಮದೇವಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೂನಞ್ಚ ಆಗಮನಂ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಉಕ್ಕಟ್ಠನಿದ್ದೇಸೋ ಹೇಸ ಯಥಾ "ರಾಜಾ ಆಗತೋ"ತಿ। **ನಮಸ್ಸಿಂಸೂ**ತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಚ ನಮಕ್ಕಾರಂ ಅಕಂಸು।

ತತ್ಥ ಕಾಯೇನ ಕತಂ ನಮಕ್ಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಪಞ್ಜಲೀ**"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ಕತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ನಮೋ ತೇ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ದೇವಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತನ್ತಿ** ದೇವಗ್ಗಹಣೇನ ಉಪಪತ್ತಿದೇವಭಾವತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋಪಿ ಗಹಿತಾ। **ಸಿತಂ ಪಾತುಕರಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಓವಾದಸ್ಸ ಮಹಪ್ಫಲತಂ ದೇವಬ್ರಹ್ಮೂನಞ್ಚ ಗುಣಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸತ್ಥಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸಿ। ಪಾತುಕರೋನ್ತೋ ಚ ನ ಅಞ್ಞೇ ವಿಯ ದನ್ತೇ ವಿದಂಸೇತಿ, ಮುಖಾಧಾನಂ ಪನ ಥೋಕಂ ವಿವರತಿ, ತತ್ತಕೇನ ಚ ಅಭಿಭೂತದಿಬ್ಬಫಲಿಕಮುತ್ತರಸ್ಮಿಯೋ ಅವಹಸಿತತಾರಕಾಸಸಿಮರೀಚಿಯೋ ಸುಸುಕ್ಕದಾಠಸಮ್ಭವಾ ಘನರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸತ್ಥು ಮುಖಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಾಪಿ ಸತ್ಥಾ ಸಿತಂ ಪಾತ್ವಾಕಾಸೀತಿ ಸಞ್ಜಾನನ್ತಿ।

ತಪೇನಾತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇನ, "ಧುತಧಮ್ಮಸಮಾದಾನೇನಾ"ತಿ ಕೇಚಿ। **ಸಂಯಮೇನಾತಿ** ಸೀಲೇನ। **ದಮೇನಾತಿ** ಪಞ್ಞಾಯ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇನಾತಿ** ಅವಸಿಟ್ಠಸೇಟ್ಠಚರಿಯಾಯ। **ಏತೇನಾತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇನ ತಪಾದಿನಾ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋತಿ** ಬಾಹಿತಪಾಪಭಾವತೋ। **ಏತನ್ತಿ** ತಪಾದಿ ಯಥಾವುತ್ತಂ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುತ್ತಮನ್ತಿ** ಉತ್ತಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ವಾ ಉತ್ತಮಂ ಸಬ್ಬಸೇಟ್ಠಂ, ಅಹೂತಿ ವಚನಸೇಸೋ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ್ತಿ** ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಮಾಹ, ಏವಂ ಉತ್ತಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಂ, ನ ಜಚ್ಚಾದೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ನ ಹಿ ಜಾತಿಕುಲಪದೇಸಗೋತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿಆದಯೋ ಅರಿಯಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣಂ, ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಯೋ ಏವ ಪನ ಕಾರಣಂ। ತೇನಾಹ –

> "ಯಥಾ ಸಙ್ಕಾರಠಾನಸ್ಮಿಂ, ಉಜ್ಝಿತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಪಥೇ।
> ಪದುಮಂ ತತ್ಥ ಜಾಯೇಥ, ಸುಚಿಗನ್ಧಂ ಮನೋರಮಂ॥
>
> "ಏವಂ ಸಙ್ಕಾರಭೂತೇಸು, ಅನ್ಧಭೂತೇ ಪುಥುಜ್ಜನೇ।
> ಅತಿರೋಚತಿ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ"ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೫೮-೫೯)।

ಏವಂ ಥೇರೋ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪುಚ್ಛಿತಮತ್ಥಂ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸೀಹನಾದಂ ನದೀತಿ।

ಸುನೀತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದ್ವಾದಸಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩. ತೇರಸನಿಪಾತೋ

೧. ಸೋಣಕೋಳಿವಿಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ತೇರಸನಿಪಾತೇ **ಯಾಹು ರಟ್ಠೇ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ ಕೋಳಿವಿಸಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನಿ। ಅಯಂ ಕಿರ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಮಹಾವಿಭವೋ ಸೇಟ್ಠಿ ಹುತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಸತ್ಥು ಚಙ್ಕಮನಟ್ಠಾನೇ ಸುಧಾಯ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ನಾನಾವಿರಾಗವತ್ಥೇಹಿ ವಿತಾನಂ ಬನ್ಧಾಪೇಸಿ, ತಥಾ ಸತ್ಥು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ದೀಘಸಾಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಸೇಟ್ಠಿಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸಿರಿವಡ್ಢೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಮಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿ ತಸ್ಸ ಪತ್ಥನಾಯ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತಿ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಗಙ್ಗಾತೀರೇ ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ತೇಮಾಸಂ ಚತೂಹಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ವುಟ್ಠವಸ್ಸೋ ಪರಿಪುಣ್ಣಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಗನ್ಧಮಾದನಮೇವ ಗತೋ। ಸೋಪಿ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ತತ್ಥ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಚಮ್ಪಾನಗರೇ ಉಸಭಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಮಹಾಭೋಗಕ್ಖನ್ಧೋ ಅಭಿವಡ್ಢಿ। ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇ ಸಕಲನಗರೇ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮನ್ನೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕರತ್ತಕಮ್ಬಲಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಸುಖುಮಾಲತರೋ ಚ ಅತ್ತಭಾವೋ ಅಹೋಸಿ, ತೇನಸ್ಸ **ಸೋಣೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢತಿ , ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದತಲಾನಿ ಬನ್ಧುಜೀವಕಪುಪ್ಫವಣ್ಣಾನಿ ಅಹೇಸುಂ, ಸತವಿಹತಕಪ್ಪಾಸಸ್ಸ ವಿಯ ಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಪಾದತಲೇಸು ಮಣಿಕುಣ್ಡಲಾವಟ್ಟವಣ್ಣಾನಿ ಲೋಮಾನಿ ಜಾಯಿಂಸು। ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ತಿಣ್ಣಂ ಉತೂನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇ ತಯೋ ಪಾಸಾದೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ನಾಟಕಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಸೋ ತತ್ಥ ಮಹತಿಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ದೇವಕುಮಾರೋ ವಿಯ ಪಟಿವಸತಿ।

ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥರಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ರಾಜಗಹಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರನ್ತೇ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರರಞ್ಞಾ ಪಕ್ಕೋಸಾಪಿತೋ ಅಸೀತಿಯಾ ಗಾಮಿಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ರಾಜಗಹಂ ಆಗತೋ, ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಜನಸಂಸಗ್ಗಪರಿಹರಣತ್ಥಂ ಸೀತವನೇ ವಸನ್ತೋ "ಮಮ ಸರೀರಂ ಸುಖುಮಾಲಂ, ನ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಸುಖೇನೇವ ಸುಖಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಕಾಯಂ ಕಿಲಮೇತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಠಾನಚಙ್ಕಮಮೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ, ಪಧಾನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಪಾದತಲೇಸು ಫೋಟೇಸು ಉಟ್ಠಹಿತೇಸುಪಿ ವೇದನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ದಳ್ಹಂ ವೀರಿಯಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತಾಯ ವಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ, "ಏವಂ ವಾಯಮನ್ತೋಪಿ ಅಹಂ ಮಗ್ಗಂ ವಾ ಫಲಂ ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ, ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ವೀಣೂಪಮೋವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸಮತಾಯೋಜನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ

ಗಿಜ್ಝಕೂಟಂ ಗತೋ। ಸೋಣತ್ಥೇರೋಪಿ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಾ ಓವಾದಂ ಲಭಿತ್ವಾ ವೀರಿಯಸಮತಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫.೧೫-೫೩) -

“ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಮುನಿನೋ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಸುಧಾಯ ಲೇಪನಂ ಕತ್ವಾ, ಚಙ್ಕಮಂ ಕಾರಯಿಂ ಅಹಂ॥

“ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ, ಚಙ್ಕಮಂ ಸನ್ಥರಿಂ ಅಹಂ।
ಆಕಾಸೇ ವಿತಾನಂ ಕತ್ವಾ, ಭೋಜಯಿಂ ಬುದ್ಧಮುತ್ತಮಂ॥

“ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ, ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾನ ಸುಬ್ಬತಂ।
ದೀಘಸಾಲಂ ಭಗವತೋ, ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿಮಹಂ ತದಾ॥

“ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರೋ।
ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸಿ ಭಗವಾ, ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಚಕ್ಖುಮಾ॥

“ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಸದೇವಕೇ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

“ಯೋ ಸೋ ಹಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ದೀಘಸಾಲಂ ಅದಾಸಿ ಮೇ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣಾಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

“ಇಮಸ್ಸ ಮಚ್ಚುಕಾಲಮ್ಹಿ, ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಸಮಙ್ಗಿನೋ।
ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಸ್ಸರಥೋ, ಉಪಟ್ಠಿಸ್ಸತಿ ತಾವದೇ॥

“ತೇನ ಯಾನೇನಯಂ ಪೋಸೋ, ದೇವಲೋಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ಅನುಮೋದಿಸ್ಸರೇ ದೇವಾ, ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಕುಲಸಮ್ಭವೇ॥

“ಮಹಾರಹಂ ಬ್ಯಮ್ಹಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ರತನಮತ್ತಿಕಲೇಪನಂ।
ಕೂಟಾಗಾರವರೂಪೇತಂ, ಬ್ಯಮ್ಹಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಿಂಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ, ದೇವಲೋಕೇ ರಮಿಸ್ಸತಿ।
ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ಕಪ್ಪಾನಿ, ದೇವರಾಜಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸತ್ತಸತ್ತತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಯಸೋಧರಸನಾಮಾ ತೇ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏಕನಾಮಕಾ॥

“ದ್ವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೀ ಅನುಭೋತ್ವಾ, ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪುಞ್ಞಸಞ್ಚಯಂ।
ಅಟ್ಠವೀಸತಿಕಪ್ಪಮ್ಹಿ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತತ್ರಾಪಿ ಬ್ಯಮ್ಹಂ ಪವರಂ, ವಿಸ್ಸಕಮ್ಮೇನ ಮಾಪಿತಂ।

ದಸಸದ್ದಾವಿವಿತ್ತಂ ತಂ, ಪುರಮಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸತಿ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಭೂಮಿಪಾಲೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ।
ಓಕ್ಕಾಕೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ರಾಜಾ ರಟ್ಠೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸೋಳಸಿತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಂ, ಸಬ್ಬಾಸಂ ಪವರಾ ಚ ಸಾ।
ಅಭಿಜಾತಾ ಖತ್ತಿಯಾನೀ, ನವ ಪುತ್ತೇ ಜನೇಸ್ಸತಿ॥

“ನವ ಪುತ್ತೇ ಜನೇತ್ವಾನ, ಖತ್ತಿಯಾನೀ ಮರಿಸ್ಸತಿ।
ತರುಣೀ ಚ ಪಿಯಾ ಕಞ್ಞಾ, ಮಹೇಸಿತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ॥

“ಓಕ್ಕಾಕಂ ತೋಸಯಿತ್ವಾನ, ವರಂ ಕಞ್ಞಾ ಲಭಿಸ್ಸತಿ।
ವರಂ ಲದ್ಧಾನ ಸಾ ಕಞ್ಞಾ, ಪುತ್ತೇ ಪಬ್ಬಾಜಯಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪಬ್ಬಾಜಿತಾ ಚ ತೇ ಸಬ್ಬೇ, ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ನಗುತ್ತಮಂ।
ಜಾತಿಭೇದಭಯಾ ಸಬ್ಬೇ, ಭಗಿನೀಹಿ ವಸಿಸ್ಸರೇ॥

“ಏಕಾ ಚ ಕಞ್ಞಾ ಬ್ಯಾಧೀಹಿ, ಭವಿಸ್ಸತಿ ಪರಿಕ್ಖತಾ।
ಮಾ ನೋ ಜಾತಿ ಪಭಿಜ್ಜೀತಿ, ನಿಖಣಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖತ್ತಿಯಾ॥

“ಖತ್ತಿಯೋ ನೀಹರಿತ್ವಾನ, ತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ವಸಿಸ್ಸತಿ।
ಭವಿಸ್ಸತಿ ತದಾ ಭೇದೋ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ॥

“ತೇಸಂ ಪಜಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕೋಳಿಯಾ ನಾಮ ಜಾತಿಯಾ।
ತತ್ಥ ಮಾನುಸಕಂ ಭೋಗಂ, ಅನುಭೋಸ್ಸತಿನಪ್ಪಕಂ॥

“ತಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಚವಿತ್ವಾನ, ದೇವಲೋಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ತತ್ರಾಪಿ ಪವರಂ ಬ್ಯಮ್ಹಂ, ಲಭಿಸ್ಸತಿ ಮನೋರಮಂ॥

“ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾನ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಆಗನ್ತ್ವಾನ ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ, ಸೋಣೋ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ, ಪದಹಂ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ಅನನ್ತದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುಙ್ಗವೋ।
ವಿಸೇಸಞ್ಞೂ ಮಹಾವೀರೋ, ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸತಿ॥

“ವುಟ್ಠಮ್ಹಿ ದೇವೇ ಚತುರಙ್ಗುಲಮ್ಹಿ, ತಿಣೇ ಅನಿಲೇರಿತಅಙ್ಗಣಮ್ಹಿ।
ಠತ್ವಾನ ಯೋಗಸ್ಸ ಪಯುತ್ತತಾದಿನೋ, ತತೋತ್ತರಿಂ ಪಾರಮತಾ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಉತ್ತಮೇ ದಮಥೇ ದನ್ತೋ, ಚಿತ್ತಂ ಮೇ ಸುಪಣೀಹಿತಂ।
ಭಾರೋ ಮೇ ಓಹಿತೋ ಸಬ್ಬೋ, ನಿಬ್ಬುತೋಮ್ಹಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಮಹಾನಾಗೋ, ಅಭಿಜಾತೋವ ಕೇಸರೀ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥
ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉದಾನವಸೇನ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣವಸೇನ ಚ -

೬೩೨“ಯಾಹು ರಟ್ಠೇ ಸಮುಕ್ಕಟ್ಠೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಪದ್ಧಗೂ।
ಸ್ವಾಜ್ಜ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ, ಸೋಣೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗೂ॥

೬೩೩“ಪಞ್ಚ ಛಿನ್ದೇ ಪಞ್ಚ ಜಹೇ, ಪಞ್ಚ ಚುತ್ತರಿ ಭಾವಯೇ।
ಪಞ್ಚಸಙ್ಗಾತಿಗೋ ಭಿಕ್ಖು, ಓಘತಿಣ್ಣೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ॥

೬೩೪“ಉನ್ನಳಸ್ಸ ಪಮತ್ತಸ್ಸ, ಬಾಹಿರಾಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ, ಪಾರಿಪೂರಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ॥

೬೩೫“ಯಞ್ಹಿ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಪವಿದ್ಧಂ, ಅಕಿಚ್ಚಂ ಪನ ಕರೀಯತಿ।
ಉನ್ನಳಾನಂ ಪಮತ್ತಾನಂ, ತೇಸಂ ವಡ್ಢನ್ತಿ ಆಸವಾ॥

೬೩೬“ಯೇಸಞ್ಚ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ನಿಚ್ಚಂ ಕಾಯಗತಾ ಸತಿ।
ಅಕಿಚ್ಚಂ ತೇ ನ ಸೇವನ್ತಿ, ಕಿಚ್ಚೇ ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿನೋ।
ಸತಾನಂ ಸಮ್ಪಜಾನಾನಂ, ಅತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಆಸವಾ॥

೬೩೭“ಉಜುಮಗ್ಗಮ್ಹಿ ಅಕ್ಖಾತೇ, ಗಚ್ಛಥ ಮಾ ನಿವತ್ತಥ।
ಅತ್ತನಾ ಚೋದಯತ್ತಾನಂ, ನಿಬ್ಬಾನಮಭಿಹಾರಯೇ॥

೬೩೮“ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಮ್ಹಿ ವೀರಿಯಮ್ಹಿ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರೋ।
ವೀಣೋಪಮಂ ಕರಿತ್ವಾ ಮೇ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
ತಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ವಿಹಾಸಿಂ ಸಾಸನೇ ರತೋ॥

೬೩೯“ಸಮಥಂ ಪಟಿಪಾದೇಸಿಂ, ಉತ್ತಮತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೬೪೦“ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಪವಿವೇಕಞ್ಚ ಚೇತಸೋ।
ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಸ್ಸ ಚ॥

೬೪೧“ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಅಸಮ್ಮೋಹಞ್ಚ ಚೇತಸೋ।
ದಿಸ್ವಾ ಆಯತನುಪ್ಪಾದಂ, ಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ॥

೭೪೨.“ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಕತಸ್ಸ ಪತಿಚಯೋ ನತ್ಥಿ, ಕರಣೀಯಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೭೪೩.“ಸೇಲೋ ಯಥಾ ಏಕಘನೋ, ವಾತೇನ ನ ಸಮೀರತಿ।
ಏವಂ ರೂಪಾ ರಸಾ ಸದ್ದಾ, ಗನ್ಧಾ ಫಸ್ಸಾ ಚ ಕೇವಲಾ॥

೭೪೪.“ಇಟ್ಠಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಟ್ಠಾ ಚ, ನಪ್ಪವೇಧೇನ್ತಿ ತಾದಿನೋ।
ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತಂ, ವಯಞ್ಚಸ್ಸಾನುಪಸ್ಸತೀ”ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯಾಹು ರಟ್ಠೇ ಸಮುಕ್ಕಟ್ಠೋ**ತಿ ಯೋ ಅಹು ಅಹೋಸಿ ಅಙ್ಗರಟ್ಠೇ ಅಸೀತಿಯಾ ಗಾಮಿಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಇಸ್ಸರಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಮ್ಮಾ ಅತಿವಿಯ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ ಸೇಟ್ಠೋ। **ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಪದ್ಧಗೂ**ತಿ ಚತೂಹಿ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಪರಿಸಾಯ ರಞ್ಜನಟ್ಠೇನ ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗಾಧಿಪತಿನೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸ್ಸ ಪರಿವಾರಭೂತೋ ಗಹಪತಿವಿಸೇಸೋ ತಸ್ಸ ರಟ್ಠೇ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಅಹೂತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸ್ವಾಜ್ಜ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ**ತಿ ಸೋ ಸೋಣೋ ಅಜ್ಜೇತರಹಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇಸು ಉಕ್ಕಟ್ಠೋ ಜಾತೋ, ಗಿಹಿಕಾಲೇಪಿ ಕೇಹಿಚಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋಯೇವ ಹುತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲೇಪಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠೋಯೇವ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಪರಂ ವಿಯ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗೂ**ತಿ ಸಕಲಸ್ಸ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಗತೋ, ಏತೇನ ಧಮ್ಮೇಸು ಉಕ್ಕಟ್ಠೋತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಭಾವಂ ವಿಸೇಸೇತಿ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮದೀಪನತೋ।

ಇದಾನಿ ಯಾಯ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಖಪಾರಗೂ ಜಾತೋ, ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಪಞ್ಚ ಛಿನ್ದೇ**”ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅಪಾಯಕಾಮಸುಗತಿಸಮ್ಪಾಪಕಾನಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪುರಿಸೋ ಸತ್ಥೇನ ಪಾದೇ ಬದ್ಧರಜ್ಜುಕಂ ವಿಯ ಹೇಟ್ಠಿಮೇನ ಮಗ್ಗತ್ತಯೇನ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ರೂಪಾರೂಪಭವಸಮ್ಪಾಪಕಾನಿ ಪಞ್ಚ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಾನಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪುರಿಸೋ ಗೀವಾಯ ಬದ್ಧರಜ್ಜುಕಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಜಹೇಯ್ಯ, ಛಿನ್ದೇಯ್ಯ, ತೇಸಂ ಪನ ಉದ್ಧಮ್ಭಾಗಿಯಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಪಞ್ಚ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಉತ್ತರಿ **ಭಾವಯೇ** ಭಾವೇಯ್ಯ। ಏವಂಭೂತೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ರಾಗಸಙ್ಗೋ ದೋಸಮೋಹಮಾನದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಗೋತಿ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಙ್ಗಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮನೇನ **ಪಞ್ಚಸಙ್ಗಾತಿಗೋ** ಹುತ್ವಾ, ಕಾಮೋಘೋ, ಭವೋಘೋ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೋತಿ ಚತುನ್ನಂ ಓಘಾನಂ ತಿಣ್ಣತ್ತಾ **ಓಘತಿಣ್ಣೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅಯಞ್ಚ ಓಘತರಣಪಟಿಪತ್ತಿಸೀಲಾದೀನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾವ ಹೋತಿ, ಸೀಲಾದಯೋ ಚ ಮಾನಾದಿಪ್ಪಹಾನೇನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಉನ್ನಳಸ್ಸಾ**”ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಉನ್ನಳಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಗ್ಗತತುಚ್ಛಮಾನಸ್ಸ। ಮಾನೋ ಹಿ ಉನ್ನಮನಾಕಾರವುತ್ತಿಯಾ ತುಚ್ಛಭಾವೇನ ನಳೋ ವಿಯಾತಿ “ನಳೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಮತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಪಮಾದಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ। **ಬಾಹಿರಾಸಸ್ಸಾ**ತಿ ಬಾಹಿರೇಸು ಆಯತನೇಸು ಆಸಾವತೋ, ಕಾಮೇಸು ಅವೀತರಾಗಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೀಲಂ ಸಮಾಧಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ, ಪಾರಿಪೂರಿಂ ನ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ತಸ್ಸ ಸೀಲಾದೀನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಸೇವಿನೋ ಲೋಕಿಯೋಪಿ ತಾವ ಸೀಲಾದಿಗುಣೋ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಗೇವ ಲೋಕುತ್ತರೋ।

ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ “**ಯಞ್ಹಿ ಕಿಚ್ಚ**”ನ್ತಿಆದಿನಾ। ಭಿಕ್ಖುನೋ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಪರಿಮಾಣಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಗೋಪನಂ ಅರಞ್ಞವಾಸೋ ಧುತಙ್ಗಪರಿಹರಣಂ ಭಾವನಾರಾಮತಾತಿ ಏವಮಾದಿ ಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ। ಯೇಹಿ ಪನ ಇದಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ, ತಂ ಅಪವಿದ್ಧಂ ಅಕರಣೇನ ಛಡ್ಡಿತಂ। **ಅಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಪತ್ತಮಣ್ಡನಂ ಚೀವರಕಾಯಬನ್ಧನಅಂಸಬದ್ಧಛತ್ತುಪಾಹನತಾಲವಣ್ಟಧಮ್ಮಕರಣಮಣ್ಡನನ್ತಿ ಏವಮಾದಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಮಣ್ಡನಂ ಪಚ್ಚಯಬಾಹುಲಿಯನ್ತಿ ಏವಮಾದಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ, ತಂ ಕಯಿರತಿ, ತೇಸಂ ಮಾನನಳಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚರಣೇನ **ಉನ್ನಳಾನಂ** ಸತಿವೋಸ್ಸಗ್ಗೇನ **ಪಮತ್ತಾನಂ** ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಆಸವಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ।

ಯೇಸಂ ಪನ ಪಞ್ಞಾದಿಗುಣೋ ವಡ್ಢತಿ, ತೇ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಯೇಸ**"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಪಗ್ಗಹಿತಾ। **ಕಾಯಗತಾ ಸತೀ**ತಿ, ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾ। **ಅಕಿಚ್ಚಂ ತೇ**ತಿ ತೇ ಏತಂ ಪತ್ತಮಣ್ಡನಾದಿಅಕಿಚ್ಚಂ। **ನ ಸೇವನ್ತೀ**ತಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ। **ಕಿಚ್ಚೇ**ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬೇ ಅಪರಿಮಾಣಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಗೋಪನಾದಿಕೇ। **ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿನೋ**ತಿ ಸತತಕಾರಿನೋ ತೇಸಂ ಸತಿಯಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇನ **ಸತಾನಂ** ಸಾತ್ಥಕಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಸಪ್ಪಾಯಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಗೋಚರಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಅಸಮ್ಮೋಹಸಮ್ಪಜಞ್ಞನ್ತಿ ಚತೂಹಿ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞೇಹಿ **ಸಮ್ಪಜಾನಾನಂ,** ಚತ್ತಾರೋಪಿ **ಆಸವಾ ಅತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ** ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಅಭಾವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ "**ಉಜುಮಗ್ಗಮ್ಹೀ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಉಜುಮಗ್ಗಮ್ಹಿ ಅಕ್ಖಾತೇ**ತಿ ಅನ್ತದ್ವಯಪರಿವಜ್ಜನೇನ ಕಾಯವಙ್ಕಾದಿಪ್ಪಹಾನೇನ ಚ ಉಜುಕೇ ಮಜ್ಝಿಮಪಟಿಪದಾಭೂತೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಭಾಸಿತೇ। **ಗಚ್ಛಥಾ**ತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಥ। **ಮಾ ನಿವತ್ತಥಾ**ತಿ ಅನ್ತರಾ ವೋಸಾನಂ ಮಾಪಜ್ಜಥ। **ಅತ್ತನಾ ಚೋದಯತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಇಧ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅಪಾಯಭಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾದಿನಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಚೋದೇನ್ತೋ। **ನಿಬ್ಬಾನಮಭಿಹಾರಯೇ**ತಿ, ಅತ್ತಾನಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಹರೇಯ್ಯ ಉಪನೇಯ್ಯ, ಯಥಾ ನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತಿ, ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಮಯಾಪಿ ಏವಮೇವ ಪಟಿಪನ್ನನ್ತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಮ್ಹೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಚ್ಚಾರದ್ಧಮ್ಹಿ ವೀರಿಯಮ್ಹೀ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಭಾವೇನ್ತೇನ ಮಯಾ ಸಮಾಧಿನಾ ವೀರಿಯಂ ಸಮರಸಂ ಅಕತ್ವಾ ಅತಿವಿಯ ವೀರಿಯೇ ಪಗ್ಗಹಿತೇ। ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯತಾ ಚಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾಯೇವ। **ವೀಣೋಪಮಂ ಕರಿತ್ವಾ ಮೇ**ತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ "ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ಅಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ, ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ನಾನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾಹಂ ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಸತ್ಥಾ ಇದ್ಧಿಯಾ ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ ತ್ವಂ, ಸೋಣ, 'ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ, ಕುಸಲೋ ತ್ವಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಸ್ಸರೇ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನ "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ? ಯದಾ ತೇ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ಅಚ್ಚಾಯತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ವೀಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸರವತೀ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ವಾತಿ? ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ! ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ, ಯದಾ ತೇ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ಅತಿಸಿಥಿಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ವೀಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸರವತೀ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ವಾತಿ? ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ, ಯದಾ ಪನ ತೇ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ನೇವ ಅಚ್ಚಾಯತಾ ಹೋನ್ತಿ, ನಾತಿಸಿಥಿಲಾ ಸಮೇ ಗುಣೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಅಪಿ ನು ತೇ ವೀಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸರವತೀ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ವಾತಿ? ಏವಂ, ಭನ್ತೇ। ಏವಮೇವ ಖೋ, ಸೋಣ, ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಕೋಸಜ್ಜಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಸೋಣ, ವೀರಿಯಸಮತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಞ್ಚ ಸಮತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಾ"ತಿ ಏವಂ ವೀಣಂ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತೇನ ವೀಣೋಪಮೋವಾದೇನ ಮಯ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। **ತಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ವೀಣೋಪಮೋವಾದಂ ಸುತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮತಂ ಪಹಾಯ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ **ರತೋ** ಅಭಿರತೋ ವಿಹರಿಂ।

ವಿಹರನ್ತೋ ಚ **ಸಮಥಂ ಪಟಿಪಾದೇಸಿಂ** ವೀರಿಯಸಮತಂ ಯೋಜೇನ್ತೋ ಸದ್ಧಾಪಞ್ಞಾನಂ ವಿಯ ಸಮಾಧಿವೀರಿಯಾನಂ ಸಮರಸತಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತೋ ಝಾನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮಾಧಿಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸಿಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇಸಿಂ। ತತ್ಥ ಪಯೋಜನಂ ಆಹ "**ಉತ್ತಮತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ**"ತಿ। **ಉತ್ತಮತ್ಥಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾ ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ ಸಮ್ಪಜ್ಜಿಂಸು, ತಂ ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾದಿಕೇ ಕಾಮನಿಸ್ಸರಣೇ। **ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತತ್ಥ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಭಾವೇನ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ, ಪಠಮಂ ತಾವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಭಿಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ ಕಾಮೇ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚ ಸೀಲವಿಸೋಧನಂ ಅರಞ್ಞವಾಸೋ ಧುತಙ್ಗಪರಿಹರಣಂ ಭಾವನಾಭಿಯೋಗೋತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮೇಸು ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪವಿವೇಕಞ್ಚ ಚೇತಸೋ**ತಿ ಚೇತಸೋ

ಪವಿವೇಕಞ್ಚ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಸತೋ ಚತುಕ್ಕಪಞ್ಚಕಜ್ಝಾನಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತನೇನ ವಿವೇಕೇ ಯುತ್ತಸ್ಸ ಪಯುತ್ತಸ್ಸ। **ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝೇ ನಿದುಕ್ಖತಾಯ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಝಾನಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಸಮಥಸುಖೇ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ। **ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಸ್ಸ ಚಾ**ತಿ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಉಪಾದಾನಾನಂ ಖಯನ್ತೇ ಅರಹತ್ತೇ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ। ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಹಿ ಏತಂ ಸಾಮಿವಚನಂ। ತಂ ಯಥಾಧಿಗತಂ ಝಾನಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಣ್ಹಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ತಣ್ಹಾ ಖೀಯತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ, ನಿಬ್ಬಾನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಉಪಾದಿಂ ಭಯತೋ, ಅನುಪಾದಿಞ್ಚ ಖೇಮತೋ ದಸ್ಸನೇನ ನಿರೋಧೇ ನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರಸ್ಸ। **ಅಸಮ್ಮೋಹಞ್ಚ ಚೇತಸೋ**ತಿ ಅಸಮ್ಮೋಹಸಮ್ಪಜಞ್ಞವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಹಪವತ್ತಿಂ ಸಮ್ಮೋಹಸಮುಚ್ಛೇದನೇನ ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಹಭೂತಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ। **ದಿಸ್ವಾ ಆಯತನುಪ್ಪಾದ**ನ್ತಿ ಚಕ್ಖಾದೀನಂ ಆಯತನಾನಂ ಯಥಾಸಕಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಖಣೇ ಖಣೇ ಉಪ್ಪಾದಂ, ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ನಿರೋಧಞ್ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ದಿಸ್ವಾ ದಸ್ಸನಹೇತು **ಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಹೇತುನಾ ಞಾಯೇನ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಬ್ಬಾಸವತೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ।

"ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸಾ"ತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ತಸ್ಸ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಬ್ಬಸಂಕಿಲೇಸತೋ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ತತೋ ಏವ ಅಚ್ಚನ್ತುಪಸಮೇನ ಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖುನೋ ಕತಸ್ಸ ಕುಸಲಸ್ಸ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ವಾ ಉಪಚಯೋ ನತ್ಥಿ ಮಗ್ಗೇನೇವ ಸಮುಗ್ಘಾತಿತತ್ತಾ, ಪರಿಞ್ಞಾದಿಭೇದಂ ಕರಣೀಯಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ ಕತಕಿಚ್ಚತ್ತಾ। ಏವಂ ಭೂತಸ್ಸ ಯಥಾ **ಏಕಘನೋ** ಸೇಲೋ ಪಬ್ಬತೋ ಪಕತಿವಾತೇನ **ನ ಸಮೀರತಿ** ನ ಸಂಕಮ್ಪತಿ, ಏವಂ ಇಟ್ಠಾ ಚ ಅನಿಟ್ಠಾ ಚ ರೂಪಾದಯೋ ಆರಮ್ಮಣಧಮ್ಮಾ **ತಾದಿನೋ** ತಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ **ಠಿತಂ** ಅನೇಜಂ ಪಹೀನಸಬ್ಬಸೋಕತಾಯ ವಿಸಂಯುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ **ನಪ್ಪವೇಧನ್ತಿ** ನ ಚಾಲೇನ್ತಿ। ಅಸ್ಸ ಚ ಆರಮ್ಮಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನ್ತೋ **ವಯಂ** ನಿರೋಧಂ ಖಣೇ ಖಣೇ ಭಿಜ್ಜನಸಭಾವಂ ಅನುಪಸ್ಸತೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ।

ಸೋಣಕೋಳಿವಿಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತೇರಸನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೪. ಚುದ್ದಸಕನಿಪಾತೋ

೧. ಖದಿರವನಿಯರೇವತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಚುದ್ದಸಕನಿಪಾತೇ **ಯದಾ ಅಹ**ನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಖದಿರವನಿಯರೇವತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಕಾಮಞ್ಚಿಮಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಏಕಕನಿಪಾತೇ (ಥೇರಗಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧. ಖದಿರವನಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ) ಆಗತಾ। ತತ್ಥ ಪನಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯೇಸು ಸತಿಜನನಮತ್ತಂ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಏಕಕನಿಪಾತೇ ಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ। ಇಮಾ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಪಕಾಸಿತಾ ಗಾಥಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚುದ್ದಸಕನಿಪಾತೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪಿತಾ। ತತ್ಥ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾಯೇವ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ - ಥೇರೋ ಕಿರ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಪ್ಪಭೂತೀನಂ ಮಹಾಥೇರಾನಞ್ಚ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಕತಿಪಾಹಮೇವ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಖದಿರವನಮೇವ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇಹಿ ಚ ವೀತಿನಾಮೇತಿ। ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಕಾಲೇ ಜಿಣ್ಣೋ ವುಡ್ಢೋ ವಯೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಾ ಅವಿದೂರೇ ಅರಞ್ಞೇ ವಸಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಚೋರಾ ನಗರೇ ಕತಕಮ್ಮಾ ಆರಕ್ಖಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅನುಬನ್ಧಾ ಪಲಾಯನ್ತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಗಹಿತಭಣ್ಡಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯಿಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ಅನುಧಾವನ್ತಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಭಣ್ಡಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೇರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ "ಚೋರೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ದಸ್ಸೇಸುಂ, "ಅಯಂ, ದೇವ, ಚೋರೋ"ತಿ। ರಾಜಾ ಥೇರಂ ಮುಞ್ಚಾಪೇತ್ವಾ, "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ಇದಂ ಚೋರಿಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ವಾ, ನೋ ವಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಜಾತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನಾ ತಾದಿಸಂ ನ ಕತಪುಬ್ಬಂ, ತಂ ಪಬ್ಬಜಿತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಅಕತಭಾವಸ್ಸ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಕರಣೇ ಅಭಬ್ಬತಾಯ ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ರಞ್ಞೋ ಚ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ -

೬೪೫.'ಯದಾ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ, ಅನರಿಯಂ ದೋಸಸಂಹಿತಂ॥

೬೪೬.''ಇಮೇ ಹಞ್ಞನ್ತು ವಜ್ಝನ್ತು, ದುಕ್ಖಂ ಪಪ್ಪೋನ್ತು ಪಾಣಿನೋ'।
ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಘಮನ್ತರೇ॥

೬೪೭.'ಮೇತ್ತಞ್ಚ ಅಭಿಜಾನಾಮಿ, ಅಪ್ಪಮಾಣಂ ಸುಭಾವಿತಂ।
ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಪರಿಚಿತಂ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಂ॥

೬೪೮.'ಸಬ್ಬಮಿತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸಖೋ, ಸಬ್ಬಭೂತಾನುಕಮ್ಪಕೋ।
ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಮಿ, ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜರತೋ ಸದಾ॥

೬೪೯.'ಅಸಂಹೀರಂ ಅಸಂಕುಪ್ಪಂ, ಚಿತ್ತಂ ಆಮೋದಯಾಮಹಂ।
ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಂ ಭಾವೇಮಿ, ಅಕಾಪುರಿಸಸೇವಿತಂ॥

೬೫೦.'ಅವಿತಕ್ಕಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ।
ಅರಿಯೇನ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ, ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ತಾವದೇ॥

೬೫೧.'ಯಥಾಪಿ ಪಬ್ಬತೋ ಸೇಲೋ, ಅಚಲೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।

ಏವಂ ಮೋಹಕ್ಖಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ಪಬ್ಬತೋವ ನ ವೇಧತಿ॥

೬೫೧“ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಸುಚಿಗವೇಸಿನೋ।
ವಾಲಗ್ಗಮತ್ತಂ ಪಾಪಸ್ಸ, ಅಬ್ಭಮತ್ತಂವ ಖಾಯತಿ॥

೬೫೩“ನಗರಂ ಯಥಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ, ಗುತ್ತಂ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಂ।
ಏವಂ ಗೋಪೇಥ ಅತ್ತಾನಂ, ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ॥

೬೫೪“ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮಿ, ನಿಬ್ಬಿಸಂ ಭತಕೋ ಯಥಾ॥

೬೫೫“ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮಿ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ॥

೬೫೬“ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥

೬೫೭“ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೋ॥

೬೫೮“ಸಮ್ಪಾದೇಥಪ್ಪಮಾದೇನ, ಏಸಾ ಮೇ ಅನುಸಾಸನೀ।
ಹನ್ದಾಹಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸಂ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಧೀ”ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥಾಯಂ ಅಪುಬ್ಬಪದವಣ್ಣನಾ **ಇಮಸ್ಮಿಂ ದೀಘಮನ್ತರೇತಿ**, ಯದಾ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಯಞ್ಚ ಮೇ ಚರಿಮಕಾಲೋ, ಏತಸ್ಮಿಂ ದೀಘಮನ್ತರೇ ಕಾಲೇ “ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತೂ”ತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾವಸೇನ ವಾ, “ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಹಞ್ಞನ್ತೂ”ತಿಆದಿನಾ ಬ್ಯಾಪಾದವಸೇನ ವಾ ಅನರಿಯಂ ದೋಸಸಂಹಿತಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಮೇತ್ತಞ್ಚ ಅಭಿಜಾನಾಮೀತಿ, ಮಿಜ್ಜತಿ ಸಿನಿಯ್ಹತಿ ಏತಾಯಾತಿ ಮೇತ್ತಾ, ಅಬ್ಯಾಪಾದೋ। ಮೇತ್ತಾ ಏತಿಸ್ಸಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಮೇತ್ತಾ, ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾ ಮೇತ್ತಾಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ, ತಂ ಮೇತ್ತಂ। ಚ-ಸದ್ದೇನ ಕರುಣಂ ಮುದಿತಂ ಉಪೇಕ್ಖಞ್ಚಾತಿ ಇತರಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಅಭಿಜಾನಾಮೀತಿ**, ಅಭಿಮುಖತೋ ಜಾನಾಮಿ। ಅಧಿಗತಞ್ಹಿ ಝಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಂ ಹೋತಿ। ಕೀದಿಸನ್ತಿ ಆಹ **“ಅಪ್ಪಮಾಣ”**ನ್ತಿಆದಿ। ತಞ್ಹಿ ಯಥಾ **ಬುದ್ಧೇನ** ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ಅನೋದಿಸ್ಸಕಫರಣವಸೇನ ಅಪರಿಮಾಣಸತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾಯ **ಅಪ್ಪಮಾಣಂ**। ಪಗುಣಬಲವಭಾವಾಪಾದನೇನ ಸುಟ್ಠು ಭಾವಿತತ್ತಾ **ಸುಭಾವಿತಂ**। ಪಠಮಂ ಮೇತ್ತಾ, ತತೋ ಕರುಣಾ, ತತೋ ಮುದಿತಾ, ಪಚ್ಛಾ ಉಪೇಕ್ಖಾತಿ ಏವಂ **ಅನುಪುಬ್ಬಂ** ಅನುಕ್ಕಮೇನ **ಪರಿಚಿತಂ** ಆಸೇವಿತಂ, ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಭಿಜಾನಾಮೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಮಿತ್ತೋ, ಸಬ್ಬೇ ವಾ ತೇ ಮಯ್ಹಂ ಮಿತ್ತಾತಿ **ಸಬ್ಬಮಿತ್ತೋ**। ಮೇತ್ತಞ್ಹಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। **ಸಬ್ಬಸಖೋತಿ**, ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸಬ್ಬಭೂತಾನುಕಮ್ಪಕೋತಿ**, ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನಕೋ। **ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಮೀತಿ**, ಮೇತ್ತಾಯ ಸಹಿತಂ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಸೇಸತೋ ಭಾವೇಮಿ, ವಡ್ಢೇಮಿ, ಪಕಾಸೇಮಿ ವಾ ಅಕಥೇನ್ತೇಪಿ ಭಾವನಾಯ ಉಕ್ಕಂಸಗತಭಾವತೋ। “ಮೇತ್ತಂ ಚಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಮೀ”ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೋವ।

ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜರತೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇ ಸತ್ತಾನಂ ಹಿತೂಪಸಂಹಾರೇ ಅಭಿರತೋ। **ಸದಾ**ತಿ, ಸಬ್ಬಕಾಲಂ, ತೇನ ತತ್ಥ ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಸಂಹೀರನ್ತಿ ನ ಸಂಹೀರಂ, ಆಸನ್ನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ರಾಗೇನ ಅನಾಕಡ್ಢನಿಯಂ। **ಅಸಂಕುಪ್ಪ**ನ್ತಿ ನ ಕುಪ್ಪಂ, ದೂರಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇನ ಬ್ಯಾಪಾದೇನ ಅಕೋಪಿಯಂ, ಏವಂಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಮಮ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ **ಆಮೋದಯಾಮಿ** ಅಭಿಪ್ಪಮೋದಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಂ ಭಾವೇಮಿ। **ಅಕಾಪುರಿಸಸೇವಿತ**ನ್ತಿ, ಕಾಪುರಿಸೇಹಿ ನೀಚಜನೇಹಿ ಅಸೇವಿತಂ, ಅಕಾಪುರಿಸೇಹಿ ವಾ ಅರಿಯೇಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಸೇವಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಸೇಟ್ಠಂ ನಿದ್ದೋಸಂ ಮೇತ್ತಾದಿವಿಹಾರಂ ಭಾವೇಮಿ ವಡ್ಢೇಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಅತ್ತುದ್ದೇಸವಸೇನ ಪಞ್ಚಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಂ ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅವಿತಕ್ಕ"**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಅವಿತಕ್ಕಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ**ತಿ, ವಿತಕ್ಕವಿರಹಿತಂ ದುತಿಯಾದಿಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಏತೇನ ಥೇರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಭಾವನಾಯ ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ಅತ್ತನಾ ದುತಿಯಾದಿಝಾನಾಧಿಗಮಮಾಹ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಾಯಂ ಥೇರೋ ತಮೇವ ಝಾನಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಏಕಾಸನೇನೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಗಣ್ಹಿ, ತಸ್ಮಾ ತಮತ್ಥಂ ಅಞ್ಞಾಪದೇಸೇನೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಅವಿತಕ್ಕಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ವತ್ವಾ **"ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ। ಅರಿಯೇನ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ, ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ತಾವದೇ"**ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾಭಾವತೋ ಅವಿತಕ್ಕಾವಿಚಾರಾ ಸಮಾಪತ್ತಿ "ಅರಿಯೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದ್ವಯಂ ಕರಣೀಯಂ ಧಮ್ಮೀ ವಾ ಕಥಾ ಅರಿಯೋ ವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೭೩) ಪನ ವಚನತೋ ಯಾ ಕಾಚಿ ಸಮಾಪತ್ತಿ ಅರಿಯೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ ನಾಮ। ಇಧ ಪನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಾ ಅಗ್ಗಫಲಸಮಾಪತ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ।

ಇದಾನಿ ತಸ್ಸಾಧಿಗತತ್ತಾ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಕಮ್ಪನೀಯತಂ ಉಪಮಾಯ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಯಥಾಪಿ ಪಬ್ಬತೋ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯಥಾಪಿ ಪಬ್ಬತೋ ಸೇಲೋ**ತಿ, ಯಥಾ ಸಿಲಾಮಯೋ ಏಕಘನಸೇಲೋ ಪಬ್ಬತೋ, ನ ಪಂಸುಪಬ್ಬತೋ ನ ಮಿಸ್ಸಕಪಬ್ಬತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಚಲೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ**ತಿ, ಸುಟ್ಠು ಪತಿಟ್ಠಿತಮೂಲೋ ಪಕತಿವಾತೇಹಿ ಅಚಲೋ ಅಕಮ್ಪನೀಯೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅರಹತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ **ಏವಂ ಮೋಹಕ್ಖಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ಪಬ್ಬತೋವ ನ ವೇಧತೀ**ತಿ ಮೋಹಸ್ಸ ಅನವಸೇಸಪ್ಪಹಾನಾ, ಮೋಹಮೂಲಕತ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬಾಕುಸಲಾನಂ ಪಹೀನಸಬ್ಬಾಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಥಾ ಸೋ ಪಬ್ಬತೋ ಪಕತಿವಾತೇಹಿ, ಏವಂ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ ನ ವೇಧತಿ ನ ಕಮ್ಪತಿ, ಮೋಹಕ್ಖಯೋತಿ ವಾ ಯಸ್ಮಾ ಅರಹತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ವುಚ್ಚತಿ , ತಸ್ಮಾ ಮೋಹಕ್ಖಯಾತಿ ಮೋಹಕ್ಖಯಸ್ಸ ಹೇತು ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಚ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ಚತೂಸು ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಅಸಮಾಪನ್ನಕಾಲೇಪಿ ಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ ನ ವೇಧತಿ, ಪಗೇವ ಸಮಾಪನ್ನಕಾಲೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಪಾಪಂ ನಾಮೇತಂ ಅಸುಚಿಸೀಲೋ ಏವ ಸಮಾಚರತಿ, ನ ಚ ಸುಚಿಸೀಲೋ, ಸುಚಿಸೀಲಸ್ಸ ಪನ ತಂ ಅಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಭಾರಿಯಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿಗಾಥಮಾಹ । ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ರಾಗಾದಿಅಙ್ಗಣಾಭಾವತೋ **ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸ** ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸುಚಿಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮೇ ಏವ ಗವೇಸನ್ತಸ್ಸ ಸಪ್ಪುರಿಸಸ್ಸ **ವಾಲಗ್ಗಮತ್ತಂ** ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಂ ಪಾಪಸ್ಸ ಲೇಸಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಕಲಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಅಬ್ಭಮತ್ತಂ ಹುತ್ವಾ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಏವರೂಪೇ ಕಮ್ಮೇ ಮಾದಿಸಾ ಆಸಙ್ಕಿತಬ್ಬಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಸ್ಮಾ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೇಸುಪಿ ಅನ್ಧಬಾಲಾ ಏವರೂಪೇ ಅಪವಾದೇ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ಥಕಾಮೇಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಅತ್ತಾ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬೋತಿ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ **"ನಗರಂ ಯಥಾ"**ತಿಆದಿಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಪನ ಪಚ್ಚನ್ತನಗರವಾಸೀಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ನಗರಂ ದ್ವಾರಪಾಕಾರಾದೀನಿ ಥಿರಾನಿ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಸಅನ್ತರಂ, ಉದ್ದಾಪಪರಿಖಾದೀನಿ ಥಿರಾನಿ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಸಬಾಹಿರನ್ತಿ **ಸನ್ತರಬಾಹಿರಂ** ಗುತ್ತಂ ಕರೀಯತಿ, ಏವಂ ತುಮ್ಹೇಹಿಪಿ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಛ ದ್ವಾರಾನಿ ಪಿದಹಿತ್ವಾ

ದ್ವಾರರಕ್ಖಿತಂ ಸತಿಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಗಯ್ಹಮಾನಾನಿ ಬಾಹಿರಾನಿ ಛ ಆಯತನಾನಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಉಪಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ, ತಥಾ ಅಗ್ಗಹಣೇನ ತಾನಿಪಿ ಥಿರಾನಿ ಕತ್ವಾ ತೇಸಂ ಅಪ್ಪವೇಸಾಯ ದ್ವಾರರಕ್ಖಿತಂ ಸತಿಂ ಅಪ್ಪಹಾಯ ವಿಚರನ್ತಾ ಅತ್ತಾನಂ ಗೋಪೇಥ। ಕಸ್ಮಾ? **ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ**। ಯೋ ಹಿ ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ನ ಗೋಪೇತಿ, ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೋ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವಕ್ಖಣೋ, ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಖಣೋ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಟಿಲದ್ಧಕ್ಖಣೋ, ಛನ್ನಂ ಆಯತನಾನಂ ಅವೇಕಲ್ಲಕ್ಖಣೋತಿ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಅಯಂ ಖಣೋ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ, ಸೋ ಖಣೋ ತುಮ್ಹೇ ಮಾ ಅತಿಕ್ಕಮತೂತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸರಾಜಿಕಂ ಪರಿಸಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಓವದಿತ್ವಾ ಪುನ ಮರಣೇ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸಮಚಿತ್ತತಂ ಕತಕಿಚ್ಚತಞ್ಚ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ (ಥೇರಗಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೬೦೭)।

ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಂ ಉಪಟ್ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ನೇಸಂ ಓವಾದಂ ದತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪವೇದೇನ್ತೋ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಮ್ಪಾದೇಥಪ್ಪಮಾದೇನಾ**ತಿ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ ದಾನಸೀಲಾದಿಂ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಥ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪಭೇದೇ ಗಹಟ್ಠವತ್ತೇ ಸೀಲಾನುರಕ್ಖಣೇ ಸಮಥಅನುಯೋಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾಯ ಚ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಹೋಥ। **ಏಸಾ ಮೇ ಅನುಸಾಸನೀ**ತಿ ದಾನಸೀಲಾದೀಸು ನ ಪಮಜ್ಜಥಾತಿ ಏಸಾ ಮಮ ಅನುಸಿಟ್ಠಿ ಓವಾದೋ।

ಏವಂ ಸಿಖಾಪತ್ತಂ ಪರಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದೀಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಮತ್ಥಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ "**ಹನ್ದಾಹಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸಂ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಧೀ**"ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಧೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಭವೇಹಿ ಚ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ಅಮ್ಹಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಂಸೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಆಕಾಸೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನೋ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಜ್ಜಲನ್ತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಖದಿರವನಿಯರೇವತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧. ಗೋದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯಥಾಪಿ ಭದ್ದೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಗೋದತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಸತ್ಥವಾಹಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। **ಗೋದತ್ತೋ**ತಿ ನಾಮೇನ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪಿತರಿ ಕಾಲಙ್ಕತೇ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಸಣ್ಠಪೇನ್ತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಕಟಸತೇಹಿ ಭಣ್ಡಂ ಆದಾಯ ಅಪರಾಪರಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ವಾ ವಾಣಿಜ್ಜೇನ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾವಿಭವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿಪಿ ಕರೋತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಧುರೇ ಯುತ್ತಗೋಣೇ ವಹಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇ ಪತಿತೇ ಮನುಸ್ಸೇಸು ತಂ ವುಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇಸು ಸಯಮೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಗಾಳ್ಹಂ ವಿಜ್ಝಿ। ಗೋಣೋ "ಅಯಂ ಅಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಮಮ ಬಲಾಬಲಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಗಾಳ್ಹಂ ವಿಜ್ಝತೀ"ತಿ ಕುದ್ಧೋ ಮನುಸ್ಸವಾಚಾಯ, "ಭೋ ಗೋದತ್ತ, ಅಹಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅತ್ತನೋ ಬಲಂ ಅನಿಗುಹನ್ತೋ ತುಯ್ಹಂ ಭಾರಂ ವಹಿಂ, ಅಜ್ಜ ಪನ ಅಸಮತ್ಥಭಾವೇನ ಪತಿತಂ ಮಂ ಅತಿವಿಯ ಬಾಧಸಿ, ಹೋತು, ಇತೋ ಚವಿತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ತಂ ಬಾಧೇತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಪಟಿಸತ್ತು ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಾನುರೂಪೇನ ಅಕ್ಕೋಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಗೋದತ್ತೋ "ಏವಂ ನಾಮ ಸತ್ತೇ ಬಾಧೇತ್ವಾ ಕಿಂ ಇಮಾಯ ಜೀವಿಕಾಯಾ"ತಿ ಸಂವೇಗಜಾತೋ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭವಂ ಪಹಾಯ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ

ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಗತಾನಂ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅರಿಯಗಣಾನಂ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಆರಬ್ಭ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

೬೫೯.“ಯಥಾಪಿ ಭದ್ದೋ ಆಜಞ್ಞೋ, ಧುರೇ ಯುತ್ತೋ ಧುರಸ್ಸಹೋ।
ಮಥಿತೋ ಅತಿಭಾರೇನ, ಸಂಯುಗಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ॥

೬೬೦.“ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಯೇ ತಿತ್ತಾ, ಸಮುದ್ದೋ ವಾರಿನಾ ಯಥಾ।
ನ ಪರೇ ಅತಿಮಞ್ಞನ್ತಿ, ಅರಿಯಧಮ್ಮೋವ ಪಾಣಿನಂ॥

೬೬೧.“ಕಾಲೇ ಕಾಲವಸಂ ಪತ್ತಾ, ಭವಾಭವವಸಂ ಗತಾ।
ನರಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಧ ಸೋಚನ್ತಿ ಮಾಣವಾ॥

೬೬೨.“ಉನ್ನತಾ ಸುಖಧಮ್ಮೇನ, ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಚೋನತಾ।
ದ್ವಯೇನ ಬಾಲಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಯಥಾಭೂತಂ ಅದಸ್ಸಿನೋ॥

೬೬೩.“ಯೇ ಚ ದುಕ್ಖೇ ಸುಖಸ್ಮಿಞ್ಚ, ಮಜ್ಝೇ ಸಿಬ್ಬಿನಿಮಚ್ಚಗೂ।
ಠಿತಾ ತೇ ಇನ್ದಖೀಲೋವ, ನ ತೇ ಉನ್ನತಓನತಾ॥

೬೬೪.“ನ ಹೇವ ಲಾಭೇ ನಾಲಾಭೇ, ನ ಯಸೇ ನ ಚ ಕಿತ್ತಿಯಾ।
ನ ನಿನ್ದಾಯಂ ಪಸಂಸಾಯ, ನ ತೇ ದುಕ್ಖೇ ಸುಖಮ್ಹಿ ಚ॥

೬೬೫.“ಸಬ್ಬತ್ಥ ತೇ ನ ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ, ಉದಬಿನ್ದುವ ಪೋಕ್ಖರೇ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುಖಿತಾ ಧೀರಾ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಪರಾಜಿತಾ॥

೬೬೬.“ಧಮ್ಮೇನ ಚ ಅಲಾಭೋ ಯೋ, ಯೋ ಚ ಲಾಭೋ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ।
ಅಲಾಭೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಞ್ಚೇ ಲಾಭೋ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ॥

೬೬೭.“ಯಸೋ ಚ ಅಪ್ಪಬುದ್ಧೀನಂ, ವಿಞ್ಞೂನಂ ಅಯಸೋ ಚ ಯೋ।
ಅಯಸೋವ ಸೇಯ್ಯೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ, ನ ಯಸೋ ಅಪ್ಪಬುದ್ಧಿನಂ॥

೬೬೮.“ದುಮ್ಮೇಧೇಹಿ ಪಸಂಸಾ ಚ, ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಗರಹಾ ಚ ಯಾ।
ಗರಹಾವ ಸೇಯ್ಯೋ ವಿಞ್ಞೂಹಿ, ಯಞ್ಚೇ ಬಾಲಪ್ಪಸಂಸನಾ॥

೬೬೯.“ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಮಮಯಿಕಂ, ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಪವಿವೇಕಿಯಂ।
ಪವಿವೇಕದುಕ್ಖಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಞ್ಚೇ ಕಾಮಮಯಂ ಸುಖಂ॥

೬೭೦.“ಜೀವಿತಞ್ಚ ಅಧಮ್ಮೇನ, ಧಮ್ಮೇನ ಮರಣಞ್ಚ ಯಂ।
ಮರಣಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಞ್ಚೇ ಜೀವೇ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ॥

೬೭೧.“ಕಾಮಕೋಪಪ್ಪಹೀನಾ ಯೇ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ಭವಾಭವೇ।

ಚರನ್ತಿ ಲೋಕೇ ಅಸಿತಾ, ನತ್ಥಿ ತೇಸಂ ಪಿಯಾಪಿಯಂ॥

೬೭೨"ಭಾವಯಿತ್ವಾನ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಬಲಾನಿ ಚ।
ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬನ್ತಿನಾಸವಾ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಆಜಞ್ಞೋ**ತಿ, ಉಸಭಾಜಾನೀಯೋ। **ಧುರೇ ಯುತ್ತೋ**ತಿ, ಸಕಟಧುರೇ ಯೋಜಿತೋ। **ಧುರಸ್ಸಹೋ**ತಿ, ಧುರವಾಹೋ। ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಞ್ಚೇತ್ಥ ದ್ವಿಸಕಾರತೋ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ಸಕಟಭಾರಂ ವಹಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಥಿತೋ ಅತಿಭಾರೇನಾ**ತಿ, ಅತಿಭಾರೇನ ಗರುಭಾರೇನ ಪೀಳಿತೋ। "ಮದ್ದಿತೋ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ಸೋ ಏವತ್ಥೋ। **ಸಂಯುಗನ್ತಿ**, ಅತ್ತನೋ ಖನ್ಧೇ ಠಪಿತಂ ಯುಗಂ **ನಾತಿವತ್ತತಿ** ನ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತಿ, ಸಮ್ಮಾ ಯೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಧುರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ। **ಏವನ್ತಿ** ಯಥಾ ಸೋ ಧೋರಯ್ಹೋ ಅತ್ತನೋ ಭದ್ರಾಜಾನೀಯತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಧೀರವೀರತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಭಾರಂ ನಾತಿವತ್ತತಿ ನ ಪರಿಚ್ಚಜತಿ, ಏವಂ ಯೇ ವಾರಿನಾ ವಿಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾಯ **ಪಞ್ಞಾಯ ತಿತ್ತಾ** ಧಾತಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ, ತೇ ಪರೇ ನಿಹೀನಪಞ್ಞೇ ನ ಅತಿಮಞ್ಞನ್ತಿ, ನ ಪರಿಭವನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **"ಅರಿಯಧಮ್ಮೋವ ಪಾಣಿನ"**ನ್ತಿ, ಪಾಣಿನಂ ಸತ್ತೇಸು ಅಯಂ ಅರಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮೋ ಯದಿದಂ ತೇಸಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗತತ್ತಾ ಲಾಭಾದಿನಾ ಅತ್ತಾನುಕ್ಕಂಸನಂ ವಿಯ ಅಲಾಭಾದಿನಾ ಪರೇಸಂ ಅವಮ್ಭನಂ।

ಏವಂ ಪಞ್ಞಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಅರಿಯಾನಂ ಸುಖವಿಹಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತದಭಾವತೋ ಅನರಿಯಾನಂ ದುಕ್ಖವಿಹಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಾಲೇ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕಾಲೇ**ತಿ ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿನಾ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತಕಾಲೇ। **ಕಾಲವಸಂ ಪತ್ತಾ**ತಿ ಲಾಭಾದಿಕಾಲಸ್ಸ ಚ ವಸಂ ಉಪಗತಾ, ಲಾಭಾದಿನಾ ಸೋಮನಸ್ಸಿತಾ ಅಲಾಭಾದಿನಾ ಚ ದೋಮನಸ್ಸಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವಾಭವವಸಂ ಗತಾ**ತಿ ಭವಸ್ಸ ಅಭವಸ್ಸ ಚ ವಸಂ ಉಪಗತಾ ವುದ್ಧಿಹಾನಿಯೋ ಅನುವತ್ತನ್ತಾ ತೇ। **ನರಾ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಧ ಸೋಚನ್ತಿ ಮಾಣವಾ**ತಿ ತೇ ನರಾ "ಮಾಣವಾ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಾ ಸತ್ತಾ ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿವಸೇನ ವುದ್ಧಿಹಾನಿವಸೇನ ಅನುರೋಧಪಟಿವಿರೋಧಂ ಆಪನ್ನಾ ಇಧಲೋಕೇ ಸೋಚನ್ತಿ, ಪರಲೋಕೇ ಚ ನಿರಯಾದಿದುಕ್ಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

"ಉನ್ನತಾ"ತಿಆದಿನಾಪಿ ಲೋಕಧಮ್ಮವಸೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಅನತ್ಥಪ್ಪತ್ತಿಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಉನ್ನತಾ ಸುಖಧಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಸುಖಹೇತುನಾ ಸುಖಪಚ್ಚಯೇನ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಆದಿನಾ ಉನ್ನತಿಂ ಗತಾ, ಭೋಗಮದಾದಿನಾ ಮತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಚೋನತಾ**ತಿ ದುಕ್ಖಹೇತುನಾ ದುಕ್ಖಪಚ್ಚಯೇನ ಭೋಗವಿಪತ್ತಿಆದಿನಾ ನಿಹೀನತಂ ಗತಾ ದಾಲಿದ್ದಿಯಾದಿನಾ ಕಾಪಞ್ಞತಂ ಪತ್ತಾ। **ದ್ವಯೇನಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಉನ್ನತಿಓನತಿದ್ವಯೇನ ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿದ್ವಯೇನ ವಾ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಅನುರೋಧಪಟಿವಿರೋಧವಸೇನ ವಿಬಾಧೀಯನ್ತಿ ಪೀಳಿಯನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? **ಯಥಾಭೂತಂ ಅದಸ್ಸಿನೋ** ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಧಮ್ಮಸಭಾವಂ ಯಾಥಾವತೋ ನಬ್ಭಞ್ಞಂಸು, ಪರಿಞ್ಞಾತಕ್ಖನ್ಧಾ ಪಹೀನಕಿಲೇಸಾ ಚ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಯಥಾಭೂತಂ ಅದಸ್ಸನಾ"ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ಅದಸ್ಸನಹೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇ ಚ ದುಕ್ಖೇ ಸುಖಸ್ಮಿಞ್ಚ, ಮಜ್ಝೇ ಸಿಬ್ಬಿನಿಮಚ್ಚಗೂ**ತಿ ಯೇ ಪನ ಅರಿಯಾ ದುಕ್ಖವೇದನಾಯ ಸುಖವೇದನಾಯ ಮಜ್ಝತ್ತತಾವೇದನಾಯ ಚ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಛನ್ದರಾಗಭೂತಂ ಸಿಬ್ಬಿನಿಂ ತಣ್ಹಂ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೇನ ಅಚ್ಚಗೂ ಅತಿಕ್ಕಮಿಂಸು, ತೇ ಇನ್ದಖೀಲೋ ವಿಯ ವಾತೇಹಿ ಲೋಕಧಮ್ಮೇಹಿ ಅಸಮ್ಪಕಮ್ಪಿಯಾ ಠಿತಾ, ನ ತೇ ಉನ್ನತಓನತಾ, ಕದಾಚಿಪಿ ಉನ್ನತಾ ವಾ ಓನತಾ ವಾ ನ ಹೋನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಅನುನಯಪಟಿಘಾಭಾವತೋ।

ಏವಂ ವೇದನಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಅರಹತೋ ಅನುಪಲೇಪಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥಕಮೇವಸ್ಸ ಅನುಪಲೇಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ನ ಹೇವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಲಾಭೇ**ತಿ ಚೀವರಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಪಟಿಲಾಭೇ। **ಅಲಾಭೇ**ತಿ ತೇಸಂಯೇವ ಅಪ್ಪಟಿಲಾಭೇ ಅಪಗಮೇ। **ನ ಯಸೇ**ತಿ ಪರಿವಾರಹಾನಿಯಂ ಅಕಿತ್ತಿಯಞ್ಚ। **ಕಿತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಪರಮ್ಮುಖಾ ಕಿತ್ತನೇ

ಪತ್ಥಟಯಸತಾಯಂ। **ನಿನ್ದಾಯ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಗರಹಾಯಂ। **ಪಸಂಸಾಯ**ನ್ತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಗುಣಾಭಿತ್ಥವನೇ। **ದುಕ್ಖೇ**ತಿ ದುಕ್ಖೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ। **ಸುಖೇ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಅಟ್ಠವಿಧೇಪಿ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಾ ರೂಪಾದಿಕೇ ವಿಸಯೇ ತೇ ಖೀಣಾಸವಾ ನ ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನಕಿಲೇಸತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ಉದಬಿನ್ದುವ ಪೋಕ್ಖರೇ** ಯಥಾ ಕಮಲದಲೇ ಜಲಬಿನ್ದು ಅಲ್ಲೀಯಿತ್ವಾ ಠಿತಮ್ಪಿ ತೇನ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಜಲಬಿನ್ದುನಾ ಚ ಕಮಲದಲಂ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ವಿಸಂಸಟ್ಠಮೇವ, ಏವಮೇತೇಪಿ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಲಾಭಾದಿಕೇ, ಆಪಾಥಗತೇ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣೇ ಚ ವಿಸಂಸಟ್ಠಾ ಏವ। ತತೋ ಏವ ಧೀರಾ ಪಣ್ಡಿತಾ **ಸಬ್ಬತ್ಥ** ಲಾಭಾದೀಸು ಞಾಣಮುಖೇನ ಪಿಯನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಸೋಕಾದೀನಞ್ಚ ಅಭಾವತೋ **ಸುಖಿತಾ** ಲಾಭಾದೀಹಿ ಚ ಅನಭಿಭವನೀಯತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಪರಾಜಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಲಾಭಾಲಾಭಾದೀಸು ಸೇಯ್ಯಂ ನಿದ್ಧಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಧಮ್ಮೇನಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೇನ ಚ ಅಲಾಭೋ ಯೋ**ತಿ ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ರಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ತಂನಿಮಿತ್ತಂ ಅಲಾಭೋ ಲಾಭಾಭಾವೋ, ಲಾಭಹಾನಿ। **ಯೋ ಚ ಲಾಭೋ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ** ಅಧಮ್ಮೇನ ಅಞ್ಞಾಯೇನ ಬುದ್ಧಪಟಿಕುಟ್ಠೇನ ವಿಧಿನಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತೇಸು ದ್ವೀಸು **ಅಲಾಭೋ ಧಮ್ಮಿಕೋ** ಧಮ್ಮಾವಹೋ ಸೇಯ್ಯೋ, ಯಾದಿಸಂ ಲಾಭಂ ಪರಿವಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ತಾದಿಸೋ ಅಲಾಭೋ ಪಾಸಂಸತರೋ ಅತ್ಥಾವಹೋ। **ಯಞ್ಚೇ ಲಾಭೋ ಅಧಮ್ಮಿಕೋ**ತಿ ಯೋ ಲಾಭೋ ಅಧಮ್ಮೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ಸೋ ನ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಸೋ ಚ ಅಪ್ಪಬುದ್ಧೀನಂ, ವಿಞ್ಞೂನಂ ಅಯಸೋ ಚ ಯೋತಿ ಯೋ ಅಪ್ಪಬುದ್ಧೀನಂ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾನಂ ವಸೇನ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯಸೋ ಲಬ್ಭತಿ, ಯೋ ಚ **ವಿಞ್ಞೂನಂ** ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ವಸೇನ **ಅಯಸೋ** ಯಸಹಾನಿ। ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸು **ಅಯಸೋವ ಸೇಯ್ಯೋ ವಿಞ್ಞೂನಂ**। ತೇ ಹಿಸ್ಸ ಯಥಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಭಿವಡ್ಢನ್ತಿ, ಏವಂ ಯಸಹಾನಿಂ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯುಂ, ತಥಾ ಚ ಭಬ್ಬಜಾತಿಕೋ ತಂ ಅಗುಣಂ ಪಹಾಯ ಗುಣೇ ಪತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ। **ನ ಯಸೋ ಅಪ್ಪಬುದ್ಧೀನ**ನ್ತಿ ದುಪ್ಪಞ್ಞಾನಂ ವಸೇನ ಯಸೋ ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ, ತೇ ಹಿ ಅಭೂತಗುಣಾಭಿಬ್ಯಾಹಾರವಸೇನಾಪಿ ನಂ ಉಪ್ಪಾದೇಯ್ಯುಂ, ಸೋ ಚಸ್ಸ ಇಧ ಚೇವ ವಿಞ್ಞೂಗರಹಾದಿನಾ ಸಮ್ಪರಾಯೇ ಚ ದುಗ್ಗತಿಯಂ ದುಕ್ಖಪರಿಕ್ಕಿಲೇಸಾದಿನಾ ಅನತ್ಥಾವಹೋ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಲಾಭೋ ಸಿಲೋಕೋ ಸಕ್ಕಾರೋ, ಮಿಚ್ಛಾಲದ್ಧೋ ಚ ಯೋ ಯಸೋ"ತಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೪೪೧) "ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾಪುರಿಸಂ ಹನ್ತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೩೫; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೬೮) ಚ।

ದುಮ್ಮೇಧೇಹೀತಿ, ನಿಪ್ಪಞ್ಞೇಹಿ। **ಯಞ್ಚೇ ಬಾಲಪ್ಪಸಂಸನಾ**ತಿ ಬಾಲೇಹಿ ಅವಿದ್ದಸೂಹಿ ಯಾ ನಾಮ ಪಸಂಸನಾ।

ಕಾಮಮಯಿಕನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಮಯಂ, ಕಾಮಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಂ। **ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಪವಿವೇಕಿಯ**ನ್ತಿ ಪವಿವೇಕತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಕಾಯಕಿಲಮಥವಸೇನ ಪವತ್ತಂ ವಿಸಮಾಸನುಪತಾಪಾದಿಹೇತುಕಂ ಕಾಯಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ತಂ ಪನ ನಿರಾಮಿಸವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯತಾಯ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸಾ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "**ಪವಿವೇಕದುಕ್ಖಂ ಸೇಯ್ಯೋ**"ತಿ।

ಜೀವಿತಞ್ಚ ಅಧಮ್ಮೇನಾತಿ ಅಧಮ್ಮೇನ ಜೀವಿಕಕಪ್ಪನಂ ಜೀವಿತಹೇತು ಅಧಮ್ಮಚರಣಂ। **ಧಮ್ಮೇನ ಮರಣಂ** ನಾಮ "ಇಮಂ ನಾಮ ಪಾಪಂ ಅಕರೋನ್ತಂ ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕೇನಚಿ ವುತ್ತೇ ಮಾರೇನ್ತೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಅವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಹೇತುಮರಣಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ತಾದಿಸಂ ಮರಣಂ ಧಮ್ಮತೋ ಅನಪೇತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಗ್ಗಸಮ್ಪಾಪನತೋ ನಿಬ್ಬಾನುಪನಿಸ್ಸಯತೋ ಚ ವಿಞ್ಞೂನಂ ಪಾಸಂಸತರಂ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ -

"ಚಜೇ ಧನಂ ಅಙ್ಗವರಸ್ಸ ಹೇತು, ಅಙ್ಗಂ ಚಜೇ ಜೀವಿತಂ ರಕ್ಖಮಾನೋ।
ಅಙ್ಗಂ ಧನಂ ಜೀವಿತಞ್ಚಾಪಿ ಸಬ್ಬಂ, ಚಜೇ ನರೋ ಧಮ್ಮಮನುಸ್ಸರನ್ತೋ"ತಿ॥ (ಜಾ॰ ೨.೨೧.೪೭೦)।

ಯಞ್ಚೇ ಜೀವೇ ಅಧಮ್ಮಿಕನ್ತಿ ಪುರಿಸೋ ಯಂ ಧಮ್ಮತೋ ಅಪೇತಂ ಜೀವಿಕಂ ಜೀವೇಯ್ಯ, ತಂ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಗರಹಿತತ್ತಾ ಅಪಾಯಸಮ್ಪಾಪನತೋ ಚಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಅನುಪಲೇಪಂ ಕಾರಣತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಕಾಮಕೋಪಪಹೀನಾ**"ತಿಆದಿಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಕಾಮಕೋಪಪಹೀನಾತಿ** ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಸೋವ ಪಹೀನಾ ಅನುರೋಧಪಟಿವಿರೋಧಾ। **ಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ಭವಾಭವೇತಿ** ಖುದ್ದಕೇ ಚೇವ ಮಹನ್ತೇ ಚ ಭವೇ ಅನವಸೇಸಪಹೀನಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹತಾಯ ವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾ। **ಲೋಕೇತಿ** ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕೇ। **ಅಸಿತಾತಿ** ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಯವಸೇನ ಅನಿಸ್ಸಿತಾ। **ನತ್ಥಿ ತೇಸಂ ಪಿಯಾಪಿಯನ್ತಿ** ತೇಸಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಕತ್ಥಚಿ ಲಾಭಾದಿಕೇ ರೂಪಾದಿವಿಸಯೇ ಚ **ಪಿಯಂ ವಾ ಅಪಿಯಂ ವಾ** ನತ್ಥಿ, ತಂನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ।

ಇದಾನಿ ಯಾಯ ಭಾವನಾಯ ತೇ ಏವರೂಪಾ ಜಾತಾ, ತಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ದೇಸನಾಯ ಕೂಟಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ "**ಭಾವಯಿತ್ವಾನಾ**"ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಪ್ಪುಯ್ಯಾತಿ**, ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ। ಸೇಸಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ। ಇಮಾ ಏವ ಚ ಗಾಥಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಾಪಿ ಅಹೇಸುಂ।

ಗೋದತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚುದ್ದಸಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೫. ಸೋಳಸಕನಿಪಾತೋ

೧. ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸೋಳಸಕನಿಪಾತೇ **ಏಸ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅತ್ತನೋ ಸಾಸನೇ ಪಠಮಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇನ್ತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯತಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಾವಿನಿಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಸೋ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಚೇತಿಯೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿಯಮಾನೇ ಅನ್ತೋಚೇತಿಯೇ ರತನಘರಂ ಕಾರೇಸಿ, ಚೇತಿಯಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸರತನಗ್ಘಿಯಾನಿ ಚ ಕಾರೇಸಿ।

ಸೋ ಏವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ, ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ, ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಮಹಾಕಾಲೋ ನಾಮ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಕರೀಸಮತ್ತೇ ಖೇತ್ತೇ ಸಾಲಿಗಬ್ಭಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ, ಗಹಿತಸಾಲಿತಣ್ಡುಲೇಹಿ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಖೀರಪಾಯಾಸಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ, ತತ್ಥ ಮಧುಸಪ್ಪಿಸಕ್ಕರಾದಯೋ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸಾಲಿಗಬ್ಭಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಗಹಿತಗಹಿತಟ್ಠಾನಂ ಪುನ ಪೂರತಿ, ಪುಥುಕಕಾಲೇ ಪುಥುಕಗ್ಗಂ ನಾಮ ಅದಾಸಿ। ಲಾಯನೇ ಲಾಯನಗ್ಗಂ, ವೇಣಿಕರಣೇ ವೇಣಗ್ಗಂ, ಕಲಾಪಾದಿಕರಣೇ ಕಲಾಪಗ್ಗಂ, ಖಲಗ್ಗಂ, ಭಣ್ಡಗ್ಗಂ, ಮಿನಗ್ಗಂ, ಕೋಟ್ಠಗ್ಗನ್ತಿ; ಏವಂ ಏಕಸಸ್ಸೇ ನವ ವಾರೇ ಅಗ್ಗದಾನಂ ನಾಮ ಅದಾಸಿ। ತಮ್ಪಿ ಸಸ್ಸಂ ಅತಿರೇಕತರಂ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಅಹೋಸಿ।

ಏವಂ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ, ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ದೇವೇಸು ಚ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಚ ಸಂಸರನ್ತೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ದೋಣವತ್ಥುನಾಮಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ **ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ**ತಿ ಗೋತ್ತತೋ ಆಗತಂ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಮನ್ತೇಸು ಚ ಪಾರಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ತುಸಿತಪುರತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುಪುರೇ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ಅಟ್ಠುತ್ತರಸತೇಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಉಪನೀತೇಸು ಯೇ ಅಟ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಮಹಾತಲಂ ಉಪನೀತಾ। ಸೋ ತೇಸು ಸಬ್ಬನವಕೋ ಹುತ್ವಾ, ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ, "ಏಕಂಸೇನ ಅಯಂ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ಉದಿಕ್ಖನ್ತೋ ವಿಚರತಿ।

ಬೋಧಿಸತ್ತೋಪಿ ಖೋ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢಮಾನೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕೂನತಿಂಸತಿಮೇ ವಸ್ಸೇ ಮಹಾಭಿನಿಕ್ಖಮನಂ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೋ ಅನೋಮಾನದೀತೀರೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಉರುವೇಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಧಾನಂ ಪದಹಿ। ತದಾ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಮಾಣವೋ ಮಹಾಸತ್ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ, ಲಕ್ಖಣಪರಿಗ್ಗಾಹಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಪುತ್ತೇಹಿ ವಪ್ಪಮಾಣವಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅತ್ತಪಞ್ಚಮೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ, ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ತಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಓಳಾರಿಕಾಹಾರಪರಿಭೋಗೇನ ನಿಬ್ಬಿನ್ನೋ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಸಿಪತನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಓಳಾರಿಕಾಹಾರಪರಿಭೋಗೇನ ಲದ್ಧಕಾಯಬಲೋ ವೇಸಾಖಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಅಪರಾಜಿತಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತಿಣ್ಣಂ ಮಾರಾನಂ ಮತ್ಥಕಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ, ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ, ಸತ್ತಸತ್ತಾಹಂ ಬೋಧಿಮಣ್ಡೇಯೇವ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ, ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಞತ್ವಾ, ಆಸಾಳ್ಹೀಪುಣ್ಣಮಾಯಂ ಇಸಿಪತನಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪವತ್ತನಸುತ್ತನ್ತಂ (ಮಹಾವ॰ ೧೩ ಆದಯೋ; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೮೧) ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ

ಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರೋ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಕೋಟೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಅನತ್ತಲಕ್ಖಣಸುತ್ತನ್ತದೇಸನಾಯ (ಮಹಾವ॰ ೨೦; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೫೯) ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೫೯೭-೬೦೨) -

"ಪದುಮುತ್ತರಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಂ ವಿನಾಯಕಂ।
ಬುದ್ಧಭೂಮಿಮನುಪ್ಪತ್ತಂ, ಪಠಮಂ ಅದ್ದಸಂ ಅಹಂ॥

"ಯಾವತಾ ಬೋಧಿಯಾ ಮೂಲೇ, ಯಕ್ಖಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಾಗತಾ।
ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ, ವನ್ದನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ॥

"ಸಬ್ಬೇ ದೇವಾ ತುಟ್ಠಮನಾ, ಆಕಾಸೇ ಸಞ್ಚರನ್ತಿ ತೇ।
ಬುದ್ಧೋ ಅಯಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಅನ್ಧಕಾರತಮೋನುದೋ॥

"ತೇಸಂ ಹಾಸಪರೇತಾನಂ, ಮಹಾನಾದೋ ಅವತ್ತಥ।
ಕಿಲೇಸೇ ಝಾಪಯಿಸ್ಸಾಮ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ॥

"ದೇವಾನಂ ಗಿರಮಞ್ಞಾಯ, ವಾಚಾಸಭಿಮುದೀರಿಹಂ।
ಹಟ್ಠೋ ಹಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಆದಿಭಿಕ್ಖಮದಾಸಹಂ॥

"ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರೋ।
ದೇವಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

"ಸತ್ತಾಹಂ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಬೋಧಿಂ ಅಜ್ಝಗಮಂ ಅಹಂ।
ಇದಂ ಮೇ ಪಠಮಂ ಭತ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಸ್ಸ ಯಾಪನಂ॥

"ತುಸಿತಾ ಹಿ ಇಧಾಗನ್ತ್ವಾ, ಯೋ ಮೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಉಪಾನಯಿ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣೋಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

"ತಿಂಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಸಬ್ಬೇ ದೇವೇ ಅಭಿಭೋತ್ವಾ, ತಿದಿವಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ॥

"ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾನ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ಸಹಸ್ಸಧಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ತತ್ಥ ರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ॥

"ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

"ತಿದಸಾ ಸೋ ಚವಿತ್ವಾನ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ಅಗಾರಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ, ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ವಸಿಸ್ಸತಿ॥

“ತತೋ ಸತ್ತಮಕೇ ವಸ್ಸೇ, ಬುದ್ಧೋ ಸಚ್ಚಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ।
ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಪಠಮಂ ಸಚ್ಛಿಕಾಹಿತಿ॥

“ನಿಕ್ಖನ್ತೇನಾನುಪಬ್ಬಜಿಂ, ಪಧಾನಂ ಸುಕತಂ ಮಯಾ।
ಕಿಲೇಸೇ ಝಾಪನತ್ಥಾಯ, ಪಬ್ಬಜಿಂ, ಅನಗಾರಿಯಂ॥

“ಅಭಿಗನ್ತ್ವಾನ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ, ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಸದೇವಕೇ।
ಇಸಿನಾಮೇ ಮಿಗಾರಞ್ಞೇ, ಅಮತಭೇರಿಮಾಹನಿ॥

“ಸೋ ದಾನಿ ಪತ್ತೋ ಅಮತಂ, ಸನ್ತಿಪದಮನುತ್ತರಂ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಠಮಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಧಮ್ಮಭಾವಂ ದೀಪೇನ್ತೋ, “ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ರತ್ತಞ್ಞೂನಂ ಯದಿದಂ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೮) ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ದ್ವೀಹಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇಹಿ ಅತ್ತನಿ ಕರೀಯಮಾನಂ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ಆಕಿಣ್ಣವಿಹಾರಞ್ಚ ಪರಿಹರಿತುಕಾಮೋ, ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಯಾ ವಿಹರಿತುಕಾಮೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಗತಾನಂ ಗಹಟ್ಠಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಕರಣಮ್ಪಿ ಪಪಞ್ಚಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಛದ್ದನ್ತೇಹಿ ನಾಗೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಿಯಮಾನೋ ಛದ್ದನ್ತದಹತೀರೇ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿ। ಏವಂ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಂ ಥೇರಂ ಏಕದಿವಸಂ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಏವಮಾಹ – “ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ”ತಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಚತುಸಚ್ಚಗಬ್ಭಂ ತಿಲಕ್ಖಣಾಹತಂ ಸುಞ್ಞತಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ನಾನಾನಯವಿಚಿತ್ತಂ ಅಮತೋಗಧಂ ಬುದ್ಧಲೀಲಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋ ಅತ್ತನೋ ಪಸಾದಂ ಪವೇದೇನ್ತೋ –

೬೭೩“ಏಸ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಸೀದಾಮಿ, ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಮಹಾರಸಂ।
ವಿರಾಗೋ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಅನುಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಸೋ”ತಿ॥ – ಪಠಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಏಸ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಸೀದಾಮಿ, ಸುತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಮಹಾರಸ**ನ್ತಿ ಯದಿಪಿ ಅನೇಕವಾರಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಾನಿ ಪನ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕಥಿತಂ ನಾನಾನಯವಿಚಿತ್ತತಾಯ ಅಸೇಚನಕತಾಯ ಚ ಮಹಾರಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಏಸೋ ಅಹಂ ತತೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪಸೀದಾಮಿ। **ವಿರಾಗೋ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಅನುಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಸೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಸಂಕಿಲೇಸತೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರತೋ ಚ ವಿರಜ್ಜನತೋ ವಿರಾಗಜನನತೋ ವಿರಾಗೋ। ತತೋ ಏವ ರೂಪಾದೀಸು ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸಾಧನವಸೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಅನುಪಾದಾಯ ದೇಸಿತೋ।

ಏವಂ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಥೇರಸ್ಸ ದೇಸನಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಸಕಟ್ಠಾನಮೇವ ಗತೋ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರೋ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕೇಹಿ ಅಭಿಭುಯ್ಯಮಾನಾನಂ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಞ್ಚಸ್ಸ ಅನುಕ್ಕಮಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ, ಅತ್ತನೋ ಚ ಸಬ್ಬಸೋ ತತೋ ವಿನಿವತ್ತಿತಮಾನಸತಂ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ತದತ್ಥಂ ದೀಪೇತ್ವಾ –

೬೭೪“ಬಹೂನಿ ಲೋಕೇ ಚಿತ್ರಾನಿ, ಅಸ್ಮಿಂ ಪಥವಿಮಣ್ಡಲೇ।

ಮಥೇನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ, ಸುಭಂ ರಾಗೂಪಸಂಹಿತಂ॥

೭೭೫.“ರಜಮುಹತಞ್ಚ ವಾತೇನ, ಯಥಾ ಮೇಘೋಪಸಮ್ಮಯೇ।
ಏವಂ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ, ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೀ”ತಿ॥ - ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಬಹೂನಿ ಲೋಕೇ ಚಿತ್ರಾನೀ**ತಿ ರೂಪಾದಿವಸೇನ ತತ್ಥಾಪಿ ನೀಲಪೀತಾದಿವಸೇನ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿವಸೇನ ಚ ಅನೇಕಾನಿ ಲೋಕೇ ಚಿತ್ತವಿಚಿತ್ತಾನಿ ಆರಮ್ಮಣಜಾತಾನಿ। **ಅಸ್ಮಿಂ ಪಥವಿಮಣ್ಡಲೇ**ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಭೂತಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಮಥೇನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಸಙ್ಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ತಜ್ಜಂ ಪುರಿಸವಾಯಾಮಸಹಿತಂ ಅರಣಿಸಹಿತಂ ವಿಯ ಅಗ್ಗಿಂ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾಭಿಸಙ್ಖಾತಾನಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾನಿ ಮಥೇನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಮಥೇನ್ತಾನಿ ವಿಯ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಕೀದಿಸಂ? **ಸುಭಂ ರಾಗೂಪಸಂಹಿತಂ,** ಕಾಮವಿತಕ್ಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಹಿ ಸುಭಾಕಾರಗ್ಗಹಣೇನ “ಸುಭೋ”ತಿ ವೋಹರೀಯತಿ।

ರಜಮುಹತಞ್ಚ ವಾತೇನಾತಿ ಚ-ಇತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಯಥಾ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ವಾತೇನ ಊಹತಂ ಉಟ್ಠಿತಂ ರಜಂ ಮಹಾಮೇಘೋ ವಸ್ಸನ್ತೋ ಉಪಸಮ್ಮಯೇ, ವೂಪಸಮೇಯ್ಯ। **ಏವಂ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ, ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಯದಾ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಾನಿ ಲೋಕಚಿತ್ರಾನಿ ಸಮುದಯತೋ, ಅಸ್ಸಾದತೋ, ಆದೀನವತೋ, ನಿಸ್ಸರಣತೋ ಚ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಯಥಾ ತಂ ರಜಂ ಊಹತಂ ಮೇಘೇನ, ಏವಂ ಸಮ್ಮನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ। ನ ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಪತಿಟ್ಠಂ ಲಭನ್ತಿ। ಯಥಾ ಪನ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

೭೭೬.“ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾತಿ, ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅಥ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ದುಕ್ಖೇ, ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ॥

೭೭೭.“ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ದುಕ್ಖಾತಿ…ಪೇ॰… ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ॥
೭೭೮.“ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾತಿ, ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ।
ಅಥ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ದುಕ್ಖೇ, ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ”ತಿ॥ -

ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ**ತಿ ಛಳಾರಮ್ಮಣಸಙ್ಗಹಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇಭೂಮಕಾ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ। **ಅನಿಚ್ಚಾ**ತಿ “ಆದಿಮಜ್ಝಅನ್ತವನ್ತತೋ, ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿಕತೋ, ತಾವಕಾಲಿಕತೋ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭಿಜ್ಜನತೋ ನ ನಿಚ್ಚಾ”ತಿ ಯದಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ। **ಅಥ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ ದುಕ್ಖೇ**ತಿ ಅಥ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಟ್ಟದುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ದುಕ್ಖಪರಿಜಾನನಾದಿವಿಧಿನಾ ಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। **ಏಸ ಮಗ್ಗೋ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಏಸ ಯಥಾವುತ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವಿಧಿ ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಅಚ್ಚನ್ತವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಅಧಿಗಮುಪಾಯೋ।

ದುಕ್ಖಾತಿ ಸಪ್ಪಟಿಭಯತೋ, ಉದಯಬ್ಬಯಸಮ್ಪಟಿಪೀಳನತೋ, ದುಕ್ಖಮತೋ, ಸುಖಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಚ ದುಕ್ಖಾ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾತಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚತುಭೂಮಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ। ಇಧ ಪನ ತೇಭೂಮಕಧಮ್ಮಾವ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ತೇ ಹಿ ಅಸಾರತೋ, ಅವಸವತ್ತನತೋ, ಸುಞ್ಞತೋ, ಅತ್ತಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಚ ಅನತ್ತಾತಿ ವಿಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವ।

ಏವಂ ವಿಪಸ್ಸನಾವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇನ ವಿಧಿನಾ ಕತಕಿಚ್ಚಂ ಅತ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ -

೭೭೯.“ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋ ಯೋ ಥೇರೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ತಿಬ್ಬನಿಕ್ಕಮೋ।
ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣೋ, ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ॥

೭೮೦.“ಓಘಪಾಸೋ ದಳ್ಹಖಿಲೋ, ಪಬ್ಬತೋ ದುಪ್ಪದಾಲಯೋ।
ಛೇತ್ವಾ ಖಿಲಞ್ಚ ಪಾಸಞ್ಚ, ಸೇಲಂ ಭೇತ್ವಾನ ದುಬ್ಭಿದಂ।
ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಝಾಯೀ, ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನಾ”ತಿ॥ –

ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋ**ತಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಬುದ್ಧೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಬುಜ್ಝಿತಾನಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ತೇಸಂ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಬುಜ್ಝತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಥಿರೇಹಿ ಅಸೇಕ್ಖೇಹಿ ಸೀಲಸಾರಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ, **ಥೇರೋ। ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ**ತಿ ಗೋತ್ತಕಿತ್ತನಂ। **ತಿಬ್ಬನಿಕ್ಕಮೋ**ತಿ ದಳ್ಹವೀರಿಯೋ, ಥಿರಪರಕ್ಕಮೋ। ಜಾತಿಮರಣಾನಂ ಪಹೀನಕಾರಣತ್ತಾ **ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣೋ। ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ**ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಅನವಸೇಸಂ, ಅನವಸೇಸತೋ ವಾ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಕೋ, ಅಥ ವಾ **ಕೇವಲೀ** ನಾಮ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸತಾಯ ಮಗ್ಗಞಾಣಂ ಫಲಞಾಣಞ್ಚ, ತಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಕೇವಲೀ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ವಸೇನ ಹೋತಿ ನ ಅಞ್ಞಥಾ, ತಸ್ಮಾ “ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಕೇವಲೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಓಘಪಾಸೋತಿ “ಕಾಮೋಘೋ, ಭವೋಘೋ, ದಿಟ್ಠೋಘೋ, ಅವಿಜ್ಜೋಘೋ”ತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೧೫೬; ವಿಭ॰ ೯೩೮) ಏವಂ ವುತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಓಘಾ – “ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರೋ ಪಾಸೋ, ಯ್ವಾಯಂ ಚರತಿ ಮಾನಸೋ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೩; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೫೧) ಏವಂ ವುತ್ತೋ ರಾಗಪಾಸೋ ಚ। **ದಳ್ಹಖಿಲೋ**ತಿ “ಸತ್ಥರಿ ಕಙ್ಖತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಕಙ್ಖತಿ, ಸಙ್ಘೇ ಕಙ್ಖತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಕಙ್ಖತಿ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಕುಪಿತೋ ಹೋತಿ ಅನತ್ತಮನೋ ಆಹತಚಿತ್ತೋ ಖಿಲಜಾತೋ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೫; ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೦೫) ಏವಂ ವುತ್ತೋ ದಳ್ಹೋ ಥಿರೋ ಪಞ್ಚವಿಧೋ ಚೇತೋಖಿಲೋ ಚ। ಪಚುರಜನೇಹಿ ಪದಾಲೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ **ದುಪ್ಪದಾಲಯೋ**। ತತೋ ಏವ ಪಬ್ಬತಸದಿಸತಾಯ **ಪಬ್ಬತೋ**ತಿ ಚ ಸಙ್ಖಂ ಗತೋ। “ದುಕ್ಖೇ ಅಞ್ಞಾಣ”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೨೨೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨) ವಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೋ ಅಞ್ಞಾಣಪ್ಪಭೇದೋ ಚ। ಇತಿ ಏತಂ ಸಬ್ಬಂ **ಛೇತ್ವಾ ಖಿಲಞ್ಚ ಪಾಸಞ್ಚಾ**ತಿ ಏತೇಸು ಚತುಬ್ಬಿಧೇಸು ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇಸು ಯೋ ಖಿಲಞ್ಚ ಪಾಸಞ್ಚ ಅರಿಯಮಗ್ಗಞಾಣಾಸಿನಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಸೇಲಂ ಭೇತ್ವಾನ ದುಬ್ಭಿದ**ನ್ತಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಞಾಣೇನ ಭಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ಅಞ್ಞಾಣಸೇಲಂ ವಜಿರೂಪಮಞಾಣೇನ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ, ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಓಘೇ ತರಿತ್ವಾ, ತೇಸಂ ಪರತೀರೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ **ತಿಣ್ಣೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ**। ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಲಕ್ಖಣೇನ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಲಕ್ಖಣೇನಾತಿ ದುವಿಧೇನಪಿ **ಝಾಯೀ; ಮುತ್ತೋ ಸೋ ಮಾರಬನ್ಧನಾ**ತಿ ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಸಬ್ಬಸ್ಮಾಪಿ ಕಿಲೇಸಮಾರಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋತಿ। ಅತ್ತಾನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ಥೇರೋ ವದತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರೋ, ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗೇನ ಕುಸೀತಂ ಹೀನವೀರಿಯಂ ಉದ್ಧತಂ ಉನ್ನಳಂ ವಿಹರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಇದ್ಧಿಯಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ, ತಂ “ಮಾ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ಕರಿ, ಅಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಪಹಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತೋ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ಓವದಿ। ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ವಚನಂ ನಾದಿಯಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಅನಾದಿಯನೇನ ಧಮ್ಮಸಂವೇಗಪ್ಪತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾಯ ಕಥಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಗರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ವಿವೇಕವಾಸಞ್ಚ ಪಸಂಸನ್ತೋ –

೭೮೧.“ಉದ್ಧತೋ ಚಪಲೋ ಭಿಕ್ಖು, ಮಿತ್ತೇ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಪಕೇ।
ಸಂಸೀದತಿ ಮಹೋಘಸ್ಮಿಂ, ಊಮಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋ॥

೬೮೧“ಅನುದ್ಧತೋ ಅಚಪಲೋ, ನಿಪಕೋ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೋ।
ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಮೇಧಾವೀ, ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಸಿಯಾ॥

೬೮೨“ಕಾಲಪಬ್ಬಙ್ಗಸಙ್ಕಾಸೋ, ಕಿಸೋ ಧಮನಿಸನ್ಥತೋ।
ಮತ್ತಞ್ಞೂ ಅನ್ನಪಾನಸ್ಮಿಂ, ಅದೀನಮನಸೋ ನರೋ॥

೬೮೩“ಫುಟ್ಠೋ ಡಂಸೇಹಿ ಮಕಸೇಹಿ, ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹಾವನೇ।
ನಾಗೋ ಸಙ್ಗಾಮಸೀಸೇವ, ಸತೋ ತತ್ರಾಧಿವಾಸಯೇ॥

೬೮೪-೬“ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪತಿಸ್ಸತೋ॥
೬೮೭“ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ…ಪೇ॰… ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥
೬೮೮“ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕಿಂ ಮೇ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿನಾ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಉದ್ಧತೋತಿ** ಉದ್ಧಚ್ಚಯುತ್ತೋ ಅಸಮಾಹಿತೋ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ। **ಚಪಲೋತಿ** ಪತ್ತಚೀವರಮಣ್ಡನಾದಿನಾ ಚಾಪಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಲೋಲಪಕತಿಕೋ। **ಮಿತ್ತೇ ಆಗಮ್ಮ ಪಾಪಕೇತಿ** ಅಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಅಕರೋನ್ತೋ। **ಸಂಸೀದತಿ ಮಹೋಘಸ್ಮಿಂ, ಊಮಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋತಿ** ಯಥಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಪತಿತಪುರಿಸೋ ಸಮುದ್ದವೀಚೀಹಿ ಓತ್ಥಟೋ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಅಲಭನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಸಂಸೀದತಿ, ಏವಂ ಸಂಸಾರಮಹೋಘಸ್ಮಿಂ ಪರಿಬ್ಭಮನ್ತೋ ಕೋಧುಪಾಯಾಸಊಮಿಯಾ ಪಟಿಕುಜ್ಜಿತೋ ಓತ್ಥಟೋ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಪಞ್ಞಾಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಅಲಭನ್ತೋ ತತ್ಥೇವ ಸಂಸೀದತಿ।

ನಿಪಕೋತಿ ನಿಪುಣೋ, ಅತ್ತತ್ಥಪರತ್ಥೇಸು ಕುಸಲೋ। **ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೋತಿ** ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಂವರಣೇನ ಪಿಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ। **ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋತಿ** ಕಲ್ಯಾಣೇಹಿ ಮಿತ್ತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಮೇಧಾವೀತಿ** ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಸಿಯಾತಿ** ಸೋ ತಾದಿಸೋ ಸಕಲಸ್ಸಾಪಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕರೋ ಭವೇಯ್ಯ।

ಕಾಲಪಬ್ಬಙ್ಗಸಙ್ಕಾಸೋತಿಆದಿ ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಕಿತ್ತನಂ। **ನಾಭಿನನ್ದಾಮೀತಿ**ಆದಿ ಪನ ಕತಕಿಚ್ಚಭಾವದಸ್ಸನಂ। ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ (ಥೇರಗಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೬೦೭) ವುತ್ತತ್ಥಮೇವ। ಓಸಾನೇ ಪನ **ಕಿಂ ಮೇ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿನಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಏದಿಸೇನ ದುಬ್ಬಚೇನ ಅನಾದರೇನ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿನಾ ಕಿಂ ಮೇ ಪಯೋಜನಂ ಏಕವಿಹಾರೋಯೇವ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಭದ್ದನ್ತದಹಮೇವ ಗತೋ। ತತ್ಥ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ವಸಿತ್ವಾ ಉಪಕಟ್ಠೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ।

ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಉದಾಯಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಮನುಸ್ಸಭೂತನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಉದಾಯಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಪುಞ್ಞಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಉದಾಯೀ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಞಾತಿಸಮಾಗಮೇ ಬುದ್ಧಾನುಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ, ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಯೋ ಹಿ ಇಮೇ ಉದಾಯಿತ್ಥೇರಾ ಅಮಚ್ಚಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಆಗತೋ ಕಾಳುದಾಯೀ, ಕೋವರಿಯಪುತ್ತೋ ಲಾಲುದಾಯೀ, ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ತೋ ಮಹಾಉದಾಯೀತಿ। ಸ್ವಾಯಂ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಸೇತವಾರಣಂ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹಾಜನೇನ ಪಸಂಸಿಯಮಾನಂ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ನಾಗೋಪಮಸುತ್ತನ್ತೇ (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೪೩) ದೇಸಿತೇ ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಬಲಾನುರೂಪಂ ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ, ಬುದ್ಧಾರಮ್ಮಣಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮುಸ್ಸಾಹಿತಮಾನಸೋ "ಅಯಂ ಮಹಾಜನೋ ಇಮಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಂ ನಾಗಂ ಪಸಂಸತಿ, ನ ಬುದ್ಧಮಹಾನಾಗಂ। ಹನ್ದಾಹಂ ಬುದ್ಧಮಹಾಗನ್ಧಹತ್ಥಿನೋ ಗುಣೇ ಪಾಕಟೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ ಥೋಮೇನ್ತೋ -

೬೮೯"ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಅತ್ತದನ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಇರಿಯಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಥೇ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೂಪಸಮೇ ರತಂ॥

೬೯೦"ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗುಂ।
ದೇವಾಪಿ ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಇತಿ ಮೇ ಅರಹತೋ ಸುತಂ॥

೬೯೧"ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಾತೀತಂ , ವನಾ ನಿಬ್ಬನಮಾಗತಂ।
ಕಾಮೇಹಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮರತಂ, ಮುತ್ತಂ ಸೇಲಾವ ಕಞ್ಚನಂ॥

೬೯೨"ಸ ವೇ ಅಚ್ಚರುಚಿ ನಾಗೋ, ಹಿಮವಾವಞ್ಞೇ ಸಿಲುಚ್ಚಯೇ।
ಸಬ್ಬೇಸಂ ನಾಗನಾಮಾನಂ, ಸಚ್ಚನಾಮೋ ಅನುತ್ತರೋ॥

೬೯೩"ನಾಗಂ ವೋ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಹಿ ಆಗುಂ ಕರೋತಿ ಸೋ।
ಸೋರಚ್ಚಂ ಅವಿಹಿಂಸಾ ಚ, ಪಾದಾ ನಾಗಸ್ಸ ತೇ ದುವೇ॥

೬೯೪"ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಚರಣಾ ನಾಗಸ್ಸ ತೇಪರೇ।
ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೋ ಮಹಾನಾಗೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸೇತದನ್ತವಾ॥

೬೯೫"ಸತಿ ಗೀವಾ ಸಿರೋ ಪಞ್ಞಾ, ವೀಮಂಸಾ ಧಮ್ಮಚಿನ್ತನಾ।
ಧಮ್ಮಕುಚ್ಛಿಸಮಾವಾಸೋ, ವಿವೇಕೋ ತಸ್ಸ ವಾಲಧಿ॥

೬೯೬"ಸೋ ಝಾಯೀ ಅಸ್ಸಾಸರತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಗಚ್ಛಂ ಸಮಾಹಿತೋ ನಾಗೋ, ಠಿತೋ ನಾಗೋ ಸಮಾಹಿತೋ॥

೬೯೭"ಸಯಂ ಸಮಾಹಿತೋ ನಾಗೋ, ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಸಮಾಹಿತೋ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವುತೋ ನಾಗೋ, ಏಸಾ ನಾಗಸ್ಸ ಸಮ್ಪದಾ॥

೬೯೮"ಭುಞ್ಜತಿ ಅನವಜ್ಜಾನಿ, ಸಾವಜ್ಜಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜತಿ।

ಘಾಸಮಚ್ಛಾದನಂ ಲದ್ಧಾ, ಸನ್ನಿಧಿಂ ಪರಿವಜ್ಜಯಂ॥

೧೯೯"ಸಂಯೋಜನಂ ಅಣುಂ ಥೂಲಂ, ಸಬ್ಬಂ ಛೇತ್ವಾನ ಬನ್ಧನಂ।
ಯೇನ ಯೇನೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನಪೇಕ್ಖೋವ ಗಚ್ಛತಿ॥

೨೦೦"ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ ಜಾತಂ, ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಪವಡ್ಢತಿ।
ನೋಪಲಿಪ್ಪತಿ ತೋಯೇನ, ಸುಚಿಗನ್ಧಂ ಮನೋರಮಂ॥

೨೦೧"ತಥೇವ ಚ ಲೋಕೇ ಜಾತೋ, ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿಹರತಿ।
ನೋಪಲಿಪ್ಪತಿ ಲೋಕೇನ, ತೋಯೇನ ಪದುಮಂ ಯಥಾ॥

೨೦೨"ಮಹಾಗಿನಿ ಪಜ್ಜಲಿತೋ, ಅನಾಹಾರೋಪಸಮ್ಮತಿ।
ಅಙ್ಗಾರೇಸು ಚ ಸನ್ತೇಸು, ನಿಬ್ಬುತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

೨೦೩"ಅತ್ಥಸ್ಸಾಯಂ ವಿಞ್ಞಾಪನೀ, ಉಪಮಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ದೇಸಿತಾ।
ವಿಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಹಾನಾಗಾ, ನಾಗಂ ನಾಗೇನ ದೇಸಿತಂ॥

೨೦೪"ವೀತರಾಗೋ ವೀತದೋಸೋ, ವೀತಮೋಹೋ ಅನಾಸವೋ।
ಸರೀರಂ ವಿಜಹಂ ನಾಗೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸತ್ಯನಾಸವೋ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಮನುಸ್ಸಭೂತ**ನ್ತಿ ಮನುಸ್ಸೇಸು ಭೂತಂ, ನಿಬ್ಬತ್ತಂ; ಮನುಸ್ಸತ್ತಭಾವಂ ವಾ ಪತ್ತಂ। ಸತ್ಥಾ ಹಿ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಾಧಿಗಮೇನ ಸಬ್ಬಗತಿವಿಮುತ್ತೋಪಿ ಚರಿಮತ್ತಭಾವೇ ಗಹಿತಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನ "ಮನುಸ್ಸೋ"ತ್ವೇವ ವೋಹರೀಯತೀತಿ। ಗುಣವಸೇನ ಪನ ದೇವಾನಂ ಅತಿದೇವೋ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಅತಿಬ್ರಹ್ಮಾ। **ಸಮ್ಬುದ್ಧ**ನ್ತಿ ಸಯಮೇವ ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಬುದ್ಧವನ್ತಂ। **ಅತ್ತದನ್ತ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾಯೇವ ದನ್ತಂ। ಭಗವಾ ಹಿ ಅತ್ತನಾಯೇವ ಉಪ್ಪಾದಿತೇನ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಚಕ್ಖುತೋಪಿ... ಪೇ॰... ಮನತೋಪಿ ಉತ್ತಮೇನ ದಮಥೇನ ದನ್ತೋ। **ಸಮಾಹಿತ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠವಿಧೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ಮಗ್ಗಫಲಸಮಾಧಿನಾ ಚ ಸಮಾಹಿತಂ। **ಇರಿಯಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಥೇ**ತಿ ಚತುಬ್ಬಿಧೇಪಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಪಥೇ, ಬ್ರಹ್ಮೇ ವಾ ಸೇಟ್ಠೇ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಪಥೇ ಸಮಾಪಜ್ಜನವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭಗವಾ ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಪಥೇ ಇರಿಯತಿ, ತತ್ಥ ಇರಿಯಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಪನ ತನ್ನಿನ್ನತಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯ "ಇರಿಯಮಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸೂಪಸಮೇ ರತ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಸಮಹೇತುಭೂತೇ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೇ, ನಿಬ್ಬಾನೇ, ಅಭಿರತಂ। **ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗು**ನ್ತಿ ಯಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಖನ್ಧಾಯತನಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ, ಪರಿಞ್ಞಾಪಾರಗೂ, ಪಹಾನಪಾರಗೂ, ಭಾವನಾಪಾರಗೂ, ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಪಾರಗೂ, ಸಮಾಪತ್ತಿಪಾರಗೂತಿ ಛಧಾ ಪಾರಗುಂ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಖತ್ತಿಯಪಣ್ಡಿತಾದಯೋ ಮನುಸ್ಸಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪೂಜೇನ್ತಾ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ ಚ ತನ್ನಿನ್ನಾ ತಪ್ಪೋಣಾ ತಪ್ಪಬ್ಭಾರಾ ಹೋನ್ತಿ। **ದೇವಾಪಿ ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಮನುಸ್ಸಾ ಏವ, ಅಥ ಖೋ ಅಪರಿಮಾಣಾಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು ದೇವಾಪಿ ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ। **ಇತಿ ಮೇ ಅರಹತೋ ಸುತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಮಯಾ ಆರಕತ್ತಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಅರಹತೋ, ಭಗವತೋ, ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಆದೀನಞ್ಚ "ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನ"ನ್ತಿಆದಿಕಂ ವದನ್ತಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಏವಂ ಸುತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಾತೀತನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ದಸಪಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಯಥಾರಹಂ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಸಹ ವಾಸನಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ। **ವನಾ ನಿಬ್ಬನಮಾಗತ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸವನತೋ ತಬ್ಬಿರಹಿತಂ ನಿಬ್ಬನಂ ಉಪಗತಂ। **ಕಾಮೇಹಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮರತ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮೇಹಿ

ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾದಿಭೇದೇ ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ಅಭಿರತಂ। **ಮುತ್ತಂ ಸೇಲಾವ ಕಞ್ಚನ**ನ್ತಿ ಅಸಾರತೋ ನಿಸ್ಸಟಸಾರಸಭಾವತ್ತಾ ಸೇಲತೋ ನಿಸ್ಸಟಕಞ್ಚನಸದಿಸಂ ದೇವಾಪಿ ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸ ವೇ ಅಚ್ಚರುಚಿ ನಾಗೋತಿ ಸೋ ಏಕಂಸತೋ ಆಗುಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪುನಬ್ಭವಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ; ನಾಗೋ ವಿಯ ಬಲವಾತಿ। "ನಾಗೋ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, **ಅಚ್ಚರುಚೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯರುಚಿಯಾ ಞಾಣರುಚಿಯಾ ಚ ಸದೇವಕಂ ಲೋಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ರುಚಿ, ಸೋಭಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ಹಿಮವಾವಞ್ಞೇ ಸಿಲುಚ್ಚಯೇ,** ಯಥಾ ಹಿ ಹಿಮವಾ ಪಬ್ಬತರಾಜಾ ಅತ್ತನೋ ಥಿರಗರುಮಹಾಸಾರಭಾವಾದೀಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಅಞ್ಞೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅತಿರೋಚತಿ, ಏವಂ ಅತಿರೋಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬೇಸಂ ನಾಗನಾಮಾನ**ನ್ತಿ ಅಹಿನಾಗಹತ್ಥಿನಾಗಪುರಿಸನಾಗಾನಂ , ಸೇಖಾಸೇಖಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧನಾಗಾನಂ ವಾ। **ಸಚ್ಚನಾಮೋ**ತಿ ಸಚ್ಚೇನೇವ ನಾಗನಾಮೋ। ತಂ ಪನ ಸಚ್ಚನಾಮತಂ "ನ ಹಿ ಆಗುಂ ಕರೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸಯಮೇವ ವಕ್ಖತಿ।

ಇದಾನಿ ಬುದ್ಧನಾಗಂ ಅವಯವತೋ ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ನಾಮತೋ ತಾವ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ನ ಹಿ ಆಗುಂ ಕರೋತಿ ಸೋ"**ತಿ ಆಹ। ಯಸ್ಮಾ ಆಗುಂ, ಪಾಪಂ, ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಾಗೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋರಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಸೀಲಂ। **ಅವಿಹಿಂಸಾ**ತಿ ಕರುಣಾ। ತದುಭಯಂ ಸಬ್ಬಸ್ಸಪಿ ಗುಣರಾಸಿಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮನ್ತಿ, ಕತ್ವಾ ಬುದ್ಧನಾಗಸ್ಸ ಪುರಿಮಪಾದಭಾವೋ ತಸ್ಸ ಯುತ್ತೋತಿ ಆಹ **"ಪಾದಾ ನಾಗಸ್ಸ ತೇ ದುವೇ"**ತಿ।

ಅಪರಪಾದಭಾವೇನ ವದನ್ತೋ **"ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ, ಚರಣಾ ನಾಗಸ್ಸ ತೇಪರೇ"**ತಿ ಆಹ। "ತ್ಯಾಪರೇ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। ತೇ ಅಪರೇತ್ವೇವ ಪದವಿಭಾಗೋ। ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾನಂ ಆದಾನೇ ಸದ್ಧಾ ಹತ್ಥೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ, **ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೋ**। ಸುಪರಿಸುದ್ಧವೇದನಾ ಞಾಣಪ್ಪಭೇದಾ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸೇತದನ್ತಾ ತೇ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ, **ಉಪೇಕ್ಖಾಸೇತದನ್ತವಾ**।

ಉತ್ತಮಙ್ಗಂ ಪಞ್ಞಾ, ತಸ್ಸಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಸತೀತಿ ಆಹ **"ಸತಿ ಗೀವಾ ಸಿರೋ ಪಞ್ಞಾ"**ತಿ। **ವೀಮಂಸಾ ಧಮ್ಮಚಿನ್ತನಾ**ತಿ ಯಥಾ ಖಾದಿತಬ್ಬಾಖಾದಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಸೋಣ್ಡಾಯ ಪರಾಮಸನಂ ಘಾಯನಞ್ಚ ಹತ್ಥಿನಾಗಸ್ಸ ವೀಮಂಸಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಬುದ್ಧನಾಗಸ್ಸ ಕುಸಲಾದಿಧಮ್ಮಚಿನ್ತನಾ ವೀಮಂಸಾ। ಸಮಾ ವಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ, ಸಮಾವಾಸೋ, ಭಾಜನಂ ಕುಚ್ಛಿ ಏವ ಸಮಾವಾಸೋ, ಅಭಿಞ್ಞಾಸಮಥಾನಂ ಆಧಾನಭಾವತೋ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ ಕುಚ್ಛಿಸಮಾವಾಸೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಧಮ್ಮಕುಚ್ಛಿಸಮಾವಾಸೋ**। **ವಿವೇಕೋ**ತಿ ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಬುದ್ಧನಾಗಸ್ಸ। **ವಾಲಧಿ,** ಪರಿಯೋಸಾನಙ್ಗಭಾವತೋ।

ಝಾಯೀತಿ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಚ ಝಾಯನಸೀಲೋ। **ಅಸ್ಸಾಸರತೋ**ತಿ ಪರಮಸ್ಸಾಸಭೂತೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ರತೋ। **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ವಿಸಯಜ್ಝತ್ತೇ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ ತದಿದಂ ಸಮಾಧಾನಂ ಸುಟ್ಠು ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಗಚ್ಛಂ ಸಮಾಹಿತೋ ನಾಗೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಭಗವಾ ಹಿ ಸವಾಸನಸ್ಸ ಉದ್ಧಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹೀನತ್ತಾ ವಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ ನಿಚ್ಚಂ ಸಮಾಹಿತೋವ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಯಂ ಇರಿಯಾಪಥಂ ಕಪ್ಪೇತಿ, ತಂ ತಂ ಸಮಾಹಿತೋವ ಕಪ್ಪೇಸೀತಿ।

ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಗೋಚರೇ, ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಞ್ಚ ದ್ವಾರೇ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಿಹಿತವುತ್ತಿ। ತೇನಾಹ - "ಸಬ್ಬಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಞಾಣಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಂ ಞಾಣಾನುಪರಿವತ್ತ"ನ್ತಿಆದಿ (ನೇತ್ತಿ॰ ೧೫)। **ಏಸಾ ನಾಗಸ್ಸ ಸಮ್ಪದಾ**ತಿ ಏಸಾ "ನ ಹಿ ಆಗುಂ ಕರೋತಿ ಸೋ"ತಿಆದಿನಾ "ಸಮ್ಬುದ್ಧ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಏವ ವಾ ಯಥಾವುತ್ತಾ ವಕ್ಖಮಾನಾ ಚ ಬುದ್ಧಗನ್ಧಹತ್ಥಿನೋ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಗುಣಪರಿಪುಣ್ಣಾ।

ಭುಞ್ಜತಿ ಅನವಜ್ಜಾನೀತಿ ಸಮ್ಮಾಜೀವಸ್ಸ ಉಕ್ಕಂಸಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಭುಞ್ಜತಿ ಅಗರಹಿತಬ್ಬಾನಿ, ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸೋ ಸವಾಸನಾನಞ್ಚ ಪಹೀನತ್ತಾ ಸಾವಜ್ಜಾನಿ ಗರಹಿತಬ್ಬಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜತಿ ಅನವಜ್ಜಾನಿ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಚ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಪರಿವಜ್ಜಯಂ ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಂಯೋಜನನ್ತಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಾನಂ ಸಂಯೋಜನತೋ ವಟ್ಟೇ ಓಸೀದಾಪನಸಮತ್ಥಂ ದಸವಿಧಮ್ಪಿ ಸಂಯೋಜನಂ। **ಅಣುಂ ಥೂಲ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಞ್ಚೇವ ಮಹನ್ತಞ್ಚ। **ಸಬ್ಬಂ ಛೇತ್ವಾನ ಬನ್ಧನ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಅನವಸೇಸಂ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಯೇನ ಯೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ಯೇನ ದಿಸಾಭಾಗೇನ।

ಯಥಾ ಹಿ ಉದಕೇ ಜಾತಂ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಉದಕೇ ಪವಡ್ಢತಿ ನೋಪಲಿಪ್ಪತಿ ತೋಯೇನ, ಅನುಪಲೇಪಸಭಾವತ್ತಾ, ತಥೇವ ಲೋಕೇ ಜಾತೋ ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿಹರತಿ, ನೋಪಲಿಪ್ಪತಿ ಲೋಕೇನ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಮಾನಲೇಪಾಭಾವತೋತಿ ಯೋಜನಾ।

ಗಿನೀತಿ ಅಗ್ಗಿ। **ಅನಾಹಾರೋ**ತಿ ಅನಿನ್ಧನೋ।

ಅತ್ಥಸ್ಸಾಯಂ ವಿಞ್ಞಾಪನೀತಿ ಸತ್ಥು ಗುಣಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಉಪಮೇಯ್ಯತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನೀ, ಪಕಾಸನೀ ಅಯಂ ನಾಗೂಪಮಾ। **ವಿಞ್ಞೂಹೀ**ತಿ ಸತ್ಥು ಪಟಿವಿದ್ಧಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ವಿಞ್ಞಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿಆದಿ ಕಾರಣವಚನಂ, ಯಸ್ಮಾ ನಾಗೇನ ಮಯಾ ದೇಸಿತಂ ನಾಗಂ ತಥಾಗತಗನ್ಧಹತ್ಥಿಂ ಮಹಾನಾಗಾ ಖೀಣಾಸವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯೇ ಠತ್ವಾ ವಿಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಞಾಪನತ್ಥಂ ಅಯಂ ಉಪಮಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಭಾಸಿತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸರೀರಂ ವಿಜಹಂ ನಾಗೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸತ್ಯನಾಸವೋತಿ ಬೋಧಿಮೂಲೇ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇನ ಅನಾಸವೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧನಾಗೋ, ಇದಾನಿ ಸರೀರಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹನ್ತೋ ಖನ್ಧಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಏವಂ ಚುದ್ದಸಹಿ ಉಪಮಾಹಿ ಮಣ್ಡೇತ್ವಾ, ಸೋಳಸಹಿ ಗಾಥಾಹಿ, ಚತುಸಟ್ಠಿಯಾ ಪಾದೇಹಿ ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ವಣ್ಣೇನ್ತೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ದೇಸನಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ಉದಾಯಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೋಳಸಕನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೬. ವೀಸತಿನಿಪಾತೋ

೧. ಅಧಿಮುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ವೀಸತಿನಿಪಾತೇ **ಯಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಪರಸ್ಸ ಅಧಿಮುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಉಪಚಿನನ್ತೋ ಅತ್ಥದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೇ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಮಹಾದಾನಾನಿ ಪವತ್ತೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಂಕಿಚ್ಚತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಗಿನಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಅಧಿಮುತ್ತೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಮಾತುಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂಯೇವ ಠಿತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪.೮೪-೮೮) -

"ನಿಬ್ಬುತೇ ಲೋಕನಾಥಮ್ಹಿ, ಅತ್ಥದಸ್ಸೀನರುತ್ತಮೇ।
ಉಪಟ್ಠಹಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ॥

"ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ, ಉಜುಭೂತಂ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಉಚ್ಛುನಾ ಮಣ್ಡಪಂ ಕತ್ವಾ, ಭೋಜೇಸಿಂ ಸಙ್ಘಮುತ್ತಮಂ॥

"ಯಂ ಯಂ ಯೋನುಪಪಜ್ಜಾಮಿ, ದೇವತ್ತಂ ಅಥಮಾನುಸಂ।
ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತೇ ಅಭಿಭೋಮಿ, ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಅಟ್ಠಾರಸೇ ಕಪ್ಪಸತೇ, ಯಂ ದಾನಮದದಿಂ ತದಾ।
ದುಗ್ಗತಿಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ಉಚ್ಛುದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಸುಖೇನ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋ "ಮಾತರಂ ಆಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಾತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಂ ಮಂಸಪರಿಯೇಸನಂ ಚರನ್ತೇಹಿ ಪಞ್ಚಸತೇಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಸಮಾಗಚ್ಛಿ। ಚೋರಾ ಚ ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸುಂ "ದೇವತಾಯ ಬಲಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ ಚೋರೇಹಿ ಗಹಿತೋಪಿ ಅಭೀತೋ ಅಚ್ಛಮ್ಭೀ ವಿಪ್ಪಸನ್ನಮುಖೋವ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋರಗಾಮಣಿಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಚಿತ್ತಜಾತೋ ಪಸಂಸನ್ತೋ -

೭೦೫."ಯಞ್ಞತ್ಥಂ ವಾ ಧನತ್ಥಂ ವಾ, ಯೇ ಹನಾಮ ಮಯಂ ಪುರೇ।
ಅವಸೇಸಂ ಭಯಂ ಹೋತಿ, ವೇಧನ್ತಿ ವಿಲಪನ್ತಿ ಚ॥

೭೦೬."ತಸ್ಸ ತೇ ನತ್ಥಿ ಭೀತತ್ತಂ, ಭಿಯ್ಯೋ ವಣ್ಣೋ ಪಸೀದತಿ।
ಕಸ್ಮಾ ನ ಪರಿದೇವೇಸಿ, ಏವರೂಪೇ ಮಹಬ್ಭಯೇ"ತಿ॥ - ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಯಞ್ಞತ್ಥ**ನ್ತಿ ಯಜನತ್ಥಂ ದೇವತಾನಂ ಬಲಿಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಂ ವಾ। ವಾ-ಸದ್ದೋ ವಿಕಪ್ಪನತ್ಥೋ। **ಧನತ್ಥ**ನ್ತಿ ಸಾಪತೇಯ್ಯಹರಣತ್ಥಂ। **ಯೇ ಹನಾಮ ಮಯಂ ಪುರೇ**ತಿ ಯೇ ಸತ್ತೇ ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಹನಿಮ್ಹ। ಅತೀತತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ। **ಅವಸೇ**ತಿ ಅವಸೇ ಅಸೇರಿಕೇ ಕತ್ವಾ। **ತ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ। "ಅವಸೇಸನ್ತಿ"ಪಿ ಪಠನ್ತಿ। ಅಮ್ಹೇಹಿ ಗಹಿತೇಸು ತಂ ಏಕಂ

ರಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾನಂ; ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಭಯಂ ಹೋತೀತಿ** ಮರಣಭಯಂ ಹೋತಿ। ಯೇನ ತೇ **ವೇಧನ್ತಿ ವಿಲಪನ್ತಿ,**ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸೇನ ವೇಧನ್ತಿ , ''ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ದಸ್ಸಾಮ, ದಾಸಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ''ತಿಆದಿಕಂ ವದನ್ತಾ ವಿಲಪನ್ತಿ।

ತಸ್ಸ ತೇತಿ ಯೋ ತ್ವಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ದೇವತಾಯ ಬಲಿಕಮ್ಮತ್ಥಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಕಾಮೇಹಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇಹಿ ಸನ್ತಜ್ಜಿತೋ, ತಸ್ಸ ತೇ। **ಭೀತತ್ತನ್ತಿ** ಭೀತಭಾವೋ, ಭಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಿಯ್ಯೋ ವಣ್ಣೋ ಪಸೀದತೀತಿ** ಪಕತಿವಣ್ಣತೋ ಉಪರಿಪಿ ತೇ ಮುಖವಣ್ಣೋ ವಿಪ್ಪಸೀದತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ತದಾ ''ಸಚೇ ಇಮೇ ಮಾರೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಇದಾನೇವಾಹಂ ಅನುಪಾದಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ದುಕ್ಖಭಾರೋ ವಿಗಚ್ಛಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। **ಏವರೂಪೇ ಮಹಬ್ಭಯೇತಿ** ಏದಿಸೇ ಮಹತಿ ಮರಣಭಯೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇ। ಹೇತುಅತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ।

ಇದಾನಿ ಥೇರೋ ಚೋರಗಾಮಣಿಸ್ಸ ಪಟಿವಚನದಾನಮುಖೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ –

೭೦೭''ನತ್ಥಿ ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಅನಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಗಾಮಣಿ।
ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಭಯಾ ಸಬ್ಬೇ, ಖೀಣಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ವೇ॥

೭೦೮''ಖೀಣಾಯ ಭವನೇತ್ತಿಯಾ, ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಯಥಾತಥೇ।
ನ ಭಯಂ ಮರಣೇ ಹೋತಿ, ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನೇ ಯಥಾ॥

೭೦೯''ಸುಚಿಣ್ಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮೇ, ಮಗ್ಗೋ ಚಾಪಿ ಸುಭಾವಿತೋ।
ಮರಣೇ ಮೇ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ, ರೋಗಾನಮಿವ ಸಙ್ಖಯೇ॥

೭೧೦''ಸುಚಿಣ್ಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮೇ, ಮಗ್ಗೋ ಚಾಪಿ ಸುಭಾವಿತೋ।
ನಿರಸ್ಸಾದಾ ಭವಾ ದಿಟ್ಠಾ, ವಿಸಂ ಪಿತ್ವಾವ ಛಡ್ಡಿತಂ॥

೭೧೧''ಪಾರಗೂ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ।
ತುಟ್ಠೋ ಆಯುಕ್ಖಯಾ ಹೋತಿ, ಮುತ್ತೋ ಆಘಾತನಾ ಯಥಾ॥

೭೧೨''ಉತ್ತಮಂ ಧಮ್ಮತಂ ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಅನತ್ಥಿಕೋ।
ಆದಿತ್ತಾವ ಘರಾ ಮುತ್ತೋ, ಮರಣಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತಿ॥

೭೧೩''ಯದತ್ಥಿ ಸಙ್ಗತಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಭವೋ ವಾ ಯತ್ಥ ಲಬ್ಭತಿ।
ಸಬ್ಬಂ ಅನಿಸ್ಸರಂ ಏತಂ, ಇತಿ ವುತ್ತಂ ಮಹೇಸಿನಾ॥

೭೧೪''ಯೋ ತಂ ತಥಾ ಪಜಾನಾತಿ, ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ದೇಸಿತಂ।
ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ಭವಂ ಕಿಞ್ಚಿ, ಸುತತ್ತಂವ ಅಯೋಗುಳಂ॥

೭೧೫''ನ ಮೇ ಹೋತಿ 'ಅಹೋಸಿ'ನ್ತಿ, 'ಭವಿಸ್ಸ'ನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ ಮೇ।
ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ॥

೭೧೬''ಸುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದಂ, ಸುದ್ಧಂ ಸಙ್ಖಾರಸನ್ತತಿಂ।
ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತಂ, ನ ಭಯಂ ಹೋತಿ ಗಾಮಣಿ॥

೭೧೭"ತಿಣಕಟ್ಠಸಮಂ ಲೋಕಂ, ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ।
ಮಮತ್ತಂ ಸೋ ಅಸಂವಿನ್ದಂ, 'ನತ್ಥಿ ಮೇ'ತಿ ನ ಸೋಚತಿ॥

೭೧೮"ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಮಿ ಸರೀರೇನ, ಭವೇನಮ್ಹಿ ಅನತ್ಥಿಕೋ।
ಸೋಯಂ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಕಾಯೋ, ಅಞ್ಞೋ ಚ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೭೧೯"ಯಂ ವೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಸರೀರೇನ, ತಂ ಕರೋಥ ಯದಿಚ್ಛಥ।
ನ ಮೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತತ್ಥ, ದೋಸೋ ಪೇಮಞ್ಚ ಹೇಹಿತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

೭೨೦"ತಸ್ಸ ತಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಅಬ್ಭುತಂ ಲೋಮಹಂಸನಂ।
ಸತ್ಥಾನಿ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾನ, ಮಾಣವಾ ಏತದಬ್ರವು"ನ್ತಿ॥ -

ಅಯಂ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ವುತ್ತಗಾಥಾ। ಇತೋ ಅಪರಾ ತಿಸ್ಸೋ ಚೋರಾನಂ, ಥೇರಸ್ಸ ಚ ವಚನಪಟಿವಚನಗಾಥಾ -

೭೨೧"ಕಿಂ ಭದನ್ತೇ ಕರಿತ್ವಾನ, ಕೋ ವಾ ಆಚರಿಯೋ ತವ।
ಕಸ್ಸ ಸಾಸನಮಾಗಮ್ಮ, ಲಬ್ಭತೇ ತಂ ಅಸೋಕತಾ॥

೭೨೨"ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ, ಜಿನೋ ಆಚರಿಯೋ ಮಮ।
ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ ಸತ್ಥಾ, ಸಬ್ಬಲೋಕತಿಕಿಚ್ಛಕೋ॥

೭೨೩"ತೇನಾಯಂ ದೇಸಿತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಖಯಗಾಮೀ ಅನುತ್ತರೋ।
ತಸ್ಸ ಸಾಸನಮಾಗಮ್ಮ, ಲಬ್ಭತೇ ತಂ ಅಸೋಕತಾ॥

೭೨೪"ಸುತ್ವಾನ ಚೋರಾ ಇಸಿನೋ ಸುಭಾಸಿತಂ, ನಿಕ್ಖಿಪ್ಪ ಸತ್ಥಾನಿ ಚ ಆವುಧಾನಿ ಚ।
ತಮ್ಹಾ ಚ ಕಮ್ಮಾ ವಿರಮಿಂಸು ಏಕೇ, ಏಕೇ ಚ ಪಬ್ಬಜ್ಜಮರೋಚಯಿಂಸು॥

೭೨೫"ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸುಗತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ, ಭಾವೇತ್ವ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಬಲಾನಿ ಪಣ್ಡಿತಾ।
ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ ಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ, ಫುಸಿಂಸು ನಿಬ್ಬಾನಪದಂ ಅಸಙ್ಖತ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾಪಿ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ವುತ್ತಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ನತ್ಥಿ ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ, ಅನಪೇಕ್ಖಸ್ಸ, ಗಾಮಣೀತಿ** ಗಾಮಣಿ, ಅಪೇಕ್ಖಾಯ, ತಣ್ಹಾಯ, ಅಭಾವೇನ ಅನಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಮಾದಿಸಸ್ಸ, ಲೋಹಿತಸಭಾವೋ ಪುಬ್ಬೋ ವಿಯ, ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖಂ ದೋಮನಸ್ಸಂ ನತ್ಥಿ, ದೋಮನಸ್ಸಾಭಾವಾಪದೇಸೇನ ಭಯಾಭಾವಂ ವದತಿ। ತೇನಾಹ "**ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಭಯಾ ಸಬ್ಬೇ**"ತಿ। **ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಭಯಾ ಸಬ್ಬೇತಿ** ಖೀಣಸಂಯೋಜನಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ಮಹಾಭಯಾ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಯಾ ಏಕಂಸೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಅತೀತಾ, ಅಪಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದಿಟ್ಠೇ ಧಮ್ಮೇ ಯಥಾತಥೇತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇ ಪರಿಞ್ಞಾಪಹಾನಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಭಾವನಾವಸೇನ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಯಥಾಭೂತಂ ದಿಟ್ಠೇ। **ಮರಣೇತಿ** ಮರಣಹೇತು। **ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನೇ ಯಥಾತಿ** ಯಥಾ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಸೀಸೇ ಠಿತೇನ ಮಹತಾ ಗರುಭಾರೇನ

ಸಂಸೀದನ್ತೋ ತಸ್ಸ ನಿಕ್ಖೇಪನೇ, ಅಪನಯನೇ ನ ಭಾಯತಿ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ -

"ಭಾರಾ ಹವೇ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧಾ, ಭಾರಹಾರೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ।
ಭಾರಾದಾನಂ ದುಖಂ ಲೋಕೇ, ಭಾರನಿಕ್ಖೇಪನಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೨೨)।

ಸುಚಿಣ್ಣನ್ತಿ ಸುಟ್ಠು ಚರಿತಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿ**, ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। ತತೋ ಏವ **ಮಗ್ಗೋ ಚಾಪಿ ಸುಭಾವಿತೋ** ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋಪಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಭಾವಿತೋ। **ರೋಗಾನಮಿವ ಸಙ್ಖಯೇತಿ** ಯಥಾ ಬಹೂಹಿ ರೋಗೇಹಿ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ಆತುರಸ್ಸ ರೋಗಾನಂ ಸಙ್ಖಯೇ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಮೇವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಖನ್ಧರೋಗಸಙ್ಖಯೇ ಮರಣೇ ಮಾದಿಸಸ್ಸ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ।

ನಿರಸ್ಸಾದಾ ಭವಾ ದಿಟ್ಠಾತಿ ತೀಹಿ ದುಕ್ಖತಾಹಿ ಅಭಿಭೂತಾ, ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಆದಿತ್ತಾ, ತಯೋ ಭವಾ ನಿರಸ್ಸಾದಾ, ಅಸ್ಸಾದರಹಿತಾ, ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಾ। **ವಿಸಂ ಪಿತ್ವಾವ ಛಡ್ಡಿತನ್ತಿ** ಪಮಾದವಸೇನ ವಿಸಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ತಾದಿಸೇನ ಪಯೋಗೇನ ಛಡ್ಡಿತಂ ವಿಯ ಮರಣೇ ಮೇ ಭಯಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮುತ್ತೋ ಆಘಾತನಾ ಯಥಾತಿ ಯಥಾ ಚೋರೇಹಿ ಮಾರಣತ್ಥಂ ಆಘಾತನಂ ನೀತೋ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ತತೋ ಮುತ್ತೋ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸಂಸಾರಪಾರಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಗತತ್ತಾ **ಪಾರಗೂ,** ಚತೂಹಿಪಿ ಉಪಾದಾನೇಹಿ **ಅನುಪಾದಾನೋ,** ಪರಿಞ್ಞಾದೀನಂ ಸೋಳಸನ್ನಂ ಕಿಚ್ಚಾನಂ ಕತತ್ತಾ **ಕತಕಿಚ್ಚೋ** ಕಾಮಾಸವಾದೀಹಿ **ಅನಾಸವೋ, ಆಯುಕ್ಖಯಾ** ಆಯುಕ್ಖಯಹೇತು **ತುಟ್ಠೋ** ಸೋಮನಸ್ಸಿಕೋ ಹೋತಿ।

ಉತ್ತಮನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಂ। **ಧಮ್ಮತನ್ತಿ**, ಧಮ್ಮಸಭಾವಂ। ಅರಹತ್ತೇ ಸಿದ್ಧೇ ಸಿಜ್ಝನಹೇತು ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಭಾವಂ। **ಸಬ್ಬಲೋಕೇತಿ** ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ, ದೀಘಾಯುಕಸುಖಬಹುಲತಾದಿವಸೇನ ಸಂಯುತ್ತೇಪಿ ಲೋಕೇ। **ಅನತ್ಥಿಕೋತಿ**, ಅನಪೇಕ್ಖೋ। **ಆದಿತ್ತಾವ ಘರಾ ಮುತ್ತೋತಿ** ಯಥಾ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಸಮನ್ತತೋ ಆದಿತ್ತತೋ ಪಜ್ಜಲಿತತೋ ಗೇಹತೋ ನಿಸ್ಸಟೋ, ತತೋ ನಿಸ್ಸರಣನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಸೋಚತಿ, ಏವಂ ಖೀಣಾಸವೋ ಮರಣನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಸೋಚತಿ।

ಯದತ್ಥಿ ಸಙ್ಗತಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಅತ್ಥಿ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಉಪಲಬ್ಭತಿ ಸಙ್ಗತಂ, ಸತ್ತೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ವಾ ಸಮಾಗಮೋ, ಸಮೋಧಾನಂ। "ಸಙ್ಖತ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಸಮಚ್ಚ ಸಮ್ಭುಯ್ಯ ಕತಂ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವೋ ವಾ ಯತ್ಥ ಲಬ್ಭತೀತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಯೋ ಉಪಪತ್ತಿಭವೋ ಲಬ್ಭತಿ। **ಸಬ್ಬಂ ಅನಿಸ್ಸರಂ ಏತನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಇಸ್ಸರರಹಿತಂ, ನ ಏತ್ಥ ಕೇನಚಿ "ಏವಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ವತ್ತೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ। **ಇತಿ ವುತ್ತಂ ಮಹೇಸಿನಾತಿ** "ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ತಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಮಹೇಸಿನಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ। ತಸ್ಮಾ "ಅನಿಸ್ಸರಂ ಏತ"ನ್ತಿ ಪಜಾನನ್ತೋ ಮರಣಸ್ಮಿಂ ನ ಸೋಚತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ನ ಗಣ್ಹಾತಿ ಭವಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಯೋ ಅರಿಯಸಾವಕೋ "ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖಾರಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಪ॰ ೨೭೭) ಯಥಾ ಬುದ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ದೇಸಿತಂ, ತಥಾ ತಂ ಭವತ್ತಯಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಯಥಾ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಸುಖಕಾಮೋ ದಿವಸಂ ಸನ್ತತ್ತಂ ಅಯೋಗುಳಂ ಹತ್ಥೇನ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏವಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಖುದ್ದಕಂ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭವಂ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ತತ್ಥ ತಣ್ಹಂ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಮೇ ಹೋತಿ "ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ "ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಅಹಂ ಈದಿಸೋ ಅಹೋಸಿ"ನ್ತಿ ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ನ ಮೇ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಉಗ್ಘಾಟಿತತ್ತಾ, ಧಮ್ಮಸಭಾವಸ್ಸ ಚ ಸುದಿಟ್ಠತ್ತಾ। **"ಭವಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ನ ಹೋತಿ ಮೇತಿ** ತತೋ ಏವ

“ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಅಹಂ ಏದಿಸೋ ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಂ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಮೇ ನ ಹೋತಿ। **ಸಙ್ಖಾರಾ ವಿಗಮಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಏವಂ ಪನ ಹೋತಿ “ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ಪವತ್ತಮಾನಾ ಸಙ್ಖಾರಾವ, ನ ಏತ್ಥ ಕೋಚಿ ಅತ್ತಾ ವಾ ಅತ್ತನಿಯಂ ವಾ, ತೇ ಚ ಖೋ ವಿಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ , ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಖಣೇ ಖಣೇ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। **ತತ್ಥ ಕಾ ಪರಿದೇವನಾ**ತಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಮಾದಿಸಸ್ಸ ತತ್ಥ ಸಙ್ಖಾರಗತೇ ಕಾ ನಾಮ ಪರಿದೇವನಾ।

ಸುದ್ಧನ್ತಿ ಕೇವಲಂ, ಅತ್ತಸಾರೇನ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ। **ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಸಙ್ಖಾರಾದಿಧಮ್ಮಮತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಂ। **ಸಙ್ಖಾರಸನ್ತತಿ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಕಮ್ಮವಿಪಾಕಪ್ಪಭೇದಸಙ್ಖಾರಪಬನ್ಧಂ। **ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ಯಥಾಭೂತ**ನ್ತಿ ಸಹ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಯಾಥಾವತೋ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ।

ತಿಣಕಟ್ಠಸಮಂ ಲೋಕನ್ತಿ ಯಥಾ ಅರಞ್ಞೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹೇ ತಿಣಕಟ್ಠೇ ಕೇನಚಿ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಅಪರಸ್ಸ “ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ ಅಯಂ ಗಣ್ಹತೀ”ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಅಸಾಮಿಕತಾಯ ತಿಣಕಟ್ಠಸಮಂ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಂ ಯದಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ತತ್ಥ ಮಮತ್ತಂ **ಅಸಂವಿನ್ದಂ** ಅಸಂವಿನ್ದನ್ತೋ ಅಲಭನ್ತೋ ಅಕರೋನ್ತೋ। **ನತ್ಥಿ ಮೇತಿ** “ಅಹು ವತ ಸೋಹಂ, ತಂ ಮೇ ನತ್ಥೀ”ತಿ ನ ಸೋಚತಿ।

ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಮಿ ಸರೀರೇನಾತಿ ಅಸಾರಕೇನ ಅಭಿನುದೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಅಕತಞ್ಞುನಾ ಅಸುಚಿದುಗ್ಗನ್ಧಜೇಗುಚ್ಛಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಭಾವೇನ ಇಮಿನಾ ಕಾಯೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾಮಿ ಇಮಂ ಕಾಯಂ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ಏವಂ ತಿಟ್ಠಾಮಿ। **ಭವೇನಮ್ಹಿ ಅನತ್ಥಿಕೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇನಪಿ ಭವೇನ ಅನತ್ಥಿಕೋ ಅಮ್ಹಿ, ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಭವಂ ಪತ್ಥೇಮಿ। **ಸೋಯಂ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಕಾಯೋ**ತಿ ಅಯಂ ಮಮ ಕಾಯೋ ಇದಾನಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಯೋಗೇನ ಅಞ್ಞಥಾ ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। **ಅಞ್ಞೋ ಚ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೋ ಕಾಯೋ ಮಯ್ಹಂ ಆಯತಿಂ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಪುನಬ್ಭವಾಭಾವತೋ।

ಯಂ ವೋ ಕಿಚ್ಚಂ ಸರೀರೇನಾತಿ ಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಿನಾ ಸರೀರೇನ ಪಯೋಜನಂ, **ತಂ ಕರೋಥ ಯದಿಚ್ಛಥ,** ಇಚ್ಛಥ ಚೇ। **ನ ಮೇ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ, ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಇಮಸ್ಸ ಸರೀರಸ್ಸ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಯಥಿಚ್ಛಿತಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕರಣಹೇತು। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ಕರೋನ್ತೇಸು ಚ ಅಕರೋನ್ತೇಸು ಚ। **ದೋಸೋ ಪೇಮಞ್ಚ ಹೇಹಿತೀ**ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪಟಿಘೋ ಅನುನಯೋ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅತ್ತನೋ ಭವೇ ಅಪೇಕ್ಖಾಯ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಞ್ಞಪಚ್ಚಯಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಚ ಪಟಿಘಾನುನಯೇಸು ಅಸನ್ತೇಸುಪಿ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ, “ತತ್ಥಾ”ತಿ ವಚನಂ ಯಥಾಧಿಗತವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ತಸ್ಸಾತಿ ಅಧಿಮುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ। **ತಂ ವಚನ**ನ್ತಿ “ನತ್ಥಿ ಚೇತಸಿಕಂ ದುಕ್ಖ”ನ್ತಿಆದಿಕಂ ಮರಣೇ ಭಯಾಭಾವಾದಿದೀಪಕಂ, ತತೋ ಏವ ಅಬ್ಭುತಂ ಲೋಮಹಂಸನಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ। **ಮಾಣವಾ**ತಿ ಚೋರಾ। ಚೋರಾ ಹಿ “ಮಾಣವಾ”ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ “ಮಾಣವೇಹಿ ಸಹ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಕತಕಮ್ಮೇಹಿ ಅಕತಕಮ್ಮೇಹಿಪೀ”ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೪೯) ವಿಯ।

ಕಿಂ ಭದನ್ತೇ ಕರಿತ್ವಾನಾತಿ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ನಾಮ ತಪೋಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ। ಕೋ ವಾ ತವ ಆಚರಿಯೋ ಕಸ್ಸ **ಸಾಸನಂ,** ಓವಾದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಯಂ **ಅಸೋಕತಾ** ಮರಣಕಾಲೇ ಸೋಕಾಭಾವೋ ಲಬ್ಭತೀತಿ **ಏತಂ** ಅತ್ಥಂ **ಅಬ್ರವುಂ,** ಪುಚ್ಛಾವಸೇನ ಕಥೇಸುಂ, ಭಾಸಿಂಸು।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ತೇಸಂ ಪಟಿವಚನಂ ದೇನ್ತೋ “**ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ**ತಿ ಪರೋಪದೇಸೇನ ವಿನಾ ಸಬ್ಬಪಕಾರೇನ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾವಬೋಧನಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಆಕಙ್ಖಾಪಟಿಬದ್ಧವುತ್ತಿನೋ ಅನಾವರಣಞಾಣಸ್ಸ ಅಧಿಗಮೇನ ಅತೀತಾದಿಭೇದಂ ಸಬ್ಬಂ ಜಾನಾತೀತಿ, ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ। ತೇನೇವ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ದಸ್ಸನತೋ **ಸಬ್ಬದಸ್ಸಾವೀ**। ಯಮ್ಪಿ ಅನಾವರಣಞಾಣಂ, ತದೇವ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ, ನತ್ಥೇವ ಅಸಾಧಾರಣಞಾಣಪಾಳಿಯಾ ವಿರೋಧೋ ವಿಸಯುಪ್ಪತ್ತಿಮುಖೇನ ಅಞ್ಞೇಹಿ

ಅಸಾಧಾರಣಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಏಕಸ್ಸೇವ ಞಾಣಸ್ಸ ದ್ವಿಧಾ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ **ಇತಿವುತ್ತಕವಣ್ಣನಾಯಂ** (ಇತಿವು॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೮) ವಿತ್ಥಾರತೋ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಮಾರಾನಂ ವಿಜಯತೋ **ಜಿನೋ,** ಹೀನಾದಿವಿಭಾಗಭಿನ್ನೇ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ಅಧಿಮುತ್ತವುತ್ತಿತಾಯ ಮಹತಿಯಾ ಕರುಣಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ,** ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪರಮತ್ಥೇಹಿ ಯಥಾರಹಂ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅನುಸಾಸನತೋ **ಸತ್ಥಾ,** ತತೋ ಏವ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಕಿಲೇಸರೋಗತಿಕಿಚ್ಛನತೋ **ಸಬ್ಬಲೋಕತಿಕಿಚ್ಛಕೋ,** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಆಚರಿಯೋ ಮಮಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ಖಯಗಾಮೀ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮೀ।

ಏವಂ ಥೇರೇನ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಸ್ಸ ಚ ಗುಣೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಚೋರಾ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು, ಏಕಚ್ಚೇ ಉಪಾಸಕತ್ತಂ ಪವೇದೇಸುಂ। ತಮತ್ಥಂ ದೀಪೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಾ **"ಸುತ್ವಾನ ಚೋರಾ"**ತಿಆದಿನಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿಂಸು। ತತ್ಥ **ಇಸಿನೋ**ತಿ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದೀನಂ ಏಸನಟ್ಠೇನ ಇಸಿನೋ, ಅಧಿಮುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ। **ನಿಕ್ಖಿಪ್ಪಾ**ತಿ ಪಹಾಯ। **ಸತ್ಥಾನಿ ಚ ಆವುಧಾನಿ ಚಾ**ತಿ ಅಸಿಆದಿಸತ್ಥಾನಿ ಚೇವ ಧನುಕಲಾಪಾದಿಆವುಧಾನಿ ಚ। **ತಮ್ಹಾ ಚ ಕಮ್ಮಾ**ತಿ ತತೋ ಚೋರಕಮ್ಮತೋ।

ತೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸುಗತಸ್ಸ ಸಾಸನೇತಿ ತೇ ಚೋರಾ ಸೋಭನಗಮನತಾದೀಹಿ ಸುಗತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ। ಭಾವನಾವಿಸೇಸಾಧಿಗತಾಯ ಓದಗ್ಯಲಕ್ಖಣಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗಮೇನ **ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಾ। ಸುಮನಾ**ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಪ್ಪತ್ತಾ। **ಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ**ತಿ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಾ। **ಫುಸಿಂಸೂ**ತಿ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೇನ ಅಸಙ್ಖತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಂಸು। ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಕಿರ ಚೋರೇ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನೇ ಕತ್ವಾ, ತೇ ತತ್ಥೇವ ಠಪೇತ್ವಾ, ಮಾತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಮಾತರಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅಕಾಸಿ। ಅಥ ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ, ತೇ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಅಸಙ್ಖತ"ನ್ತಿ।

ಅಧಿಮುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸಮಣಸ್ಸ ಅಹು ಚಿನ್ತಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಸುಗತೀಸುಯೇವ ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಗೋತ್ತವಸೇನ **ಪಾರಾಪರಿಯೋ**ತ್ವೇವ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ತಯೋ ವೇದೇ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ। ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾಕಾಲೇ ಜೇತವನವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ **ಇನ್ದ್ರಿಯಭಾವನಾಸುತ್ತಂ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೪೫೩) ದೇಸೇಸಿ। ಸೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿ। ತಂ ಸುತ್ತಂ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ತದತ್ಥಮನುಚಿನ್ತೇಸಿ। ಯಥಾ ಪನ ಅನುಚಿನ್ತೇಸಿ, ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ ಗಾಥಾಸು ಏವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಸೋ ತಥಾ ಅನುವಿಚಿನ್ತೇನ್ತೋ ಆಯತನಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ। ಅಪರಭಾಗೇ ಅತ್ತನಾ ಚಿನ್ತಿತಾಕಾರಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ –

೭೨೬."ಸಮಣಸ್ಸ ಅಹು ಚಿನ್ತಾ, ಪಾರಾಪರಿಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಏಕಕಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ, ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಝಾಯಿನೋ॥

೭೨೭."ಕಿಮಾನುಪುಬ್ಬಂ ಪುರಿಸೋ, ಕಿಂ ವತಂ ಕಿಂ ಸಮಾಚಾರಂ।
ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀಸ್ಸ, ನ ಚ ಕಞ್ಚಿ ವಿಹೇಠಯೇ॥

೭೨೮:ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಹಿತಾಯ ಅಹಿತಾಯ ಚ।
ಅರಕ್ಖಿತಾನಿ ಅಹಿತಾಯ, ರಕ್ಖಿತಾನಿ ಹಿತಾಯ ಚ॥

೭೨೯:ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೇವ ಸಾರಕ್ಖಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚ ಗೋಪಯಂ।
ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀಸ್ಸ, ನ ಚ ಕಞ್ಚಿ ವಿಹೇಠಯೇ॥

೭೩೦:ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಚೇ ರೂಪೇಸು, ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅನಿವಾರಯಂ।
ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ, ಸೋ ದುಕ್ಖಾ ನ ಹಿ ಮುಚ್ಚತಿ॥

೭೩೧:ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಚೇ ಸದ್ದೇಸು, ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅನಿವಾರಯಂ।
ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ, ಸೋ ದುಕ್ಖಾ ನ ಹಿ ಮುಚ್ಚತಿ॥

೭೩೨:ಅನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ, ಗನ್ಧೇ ಚೇ ಪಟಿಸೇವತಿ।
ನ ಸೋ ಮುಚ್ಚತಿ ದುಕ್ಖಮ್ಹಾ, ಗನ್ಧೇಸು ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ॥

೭೩೩:ಅಮ್ಬಿಲಂ ಮಧುರಗ್ಗಞ್ಚ, ತಿತ್ತಕಗ್ಗಮನುಸ್ಸರಂ।
ರಸತಣ್ಹಾಯ ಗಧಿತೋ, ಹದಯಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

೭೩೪:ಸುಭಾನ್ಯಪ್ಪಟಿಕೂಲಾನಿ , ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಿ ಅನುಸ್ಸರಂ।
ರತ್ತೋ ರಾಗಾಧಿಕರಣಂ, ವಿವಿಧಂ ವಿನ್ದತೇ ದುಖಂ॥

೭೩೫:ಮನಂ ಚೇತೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಯೋ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ರಕ್ಖಿತುಂ।
ತತೋ ನಂ ದುಕ್ಖಮನ್ವೇತಿ, ಸಬ್ಬೇಹೇತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ॥

೭೩೬:ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಸಮ್ಪುಣ್ಣಂ, ಬಹುಸ್ಸ ಕುಣಪಸ್ಸ ಚ।
ನರವೀರಕತಂ ವಗ್ಗುಂ, ಸಮುಗ್ಗಮಿವ ಚಿತ್ತಿತಂ॥

೭೩೭:ಕಟುಕಂ ಮಧುರಸ್ಸಾದಂ, ಪಿಯನಿಬನ್ಧನಂ ದುಖಂ।
ಖುರಂವ ಮಧುನಾ ಲಿತ್ತಂ, ಉಲ್ಲಿಹಂ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ॥

೭೩೮:ಇತ್ಥಿರೂಪೇ ಇತ್ಥಿಸರೇ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಪಿ ಚ ಇತ್ಥಿಯಾ।
ಇತ್ಥಿಗನ್ಧೇಸು ಸಾರತ್ತೋ, ವಿವಿಧಂ ವಿನ್ದತೇ ದುಖಂ॥

೭೩೯:ಇತ್ಥಿಸೋತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ, ಸನ್ದನ್ತಿ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಸು।
ತೇಸಮಾವರಣಂ ಕಾತುಂ, ಯೋ ಸಕ್ಕೋತಿ ವೀರಿಯವಾ॥

೭೪೦:ಸೋ ಅತ್ಥವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಸೋ ದಕ್ಖೋ ಸೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ।
ಕರೇಯ್ಯ ರಮಮಾನೋಪಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮತ್ಥಸಂಹಿತಂ॥

೭೪೧:ಅಥೋ ಸೀದತಿ ಸಞ್ಞುತ್ತಂ, ವಜ್ಜೇ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿರತ್ಥಕಂ।

ನ ತಂ ಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತ್ವಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋ॥

೭೪೨"ಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೇನ ಸಞ್ಞುತ್ತಂ, ಯಾ ಚ ಧಮ್ಮಗತಾ ರತಿ।
ತಂ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಥ, ಸಾ ಹಿ ವೇ ಉತ್ತಮಾ ರತಿ॥

೭೪೩"ಉಚ್ಚಾವಚೇಹುಪಾಯೇಹಿ, ಪರೇಸಮಭಿಜಿಗೀಸತಿ।
ಹನ್ತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ಅಥ ಸೋಚಯಿತ್ವಾ, ಆಲೋಪತಿ ಸಾಹಸಾ ಯೋ ಪರೇಸಂ॥

೭೪೪"ತಚ್ಛನ್ತೋ ಆಣಿಯಾ ಆಣಿಂ, ನಿಹನ್ತಿ ಬಲವಾ ಯಥಾ।
ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿನ್ದ್ರಿಯೇಹೇವ, ನಿಹನ್ತಿ ಕುಸಲೋ ತಥಾ॥

೭೪೫"ಸದ್ಧಂ ವೀರಿಯಂ ಸಮಾಧಿಞ್ಚ, ಸತಿಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವಯಂ।
ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚಹಿ ಹನ್ತ್ವಾನ, ಅನೀಘೋ ಯಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

೭೪೬"ಸೋ ಅತ್ಥವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಕತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಾನುಸಾಸನಿಂ।
ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಸೋ ನರೋ ಸುಖಮೇಧತೀ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಸಮಣಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ। **ಅಹೂ**ತಿ ಅಹೋಸಿ। **ಚಿನ್ತಾ**ತಿ ಧಮ್ಮಚಿನ್ತಾ ಧಮ್ಮವಿಚಾರಣಾ। **ಪಾರಾಪರಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಾರಾಪರಗೋತ್ತಸ್ಸ। "ಪಾರಾಚರಿಯಸ್ಸಾ"ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ। **ಭಿಕ್ಖುನೋ**ತಿ ಸಂಸಾರೇ ಭಯಂ ಇಕ್ಖನಸೀಲಸ್ಸ। **ಏಕಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸಹಾಯಸ್ಸ, ಏತೇನ ಕಾಯವಿವೇಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಪವಿವೇಕಹೇತುನಾ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನೇನ ವಿವೇಕಂ ಆರದ್ಧಸ್ಸ, ಏತೇನ ಚಿತ್ತವಿವೇಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಝಾಯಿನೋ"**ತಿ। **ಝಾಯಿನೋ**ತಿ ಝಾಯನಸೀಲಸ್ಸ, ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇಸು ಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಥೇರೋ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ವದತಿ।

"ಕಿಮಾನುಪುಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ತಂ ಚಿನ್ತನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಪಠಮಗಾಥಾಯಂ ತಾವ **ಕಿಮಾನುಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅನುಪುಬ್ಬಂ ಅನುಕ್ಕಮೋ, ಅನುಪುಬ್ಬಮೇವ ವಕ್ಖಮಾನೇಸು ವತಸಮಾಚಾರೇಸು ಕೋ ಅನುಕ್ಕಮೋ, ಕೇನ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ತೇ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುರಿಸೋ ಕಿಂ ವತಂ ಕಿಂ ಸಮಾಚಾರ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಪುರಿಸೋ ಸಮಾದಿಯಿತಬ್ಬಟ್ಠೇನ "ವತ"ನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ, ಕೀದಿಸಂ ಸೀಲಂ ಸಮಾಚಾರಂ, ಸಮಾಚರನ್ತೋ, ಅತ್ತನೋ **ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ** ಕತ್ತಬ್ಬಕಾರೀ ಅಸ್ಸ, **ಕಞ್ಚಿ** ಸತ್ತಂ ನ ಚ **ವಿಹೇಠಯೇ,** ನ ಬಾಧೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ಸಮಣಧಮ್ಮೋ, ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಸೀಲಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾ, ತಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಪರವಿಹೇಠನಾಯ ಲೇಸೋಪಿ ನತ್ಥಿ ತಾಯ ಸತಿ ಸಮಣಭಾವಸ್ಸೇವ ಅಭಾವತೋ।

ಯಥಾಹ ಭಗವಾ - "ನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಪರೂಪಘಾತೀ, ನ ಸಮಣೋ ಹೋತಿ ಪರಂ ವಿಹೇಠಯನ್ತೋ"ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೧೮೪)। ಏತ್ಥ ಚ ವತಗ್ಗಹಣೇನ ವಾರಿತ್ತಸೀಲಂ ಗಹಿತಂ, ಸಮಾಚಾರಗ್ಗಹಣೇನ ಸಮಾಚರಿತಬ್ಬತೋ ಚಾರಿತ್ತಸೀಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾದಿ, ತಸ್ಮಾ ವಾರಿತ್ತಸೀಲಂ ಪಧಾನಂ। ತತ್ಥಾಪಿ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಸಿದ್ಧೇ ಸಬ್ಬಂ ಸೀಲಂ ಸುರಕ್ಖಿತಂ, ಸುಗೋಪಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸೀಲಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅರಕ್ಖಣೇ ರಕ್ಖಣೇ ಚ ಆದೀನವಾನಿಸಂಸೇ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಮನುಸ್ಸಾನ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ**ತಿ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಧಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಂ, ತಸ್ಮಾ ಚಕ್ಖಾದೀನಿ ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಮನುಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ರಕ್ಖಣಯೋಗ್ಯಪುಗ್ಗಲನಿದಸ್ಸನಂ। **ಹಿತಾಯಾ**ತಿ ಅತ್ಥಾಯ। **ಅಹಿತಾಯಾ**ತಿ ಅನತ್ಥಾಯ। ಹೋನ್ತೀತಿ ವಚನಸೇಸೋ। ಕಥಂ ಪನ ತಾನಿಯೇವ ಹಿತಾಯ ಚ ಅಹಿತಾಯ ಹೋನ್ತೀತಿ ಆಹ

“ರಕ್ಖಿತಾನೀ”ತಿಆದಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಸ್ಸ ಚಕ್ಖಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಸತಿಕವಾಟೇನ ಅಪಿಹಿತಾನಿ, ತಸ್ಸ ರೂಪಾದೀಸು ಅಭಿಜ್ಝಾದಿಪಾಪಧಮ್ಮಪವತ್ತಿಯಾ ದ್ವಾರಭಾವತೋ ಅನತ್ಥಾಯ ಪಿಹಿತಾನಿ, ತದಭಾವತೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೇವ ಸಾರಕ್ಖನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಂ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಸೀಲಸಮ್ಪದಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಂ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪದಾ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಂ ಪರಿಪೂರೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾರಕ್ಖಾ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾವ ಮೂಲನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ “ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೇವ ಸಾರಕ್ಖ”ನ್ತಿ। ಸತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೇನ ಆರಕ್ಖೇನ ಸಂರಕ್ಖನ್ತೋ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಏವ ತಾವ ಸಮ್ಮದೇವ ರಕ್ಖನ್ತೋ, ಯಥಾ ಅಕುಸಲಚೋರಾ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಕುಸಲಂ ಭಣ್ಡಂ ನ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತಿ, ತಥಾ ತಾನಿ ಪಿದಹನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಾರಕ್ಖನ್ತಿ ಚ ಸಂ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸಾಭಾವಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, “ಸಾರಾಗೋ”ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। “ಸಂರಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಚ ಪಾಠೋ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚ ಗೋಪಯ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ, ಪರಿಯಾಯವಚನೇ ಪಯೋಜನಂ **ನೇತ್ತಿಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। “**ಅತ್ತನೋ ಕಿಚ್ಚಕಾರೀಸ್ಸಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ, “**ನ ಚ ಕಞ್ಚಿ ವಿಹೇಠಯೇ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ, ಉಭಯೇನಾಪಿ ವಾ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ ಪರಾವಿಹೇಠನಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಭಾವತೋ। ಅಥ ವಾ ಪದದ್ವಯೇನಪಿ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಸೇಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪರಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಅತ್ತಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಭಾವತೋ।

ಏವಂ ರಕ್ಖಿತಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಹಿತಾಯ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೋದಾನಪಕ್ಖಂ ಸಙ್ಖೇಪೇನೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ಅರಕ್ಖಿತಾನಿ ಅಹಿತಾಯ ಹೋನ್ತೀತಿ ಸಂಕಿಲೇಸಪಕ್ಖಂ ಪನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಚೇ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಚೇ ರೂಪೇಸು, ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅನಿವಾರಯಂ। ಅನಾದೀನವದಸ್ಸಾವೀ**ತಿ ಯೋ ನೀಲಪೀತಾದಿಭೇದೇಸು ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ರೂಪಾಯತನೇಸು ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಯಥಾರುಚಿ ಪವತ್ತನ್ತಂ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ ಅನಿವಾರಯಂ, ಅನಿವಾರಯನ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬಾಹನ್ತೋ ತಥಾಪವತ್ತಿಯಂ ಆದೀನವದಸ್ಸಾವೀ ನ ಹೋತಿ ಚೇ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಞ್ಚ ಆದೀನವಂ ದೋಸಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ ಚೇ । “ಗಚ್ಛನ್ತಂ ನಿವಾರಯೇ ಅನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ”ತಿ ಚ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ ಯೋ “ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೯೫) ವುತ್ತವಿಧಿನಾ ದಿಟ್ಠಮತ್ತೇಯೇವ ಠತ್ವಾ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞವಸೇನ ರೂಪಾಯತನೇ ಪವತ್ತಮಾನೋ ತತ್ಥ ನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ನಾಮ। ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ ಅನಿಸ್ಸರಣದಸ್ಸಾವೀ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಸೋ ದುಕ್ಖಾ ನ ಹಿ ಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಟ್ಟದುಕ್ಖತೋ ನ ಮುಚ್ಚತೇವ। ಏತ್ಥ ಚ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅನಿವಾರಣಂ ನಾಮ ಯಥಾ ತೇನ ದ್ವಾರೇನ ಅಭಿಜ್ಝಾದಯೋ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಅನ್ವಾಸ್ಸವೇಯ್ಯುಂ, ತಥಾ ಪವತ್ತನಂ, ತಂ ಪನ ಅತ್ಥತೋ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ ಅನುಟ್ಠಾಪನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೇಸಿನ್ದ್ರಿಯೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ**ತಿ ಅಧಿಮುತ್ತತಣ್ಹಾಯ ಮುಚ್ಛಂ ಆಪನ್ನೋ। **ಅಮ್ಬಿಲ**ನ್ತಿ ಅಮ್ಬಿಲರಸಂ। **ಮಧುರಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಮಧುರರಸಕೋಟ್ಠಾಸಂ। ತಥಾ **ತಿತ್ತಕಗ್ಗಂ**। **ಅನುಸ್ಸರ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸಾದವಸೇನ ತಂ ತಂ ರಸಂ ಅನುವಿಚಿನ್ತೇನ್ತೋ। **ಗನ್ಥಿತೋ**ತಿ ರಸತಣ್ಹಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ರಸೇ ಗನ್ಥಿತೋ ಬನ್ಧೋ। “ಗಧಿತೋ”ತಿ ಚ ಪಠನ್ತಿ, ಗೇಧಂ ಆಪನ್ನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹದಯಂ ನಾವಬುಜ್ಝತೀ**ತಿ “ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾದಿಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ , ಸಾಸನಸ್ಸ ಹದಯಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾನಂ ಸಮ್ಮದ್ದನರಸತಣ್ಹಾಯ ಗಧಿತೋ ನಾವಬುಜ್ಝತಿ ನ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪಟಿಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸುಭಾನೀತಿ ಸುನ್ದರಾನಿ। **ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲಾನೀ**ತಿ ಮನೋರಮಾನಿ, ಇಟ್ಠಾನಿ। **ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನೀ**ತಿ ಉಪಾದಿಣ್ಣಾನುಪಾದಿಣ್ಣಪ್ಪಭೇದೇ ಫಸ್ಸೇ। **ರತ್ತೋ**ತಿ ರಜ್ಜನಸಭಾವೇನ ರಾಗೇನ ರತ್ತೋ। **ರಾಗಾಧಿಕರಣ**ನ್ತಿ ರಾಗಹೇತು। **ವಿವಿಧಂ ವಿನ್ದತೇ ದುಖ**ನ್ತಿ ರಾಗಪರಿಳಾಹಾದಿವಸೇನ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚ ನಿರಯಸನ್ತಾಪಾದಿವಸೇನ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಞ್ಚ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ।

ಮನಂ ಚೇತೇಹೀತಿ ಮನಞ್ಚ ಏತೇಹಿ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದೀಹಿ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಪ್ಪಭೇದೇಹಿ ಚ। ನನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಂ। **ಸಬ್ಬೇಹೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿಪಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮನಂ, ಮನೋದ್ವಾರಂ, **ಏತೇಹಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ರೂಪಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಪ್ಪಭೇದತೋ ಚ। ತತ್ಥ ಪವತ್ತನಕಪಾಪಕಮ್ಮನಿವಾರಣೇನ **ರಕ್ಖಿತುಂ,** ಗೋಪಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ,

ತತೋ ತಸ್ಸ ಅರಕ್ಖಣತೋ ನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ತಂನಿಮಿತ್ತಂ ದುಕ್ಖಂ **ಅನ್ವೇತಿ,** ಅನುಗಚ್ಛತಿ, ಅನುಗಚ್ಛನ್ತಞ್ಚ ಏತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿಪಿ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದೀಹಿ ಛಟ್ಠಾರಮ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಆರಮ್ಮಣಪ್ಪಚ್ಚಯಭೂತೇಹಿ ಅನುಗಚ್ಛತೀತಿ। ಏತ್ಥ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಂ, ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಅಸಮ್ಪತ್ತಗ್ಗಾಹಿಭಾವತೋ "ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಅನಿವಾರಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಇತರಂ ಸಮ್ಪತ್ತಗ್ಗಾಹೀತಿ "ಗನ್ಧೇ ಚೇ ಪಟಿಸೇವತೀ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥಾಪಿ ಚ ರಸತಣ್ಹಾ ಚ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬತಣ್ಹಾ ಚ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸೇಸತೋ ಬಲವತೀತಿ "ರಸತಣ್ಹಾಯ ಗಧಿತೋ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಿ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋತಿ" ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಅಗುತ್ತದ್ವಾರಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಛಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಛಸುಪಿ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಅಸಂವರನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕದುಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸ್ವಾಯಮಸಂವರೋ ಯಸ್ಮಾ ಸರೀರಸಭಾವಾನವಬೋಧೇನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸರೀರಸಭಾವಂ ವಿಚಿನನ್ತೋ **"ಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಸಮ್ಪುಣ್ಣ"**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಸರೀರಂ ನಾಮೇತಂ ಪುಬ್ಬೇನ ಲೋಹಿತೇನ ಚ **ಸಮ್ಪುಣ್ಣಂ** ಭರಿತಂ ಅಞ್ಞೇನ ಚ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಾದಿನಾ ಬಹುನಾ ಕುಣಪೇನ, ತಯಿದಂ ನರವೀರೇನ ನರೇಸು ಛೇಕೇನ ಸಿಪ್ಪಾಚರಿಯೇನ ಕತಂ ವಗ್ಗು ಮಟ್ಠಂ ಲಾಖಾಪರಿಕಮ್ಮಾದಿನಾ ಚಿತ್ತಿತಂ, ಅನ್ತೋ ಪನ ಗೂಥಾದಿಅಸುಚಿಭರಿತಂ ಸಮುಗ್ಗಂ ವಿಯ ಛವಿಮತ್ತಮನೋಹರಂ ಬಾಲಜನಸಮ್ಮೋಹಂ ದುಕ್ಖಸಭಾವತಾಯ ನಿರಯಾದಿದುಕ್ಖತಾಪನತೋ ಚ **ಕಟುಕಂ,** ಪರಿಕಪ್ಪಸಮ್ಭವೇನ ಅಮೂಲಕೇನ ಅಸ್ಸಾದಮತ್ತೇನ ಮಧುರತಾಯ **ಮಧುರಸ್ಸಾದಂ,** ತತೋ ಏವ ಪಿಯಭಾವನಿಬನ್ಧನೇನ **ಪಿಯನಿಬನ್ಧನಂ,** ದುಸ್ಸಹತಾಯ ಅಪ್ಪತೀತತಾಯ ಚ **ದುಖಂ,** ಈದಿಸೇ ಸರೀರೇ ಅಸ್ಸಾದಲೋಭೇನ ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚನುಭುಯ್ಯಮಾನಂ ಅನವಬುಜ್ಝನ್ತೋ ಲೋಕೋ ಮಧುರಗಿದ್ಧೋ ಖುರಧಾರಾಲೇಹಕಪುರಿಸೋ ವಿಯ ದಟ್ಠಬ್ಬೋತಿ।

ಇದಾನಿ ಏತೇ ಚಕ್ಖಾದೀನಂ ಗೋಚರಭೂತಾ ರೂಪಾದಯೋ ವುತ್ತಾ, ತೇ ವಿಸೇಸತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಪಟಿಬದ್ಧಾ ಕಮನೀಯಾತಿ ತತ್ಥ ಸಂವರೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಇತ್ಥಿರೂಪೇ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಇತ್ಥಿರೂಪೇ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕರೂಪಾಯತನಸಙ್ಖಾತೇ ವಣ್ಣೇ। ಅಪಿ ಚ ಯೋ ಕೋಚಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿವತ್ಥಸ್ಸ ಅಲಙ್ಕಾರಸ್ಸ ವಾ ಗನ್ಧವಣ್ಣಕಾದೀನಂ ವಾ ಪಿಳನ್ಧನಮಾಲಾನಂ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಣ್ಣೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಭಾವಾಯ ಉಪಕಪ್ಪತಿ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ "ಇತ್ಥಿರೂಪ"ನ್ತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಇತ್ಥಿಸರೇ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಗೀತಲಪಿತಹಸಿತರುದಿತಸದ್ದೇ। ಅಪಿ ಚ ಇತ್ಥಿಯಾ ನಿವತ್ಥವತ್ಥಸ್ಸಪಿ ಅಲಙ್ಕತಅಲಙ್ಕಾರಸ್ಸಪಿ ಇತ್ಥಿಪಯೋಗನಿಪ್ಫಾದಿತಾ ವೇಣುವೀಣಾಸಙ್ಖಪಣವಾದೀನಮ್ಪಿ ಸದ್ದಾ ಇಧ ಇತ್ಥಿಸರಗ್ಗಹಣೇನ ಗಹಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಬ್ಬೋಪೇಸೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಆಕಡ್ಢತೀತಿ। "ಇತ್ಥಿರಸೇ"ತಿ ಪನ ಪಾಳಿಯಾ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕರಸಾಯತನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಿಂಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವಿತಾದಿವಸೇನ ಅಸ್ಸವರಸೋ ಚೇವ ಪರಿಭೋಗರಸೋ ಚ ಇತ್ಥಿರಸೋತಿ ಏಕೇ। ಯೋ ಪನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಓಟ್ಠಮಂಸಸಮ್ಮಕ್ಖಿತಖೇಳಾದಿರಸೋ, ಯೋ ಚ ತಾಯ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದಿನ್ನಯಾಗುಭತ್ತಾದೀನಂ ರಸೋ, ಸಬ್ಬೋಪೇಸೋ "ಇತ್ಥಿರಸೋ"ತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಪಿ ಚ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸೋ, ಇತ್ಥಿಸರೀರಾರೂಳ್ಹಾನಂ ವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರಮಾಲಾದೀನಂ ಫಸ್ಸೋ "ಇತ್ಥಿಫೋಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತ್ವೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಯೇಸಂ ಇತ್ಥಿರೂಪೇ ಇತ್ಥಿಸರೇತಿ ಪಾಳಿ, ತೇಸಂ ಅಪಿ-ಸದ್ದೇನ ಇತ್ಥಿರಸಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಇತ್ಥಿಗನ್ಧೇಸೂ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನಿಕಗನ್ಧಾಯತನೇಸು। ಇತ್ಥಿಯಾ ಸರೀರಗನ್ಧೋ ನಾಮ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ। ಏಕಚ್ಚಾ ಹಿ ಇತ್ಥೀ ಅಸ್ಸಗನ್ಧಿನೀ ಹೋತಿ, ಏಕಚ್ಚಾ ಮೇಣ್ಡಗನ್ಧಿನೀ, ಏಕಚ್ಚಾ ಸೇದಗನ್ಧಿನೀ, ಏಕಚ್ಚಾ ಸೋಣಿತಗನ್ಧಿನೀ, ತಥಾಪಿ ತಾಸು ಅನ್ಧಬಾಲೋ ರಜ್ಜತೇವ। ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಪನ ಇತ್ಥಿರತನಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ, ಅಯಂ ನ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಹೋತೀತಿ, ಇತ್ಥಿಯಾ ಸರೀರೇ ಆರೂಳ್ಹೋ ಆಗನ್ತುಕೋ ಅನುಲಿಮ್ಪನಾದಿಗನ್ಧೋ "ಇತ್ಥಿಗನ್ಧೋ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸಾರತ್ತೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ರತ್ತೋ ಗಧಿತೋ ಮುಚ್ಛಿತೋ, ಇದಂ ಪನ ಪದಂ "ಇತ್ಥಿರೂಪೇ"ತಿಆದೀಸುಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ವಿವಿಧಂ ವಿನ್ದತೇ ದುಖ**ನ್ತಿ ಇತ್ಥಿರೂಪಾದೀಸು ಸರಾಗನಿಮಿತ್ತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ವಧಬನ್ಧನಾದಿವಸೇನ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಂ ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಾದಿವಸೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಟಿಲಭತಿ।

ಇತ್ಥಿಸೋತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನೀತಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅನವಸೇಸಾನಿ ಪಞ್ಚ ತಣ್ಹಾಸೋತಾನಿ ಸನ್ದನ್ತಿ। **ಪಞ್ಚಸೂತಿ** ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಞ್ಚಸು ದ್ವಾರೇಸು। **ತೇಸನ್ತಿ** ತೇಸಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸೋತಾನಂ। **ಆವರಣನ್ತಿ** ಸಂವರಣಂ, ಯಥಾ ಅಸಂವರೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಸಂವರಂ ಪವತ್ತೇತುಂ ಯೋ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಸೋ **ವೀರಿಯವಾ** ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ರೂಪಾದಿಗೋಚರೇ ಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಸೋ ಅತ್ಥವಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸೋ ಅತ್ಥವಾ ಸೋ ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ, ಸೋ ದಕ್ಖೋ ಸೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋತಿ** ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಅತ್ಥವಾ, ಬುದ್ಧಿಮಾ, ಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ, ಧಮ್ಮೇ ದಕ್ಖೋ, ಧಮ್ಮೇ ಛೇಕೋ, ಅನಲಸೋ ವಾ ವಿಚಕ್ಖಣೋ ಇತಿ ಕತ್ತಬ್ಬತಾಸು ಕುಸಲೋ ನಾಮ। **ಕರೇಯ್ಯ ರಮಮಾನೋಪಿ, ಕಿಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮತ್ಥಸಂಹಿತನ್ತಿ** ಗೇಹರತಿಯಾ ರಮಮಾನೋಪಿ ಧಮ್ಮತ್ಥಸಂಹಿತಂ ಧಮ್ಮತೋ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಅನಪೇತಮೇವ ತಂ ತಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ। ಅನುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಭೋಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದನಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪರಿಪಾಲನಂ, ಪರಿಭೋಗಞ್ಚ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ, ಅವಿರೋಧೇನ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ, ಅಬಾಧನೇನ, ತಿವಗ್ಗತ್ಥಂ ಅನುಯುಞ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ । ಅಯಞ್ಚ ನಯೋ ಯೇಸಂ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಅವಿರೋಧೇನ ತಿವಗ್ಗತ್ಥಸ್ಸ ವಸೇನ ವತ್ತತಿ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಮಹಾರಾಜಾದೀನಂ ವಿಯ, ತೇಸಂ ವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ನ ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ವಸೇನಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಅಥೋ ಸೀದತಿ ಸಞ್ಞುತ್ತನ್ತಿ ಯದಿ ಇಧಲೋಕೇ ಸುಪಸಂಹಿತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಅತ್ಥಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಂ। **ವಜ್ಜೇ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿರತ್ಥಕನ್ತಿ** ಸಮ್ಪರಾಯಿಕತ್ಥರಹಿತಂ ಅನತ್ಥುಪಸಂಹಿತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಸಚೇಪಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಯ್ಯ ಪರಿಚ್ಚಜೇಯ್ಯ। **ನ ತಂ ಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತ್ವಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಚಕ್ಖಣೋತಿ** ಸತಿಅವಿಪ್ಪವಾಸೇನ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ವಿಚಾರಣಪಞ್ಞಾಸಮ್ಭವೇನ ವಿಚಕ್ಖಣೋ ಅನತ್ಥುಪಸಂಹಿತಂ, ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಮಯಾ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಮಞ್ಞಿತ್ವಾ ವಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ।

ವಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪನ **ಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೇನ ಸಞ್ಞುತ್ತಂ, ಯಾ ಚ ಧಮ್ಮಗತಾ ರತಿ। ತಂ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತೇಥಾತಿ** ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಪ್ಪಭೇದೇನ ಅತ್ಥೇನ ಹಿತೇನ ಸಂಯುತ್ತಂ ತದುಭಯಹಿತಾವಹಂ, ಯಾ ಚ ಅಧಿಕುಸಲಧಮ್ಮಗತಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸಹಿತಾ ರತಿ, ತದುಭಯಂ ಸಮ್ಮಾ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ಪರಿಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ವತ್ತೇಯ್ಯ। “ಸಬ್ಬಂ ರತಿಂ ಧಮ್ಮರತಿ ಜಿನಾತೀ”ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೫೪) ವಚನತೋ ಸಾ ಹಿ ಏಕಂಸೇನ ಉತ್ತಮತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಪನತೋ ಉತ್ತಮಾ ರತಿ ನಾಮ।

ಯಂ ಪನ ಕಾಮರತಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿರತ್ಥಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸಾ ಅನತ್ಥುಪಸಂಹಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಉಚ್ಚಾವಚೇಹೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಉಚ್ಚಾವಚೇಹೀತಿ** ಮಹನ್ತೇಹಿ ಚೇವ ಖುದ್ದಕೇಹಿ ಚ। **ಉಪಾಯೇಹೀತಿ** ನಯೇಹಿ। **ಪರೇಸಮಭಿಜಿಗೀಸತೀತಿ** ಪರೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಆಹರಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಪರೇ ವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಹಾಪೇತಿ, ಜಿನಾಪೇತಿ ಪರಂ ಹನ್ತ್ವಾ, ವಧಿತ್ವಾ ಅಥ ಸೋಚಯಿತ್ವಾ, ಆಲೋಪತಿ ಸಾಹಸಾ ಯೋ ಪರೇಸಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಮಹೇತು ಪರೇ ಹನನ್ತೋ, ಘಾತೇನ್ತೋ, ಸೋಚೇನ್ತೋ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದಸನ್ಧಿರುಹನಪಸಯ್ಹಾವಹಾರಾದೀಹಿ ನಾನುಪಾಯೇಹಿ ಪರೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಹರಿತುಂ ವಾಯಮನ್ತೋ ಸಾಹಸಾಕಾರಂ ಕರೋತಿ, ಆಲೋಪತಿ, ಜಿಗೀಸತಿ ಸಾಪತೇಯ್ಯವಸೇನ ಪರೇ ಹಾಪೇತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಕಾಮರತಿಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಅನತ್ಥುಪಸಂಹಿತಂ ಏಕನ್ತನಿಹೀನನ್ತಿ। ಏತೇನ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ಧಮ್ಮಗತಾಯ ರತಿಯಾ ಏಕಂಸತೋ ಉತ್ತಮಭಾವಂಯೇವ ವಿಭಾವೇತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಂ “ತೇಸಮಾವರಣಂ ಕಾತುಂ ಯೋ ಸಕ್ಕೋತೀ”ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಆವರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಉಪಾಯೇನ ಸಹ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ “**ತಚ್ಛನ್ತೋ ಆಣಿಯಾ ಆಣಿಂ , ನಿಹನ್ತಿ ಬಲವಾ ಯಥಾ**”ತಿ ಆಹ। ಯಥಾ **ಬಲವಾ** ಕಾಯಬಲೇನ, ಞಾಣಬಲೇನ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಚ್ಛಕೋ ರುಕ್ಖದಣ್ಡಗತಂ ಆಣಿಂ ನೀಹರಿತುಕಾಮೋ ತತೋ ಬಲವತಿಂ ಆಣಿಂ ಕೋಟೇನ್ತೋ ತತೋ ನೀಹರತಿ, ತಥಾ ಕುಸಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖಾದೀನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಬಲೇನ ನಿಹನ್ತುಕಾಮೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಏವ ನಿಹನ್ತಿ।

ಕತಮೇಹಿ ಪನಾತಿ ಆಹ “ಸದ್ಧ”ನ್ತಿಆದಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಅಧಿಮೋಕ್ಖಲಕ್ಖಣಂ ಸದ್ಧಂ, ಪಗ್ಗಹಲಕ್ಖಣಂ ವೀರಿಯಂ, ಅವಿಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ ಸಮಾಧಿಂ, ಉಪಟ್ಠಾನಲಕ್ಖಣಂ ಸತಿಂ, ದಸ್ಸನಲಕ್ಖಣಂ ಪಞ್ಞನ್ತಿ ಇಮಾನಿಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಪರಿಪಾಚಕಾನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇನ್ತೋ ವಡ್ಢೇನ್ತೋ ಏತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಚಕ್ಖಾದೀನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಅನುನಯಪಟಿಘಾದಿಕಿಲೇಸುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ದ್ವಾರಭಾವವಿಹನೇನ ಹನ್ತ್ವಾ, ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ತದುಪನಿಸ್ಸಯೇ ಕಿಲೇಸೇ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ, ತತೋ ಏವ ಅನೀಘೋ ನಿದ್ದುಕ್ಖೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಪರಿನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ಯಾತಿ ಉಪಗಚ್ಛತೀತಿ।

ಸೋ ಅತ್ಥವಾತಿ ಸೋ ಯಥಾವುತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಉತ್ತಮತ್ಥೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಅತ್ಥವಾ, ತಂ ಸಮ್ಪಾಪಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಠಿತತ್ತಾ **ಧಮ್ಮಟ್ಠೋ। ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ** ಅನವಸೇಸೇನ ವಿಧಿನಾ ಅನವಸೇಸಂ **ಬುದ್ಧಸ್ಸ** ಭಗವತೋ ವಾಕ್ಯಭೂತಂ ಅನುಸಾಸನಿಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ತತೋ ಏವ **ಸೋ ನರೋ** ಉತ್ತಮಪುರಿಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಞ್ಚ **ಏಧತಿ,** ಬ್ರೂಹೇತಿ, ವಡ್ಢೇತೀತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೇನ ಅತ್ತನೋ ಚಿನ್ತಿತಾಕಾರವಿಭಾವನಾವಸೇನ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಕಾಸಿತತ್ತಾ ಇದಮೇವ ಚಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ತೇಲಕಾನಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಚಿರರತ್ತಂ ವತಾತಾಪೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ತೇಲಕಾನಿತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸತ್ಥು ಅಭಿಜಾತಿತೋ ಪುರೇತರಂಯೇವ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ತೇಲಕಾನೀ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಕಾಮೇ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಘರಾವಾಸಂ ಪಹಾಯ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿವಟ್ಟಜ್ಝಾಸಯೋ “ಕೋ ಸೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಲೋಕೇ”ತಿಆದಿನಾ ವಿಮೋಕ್ಖಪರಿಯೇಸನಂ ಚರಮಾನೋ ತೇ ತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛತಿ, ತೇ ನ ಸಮ್ಪಾಯನ್ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಅನಾರಾಧಿತಚಿತ್ತೋ ವಿಚರತಿ। ಅಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತಿ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ಲೋಕಹಿತಂ ಕರೋನ್ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ತದನುಸಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಅನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ -

೭೪೭“ಚಿರರತ್ತಂ ವತಾತಾಪೀ, ಧಮ್ಮಂ ಅನುವಿಚಿನ್ತಯಂ।
ಸಮಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಾಲತ್ಥಂ, ಪುಚ್ಛಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ॥

೭೪೮“ಕೋ ಸೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಲೋಕೇ, ಕೋ ಪತ್ತೋ ಅಮತೋಗಧಂ।
ಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಮಿ, ಪರಮತ್ಥವಿಜಾನನಂ॥

೭೪೯“ಅನ್ತೋವಙ್ಕಗತೋ ಆಸಿ, ಮಚ್ಛೋವ ಘಸಮಾಮಿಸಂ।
ಬದ್ಧೋ ಮಹಿನ್ದಪಾಸೇನ, ವೇಪಚಿತ್ಯಸುರೋ ಯಥಾ॥

೭೫೦“ಅಞ್ಛಾಮಿ ನಂ ನ ಮುಞ್ಚಾಮಿ, ಅಸ್ಮಾ ಸೋಕಪರಿದ್ದವಾ।
ಕೋ ಮೇ ಬನ್ಧಂ ಮುಞ್ಚಂ ಲೋಕೇ, ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ವೇದಯಿಸ್ಸತಿ॥

೭೫೧‘‘ಸಮಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಕಂ, ಆದಿಸನ್ತಂ ಪಭಙ್ಗುನಂ।
ಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಮಿ, ಜರಾಮಚ್ಚುಪವಾಹನಂ॥

೭೫೨‘‘ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಕಙ್ಖಾಗನ್ಥಿತಂ, ಸಾರಮ್ಭಬಲಸಞ್ಞುತಂ।
ಕೋಧಪ್ಪತ್ತಮನತ್ಥದ್ಧಂ, ಅಭಿಜಪ್ಪಪ್ಪದಾರಣಂ॥

೭೫೩‘‘ತಣ್ಹಾಧನುಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ದ್ವೇ ಚ ಪನ್ನರಸಾಯುತಂ।
ಪಸ್ಸ ಓರಸಿಕಂ ಬಾಳ್ಹಂ, ಭೇತ್ವಾನ ಯದಿ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೭೫೪‘‘ಅನುದಿಟ್ಠೀನಂ ಅಪ್ಪಹಾನಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪಪರತೇಜಿತಂ।
ತೇನ ವಿದ್ಧೋ ಪವೇಧಾಮಿ, ಪತ್ತಂವ ಮಾಲುತೇರಿತಂ॥

೭೫೫‘‘ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೇ ಸಮುಟ್ಠಾಯ, ಖಿಪ್ಪಂ ಪಚ್ಚತಿ ಮಾಮಕಂ।
ಛಫಸ್ಸಾಯತನೀ ಕಾಯೋ, ಯತ್ಥ ಸರತಿ ಸಬ್ಬದಾ॥

೭೫೬‘‘ತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತೇಕಿಚ್ಛಂ, ಯೋ ಮೇತಂ ಸಲ್ಲಮುದ್ಧರೇ।
ನಾನಾರಜ್ಜೇನ ಸತ್ಥೇನ, ನಾಞ್ಞೇನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತಂ॥

೭೫೭‘‘ಕೋ ಮೇ ಅಸತ್ಥೋ ಅವಣೋ, ಸಲ್ಲಮಬ್ಭನ್ತರಪಸ್ಸಯಂ।
ಅಹಿಂಸಂ ಸಬ್ಬಗತ್ತಾನಿ, ಸಲ್ಲಂ ಮೇ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸತಿ॥

೭೫೮‘‘ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿ ಹಿ ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ, ವಿಸದೋಸಪ್ಪವಾಹಕೋ।
ಗಮ್ಭೀರೇ ಪತಿತಸ್ಸ ಮೇ, ಥಲಂ ಪಾಣಿಞ್ಚ ದಸ್ಸಯೇ॥

೭೫೯‘‘ರಹದೇಹಮಸ್ಮಿ ಓಗಾಳ್ಹೋ, ಅಹಾರಿಯರಜಮತ್ತಿಕೇ।
ಮಾಯಾಉಸೂಯಸಾರಮ್ಭ, ಥಿನಮಿದ್ಧಮಪತ್ಥಟೇ॥

೭೬೦‘‘ಉದ್ಧಚ್ಚಮೇಘಥನಿತಂ, ಸಂಯೋಜನವಲಾಹಕಂ।
ವಾಹಾ ವಹನ್ತಿ ಕುದ್ದಿಟ್ಠಿಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ರಾಗನಿಸ್ಸಿತಾ॥

೭೬೧‘‘ಸವನ್ತಿ ಸಬ್ಬಧಿ ಸೋತಾ, ಲತಾ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜ ತಿಟ್ಠತಿ।
ತೇ ಸೋತೇ ಕೋ ನಿವಾರೇಯ್ಯ, ತಂ ಲತಂ ಕೋ ಹಿ ಛೇಚ್ಛತಿ॥

೭೬೨‘‘ವೇಲಂ ಕರೋಥ ಭದ್ದನ್ತೇ, ಸೋತಾನಂ ಸನ್ನಿವಾರಣಂ।
ಮಾ ತೇ ಮನೋಮಯೋ ಸೋತಾ, ರುಕ್ಖಂವ ಸಹಸಾ ಲುವೇ॥

೭೬೩‘‘ಏವಂ ಮೇ ಭಯಜಾತಸ್ಸ, ಅಪಾರಾ ಪಾರಮೇಸತೋ।
ತಾಣೋ ಪಞ್ಞಾವುಧೋ ಸತ್ಥಾ, ಇಸಿಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತೋ॥

೭೬೪‘‘ಸೋಪಾನಂ ಸುಗತಂ ಸುದ್ಧಂ, ಧಮ್ಮಸಾರಮಯಂ ದಳ್ಹಂ।

ಪಾದಾಸಿ ವುಯ್ಹಮಾನಸ್ಸ, ಮಾ ಭಾಯೀತಿ ಚ ಮಬ್ರವಿ॥

೭೬೫॥“ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪಾಸಾದಂ, ಆರುಯ್ಹ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಸಂ।
ಯಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸಂ, ಸಕ್ಕಾಯಾಭಿರತಂ ಪಜಂ॥

೭೬೬॥“ಯದಾ ಚ ಮಗ್ಗಮದ್ದಕ್ಖಿಂ, ನಾವಾಯ ಅಭಿರೂಹನಂ।
ಅನಧಿಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತಾನಂ, ತಿತ್ಥಮದ್ದಕ್ಖಿಮುತ್ತಮಂ॥

೭೬೭॥“ಸಲ್ಲಂ ಅತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಭವನೇತ್ತಿಪ್ಪಭಾವಿತಂ।
ಏತೇಸಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಾಯ, ದೇಸೇಸಿ ಮಗ್ಗಮುತ್ತಮಂ॥

೭೬೮॥“ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತಂ , ಚಿರರತ್ತಮಧಿಟ್ಠಿತಂ।
ಬುದ್ಧೋ ಮೇಪಾನುದೀ ಗನ್ಥಂ, ವಿಸದೋಸಪ್ಪವಾಹನೋ”ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಚಿರರತ್ತಂ ವತಾತಿ** ಚಿರಕಾಲಂ ವತ। **ಆತಾಪೀತಿ** ವೀರಿಯವಾ ವಿಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮಪರಿಯೇಸನೇ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ। **ಧಮ್ಮಂ ಅನುವಿಚಿನ್ತಯನ್ತಿ** “ಕೀದಿಸೋ ನು ಖೋ ವಿಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮೋ, ಕಥಂ ವಾ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬೋ”ತಿ ವಿಮುತ್ತಿಧಮ್ಮಂ ಅನುವಿಚಿನನ್ತೋ ಗವೇಸನ್ತೋ। **ಸಮಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಾಲತ್ಥಂ, ಪುಚ್ಛಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತಿ** ತೇ ತೇ ನಾನಾತಿತ್ಥಿಯೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವಿಮುತ್ತಿಧಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ಪಕತಿಯಾ ಅನುಪಸನ್ತಸಭಾವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮಂ ವೂಪಸಮಭೂತಂ ವಟ್ಟದುಕ್ಖವಿಸ್ಸರಣಂ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ನಾಲತ್ಥಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕೋ ಸೋ ಪಾರಙ್ಗತೋತಿಆದಿ ಪುಚ್ಛಿತಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಕೋ ಸೋ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಲೋಕೇತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ತಿತ್ಥಕಾರಪಟಿಞ್ಞೇಸು ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಸು ಕೋ ನು ಖೋ ಸೋ ಸಂಸಾರಸ್ಸ ಪಾರಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಉಪಗತೋ। **ಕೋ ಪತ್ತೋ ಅಮತೋಗಧನ್ತಿ** ನಿಬ್ಬಾನಪತಿಟ್ಠಂ ವಿಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಂ ಕೋ ಪತ್ತೋ ಅಧಿಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಮೀತಿ** ಕಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಓವಾದಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮಿ। **ಪರಮತ್ಥವಿಜಾನನನ್ತಿ** ಪರಮತ್ಥಸ್ಸ ವಿಜಾನನಂ, ಅವಿಪರೀತಪ್ಪವತ್ತಿನಿವತ್ತಿಯೋ ಪವೇದೇನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನ್ತೋವಙ್ಕಗತೋ ಆಸೀತಿ ವಙ್ಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಮನೋವಙ್ಕಭಾವತೋ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಾ ಕಿಲೇಸಾ, ಅನ್ತೋತಿ ಪನ ಹದಯವಙ್ಕಸ್ಸ ಅನ್ತೋ, ಹದಯಬ್ಭನ್ತರಗತಕಿಲೇಸವಙ್ಕೋ ವಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಚ್ಛೋವ ಘಸಮಾಮಿಸನ್ತಿ** ಆಮಿಸಂ ಘಸನ್ತೋ ಖಾದನ್ತೋ ಮಚ್ಛೋ ವಿಯ, ಗಿಲಬಳಿಸೋ ಮಚ್ಛೋ ವಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಬದ್ಧೋ ಮಹಿನ್ದಪಾಸೇನ, ವೇಪಚಿತ್ಯಸುರೋ ಯಥಾತಿ** ಮಹಿನ್ದಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಪಾಸೇನ ಬದ್ಧೋ ಯಥಾ ವೇಪಚಿತ್ತಿ ಅಸುರಿನ್ದೋ ಅಸೇರಿವಿಹಾರೀ ಮಹಾದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತೋ, ಏವಮಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಪಾಸೇನ ಬದ್ಧೋ ಆಸಿಂ, ಅಸೇರಿವಿಹಾರೀ ಮಹಾದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಞ್ಛಾಮೀತಿ ಆಕಡ್ಢಾಮಿ। ನನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಪಾಸಂ। **ನ ಮುಞ್ಚಾಮೀತಿ** ನ ಮೋಚೇಮಿ। **ಅಸ್ಮಾ ಸೋಕಪರಿದ್ದವಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಾ ಸೋಕಪರಿದೇವವಟ್ಟತೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾಪಾಸೇನ ಬದ್ಧೋ ಮಿಗೋ ಸೂಕರೋ ವಾ ಮೋಚನುಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಪರಿಪ್ಫನ್ದಮಾನೋ ತಂ ಆವಿಞ್ಛನ್ತೋ ಬನ್ಧನಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋತಿ, ಏವಂ ಅಹಂ ಪುಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸಪಾಸೇನ ಪಟಿಮುಕ್ಕೋ ಮೋಚನುಪಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೋ ಕಾಯಸಞ್ಚೇತನಾದಿವಸೇನ ಪರಿಪ್ಫನ್ದಮಾನೋ ತಂ ನ ಮೋಚೇಸಿಂ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ತಂ ದಳ್ಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸೋಕಾದಿನಾ ಪರಂ ಕಿಲೇಸಂ ಏವ ಪಾಪುಣಿನ್ತಿ। **ಕೋ ಮೇ ಬನ್ಧಂ ಮುಞ್ಚಂ ಲೋಕೇ, ಸಮ್ಬೋಧಿಂ ವೇದಯಿಸ್ಸತೀತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಏತಂ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧನೇನ ಬನ್ಧಂ ಮುಞ್ಚನ್ತೋ ಸಮ್ಬುಜ್ಝತಿ ಏತೇನಾತಿ “ಸಮ್ಬೋಧೀ”ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ

ವಿಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗಂ ಕೋ ಮೇ ವೇದಯಿಸ್ಸತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಬನ್ಧಮುಞ್ಚ"ನ್ತಿಪಿ ಪಠನ್ತಿ, ಬನ್ಧಾ, ಬನ್ಧಸ್ಸ ವಾ ಮೋಚಕಂ ಸಮ್ಬೋಧಿನ್ತಿ ಯೋಜನಾ।

ಆದಿಸನ್ತನ್ತಿ ದೇಸೇನ್ತಂ। **ಪಭಙ್ಗುನ**ನ್ತಿ ಪಭಞ್ಜನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಿದ್ಧಂಸನಂ , ಪಭಙ್ಗುನಂ ವಾ ಧಮ್ಮಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಆದಿಸನ್ತಂ ಕಥೇನ್ತಂ ಜರಾಯ ಮಚ್ಚುನೋ ಚ ಪವಾಹನಂ ಕಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಮಿ। "ಪಟಿಪಜ್ಜಾಮೀ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಸೋ ಏವತ್ಥೋ। **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಕಙ್ಖಾಗನ್ಥಿತ**ನ್ತಿ "ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಮತೀತಮದ್ಧಾನ"ನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾಯ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦) ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಆಸಪ್ಪನಪರಿಸಪ್ಪನಾಕಾರವುತ್ತಿಯಾ ಕಙ್ಖಾಯ ಚ ಗನ್ಥಿತಂ। **ಸಾರಮ್ಭಬಲಸಞ್ಞುತ**ನ್ತಿ ಕರಣುತ್ತರಿಯಕರಣಲಕ್ಖಣೇನ ಬಲಪ್ಪತ್ತೇನ ಸಾರಮ್ಭೇನ ಯುತ್ತಂ। **ಕೋಧಪ್ಪತ್ತಮನತ್ಥದ್ಧ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕೋಧೇನ ಯುತ್ತಮನಸಾ ಥದ್ಧಭಾವಂ ಗತಂ ಅಭಿಜಪ್ಪಪ್ಪದಾರಣಂ। ಇಚ್ಛಿತಾಲಾಭಾದಿವಸೇನ ಹಿ ತಣ್ಹಾ ಸತ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ಪದಾಲೇನ್ತೀ ವಿಯ ಪವತ್ತತಿ। ದೂರೇ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ವಿಜ್ಝನುಪಾಯತಾಯ ತಣ್ಹಾವ ಧನು ಸಮುಪತಿಟ್ಠತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ **ತಣ್ಹಾಧನುಸಮುಟ್ಠಾನಂ,** ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ। ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ವೀಸತಿವತ್ಥುಕಾ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ದಸವತ್ಥುಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀತಿ ತಿಂಸಪ್ಪಭೇದಂ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **"ದ್ವೇ ಚ ಪನ್ನರಸಾಯುತ"**ನ್ತಿ, ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪನ್ನರಸಭೇದವನ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಸ್ಸ ಓರಸಿಕಂ ಬಾಳ್ಹಂ, ಭೇತ್ವಾನ ಯದಿ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಯಂ ಉರಸಮ್ಬನ್ಧನೀಯತಾಯ ಓರಸಿಕಂ ಬಾಳ್ಹಂ ಬಲವತರಂ ಭೇತ್ವಾನ ಹದಯಂ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಹದಯೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ಪಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಆಲಪತಿ।

ಅನುದಿಟ್ಠೀನಂ ಅಪ್ಪಹಾನನ್ತಿ ಅನುದಿಟ್ಠಿಭೂತಾನಂ ಸೇಸದಿಟ್ಠೀನಂ ಅಪ್ಪಹಾನಕಾರಣಂ। ಯಾವ ಹಿ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ ಸನ್ತಾನತೋ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂ ಅಪ್ಪಹಾನಮೇವಾತಿ। **ಸಙ್ಕಪ್ಪಪರತೇಜಿತ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪೇನ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕೇನ ಪರೇ ಪರಜನೇ ನಿಸ್ಸಯಲಕ್ಖಣಂ ಪತಿಪತಿತೇ ತೇಜಿತಂ ಉಸ್ಸಾಹಿತಂ। **ತೇನ ವಿದ್ಧೋ ಪವೇಧಾಮೀ**ತಿ ತೇನ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲೇನ ಯಥಾ ಹದಯಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ವಿದ್ಧೋ ಪವೇಧಾಮಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪಾಮಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಾದಿವಸೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪರಿವಟ್ಟಾಮಿ। **ಪತ್ತಂವ ಮಾಲುತೇರಿತ**ನ್ತಿ ಮಾಲುತೇನ ವಾಯುನಾ ಏರಿತಂ ವಣ್ಟತೋ ಮುತ್ತಂ ದುಮಪತ್ತಂ ವಿಯ।

ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೇ ಸಮುಟ್ಠಾಯಾತಿ ಯಥಾ ಲೋಕೇ ಸಲ್ಲಂ ನಾಮ ಬಾಹಿರತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ನಿಮ್ಮಥೇತ್ವಾ ಬಾಧತಿ, ನ ಏವಮಿದಂ। ಇದಂ ಪನ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೇ ಮಮ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಮುಟ್ಠಾಯ ಸೋ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತೋ ಛಫಸ್ಸಾಯತನಕಾಯೋ ಯಥಾ **ಖಿಪ್ಪಂ** ಸೀಘಂ **ಪಚ್ಚತಿ,** ಡಯ್ಹತಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಅಗ್ಗಿ ವಿಯ ಸನಿಸ್ಸಯಡಾಹಕೋ ತಂಯೇವ **ಮಾಮಕಂ** ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಡಹನ್ತೋ ಯತ್ಥ ಉಪ್ಪನ್ನೋ, ತತ್ಥೇವ **ಸರತಿ** ಪವತ್ತತಿ।

ತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ ತೇಕಿಚ್ಛನ್ತಿ ತಾದಿಸಾಯ ತಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಯುತ್ತತಾಯ ತೇಕಿಚ್ಛಂ ಸಲ್ಲಕತ್ತಂ ಭಿಸಕ್ಕಂ ತಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। **ಯೋ ಮೇತಂ ಸಲ್ಲಮುದ್ಧರೇ**ತಿ ಯೋ ಭಿಸಕ್ಕೋ ಏತಂ ದಿಟ್ಠಿಸಲ್ಲಂ ಕಿಲೇಸಸಲ್ಲಞ್ಚ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ, ಉದ್ಧರನ್ತೋ ಚ **ನಾನಾರಜ್ಜೇನ** ರಜ್ಜುಸದಿಸಸಙ್ಖಾತಾಯ ಏಸನಿಸಲಾಕಾಯ ಪವೇಸೇತ್ವಾನ **ಸತ್ಥೇನ** ಕನ್ತಿತ್ವಾ **ನಾಞ್ಞೇನ** ಮನ್ತಾಗದಪ್ಪಯೋಗೇನ **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತಂ** ಸಲ್ಲಂ ತಿಕಿಚ್ಛಿತುಂ ಸಕ್ಕಾತಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಿತನ್ತಿ, ಚ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಮೇತಂ। ಸಬ್ಬಸ್ಸಪಿ ಕಿಲೇಸಸಲ್ಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಸತ್ಥೋತಿ ಸತ್ಥರಹಿತೋ। **ಅವಣೋ**ತಿ ವಣೇನ ವಿನಾ। **ಅಬ್ಭನ್ತರಪಸ್ಸಯ**ನ್ತಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಸಙ್ಖಾತಂ ಹದಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಂ। **ಅಹಿಂಸ**ನ್ತಿ ಅಪೀಳೇನ್ತೋ। "ಅಹಿಂಸಾ"ತಿ ಚ ಪಾಠೋ, ಅಹಿಂಸಾಯ ಅಪೀಳನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ – ಕೋ ನು ಖೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಸತ್ಥಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಣಞ್ಚ ಅಕರೋನ್ತೋ ತತೋ ಏವ ಸಬ್ಬಗತ್ತಾನಿ ಅಬಾಧೇನ್ತೋ ಮಮ ಹದಯಬ್ಭನ್ತರಗತಂ ಪೀಳಾಜನನತೋ ಅನ್ತೋ ತುದನತೋ ಅನ್ತೋ ರುದ್ಧನತೋ ಚ ಪರಮತ್ಥೇನೇವ ಸಲ್ಲಭೂತಂ ಕಿಲೇಸಸಲ್ಲಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಏವಂ ದಸಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತನಾ ಚಿನ್ತಿತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನಪಿ ತಂ ಪಕಾರನ್ತರೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಧಮ್ಮಪ್ಪತಿ ಹಿ ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮಪ್ಪತೀ**ತಿ ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ಧಮ್ಮಹೇತು। **ಹೀ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋ**ತಿ ಸೋ

ಪುಗ್ಗಲೋ ಉತ್ತಮೋ। **ವಿಸದೋಸಪ್ಪವಾಹಕೋತಿ ಯೋ ಮಯ್ಹಂ** ರಾಗಾದಿಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಪವಾಹಕೋ ಉಚ್ಛಿನ್ನಕೋ। **ಗಮ್ಭೀರೇ ಪತಿತಸ್ಸ ಮೇ, ಥಲಂ ಪಾಣಿಞ್ಚ ದಸ್ಸಯೇತಿ** ಕೋ ನು ಖೋ ಅತಿಗಮ್ಭೀರೇ ಸಂಸಾರಮಹೋಘೇ ಪತಿತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ "ಮಾ ಭಾಯೀ"ತಿ ಅಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನಥಲಂ ತಂಸಮ್ಪಾಪಕಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಹತ್ಥಞ್ಚ ದಸ್ಸೇಯ್ಯ।

ರಹದೇಹಮಸ್ಮಿ ಓಗಾಳ್ಹೋತಿ ಮಹತಿ ಸಂಸಾರರಹದೇ ಅಹಮಸ್ಮಿ ಸಸೀಸಂ ನಿಮುಜ್ಜನವಸೇನ ಓತಿಣ್ಣೋ ಅನುಪವಿಟ್ಠೋ। **ಅಹಾರಿಯರಜಮತ್ತಿಕೇತಿ** ಅಪನೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೋ ರಾಗಾದಿರಜೋ ಮತ್ತಿಕಾ ಕದ್ದಮೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಅಹಾರಿಯರಜಮತ್ತಿಕೋ, ರಹದೋ। ತಸ್ಮಿಂ ರಹದಸ್ಮಿಂ। "ಅಹಾರಿಯರಜಮನ್ತಿಕೇ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಅನ್ತಿಕೇ ಠಿತರಾಗಾದೀಸು ದುನ್ನೀಹರಣೀಯರಾಗಾದಿರಜೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸನ್ತದೋಸಪಟಿಚ್ಛಾದನಲಕ್ಖಣಾ **ಮಾಯಾ,** ಪರಸಮ್ಪತ್ತಿಅಸಹನಲಕ್ಖಣಾ **ಉಸೂಯಾ,** ಕರಣುತ್ತರಿಯಕರಣಲಕ್ಖಣೋ **ಸಾರಮ್ಭೋ, ಚಿತ್ತಾಲಸಿಯಲಕ್ಖಣಂ **ಥಿನಂ,** ಕಾಯಾಲಸಿಯಲಕ್ಖಣಂ **ಮಿದ್ಧನ್ತಿ** ಇಮೇ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ ಪತ್ಥಟಾ ಯಂ ರಹದಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಮಾಯಾಉಸೂಯಸಾರಮ್ಭಥಿನಮಿದ್ಧಮಪತ್ಥಟೇ, ಮಕಾರೋ ಚೇತ್ಥ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ ವುತ್ತೋ। ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಇಮೇಹಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಪತ್ಥಟೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉದ್ಧಚ್ಚಮೇಘಥನಿತಂ, ಸಂಯೋಜನವಲಾಹಕನ್ತಿ ವಚನವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಭನ್ತಸಭಾವಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ಮೇಘಥನಿತಂ ಮೇಘಗಜ್ಜಿತಂ ಏತೇಸನ್ತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಮೇಘಥನಿತಾ। ದಸವಿಧಾ ಸಂಯೋಜನಾ ಏವ ವಲಾಹಕಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನವಲಾಹಕಾ। **ವಾಹಾ** ಮಹಾಉದಕವಾಹಸದಿಸಾ ರಾಗನಿಸ್ಸಿತಾ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಅಸುಭಾದೀಸು ಠಿತಾ **ಕುದ್ದಿಟ್ಠಿಂ** ಮಂ **ವಹನ್ತಿ** ಅಪಾಯಸಮುದ್ದಮೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕಡ್ಢನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸವನ್ತಿ ಸಬ್ಬಧಿ ಸೋತಾತಿ ತಣ್ಹಾಸೋತೋ, ದಿಟ್ಠಿಸೋತೋ, ಮಾನಸೋತೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಸೋತೋ, ಕಿಲೇಸಸೋತೋತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚಪಿಸೋತಾ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರಾದೀನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬೇಸು ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಸವನತೋ "ರೂಪತಣ್ಹಾ…ಪೇ॰… ಧಮ್ಮತಣ್ಹಾ"ತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೧೦೪, ೧೩೧) ಸಬ್ಬಭಾಗೇಹಿ ವಾ ಸವನತೋ ಸಬ್ಬಧಿ ಸವನ್ತಿ। **ಲತಾತಿ** ಪಲಿವೇಠನಟ್ಠೇನ ಸಂಸಿಬ್ಬನಟ್ಠೇನ ಲತಾ ವಿಯಾತಿ ಲತಾ, ತಣ್ಹಾ। **ಉಬ್ಭಿಜ್ಜ ತಿಟ್ಠತೀತಿ** ಛಹಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಉಬ್ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ತಿಟ್ಠತಿ। **ತೇ ಸೋತೇತಿ** ತಣ್ಹಾದಿಕೇ ಸೋತೇ ಮಮ ಸನ್ತಾನೇ ಸನ್ದನ್ತೇ ಮಗ್ಗಸೇತುಬನ್ಧನೇನ ಕೋ ಪುರಿಸವಿಸೇಸೋ ನಿವಾರೇಯ್ಯ, **ತಂ ಲತನ್ತಿ** ತಣ್ಹಾಲತಂ, ಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ ಕೋ **ಛೇಚ್ಛತಿ** ಛಿನ್ದಿಸ್ಸತಿ।

ವೇಲಂ ಕರೋಥಾತಿ ತೇಸಂ ಸೋತಾನಂ ವೇಲಂ ಸೇತುಂ ಕರೋಥ ಸನ್ನಿವಾರಣಂ। **ಭದ್ದನ್ತೇತಿ** ಆಲಪನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। **ಮಾ ತೇ ಮನೋಮಯೋ ಸೋತೋತಿ** ಉದಕಸೋತೋ ಓಳಾರಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಬಾಲಮಹಾಜನೇನಪಿ ಸೇತುಂ ಕತ್ವಾ ನಿವಾರಣಂ ಸಕ್ಕಾ। ಅಯಂ ಪನ ಮನೋಮಯೋ ಸೋತೋ ಸುಖುಮೋ ದುನ್ನಿವಾರಣೋ। ಸೋ ಯಥಾ ಉದಕಸೋತೋ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಕೂಲೇ ಠಿತಂ ರುಕ್ಖಂ ಪಾತೇತ್ವಾವ ನಾಸೇತಿ, ಏವಂ ತುಮ್ಹೇ ಅಪಾಯತೀರೇ ಠಿತೇ ತತ್ಥ ಸಹಸಾ ಪಾತೇತ್ವಾ ಅಪಾಯಸಮುದ್ದಂ ಪಾಪೇನ್ತೋ **ಮಾ ಲುವೇ** ಮಾ ವಿನಾಸೇಯ್ಯ ಮಾ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಪಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಅಯಂ ಥೇರೋ ಪುರಿಮತ್ತಭಾವೇ ಪರಿಮದ್ದಿತಸಙ್ಖಾರತ್ತಾ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ಗತತ್ತಾ ಪವತ್ತಿದುಕ್ಖಂ ಉಪಧಾರೇನ್ತೋ ಯಥಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾದಿಕೇ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿ, ತಮಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಜಾತಸಂವೇಗೋ ಕಿಂಕುಸಲಗವೇಸೀ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ ಯಂ ವಿಸೇಸಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಏವಂ ಮೇ ಭಯಜಾತಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏವಂ ಮೇ ಭಯಜಾತಸ್ಸಾತಿ** ಏವಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಸಂಸಾರೇ ಜಾತಭಯಸ್ಸ **ಅಪಾರಾ** ಓರಿಮತೀರತೋ ಸಪ್ಪಟಿಭಯತೋ ಸಂಸಾರವಟ್ಟತೋ "ಕಥಂ ನು ಖೋ ಮುಞ್ಚೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ **ಪಾರಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ, **ಏಸತೋ** ಗವೇಸತೋ, **ತಾಣೋ** ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ತಾಣಭೂತೋ ಕಿಲೇಸಸಮುಚ್ಛೇದನೀ ಪಞ್ಞಾ ಆವುಧೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಪಞ್ಞಾವುಧೋ।** ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಅತ್ಥೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಯಥಾರಹಂ ಅನುಸಾಸನತೋ **ಸತ್ಥಾ,** ಇಸಿಸಙ್ಘೇನ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾದಿಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಸಮೂಹೇನ ನಿಸೇವಿತೋ ಪಯಿರುಪಾಸಿತೋ

ಇಸಿಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತೋ, ಸೋಪಾನನ್ತಿ ದೇಸನಾಞಾಣೇನ ಸುಟ್ಠು ಕತತ್ತಾ ಅಭಿಸಙ್ಖತತ್ತಾ **ಸುಕತಂ,** ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿರಹಿತತೋ **ಸುದ್ಧಂ,** ಸದ್ಧಾಪಞ್ಞಾದಿಸಾರಭೂತಂ **ಧಮ್ಮಸಾರಮಯಂ** ಪಟಿಪಕ್ಖೇಹಿ ಅಚಲನೀಯತೋ **ದಳ್ಹಂ,** ವಿಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾತಂ ಸೋಪಾನಂ ಮಹೋಘೇನ ವುಯ್ಹಮಾನಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ಥಾ ಪಾದಾಸಿ, ದದನ್ತೋ ಚ "ಇಮಿನಾ ತೇ ಸೋತ್ಥಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಮಸ್ಸಾಸೇನ್ತೋ **ಮಾ ಭಾಯೀತಿ ಚ ಅಬ್ರವಿ,** ಕಥೇಸಿ।

ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪಾಸಾದನ್ತಿ ತೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಸೋಪಾನೇನ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾದಿನಾ ಲದ್ಧಬ್ಬಚತುಬ್ಬಿಧಸಾಮಞ್ಞಫಲವಿಸೇಸೇನ ಚತುಭೂಮಿಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಪಾಸಾದಂ ಆರುಹಿತ್ವಾ **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿಸಂ** ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಪತಿಅವೇಕ್ಖಿಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂ। **ಯಂ ತಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸಂ, ಸಕ್ಕಾಯಾಭಿರತಂ ಪಜ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಚ್ಚೋ ಯಂ ಸಕ್ಕಾಯೇ "ಅಹಂ ಮಮಾ"ತಿ ಅಭಿರತಂ ಪಜಂ ತಿತ್ಥಿಯಜನಂ ತೇನ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪುಬ್ಬೇ ಸಾರತೋ ಅಮಞ್ಞಿಸ್ಸಂ। **ಯದಾ ಚ ಮಗ್ಗಮದ್ದಕ್ಖಿಂ, ನಾವಾಯ ಅಭಿರೂಹನ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗನಾವಾಯ ಅಭಿರುಹನೂಪಾಯಭೂತಂ ಯದಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಂ ಯಾಥಾವತೋ ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ತಿತ್ಥಿಯಜನಂ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ **ಅನಧಿಟ್ಠಾಯ** ಚಿತ್ತೇ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ **ತಿತ್ಥಂ** ನಿಬ್ಬಾನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅಮತಮಹಾಪಾರಸ್ಸ ತಿತ್ಥಭೂತಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗದಸ್ಸನಂ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಕುಸಲಧಮ್ಮೇಹಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠಂ ಅದ್ದಕ್ಖಿಂ, ಯಾಥಾವತೋ ಅಪಸ್ಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಅನುತ್ತರಂ ಮಗ್ಗಾಧಿಗಮಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ದೇಸಕಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಥೋಮೇನ್ತೋ **"ಸಲ್ಲಂ ಅತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಲ್ಲ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾದಿಕಿಲೇಸಸಲ್ಲಂ। **ಅತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ "ಅಹ"ನ್ತಿ ಮಾನಟ್ಠಾನತಾಯ "ಅತ್ತಾ"ತಿ ಚ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಮ್ಭೂತಂ। **ಭವನೇತ್ತಿಪ್ಪಭಾವಿತ**ನ್ತಿ ಭವತಣ್ಹಾಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಭವತಣ್ಹಾಸನ್ನಿಸ್ಸಯಂ। ಸಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠಿಮಾನಾದೀನಂ ಸಮ್ಭವೋ। **ಏತೇಸಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಾನಂ ಪಾಪಧಮ್ಮಾನಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ। **ದೇಸೇಸಿ ಮಗ್ಗಮುತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಂ ಸೇಟ್ಠಂ ಅರಿಯಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ತದುಪಾಯಞ್ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಂ ಕಥೇಸಿ।

ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತನ್ತಿ ಅನಮತಗ್ಗೇ ಸಂಸಾರೇ ಚಿರಕಾಲಂ ಸನ್ತಾನೇ ಅನು ಅನು ಸಯಿತಂ ಕಾರಣಲಾಭೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಭಾವೇನ ಥಾಮಗತಂ, ತತೋ ಚ ಚಿರರತ್ತಂ **ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ** ಸನ್ತಾನಂ ಅಜ್ಝಾರುಯ್ಹ ಠಿತಂ। **ಗನ್ಥ**ನ್ತಿ ಅಭಿಜ್ಝಾಕಾಯಗನ್ಥಾದಿಂ ಮಮ ಸನ್ತಾನೇ ಗನ್ಥಭೂತಂ ಕಿಲೇಸವಿಸದೋಸಂ ಪವಾಹನೋ **ಬುದ್ಧೋ** ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ದೇಸನಾನುಭಾವೇನ **ಅಪಾನುದೀ** ಪರಿಜಹಾಪೇಸಿ, ಗನ್ಥೇಸು ಹಿ ಅನವಸೇಸತೋ ಪಹೀನೇಸು ಅಪ್ಪಹೀನೋ ನಾಮ ಕಿಲೇಸೋ ನತ್ಥೀತಿ।

ತೇಲಕಾನಿತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ರಟ್ಠಪಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ರಟ್ಠಪಾಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಘರಾವಾಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ರತನಕೋಟ್ಠಾಗಾರಕಮ್ಮಿಕೇನ ದಸ್ಸಿತಂ ಅಪರಿಮಾಣಂ ಕುಲವಂಸಾನುಗತಂ ಧನಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮಂ ಏತ್ತಕಂ ಧನರಾಸಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಪಿತುಅಯ್ಯಕಪಯ್ಯಕಾದಯೋ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂಸು, ಮಯಾ ಪನ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕಾದೀನಂ ಮಹಾದಾನಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಲಾಭಿಂ ಏಕಂ ತಾಪಸಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ತೇನ ದೇವಲೋಕಾಧಿಪಚ್ಚೇ ನಿಯೋಜಿತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಭಿನ್ನಂ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಏಕಪುತ್ತಕೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಪದುಮುತ್ತರೋ ಭಗವಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ತೇ ನಿಬ್ಬಾನಮಹಾನಗರಸಙ್ಖಾತಂ ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಂ ಸಮ್ಪಾಪೇಸಿ। ಅಥ ಸೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸೀದಿ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ತದತ್ಥಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವುತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಮಹತಾ ಸಕ್ಕಾರೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಇಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇತೋ ದ್ವೇನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ ಫುಸ್ಸಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಸತ್ಥು ವೇಮಾತಿಕಭಾತಿಕೇಸು ತೀಸು ರಾಜಪುತ್ತೇಸು ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೇಸು ತೇಸಂ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾಯ ಕಿಚ್ಚಂ ಅಕಾಸಿ।

ಏವಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ತಂ ತಂ ಬಹುಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಸುಗತೀಸುಯೇವ ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕನಿಗಮೇ ರಟ್ಠಪಾಲಸೇಟ್ಠಿನೋ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಭಿನ್ನಂ ರಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾರೇತುಂ ಸಮತ್ಥೇ ಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ **ರಟ್ಠಪಾಲೋ**ತಿ ವಂಸಾನುಗತಮೇವ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಯೋಬ್ಬನಪತ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪತಿರೂಪೇನ ದಾರೇನ ಸಂಯೋಜಿತೋ ಮಹನ್ತೇ ಚ ಯಸೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೋ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಸದಿಸಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ ಕುರುರಟ್ಠೇ ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಅನುಪಾಪುಣಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಭತ್ತಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಕಿಚ್ಛೇನ ಕಸಿರೇನ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಆಣತ್ತಿಯಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೨.೯೭-೧೧೧) -

"ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ವರನಾಗೋ ಮಯಾ ದಿನ್ನೋ, ಈಸಾದನ್ತೋ ಉರೂಳ್ಹವಾ॥

"ಸೇತಚ್ಛತ್ತೋ ಪಸೋಭಿತೋ, ಸಕಪ್ಪನೋ ಸಹತ್ಥಿಪೋ।
ಅಗ್ಘಾಪೇತ್ವಾನ ತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಅಕಾರಯಿಂ॥

"ಚತುಪಞ್ಞಾಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪಾಸಾದೇ ಕಾರಯಿಂ ಅಹಂ।
ಮಹೋಘದಾನಂ ಕರಿತ್ವಾನ, ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿಂ ಮಹೇಸಿನೋ॥

"ಅನುಮೋದಿ ಮಹಾವೀರೋ, ಸಯಮ್ಭೂ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ।
ಸಬ್ಬೇ ಜನೇ ಹಾಸಯನ್ತೋ, ದೇಸೇಸಿ ಅಮತಂ ಪದಂ॥

"ತಂ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಜಲಜುತ್ತರನಾಮಕೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

"ಚತುಪಞ್ಞಾಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಪಾಸಾದೇ ಕಾರಯೀ ಅಯಂ।
ಕಥಯಿಸ್ಸಾಮಿ ವಿಪಾಕಂ, ಸುಣೋಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

“ಅಟ್ಠಾರಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಕೂಟಾಗಾರಾ ಭವಿಸ್ಸರೇ।
ಬ್ಯಮ್ಹುತ್ತಮಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ, ಸಬ್ಬಸೋಣ್ಣಮಯಾ ಚ ತೇ॥

“ಪಞ್ಞಾಸಕ್ಖತ್ತುಂ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಅಟ್ಠಪಞ್ಞಾಸಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾನ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಅಡ್ಢೇ ಕುಲೇ ಮಹಾಭೋಗೇ, ನಿಬ್ಬತ್ತಿಸ್ಸತಿ ತಾವದೇ॥

“ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ, ಸುಕ್ಕಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ರಟ್ಠಪಾಲೋತಿ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ಪಧಾನಪಹಿತತ್ತೋ ಸೋ, ಉಪಸನ್ತೋ ನಿರೂಪಧಿ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ಉಟ್ಠಾಯ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಜಹಿತಾ ಭೋಗಸಮ್ಪದಾ।
ಖೇಳಪಿಣ್ಡೇವ ಭೋಗಮ್ಹಿ, ಪೇಮಂ ಮಯ್ಹಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ವೀರಿಯಂ ಮೇ ಧುರಧೋರಯ್ಹಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾಧಿವಾಹನಂ।
ಧಾರೇಮಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ, ವಿಮೋಕ್ಖಾಪಿ ಚ ಅಟ್ಠಿಮೇ।
ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಅನುಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪಸ್ಸಿತುಂ ಥುಲ್ಲಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ತತ್ಥ ಸಪದಾನಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ಪಿತು ನಿವೇಸನೇ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಕುಮ್ಮಾಸಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತಂ ಅಮತಂ ವಿಯ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ, ಪಿತರಾ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸ್ವಾತನಾಯ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ, ದುತಿಯದಿವಸೇ ಪಿತು ನಿವೇಸನೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೇ ಇತ್ಥಾಗಾರಜನೇ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ “ಕೀದಿಸಾ ನಾಮ ತಾ, ಅಯ್ಯಪುತ್ತ, ಅಚ್ಛರಾಯೋ, ಯಾಸಂ ತ್ವಂ ಹೇತು ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಸೀ”ತಿಆದೀನಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೧) ವತ್ವಾ, ಪಲೋಭನಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಆರದ್ಧೇ ತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ –

೭೬೯.“ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತಂ ಬಿಮ್ಬಂ, ಅರುಕಾಯಂ ಸಮುಸ್ಸಿತಂ।
ಆತುರಂ ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಧುವಂ ಠಿತಿ॥

೭೭೦.“ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತಂ ರೂಪಂ, ಮಣಿನಾ ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚ।
ಅಟ್ಠಿಂ ತಚೇನ ಓನದ್ಧಂ, ಸಹ ವತ್ಥೇಹಿ ಸೋಭತಿ॥

೭೭೧"ಅಲತ್ತಕಕತಾ ಪಾದಾ, ಮುಖಂ ಚುಣ್ಣಕಮಕ್ಖಿತಂ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೭೭೨"ಅಟ್ಠಾಪದಕತಾ ಕೇಸಾ, ನೇತ್ತಾ ಅಞ್ಜನಮಕ್ಖಿತಾ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೭೭೩"ಅಞ್ಜನೀವ ನವಾ ಚಿತ್ತಾ, ಪೂತಿಕಾಯೋ ಅಲಙ್ಕತೋ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೭೭೪"ಓದಹಿ ಮಿಗವೋ ಪಾಸಂ, ನಾಸದಾ ವಾಗುರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಕನ್ದನ್ತೇ ಮಿಗಬನ್ಧಕೇ॥

೭೭೫"ಛಿನ್ನೋ ಪಾಸೋ ಮಿಗವಸ್ಸ, ನಾಸದಾ ವಾಗುರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಸೋಚನ್ತೇ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಚಿತ್ತಕತ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಕತಂ ಚಿತ್ತಕತಂ, ವತ್ಥಾಭರಣಮಾಲಾದೀಹಿ ವಿಚಿತ್ತಂ ಕತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಿಮ್ಬ**ನ್ತಿ ದೀಘಾದಿಭಾವೇನ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇಸು ದೀಘಾದೀಹಿ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗೇಹಿ ಮಣ್ಡಿತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ। **ಅರುಕಾಯ**ನ್ತಿ ನವನ್ನಂ ವಣಮುಖಾನಂ ಲೋಮಕೂಪಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ವಿಸ್ಸನ್ದಮಾನಅಸುಚಿಂ, ಸಬ್ಬಸೋ ಚ ಅರುಭೂತಂ ವಣಭೂತಂ ಅರೂನಂ ವಾ ಕಾಯಂ। **ಸಮುಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ತೀಹಿ ಅಟ್ಠಿಸತೇಹಿ ಸಮುಸ್ಸಿತಂ। **ಆತುರ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಇರಿಯಾಪಥನ್ತರಾದೀಹಿ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬತಾಯ ನಿಚ್ಚಂ ಗಿಲಾನಂ। **ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಬಾಲಜನೇನ ಅಭೂತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಸಙ್ಕಪ್ಪಿತಬ್ಬಂ। **ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಧುವಂ ಠಿತೀ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಧುವಭಾವೋ ಠಿತಿಸಭಾವೋ ನತ್ಥಿ, ಏಕಂಸತೋ ಭೇದನವಿಕಿರಣವಿದ್ಧಂಸನಧಮ್ಮೋಯೇವ। ತಂ **ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಂ ಜನಂ, ಅತ್ತಾನಮೇವ ವಾ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ರೂಪನ್ತಿ ಸರೀರಂ। ಸರೀರಮ್ಪಿ ಹಿ "ಅಟ್ಠಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ನ್ಹಾರುಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ಮಂಸಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ಚಮ್ಮಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ಆಕಾಸೋ ಪರಿವಾರಿತೋ 'ರೂಪನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತೀ'"ತಿಆದೀಸು (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೬) ರೂಪನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಮಣಿನಾ ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚಾತಿ** ಸೀಸೂಪಗಾದಿಆಭರಣಗತೇನ ಮಣಿನಾ ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚಿತ್ತಕತಂ। **ಅಟ್ಠಿಂ ತಚೇನ ಓನದ್ಧ**ನ್ತಿ ಅಲ್ಲಚಮ್ಮೇನ ಪರಿಯೋನದ್ಧಂ ಅತಿರೇಕತಿಸತಪಭೇದಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಪಸ್ಸಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚಾತಿ **ಚ**-ಸದ್ದೇನ ಸೇಸಾಭರಣಾಲಙ್ಕಾರೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸಹ ವತ್ಥೇಹಿ ಸೋಭತೀ**ತಿ ತಯಿದಂ ರೂಪಂ ಮಣಿನಾ ಚಿತ್ತಕತಮ್ಪಿ ವತ್ಥೇಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಮೇವ ಸೋಭತಿ, ನ ಅಪಟಿಚ್ಛಾದಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೇ ಪನ "ಅಟ್ಠಿತಚೇನಾ"ತಿ ಪಠನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಟ್ಠಿತಚೇನಂ ಓನದ್ಧಂ ಸೋಭತಿ, ಓನದ್ಧತ್ತಾ ಅಟ್ಠಿತಚೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಲತ್ತಕಕತಾತಿ ಅಲತ್ತಕೇನ ಕತರಞ್ಜನಾ ಲಾಖಾಯ ಸಂರಞ್ಜಿತಾ। **ಪಾದಾ**ತಿ ಚರಣಾ। **ಮುಖಂ ಚುಣ್ಣಕಮಕ್ಖಿತ**ನ್ತಿ ಮುಖಂ ಚುಣ್ಣಕೇನ ಮಕ್ಖಿತಂ, ಯಂ ಮಣ್ಡನಮನುಯುತ್ತಾ ಸಾಸಪಕಕ್ಕೇನ ಮುಖಪೀಳಕಾದೀನಿ ಹರಿತ್ವಾ ಲೋಣಮತ್ತಿಕಾಯ ದುಟ್ಠಲೋಹಿತಂ ಹರಿತ್ವಾ ಮುಖಚುಣ್ಣಕವಿಲೇಪನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಲನ್ತಿ ಬಾಲಸ್ಸ** ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ **ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ** ವಟ್ಟಾಭಿರತಸ್ಸ **ಮೋಹಾಯ** ಸಮ್ಮೋಹನಾಯ ಸಮತ್ಥಂ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಮೋಹೇತುಂ ಪರಿಯತ್ತಂ, ಪಾರಗವೇಸಿನೋ ಪನ ವಿವಟ್ಟಾಭಿರತಸ್ಸ ನೋ ಅಲಂ ನ ಪರಿಯತ್ತಂ।

ಅಟ್ಠಾಪದಕತಾತಿ ಅಟ್ಠಪದಾಕಾರೇನ ಕತಾ ಸಞ್ಛಿತಾ ಪುರಿಮಭಾಗೇ ಕೇಸೇ ಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ನಲಾಟಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನವಸೇನ ಕತಾ ಕೇಸರಚನಾ ಅಟ್ಠಪದಂ ನಾಮ, ಯಂ "ಅಲಕ"ನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ನೇತ್ತಾ ಅಞ್ಜನಮಕ್ಖಿತಾ**ತಿ ಉಭೋಪಿ ನಯನಾನಿ ಅನ್ತೋ ದ್ವೀಸು ಅನ್ತೇಸು ಚ ಯಥಾ ಅಞ್ಜನಚ್ಛಾಯಾ ದಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಅಞ್ಜಿತಞ್ಜನಾನಿ।

ಅಞ್ಜನೀವ ನವಾ ಚಿತ್ತಾ, ಪೂತಿಕಾಯೋ ಅಲಙ್ಕತೋತಿ ಯಥಾ ಅಞ್ಜನೀ ಅಞ್ಜನನಾಳಿಕಾ ನವಾ ಅಭಿನವಾ ಮಾಲಾಕಮ್ಮಮಕರದನ್ತಾದಿವಸೇನ ಚಿತ್ತಾ ಬಹಿ ಮಟ್ಠಾ ಉಜ್ಜಲಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ, ಅನ್ತೋ ಪನ ನ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಹೋತಿ, ಏವಮೇವ ತಾಸಂ ಕಾಯೋ ನ್ಹಾನಬ್ಭಞ್ಜನವತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಲಙ್ಕತೋ ಬಹಿ ಉಜ್ಜಲೋ, ಅನ್ತೋ ಪನ ಪೂತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಅಸುಚೀಹಿ ಭರಿತೋ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಓದಹೀತಿ ಓಡ್ಡೇಸಿ। **ಮಿಗವೋ**ತಿ, ಮಿಗಲುದ್ದಕೋ। **ಪಾಸ**ನ್ತಿ, ದಣ್ಡವಾಗುರಂ। **ನಾಸದಾ**ತಿ ನ ಸಙ್ಘಟ್ಟೇಸಿ। **ವಾಗುರ**ನ್ತಿ ಪಾಸಂ। **ನಿವಾಪ**ನ್ತಿ ಮಿಗಾನಂ ಖಾದನತ್ಥಾಯ ಖಿತ್ತಂ ತಿಣಾದಿಘಾಸಂ। ಉಪಮಾ ಖೋ ಅಯಂ ಥೇರೇನ ಕತಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಾಯ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಮಿಗಾನಂ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ದಣ್ಡವಾಗುರಂ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಿವಾಪಂ ವಿಕಿರಿಯ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ ನಿಲೀನೇ ಠಿತೇ ತತ್ಥೇಕೋ ಜವಪರಕ್ಕಮಸಮ್ಪನ್ನೋ ಛೇಕೋ ಮಿಗೋ ಪಾಸಂ ಅಫುಸನ್ತೋ ಏವ ಯಥಾಸುಖಂ ನಿವಾಪಂ ಖಾದಿತ್ವಾ, "ವಞ್ಚೇಸಿ ವತ ಮಿಗೋ"ತಿ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ ವಿರವನ್ತೇ ಏವ ಗಚ್ಛತಿ। ಅಪರೋ ಮಿಗೋ ಬಲವಾ ಛೇಕೋ ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋವ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಖಾದಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಾಸಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ, "ವಞ್ಚೇಸಿ ವತ ಮಿಗೋ, ಪಾಸೋ ಛಿನ್ನೋ"ತಿ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ ಸೋಚನ್ತೇ ಏವ ಗಚ್ಛತಿ, ಏವಂ ಮಯಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಆಸಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ನಿಯ್ಯಾದಿತೇ ಭೋಗೇ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ। ಇದಾನಿ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಛಿನ್ನಕಿಲೇಸಾ ಅಪಾಸಾ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಾ, ತೇಹಿ ದಿನ್ನಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತೇಸು ಸೋಚನ್ತೇಸು ಏವ ಗಚ್ಛಾಮಾತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಮಿಗಲುದ್ದಕಂ ವಿಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಇತ್ಥಾಗಾರಞ್ಚ ವಾಗುರಜಾಲಂ ವಿಯ, ಅತ್ತನಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭುತ್ತಭೋಗೇ ಚ ಇದಾನಿ ಭುತ್ತಭೋಜನಞ್ಚ ನಿವಾಪತಿಣಂ ವಿಯ, ಅತ್ತಾನಂ ಮಹಾಮಿಗಂ ವಿಯ ಚ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಮಾ ಗಾಥಾ ವತ್ವಾ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಮಿಗಾಜಿನಉಯ್ಯಾನೇ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ನಿಸೀದಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಕಿರ ಪಿತಾ ಸತ್ತಸು ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇಸು ಅಗ್ಗಳಂ ದಾಪೇತ್ವಾ ಮಲ್ಲೇ ಆಣಾಪೇಸಿ "ನಿಕ್ಖಮಿತುಂ ಮಾ ದೇಥ, ಕಾಸಾಯಾನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸೇತಕಾನಿ ನಿವಾಸೇಥಾ"ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಥೇರೋ ಆಕಾಸೇನ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥ ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಥೇರಸ್ಸ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ "ಇಧ, ಭೋ ರಟ್ಠಪಾಲ, ಪಬ್ಬಜನ್ತೋ ಬ್ಯಾಧಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ವಾ ಜರಾಭೋಗಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ವಾ ಪತ್ತೋ ಪಬ್ಬಜತಿ। ತ್ವಂ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞಂ ಅನುಪಗತೋ ಏವ ಕಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸ ಥೇರೋ, "ಉಪನಿಯ್ಯತಿ ಲೋಕೋ ಅದ್ಧುವೋ, ಅತಾಣೋ ಲೋಕೋ ಅನಭಿಸ್ಸರೋ, ಅಸ್ಸಕೋ ಲೋಕೋ ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಗಮನೀಯಂ, ಊನೋ ಲೋಕೋ ಅತಿತ್ತೋ ತಣ್ಹಾದಾಸೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೦೫) ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸಾನಂ ಅತ್ತಾನಂ ವಿವಿತ್ತಭಾವಂ ಕಥೇತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ದೇಸನಾಯ ಅನುಗೀತಿಂ ಕಥೇನ್ತೋ -

೭೭೬."ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ ಸಧನೇ ಮನುಸ್ಸೇ, ಲದ್ಧಾನ ವಿತ್ತಂ ನ ದದನ್ತಿ ಮೋಹಾ।
ಲುದ್ಧಾ ಧನಂ ಸನ್ನಿಚಯಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಭಿಯ್ಯೋವ ಕಾಮೇ ಅಭಿಪತ್ಥಯನ್ತಿ॥

೭೭೭."ರಾಜಾ ಪಸಯ್ಹಪ್ಪಥವಿಂ ವಿಜೇತ್ವಾ, ಸಸಾಗರನ್ತಂ ಮಹಿಮಾವಸನ್ತೋ।
ಓರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಅತಿತ್ತರೂಪೋ, ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸಪಿ ಪತ್ಥಯೇಥ॥

೭೭೮."ರಾಜಾ ಚ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಬಹೂ ಮನುಸ್ಸಾ, ಅವೀತತಣ್ಹಾ ಮರಣಂ ಉಪೇನ್ತಿ।
ಊನಾವ ಹುತ್ವಾನ ಜಹನ್ತಿ ದೇಹಂ, ಕಾಮೇಹಿ ಲೋಕಮ್ಹಿ ನ ಹತ್ಥಿ ತಿತ್ತಿ॥

೭೭೯."ಕನ್ದನ್ತಿ ನಂ ಞಾತೀ ಪಕಿರಿಯ ಕೇಸೇ, 'ಅಹೋ ವತಾ ನೋ ಅಮರಾ'ತಿ ಚಾಹು।
ವತ್ಥೇನ ನಂ ಪಾರುತಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ, ಚಿತಂ ಸಮೋಧಾಯ ತತೋ ಡಹನ್ತಿ॥

೭೮೦.“ಸೋ ಡಯ್ಹತಿ ಸೂಲೇಹಿ ತುಜ್ಜಮಾನೋ, ಏಕೇನ ವತ್ಥೇನ ಪಹಾಯ ಭೋಗೇ।
ನ ಮೀಯಮಾನಸ್ಸ ಭವನ್ತಿ ತಾಣಾ, ಞಾತೀ ಚ ಮಿತ್ತಾ ಅಥ ವಾ ಸಹಾಯಾ॥

೭೮೧.“ದಾಯಾದಕಾ ತಸ್ಸ ಧನಂ ಹರನ್ತಿ, ಸತ್ತೋ ಪನ ಗಚ್ಛತಿ ಯೇನಕಮ್ಮಂ।
ನ ಮೀಯಮಾನಂ ಧನಮನ್ವೇತಿ ಕಿಞ್ಚಿ, ಪುತ್ತಾ ಚ ದಾರಾ ಚ ಧನಞ್ಚ ರಟ್ಠಂ॥

೭೮೨.“ನ ದೀಘಮಾಯುಂ ಲಭತೇ ಧನೇನ, ನ ಚಾಪಿ ವಿತ್ತೇನ ಜರಂ ವಿಹನ್ತಿ।
ಅಪ್ಪಂ ಹಿದಂ ಜೀವಿತಮಾಹು ಧೀರಾ, ಅಸಸ್ಸತಂ ವಿಪ್ಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಂ॥

೭೮೩.“ಅಡ್ಢಾ ದಲಿದ್ದಾ ಚ ಫುಸನ್ತಿ ಫಸ್ಸಂ, ಬಾಲೋ ಚ ಧೀರೋ ಚ ತಥೇವ ಫುಟ್ಠೋ।
ಬಾಲೋ ಹಿ ಬಾಲ್ಯಾ ವಧಿತೋವ ಸೇತಿ, ಧೀರೋ ಚ ನೋ ವೇಧತಿ ಫಸ್ಸಫುಟ್ಠೋ॥

೭೮೪.“ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಪಞ್ಞಾವ ಧನೇನ ಸೇಯ್ಯಾ, ಯಾಯ ವೋಸಾನಮಿಧಾಧಿಗಚ್ಛತಿ।
ಅಬ್ಯೋಸಿತತ್ತಾ ಹಿ ಭವಾಭವೇಸು, ಪಾಪಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋತಿ ಮೋಹಾ॥

೭೮೫.“ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ, ಸಂಸಾರಮಾಪಜ್ಜ ಪರಮ್ಪರಾಯ।
ತಸ್ಸಪ್ಪಪಞ್ಞೋ ಅಭಿಸದ್ದಹನ್ತೋ, ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ॥

೭೮೬.“ಚೋರೋ ಯಥಾ ಸನ್ಧಿಮುಖೇ ಗಹೀತೋ, ಸಕಮ್ಮುನಾ ಹಞ್ಞತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ।
ಏವಂ ಪಜಾ ಪೇಚ್ಚ ಪರಮ್ಹಿ ಲೋಕೇ, ಸಕಮ್ಮುನಾ ಹಞ್ಞತಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ॥

೭೮೭.“ಕಾಮಾ ಹಿ ಚಿತ್ರಾ ಮಧುರಾ ಮನೋರಮಾ, ವಿರೂಪರೂಪೇನ ಮಥೇನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ।
ಆದೀನವಂ ಕಾಮಗುಣೇಸು ದಿಸ್ವಾ, ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ರಾಜ॥

೭೮೮.“ದುಮಪ್ಫಲಾನೀವ ಪತನ್ತಿ ಮಾಣವಾ, ದಹರಾ ಚ ವುಡ್ಢಾ ಚ ಸರೀರಭೇದಾ।
ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ರಾಜ, ಅಪಣ್ಣಕಂ ಸಾಮಞ್ಞಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ॥

೭೮೯.“ಸದ್ಧಾಯಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಉಪೇತೋ ಜಿನಸಾಸನೇ।
ಅವಞ್ಝಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಅನಣೋ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭೋಜನಂ॥

೭೯೦.“ಕಾಮೇ ಆದಿತ್ತತೋ ದಿಸ್ವಾ, ಜಾತರೂಪಾನಿ ಸತ್ಥತೋ।
ಗಬ್ಭವೋಕ್ಕನ್ತಿತೋ ದುಕ್ಖಂ, ನಿರಯೇಸು ಮಹಬ್ಭಯಂ॥

೭೯೧.“ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾ, ಸಂವೇಗಂ ಅಲಭಿಂ ತದಾ।
ಸೋಹಂ ವಿದ್ಧೋ ತದಾ ಸನ್ತೋ, ಸಮ್ಪತ್ತೋ ಆಸವಕ್ಖಯಂ॥

೭೯೨.“ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥

೭೯೩.“ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।

ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೋ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅವೋಚ।

ತತ್ಥ **ಪಸ್ಸಾಮಿ ಲೋಕೇ**ತಿ ಅಹಂ, ಮಹಾರಾಜ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ **ಸಧನೇ** ಧನಸಮ್ಪನ್ನೇ ಅಡ್ಢೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ತೇ ಪನ **ಲದ್ಧಾನ ವಿತ್ತಂ** ಧನಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತಾ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀಸು ಕಸ್ಸಚಿ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ನ ದದನ್ತಿ। ಕಸ್ಮಾ? **ಮೋಹಾ** ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ। **ಲುದ್ಧಾ** ಲೋಭಾಭಿಭೂತಾ ಯಥಾಲದ್ಧಂ ಧನಂ **ಸನ್ನಿಚಯಂ** ಸಬ್ಬಸೋ ನಿಚೇತಬ್ಬಂ ನಿಧೇತಬ್ಬಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಭಿಯ್ಯೋವ** ಯಥಾಧಿಗತಕಾಮತೋ ಉಪರಿ **ಕಾಮೇ** ಕಾಮಗುಣೇ "ತಥಾಹಂ ಏದಿಸೇ ಚ ಭೋಗೇ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ **ಅಭಿಪತ್ಥಯನ್ತಿ** ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಿ ತಜ್ಜಞ್ಚ ವಾಯಾಮಂ ಕರೋನ್ತಿ।

ಭಿಯ್ಯೋ ಕಾಮಪತ್ಥನಾಯ ಉದಾಹರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ರಾಜಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಸಯ್ಹಪ್ಪಥವಿಂ ವಿಜೇತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಂಸಾನುಗತಂ ಪಥವಿಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಅಭಿವಿಜಿಯ। **ಆವಸನ್ತೋ**ತಿ ಪಸಾಸೇನ್ತೋ। **ಓರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನವಸೇಸಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಓರಭಾಗಂ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ತೇನ ಅತಿತ್ತರೂಪೋ **ಪಾರಂ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ** ದೀಪನ್ತರಮ್ಪಿ ಪತ್ಥಯೇಯ್ಯ।

ಅವೀತತಣ್ಹಾತಿ ಅವಿಗತತಣ್ಹಾ। **ಊನಾವಾ**ತಿ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಮನೋರಥಾವ। **ಕಾಮೇಹಿ ಲೋಕಮ್ಹಿ ನ ಹತ್ಥಿ ತಿತ್ತೀ**ತಿ ತಣ್ಹಾವಿಪನ್ನಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ವತ್ಥುಕಾಮೇಹಿ ತಿತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಕನ್ದನ್ತಿ ನನ್ತಿ ಮತಪುರಿಸಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಗುಣೇ ಕಿತ್ತೇನ್ತಾ ಕನ್ದನಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಅಹೋ ವತಾ ನೋ ಅಮರಾ**ತಿ **ಚಾಹೂ**ತಿ ಅಹೋ ವತ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಞಾತೀ ಅಮರಾ ಸಿಯುನ್ತಿ ಚ ಕಥೇನ್ತಿ, ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಞ್ಚೇತ್ಥ ವತಾ-ಇತಿ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಸೋ ಡಯ್ಹತಿ ಸೂಲೇಹಿ ತುಜ್ಜಮಾನೋತಿ ಸೋ ಮತಸತ್ತೋ ಛವಡಾಹಕೇಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಝಾಪೇತುಂ ಸೂಲೇಹಿ ತುಜ್ಜಮಾನೋ। **ತಾಣಾ**ತಿ ಪರಿತ್ತಾಣಕರಾ।

ಯೇನಕಮ್ಮನ್ತಿ ಯಥಾಕಮ್ಮಂ। **ಧನ**ನ್ತಿ ಧನಾಯಿತಬ್ಬಂ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ಥು। ಪುನ **ಧನ**ನ್ತಿ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

"**ನ ದೀಘಮಾಯು**"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಕಾಮಗುಣಸ್ಸ ಜರಾಯ ಚ ಪಟಿಕಾರಾಭಾವಂ ವತ್ವಾ ಪುನ ತಸ್ಸ ಏಕನ್ತಿಕಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅಪ್ಪಂ ಹೀ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಫುಸನ್ತೀ**ತಿ ಅನಿಟ್ಠಫಸ್ಸಂ ಫುಸನ್ತಿ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಅಡ್ಢದಲಿದ್ದತಾ ಅಕಾರಣನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಫಸ್ಸಂ ಬಾಲೋ ಚ ಧೀರೋ ಚ ತಥೇವ ಫುಟ್ಠೋ**ತಿ ಯಥಾ ಬಾಲೋ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ಫುಟ್ಠೋ, ತಥೇವ ಧೀರೋ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಫಸ್ಸಂ ಫುಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ನ ಏತ್ಥ ಬಾಲಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಕೋಚಿ ವಿಸೇಸೋ। ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ, **ಬಾಲೋ ಹಿ ಬಾಲ್ಯಾ ವಧಿತೋವ ಸೇತೀ**ತಿ ಬಾಲಪುಗ್ಗಲೋ ಕೇನಚಿ ದುಕ್ಖಧಮ್ಮೇನ ಫುಟ್ಠೋ ಸೋಚನ್ತೋ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದನ್ತೋ ಬಾಲಭಾವೇನ ವಧಿತೋ ಪೀಳಿತೋವ ಹುತ್ವಾ ಸೇತಿ ಸಯತಿ। ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಆವಟ್ಟನ್ತೋ ವಿವಟ್ಟನ್ತೋ ವಿರೋಧೇನ್ತೋ **ವೇಧತಿ ಫಸ್ಸಫುಟ್ಠೋ**ತಿ **ಧೀರೋ** ಪನ ಪಣ್ಡಿತೋ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸೇನ ಸಮ್ಫುಟ್ಠೋ ನ ವೇಧತಿ ಕಮ್ಪನಮತ್ತಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ನ ಹೋತೀತಿ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಬಾಲಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಲೋಕಧಮ್ಮೇ ಏದಿಸೀ ಪವತ್ತಿ, **ತಸ್ಮಾ ಹಿ ಪಞ್ಞಾವ ಧನೇನ ಸೇಯ್ಯಾ, ಯಾಯ ವೋಸಾನಮಿಧಾಧಿಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಪಞ್ಞಾವ ಧನತೋ ಪಾಸಂಸತರಾ, ಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ವೋಸಾನಂ ಭವಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ। **ಅಬ್ಯೋಸಿತತ್ತಾ ಹೀ**ತಿ ಅನಧಿಗತನಿಟ್ಠತ್ತಾ। **ಭವಾಭವೇಸೂ**ತಿ ಮಹನ್ತಾಮಹನ್ತೇಸು ಭವೇಸು।

ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ, ಸಂಸಾರಮಾಪಜ್ಜ ಪರಮ್ಪರಾಯಾತಿ ಯೋ ಪಾಪಾನಿ ಕತ್ವಾ ಅಪರಾಪರಂ ಸಂಸರಣಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಾಯ ಪರಲೋಕುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, **ತಸ್ಸ** ಪಾಪಕಮ್ಮಕಾರಿನೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕಿರಿಯಂ **ಅಭಿಸದ್ದಹನ್ತೋ** "ಅತ್ತಾ ಚ ಮೇ ಹೋತೀ"ತಿ ಪತ್ತಿಯಾಯನ್ತೋ ಅಞ್ಞೋಪಿ **ಅಪ್ಪಪಞ್ಞೋ** ಬಾಲೋ ಯಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೇತಿ ಗಬ್ಭಞ್ಚ ಪರಞ್ಚ ಲೋಕಂ, ನ ತತೋ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ।

ಚೋರೋ ಯಥಾತಿ ಯಥಾ ಚೋರೋ ಪಾಪಧಮ್ಮೋ ಘರಸನ್ಧಿಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಸನ್ಧಿಮುಖೇ ಆರಕ್ಖಕಪುರಿಸೇಹಿ ಗಹಿತೋ **ಸಕಮ್ಮುನಾ** ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ಧಿಚ್ಛೇದಕಮ್ಮುನಾ ಕಾರಣಭೂತೇನ ಕಸಾದೀಹಿ ತಾಳನಾದಿವಸೇನ **ಹಞ್ಞತಿ** ರಾಜಪುರಿಸೇಹಿ ಬಾಧಿಯ್ಯತಿ ಬಜ್ಝತಿ ಚ। **ಏವಂ ಪಜಾ**ತಿ ಏವಮಯಂ ಸತ್ತಲೋಕೋ ಇಧ ಪಾಪಾನಿ ಕರಿತ್ವಾ **ಪೇಚ್ಚ** ಪತ್ವಾ ತೇನ ಕಮ್ಮುನಾ **ಪರಮ್ಹಿ ಲೋಕೇ** ನಿರಯಾದೀಸು ಹಞ್ಞತಿ, ಪಞ್ಚವಿಧಬನ್ಧನಕಮ್ಮಕಾರಣಾದಿವಸೇನ ಬಾಧಿಯ್ಯತಿ।

ಏವಮೇತಾಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಯಥಾರಹಂ ಚತ್ತಾರೋ ಧಮ್ಮುದ್ದೇಸೇ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಕಾಮೇಸು ಸಂಸಾರೇ ಚ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಸದ್ಧಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಚ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಿಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ಕಾಮಾ ಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಾಮಾ**ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮಾ ಮನಾಪಿಯಾ ರೂಪಾದಯೋ ಧಮ್ಮಾ, ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ರಾಗಪ್ಪಭೇದಾ। ಇಧ ಪನ ವತ್ಥುಕಾಮಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇ ಹಿ ರೂಪಾದಿವಸೇನ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರತಾಯ **ಚಿತ್ರಾ**। ಲೋಕಸ್ಸಾದವಸೇನ ಇಟ್ಠಾಕಾರತಾಯ **ಮಧುರಾ**। ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಮನಂ ರಮೇನ್ತೀತಿ **ಮನೋರಮಾ**। **ವಿರೂಪರೂಪೇನಾ**ತಿ ವಿವಿಧರೂಪೇನ, ಅನೇಕವಿಧಸಭಾವೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಹಿ ರೂಪಾದಿವಸೇನ ಚಿತ್ರಾ, ನೀಲಾದಿವಸೇನ ವಿವಿಧರೂಪಾ। ಏವಂ ತೇನ ವಿರೂಪರೂಪೇನ ತಥಾ ತಥಾ ಅಸ್ಸಾದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ **ಮಥೇನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಅಭಿರಮಿತುಂ ನ ದೇನ್ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದಬಹುದುಕ್ಖತಾದಿನಾ **ಆದೀನವಂ ಕಾಮಗುಣೇಸು ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಮಾ** ತಂನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಮ್ಹಿ। ದುಮಪ್ಫಲಾನಿ ಪಕ್ಕಕಾಲೇ ಅಪರಿಪಕ್ಕಕಾಲೇ ಚ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪರೂಪಕ್ಕಮತೋ ಸರಸತೋ ವಾ ಪತನ್ತಿ, ಏವಂ ಸತ್ತಾ ದಹರಾ ಚ ವುಡ್ಢಾ ಚ ಸರೀರಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪತನ್ತಿಯೇವ। **ಏತಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚತಮ್ಪಿ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ದಿಸ್ವಾ, ನ ಕೇವಲಂ ಅಪ್ಪಸ್ಸಾದತಾದಿತಾಯ ಆದೀನವಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಪಣ್ಣಕ**ನ್ತಿ ಅವಿರದ್ಧನಕಂ **ಸಾಮಞ್ಞಮೇವ** ಸಮಣಭಾವೋವ **ಸೇಯ್ಯೋ** ಉತ್ತರಿತರೋ।

ಸದ್ಧಾಯಾತಿ ಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಫಲಂ ಬುದ್ಧಸುಬುದ್ಧತಂ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ ಸಙ್ಘಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ। **ಉಪೇತೋ ಜಿನಸಾಸನೇ**ತಿ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಉಪಗತೋ। **ಅವಞ್ಝಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ** ಅರಹತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಗತತ್ತಾ। ತತೋ ಏವ **ಅನಣೋ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭೋಜನಂ** ನಿಕ್ಕಿಲೇಸವಸೇನ ಸಾಮಿಭಾವತೋ ಸಾಮಿಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನತೋ।

ಕಾಮೇ ಆದಿತ್ತತೋ ದಿಸ್ವಾತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇ ಕಿಲೇಸಕಾಮೇ ಚ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಆದಿತ್ತಭಾವತೋ ದಿಸ್ವಾ। **ಜಾತರೂಪಾನಿ ಸತ್ಥತೋ**ತಿ ಕತಾಕತಪ್ಪಭೇದಾ ಸಬ್ಬಸುವಣ್ಣವಿಕತಿಯೋ ಅನತ್ಥಾವಹತಾಯ ನಿಸಿತಸತ್ಥತೋ। **ಗಬ್ಭವೋಕ್ಕನ್ತಿತೋ ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಗಬ್ಭವೋಕ್ಕನ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಸಂಸಾರಪವತ್ತಿದುಕ್ಖಂ। **ನಿರಯೇಸು ಮಹಬ್ಭಯ**ನ್ತಿ ಸಉಸ್ಸದೇಸು ಅಟ್ಠಸು ಮಹಾನಿರಯೇಸು ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಮಹಾಭಯಞ್ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಿಸ್ವಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಏತಮಾದೀನವಂ ಞತ್ವಾತಿ ಏತಂ ಕಾಮಾನಂ ಆದಿತ್ತತಾದಿಂ ಸಂಸಾರೇ ಆದೀನವಂ ದೋಸಂ ಞತ್ವಾ। **ಸಂವೇಗಂ ಅಲಭಿಂ ತದಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸುತಕಾಲೇ ಭವಾದಿಕೇ ಸಂವೇಗಂ ಅಲತ್ಥಂ। **ವಿದ್ಧೋ ತದಾ ಸನ್ತೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಗಹಟ್ಠಕಾಲೇ ರಾಗಸಲ್ಲಾದೀಹಿ ವಿದ್ಧೋ ಸಮಾನೋ ಇದಾನಿ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಆಗಮ್ಮ ಸಮ್ಪತ್ತೋ ಆಸವಕ್ಖಯಂ, ವಿದ್ಧೋ ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ, ಪಟಿವಿದ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಅನ್ತರನ್ತರಾದೀಸು ವುತ್ತತ್ತಾ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಮೇವ ಗತೋ। ಸತ್ಥಾ ಚ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಥೇರಂ ಸದ್ಧಾಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸೀತಿ।

ರಟ್ಠಪಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಇಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಛಕ್ಕನಿಪಾತೇ (ಥೇರಗಾ॰ ೩೯೯ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಮೇವ। ತಾ ಪನ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ಞಾತೀನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾವಸೇನ ಭಾಸಿತಾ। ಇಧ ಪನ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ "ಸಾಧು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ"ತಿ ಯಾಚಿತೇನ ಸತ್ಥಾರಾ "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ಯೇ ತೇ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಅದಿಟ್ಠಾ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ಪಸ್ಸಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೇ ತೇ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ...ಪೇ॰... ಘಾನ...ಜಿವ್ಹಾ...ಕಾಯ...ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಅವಿಞ್ಞಾತಾ ಅವಿಞ್ಞಾತಪುಬ್ಬಾ, ನ ಚ ವಿಜಾನಾಸಿ, ನ ಚ ತೇ ಹೋತಿ ವಿಜಾನೇಯ್ಯನ್ತಿ, ಅತ್ಥಿ ತೇ ತತ್ಥ ಛನ್ದೋ ವಾ ರಾಗೋ ವಾ ಪೇಮಂ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏತ್ಥ ಚ ತೇ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸುತೇ ಸುತಮತ್ತಂ, ಮುತೇ ಮುತಮತ್ತಂ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। ಯತೋ ಖೋ ತೇ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ದಿಟ್ಠಸುತಮುತವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದಿಟ್ಠೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತಂ, ಸುತೇ ಸುತಮತ್ತಂ, ಮುತೇ ಮುತಮತ್ತಂ, ವಿಞ್ಞಾತೇ ವಿಞ್ಞಾತಮತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತೇನ। ಯತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತೇನ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತತ್ಥ। ಯತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನ ತತ್ಥ, ತತೋ ತ್ವಂ, ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತ, ನೇವಿಧ ನ ಹುರಂ ನ ಉಭಯಮನ್ತರೇನ, ಏಸೇವನ್ತೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೯೫)। ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿತೇ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಾಧುಕಂ ಉಗ್ಗಹಿತಭಾವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೇನ -

೭೯೪"ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೭೯೫"ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ರೂಪಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೭೯೬"ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೭೯೭"ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಸದ್ದಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೭೯೮"ಗನ್ಧಂ ಘತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೭೯೯"ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಗನ್ಧಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೦೦"ರಸಂ ಭೋತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೦೧॥ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ರಸಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೦೨॥ಫಸ್ಸಂ ಫುಸ್ಸ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೦೩॥ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಫಸ್ಸಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೦೪॥ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ।
ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೦೫॥ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ಧಮ್ಮಸಮ್ಭವಾ।
ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತಿ।
ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಆರಾ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೦೬॥ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ರೂಪೇಸು, ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೦೭॥ಯಥಾಸ್ಸ ಪಸ್ಸತೋ ರೂಪಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೦೮॥ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಸದ್ದೇಸು, ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೦೯॥ಯಥಾಸ್ಸ ಸುಣತೋ ಸದ್ದಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೧೦॥ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಗನ್ಧೇಸು, ಗನ್ಧಂ ಘತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೧೧॥ಯಥಾಸ್ಸ ಘಾಯತೋ ಗನ್ಧಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೧೨"ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ರಸೇಸು, ರಸಂ ಭೋತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೧೩"ಯಥಾಸ್ಸ ಸಾಯತೋ ರಸಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೧೪"ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಫಸ್ಸೇಸು, ಫಸ್ಸಂ ಫುಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೧೫"ಯಥಾಸ್ಸ ಫುಸತೋ ಫಸ್ಸಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತಿ॥

೮೧೬"ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಧಮ್ಮೇಸು, ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಞ್ಚ ನಾಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತಿ॥

೮೧೭"ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಜಾನತೋ ಧಮ್ಮಂ, ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನಂ।
ಖೀಯತಿ ನೋಪಚೀಯತಿ, ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ।
ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖಂ, ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ರೂಪಂ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರೇನ ಉಪಲಭಿತ್ವಾ। **ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ, ಪಿಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ರೂಪೇ ದಿಟ್ಠಮತ್ತೇ ಏವ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಸುಭನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಸುಭಾಕಾರಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಅಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋತೋ ಸತಿ ಮುಟ್ಠಾ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಚ ಸತಿ **ಸಾರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ** ತಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ರತ್ತೋ, ಗಿದ್ಧೋ, ಗಧಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಅನುಭವತಿ, ಅಸ್ಸಾದೇತಿ, ಅಭಿನನ್ದತಿ। ತಥಾಭೂತೋ ಚ **ತಞ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ತಞ್ಚ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ "ಸುಖಂ ಸುಖ"ನ್ತಿ ಅಭಿನಿವಿಸ್ಸ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಪರಿನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ।

ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ ವೇದನಾ, ಅನೇಕಾ ರೂಪಸಮ್ಭವಾತಿ ತಸ್ಸ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ರೂಪಸಮ್ಭವಾ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾ ಸುಖಾದಿಭೇದೇನ ಅನೇಕಾ ವೇದನಾ ಕಿಲೇಸುಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತಾ ವಡ್ಢನ್ತಿ। **ಅಭಿಜ್ಝಾ ಚ ವಿಹೇಸಾ ಚ, ಚಿತ್ತಮಸ್ಸೂಪಹಞ್ಞತೀ**ತಿ ಪಿಯರೂಪೇ ಸಾರಜ್ಜನವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾಯ ಅಭಿಜ್ಝಾಯ, ಅಪಿಯರೂಪೇ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜನವಸೇನ ಪಿಯರೂಪಸ್ಸೇವ ವಿಪರಿಣಾಮಞ್ಞಥಾಭಾವಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾಯ ಸೋಕಾದಿಲಕ್ಖಣಾಯ ವಿಹೇಸಾಯ ಚ ಅಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಹಞ್ಞತಿ ಬಾಧೀಯತಿ। **ಏವಮಾಚಿನತೋ ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಾಕಾರೇನ ತಂ ತಂ ವೇದನಸ್ಸಾದವಸೇನ ಭವಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಆಚಿನತೋ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಂ ಪವತ್ತತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ವೇದನಾಪಚ್ಚಯಾ ತಣ್ಹಾ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಖಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಸಮುದಯೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ವಿಭ॰ ೨೨೫; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧)। ತಥಾಭೂತಸ್ಸ **ಆರಾ** ಆರಕಾ ದೂರೇ ನಿಬ್ಬಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ದುಲ್ಲಭನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ**ತಿಆದಿಗಾಥಾಸುಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ **ಘತ್ವಾ**ತಿ ಘಾಯಿತ್ವಾ। **ಭೋತ್ವಾ**ತಿ ಸಾಯಿತ್ವಾ। **ಫುಸ್ಸಾ**ತಿ ಫುಸಿತ್ವಾ। **ಧಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ**ತಿ ಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣಂ ವಿಜಾನಿತ್ವಾ।

ಏವಂ ಛದ್ವಾರಗೋಚರೇ ಸಾರಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ವಟ್ಟಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ವಿರಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ವಿವಟ್ಟಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ರೂಪೇಸೂ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ರೂಪೇಸು, ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸತೋತಿ** ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಪಾಥಗತಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಚಕ್ಖುದ್ವಾರಿಕೇನ ವಿಞ್ಞಾಣಸನ್ತಾನೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಚತುಸಮ್ಪಜಞ್ಞವಸೇನ ಸಮ್ಪಜಾನಕಾರಿತಾಯ ಪಟಿಸ್ಸತೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ರೂಪಾರಮ್ಮಣೇಸು ನ ರಜ್ಜತಿ ರಾಗಂ ನ ಜನೇತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ರೂಪಾರಮ್ಮಣಮ್ಹಿ ಸಮುದಯಾದಿತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಿನ್ದತಿ, ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ ತಂ ತತ್ಥುಪ್ಪನ್ನವೇದನಞ್ಚ ವಿರತ್ತಚಿತ್ತೋ ವೇದೇತಿ, ತಥಾಭೂತೋ ಚ **ತಞ್ಚ ನಜ್ಝೋಸ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ತಂ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ಸಮ್ಮದೇವ ವಿರತ್ತಚಿತ್ತತಾಯ ಅಜ್ಝೋಸಾಯ ನ ತಿಟ್ಠತಿ “ಏತಂ ಮಮ, ಏಸೋಹಮಸ್ಮಿ, ಏಸೋ ಮೇ ಅತ್ತಾ”ತಿ ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ನಾಭಿನಿವಿಸತಿ।

ಯಥಾಸ್ಸ ಪಸ್ಸತೋ ರೂಪನ್ತಿ ಅಸ್ಸ ಯೋಗಿನೋ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಅಭಿಜ್ಝಾದಯೋ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಾದಿತೋ ರೂಪಂ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ। **ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ ವೇದನ**ನ್ತಿ ತಂ ಆರಬ್ಭ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವೇದನಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮೇ ಚ ಗೋಚರಸೇವನಾಯ ಸೇವತೋ ಚಾಪಿ। **ಖೀಯತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಕಿಲೇಸವಟ್ಟಂ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ನೋಪಚೀಯತೀ**ತಿ ನ ಉಪಚಿಯತಿ ನ ಆಚಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ಏವಂ ಸೋ ಚರತೀ ಸತೋ**ತಿ ಏವಂ ಕಿಲೇಸಾಪನಯನಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಚರತಿ, ವಿಹರತಿ। **ಏವಂ ಅಪಚಿನತೋ ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಅಪಚಯಗಾಮಿನಿಯಾ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಸಕಲಂ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಂ ಅಪಚಿನನ್ತಸ್ಸ। **ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಬ್ಬಾನ ವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಅನುಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಸಮೀಪೇ ಏವಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಅಸಙ್ಖತಾಯ ಧಾತುಯಾ ಸಚ್ಛಿಕತತ್ತಾ। **ನ ಸೋ ರಜ್ಜತಿ ಸದ್ದೇಸೂ**ತಿಆದೀಸುಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸತ್ಥು ಓವಾದಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಉಪಧಾರಿತಭಾವಂ ಪವೇದೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಗತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣೀತಿ।

ಮಾಲುಕ್ಯಪುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸೇಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೇಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕುಲಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಗಣಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ತೀಣಿ ಪುರಿಸಸತಾನಿ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥು ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಕತಪರಿಯೋಸಿತಾಯ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಾ ಸಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ತಿಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಸಿ। ಸೋ ತೇನ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮೇನ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಲೋಕೇ ಏವ ವಸಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ಆಪಣೇ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ಸೇಲೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ತೀಸು ವೇದೇಸು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಿಪ್ಪೇಸು ಚ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತೀಣಿ ಮಾಣವಕಸತಾನಿ ಮನ್ತೇ ವಾಚೇನ್ತೋ ಆಪಣೇ ಪಟಿವಸತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಸತ್ಥಾ ಸಾವತ್ಥಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಡ್ಢತೇಳಸಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಙ್ಗುತ್ತರಾಪೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೋ ಸೇಲಸ್ಸ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಞ್ಚ ಞಾಣಪರಿಪಾಕಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ವಿಹರತಿ। ಅಥ ಕೇಣಿಯೋ ನಾಮ ಜಟಿಲೋ ಸತ್ಥು ಆಗಮನಂ ಸುತ್ವಾ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಸಕೇ ಅಸ್ಸಮೇ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಪಟಿಯಾದೇತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸದ್ಧಿಂ ತೀಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ಅನುವಿಚರನ್ತೋ ಕೇಣಿಯಸ್ಸ ಅಸ್ಸಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಜಟಿಲೇ ಕಟ್ಠಫಾಲನುದ್ಧನಸಮ್ಪಾದನಾದಿನಾ ದಾನೂಪಕರಣಂ ಸಜ್ಜೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ, “ಕಿಂ ನು ಖೋ ತೇ, ಕೇಣಿಯ, ಮಹಾಯಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ”ತಿಆದಿಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನ “ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ಮಯಾ ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತಿತೋ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಬುದ್ಧೋ”ತಿ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾವ ಹಟ್ಠೋ ಉದಗ್ಗೋ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ತಾವದೇವ ಮಾಣವಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ

ಕತಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಕಾಯೇ ಬಾತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ದಿಸ್ವಾ "ಇಮೇಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಾಜಾ ವಾ ಹೋತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ಬುದ್ಧೋ ವಾ ಲೋಕೇ ವಿವಟ್ಟಚ್ಛದೋ, ಅಯಂ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನೋ ಚ ಖೋ ನಂ ಜಾನಾಮಿ 'ಬುದ್ಧೋ ವಾ, ನೋ ವಾ', ಸುತಂ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವುದ್ಧಾನಂ ಮಹಲ್ಲಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ 'ಯೇ ತೇ ಭವನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ , ತೇ ಸಕೇ ವಣ್ಣೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ'ತಿ ಅಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹಿ ಸಮ್ಮುಖೇ ಠತ್ವಾ ಬುದ್ಧಗುಣೇಹಿ ಅಭಿತ್ಥವೀಯಮಾನೋ ಸಾರಜ್ಜತಿ ಮಙ್ಕುಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜತಿ ಅವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತತಾಯ ಅನನುಯೋಗಕ್ಖಮತ್ತಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಮಣಂ ಗೋತಮಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಸಾರುಪ್ಪಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅಭಿತ್ಥವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ -

೮೦೮."ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯೋ ಸುರುಚಿ, ಸುಜಾತೋ ಚಾರುದಸ್ಸನೋ।
ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋಸಿ ಭಗವಾ, ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋಸಿ ವೀರಿಯವಾ॥

೮೦೯."ನರಸ್ಸ ಹಿ ಸುಜಾತಸ್ಸ, ಯೇ ಭವನ್ತಿ ವಿಯಞ್ಜನಾ।
ಸಬ್ಬೇ ತೇ ತವ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾ॥

೮೧೦."ಪಸನ್ನನೇತ್ತೋ ಸುಮುಖೋ, ಬ್ರಹಾ ಉಜು ಪತಾಪವಾ।
ಮಜ್ಝೇ ಸಮಣಸಙ್ಘಸ್ಸ, ಆದಿಚ್ಚೋವ ವಿರೋಚಸಿ॥

೮೧೧."ಕಲ್ಯಾಣದಸ್ಸನೋ ಭಿಕ್ಖು, ಕಞ್ಚನಸನ್ನಿಭತ್ತಚೋ।
ಕಿಂ ತೇ ಸಮಣಭಾವೇನ, ಏವಂ ಉತ್ತಮವಣ್ಣಿನೋ॥

೮೧೨."ರಾಜಾ ಅರಹಸಿ ಭವಿತುಂ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ರಥೇಸಭೋ।
ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ, ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸ ಇಸ್ಸರೋ॥

೮೧೩."ಖತ್ತಿಯಾ ಭೋಗೀ ರಾಜಾನೋ, ಅನುಯನ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ತೇ।
ರಾಜಾಭಿರಾಜಾ ಮನುಜಿನ್ದೋ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇಹಿ ಗೋತಮಾ"ತಿ॥ -

ಛಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿತ್ಥವಿ।

ತತ್ಥ **ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯೋತಿ** ಅಭಿಬ್ಯತ್ತರೂಪಾನಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಯ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಂ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾಯ ಅಹೀನಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗತಾಯ ಚ ಪರಿಪುಣ್ಣಸರೀರೋ। **ಸುರುಚೀತಿ** ಸುನ್ದರಸರೀರಪ್ಪಭೋ। **ಸುಜಾತೋತಿ** ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ, ಸಣ್ಠಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸುನಿಬ್ಬತ್ತೋ। **ಚಾರುದಸ್ಸನೋತಿ** ಸುಚಿರಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅತಿತ್ತಿಜನಕಂ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲಂ ರಮಣೀಯಂ ಚಾರು ಏವ ದಸ್ಸನಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ಚಾರುದಸ್ಸನೋ। ಕೇಚಿ ಪನಾಹು "ಚಾರುದಸ್ಸನೋತಿ ಸುನ್ದರನೇತ್ತೋ"ತಿ। **ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋತಿ** ಸುವಣ್ಣಸದಿಸವಣ್ಣೋ। **ಅಸೀತಿ** ಭವಸಿ, ಇದಂ ಪದಂ "ಪರಿಪುಣ್ಣಕಾಯೋ ಅಸೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸಬ್ಬಪದೇಹಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸುಸುಕ್ಕದಾಠೋತಿ** ಸುಟ್ಠು ಸುಕ್ಕದಾಠೋ। ಭಗವತೋ ಹಿ ದಾಠಾಹಿ ಚನ್ದಕಿರಣಾ ವಿಯ ಧವಲರಸ್ಮಿಯೋ ನಿಚ್ಛರನ್ತಿ। **ವೀರಿಯವಾತಿ** ವೀರಿಯಪಾರಮೀಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತವೀರಿಯಾಧಿಟ್ಠಾನತೋ ಚತುಬ್ಬಿಧಸ್ಸ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಅತಿಸಯಯುತ್ತೋ।

ನರಸ್ಸ ಹಿ ಸುಜಾತಸ್ಸಾತಿ ಸಮತಿಂಸಾಯ ಪಾರಮೀನಂ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀವತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಪೂರಿತತ್ತಾ ಸುಟ್ಠು ಸಮ್ಮದೇವ ಜಾತಸ್ಸ ನರಸ್ಸ, ಮಹಾಪುರಿಸಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬೇ ತೇತಿ** ಯೇ ಮಹಾಪುರಿಸಭಾವಂ ಲೋಕೇ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲಭಾವಂ ಬ್ಯಞ್ಜಯನ್ತೀತಿ

ಬ್ಯಞ್ಜನಾತಿ ಲದ್ಧವೋಹಾರಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಪಾದತಾದಿಬಾತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಸಙ್ಖಾತಾ ತಮ್ಬನಖತುಙ್ಗನಖತಾದಿಅಸೀತಿಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸಙ್ಖಾತಾ ಚ ರೂಪಗುಣಾ, ತೇ ಅನವಸೇಸಾ, ತವ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಸನ್ತೀತಿ ವಚನಸೇಸೋ।

ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನಾನೇವ ವಚನನ್ತರೇನ ನಿಗಮೇನ್ತೋ ಆಹ।

ಇದಾನಿ ತೇಸು ಲಕ್ಖಣೇಸು ಅತ್ತನಾ ಅಭಿರುಚಿತೇಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಥೋಮೇನ್ತೋ "**ಪಸನ್ನನೇತ್ತೋ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ಭಗವಾ ಹಿ ಪಞ್ಚ ವಣ್ಣಪಸಾದಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಪಸನ್ನನೇತ್ತೋ**। ಪರಿಪುಣ್ಣಚನ್ದಮಣ್ಡಲಸದಿಸಮುಖತಾಯ **ಸುಮುಖೋ**। ಆರೋಹಪರಿಣಾಹಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ **ಬ್ರಹಾ**। ಬ್ರಹ್ಮುಜುಗತ್ತತಾಯ **ಉಜು**। ಜುತಿಮನ್ತತಾಯ **ಪತಾಪವಾ**।

ಇದಾನಿ ತಮೇವ ಪತಾಪವನ್ತತಂ ಆದಿಚ್ಚೂಪಮಾಯ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ "**ಮಜ್ಝೇ ಸಮಣಸಙ್ಘಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಆದಿಚ್ಚೋವ ವಿರೋಚಸೀತಿ** ಯಥಾ ಆದಿಚ್ಚೋ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಬ್ಬಂ ತಮಗತಂ ವಿಧಮೇತ್ವಾ ಆಲೋಕಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿರೋಚತಿ, ಏವಂ ತ್ವಮ್ಪಿ ಅನ್ತೋ ಚೇವ ಬಹಿ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಅವಿಜ್ಜಾತಮಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತ್ವಾ ಞಾಣಾಲೋಕಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿರೋಚಸಿ।

ದಸ್ಸನೀಯರೂಪತಾಯ ಅಙ್ಗೇಗತಾನಂ ದಸ್ಸನಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಆವಹನತೋ, ಕಲ್ಯಾಣೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ದಸ್ಸನೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಚ **ಕಲ್ಯಾಣದಸ್ಸನೋ**। **ಉತ್ತಮವಣ್ಣಿನೋತಿ** ಉತ್ತಮವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ।

ಚಕ್ಕವತ್ತೀತಿ ಚಕ್ಕರತನಂ ವತ್ತೇತಿ, ಚತೂಹಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಚಕ್ಕೇಹಿ ವತ್ತೇತಿ, ತೇಹಿ ಚ ಪರೇ ವತ್ತೇತಿ। ಪರಹಿತಾಯ ಇರಿಯಾಪಥಚಕ್ಕಾನಂ ವತ್ತೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। ಅಥ ವಾ ಚತೂಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಧಮ್ಮೇಹಿ ಚ ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗಮೇನ ಪರೇಹಿ ಅನಭಿಭವನೀಯಸ್ಸ ಆಣಾಚಕ್ಕಸ್ಸ ವತ್ತೋ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೀತಿಪಿ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ। **ರಥೇಸಭೋತಿ** ರಥಿಕೇಸು ಆಜಾನೀಯಉಸಭಪುರಿಸೋ, ಮಹಾರಥಿಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಾತುರನ್ತೋತಿ** ಚತುಸಮುದ್ದನ್ತಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಇಸ್ಸರೋ। **ವಿಜಿತಾವೀತಿ** ವಿಜಿತವಿಜಯೋ। **ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸಾತಿ** ಜಮ್ಬುದೀಪಸ್ಸ, ಪಾಕಟೇನ ಹಿ ಇಸ್ಸರಿಯಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹ। ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಪನ ಸಪರಿತ್ತದೀಪಾನಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಮಹಾದೀಪಾನಂ ಇಸ್ಸರೋವ।

ಖತ್ತಿಯಾತಿ ಜಾತಿಖತ್ತಿಯಾ। **ಭೋಗೀತಿ** ಭೋಗಿಯಾ। **ರಾಜಾನೋತಿ** ಯೇ ಕೇಚಿ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಾ। **ಅನುಯನ್ತಾತಿ** ಅನುಗಾಮಿನೋ ಸೇವಕಾ। **ರಾಜಾಭಿರಾಜಾತಿ** ರಾಜೂನಂ ಪೂಜನೀಯೋ ರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮನುಜಿನ್ದೋತಿ** ಮನುಸ್ಸಾಧಿಪತಿ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಮಿಸ್ಸರೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಸೇಲೇನ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ "ಯೇ ತೇ ಭವನ್ತಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ, ತೇ ಸಕೇ ವಣ್ಣೇ ಭಞ್ಞಮಾನೇ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತೀ"ತಿ ಇಮಂ ಸೇಲಸ್ಸ ಮನೋರಥಂ ಪೂರೇನ್ತೋ –

೮೨೪."ರಾಜಾಹಮಸ್ಮಿ ಸೇಲ, (ಸೇಲಾತಿ ಭಗವಾ) ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ।
ಧಮ್ಮೇನ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇಮಿ, ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ॥ – ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ರಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ – ಯಂ ಮಂ ತ್ವಂ, ಸೇಲ, ಯಾಚಸಿ, "ರಾಜಾ ಅರಹಸಿ ಭವಿತುಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ"ತಿ, ಏತ್ಥ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಹೋಹಿ, **ರಾಜಾಹಮಸ್ಮಿ**, ಸತಿ ಚ ರಾಜತ್ತೇ ಯಥಾ ಅಞ್ಞೋ ರಾಜಾ ಸಮಾನೋಪಿ ಯೋಜನಸತಂ ವಾ ಅನುಸಾಸತಿ, ದ್ವೇ ತೀಣಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಸತಾನಿ ವಾ ಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಹುತ್ವಾಪಿ ಚತುದೀಪಪರಿಯನ್ತಮತ್ತಂ ವಾ, ನಾಹಮೇವಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಿಸಯೋ। ಅಹಞ್ಹಿ **ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ** ಭವಗ್ಗತೋ ಅವೀಚಿಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತಿರಿಯಂ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯಲೋಕಧಾತುಯೋ ಅನುಸಾಸಾಮಿ। ಯಾವತಾ ಹಿ ಅಪದಾದಿಭೇದಾ ಸತ್ತಾ,

ಅಹಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗೋ। ನ ಹಿ ಮೇ ಕೋಚಿ ಸೀಲೇನ ವಾ…ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನೇನ ವಾ ಸದಿಸೋ ನತ್ಥಿ, ಕುತೋ ಭಿಯ್ಯೋ। ಸ್ವಾಹಂ ಏವಂ ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ, ಅನುತ್ತರೇನೇವ ಚತುಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಭೇದಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಸಙ್ಖಾತೇನ **ಧಮ್ಮೇನ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇಮಿ,** "ಇದಂ ಪಜಹಥ, ಇದಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ಆಣಾಚಕ್ಕಂ। "ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೧೪; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೮೧) ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೇನ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಮೇವ ವಾ। **ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಯಂ ಚಕ್ಕಂ ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ ಸಮಣೇನ ವಾ…ಪೇ॰… ಕೇನಚಿ ವಾ ಲೋಕಸ್ಮಿನ್ತಿ।

ಏವಂ ಅತ್ತಾನಮಾವಿಕರೋನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಸೇಲೋ ಪುನ ದಳ್ಹೀಕರಣತ್ಥಂ -

೮೨೫."ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಟಿಜಾನಾಸಿ, (ಇತಿ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ) ಧಮ್ಮರಾಜಾ ಅನುತ್ತರೋ।
ಧಮ್ಮೇನ ಚಕ್ಕಂ ವತ್ತೇಮಿ, ಇತಿ ಭಾಸಥ ಗೋತಮ॥

೮೨೬."ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತಿ ಭೋತೋ, ಸಾವಕೋ ಸತ್ಥುರನ್ವಯೋ।
ಕೋ ತೇತಮನುವತ್ತೇತಿ, ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತಿತ"ನ್ತಿ॥ - ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತೀ**ತಿ ಧಮ್ಮರಞ್ಞೋ ಭೋತೋ ಧಮ್ಮೇನ ಪವತ್ತಿತಸ್ಸ ಚಕ್ಕಸ್ಸ ಅನುಪವತ್ತನಕೋ ಸೇನಾಪತಿ ಕೋ ನೂತಿ ಪುಚ್ಛಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭಗವತೋ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಸುವಣ್ಣಪುಞ್ಜೋ ವಿಯ ಸಿರಿಯಾ ಸೋಭಮಾನೋ। ತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ -

೮೨೭."ಮಯಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಚಕ್ಕಂ, (ಸೇಲಾತಿ ಭಗವಾ) ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುತ್ತರಂ।
ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನುವತ್ತೇತಿ, ಅನುಜಾತೋ ತಥಾಗತ"ನ್ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅನುಜಾತೋ ತಥಾಗತ**ನ್ತಿ, ತಥಾಗತಂ ಅನುಜಾತೋ, ತಥಾ ಗತೇನ ಹೇತುನಾ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ "ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತಿ ಭೋತೋ"ತಿ ಸೇಲೇನ ವುತ್ತಪಞ್ಹಂ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಯಂ ಸೇಲೋ ಆಹ "ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಪಟಿಜಾನಾಸೀ"ತಿ ತತ್ಥ ನಂ ನಿಕ್ಕಙ್ಖಂ ಕಾತುಕಾಮೋ "ನಾಹಂ ಪಟಿಞ್ಞಾಮತ್ತೇನೇವ ಪಟಿಜಾನಾಮಿ, ಅಪಿ ಚಾಹಂ ಇಮಿನಾ ಕಾರಣೇನ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಞಾಪೇತುಂ -

೮೨೮."ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತಂ, ಭಾವೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಭಾವಿತಂ।
ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಪಹೀನಂ ಮೇ, ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಚತುನ್ನಞ್ಹಿ ಸಚ್ಚಾನಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಞ್ಚ ಸಾಮಞ್ಞಗ್ಗಹಣಮೇತಂ ಯದಿದಂ ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು ಯಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಮಗ್ಗಸಚ್ಚಂ, ಯಞ್ಚ ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ, ತದುಭಯಗ್ಗಹಣೇನ ತೇಸಂ ಫಲಭೂತಾನಿ ನಿರೋಧಸಚ್ಚದುಕ್ಖಸಚ್ಚಾನಿಪಿ ಗಹಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತಿ ಹೇತುಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಫಲಸಿದ್ಧಿತೋ। ತೇನ ತತ್ಥ "ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। "ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ ವಾ ಇಮಿನಾ ಚ ಸಬ್ಬಸ್ಸಪಿ ಞೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾತಸಮ್ಬುದ್ಧಭಾವಂ ಉದ್ದೇಸವಸೇನ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ತದೇಕದೇಸಂ ನಿದ್ದೇಸವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಭಾವೇತಬ್ಬಞ್ಚ ಭಾವಿತ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ಅಥ ವಾ "**ಭಾವೇತಬ್ಬಂ ಭಾವಿತಂ, ಪಹಾತಬ್ಬಂ**

ಪಹೀನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಪಹಾನಸಮ್ಪದಾಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ತಂಮೂಲಕತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬುದ್ಧಗುಣಾ ಕಿತ್ತಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ"**ತಿ। ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಅಭಿಞ್ಞಾತಗ್ಗಹಣೇನ ಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಜ್ಜಾವಿಮುತ್ತೀನಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಸಫಲಂ ಚತುಸಚ್ಚಭಾವಂ ಸದ್ಧಿಂ ಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಬುಜ್ಝಿತಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಂ ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧೋ ಜಾತೋಸ್ಮೀತಿ ಞಾಯೇನ ಹೇತುನಾ ಅತ್ತನೋ ಬುದ್ಧಭಾವಂ ವಿಭಾವೇತಿ।

ಏವಂ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಪಾತುಕರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನಿ ಕಙ್ಖಾವಿತರಣತ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಉಸ್ಸಾಹೇನ್ತೋ -

೮೨೯"ವಿನಯಸ್ಸು ಮಯಿ ಕಙ್ಖಂ, ಅಧಿಮುಚ್ಚಸ್ಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ದುಲ್ಲಭಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಸೋ॥

೮೩೦"ಯೇಸಂ ವೇ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕೇ, ಪಾತುಭಾವೋ ಅಭಿಣ್ಹಸೋ।
ಸೋಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ, ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಅನುತ್ತರೋ॥

೮೩೧"ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ಅತಿತುಲೋ, ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೋ।
ಸಬ್ಬಾಮಿತ್ತೇ ವಸೇ ಕತ್ವಾ, ಮೋದಾಮಿ ಅಕುತೋಭಯೋ"ತಿ॥ - ಗಾಥತ್ತಯಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ವಿನಯಸ್ಸೂ**ತಿ ವಿನೇಹಿ ಛಿನ್ದ। **ಕಙ್ಖ**ನ್ತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ। **ಅಧಿಮುಚ್ಚಸ್ಸೂ**ತಿ ಅಧಿಮೋಕ್ಖಂ ಕರ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಸದ್ದಹ। **ದುಲ್ಲಭಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಕಪ್ಪಾನಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೋ ಲೋಕೋ ಹೋತಿ। **ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ**ತಿ, ರಾಗಾದಿಸಲ್ಲಕತ್ತನೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ**ತಿ ಸೇಟ್ಠಭೂತೋ। **ಅತಿತುಲೋ**ತಿ ತುಲಂ ಅತೀತೋ, ನಿರುಪಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನೋ**ತಿ "ಕಾಮಾ ತೇ ಪಠಮಾ ಸೇನಾ"ತಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೪೩೮; ಮಹಾನಿ॰ ೨೮; ಚೂಳನಿ॰ ನನ್ದಮಾಣವಪುಚ್ಛಾನಿದ್ದೇಸ ೪೭) ಏವಂ ಆಗತಾಯ ಮಾರಸೇನಾಯ ಪಮದ್ದನೋ। **ಸಬ್ಬಾಮಿತ್ತೇ**ತಿ ಖನ್ಧಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರಮಚ್ಚುದೇವಪುತ್ತಮಾರಸಙ್ಖಾತೇ ಸಬ್ಬಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ । **ವಸೇ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ಕತ್ವಾ। **ಮೋದಾಮಿ ಅಕುತೋಭಯೋ**ತಿ ಕುತೋಚಿ ನಿಬ್ಭಯೋ ಸಮಾಧಿಸುಖೇನ, ಫಲನಿಬ್ಬಾನಸುಖೇನ ಚ ಮೋದಾಮಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಸೇಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಾವದೇವ ಭಗವತಿ ಸಞ್ಜಾತಪಸಾದೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ -

೮೩೨"ಇದಂ ಭೋನ್ತೋ ನಿಸಾಮೇಥ, ಯಥಾ ಭಾಸತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಸಲ್ಲಕತ್ತೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೀಹೋವ ನದತೀ ವನೇ॥

೮೩೩"ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಂ ಅತಿತುಲಂ, ಮಾರಸೇನಪ್ಪಮದ್ದನಂ।
ಕೋ ದಿಸ್ವಾ ನಪ್ಪಸೀದೇಯ್ಯ, ಅಪಿ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಕೋ॥

೮೩೪"ಯೋ ಮಂ ಇಚ್ಛತಿ ಅನ್ವೇತು, ಯೋ ವಾ ನಿಚ್ಛತಿ ಗಚ್ಛತು।
ಇಧಾಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ವರಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥ -

ಗಾಥತ್ತಯಮಾಹ। ಯಥಾ ತಂ ಪರಿಪಾಕಗತಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದಿಯಮಾನೋ।

ತತ್ಥ **ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಕೋ**ತಿ, ನೀಚಜಾತಿಕೋ, ತಮೋತಮಪರಾಯಣಭಾವೇ ಠಿತೋ।

ತತೋ ತೇಪಿ ಮಾಣವಕಾ ಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ತತ್ಥೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಪೇಕ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ -

೮೩೫“ಏತಂ ಚೇ ರುಚ್ಚತಿ ಭೋತೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನಂ।
ಮಯಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ವರಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ॥ -

ಗಾಥಮಾಹಂಸು, ಯಥಾ ತಂ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕತಾಧಿಕಾರಾ ಕುಲಪುತ್ತಾ।

ಅಥ ಸೇಲೋ ತೇಸು ಮಾಣವಕೇಸು ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಯಾಚಮಾನೋ -

೮೩೬“ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ತಿಸತಾ ಇಮೇ, ಯಾಚನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ।
ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮ, ಭಗವಾ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ತತೋ ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ ಸೇಲೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ತೇಸಂಯೇವ ತಿಣ್ಣಂ ಪುರಿಸಸತಾನಂ ಗಣಜೇಟ್ಠೋ ಹುತ್ವಾ ರೋಪಿತಕುಸಲಮೂಲೋ, ಇದಾನಿ ಪಚ್ಛಿಮಭವೇಪಿ ತೇಸಂಯೇವ ಆಚರಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಞಾಣಞ್ಚಸ್ಸ ತೇಸಞ್ಚ ಪರಿಪಕ್ಕಂ, ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಸ್ಸ ಚ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಸಬ್ಬೇವ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತೋ -

೮೩೭“ಸ್ವಾಖಾತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, (ಸೇಲಾತಿ ಭಗವಾ) ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಮಕಾಲಿಕಂ।
ಯತ್ಥ ಅಮೋಘಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖತೋ”ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ। **ಅಕಾಲಿಕ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ನ ಕಾಲನ್ತರೇ ಪತ್ತಬ್ಬಫಲಂ। **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯಂನಿಮಿತ್ತಾ। ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನಿಮಿತ್ತಾ ಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅಮೋಘಾ ಅನಿಪ್ಫಲಾ, ಯತ್ಥಾತಿ ವಾ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ **ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ** ಸತಿವಿಪ್ಪವಾಸರಹಿತಸ್ಸ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು **ಸಿಕ್ಖತೋ**।

ಏವಞ್ಚ ವತ್ವಾ “ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ। ತಾವದೇವ ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಧರಾ ಹುತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪರಿವಾರೇಸುಂ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸಪರಿಸೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೪೦.೨೦೮-೩೦೩) -

“ನಗರೇ ಹಂಸವತಿಯಾ, ವೀಥಿಸಾಮೀ ಅಹೋಸಹಂ।
ಮಮ ಞಾತೀ ಸಮಾನೇತ್ವಾ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

“ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೋ ಅನುತ್ತರೋ।
ಆಸಿ ಸೋ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ, ಆಹುತೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೋ॥

“ಖತ್ತಿಯಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ, ಮಹಾಸಾಲಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಹತ್ಥಾರೋಹಾ ಅನೀಕಟ್ಠಾ, ರಥಿಕಾ ಪತ್ತಿಕಾರಕಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಉಗ್ಗಾ ಚ ರಾಜಪುತ್ತಾ ಚ, ವೇಸಿಯಾನಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಆಳಾರಿಕಾ ಕಪ್ಪಕಾ ಚ, ನ್ಹಾಪಕಾ ಮಾಲಕಾರಕಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ರಜಕಾ ಪೇಸಕಾರಾ ಚ, ಚಮ್ಮಕಾರಾ ಚ ನ್ಹಾಪಿತಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಉಸುಕಾರಾ ಭಮಕಾರಾ, ಚಮ್ಮಕಾರಾ ಚ ತಚ್ಛಕಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಕಮ್ಮಾರಾ ಸೋಣ್ಣಕಾರಾ ಚ, ತಿಪುಲೋಹಕರಾ ತಥಾ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತಾ ಸುಮನಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಭತಕಾ ಚೇಟಕಾ ಚೇವ, ದಾಸಕಮ್ಮಕರಾ ಬಹೂ।
ಯಥಾಸಕೇನ ಥಾಮೇನ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಉದಹಾರಾ ಕಟ್ಠಹಾರಾ, ಕಸ್ಸಕಾ ತಿಣಹಾರಕಾ।
ಯಥಾಸಕೇನ ಥಾಮೇನ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಪುಪ್ಫಿಕಾ ಮಾಲಿಕಾ ಚೇವ, ಪಣ್ಣಿಕಾ ಫಲಹಾರಕಾ।
ಯಥಾಸಕೇನ ಥಾಮೇನ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಗಣಿಕಾ ಕುಮ್ಭದಾಸೀ ಚ, ಪೂವಿಕಾ ಮಚ್ಛಿಕಾಪಿ ಚ।
ಯಥಾಸಕೇನ ಥಾಮೇನ, ಪೂಗಧಮ್ಮಂ ಅಕಂಸು ತೇ॥

“ಏಥ ಸಬ್ಬೇ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ, ಗಣಂ ಬನ್ಧಾಮ ಏಕತೋ।
ಅಧಿಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೇ ಅನುತ್ತರೇ॥

“ತೇ ಮೇ ಸುತ್ವಾನ ವಚನಂ, ಗಣಂ ಬನ್ಧಿಂಸು ತಾವದೇ।
ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಂ ಸುಕತಂ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಾರಯುಂ॥

“ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾನ ತಂ ಸಾಲಂ, ಉದಗ್ಗೋ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ।
ಪರೇತೋ ತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಮುಪಸಙ್ಕಮಿಂ॥

“ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಲೋಕನಾಥಂ ನರಾಸಭಂ।
ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥುನೋ ಪಾದೇ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

“ಇಮೇ ತೀಣಿ ಸತಾ ವೀರ, ಪುರಿಸಾ ಏಕತೋ ಗಣಾ।
ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಂ ಸುಕತಂ, ನಿಯ್ಯಾದೇನ್ತಿ ತುವಂ ಮುನಿ॥

“ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪುರತೋ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತ್ವ ಚಕ್ಖುಮಾ।

ತಿಣ್ಣಂ ಸತಾನಂ ಪುರತೋ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

“ತಿಸತಾಪಿ ಚ ಜೇಟ್ಠೋ ಚ, ಅನುವತ್ತಿಂಸು ಏಕತೋ।
ಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಕರಿತ್ವಾನ, ಸಬ್ಬೇ ಅನುಭವಿಸ್ಸಥ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಸೀತಿಭಾವಮನುತ್ತರಂ।
ಅಜರಂ ಅಮತಂ ಸನ್ತಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಫಸ್ಸಯಿಸ್ಸಥ॥

“ಏವಂ ಬುದ್ಧೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಸಬ್ಬಞ್ಞೂ ಸಮಣುತ್ತರೋ।
ಬುದ್ಧಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಸೋಮನಸ್ಸಂ ಪವೇದಯಿಂ॥

“ತಿಂಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಾನಿ, ದೇವಲೋಕೇ ರಮಿಂ ಅಹಂ।
ದೇವಾಧಿಪೋ ಪಞ್ಚಸತಂ, ದೇವರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ॥

“ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುಂ ರಾಜಾ ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಹೋಸಹಂ।
ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ, ಮಹಾದೇವಾ ಅವನ್ದಿಸುಂ॥

“ಇಧ ಮಾನುಸಕೇ ರಜ್ಜಂ, ಪರಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ ಬನ್ಧವಾ।
ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ, ವಾಸೇಟ್ಠೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

“ಅಸೀತಿಕೋಟಿ ನಿಚಯೋ, ತಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಅಹೋಸಹಂ।
ಸೇಲೋ ಇತಿ ಮಮಂ ನಾಮಂ, ಛಳಙ್ಗೇ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ॥

“ಜಙ್ಘಾವಿಹಾರಂ ವಿಚರಂ, ಸಸಿಸ್ಸೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ।
ಜಟಾಭಾರಿಕಭರಿತಂ, ಕೇಣಿಯಂ ನಾಮ ತಾಪಸಂ॥

“ಪಟಿಯತ್ತಾಹುತಿಂ ದಿಸ್ವಾ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ।
ಆವಾಹೋ ವಾ ವಿವಾಹೋ ವಾ, ರಾಜಾ ವಾ ತೇ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಆಹುತಿಂ ಯಿಟ್ಠುಕಾಮೋಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ದೇವಸಮ್ಮತೇ।
ನ ನಿಮನ್ತೇಮಿ ರಾಜಾನಂ, ಆಹುತೀ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ನ ಚತ್ಥಿ ಮಯ್ಹಮಾವಾಹೋ, ವಿವಾಹೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸಕ್ಯಾನಂ ನನ್ದಿಜನನೋ, ಸೇಟ್ಠೋ ಲೋಕೇ ಸದೇವಕೇ॥

“ಸಬ್ಬಲೋಕಹಿತತ್ಥಾಯ , ಸಬ್ಬಸತ್ತಸುಖಾವಹೋ।
ಸೋ ಮೇ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಅಜ್ಜ, ತಸ್ಸೇತಂ ಪಟಿಯಾದನಂ॥

“ತಿಮ್ಬರೂಸಕವಣ್ಣಾಭೋ, ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಅನೂಪಮೋ।
ರೂಪೇನಾಸದಿಸೋ ಬುದ್ಧೋ, ಸ್ವಾತನಾಯ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಉಕ್ಕಾಮುಖಪಹಟ್ಠೋವ, ಖದಿರಙ್ಗಾರಸನ್ನಿಭೋ।
ವಿಜ್ಜೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಪಬ್ಬತಗ್ಗೇ ಯಥಾ ಅಚ್ಚಿ, ಪುಣ್ಣಮಾಯೇವ ಚನ್ದಿಮಾ।
ನಳಗ್ಗಿವಣ್ಣಸಙ್ಕಾಸೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಅಸಮ್ಭೀತೋ ಭಯಾತೀತೋ, ಭವನ್ತಕರಣೋ ಮುನಿ।
ಸೀಹೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಕುಸಲೋ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮೇಹಿ, ಅಪಸಯ್ಹೋ ಪರೇಹಿ ಸೋ।
ನಾಗೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಸದ್ಧಮ್ಮಾಚಾರಕುಸಲೋ, ಬುದ್ಧನಾಗೋ ಅಸಾದಿಸೋ।
ಉಸಭೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಅನನ್ತವಣ್ಣೋ ಅಮಿತಯಸೋ, ವಿಚಿತ್ತಸಬ್ಬಲಕ್ಖಣೋ।
ಸಕ್ಕೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ವಸೀ ಗಣೀ ಪತಾಪೀ ಚ, ತೇಜಸ್ಸೀ ಚ ದುರಾಸದೋ।
ಬ್ರಹ್ಮೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಪತ್ತಧಮ್ಮೋ ದಸಬಲೋ, ಬಲಾತಿಬಲಪಾರಗೋ।
ಧರಣೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಸೀಲವೀಚಿಸಮಾಕಿಣ್ಣೋ, ಧಮ್ಮವಿಞ್ಞಾಣಖೋಭಿತೋ।
ಉದಧೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ದುರಾಸದೋ ದುಪ್ಪಸಹೋ, ಅಚಲೋ ಉಗ್ಗತೋ ಬ್ರಹಾ।
ನೇರೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಅನನ್ತಞಾಣೋ ಅಸಮಸಮೋ, ಅತುಲೋ ಅಗ್ಗತಂ ಗತೋ।
ಗಗನೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಪತಿಟ್ಠಾ ಭಯಭೀತಾನಂ, ತಾಣೋ ಸರಣಗಾಮಿನಂ।
ಅಸ್ಸಾಸಕೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಆಸಯೋ ಬುದ್ಧಿಮನ್ತಾನಂ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸುಖೇಸಿನಂ।
ರತನಾಕರೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಅಸ್ಸಾಸಕೋ ವೇದಕರೋ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲದಾಯಕೋ।

ಮೇಘೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಲೋಕಚಕ್ಖು ಮಹಾತೇಜೋ, ಸಬ್ಬತಮವಿನೋದನೋ।
ಸೂರಿಯೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಆರಮ್ಮಣವಿಮುತ್ತೀಸು, ಸಭಾವದಸ್ಸನೋ ಮುನಿ।
ಚನ್ದೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಬುದ್ಧೋ ಸಮುಸ್ಸಿತೋ ಲೋಕೇ, ಲಕ್ಖಣೇಹಿ ಅಲಙ್ಕತೋ।
ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಯಸ್ಸ ಞಾಣಂ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ, ಸೀಲಂ ಯಸ್ಸ ಅನೂಪಮಂ।
ವಿಮುತ್ತಿ ಅಸದಿಸಾ ಯಸ್ಸ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಯಸ್ಸ ಧೀತಿ ಅಸದಿಸಾ, ಥಾಮೋ ಯಸ್ಸ ಅಚಿನ್ತಿಯೋ।
ಯಸ್ಸ ಪರಕ್ಕಮೋ ಜೇಟ್ಠೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ರಾಗೋ ದೋಸೋ ಚ ಮೋಹೋ ಚ, ವಿಸಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಮೂಹತಾ।
ಅಗದೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಕ್ಲೇಸಬ್ಯಾಧಿಬಹುದುಕ್ಖ-ಸಬ್ಬತಮವಿನೋದನೋ।
ವೇಜ್ಜೂಪಮೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಸೋ ಮೇ ಬುದ್ಧೋ ನಿಮನ್ತಿತೋ॥

“ಬುದ್ಧೋತಿ ಭೋ ಯಂ ವದೇಸಿ, ಘೋಸೋಪೇಸೋ ಸುದುಲ್ಲಭೋ।
ಬುದ್ಧೋ ಬುದ್ಧೋತಿ ಸುತ್ವಾನ, ಪೀತಿ ಮೇ ಉದಪಜ್ಜಥ॥

“ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತಂ, ಪೀತಿ ಮೇ ಬಹಿ ನಿಚ್ಛರೇ।
ಸೋಹಂ ಪೀತಿಮನೋ ಸನ್ತೋ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ॥

“ಕಹಂ ನು ಖೋ ಸೋ ಭಗವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ನಮಸ್ಸಿಸ್ಸಂ, ಸಾಮಞ್ಞಫಲದಾಯಕಂ॥

“ಪಗ್ಗಯ್ಹ ದಕ್ಖಿಣಂ ಬಾಹುಂ, ವೇದಜಾತೋ ಕತಞ್ಜಲೀ।
ಆಚಿಕ್ಖಿ ಮೇ ಧಮ್ಮರಾಜಂ, ಸೋಕಸಲ್ಲವಿನೋದನಂ॥

“ಉದೇನ್ತಂವ ಮಹಾಮೇಘಂ, ನೀಲಂ ಅಞ್ಜನಸನ್ನಿಭಂ।
ಸಾಗರಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸನ್ತಂ, ಪಸ್ಸಸೇತಂ ಮಹಾವನಂ॥

“ಏತ್ಥ ಸೋ ವಸತೇ ಬುದ್ಧೋ, ಅದನ್ತದಮಕೋ ಮುನಿ।
ವಿನಯನ್ತೋ ಚ ವೇನೇಯ್ಯೇ, ಬೋಧೇನ್ತೋ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯೇ॥

“ಪಿಪಾಸಿತೋವ ಉದಕಂ, ಭೋಜನಂವ ಜಿಘಚ್ಛಿತೋ।
ಗಾವೀ ಯಥಾ ವಚ್ಛಗಿದ್ಧಾ, ಏವಾಹಂ ವಿಚಿನಿಂ ಜಿನಂ॥

“ಆಚಾರಉಪಚಾರಞ್ಞೂ, ಧಮ್ಮಾನುಚ್ಛವಿಸಂವರಂ।
ಸಿಕ್ಖಾಪೇಮಿ ಸಕೇ ಸಿಸ್ಸೇ, ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಜಿನಸನ್ತಿಕಂ॥

“ದುರಾಸದಾ ಭಗವನ್ತೋ, ಸೀಹಾವ ಏಕಚಾರಿನೋ।
ಪದೇ ಪದಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಾ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾಥ ಮಾಣವಾ॥

“ಆಸೀವಿಸೋ ಯಥಾ ಘೋರೋ, ಮಿಗರಾಜಾವ ಕೇಸರೀ।
ಮತ್ತೋವ ಕುಞ್ಜರೋ ದನ್ತೀ, ಏವಂ ಬುದ್ಧಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಉಕ್ಕಾಸಿತಞ್ಚ ಖಿಪಿತಂ, ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿಯ ಮಾಣವಾ।
ಪದೇ ಪದಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಾ, ಉಪೇಥ ಬುದ್ಧಸನ್ತಿಕಂ॥

“ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಗರುಕಾ, ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ದುರಾಸದಾ।
ದುರೂಪಸಙ್ಕಮಾ ಬುದ್ಧಾ, ಗರೂ ಹೋನ್ತಿ ಸದೇವಕೇ॥

“ಯದಾಹಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ, ಪಟಿಸಮ್ಮೋದಯಾಮಿ ವಾ।
ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ತದಾ ಹೋಥ, ಮುನಿಭೂತಾವ ತಿಟ್ಠಥ॥

“ಯಂ ಸೋ ದೇಸೇತಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ।
ತಮೇವತ್ಥಂ ನಿಸಾಮೇಥ, ಸದ್ಧಮ್ಮಸವನಂ ಸುಖಂ॥

“ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸಮ್ಮೋದಿಂ ಮುನಿನಾ ಅಹಂ।
ತಂ ಕಥಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ, ಲಕ್ಖಣೇ ಉಪಧಾರಯಿಂ॥

“ಲಕ್ಖಣೇ ದ್ವೇ ಚ ಕಙ್ಖಾಮಿ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ತಿಂಸಲಕ್ಖಣೇ।
ಕೋಸೋಹಿತವತ್ಥಗುಯ್ಹಂ, ಇದ್ಧಿಯಾ ದಸ್ಸಯೀ ಮುನಿ॥

“ಜಿವ್ಹಂ ನಿನ್ನಾಮಯಿತ್ವಾನ, ಕಣ್ಣಸೋತೇ ಚ ನಾಸಿಕೇ।
ಪಟಿಮಸಿ ನಲಾಟನ್ತಂ, ಕೇವಲಂ ಛಾದಯೀ ಜಿನೋ॥

“ತಸ್ಸಾಹಂ ಲಕ್ಖಣೇ ದಿಸ್ವಾ, ಪರಿಪುಣ್ಣೇ ಸಬ್ಯಞ್ಜನೇ।
ಬುದ್ಧೋತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾನ, ಸಹ ಸಿಸ್ಸೇಹಿ ಪಬ್ಬಜಿಂ॥

“ಸತೇಹಿ ತೀಹಿ ಸಹಿತೋ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ।
ಅಡ್ಢಮಾಸೇ ಅಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಸಬ್ಬೇ ಪತ್ತಾಮ್ಹ ನಿಬ್ಬುತಿಂ॥

“ಏಕತೋ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾನ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತೇ ಅನುತ್ತರೇ।

ಏಕತೋ ಸಂಸರಿತ್ವಾನ, ಏಕತೋ ವಿನಿವತ್ತಯುಂ॥

“ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ದತ್ವಾನ, ಪೂಗಧಮ್ಮೇ ವಸಿಂ ಅಹಂ
ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಅಟ್ಠ ಹೇತೂ ಲಭಾಮಹಂ॥

“ದಿಸಾಸು ಪೂಜಿತೋ ಹೋಮಿ, ಭೋಗಾ ಚ ಅಮಿತಾ ಮಮ।
ಪತಿಟ್ಠಾ ಹೋಮಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ, ತಾಸೋ ಮಮ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಬ್ಯಾಧಯೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜನ್ತಿ, ದೀಘಾಯುಂ ಪಾಲಯಾಮಿ ಚ।
ಸುಖುಮಚ್ಛವಿಕೋ ಹೋಮಿ, ಆವಾಸೇ ಪತ್ಥಿತೇ ವಸೇ॥

“ಅಟ್ಠ ಗೋಪಾನಸೀ ದತ್ವಾ, ಪೂಗಧಮ್ಮೇ ವಸಿಂ ಅಹಂ।
ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾರಹತ್ತಞ್ಚ, ಏತಂ ಮೇ ಅಪರಟ್ಠಮಂ॥

“ಸಬ್ಬವೋಸಿತವೋಸಾನೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ।
ಅಟ್ಠ ಗೋಪಾನಸೀ ನಾಮ, ತವ ಪುತ್ತೋ ಮಹಾಮುನಿ॥

“ಪಞ್ಚ ಥಮ್ಭಾನಿ ದತ್ವಾನ, ಪೂಗಧಮ್ಮೇ ವಸಿಂ ಅಹಂ।
ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಪಞ್ಚ ಹೇತೂ ಲಭಾಮಹಂ॥

“ಅಚಲೋ ಹೋಮಿ ಮೇತ್ತಾಯ, ಅನೂನಙ್ಗೋ ಭವಾಮಹಂ।
ಆದೇಯ್ಯವಚನೋ ಹೋಮಿ, ನ ಧಂಸೇಮಿ ಯಥಾ ಅಹಂ॥

“ಅಭನ್ತಂ ಹೋತಿ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ, ಅಖಿಲೋ ಹೋಮಿ ಕಸ್ಸಚಿ।
ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ವಿಮಲೋ ಹೋಮಿ ಸಾಸನೇ॥

“ಸಗಾರವೋ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ।
ಸಾವಕೋ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ಭಿಕ್ಖು ತಂ ವನ್ದತೇ ಮುನಿ॥

“ಕತ್ವಾ ಸುಕತಪಲ್ಲಙ್ಕಂ, ಸಾಲಾಯಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಹಂ।
ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಪಞ್ಚ ಹೇತೂ ಲಭಾಮಹಂ॥

“ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಜಾಯಿತ್ವಾ, ಮಹಾಭೋಗೋ ಭವಾಮಹಂ।
ಸಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಕೋ ಹೋಮಿ, ಮಚ್ಛೇರಂ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಗಮನೇ ಪತ್ಥಿತೇ ಮಯ್ಹಂ, ಪಲ್ಲಙ್ಕೋ ಉಪತಿಟ್ಠತಿ।
ಸಹ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸೇಟ್ಠೇನ, ಗಚ್ಛಾಮಿ ಮಮ ಪತ್ಥಿತಂ॥

“ತೇನ ಪಲ್ಲಙ್ಕದಾನೇನ, ತಮಂ ಸಬ್ಬಂ ವಿನೋದಯಿಂ।
ಸಬ್ಬಾಭಿಞ್ಞಾಬಲಪ್ಪತ್ತೋ, ಥೇರೋ ವನ್ದತಿ ತಂ ಮುನಿ॥

“ಪರಿಕಿಚ್ಚತ್ತಕಿಚ್ಚಾನಿ, ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ ಸಾಧಯಿಂ।
ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಪಾವಿಸಿಂ ಅಭಯಂ ಪುರಂ॥

“ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಸಾಲಮ್ಹಿ , ಪರಿಭೋಗಮದಾಸಹಂ।
ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಸೇಟ್ಠತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪಾಗತೋ॥

“ಯೇ ಕೇಚಿ ದಮಕಾ ಲೋಕೇ, ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸೇ ದಮೇನ್ತಿ ಯೇ।
ಕರಿತ್ವಾ ಕಾರಣಾ ನಾನಾ, ದಾರುಣೇನ ದಮೇನ್ತಿ ತೇ॥

“ನ ಹೇವಂ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ದಮೇಸಿ ನರನಾರಿಯೋ।
ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ, ದಮೇಸಿ ಉತ್ತಮೇ ದಮೇ॥

“ದಾನಸ್ಸ ವಣ್ಣೇ ಕಿತ್ತೇನ್ತೋ, ದೇಸನಾಕುಸಲೋ ಮುನಿ।
ಏಕಪಞ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೋವ, ಬೋಧೇಸಿ ತಿಸತೇ ಮುನಿ॥

“ದನ್ತಾ ಮಯಂ ಸಾರಥಿನಾ, ಸುವಿಮುತ್ತಾ ಅನಾಸವಾ।
ಸಬ್ಬಾಭಿಞ್ಞಾಬಲಪತ್ತಾ, ನಿಬ್ಬುತಾ ಉಪಧಿಕ್ಖಯೇ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ದಾನಮದದಿಂ ತದಾ।
ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಭಯಾ ಸಬ್ಬೇ, ಸಾಲಾದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥
ಅರಹತ್ತಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ –

೮೩೮“ಯಂ ತಂ ಸರಣಮಾಗಮ್ಹ, ಇತೋ ಅಟ್ಠಮೇ ಚಕ್ಖುಮ।
ಸತ್ತರತ್ತೇನ ಭಗವಾ, ದನ್ತಾಮ್ಹ ತವ ಸಾಸನೇ”ತಿ॥ –

ಗಾಥಮಾಹ । ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ **ಚಕ್ಖುಮ** ಭಗವಾ ಯಸ್ಮಾ ಮಯಂ ಇತೋ ಅತೀತೇ **ಅಟ್ಠಮೇ** ದಿವಸೇ ತಂ ಸರಣಂ **ಅಗಮಿಮ್ಹ**। ತಸ್ಮಾ ಸತ್ತರತ್ತೇನ ತವ ಸಾಸನೇ ದಮಕೇನ **ದನ್ತಾ ಅಮ್ಹ,** ಅಹೋ **ತೇ** ಸರಣಗಮನಸ್ಸ ಆನುಭಾವೋತಿ। ತತೋ ಪರಂ –

೮೩೯“ತುವಂ ಬುದ್ಧೋ ತುವಂ ಸತ್ಥಾ, ತುವಂ ಮಾರಾಭಿಭೂ ಮುನಿ।
ತುವಂ ಅನುಸಯೇ ಛೇತ್ವಾ, ತಿಣ್ಣೋ ತಾರೇಸಿಮಂ ಪಜಂ॥

೮೪೦“ಉಪಧೀ ತೇ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಾ, ಆಸವಾ ತೇ ಪದಾಲಿತಾ।
ಸೀಹೋವ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ”ತಿ॥ –

ಇಮಾಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅಭಿತ್ಥವಿತ್ವಾ ಓಸಾನಗಾಥಾಯ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದನಂ ಯಾಚತಿ –

೮೪೧“ಭಿಕ್ಖವೋ ತಿಸತಾ ಇಮೇ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ।

ಪಾದೇ ವೀರ ಪಸಾರೇಹಿ, ನಾಗಾ ವನ್ದನ್ತು ಸತ್ಥುನೋ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ತುವಂ ಬುದ್ಧೋ**ತಿ ತ್ವಮೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಲೋಕೇ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಅತ್ಥೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಅನುಸಾಸನತೋ ತ್ವಮೇವ **ಸತ್ಥಾ**। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಮಾರಾನಂ ಅಭಿಭವನತೋ **ಮಾರಾಭಿಭೂ**। ಮುನಿಭಾವತೋ **ಮುನಿ**। **ಅನುಸಯೇ ಛೇತ್ವಾ**ತಿ ಕಾಮರಾಗಾದಿಕೇ ಅನುಸಯೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸತ್ಥೇನ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ತಿಣ್ಣೋ**ತಿ ಸಯಂ ಸಂಸಾರಮಹೋಘಂ ತಿಣ್ಣೋ, ದೇಸನಾಹತ್ಥೇನ ಇಮಂ **ಪಜಂ** ಸತ್ತಕಾಯಂ ತಾರೇಸಿ। **ಉಪಧೀ**ತಿ ಖನ್ಧೂಪಧಿಆದಯೋ ಸಬ್ಬೇ ಉಪಧೀ। **ಅನುಪಾದಾನೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನಕಾಮುಪಾದಾನಾದಿಕೋ। ಏವಂ ವತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸಪರಿಸೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಅಭಿವನ್ದತೀತಿ।

ಸೇಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಕಾಳಿಗೋಧಾಪುತ್ತಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯಾತಂ ಮೇ ಹತ್ಥಿಗೀವಾಯಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿಯಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಸೋಪಿ ತಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಸುತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸ್ಸ ಕಾರಾಪನಂ, ಧಮ್ಮಮಣ್ಡಪೇ ಆಸನದಾನಂ, ಬೀಜನೀದಾನಂ, ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಕರಣಂ, ಉಪೋಸಥಾಗಾರೇ ಪಟಿಸ್ಸಯದಾನನ್ತಿ ಏವಮಾದಿಂ ಯಾವಜೀವಂ ಬಹುಪುಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪುರೇತರಂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಸಮಾಗನ್ತ್ವಾ ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತತ್ಥ ಪಾಸಾಣಫಲಕಾನಿ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪಾದೋದಕಾದಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ।

ಸೋ ಏಕಂ ಬುದ್ಧನ್ತರಂ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರೇ ಸಾಕಿಯರಾಜಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಭದ್ದಿಯೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಅನುರುದ್ಧಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಖತ್ತಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸತ್ಥರಿ ಅನುಪಿಯಮ್ಬವನೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಉಚ್ಚಾಕುಲಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಫಲಸುಖೇನ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖೇನ ಚ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೋ ಅರಞ್ಞಗತೋಪಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತೋಪಿ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತೋಪಿ "ಅಹೋ ಸುಖಂ, ಅಹೋ ಸುಖ"ನ್ತಿ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥು ಆರೋಚೇಸುಂ – "ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಿಯೋ ಕಾಳಿಗೋಧಾಯ ಪುತ್ತೋ ಅಭಿಕ್ಖಣಂ 'ಅಹೋ ಸುಖಂ, ಅಹೋ ಸುಖ'ನ್ತಿ ವದತಿ, ಅನಭಿರತೋ ಮಞ್ಞೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಚರತೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವಂ, ಭದ್ದಿಯ, ಅಭಿಕ್ಖಣಂ 'ಅಹೋ ಸುಖಂ, ಅಹೋ ಸುಖ'ನ್ತಿ ವದಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋ "ಸಚ್ಚಂ ಭಗವಾ"ತಿ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ "ಪುಬ್ಬೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಸುಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ, ತಥಾಪಿ ಭೀತೋ ಉಬ್ಬಿಗ್ಗೋ ಉಸ್ಸಙ್ಕಿತೋ ವಿಹಾಸಿಂ। ಇದಾನಿ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಅಭೀತೋ ಅನುಬ್ಬಿಗ್ಗೋ ಅನುಸ್ಸಙ್ಕಿತೋ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ –

೮೪೨."ಯಾತಂ ಮೇ ಹತ್ಥಿಗೀವಾಯ, ಸುಖುಮಾ ವತ್ಥಾ ಪಧಾರಿತಾ।
ಸಾಲೀನಂ ಓದನೋ ಭುತ್ತೋ, ಸುಚಿಮಂಸೂಪಸೇಚನೋ॥

೮೪೩."ಸೋಜ್ಜ ಭದ್ದೋ ಸಾತತಿಕೋ, ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತೋ।

ಝಾಯತಿ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಪುತ್ತೋ ಗೋಧಾಯ ಭದ್ದಿಯೋ॥

೮೪೪.“ಪಂಸುಕೂಲೀ ಸಾತತಿಕೋ, ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತೋ।
ಝಾಯತಿ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಪುತ್ತೋ ಗೋಧಾಯ ಭದ್ದಿಯೋ॥

೮೪೫.“ಪಿಣ್ಡಪಾತೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೪೬.“ತೇಚೀವರೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೪೭.“ಸಪದಾನಚಾರೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೪೮.“ಏಕಾಸನೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೪೯.“ಪತ್ತಪಿಣ್ಡೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೦.“ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೧.“ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೨.“ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೩.“ಅಬ್ಭೋಕಾಸೀ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೪.“ಸೋಸಾನಿಕೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೫.“ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೬.“ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೭.“ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೮.“ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೫೯.“ಪವಿವಿತ್ತೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೬೦.“ಅಸಂಸಟ್ಠೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೬೧.“ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಸಾತತಿಕೋ…ಪೇ॰…॥

೮೬೨.“ಹಿತ್ವಾ ಸತಪಲಂ ಕಂಸಂ, ಸೋವಣ್ಣಂ ಸತರಾಜಿಕಂ।
ಅಗ್ಗಹಿಂ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತಂ, ಇದಂ ದುತಿಯಾಭಿಸೇಚನಂ॥

೮೬೩.“ಉಚ್ಚೇ ಮಣ್ಡಲಿಪಾಕಾರೇ, ದಳ್ಹಮಟ್ಟಾಲಕೋಟ್ಠಕೇ।
ರಕ್ಖಿತೋ ಖಗ್ಗಹತ್ಥೇಹಿ, ಉತ್ತಮಂ ವಿಹರಿಂ ಪುರೇ॥

೮೬೪.“ಸೋಜ್ಜ ಭದ್ದೋ ಅನುತ್ರಾಸೀ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ।
ಝಾಯತಿ ವನಮೋಗಯ್ಹ, ಪುತ್ತೋ ಗೋಧಾಯ ಭದ್ದಿಯೋ॥

೮೬೫.“ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ಸತಿಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವಯಂ।
ಪಾಪುಣಿಂ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯ”ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಸತ್ಥು ಪುರತೋ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ।

ತತ್ಥ **ಯಾತಂ ಮೇ ಹತ್ಥಿಗೀವಾಯಾ**ತಿ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬೇ ಮಯಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇನಾಪಿ ಹತ್ಥಿಗೀವಾಯ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಯಾತಂ ಚರಿತಂ। ವತ್ಥಾನಿ ಪರಿಹರನ್ತೇನಾಪಿ **ಸುಖುಮಾ** ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾ ಕಾಸಿಕವತ್ಥವಿಸೇಸಾ ಧಾರಿತಾ। ಓದನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೇನಾಪಿ

ತಿವಸ್ಸಿಕಾನಂ ಪುರಾಣಗನ್ಧಸಾಲೀನಂ ಓದನೋ ತಿತ್ತಿರಕಪಿಞ್ಜರಾದಿನಾ ಸುಚಿನಾ ಮಂಸೇನ ಉಪಸಿತ್ತತಾಯ **ಸುಚಿಮಂಸೂಪಸೇಚನೋ** ಭುತ್ತೋ, ತಥಾಪಿ ತಂ ಸುಖಂ ನ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತಪರಿತೋಸಕರಂ ಅಹೋಸಿ, ಯಥಾ ಏತರಹಿ ವಿವೇಕಸುಖನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "**ಸೋಜ್ಜ ಭದ್ದೋ**"ತಿಆದಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಹತ್ಥಿಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಅಸ್ಸರಥಯಾನಾನಿ, ವತ್ಥಗ್ಗಹಣೇನ ಸಬ್ಬರಾಜಾಲಙ್ಕಾರಾ, ಓದನಗ್ಗಹಣೇನ ಸಬ್ಬಭೋಜನವಿಕತಿ ಗಹಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸೋಜ್ಜಾ**ತಿ ಸೋ ಅಜ್ಜ ಏತರಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಂ ಠಿತೋ। **ಭದ್ದೋ**ತಿ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಭದ್ದೋ। **ಸಾತತಿಕೋ**ತಿ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರೇ ಸಾತಚ್ಚಯುತ್ತೋ। **ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತೋ**ತಿ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ಪತ್ತೇ ಆಗತೇ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನೇ ಅಭಿರತೋ, ತೇನೇವ ಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಝಾಯತೀ**ತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಝಾನೇನ ಝಾಯತಿ। **ಪುತ್ತೋ ಗೋಧಾಯಾ**ತಿ ಕಾಳಿಗೋಧಾಯ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯಾಯ ಪುತ್ತೋ। **ಭದ್ದಿಯೋ**ತಿ ಏವಂನಾಮೋ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಥೇರೋ ಅಞ್ಞಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ವದತಿ।

ಗಹಪತಿಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ**। ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ**। ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೇಚೀವರಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ತೇಚೀವರಿಕೋ**। ಲೋಲುಪ್ಪಚಾರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಪದಾನಚಾರಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಸಪದಾನಚಾರೀ**। ನಾನಾಸನಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಏಕಾಸನಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಏಕಾಸನಿಕೋ**। ದುತಿಯಕಭಾಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಪತ್ತಪಿಣ್ಡಿಕೋ**। ಅತಿರಿತ್ತಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಖಲುಪಚ್ಛಾಭತ್ತಿಕೋ**। ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಆರಞ್ಞಿಕೋ**। ಛನ್ನವಾಸಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕೋ**। ಛನ್ನರುಕ್ಖಮೂಲಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ**। ನಸುಸಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸೋಸಾನಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಸೋಸಾನಿಕೋ**। ಸೇನಾಸನಲೋಲುಪ್ಪಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಯಥಾಸನ್ಥತಿಕೋ**। ಸಯನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನೇಸಜ್ಜಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ** । ಅಯಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪೋ। ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನ ಧುತಙ್ಗಕಥಾ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೨ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಾ।

ಉಚ್ಚೇತಿ ಉಚ್ಚಾದಿಟ್ಠಾನೇ, ಉಪರಿಪಾಸಾದತಾಯ ವಾ ಉಚ್ಚೇ। **ಮಣ್ಡಲಿಪಾಕಾರೇ**ತಿ ಮಣ್ಡಲಾಕಾರೇನ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ। **ದಳ್ಹಮಟ್ಟಾಲಕೋಟ್ಠಕೇ**ತಿ ಥಿರೇಹಿ ಅಟ್ಟಾಲೇಹಿ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೇ, ನಗರೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸತಿಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚಾತಿ ಏತ್ಥ ಸತಿಸೀಸೇನ ಸಮಾಧಿಂ ವದತಿ। ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ "ಸತಿಂ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಭಾವಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ಸೇಸಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಸಮ್ಮುಖಾ ಸೀಹನಾದಂ ನದಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾ ಅಹೇಸುಂ।

ಕಾಳಿಗೋಧಾಪುತ್ತಭದ್ದಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಗಚ್ಛಂ ವದೇಸೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಪುರೋಹಿತಸ್ಸ ಭಗ್ಗವಸ್ಸ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಜಾತದಿವಸೇ ಸಕಲನಗರೇ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸು, ರಞ್ಞೋ ಚ ಮಙ್ಗಲಾವುಧಂ ಸಯನಪಿಟ್ಠೇ ಠಪಿತಂ ಪಜ್ಜಲಿ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ರಾಜಾ ಭೀತೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ನಿದ್ದಂ ನ ಲಭಿ। ಪುರೋಹಿತೋ ತಾಯಂ ವೇಲಾಯಂ ನಕ್ಖತ್ತಯೋಗಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೋ "ಚೋರನಕ್ಖತ್ತೇನ ಜಾತೋ"ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಮಕಾಸಿ। ಸೋ ವಿಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತೋ ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ ಪುಚ್ಛಿ। ರಾಜಾ "ಕುತೋ, ಆಚರಿಯ,

ಸುಖಸೇಯ್ಯಂ, ರತ್ತಿಯಂ ಮಯ್ಹಂ ಮಙ್ಗಲಾವುಧಂ ಪಜ್ಜಲಿ, ತಸ್ಸ ಕೋ ನು ಖೋ ವಿಪಾಕೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ? "ಮಾ ಭಾಯಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಮಯ್ಹಂ ಘರೇ ದಾರಕೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಸಕಲನಗರೇಪಿ ಆವುಧಾನಿ ಪಜ್ಜಲಿಂಸೂ"ತಿ। "ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಆಚರಿಯಾ"ತಿ? "ದಾರಕೋ ಚೋರೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। "ಕಿಂ ಏಕಚಾರೀ ಚೋರೋ, ಉದಾಹು ಗಣಜೇಟ್ಠಕೋ"ತಿ? "ಏಕಚಾರಿಕೋ, ದೇವ"। "ಕಿಂ ನಂ ಮಾರೇಮಾ"ತಿ? "ಏಕಚಾರಿಕೋ ಚೇ, ಪಟಿಜಗ್ಗಥ ತಾವ ನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಯಸ್ಮಾ ಜಾಯಮಾನೋ ರಞ್ಞೋ ಚಿತ್ತಂ ವಿಹೇಸೇನ್ತೋ ಜಾತೋ, ತಸ್ಮಾ **ಹಿಂಸಕೋ**ತಿ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ದಿಟ್ಠಂ ಅದಿಟ್ಠನ್ತಿ ವಿಯ **ಅಹಿಂಸಕೋ**ತಿ ವೋಹರಿಂಸು।

ಸೋ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಬಲೇನ ಸತ್ತನ್ನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ಬಲಂ ಧಾರೇತಿ। ತಸ್ಸಿದಂ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ - ಬುದ್ಧಸುಞ್ಞೇ ಲೋಕೇ ಕಸ್ಸಕೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ ಏಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ವಸ್ಸೋದಕೇನ ತಿನ್ತಂ ಅಲ್ಲಚೀವರಂ ಸೀತಪೀಳಿತಂ ಅತ್ತನೋ ಖೇತ್ತಭೂಮಿಂ ಉಪಗತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಮೇ ಉಪಟ್ಠಿತ"ನ್ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಅಗ್ಗಿಂ ಕತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಬಲೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಥಾಮಜವಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹುತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಚ್ಛಿಮತ್ತಭಾವೇ ಸತ್ತನ್ನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ಬಲಂ ಧಾರೇತಿ। ಸೋ ತಕ್ಕಸಿಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ದಿಸಾಪಾಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮನ್ತೇವಾಸೀ ಹುತ್ವಾ ಸಿಪ್ಪಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಆಚರಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತಸ್ಸ ಭರಿಯಞ್ಚ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಪಟಿಜಗ್ಗತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಗೇಹೇ ಲಬ್ಭಮಾನೇನ ಭತ್ತಾದಿನಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರೋತಿ। ತಂ ಅಸಹಮಾನಾ ಅಞ್ಞೇ ಮಾಣವಾ ಆಚರಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭೇದಂ ಅಕಂಸು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತೇಸಂ ವಚನಂ ದ್ವೇ ತಯೋ ವಾರೇ ಅಸದ್ದಹನ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ "ಮಹಾಬಲೋ ಮಾಣವೋ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಮಾರಾಪೇತುಂ, ಉಪಾಯೇನ ನಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಿತಸಿಪ್ಪಂ ಅತ್ತನೋ ನಗರಂ ಗನ್ತುಂ ಆಪುಚ್ಛನ್ತಂ ಮಾಣವಂ ಆಹ - "ತಾತ ಅಹಿಂಸಕ, ನಿಟ್ಠಿತಸಿಪ್ಪೇನ ನಾಮ ಅನ್ತೇವಾಸಿನಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಗರುದಕ್ಖಿಣಾ ದಾತಬ್ಬಾ, ತಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಹೀ"ತಿ। "ಸಾಧು, ಆಚರಿಯ, ಕಿಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ? "ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಹಸ್ಸದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥಙ್ಗುಲಿಯೋ ಆನೇಹೀ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಕಿರ ಅಯಮಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಬಹೂಸು ಮಾರಿಯಮಾನೇಸು ಏಕನ್ತತೋ ಏಕೋ ನಂ ಮಾರೇಯ್ಯಾತಿ । ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅಹಿಂಸಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿರಪರಿಚಿತಂ ನಿಕ್ಕರುಣತಂ ಪುರಕ್ಖತ್ವಾ ಸನ್ನದ್ಧಪಞ್ಚಾವುಧೋ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಜಾಲಿನಂ ವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಗ್ಗಸಮೀಪೇ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ ವಸನ್ತೋ ಪಬ್ಬತಸಿಖರೇ ಠತ್ವಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ವೇಗೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ರುಕ್ಖಗ್ಗೇ ಓಲಮ್ಬೇಸಿ। ತಾ ಗಿಜ್ಝಾಪಿ ಕಾಕಾಪಿ ಖಾದಿಂಸು, ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಪೂತಿಭಾವಂ ಅಗಮಂಸು। ಏವಂ ಗಣನಾಯ ಅಪರಿಪೂರಮಾನಾಯ ಲದ್ಧಾ ಲದ್ಧಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಸುತ್ತೇನ ಗನ್ಥಿತ್ವಾ ಮಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಯಞ್ಞೋಪಚಿತಂ ವಿಯ ಅಂಸೇ ಓಲಮ್ಬೇಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ **ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ**ತ್ವೇವಸ್ಸ ಸಮಞ್ಞಾ ಅಹೋಸಿ।

ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಮನುಸ್ಸೇ ಮಾರೇನ್ತೇ ಮಗ್ಗೋ ಅವಳಞ್ಜೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಮಗ್ಗೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಅಲಭನ್ತೋ ಗಾಮೂಪಚಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ಆಗತಾಗತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಮಾರೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ತಂ ಞತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಗಾಮತೋ ಅಪಕ್ಕಮಿಂಸು, ಗಾಮಾ ಸುಞ್ಞಾ ಅಹೇಸುಂ, ತಥಾ ನಿಗಮಾ ಜನಪದಾ ಚ। ಏವಂ ತೇನ ಸೋ ಪದೇಸೋ ಉಬ್ಬಾಸಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಚ ಏಕಾಯ ಊನಾ ಸಹಸ್ಸಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಸಙ್ಗಹಾ ಅಹೇಸುಂ। ಅಥ ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ಚೋರುಪದ್ದವಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಪಾತೋವ ನಗರೇ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಸಿ, "ಸೀಘಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಚೋರಂ ಗಣ್ಹಾಮ, ಬಲಕಾಯೋ ಆಗಚ್ಛತೂ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ಮಾತಾ ಮನ್ತಾಣೀ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಸ್ಸ ಪಿತರಂ ಆಹ - "ಪುತ್ತೋ ಕಿರ ತೇ ಚೋರೋ ಹುತ್ವಾ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕರೋತಿ, ತಂ 'ಈದಿಸಂ ಮಾ ಕರೀ'ತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಆನೇಹಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ನಂ ರಾಜಾ ಘಾತೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ನ ಮಯ್ಹಂ ತಾದಿಸೇಹಿ ಪುತ್ತೇಹಿ ಅತ್ಥೋ, ರಾಜಾ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ಕರೋತೂ"ತಿ ಆಹ । ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪುತ್ತಸಿನೇಹೇನ ಪಾಥೇಯ್ಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮಮ ಪುತ್ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

ಭಗವಾ "ಅಯಂ 'ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ಆನೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಚೇ ಸಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ 'ಅಙ್ಗುಲಿಸಹಸ್ಸಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಮಾತರಮ್ಪಿ ಮಾರೇಸ್ಸತಿ। ಸೋ ಚ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕೋ, ಸಚಾಹಂ ನ ಗಮಿಸ್ಸಂ, ಮಹಾಜಾನಿ ಅಭವಿಸ್ಸಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ

ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸಯಮೇವ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ತಿಂಸಯೋಜನಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಪದಸಾವ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೋ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಗೋಪಾಲಕಾದೀಹಿ ವಾರಿಯಮಾನೋಪಿ ಜಾಲಿನಂ ವನಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ತಸ್ಸ ಮಾತಾ ತೇನ ದಿಟ್ಠಾ, ಸೋ ಮಾತರಂ ದೂರತೋವ ದಿಸ್ವಾ "ಮಾತರಮ್ಪಿ ಮಾರೇತ್ವಾ ಅಜ್ಜ ಊನಙ್ಗುಲಿಂ ಪೂರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಸಿಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪಧಾವಿ। ತೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಅನ್ತರೇ ಭಗವಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಂ ಮೇ ಮಾತರಂ ವಧಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯಾ ಗಹಿತೇನ? ಜೀವತು ಮೇ ಮಾತಾ, ಯಂನೂನಾಹಂ ಇಮಂ ಸಮಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ, ಯಥಾ ಪಕತಿಇರಿಯಾಪಥೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಮ್ಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಧಾವನ್ತೋಪಿ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಸೋ ಪರಿಹೀನಜವೋ ಘುರುಘುರುಪಸ್ಸಾಸೀ ಕಚ್ಛೇಹಿ ಸೇದಂ ಮುಞ್ಚನ್ತೋ ಪದಂ ಉದ್ಧರಿತುಮ್ಪಿ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಖಾಣು ವಿಯ ಠಿತೋ ಭಗವನ್ತಂ "ತಿಟ್ಠ ತಿಟ್ಠ, ಸಮಣಾ"ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ "ಠಿತೋ ಅಹಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ತ್ವಞ್ಚ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ಆಹ। ಸೋ "ಇಮೇ ಖೋ ಸಮಣಾ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಾ ಸಚ್ಚವಾದಿನೋ, ಅಯಂ ಸಮಣೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋಯೇವ 'ಠಿತೋ ಅಹಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ತ್ವಞ್ಚ ತಿಟ್ಠಾ'ತಿ ಆಹ, ಅಹಞ್ಚಮ್ಹಿ ಠಿತೋ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ನಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ –

೮೬೬."ಗಚ್ಛಂ ವದೇಸಿ ಸಮಣ ಠಿತೋಮ್ಹಿ, ಮಮಞ್ಚ ಬ್ರೂಸಿ ಠಿತಮಟ್ಠಿತೋತಿ।
ಪುಚ್ಛಾಮಿ ತಂ ಸಮಣ ಏತಮತ್ಥಂ, ಕಥಂ ಠಿತೋ ತ್ವಂ ಅಹಮಟ್ಠಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಸಮಣಾ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಮಮ**ನ್ತಿ ಮಂ। **ಕಥ**ನ್ತಿ ಕೇನಾಕಾರೇನ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – ಸಮಣ, ತ್ವಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋವ ಸಮಾನೋ "ಠಿತೋಮ್ಹೀ"ತಿ ವದೇಸಿ। ಮಮಞ್ಚ ಠಿತಂಯೇವ "ಅಟ್ಠಿತೋ"ತಿ ಬ್ರೂಸಿ, ವದೇಸಿ। ಕಾರಣೇನೇತ್ಥ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸಮಣಂ ಅಹಂ ಏವಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಾಮಿ। ಕಥಂ ಕೇನಾಕಾರೇನ ತ್ವಂ ಠಿತೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಹಞ್ಚ ಅಟ್ಠಿತೋಮ್ಹೀತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ –

೮೬೭."ಠಿತೋ ಅಹಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ ಸಬ್ಬದಾ, ಸಬ್ಬೇಸು ಭೂತೇಸು ನಿಧಾಯ ದಣ್ಡಂ।
ತುವಞ್ಚ ಪಾಣೇಸು ಅಸಞ್ಞತೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಠಿತೋಹಂ ತುವಮಟ್ಠಿತೋಸೀ"ತಿ॥ –

ಗಾಥಾಯ ತಂ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಠಿತೋ ಅಹಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ಸಬ್ಬದಾ, ಸಬ್ಬೇಸು ಭೂತೇಸು ನಿಧಾಯ ದಣ್ಡ**ನ್ತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ, ಅಹಂ ಸಬ್ಬದಾ ಸಬ್ಬಕಾಲೇ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನೇಸು ತಸಥಾವರಭೇದೇಸು ಸಬ್ಬೇಸು ಸತ್ತೇಸು ದಣ್ಡಂ ನಿಧಾಯ ನಿಹಿತದಣ್ಡೋ ನಿಹಿತಸತ್ಥೋ ಲಜ್ಜೀ ದಯಾಪನ್ನೋ, ತತೋ ಅಞ್ಞಥಾ ಅವತ್ತನತೋ ಏವರೂಪೇನೇವ ಠಿತೋ। **ತುವಞ್ಚ ಪಾಣೇಸು ಅಸಞ್ಞತೋಸೀ**ತಿ ತ್ವಂ ಪನ ಸತ್ತೇಸು ಸಞ್ಞಮರಹಿತೋ ಅಸಿ, ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಹತಪಹತೇ ನಿವಿಟ್ಠೋ ಅದಯಾಪನ್ನೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಞ್ಞತೋ ವಿರತಿವಸೇನ ಅಟ್ಠಿತೋ। ತತೋ ಏವ ತಾಸು ತಾಸು ಗತೀಸು ಪರಿಬ್ಭಮನತೋಪಿ ತುವಂ ಇದಾನಿ ಇರಿಯಾಪಥೇನ ಠಿತೋಪಿ ಅಟ್ಠಿತೋ ಅಸಿ, ಅಹಂ ಪನ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಠಿತೋತಿ। ತತೋ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ ಯಥಾಭುಚ್ಚಗುಣಪ್ಪಭಾವಿತಸ್ಸ ಜಲತಲೇ ತೇಲಸ್ಸ ವಿಯ ಸಕಲಂ ಲೋಕಂ ಅಭಿಬ್ಯಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದಸ್ಸ ಸುತಪುಬ್ಬತ್ತಾ ಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಪರಿಪಾಕಗತತ್ತಾ "ಅಯಂ ಸೋ ಭಗವಾ"ತಿ ಸಞ್ಜಾತಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸೋ "ಮಹಾ ಅಯಂ ಸೀಹನಾದೋ, ಮಹನ್ತಂ ಗಜ್ಜಿತಂ, ನಯಿದಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ಮಞ್ಞೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ಏತಂ ಗಜ್ಜಿತಂ, ದಿಟ್ಠೋ ವತಮ್ಹಿ ಮಹೇಸಿನಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ, ಮಯ್ಹಂ ಸಙ್ಗಹಕರಣತ್ಥಂ ಭಗವಾ ಇಧಾಗತೋ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ –

೮೬೮."ಚಿರಸ್ಸಂ ವತ ಮೇ ಮಹಿತೋ ಮಹೇಸೀ, ಮಹಾವನಂ ಸಮಣೋ ಪಚ್ಚಪಾದಿ।

ಸೋಹಂ ಚಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಹಸ್ಸಪಾಪಂ, ಸುತ್ವಾನ ಗಾಥಂ ತವ ಧಮ್ಮಯುತ್ತ”ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಚಿರಸ್ಸಂ ವತಾ**ತಿ ಚಿರಕಾಲೇನ ವತ। **ಮೇ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ। **ಮಹಿತೋ**ತಿ ಸದೇವಕೇನ ಲೋಕೇನ ಮಹತಿಯಾ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜಿತೋ। ಮಹನ್ತೇ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದಿಗುಣೇ ಏಸಿ, ಗವೇಸೀತಿ ಮಹೇಸೀ। **ಮಹಾವನಂ ಸಮಣೋ ಪಚ್ಚಪಾದೀ**ತಿ ಇಮಂ ಮಹಾರಞ್ಞಂ ಸಮಿತಸಬ್ಬಪಾಪೋ ಭಗವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। **ಸೋಹಂ ಚಜಿಸ್ಸಾಮಿ ಸಹಸ್ಸಪಾಪಂ, ಸುತ್ವಾನ ಗಾಥಂ ತವ ಧಮ್ಮಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸೋಹಂ ಧಮ್ಮಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ತವ ಗಾಥಂ ಸುಣಿಂ। ಸೋಹಂ ತಂ ಸುತ್ವಾನ “ಚಿರಸ್ಸಮ್ಪಿ ಚಿರಕಾಲೇನಪಿ ಸಙ್ಗತಂ ಪರಿಚಿತಂ ಪಾಪಸಹಸ್ಸಂ ಪಜಹಿಸ್ಸ”ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ನಂ ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಪರಿಚ್ಚಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪನ ವತ್ವಾ ಯಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ, ಯಥಾ ಚ ಭಗವತಾ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ -

೮೭೯“ಇಚ್ಚೇವ ಚೋರೋ ಅಸಿಮಾವುಧಞ್ಚ, ಸೋಬ್ಭೇ ಪಪಾತೇ ನರಕೇ ಅನ್ವಕಾಸಿ।
ಅವನ್ದಿ ಚೋರೋ ಸುಗತಸ್ಸ ಪಾದೇ, ತತ್ಥೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಮಯಾಚಿ ಬುದ್ಧಂ॥

೮೭೦“ಬುದ್ಧೋ ಚ ಖೋ ಕಾರುಣಿಕೋ ಮಹೇಸಿ, ಯೋ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕಸ್ಸ ಸದೇವಕಸ್ಸ।
ತಮೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ತದಾ ಅವೋಚ, ಏಸೇವ ತಸ್ಸ ಅಹು ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ”ತಿ॥

ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಾ ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಠಪೇಸುಂ।

ತತ್ಥ **ಇಚ್ಚೇವಾ**ತಿ ಇತಿ ಏವ ಏವಂ ವತ್ವಾ ಅನನ್ತರಮೇವ। **ಚೋರೋ**ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ। **ಅಸಿ**ನ್ತಿ ಖಗ್ಗಂ। **ಆವುಧ**ನ್ತಿ ಸೇಸಾವುಧಂ। **ಸೋಬ್ಭೇ**ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಛಿನ್ನತಟೇ। **ಪಪಾತೇ**ತಿ ಏಕತೋ ಛಿನ್ನತಟೇ। **ನರಕೇ**ತಿ ಭೂಮಿಯಾ ಫಲಿತವಿವರೇ। ಇಧ ಪನ ತೀಹಿಪಿ ಪದೇಹಿ ಯತ್ಥ ಪತಿತಂ ಅಞ್ಞೇನ ಗಹೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಾದಿಸಂ ಪಬ್ಬತನ್ತರಮೇವ ವದತಿ। **ಅನ್ವಕಾಸೀ**ತಿ ಅನು ಅಕಾಸಿ, ಪಞ್ಚವಿಧಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಆವುಧಂ ಅನು ಖಿಪಿ ಛಡ್ಡೇಸಿ, ತಾನಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಪಾದೇಸು ಸಿರಸಾ ನಿಪತಿತ್ವಾ “ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ಮಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಆಹ। ತೇನ ವುತ್ತಂ “**ಅವನ್ದಿ ಚೋರೋ ಸುಗತಸ್ಸ ಪಾದೇ, ತತ್ಥೇವ ಪಬ್ಬಜ್ಜಮಯಾಚಿ ಬುದ್ಧ**”ನ್ತಿ। ಏವಂ ತೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಯಾಚಿತಾಯ ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಪುರಿಮಕಮ್ಮಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ ಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ - “ಏಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಸ್ವಾಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಏವ ಚ ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಅಹೋಸಿ। ತೇನಾಹ “**ತಮೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ತದಾ ಅವೋಚ, ಏಸೇವ ತಸ್ಸ ಅಹು ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ**”ತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಲಭಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೋ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಉದಾನವಸೇನ -

೮೭೧“ಯೋ ಚ ಪುಬ್ಬೇ ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ, ಪಚ್ಛಾ ಸೋ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ।
ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

೮೭೨“ಯಸ್ಸ ಪಾಪಂ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಕುಸಲೇನ ಪಿಧೀಯತಿ।
ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ॥

೮೭೩“ಯೋ ಹವೇ ದಹರೋ ಭಿಕ್ಖು, ಯುಞ್ಜತಿ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।

ಸೋಮಂ ಲೋಕಂ ಪಭಾಸೇತಿ, ಅಬ್ಭಾ ಮುತ್ತೋವ ಚನ್ದಿಮಾ"ತಿ॥ - ಗಾಥತ್ತಯಂ ಅಭಾಸಿ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಯೋ** ಪುಗ್ಗಲೋ ಗಹಟ್ಠೋ ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪಾಪಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗೇನ ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಾಭಾವೇನ **ಪಮಜ್ಜಿತ್ವಾ** ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಪಮಾದಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ , ಪಚ್ಛಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗೇನ ಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತೋ ನಪ್ಪಮಜ್ಜತಿ, ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಸೋ ಅಬ್ಭಾದೀಹಿ ಮುತ್ತೋ ಚನ್ದೋ ವಿಯ ಓಕಾಸಲೋಕಂ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಗತಾಹಿ ವಿಜ್ಜಾಭಿಞ್ಞಾಹಿ ಇಮಂ ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕಂ ಓಭಾಸೇತೀತಿ।

ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ **ಕತಂ** ಉಪಚಿತಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಕರೇನ ಲೋಕುತ್ತರಕುಸಲೇನ ಅವಿಪಾಕಾರಹಭಾವಸ್ಸ ಆಹರಿತತ್ತಾ ವಿಪಾಕುಪ್ಪಾದನೇ ದ್ವಾರಪಿಧಾನೇನ **ಪಿಧೀಯತಿ** ಥಕೀಯತಿ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ದಹರೋತಿ ತರುಣೋ, ತೇನಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖಮಸರೀರತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಾತಾತಪಪರಿಸ್ಸಯಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಯೋಗಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಯುಞ್ಜತಿ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ** ಸಿಕ್ಖತ್ತಯೇ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಾದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ವಿಹರನ್ತೋ ಯದಾ ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸತಿ, ತದಾ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಖಿತ್ತೋ ಲೇಡ್ಡು ಥೇರಸ್ಸ ಕಾಯೇ ನಿಪತತಿ, ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಖಿತ್ತೋ ದಣ್ಡೋ ತಸ್ಸೇವ ಕಾಯೇ ನಿಪತತಿ। ಸೋ ಭಿನ್ನೇನ ಪತ್ತೇನ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಂ ಓವದತಿ "ಅಧಿವಾಸೇಹಿ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಧಿವಾಸೇಹಿ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಸ್ಸ ಖೋ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ನಿರಯೇ ಪಚ್ಚೇಯ್ಯಾಸಿ, ತಸ್ಸ, ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪಟಿಸಂವೇದೇಸೀ"ತಿ। ಅಥ ಥೇರೋ ಅನೋಧಿಸೋ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ -

೮೭೪."ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತು, ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ಯುಞ್ಜನ್ತು ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ।
ದಿಸಾಪಿ ಮೇ ತೇ ಮನುಜೇ ಭಜನ್ತು, ಯೇ ಧಮ್ಮಮೇವಾದಪಯನ್ತಿ ಸನ್ತೋ॥

೮೭೫."ದಿಸಾ ಹಿ ಮೇ ಖನ್ತಿವಾದಾನಂ, ಅವಿರೋಧಪ್ಪಸಂಸಿನಂ।
ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ಕಾಲೇನ, ತಞ್ಚ ಅನುವಿಧೀಯನ್ತು॥

೮೭೬."ನ ಹಿ ಜಾತು ಸೋ ಮಮಂ ಹಿಂಸೇ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಪನ ಕಞ್ಚಿ ನಂ।
ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿಂ, ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ತಸಥಾವರೇ॥

೮೭೭."ಉದಕಞ್ಹಿ ನಯನ್ತಿ ನೇತ್ತಿಕಾ, ಉಸುಕಾರಾ ದಮಯನ್ತಿ ತೇಜನಂ।
ದಾರುಂ ದಮಯನ್ತಿ ತಚ್ಛಕಾ, ಅತ್ತಾನಂ ದಮಯನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ॥

೮೭೮."ದಣ್ಡೇನೇಕೇ ದಮಯನ್ತಿ, ಅಙ್ಕುಸೇಭಿ ಕಸಾಹಿ ಚ।
ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ, ಅಹಂ ದನ್ತೋಮ್ಹಿ ತಾದಿನಾ॥

೮೭೯."ಅಹಿಂಸಕೋತಿ ಮೇ ನಾಮಂ, ಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಪುರೇ ಸತೋ।
ಅಜ್ಜಾಹಂ ಸಚ್ಚನಾಮೋಮ್ಹಿ, ನ ನಂ ಹಿಂಸಾಮಿ ಕಞ್ಚಿ ನಂ॥

೮೮೦."ಚೋರೋ ಅಹಂ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ।

ವುಯ್ಹಮಾನೋ ಮಹೋಘೇನ, ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಮಾಗಮಂ॥

೮೮೧"ಲೋಹಿತಪಾಣಿ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋತಿ ವಿಸ್ಸುತೋ।
ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥

೮೮೨"ತಾದಿಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾನ, ಬಹುಂ ದುಗ್ಗತಿಗಾಮಿನಂ।
ಫುಟ್ಠೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನ, ಅನಣೋ ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭೋಜನಂ॥

೮೮೩"ಪಮಾದಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ, ಬಾಲಾ ದುಮ್ಮೇಧಿನೋ ಜನಾ।
ಅಪ್ಪಮಾದಞ್ಚ ಮೇಧಾವೀ, ಧನಂ ಸೇಟ್ಠಂವ ರಕ್ಖತಿ॥

೮೮೪"ಮಾ ಪಮಾದಮನುಯುಞ್ಜೇಥ, ಮಾ ಕಾಮರತಿಸನ್ಥವಂ।
ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹಿ ಝಾಯನ್ತೋ, ಪಪ್ಪೋತಿ ಪರಮಂ ಸುಖಂ॥

೮೮೫"ಸ್ವಾಗತಂ ನಾಪಗತಂ, ನೇತಂ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ ಮಮ।
ಸವಿಭತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಯಂ ಸೇಟ್ಠಂ ತದುಪಾಗಮಂ॥

೮೮೬"ಸ್ವಾಗತಂ ನಾಪಗತಂ, ನೇತಂ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ ಮಮ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೮೮೭"ಅರಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಾ, ಪಬ್ಬತೇಸು ಗುಹಾಸು ವಾ।
ತತ್ಥ ತತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ, ಉಬ್ಬಿಗ್ಗಮನಸೋ ತದಾ॥

೮೮೮"ಸುಖಂ ಸಯಾಮಿ ಠಾಯಾಮಿ, ಸುಖಂ ಕಪ್ಪೇಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ಅಹತ್ಥಪಾಸೋ ಮಾರಸ್ಸ, ಅಹೋ ಸತ್ಥಾನುಕಮ್ಪಿತೋ॥

೮೮೯"ಬ್ರಹ್ಮಜಚ್ಚೋ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ಉದಿಚ್ಚೋ ಉಭತೋ ಅಹು॥
ಸೋಜ್ಜ ಪುತ್ತೋ ಸುಗತಸ್ಸ, ಧಮ್ಮರಾಜಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ॥

೮೯೦"ವೀತತಣ್ಹೋ ಅನಾದಾನೋ, ಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಸುಸಂವುತೋ।
ಅಘಮೂಲಂ ವಧಿತ್ವಾನ, ಪತ್ತೋ ಮೇ ಆಸವಕ್ಖಯೋ॥

೮೯೧"ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ"ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ದಿಸಾಪೀತಿ** ಮಯ್ಹಂ ದಿಸಾಪಿ ಅಮಿತ್ತಾ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾಪಿ ಯೇ ಮಂ ಏವಂ ಉಪವದನ್ತಿ "ಯಥಾ ಮಯಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಸ್ಸ ವಸೇನ ಞಾತಿವಿಯೋಗದುಕ್ಖಪರೇತಾ ದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಾಮ, ಏವಂ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋಪಿ ದುಕ್ಖಂ ಪಾಪುಣಾತೂ"ತಿ। **ಮೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುಣನ್ತೂತಿ** ಮಯಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಸುತಂ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಕಥಂ ಸುಣನ್ತು । **ಯುಞ್ಜನ್ತೂತಿ** ಸುತ್ವಾ ಚ ತದತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತು। **ತೇ ಮನುಜೇ ಭಜನ್ತೂತಿ** ತಾದಿಸೇ ಸಪ್ಪುರಿಸೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಭಜನ್ತು ಸೇವನ್ತು। **ಯೇ ಧಮ್ಮಮೇವಾದಪಯನ್ತಿ**

ಸನ್ತೋತಿ ಯೇ ಸಪ್ಪುರಿಸಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮಮೇವ, ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಮೇವ, ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಮೇವ ಚ ಆದಪೇನ್ತಿ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ ಗಣ್ಹಾಪೇನ್ತಿ।

ಖನ್ತಿವಾದಾನನ್ತಿ ಅಧಿವಾಸನಖನ್ತಿಮೇವ ವದನ್ತಾನಂ ತತೋ ಏವ **ಅವಿರೋಧಪ್ಪಸಂಸಿನ**ನ್ತಿ ಕೇನಚಿ ಅವಿರೋಧಭೂತಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ ಏವ ಪಸಂಸನಸೀಲಾನಂ। **ಸುಣನ್ತು ಧಮ್ಮಂ ಕಾಲೇನಾ**ತಿ ಯುತ್ತಪ್ಪಯುತ್ತಕಾಲೇ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತು। **ತಞ್ಚ ಅನುವಿಧೀಯನ್ತೂ**ತಿ ತಞ್ಚ ಯಥಾಸುತಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಕರೋನ್ತು ಧಮ್ಮಾನುಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಹಿ ಜಾತು ಸೋ ಮಮಂ ಹಿಂಸೇತಿ ಸೋ ಮಯ್ಹಂ ದಿಸೋ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೋ ಜಾತು, ಏಕಂಸೇನೇವ ಮಂ ನ ಹಿಂಸೇ, ನ ಬಾಧೇಯ್ಯ। **ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಪನ ಕಞ್ಚಿ ನ**ನ್ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ಮಂಯೇವ, ಅಞ್ಞಂ ವಾಪಿ ಕಞ್ಚಿ ಸತ್ತಂ ನ ಹಿಂಸೇಯ್ಯ, **ಪಪ್ಪುಯ್ಯ ಪರಮಂ ಸನ್ತಿ**ನ್ತಿ, ಪರಮಂ ಉತ್ತಮಂ ಸನ್ತಿಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪುಣೇಯ್ಯ, ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ ಚ **ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ತಸಥಾವರೇ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಚ ಸತ್ತೇ ಪರಮಾಯ ರಕ್ಖಾಯ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ, ಸಿಸ್ಸಂ ಪುತ್ತಂ ವಿಯ ಪರಿಪಾಲೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಪರೇ ಪಾಪತೋ ಪರಿಮೋಚೇನ್ತೋ ಪರಿತ್ತಕಿರಿಯಂ ನಾಮ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ಉದಕಂ ಹೀ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ಪಥವಿಯಾ ಥಲಟ್ಠಾನಂ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಾತಿಕಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ರುಕ್ಖದೋಣಿಂ ವಾ ಠಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಇಚ್ಛಿಕಿಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಉದಕಂ ನೇನ್ತೀತಿ **ನೇತ್ತಿಕಾ,** ಉದಕಹಾರಿನೋ। **ತೇಜನ**ನ್ತಿ ಕಣ್ಡಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ನೇತ್ತಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಉದಕಂ ನಯನ್ತಿ, ಉಸುಕಾರಾಪಿ ತಾಪೇತ್ವಾ ವಙ್ಕಾಭಾವಂ ಹರನ್ತಾ ತೇಜನಂ ಉಸುಂ **ದಮಯನ್ತಿ**, ಉಜುಕಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಚ್ಛಕಾಪಿ ನೇಮಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ತಚ್ಛನ್ತಾ ದಾರುಂ **ದಮಯನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಉಜುಂ ವಾ ವಙ್ಕಂ ವಾ ಕರೋನ್ತಿ। ಏವಂ ಏತ್ತಕಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ **ಪಣ್ಡಿತಾ** ಸಪ್ಪಞ್ಞಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಮೇನ್ತಿ, ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಾ ಪನ ಏಕನ್ತದನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿನಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಅತ್ತನೋ ದಮಿತಾಕಾರಂ ಕತಞ್ಞುತಞ್ಚ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ದಣ್ಡೇನೇಕೇ**"ತಿಆದಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ದಣ್ಡೇನೇಕೇ ದಮಯನ್ತೀ**ತಿ ರಾಜರಾಜಮಹಾಮತ್ತಾದಯೋ ದಣ್ಡೇನ, ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದಿನಾ ಬಲಕಾಯೇನ ಚ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಿಕೇ ದಮೇನ್ತಿ, ಗೋಪಾಲಾದಯೋ ಚ ಗಾವಾದಿಕೇ ದಣ್ಡೇನ ಯಟ್ಠಿಯಾ ದಮೇನ್ತಿ। ಹತ್ಥಾಚರಿಯಾ ಹತ್ಥಿಂ ಅಙ್ಕುಸೇಹಿ, ಅಸ್ಸಾಚರಿಯಾ ಅಸ್ಸೇ ಕಸಾಹಿ ಚ ದಮೇನ್ತಿ। **ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ, ಅಹಂ ದನ್ತೋಮ್ಹಿ ತಾದಿನಾ**ತಿ ಅಹಂ ಪನ ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತೇನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ವಿನಾ ಏವ ದಣ್ಡೇನ, ವಿನಾ ಸತ್ಥೇನ, ನಿಹಿತದಣ್ಡನಿಹಿತಸತ್ಥಭಾವೇನ ದನ್ತೋ ದಮಿತೋ ನಿಬ್ಬಿಸೇವನೋ ಗತೋ ಅಮ್ಹಿ।

ಅಹಿಂಸಕೋತಿ ಮೇ ನಾಮಂ, ಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಪುರೇ ಸತೋತಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಮಾಗಮತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಹಿಂಸಕಸ್ಸ ಮೇ ಸಮಾನಸ್ಸ ಅಹಿಂಸಕೋತಿ ನಾಮಮತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। **ಅಜ್ಜಾಹ**ನ್ತಿ ಇದಾನಿ ಪನಾಹಂ "ಅಹಿಂಸಕೋ"ತಿ **ಸಚ್ಚನಾಮೋ** ಅವಿತಥನಾಮೋ ಅಮ್ಹಿ। ತಸ್ಮಾ **ನ ನಂ ಹಿಂಸಾಮಿ** ಕಞ್ಚಿಪಿ ಸತ್ತಂ ನ ಹಿಂಸಾಮಿ ನ ಬಾಧೇಮಿ, ನನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ।

ವಿಸ್ಸುತೋತಿ "ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಲುದ್ದೋ ಲೋಹಿತಪಾಣೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪಞ್ಞಾತೋ। **ಮಹೋಘೇನಾ**ತಿ ಕಾಮೋಘಾದಿನಾ ಮಹತಾ ಓಘೇನ, ತಸ್ಸ ಓಘಸ್ಸ ವಿಚ್ಛೇದಕರಂ **ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ** ಬುದ್ಧಸಙ್ಖಾತಂ ಸರಣಂ **ಅಗಮಂ** ಉಪಗಚ್ಛಿಂ।

ಲೋಹಿತಪಾಣೀತಿ ಪಾಣಮತಿಪಾತನೇನ ಪರೇಸಂ ಲೋಹಿತೇನ ರುಹಿರೇನ ಮಕ್ಖಿತಪಾಣಿ। **ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಮಮ ಸರಣಗಮನಂ ಪಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ತಾನಮೇವಾಲಪತಿ।

ತಾದಿಸಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ಅನೇಕಸತಪುರಿಸವಧಂ ದಾರುಣಂ ತಥಾರೂಪಂ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ। **ಫುಟ್ಠೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನಾತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಕತಸ್ಸ ಪಾಪಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಪಾಕೇನ ಫುಟ್ಠೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನಕಮ್ಮೋ ವಿಪಾಕಮತ್ತಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೋ। ಅಥ ವಾ **ಫುಟ್ಠೋ ಕಮ್ಮವಿಪಾಕೇನಾತಿ** ಉಪನಿಸ್ಸಯಭೂತಸ್ಸ ಕುಸಲಕಮ್ಮಸ್ಸ ಫಲಭೂತೇನ ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೇನ, ಲೋಕುತ್ತರಕಮ್ಮಸ್ಸೇವ ವಾ ಫಲೇನ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖೇನ ಫುಟ್ಠೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಖೀಣತ್ತಾ **ಅನಣೋ** ಭುಞ್ಜಾಮಿ ಭೋಜನಂ, ಭೋಜನಾಪದೇಸೇನ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಪಚ್ಚಯೇ ವದತಿ।

ಇದಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾದವಿಹಾರಂ ಗರಹಾಮುಖೇನ ಪಚ್ಛಾ ಅಪ್ಪಮಾದಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಸಂಸನ್ತೋ ತತ್ಥ ಚ ಪರೇಸಂ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇನ್ತೋ "**ಪಮಾದಮನುಯುಞ್ಜನ್ತೀ**"ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಬಾಲಾತಿ** ಬಾಲ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಇಧಲೋಕಪರಲೋಕತ್ಥಂ ಅಜಾನನ್ತಾ। **ದುಮ್ಮೇಧಿನೋತಿ** ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾ, ತೇ ಪಮಾದೇ ಆದೀನವಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ ಪಮಾದಂ **ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ** ಪವತ್ತೇನ್ತಿ, ಪಮಾದೇನೇವ ಕಾಲಂ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ। **ಮೇಧಾವೀತಿ** ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪನ ಪಣ್ಡಿತೋ ಕುಲವಂಸಾಗತಂ **ಸೇಟ್ಠಂ** ಉತ್ತಮಂ ಸತ್ತರತನಧನಂ ವಿಯ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ರಕ್ಖತಿ। ಯಥಾ ಹಿ "ಉತ್ತಮಂ ಧನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭೋಗಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮ, ಪುತ್ತದಾರಂ ಪೋಸೇಸ್ಸಾಮ, ಸುಗತಿಮಗ್ಗಂ ಸೋಧೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಧನೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಧನಂ ರಕ್ಖನ್ತಿ; ಏವಂ ಪಣ್ಡಿತೋಪಿ "ಅಪ್ಪಮಾದಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀನಿ ಪಟಿಲಭಿಸ್ಸಾಮಿ , ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಆನಿಸಂಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಧನಂ ಸೇಟ್ಠಂವ ಅಪ್ಪಮಾದಂ ರಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಾ ಪಮಾದನ್ತಿ ಪಮಾದಂ ಮಾ ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ ಪಮಾದೇನ ಕಾಲಂ ಮಾ ವೀತಿನಾಮಯಿತ್ಥ। **ಕಾಮರತಿಸನ್ಥವ**ನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು, ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಸು ಚ ರತಿಸಙ್ಖಾತಂ ತಣ್ಹಾಸನ್ಥವಮ್ಪಿ ಮಾ **ಅನುಯುಞ್ಜೇಥ** ಮಾ ವಿನ್ದಿತ್ಥ ಮಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ಥ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಹೀತಿ** ಉಪಟ್ಠಿತಸತಿತಾಯ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ **ಝಾಯನ್ತೋ** ಝಾಯನಪ್ಪಸುತೋ **ಪರಮಂ** ಉತ್ತಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಸುಖಂ ಪಾಪುಣಾತಿ।

ಸ್ವಾಗತಂ ನಾಪಗತನ್ತಿ ಯಂ ತದಾ ಮಮ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಆಗತಂ ಆಗಮನಂ, ಸತ್ಥು ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾವನೇ ಆಗಮನಂ, ತಂ ಸ್ವಾಗತಂ ಸ್ವಾಗಮನಂ ನಾಪಗತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಅಪೇತಂ ವಿಗತಂ ನ ಹೋತಿ। **ನೇತಂ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ ಮಮಾತಿ** ಯಂ ತದಾ ಮಯಾ "ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮನ್ತಿತಂ, ಇದಮ್ಪಿ ಮಮ ನ ದುಮ್ಮನ್ತಿತಂ, ಸುಮನ್ತಿತಮೇವ। ಕಸ್ಮಾ? **ಸವಿಭತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾದಿವಸೇನ ಪಕಾರತೋ ವಿಭತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಯಂ **ಸೇಟ್ಠಂ** ಉತ್ತಮಂ ಪವರಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ತದುಪಾಗಮಂ** ತದೇವ ಉಪಗಚ್ಛಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

"ತದಾ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ಪಯೋಗಾಸಯವಿಪನ್ನತಾಯ ಅರಞ್ಞಾದೀಸು ದುಕ್ಖಂ ವಿಹಾಸಿಂ, ಇದಾನಿ ಪಯೋಗಾಸಯಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ತತ್ಥ ಸುಖಂ ವಿಹರಾಮೀ"ತಿ ಸುಖವಿಹಾರಭಾವಞ್ಚೇವ "ಪುಬ್ಬೇ ಜಾತಿಮತ್ತೇನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಇದಾನಿ ಸತ್ಥು ಓರಸಪುತ್ತತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ಪರಮತ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾವಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಅರಞ್ಞೇ"ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸುಖಂ ಸಯಾಮೀತಿ** ಸಯನ್ತೋಪಿ ಸುಖಂ ಸುಖೇನ ನಿದುಕ್ಖೇನ ಚಿತ್ತುತ್ರಾಸಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಚೇತೋದುಕ್ಖರಹಿತೋ ಸಯಾಮಿ। **ಠಾಯಾಮೀತಿ** ಠಾಮಿ । **ಅಹತ್ಥಪಾಸೋ ಮಾರಸ್ಸಾತಿ** ಕಿಲೇಸಮಾರಾದೀನಂ ಅಗೋಚರೋ। **ಅಹೋ ಸತ್ಥಾನುಕಮ್ಪಿತೋತಿ** ಸತ್ಥಾರಾನುಕಮ್ಪಿತೋ ಅಹೋ।

ಬ್ರಹ್ಮಜಚ್ಚೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಕೋ। **ಉದಿಚ್ಚೋ ಉಭತೋತಿ** ಮಾತಿತೋ ಚ ಪಿತಿತೋ ಚ ಉಭತೋ ಉದಿತೋ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ। ಸೇಸಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಹಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ವಿಭವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನನ್ತರಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವಾರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಭಗವತೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಉತ್ತಮಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ದತ್ವಾ ಪಣಿಧಾನಮಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅನಾಗತೇ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ಸೋಪಿ ತತ್ಥ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಸತ್ತಯೋಜನಿಕೇ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯೇ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸೇಹಿ ದೀಪರುಕ್ಖೇಹಿ ದೀಪಕಪಲ್ಲಿಕಾಹಿ ಚ "ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೂ"ತಿ ಉಳಾರಂ ದೀಪಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ।

ಏವಂ ಯಾವಜೀವಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ನಿಟ್ಠಿತೇ ಯೋಜನಿಕೇ ಕನಕಥೂಪೇ ಬಹೂ ಕಂಸಪಾತಿಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಏಕೇಕಂ ಗುಳಪಿಣ್ಡಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಮುಖವಟ್ಟಿಂ ಫುಸಾಪೇನ್ತೋ ಚೇತಿಯಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಏಕಂ ಮಹತಿಂ ಕಂಸಪಾತಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಿಮಣ್ಡಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸವಟ್ಟಿಯೋ ಜಾಲಾಪೇತ್ವಾ ಸೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬರತ್ತಿಂ ಚೇತಿಯಂ ಅನುಪರಿಯಾಯಿ।

ಏವಂ ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅತ್ತಭಾವೇ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಬುದ್ಧೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂಯೇವ ದುಗ್ಗತಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಅನ್ನಭಾರೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ನಾಮ ಗೇಹೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಜೀವತಿ। ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪರಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಗನ್ಧಮಾದನಪಬ್ಬತತೋ ಆಕಾಸೇನಾಗನ್ತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸೀನಗರದ್ವಾರೇ ಓತರಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಗರೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಠಪಿತಂ ಏಕಂ ಭಾಗಭತ್ತಂ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಾತುಕಾಮೋ ಆರಭಿ। ಭರಿಯಾಪಿಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಭತ್ತಂ ತತ್ಥೇವ ಪಕ್ಖಿಪಿ। ಸೋ ತಂ ನೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿಸ್ಸ ಛತ್ತೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ "ಅಹೋ ದಾನಂ ಪರಮದಾನಂ, ಉಪರಿಟ್ಠೇ, ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತ"ನ್ತಿ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ಅನುಮೋದಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ "ಏವಂ ದೇವತಾಯ ಅನುಮೋದಿತಂ ಇದಮೇವ ಉತ್ತಮದಾನ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಪತ್ತಿಂ ಯಾಚಿ। ಅನ್ನಭಾರೋ ಪನ ತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಂ ಅದಾಸಿ। ತೇನ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ ತಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತುಯ್ಹಂ ಸಹತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮಕರಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಪತಿರೂಪಂ ಗೇಹಂ ಕತ್ವಾ ನಿಚ್ಚಂ ವಸಾಹೀ"ತಿ ಆಹ।

ಯಸ್ಮಾ ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಿನ್ನಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ತಂದಿವಸಮೇವ ಉಳಾರತರವಿಪಾಕೋ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂದಿವಸಂ ಸುಮನಸೇಟ್ಠಿ ರಞ್ಞೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ರಾಜಾ ಪನ ತಂ ಆದರವಸೇನ ಓಲೋಕೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿ "ಮಹಾರಾಜ, ಅಯಂ ಓಲೋಕೇತಬ್ಬಯುತ್ತೋಯೇವಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತದಾ ತೇನ ಕತಪುಞ್ಞಂ ಅತ್ತನಾಪಿಸ್ಸ ಸಹಸ್ಸಂ ದಿನ್ನಭಾವಂ ಕಥೇಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ನಾಮ ಠಾನೇ ಗೇಹಂ ಕತ್ವಾ ವಸಾ"ತಿ ಗೇಹಟ್ಠಾನಮಸ್ಸ ಆಣಾಪೇಸಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಠಾನಂ ಸೋಧಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಮಹನ್ತಿಯೋ ನಿಧಿಕುಮ್ಭಿಯೋ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ತಾ ದಿಸ್ವಾ ಸೋ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಸಬ್ಬಂ ಧನಂ ಉದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ರಾಸಿಕತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಏತ್ತಕಂ ಧನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಅತ್ಥೀ"ತಿ? "ನ ಕಸ್ಸಚಿ, ದೇವಾ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಅಯಂ ಅನ್ನಭಾರೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಗರೇ ಮಹಾಧನಸೇಟ್ಠಿ ನಾಮ ಹೋತೂ"ತಿ ತಂದಿವಸಮೇವ ತಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇಸಿ।

ಸೋ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಕಪಿಲವತ್ಥುನಗರೇ ಸುಕ್ಕೋದನಸಕ್ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ, **ಅನುರುದ್ಧೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಮಹಾನಾಮಸ್ಸ ಸಕ್ಕಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ, ಸತ್ಥು ಚೂಳಪಿತು ಪುತ್ತೋ ಪರಮಸುಖುಮಾಲೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞೋ ತಿಣ್ಣಂ ಉತೂನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇಸು ತೀಸು ಪಾಸಾದೇಸು ಅಲಙ್ಕತನಾಟಕಿತ್ಥೀಹಿ ಪರಿವುತೋ ದೇವೋ ವಿಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜೇನ ಉಸ್ಸಾಹಿತೇಹಿ ಸಕ್ಯರಾಜೂಹಿ ಸತ್ಥು ಪರಿವಾರತ್ಥಂ ಪೇಸಿತೇಹಿ ಭದ್ದಿಯಕುಮಾರಾದೀಹಿ ಅನುಪಿಯಮ್ಬವನೇ ವಿಹರನ್ತಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇಯೇವ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ, ಪುನ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯರಟ್ಠೇ ಪಾಚೀನವಂಸದಾಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸತ್ತಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕೇ ವಿತಕ್ಕೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಮಂ ಜಾನಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ಸತ್ಥಾ ಅಟ್ಠಮಂ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕಂ ಕಥೇತ್ವಾ ಚತುಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸಭಾವನಾರಾಮಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹಾಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪದಂ ದೇಸೇತಿ। ಸೋ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪರಿವಾರಂ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೪೨೧-೪೩೩) -

"ಸುಮೇಧಂ ಭಗವನ್ತಾಹಂ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಂ ನರಾಸಭಂ।
ವೂಪಕಟ್ಠಂ ವಿಹರನ್ತಂ, ಅದ್ದಸಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

"ಉಪಗನ್ತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸುಮೇಧಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಮಯಾಚಹಂ॥

"ಅನುಕಮ್ಪ ಮಹಾವೀರ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠ ನರಾಸಭ।
ಪದೀಪಂ ತೇ ಪದಸ್ಸಾಮಿ, ರುಕ್ಖಮೂಲಮ್ಹಿ ಝಾಯತೋ॥

"ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಸೋ ಧೀರೋ, ಸಯಮ್ಭೂ ವದತಂ ವರೋ।
ದುಮೇಸು ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ, ಯನ್ತಂ ಯೋಜಿಯಹಂ ತದಾ॥

"ಸಹಸ್ಸವಟ್ಟಿಂ ಪಾದಾಸಿಂ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಲೋಕಬನ್ಧುನೋ।
ಸತ್ತಾಹಂ ಪಜ್ಜಲಿತ್ವಾನ, ದೀಪಾ ವೂಪಸಮಿಂಸು ಮೇ॥

"ತೇನ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸಾದೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ವಿಮಾನಮುಪಪಜ್ಜಹಂ॥

"ಉಪಪನ್ನಸ್ಸ ದೇವತ್ತಂ, ಬ್ಯಮ್ಹಂ ಆಸಿ ಸುನಿಮ್ಮಿತಂ।
ಸಮನ್ತತೋ ಪಜ್ಜಲತಿ, ದೀಪದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಸತಂ, ವಿರೋಚೇಸಿಮಹಂ ತದಾ।
ಸಬ್ಬೇ ದೇವೇ ಅಭಿಭೋಮಿ, ದೀಪದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

"ತಿಂಸಕಪ್ಪಾನಿ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ।
ನ ಮಂ ಕೇಚೀತಿಮಞ್ಞನ್ತಿ, ದೀಪದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಅಟ್ಠವೀಸತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಹೋಸಹಂ।
ದಿವಾ ರತ್ತಿಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಂ ತದಾ॥

“ಸಹಸ್ಸಲೋಕಂ ಞಾಣೇನ, ಪಸ್ಸಾಮಿ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ।
ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಮನುಪ್ಪತ್ತೋ, ದೀಪದಾನಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಸುಮೇಧೋ ನಾಮ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ತಿಂಸಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಿತೋ।
ತಸ್ಸ ದೀಪೋ ಮಯಾ ದಿನ್ನೋ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ “ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಾನಂ ಯದಿದಂ ಅನುರುದ್ಧೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೦, ೧೯೨)।

ಸೋ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೀ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪೀತಿಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೋ ಉದಾನವಸೇನ **“ಪಹಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ”**ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಥೇರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ಪಕಾಸೇನ್ತೇಹಿ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಆದಿತೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಭಾಸಿತಾ। ತತೋ ಪರಾ ಥೇರಸ್ಸ ಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತಾ। ಇತರಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ತೇನ ತೇನ ಕಾರಣೇನ ಥೇರೇನೇವ ಭಾಸಿತಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಇತಿ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನ ಭಾಸಿತಾಪಿ, ಥೇರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಭಾಸಿತಾಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಚೇತಾ ಗಾಥಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ -

೮೯೨.“ಪಹಾಯ ಮಾತಾಪಿತರೋ, ಭಗಿನೀ ಞಾತಿಭಾತರೋ।
ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಹಿತ್ವಾ, ಅನುರುದ್ಧೋವ ಝಾಯತಿ॥

೮೯೩.“ಸಮೇತೋ ನಚ್ಚಗೀತೇಹಿ, ಸಮ್ಮತಾಳಪ್ಪಬೋಧನೋ।
ನ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಮಜ್ಝಗಂ, ಮಾರಸ್ಸ ವಿಸಯೇ ರತೋ॥

೮೯೪.“ಏತಞ್ಚ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ರತೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ।
ಸಬ್ಬೋಘಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಅನುರುದ್ಧೋವ ಝಾಯತಿ॥

೮೯೫.“ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ ರಸಾ ಗನ್ಧಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಚ ಮನೋರಮಾ।
ಏತೇ ಚ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಅನುರುದ್ಧೋವ ಝಾಯತಿ॥

೮೯೬.“ಪಿಣ್ಡಪಾತಮತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಮುನಿ।
ಏಸತಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ಅನುರುದ್ಧೋ ಅನಾಸವೋ॥

೮೯೭.“ವಿಚಿನೀ ಅಗ್ಗಹೀ ಧೋವಿ, ರಜಯೀ ಧಾರಯೀ ಮುನಿ।
ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ಮತಿಮಾ, ಅನುರುದ್ಧೋ ಅನಾಸವೋ॥

೮೯೮.“ಮಹಿಚ್ಛೋ ಚ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಸಂಸಟ್ಠೋ ಯೋ ಚ ಉದ್ಧತೋ।

ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಇಮೇ ಹೋನ್ತಿ, ಪಾಪಕಾ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ॥

೮೯೯"ಸತೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ ಅವಿಘಾತವಾ।
ಪವಿವೇಕರತೋ ವಿತ್ತೋ, ನಿಚ್ಚಮಾರದ್ಧವೀರಿಯೋ॥

೯೦೦"ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಇಮೇ ಹೋನ್ತಿ, ಕುಸಲಾ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಕಾ।
ಅನಾಸವೋ ಚ ಸೋ ಹೋತಿ, ಇತಿ ವುತ್ತಂ ಮಹೇಸಿನಾ॥

೯೦೧"ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಅನುತ್ತರೋ।
ಮನೋಮಯೇನ ಕಾಯೇನ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ॥

೯೦೨"ಯದಾ ಮೇ ಅಹು ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ತತೋ ಉತ್ತರಿ ದೇಸಯಿ।
ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತೋ ಬುದ್ಧೋ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಮದೇಸಯಿ॥

೯೦೩"ತಸ್ಸಾಹಂ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯ, ವಿಹಾಸಿಂ ಸಾಸನೇ ರತೋ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೯೦೪"ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನಿ, ಯತೋ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಅಹಂ।
ಪಞ್ಚವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ, ಯತೋ ಮಿದ್ಧಂ ಸಮೂಹತಂ॥

೯೦೫"ನಾಹು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ಅನೇಜೋ ಸನ್ತಿಮಾರಬ್ಭ, ಚಕ್ಖುಮಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ॥

೯೦೬"ಅಸಲ್ಲೀನೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ವೇದನಂ ಅಜ್ಝವಾಸಯಿ।
ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಚೇತಸೋ ಅಹು॥

೯೦೭"ಏತೇ ಪಚ್ಛಿಮಕಾ ದಾನಿ, ಮುನಿನೋ ಫಸ್ಸಪಞ್ಚಮಾ।
ನಾಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ॥

೯೦೮"ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಾವಾಸೋ, ದೇವಕಾಯಸ್ಮಿ ಜಾಲಿನಿ।
ವಿಕ್ಖೀಣೋ ಜಾತಿಸಂಸಾರೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ॥

೯೦೯"ಯಸ್ಸ ಮುಹುತ್ತೇನ ಸಹಸ್ಸಧಾ, ಲೋಕೋ ಸಂವಿದಿತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಪ್ಪೋ।
ವಸೀ ಇದ್ಧಿಗುಣೇ ಚುತೂಪಪಾತೇ, ಕಾಲೇ ಪಸ್ಸತಿ ದೇವತಾ ಸ ಭಿಕ್ಖು॥

೯೧೦"ಅನ್ನಭಾರೋ ಪುರೇ ಆಸಿಂ, ದಲಿದ್ದೋ ಘಾಸಹಾರಕೋ।
ಸಮಣಂ ಪಟಿಪಾದೇಸಿಂ, ಉಪರಿಟ್ಠಂ ಯಸಸ್ಸಿನಂ॥

೯೧೧"ಸೋಮ್ಹಿ ಸಕ್ಯಕುಲೇ ಜಾತೋ, ಅನುರುದ್ಧೋತಿ ಮಂ ವಿದೂ।
ಉಪೇತೋ ನಚ್ಚಗೀತೇಹಿ, ಸಮ್ಮತಾಳಪ್ಪಬೋಧನೋ॥

೯೧೨“ಅಥದ್ದಸಾಸಿಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸತ್ಥಾರಂ ಅಕುತೋಭಯಂ।
ತಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ॥

೯೧೩“ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಜಾನಾಮಿ, ಯತ್ಥ ಮೇ ವುಸಿತಂ ಪುರೇ।
ತಾವತಿಂಸೇಸು ದೇವೇಸು, ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಸಕ್ಕಜಾತಿಯಾ॥

೯೧೪“ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಮನುಸ್ಸಿನ್ದೋ, ಅಹಂ ರಜ್ಜಮಕಾರಯಿಂ।
ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ, ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸ ಇಸ್ಸರೋ।
ಅದಣ್ಡೇನ ಅಸತ್ಥೇನ, ಧಮ್ಮೇನ ಅನುಸಾಸಯಿಂ॥

೯೧೫“ಇತೋ ಸತ್ತ ತತೋ ಸತ್ತ, ಸಂಸಾರಾನಿ ಚತುದ್ದಸ।
ನಿವಾಸಮಭಿಜಾನಿಸ್ಸಂ, ದೇವಲೋಕೇ ಠಿತೋ ತದಾ॥

೯೧೬“ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ, ಸನ್ತೇ ಏಕೋದಿಭಾವಿತೇ।
ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಲದ್ಧಮ್ಹಿ, ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸುಜ್ಝಿ ಮೇ॥

೯೧೭“ಚುತೂಪಪಾತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಆಗತಿಂ ಗತಿಂ।
ಇತ್ಥಭಾವಞ್ಞಥಾಭಾವಂ, ಝಾನೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಠಿತೋ॥

೯೧೮“ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ…ಪೇ॰… ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥
೯೧೯“ವಜ್ಜೀನಂ ವೇಳುವಗಾಮೇ, ಅಹಂ ಜೀವಿತಸಙ್ಖಯಾ।
ಹೇಟ್ಠತೋ ವೇಳುಗುಮ್ಬಸ್ಮಿಂ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಂ ಅನಾಸವೋ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಪಹಾಯಾ**ತಿ ಪಜಹಿತ್ವಾ। **ಮಾತಾಪಿತರೋ**ತಿ ಮಾತರಞ್ಚ ಪಿತರಞ್ಚ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಅಞ್ಞೇ ಕೇಚಿ ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ವಾ ಭೋಗಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ ವಾ ಅಭಿಭೂತಾ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚ ಕಿಚ್ಚನ್ತರಪಸುತಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ನ ಏವಂ ಮಯಂ। ಮಯಂ ಪನ ಮಹನ್ತಂ ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟಂ, ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಹಾಯ ಕಾಮೇಸು ನಿರಪೇಕ್ಖಾ ಪಬ್ಬಜಿತಾತಿ। **ಝಾಯತೀ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಞ್ಚಾತಿ, ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಝಾನಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತಿ।

ಸಮೇತೋ ನಚ್ಚಗೀತೇಹೀತಿ ನಚ್ಚೇಹಿ ಚ ಗೀತೇಹಿ ಚ ಸಮಙ್ಗೀಭೂತೋ, ನಚ್ಚಾನಿ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಗೀತಾನಿ ಸುಣನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಸಮ್ಮತೋ”ತಿ ಚ ಪಠನ್ತಿ, ನಚ್ಚಗೀತೇಹಿ ಪೂಜಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮ್ಮತಾಳಪ್ಪಬೋಧನೋ**ತಿ ಸಮ್ಮತಾಳಸದ್ದೇಹಿ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲೇ ಪಬೋಧೇತಬ್ಬೋ। **ನ ತೇನ ಸುದ್ಧಿಮಜ್ಝಗನ್ತಿ** ತೇನ ಕಾಮಭೋಗೇನ ಸಂಸಾರಸುದ್ಧಿಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಿಂ। **ಮಾರಸ್ಸ ವಿಸಯೇ ರತೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸಮಾರಸ್ಸ ವಿಸಯಭೂತೇ ಕಾಮಗುಣೇ ರತೋ। “ಕಿಲೇಸಮಾರಸ್ಸ ವಿಸಯಭೂತೇನ ಕಾಮಗುಣಭೋಗೇನ ಸಂಸಾರಸುದ್ಧಿ ಹೋತೀ”ತಿ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **“ಏತಞ್ಚ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮಾ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಏತನ್ತಿ** ಏತಂ ಪಞ್ಚವಿಧಮ್ಪಿ ಕಾಮಗುಣಂ। **ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಮತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ, ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬೋಘನ್ತಿ** ಕಾಮೋಘಾದಿಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಓಘಂ।

ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣೇ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ರೂಪಾ ಸದ್ದಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮನೋರಮಾ**ತಿ ಲೋಭನೀಯಟ್ಠೇನ ಮನಂ ರಮಯನ್ತೀತಿ ಮನೋರಮಾ, ಮನಾಪಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಹ “ಕತಮೇ ಪಞ್ಚ ಮನಾಪಿಯಾ ರೂಪಾ, ಮನಾಪಿಯಾ ಸದ್ದಾ”ತಿಆದಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೮ ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾನಂ)।

ಪಿಣ್ಡಪಾತಮತಿಕ್ಕನ್ತೋತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಗ್ಗಹಣಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಪಿಣ್ಡಪಾತಗ್ಗಹಣತೋ ನಿವತ್ತನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕೋತಿ** ಏಕಾಕೀ ಅಪಚ್ಛಾಸಮಣೋ। **ಅದುತಿಯೋತಿ** ನಿತ್ತಣ್ಹೋ। ತಣ್ಹಾ ಹಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದುತಿಯೋ ನಾಮ। ಯಥಾಹ "ತಣ್ಹಾದುತಿಯೋ ಪುರಿಸೋ"ತಿ (ಇತಿವು॰ ೧೫, ೧೦೫; ಮಹಾನಿ॰ ೧೯೧)। **ಏಸತೀತಿ** ಪರಿಯೇಸತಿ।

ವಿಚಿನೀತಿ ಏಸನ್ತೋವ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕಾರಕೂಟಾದಿಕೇ ಪಂಸುಕೂಲುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ವಿಚಿನಿ। **ಅಗ್ಗಹೀತಿ** ವಿಚಿನಿತ್ವಾ ಅಸುಚಿಮಕ್ಖಿತಮ್ಪಿ ಅಜಿಗುಚ್ಛನ್ತೋ ಗಣ್ಹಿ। **ಧೋವೀತಿ**, ವಿಕ್ಖಾಲೇಸಿ। **ರಜಯೀತಿ** ಧೋವಿತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯರಜನೇನ ರಜಯಿ। **ಧಾರಯೀತಿ** ರಜಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಂ ದತ್ವಾ ಧಾರೇಸಿ, ನಿವಾಸೇಸಿ ಚೇವ ಪಾರುಪಿ ಚ।

ಇದಾನಿ ಪಾಚೀನವಂಸದಾಯೇ ಸತ್ಥಾರಾ ದಿನ್ನಓವಾದಂ ತಸ್ಸ ಚ ಅತ್ತನಾ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಭಾವಂ ದೀಪೇನ್ತೋ "**ಮಹಿಚ್ಛೋ ಚ ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ**"ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಮಹಿಚ್ಛೋತಿ** ಮಹತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯಿಚ್ಛಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಉಳಾರುಳಾರೇ ಬಹೂ ಚ ಪಚ್ಚಯೇ ಇಚ್ಛನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋತಿ** ನಿಸ್ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಯಥಾಲಾಭಸನ್ತೋಸಾದಿನಾ ಸನ್ತೋಸೇನ ವಿರಹಿತೋ। **ಸಂಸಟ್ಠೋತಿ** ಗಿಹೀಹಿ ಚೇವ ಪಬ್ಬಜಿತೇಹಿ ಚ ಅನನುಲೋಮಿಕೇನ ಸಂಸಗ್ಗೇನ ಸಂಸಟ್ಠೋ। **ಉದ್ಧತೋತಿ** ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ತಸ್ಸಾತಿ** "ಮಹಿಚ್ಛೋ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ। **ಧಮ್ಮಾತಿ** ಮಹಿಚ್ಛತಾ ಅಸನ್ತೋಸೋ, ಸಂಸಟ್ಠತಾ ವಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ಈದಿಸಾ। ಲಾಮಕಟ್ಠೇನ **ಪಾಪಕಾ। ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾತಿ** ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಮಲೀನಭಾವಕರಣತೋ ಸಂಕಿಲೇಸಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಸತೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋತಿ ಯದಾ ಪನಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವನ್ತೋ ಭಜನ್ತೋ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತೋ ಸತಿಮಾ ಚ ಮಹಿಚ್ಛತಂ ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚ ಹೋತಿ। ಅಸನ್ತೋಸಂ ಪಹಾಯ **ಸನ್ತುಟ್ಠೋ,** ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಘಾತಕರಂ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಹಾಯ **ಅವಿಘಾತವಾ** ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಸಮಾಹಿತೋ, ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಂ ಪಹಾಯ **ಪವಿವೇಕರತೋ,** ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಯಾ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ಧಮ್ಮಪೀತಿಯಾ **ವಿತ್ತೋ** ಸುಮನೋ ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸೋ ಕೋಸಜ್ಜಪಹಾನೇನ **ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ।**

ತಸ್ಸ ಏವಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಗುಣಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಇಮೇ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಯೋ ಸತ್ತತಿಂಸಪ್ಪಭೇದಾ ತಿವಿಧವಿಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಗಹಾ ಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತಟ್ಠೇನ **ಕುಸಲಾ,** ಮಗ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಾ **ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಕಾ** ಧಮ್ಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಸವಾನಂ ಖೇಪನೇನ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಕ್ಖಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ **ಅನಾಸವೋ** ಚ ಹೋತಿ। **ಇತಿ** ಏವಂ ವುತ್ತಂ **ಮಹೇಸಿನಾ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಪಾಚೀನವಂಸದಾಯೇ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕೇ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪನವಸೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯಾತಿ "ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸ್ಸಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೋ, ನಾಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಮಹಿಚ್ಛಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೩೦) ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕವಸೇನ ಆರದ್ಧಂ, ತೇ ಚ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥಭಾವೇನ ಠಿತಂ ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಮನೋಮಯೇನಾತಿ** ಮನೋಮಯೇನ ವಿಯ, ಮನಸಾ ನಿಮ್ಮಿತಸದಿಸೇನ ಪರಿಣಾಮಿತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇದ್ಧಿಯಾತಿ** "ಅಯಂ ಕಾಯೋ ಇದಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತೂ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಯಾ।

ಯದಾ ಮೇ ಅಹು ಸಙ್ಕಪ್ಪೋತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮಯ್ಹಂ "ಕೀದಿಸೋ ನು ಖೋ ಅಟ್ಠಮೋ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕೋ"ತಿ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಅಹೋಸಿ। ತತೋ ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಉತ್ತರಿ ದೇಸಯೀತಿ** "ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಸ್ಸಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೋ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ, ನಾಯಂಧಮ್ಮೋ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮಸ್ಸ ಪಪಞ್ಚರತಿನೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೩೦) ಇಮಮಟ್ಠಮಂ ಮಹಾಪುರಿಸವಿತಕ್ಕಂ ಪೂರೇನ್ತೋ ಉಪರಿ ದೇಸಯಿ। ತಂ ಪನ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಆಹ "**ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚರತೋ ಬುದ್ಧೋ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಮದೇಸಯೀ**"ತಿ। ಪಪಞ್ಚಾ ನಾಮ ರಾಗಾದಯೋ ಕಿಲೇಸಾ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮತಾಯ, ತದಭಾವತೋ ಚ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾ ನಾಮ। ತಸ್ಮಿಂ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚೇ ರತೋ ಅಭಿರತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಯಥಾ ತಂ ಪಾಪುಣಾಮಿ, ತಥಾ ತಾದಿಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಅದೇಸಯಿ, ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಂ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಪಕಾಸಯೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾಹಂ ಧಮ್ಮಮಞ್ಞಾಯಾತಿ ತಸ್ಮಾ ಸತ್ಥು ದೇಸನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಹಾಸಿಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹೇ **ಸಾಸನೇ ರತೋ** ಅಭಿರತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸತ್ಥಾರಾ ಅತ್ತನೋ ಸಮಾಗಮಂ ತೇನ ಸಾಧಿತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆರದ್ಧವೀರಿಯತಂ, ಕಾಯೇ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ ಸೇಯ್ಯಸುಖಪಸ್ಸಸುಖಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಾಗಂ, ಅಪ್ಪಮಿದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆರದ್ಧವೀರಿಯತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸವಸ್ಸಾನೀ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಯತೋ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಅಹ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ "ಯೋಗಾನುಕೂಲತಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಪರಿಯುಟ್ಠಿತಸಪ್ಪುರಿಸಚರಿಯಾ ಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿಗುಣೇ ದಿಸ್ವಾ ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಅಹೋಸಿಂ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸ ವಸ್ಸಾನಿ। **ಯತೋ ಮಿದ್ಧಂ ಸಮೂಹತ**ನ್ತಿ ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಯಾ ನಿದ್ದಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ತಾನಿ ಪಞ್ಚವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ। "ಥೇರಸ್ಸ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಾಯ ವಸ್ಸೇಸು ನೇಸಜ್ಜಿಕಸ್ಸ ಸತೋ ಆದಿತೋ ಪಞ್ಚವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ ನಿದ್ದಾ ನಾಹೋಸಿ, ತತೋ ಪರಂ ಸರೀರಕಿಲಮಥೇನ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇ ನಿದ್ದಾ ಅಹೋಸೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

"ನಾಹು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ" ತಿಆದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಸತ್ಥು ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ಕಿಂ ಭಗವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಭಾವಂ ಪವೇದೇನ್ತೋ ಆಹ। ತತ್ಥ **ನಾಹು ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ, ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ**ತಿ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮತೋ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಾ ಸಬ್ಬಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇ ಠಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ನಾಹು ನಾಹೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಯಸ್ಮಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ। ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾತಿ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಕ್ಖಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ನಾಹೇಸುನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತಾಯ ಏಜಾಯ ಅಭಾವತೋ **ಅನೇಜೋ,** ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಠಿತತ್ತಾ ವಾ **ಅನೇಜೋ। ಸನ್ತಿಮಾರಬ್ಭಾ**ತಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಪಟಿಚ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ। **ಚಕ್ಖುಮಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮಾ। **ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ**ತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತದನನ್ತರಮೇವ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋತಿ।

ಅಸಲ್ಲೀನೇನಾತಿ ಅಲೀನೇನ ಅಸಂಕುಟಿತೇನ ಸುವಿಕಸಿತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ। **ವೇದನಂ ಅಜ್ಝವಾಸಯೀ**ತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಹುತ್ವಾ ಮಾರಣನ್ತಿಕಂ ವೇದನಂ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ, ನ ವೇದನಾನುವತ್ತೀ ಹುತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಮ್ಪರಿವತ್ತಿ। **ಪಜ್ಜೋತಸ್ಸೇವ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಚೇತಸೋ ಅಹೂ**ತಿ ಯಥಾ ತೇಲಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ, ವಟ್ಟಿಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಜ್ಜಲನ್ತೋ ಪಜ್ಜೋತೋ ಪದೀಪೋ ತೇಸಂ ಪರಿಕ್ಖಯೇ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ। ನಿಬ್ಬುತೋ ಚ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಅದಸ್ಸನಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ; ಏವಂ ಕಿಲೇಸಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತಮಾನೋ ಖನ್ಧಸನ್ತಾನೋ ತೇಸಂ ಪರಿಕ್ಖಯೇ ನಿಬ್ಬಾಯತಿ, ನಿಬ್ಬುತೋ ಚ ಕತ್ಥಚಿ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ಅದಸ್ಸನಮೇವ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ "ನಿಬ್ಬನ್ತಿ ಧೀರಾ ಯಥಾಯಂ ಪದೀಪೋ"ತಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೬.೧೫), "ಅಚ್ಚೀ ಯಥಾ ವಾತವೇಗೇನ ಖಿತ್ತಾ"ತಿ (ಸು॰ ನಿ॰ ೧೦೮೦) ಚ ಆದಿ।

ಏತೇತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕ್ಖಣೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಾನೇ ಪವತ್ತಮಾನಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖತಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಚ್ಛಿಮಕಾ ತತೋ ಪರಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾಭಾವತೋ। **ದಾನೀ**ತಿ ಏತರಹಿ। **ಫಸ್ಸಪಞ್ಚಮಾ**ತಿ ಫಸ್ಸಪಞ್ಚಮಕಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಾಕಟಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಕಥಾಯಮ್ಪಿ ಫಸ್ಸಪಞ್ಚಮಕಾವ ಆದಿತೋ ವುತ್ತಾ। **ಅಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಸಹ ನಿಸ್ಸಯೇನ ಅಞ್ಞೇ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ, ನ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾ। ನನು ತೇಪಿ ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೇವಾತಿ? ಸಚ್ಚಂ ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಆಸಙ್ಕಾಭಾವತೋ ಪನ ತೇ ಸನ್ಧಾಯ "ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ। "ಇತರೇ ಪನ ಸೇಕ್ಖಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ವಿಯ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನು ಖೋ"ತಿ ಸಿಯಾ ಆಸಙ್ಕಾತಿ ತದಾಸಙ್ಕಾನಿವತ್ತನತ್ಥಂ "ನಾಞ್ಞೇ ಧಮ್ಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಾವಾಸೋ, ದೇವಕಾಯಸ್ಮಿ ಜಾಲಿನೀತಿ, ಏತ್ಥ **ಜಾಲಿನೀ**ತಿ ದೇವತಂ ಆಲಪತಿ, ದೇವತೇ ದೇವಕಾಯಸ್ಮಿಂ ದೇವಸಮೂಹೇ ಉಪಪಜ್ಜನವಸೇನ ಪುನ ಆವಾಸೋ ಆವಸನಂ ಇದಾನಿ ಮಯ್ಹಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **"ವಿಕ್ಖೀಣೋ"**ತಿಆದಿನಾ। ಸಾ ಕಿರ ದೇವತಾ ಪುರಿಮತ್ತಭಾವೇ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದಪರಿಚಾರಿಕಾ, ತಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ ಥೇರಂ ಜಿಣ್ಣಂ ವುದ್ಧಂ ದಿಸ್ವಾ ಪುರಿಮಸಿನೇಹೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ "ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಣಿಧೇಹಿ, ಯತ್ಥ ತೇ ವುಸಿತಂ ಪುರೇ"ತಿ ದೇವೂಪಪತ್ತಿಂ ಯಾಚಿ। ಅಥ "ದಾನಿ ನತ್ಥೀ"ತಿಆದಿನಾ ಥೇರೋ ತಸ್ಸಾ ಪಟಿವಚನಂ ಅದಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ದೇವತಾ ವಿಹತಾಸಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಥೇರೋ ವೇಹಾಸಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಆನುಭಾವಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಯಸ್ಸ ಮುಹುತ್ತೇನಾ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಯಸ್ಸ** ಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖುನೋ ಮುಹುತ್ತಮತ್ತೇನ ಏವ **ಸಹಸ್ಸಧಾ** ಸಹಸ್ಸಪ್ಪಕಾರೋ ತಿಸಹಸ್ಸಿಮಹಾಸಹಸ್ಸಿಪಭೇದೋ, **ಲೋಕೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಪ್ಪೋ** ಸಹಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ, **ಸಂವಿದಿತೋ** ಸಮ್ಮದೇವ ವಿದಿತೋ ಞಾತೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತೋ, ಏವಂ **ಇದ್ಧಿಗುಣೇ** ಇದ್ಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚುತೂಪಪಾತೇ ಚ ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಗತಕಾಲೇ ದೇವತಾ ಪಸ್ಸತಿ, ನ ತಸ್ಸ ದೇವತಾನಂ ದಸ್ಸನೇ ಪರಿಹಾನೀತಿ। ಥೇರೇನ ಕಿರ ಜಾಲಿನಿಯಾ ದೇವತಾಯ ಪಟಿವಚನದಾನವಸೇನ "ನತ್ಥಿ ದಾನೀ"ತಿ ಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಜಾಲಿನಿಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಥೇರೋ ಧಮ್ಮಾಲಪನವಸೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಆಲಪತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸುಂ। ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಾಚಾರಂ ಞತ್ವಾ ಥೇರೋ "ಯಸ್ಸ ಮುಹುತ್ತೇನಾ"ತಿ ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ।

ಅನ್ನಭಾರೋ ಪುರೇತಿ ಏವಂನಾಮೋ ಪುರಿಮತ್ತಭಾವೇ। **ಘಾಸಹಾರಕೋ**ತಿ ಘಾಸಮತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಭತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾ ಜೀವನಕೋ। **ಸಮಣ**ನ್ತಿ ಸಮಿತಪಾಪಂ। **ಪಟಿಪಾದೇಸಿ**ನ್ತಿ ಪಟಿಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ ಪಾದಾಸಿಂ, ಪಸಾದೇನ ಅಭಿಮುಖೋ ಹುತ್ವಾ ಆಹಾರದಾನಂ ಅದಾಸಿನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಉಪರಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಂ। **ಯಸಸ್ಸಿನ**ನ್ತಿ ಕಿತ್ತಿಮನ್ತಂ ಪತ್ಥಟಯಸಂ। ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಯಾವ ಚರಿಮತ್ತಭಾವಾ ಉಳಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತಂ ಅತ್ತನೋ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಸೋಮ್ಹಿ ಸಕ್ಯಕುಲೇ ಜಾತೋ"**ತಿಆದಿ।

ಇತೋ ಸತ್ತಾತಿ ಇತೋ ಮನುಸ್ಸಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದೇವಲೋಕೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಆಧಿಪಚ್ಚೇನ ಸತ್ತ। **ತತೋ ಸತ್ತಾ**ತಿ ತತೋ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಭಾವೇನ ಸತ್ತ। **ಸಂಸಾರಾನಿ ಚತುದ್ದಸಾ**ತಿ ಚತುದ್ದಸ ಭವನ್ತರಸಂಸರಣಾನಿ। **ನಿವಾಸಮಭಿಜಾನಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅಞ್ಞಾಸಿಂ। **ದೇವಲೋಕೇ** ಠಿತೋ ತದಾತಿ ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯದಾ ಇತೋ ಅನನ್ತರಾತೀತೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ದೇವಲೋಕೇ ಠಿತೋ, ತದಾ ಅಞ್ಞಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತನಾ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಚುತೂಪಪಾತಞಾಣಾನಂ ಅಧಿಗತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ"**ತಿಆದಿನಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮಾಧಿಮ್ಹೀ**ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ। ಸೋ ಹಿ ಪೀತಿಫರಣತಾ, ಸುಖಫರಣತಾ, ಚೇತೋಫರಣತಾ, ಆಲೋಕಫರಣತಾ , ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೋ ಸಮಾಧೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸನ್ತೇ**ತಿ ಪಟಿಪಕ್ಖವೂಪಸಮೇನ ಅಙ್ಗಸನ್ತತಾಯ ಚ ಸನ್ತೇ। **ಏಕೋದಿಭಾವಿತೇ**ತಿ ಏಕೋದಿಭಾವಗತೇ, ಸುಚಿಣ್ಣೇ ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಲದ್ಧಮ್ಹೀ**ತಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಾ ಲದ್ಧೇ। **ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸುಜ್ಝಿ ಮೇ**ತಿ ಏವಂವಿಧೇ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸಮ್ಪಾದಿತೇ ಮಯ್ಹಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಂ ವಿಸುಜ್ಝಿ, ಏಕಾದಸಹಿ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ವಿಸುದ್ಧಂ ಅಹೋಸಿ।

ಚುತೂಪಪಾತಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತಿಞ್ಚ ಉಪಪತ್ತಿಞ್ಚ ಜಾನಾಮಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಚ "ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಅಮುಮ್ಹಾ ಲೋಕಮ್ಹಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಇಧೂಪಪನ್ನಾ, ಇಮಮ್ಹಾ ಚ ಲೋಕಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಮುಮ್ಹಿ ಲೋಕೇ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಸತ್ತಾನಂ **ಆಗತಿಂ ಗತಿಞ್ಚ** ಜಾನಾಮಿ, ಜಾನನ್ತೋ ಏವ ಚ ನೇಸಂ **ಇತ್ಥಭಾವಂ** ಮನುಸ್ಸಭಾವಂ ತತೋ **ಅಞ್ಞಥಾಭಾವಂ** ಅಞ್ಞಥಾತಿರಚ್ಛಾನಭಾವಞ್ಚ ಉಪಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಜಾನಾಮಿ। ತಯಿದಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸಮ್ಪಾದಿತೇ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಝಾನೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಠಿತೋ"**ತಿ। ತತ್ಥ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇ ಝಾನೇ ಠಿತೋ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಏವಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ವಿಜ್ಜಾತ್ತಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತಪ್ಪಸಙ್ಗೇನ ಪುಟ್ಠೇ ದಸ್ಸಿತಮ್ಪಿ ತತಿಯವಿಜ್ಜಂ ಸಹ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವಜ್ಜೀನಂ ವೇಳುವಗಾಮೇತಿ** ವಜ್ಜಿರಟ್ಠಸ್ಸ ವೇಳುವಗಾಮೇ, ವಜ್ಜಿರಟ್ಠೇ ಯತ್ಥ ಪಚ್ಛಿಮವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛಿ ವೇಳುವಗಾಮೇ। **ಹೇಟ್ಠತೋ ವೇಳುಗುಮ್ಬಸ್ಮಿನ್ತಿ** ತತ್ಥ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ವೇಳುಗುಮ್ಬಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ। **ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ** ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸಮಣಸ್ಸ ಅಹು ಚಿನ್ತಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಇಮಸ್ಸ ವತ್ಥು ಹೇಟ್ಠಾ ಆಗತಮೇವ। ತಾ ಚ ಗಾಥಾ ಸತ್ಥರಿ ಧರನ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನಚಿನ್ತಾಯ ಪಕಾಸನವಸೇನ ಭಾಸಿತಾ। ಇಮಾ ಪನ ಅಪರಭಾಗೇ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ತದಾ ಆಯತಿಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉದ್ಧಮ್ಮಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಕಾಸನವಸೇನ ಭಾಸಿತಾ। ತತ್ಥ -

೯೨೦"ಸಮಣಸ್ಸ ಅಹು ಚಿನ್ತಾ, ಪುಪ್ಫಿತಮ್ಹಿ ಮಹಾವನೇ।
ಏಕಗ್ಗಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ, ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಝಾಯಿನೋ"ತಿ॥ -

ಅಯಂ ಗಾಥಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಠಪಿತಾ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೋವ। ಅಯಂ ಪನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ - ಸತ್ಥರಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕೇಸು ಏಕಚ್ಚೇಸು ಮಹಾಥೇರೇಸು ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇಸು ಅತೀತಸತ್ಥುಕೇ ಪಾವಚನೇ ಸುಬ್ಬಚೇಸು ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ದುಲ್ಲಭೇಸು, ದುಬ್ಬಚೇಸು ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಬಹುಲೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಚ ಜಾತೇಸು ಸುಪುಪ್ಫಿತೇ ಮಹನ್ತೇ ಸಾಲವನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಪವಿವಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗಸ್ಸ ಝಾಯನಸೀಲಸ್ಸ, ಸಮಿತಪಾಪತಾಯ **ಸಮಣಸ್ಸ,** ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ **ಚಿನ್ತಾ** ವೀಮಂಸಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಇತರಾ -

೯೨೧"ಅಞ್ಞಥಾ ಲೋಕನಾಥಮ್ಹಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತೇ ಪುರಿಸುತ್ತಮೇ।
ಇರಿಯಂ ಆಸಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ದಾನಿ ದಿಸ್ಸತಿ॥

೯೨೨"ಸೀತವಾತಪರಿತ್ತಾಣಂ, ಹಿರಿಕೋಪೀನಛಾದನಂ।
ಮತ್ತಟ್ಠಿಯಂ ಅಭುಞ್ಜಿಂಸು, ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಇತರೀತರೇ॥

೯೨೩"ಪಣೀತಂ ಯದಿ ವಾ ಲೂಖಂ, ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬಹುಂ।
ಯಾಪನತ್ಥಂ ಅಭುಞ್ಜಿಂಸು, ಅಗಿದ್ಧಾ ನಾಧಿಮುಚ್ಛಿತಾ॥

೯೨೪"ಜೀವಿತಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ, ಭೇಸಜ್ಜೇ ಅಥ ಪಚ್ಚಯೇ।
ನ ಬಾಳ್ಹಂ ಉಸ್ಸುಕಾ ಆಸುಂ, ಯಥಾ ತೇ ಆಸವಕ್ಖಯೇ॥

೯೨೫"ಅರಞ್ಞೇ ರುಕ್ಖಮೂಲೇಸು, ಕನ್ದರಾಸು ಗುಹಾಸು ಚ।
ವಿವೇಕಮನುಬ್ರೂಹನ್ತಾ, ವಿಹಂಸು ತಪ್ಪರಾಯಣಾ॥

೯೨೬"ನೀಚಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಸುಭರಾ, ಮುದೂ ಅಥದ್ಧಮಾನಸಾ।

ಅಬ್ಯಾಸೇಕಾ ಅಮುಖರಾ, ಅತ್ಥಚಿನ್ತಾವಸಾನುಗಾ॥

೯೧೭॰ತತೋ ಪಾಸಾದಿಕಂ ಆಸಿ, ಗತಂ ಭುತ್ತಂ ನಿಸೇವಿತಂ।
ಸಿನಿದ್ಧಾ ತೇಲಧಾರಾವ, ಅಹೋಸಿ ಇರಿಯಾಪಥೋ॥

೯೧೮॰ಸಬ್ಬಾಸವಪರಿಕ್ಖೀಣಾ , ಮಹಾಝಾಯೀ ಮಹಾಹಿತಾ।
ನಿಬ್ಬುತಾ ದಾನಿ ತೇ ಥೇರಾ, ಪರಿತ್ತಾ ದಾನಿ ತಾದಿಸಾ॥

೯೧೯॰ಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಪರಿಕ್ಖಯಾ।
ಸಬ್ಬಾಕಾರವರೂಪೇತಂ, ಲುಜ್ಜತೇ ಜಿನಸಾಸನಂ॥

೯೨೦॰ಪಾಪಕಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಕಿಲೇಸಾನಞ್ಚ ಯೋ ಉತು।
ಉಪಟ್ಠಿತಾ ವಿವೇಕಾಯ, ಯೇ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮಸೇಸಕಾ॥

೯೨೧॰ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಾ, ಆವಿಸನ್ತಿ ಬಹುಂ ಜನಂ।
ಕೀಳನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಬಾಲೇಹಿ, ಉಮ್ಮತ್ತೇಹಿವ ರಕ್ಖಸಾ॥

೯೨೨॰ಕಿಲೇಸೇಹಾಭಿಭೂತಾ ತೇ, ತೇನ ತೇನ ವಿಧಾವಿತಾ।
ನರಾ ಕಿಲೇಸವತ್ಥೂಸು, ಸಸಙ್ಗಾಮೇವ ಘೋಸಿತೇ॥

೯೨೩॰ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಭಣ್ಡರೇ।
ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಅನ್ವೇನ್ತಾ, ಇದಂ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಮಞ್ಞರೇ॥

೯೨೪॰ಧನಞ್ಚ ಪುತ್ತಂ ಭರಿಯಞ್ಚ, ಛಡ್ಡಯಿತ್ವಾನ ನಿಗ್ಗತಾ।
ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಹೇತೂಪಿ, ಅಕಿಚ್ಛಾನಿ ನಿಸೇವರೇ॥

೯೨೫॰ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುತ್ವಾ, ಸಯನ್ತುತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಾ।
ಕಥಾ ವಡ್ಢೇನ್ತಿ ಪಟಿಬುದ್ಧಾ, ಯಾ ಕಥಾ ಸತ್ಥುಗರಹಿತಾ॥

೯೨೬॰ಸಬ್ಬಕಾರುಕಸಿಪ್ಪಾನಿ, ಚಿತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾನ ಸಿಕ್ಖರೇ।
ಅವೂಪಸನ್ತಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ, ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋತಿಅಚ್ಛತಿ॥

೯೨೭॰ಮತ್ತಿಕಂ ತೇಲಚುಣ್ಣಞ್ಚ, ಉದಕಾಸನಭೋಜನಂ।
ಗಿಹೀನಂ ಉಪನಾಮೇನ್ತಿ, ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಬಹುತ್ತರಂ॥

೯೨೮॰ದನ್ತಪೋನಂ ಕಪಿತ್ಥಞ್ಚ, ಪುಪ್ಫಂ ಖಾದನಿಯಾನಿ ಚ।
ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನೇ, ಅಮ್ಬೇ ಆಮಲಕಾನಿ ಚ॥

೯೨೯॰ಭೇಸಜ್ಜೇಸು ಯಥಾ ವೇಜ್ಜಾ, ಕಿಚ್ಚಾಕಿಚ್ಚೇ ಯಥಾ ಗಿಹೀ।
ಗಣಿಕಾವ ವಿಭೂಸಾಯಂ, ಇಸ್ಸರೇ ಖತ್ತಿಯಾ ಯಥಾ॥

೯೪೦"ನೇಕತಿಕಾ ವಞ್ಚನಿಕಾ, ಕೂಟಸಕ್ಖೀ ಅಪಾಟುಕಾ।
ಬಹೂಹಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇಹಿ, ಆಮಿಸಂ ಪರಿಭುಞ್ಜರೇ॥

೯೪೧"ಲೇಸಕಪ್ಪೇ ಪರಿಯಾಯೇ, ಪರಿಕಪ್ಪೇನುಧಾವಿತಾ।
ಜೀವಿಕತ್ಥಾ ಉಪಾಯೇನ, ಸಙ್ಕಡ್ಢನ್ತಿ ಬಹುಂ ಧನಂ॥

೯೪೨"ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ ಪರಿಸಂ, ಕಮ್ಮತೋ ನೋ ಚ ಧಮ್ಮತೋ।
ಧಮ್ಮಂ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇನ್ತಿ, ಲಾಭತೋ ನೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ॥

೯೪೩"ಸಙ್ಘಲಾಭಸ್ಸ ಭಣ್ಡನ್ತಿ, ಸಙ್ಘತೋ ಪರಿಬಾಹಿರಾ।
ಪರಲಾಭೋಪಜೀವನ್ತಾ, ಅಹಿರೀಕಾ ನ ಲಜ್ಜರೇ॥

೯೪೪"ನಾನುಯುತ್ತಾ ತಥಾ ಏಕೇ, ಮುಣ್ಡಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಾರುತಾ।
ಸಮ್ಭಾವನಂಯೇವಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಮುಚ್ಛಿತಾ॥

೯೪೫"ಏವಂ ನಾನಪ್ಪಯಾತಮ್ಹಿ, ನ ದಾನಿ ಸುಕರಂ ತಥಾ।
ಅಫುಸಿತಂ ವಾ ಫುಸಿತುಂ, ಫುಸಿತಂ ವಾನುರಕ್ಖಿತುಂ॥

೯೪೬"ಯಥಾ ಕಣ್ಟಕಟ್ಠಾನಮ್ಹಿ, ಚರೇಯ್ಯ ಅನುಪಾಹನೋ।
ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾನ, ಏವಂ ಗಾಮೇ ಮುನೀ ಚರೇ॥

೯೪೭"ಸರಿತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಕೇ ಯೋಗೀ, ತೇಸಂ ವತ್ತಮನುಸ್ಸರಂ।
ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಕಾಲೋ, ಫುಸೇಯ್ಯ ಅಮತಂ ಪದಂ॥

೯೪೮"ಇದಂ ವತ್ವಾ ಸಾಲವನೇ, ಸಮಣೋ ಭಾವಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀ, ಇಸಿ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವೋ"ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನೇವ ಭಾಸಿತಾ।

ತತ್ಥ **ಇರಿಯಂ ಆಸಿ ಭಿಕ್ಖೂನನ್ತಿ** ಪುರಿಸುತ್ತಮೇ **ಲೋಕನಾಥಮ್ಹಿ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ **ತಿಟ್ಠನ್ತೇ** ಧರನ್ತೇ ಏತರಹಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಭಾವತೋ। **ಅಞ್ಞಥಾ** ಅಞ್ಞೇನ ಪಕಾರೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇರಿಯಂ ಚರಿತಂ ಅಹೋಸಿ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಭಾವತೋ। **ಅಞ್ಞಥಾ ದಾನಿ ದಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಇದಾನಿ ಪನ ತತೋ ಅಞ್ಞಥಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇರಿಯಂ ದಿಸ್ಸತಿ ಅಯಾಥಾವಪಟಿಪತ್ತಿಭಾವತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ।

ಇದಾನಿ ಸತ್ಥರಿ ಧರನ್ತೇ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಅಹೋಸಿ, ತಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಸೀತವಾತಪರಿತ್ತಾಣ**"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಮತ್ತಟ್ಠಿಯ**ನ್ತಿ ತಂ ಮತ್ತಂ ಪಯೋಜನಂ। ಯಾವದೇವ ಸೀತವಾತಪರಿತ್ತಾಣಂ, ಯಾವದೇವ ಹಿರೀಕೋಪೀನಪಟಿಚ್ಛಾದನಂ ಕತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸು। ಕಥಂ? **ಸನ್ತುಟ್ಠಾ ಇತರೀತರೇ** ಯಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ವಾ ಯಥಾಲದ್ಧೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಸನ್ತೋಸಂ ಆಪನ್ನಾ।

ಪಣೀತನ್ತಿ ಉಳಾರಂ ಸಪ್ಪಿಆದಿನಾ ಸಂಸಟ್ಠಂ, ತದಭಾವೇನ **ಲೂಖಂ। ಅಪ್ಪ**ನ್ತಿ, ಚತುಪಞ್ಚಾಲೋಪಮತ್ತಮ್ಪಿ। **ಬಹುಂ ಯಾಪನತ್ಥಂ ಅಭುಞ್ಜಿಂಸೂ**ತಿ ಪಣೀತಂ ಬಹುಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಾಪಿ ಯಾಪನಮತ್ತಮೇವ ಆಹಾರಂ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತತೋ ಏವ **ಅಗಿದ್ಧಾ** ಗೇಧಂ ಅನಾಪನ್ನಾ। **ನಾಧಿಮುಚ್ಛಿತಾ** ನ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಅಕ್ಖಬ್ಭಞ್ಜನಂ ವಿಯ ಸಾಕಟಿಕಾ, ವಣಲೇಪನಂ ವಿಯ ವಣಿನೋ ಅಭುಞ್ಜಿಂಸು।

ಜೀವಿತಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಾರೇ, ಭೇಸಜ್ಜೇ ಅಥ ಪಚ್ಚಯೇಪಿ ಜೀವಿತಾನಂ ಪವತ್ತಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಭೂತೇ ಭೇಸಜ್ಜಸಙ್ಖಾತೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ। **ಯಥಾ ತೇ**ತಿ ಯಥಾ ತೇ ಪುರಿಮಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಸವಕ್ಖಯೇ **ಉಸ್ಸುಕಾ** ಯುತ್ತಾ ಆಸುಂ, ತಥಾ ತೇ ರೋಗಾಭಿಭೂತಾಪಿ ಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯೇ ಬಾಳ್ಹಂ ಅತಿವಿಯ **ಉಸ್ಸುಕಾ** ನಾಹೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಪ್ಪರಾಯಣಾತಿ ವಿವೇಕಪರಾಯಣಾ ವಿವೇಕಪೋಣಾ। ಏವಂ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಚತುಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸಂ ಭಾವನಾಭಿರತಿಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ತೇಸಂ ಅರಿಯವಂಸಪಟಿಪದಾ ದಸ್ಸಿತಾ।

ನೀಚಾತಿ "ಮಯಂ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ"ತಿ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಪರವಮ್ಭನಾನಿ ಅಕತ್ವಾ ನೀಚವುತ್ತಿನೋ, ನಿವಾತವುತ್ತಿನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿವಿಟ್ಠಾ**ತಿ ಸಾಸನೇ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧಾ। **ಸುಭರಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಭಾವೇನ ಸುಪೋಸಾ। **ಮುದೂ**ತಿ ವತ್ತಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಸಕಲೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇ ಮುದೂ, ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಸುವಣ್ಣಂ ವಿಯ ವಿನಿಯೋಗಕ್ಖಮಾ। **ಮುದೂ**ತಿ ವಾ ಅಭಾಕುಟಿಕಾ ಉತ್ತಾನಮುಖಾ ಪುಪ್ಫಿತಮುಖೇನ ಪಟಿಸನ್ಥಾರವುತ್ತಿನೋ, ಸುತಿತ್ಥಂ ವಿಯ ಸುಖಾವಹಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಥದ್ಧಮಾನಸಾ**ತಿ ಅಕಥಿನಚಿತ್ತಾ ತೇನ ಸುಬ್ಬಚಭಾವಮಾಹ। **ಅಬ್ಯಾಸೇಕಾ**ತಿ ಸತಿವಿಪ್ಪವಾಸಾಭಾವತೋ ಕಿಲೇಸಬ್ಯಾಸೇಕರಹಿತಾ, ಅನ್ತರನ್ತರಾ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಮಾನಾದೀಹಿ ಅವೋಕಿಣ್ಣಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಮುಖರಾ**ತಿ ನ ಮುಖರಾ, ನ ಮುಖೇನ ಖರಾ ವಚೀಪಾಗಬ್ಭಿಯರಹಿತಾತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ಥಚಿನ್ತಾವಸಾನುಗಾ**ತಿ ಹಿತಚಿನ್ತಾವಸಾನುಗಾಹಿತಚಿನ್ತಾವಸಿಕಾ, ಅತ್ತನೋ ಪರೇಸಞ್ಚ ಹಿತಚಿನ್ತಮೇವ ಅನುಪರಿವತ್ತನಕಾ।

ತತೋತಿ ತಸ್ಮಾ ನೀಚವುತ್ತಾದಿಹೇತು। **ಪಾಸಾದಿಕ**ನ್ತಿ ಪಸಾದಜನಿಕಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಸುಣನ್ತಾನಞ್ಚ ಪಸಾದಾವಹಂ। **ಗತ**ನ್ತಿ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಪರಿವತ್ತನಾದಿಗಮನಂ। **ಗತ**ನ್ತಿ ವಾ ಕಾಯವಾಚಾಪವತ್ತಿ। **ಭುತ್ತ**ನ್ತಿ ಚತುಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗೋ। **ನಿಸೇವಿತ**ನ್ತಿ ಗೋಚರನಿಸೇವನಂ। **ಸಿನಿದ್ಧಾ ತೇಲಧಾರಾವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಅನಿವತ್ತಿತಾ ಕುಸಲಜನಾಭಿಸಿಞ್ಚಿತಾ ಸವನ್ತೀ ತೇಲಧಾರಾ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಾ **ಸಿನಿದ್ಧಾ** ಮಟ್ಠಾ ದಸ್ಸನೀಯಾ ಪಾಸಾದಿಕಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತೇಸಂ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಇರಿಯಾಪಥೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಸಣ್ಹೋ ಮಟ್ಠೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಅಹೋಸಿ।

ಮಹಾಝಾಯೀತಿ ಮಹನ್ತೇಹಿ ಝಾನೇಹಿ ಝಾಯನಸೀಲಾ, ಮಹನ್ತಂ ವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಝಾಯನ್ತೀತಿ ಮಹಾಝಾಯೀ। ತತೋ ಏವ **ಮಹಾಹಿತಾ,** ಮಹನ್ತೇಹಿ ಹಿತೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇ ಥೇರಾ**ತಿ ತೇ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಪರಾಯಣಾ ಥೇರಾ ಇದಾನಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿತ್ತಾ ದಾನಿ ತಾದಿಸಾ**ತಿ ಇದಾನಿ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ತಾದಿಸಾ ತಥಾರೂಪಾ ಥೇರಾ ಪರಿತ್ತಾ ಅಪ್ಪಕಾ ಕತಿಪಯಾ ಏವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ ವಿವಟ್ಟಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಭೂತಾನಂ ವಿಮೋಕ್ಖಸಮ್ಭಾರಾನಂ ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾನಂ। **ಪಞ್ಞಾಯ ಚಾ**ತಿ ತಥಾರೂಪಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಚ। **ಪರಿಕ್ಖಯಾ**ತಿ ಅಭಾವತೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ। ಕಾಮಞ್ಚೇತ್ಥ ಪಞ್ಞಾಪಿ ಸಿಯಾ ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾ, ಬಹುಕಾರಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪನಸ್ಸಾ ವಿಸುಂ ಗಹಣಂ ಯಥಾ ಪುಞ್ಞಞಾಣಸಮ್ಭಾರಾತಿ। **ಸಬ್ಬಾಕಾರವರೂಪೇತ**ನ್ತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣತಾದೀಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಆಕಾರವರೇಹಿ ಪಕಾರವಿಸೇಸೇಹಿ ಉಪೇತಂ ಯುತ್ತಂ ಜಿನಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಲುಜ್ಜತಿ ವಿನಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಾಪಕಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಕಿಲೇಸಾನಞ್ಚ ಯೋ ಉತೂತಿ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಂ ಪಾಪಧಮ್ಮಾನಂ ಲೋಭಾದೀನಞ್ಚ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಯೋ ಉತು ಯೋ ಕಾಲೋ, ಸೋ ಅಯಂ ವತ್ತತೀತಿ ವಚನಸೇಸೋ। **ಉಪಟ್ಠಿತಾ ವಿವೇಕಾಯ, ಯೇ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮಸೇಸಕಾತಿ** ಯೇ ಪನ ಏವರೂಪೇ ಕಾಲೇ ಕಾಯಚಿತ್ತಉಪಧಿವಿವೇಕತ್ಥಾಯ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ, ತೇ ಚ ಸೇಸಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮಕಾ **ಹೋನ್ತಿ**। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಸುವಿಸುದ್ಧಸೀಲಾಚಾರಾಪಿ ಸಮಾನಾ ಇದಾನಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಇರಿಯಾಪಥಸಣ್ಠಾಪನಂ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾವಿಧಾನಂ, ಮಹಾಪಲಿಬೋಧೂಪಚ್ಛೇದೋ, ಖುದ್ದಕಪಲಿಬೋಧೂಪಚ್ಛೇದೋತಿ ಏವಮಾದಿಪುಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಿ। ತೇ ಸೇಸಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮಕಾ, ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀತಿ।

ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಪವಡ್ಢನ್ತಾತಿ ಯೇ ಭಗವತೋ ಓರಸಪುತ್ತೇಹಿ ಚ ತದಾ ಪರಿಕ್ಖಯಂ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗಮಿತಾ ಕಿಲೇಸಾ, ತೇ ಏತರಹಿ ಲದ್ಧೋಕಾಸಾ ಭಿಕ್ಖೂಸು ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಾ। **ಆವಿಸನ್ತಿ ಬಹುಂ ಜನನ್ತಿ** ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತರಹಿತಂ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಬಹುಲಂ ಅನ್ಧಬಾಲಜನಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಅವಸಂ ಕರೋನ್ತಾ ಆವಿಸನ್ತಿ ಸನ್ತಾನಂ ಅನುಪವಿಸನ್ತಿ। ಏವಂಭೂತಾ ಚ ತೇ **ಕೀಳನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ ಬಾಲೇಹಿ, ಉಮ್ಮತ್ತೇಹಿವ ರಕ್ಖಸಾ,** ಯಥಾ ನಾಮ ಕೇಳಿಸೀಲಾ ರಕ್ಖಸಾ ಭಿಸಕ್ಕರಹಿತೇ ಉಮ್ಮತ್ತೇ ಆವಿಸಿತ್ವಾ ತೇ ಅನಯಬ್ಯಸನಂ ಆಪಾದೇನ್ತಾ ತೇಹಿ ಕೀಳನ್ತಿ, ಏವಂ ತೇ ಕಿಲೇಸಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಭಿಸಕ್ಕರಹಿತೇ ಅನ್ಧಬಾಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆವಿಸಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಭೇದಂ ಅನತ್ಥಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಾ ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳನ್ತಿ ಮಞ್ಞೇ, ಕೀಳನ್ತಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತೇನ ತೇನಾತಿ ತೇನ ತೇನ ಆರಮ್ಮಣಭಾಗೇನ। **ವಿಧಾವಿತಾತಿ** ವಿರೂಪಂ ಧಾವಿತಾ ಅಸಾರುಪ್ಪವಸೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಾ। **ಕಿಲೇಸವತ್ಥೂಸೂತಿ** ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಿಲೇಸಾ ಪಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾನಂ ಕಾರಣಭಾವತೋ ಕಿಲೇಸಾವ ಕಿಲೇಸವತ್ಥೂನಿ, ತೇಸು ಕಿಲೇಸವತ್ಥೂಸು ಸಮೂಹಿತೇಸು। **ಸಸಙ್ಗಾಮೇವ ಘೋಸಿತೇತಿ** ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಮಣಿಮುತ್ತಾದಿಕಂ ಧನಂ ವಿಪ್ಪಕಿರಿತ್ವಾ "ಯಂ ಯಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿ ಯಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಹತ್ಥಗತಂ, ತಂ ತಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಹೋತೂ"ತಿ ಏವಂ ಕಾಮಘೋಸನಾ ಸಸಙ್ಗಾಮಘೋಸನಾ ನಾಮ। ತತ್ಥಾಯಮತ್ಥೋ - ಕಿಲೇಸವತ್ಥೂಸು "ಯೋ ಯೋ ಕಿಲೇಸೋ ಯಂ ಯಂ ಸತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಅಭಿಭವತಿ, ಸೋ ಸೋ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಹೋತೂ"ತಿ ಕಿಲೇಸಸೇನಾಪತಿನಾ ಮಾರೇನ ಸಸಙ್ಗಾಮೇ ಘೋಸಿತೇ ವಿಯ। ತೇಹಿ ತೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಅಭಿಭೂತಾ ತೇ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ತೇನ ತೇನ ಆರಮ್ಮಣಭಾಗೇನ ವಿಧಾವಿತಾ ವೋಸಿತಾತಿ।

ತೇ ಏವಂ ವಿಧಾವಿತಾ ಕಿಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಆಹ "**ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಭಣ್ಡರೇ**"ತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಪಟಿಪತ್ತಿಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಆಮಿಸಕಿಞ್ಜಕ್ಖಹೇತು **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞೇಹಿ ಭಣ್ಡರೇ** ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ। **ದಿಟ್ಠಿಗತಾನೀತಿ** "ವಿಞ್ಞಾಣಮತ್ತಮೇವ ಅತ್ಥಿ, ನತ್ಥೇವ ರೂಪಧಮ್ಮಾ"ತಿ, "ಯಥಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ನಾಮ ಪರಮತ್ಥತೋ ನತ್ಥಿ, ಏವಂ ಸಭಾವಧಮ್ಮಾಪಿ ಪರಮತ್ಥತೋ ನತ್ಥಿ, ವೋಹಾರಮತ್ತಮೇವಾ"ತಿ ಚ ಏವಮಾದೀನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ ಮಿಚ್ಛಾಗಾಹೇ **ಅನ್ವೇನ್ತಾ** ಅನುಗಚ್ಛನ್ತಾ **ಇದಂ ಸೇಯ್ಯೋ** ಇದಮೇವ ಸೇಟ್ಠಂ, ಅಞ್ಞಂ ಮಿಚ್ಛಾತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ।

ನಿಗ್ಗತಾತಿ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ। **ಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಹೇತೂಪೀತಿ** ಕಟಚ್ಛುಮತ್ತಭಿಕ್ಖಾನಿಮಿತ್ತಮ್ಪಿ। ತಂ ದದನ್ತಸ್ಸ ಗಹಟ್ಠಸ್ಸ ಅನನುಲೋಮಿಕಸಂಸಗ್ಗವಸೇನ **ಅಕಿಚ್ಚಾನಿ** ಪಬ್ಬಜಿತೇನ ಅಕತ್ತಬ್ಬಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಿ **ನಿಸೇವರೇ** ಕರೋನ್ತಿ।

ಉದರಾವದೇಹಕಂ ಭುತ್ವಾತಿ "ಊನೂದರೋ ಮಿತಾಹಾರೋ"ತಿ (ಥೇರಗಾ॰ ೯೮೨; ಮಿ॰ ಪ॰ ೬.೫.೧೦) ವುತ್ತವಚನಂ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉದರಪೂರಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ। **ಸಯನ್ತುತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಾತಿ** "ದಕ್ಖಿಣೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಸೀಹಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಪಾದೇ ಪಾದಂ ಅಚ್ಚಾಧಾಯ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೯; ವಿಭ॰ ೫೧೯) ವುತ್ತವಿಧಾನಂ ಅನನುಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಉತ್ತಾನಸೇಯ್ಯಕಾ ಸಯನ್ತಿ। **ಯಾ ಕಥಾ ಸತ್ಥುಗರಹಿತಾತಿ** ರಾಜಕಥಾದಿತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಸಬ್ಬಕಾರುಕಸಿಪ್ಪಾನೀತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ವೇಸ್ಸಾದೀಹಿ ಕಾರುಕೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಾನಿ ಭತ್ತತಾಲವಣ್ಟಕರಣಾದೀನಿ ಹತ್ಥಸಿಪ್ಪಾನಿ। **ಚಿತ್ತಿಂ ಕತ್ವಾನಾತಿ** ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಾದರಂ ಕತ್ವಾ। **ಅವೂಪಸನ್ತಾ ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ** ಕಿಲೇಸವೂಪಸಮಾಭಾವತೋ ಗದ್ದುಹನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಧಾನಾಭಾವತೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಅವೂಪಸನ್ತಾ, ಅವೂಪಸನ್ತಚಿತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಮಞ್ಞತ್ಥೋತಿ** ಸಮಣಧಮ್ಮೋ। **ಅತಿಅಚ್ಛತೀತಿ** ತೇಸಂ ಆಜೀವಕಿಚ್ಚಪಸುತತಾಯ ಏಕದೇಸಮ್ಪಿ ಅಫುಸನತೋ ವಿಸುಂಯೇವ ನಿಸೀದತಿ, ಅನಲ್ಲೀಯತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಮತ್ತಿಕನ್ತಿ ಪಾಕತಿಕಂ ವಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಂ ವಾ ಗಿಹೀನಂ ವಿನಿಯೋಗಕ್ಖಮಂ ಮತ್ತಿಕಂ। **ತೇಲಚುಣ್ಣಞ್ಚಾತಿ** ಪಾಕತಿಕಂ, ಅಭಿಸಙ್ಖತಂ ವಾ ತೇಲಞ್ಚ ಚುಣ್ಣಞ್ಚ। **ಉದಕಾಸನಭೋಜನನ್ತಿ** ಉದಕಞ್ಚ ಆಸನಞ್ಚ ಭೋಜನಞ್ಚ। **ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಬಹುತ್ತರನ್ತಿ** ಬಹುಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದಿಉತ್ತರುತ್ತರಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಮತ್ತಿಕಾದೀಸು ದಿನ್ನೇಸು ಮನುಸ್ಸಾ ದಳ್ಹಭತ್ತಿಕಾ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಂ ಉತ್ತರುತ್ತರಂ ಚತುಪಚ್ಚಯಜಾತಂ ದಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಗಿಹೀನಂ ಉಪನಾಮೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದನ್ತೇ ಪುನನ್ತಿ ಸೋಧೇನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ **ದನ್ತಪೋನಂ,** ದನ್ತಕಟ್ಠಂ। **ಕಪಿತ್ಥನ್ತಿ** ಕಪಿತ್ಥಫಲಂ। **ಪುಪ್ಫನ್ತಿ** ಸುಮನಚಮ್ಪಕಾದಿಪುಪ್ಫಂ। **ಖಾದನೀಯಾನೀತಿ** ಅಟ್ಠಾರಸವಿಧೇಪಿ ಖಜ್ಜಕವಿಸೇಸೇ। ***ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಚ ಸಮ್ಪನ್ನೇತಿ*** ವಣ್ಣಾದಿಸಮ್ಪಯುತ್ತೇ ಓದನವಿಸೇಸೇ। **"ಅಮ್ಬೇ ಆಮಲಕಾನಿ ಚಾ"**ತಿ **ಚ**-ಸದ್ದೇನ ಮಾತುಲುಙ್ಗತಾಲನಾಳಿಕೇರಾದಿಫಲಾನಿ ಅವುತ್ತಾನಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಗಿಹೀನಂ ಉಪನಾಮೇನ್ತಿ ಆಕಙ್ಖನ್ತಾ ಬಹುತ್ತರನ್ತಿ ಯೋಜನಾ।

ಭೇಸಜ್ಜೇಸು ಯಥಾ ವೇಜ್ಜಾತಿ ಗಿಹೀನಂ ಭೇಸಜ್ಜಪ್ಪಯೋಗೇಸು ಯಥಾ ವೇಜ್ಜಾ, ತಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕಿಚ್ಚಾಕಿಚ್ಚೇ ಯಥಾ ಗಿಹೀತಿ** ಗಹಟ್ಠಾನಂ ಖುದ್ದಕೇ ಚೇವ ಮಹನ್ತೇ ಚ ಕಿಚ್ಚೇ ಕತ್ತಬ್ಬೇ ಗಿಹೀ ವಿಯ। **ಗಣಿಕಾವ ವಿಭೂಸಾಯನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಸ್ಸ ವಿಭೂಸನೇ ರೂಪೂಪಜೀವಿನಿಯೋ ವಿಯ। **ಇಸ್ಸರೇ ಖತ್ತಿಯಾ ಯಥಾತಿ** ಇಸ್ಸರೇ ಇಸ್ಸರಿಯಪವತ್ತನೇ ಯಥಾ ಖತ್ತಿಯಾ, ಏವಂ ಕುಲಪತೀ ಹುತ್ವಾ ವತ್ತನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನೇಕತಿಕಾತಿ ನಿಕತಿಯಂ ನಿಯುತ್ತಾ, ಅಮಣಿಂಯೇವ ಮಣಿಂ, ಅಸುವಣ್ಣಂಯೇವ ಸುವಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿರೂಪಸಾಚಿಯೋಗನಿರತಾ। **ವಞ್ಚನಿಕಾತಿ** ಕೂಟಮಾನಾದೀಹಿ ವಿಪ್ಪಲಮ್ಭಕಾ। **ಕೂಟಸಕ್ಖೀತಿ** ಅಯಾಥಾವಸಕ್ಖಿನೋ। **ಅಪಾಟುಕಾತಿ** ವಾಮಕಾ, ಅಸಂಯತವುತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಹೂಹಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇಹೀತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಬಹೂಹಿ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಪ್ಪಕಾರೇಹಿ।

ಲೇಸಕಪ್ಪೇತಿ ಕಪ್ಪಿಯಲೇಸೇ ಕಪ್ಪಿಯಪಟಿರೂಪೇ। **ಪರಿಯಾಯೇತಿ,** ಪಚ್ಚಯೇಸು ಪರಿಯಾಯಸ್ಸ ಯೋಗೇ। **ಪರಿಕಪ್ಪೇತಿ** ವಡ್ಢಿಆದಿವಿಕಪ್ಪನೇ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಸಯೇ ಭುಮ್ಮಂ। **ಅನುಧಾವಿತಾತಿ** ಮಹಿಚ್ಛತಾದೀಹಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಅನುಧಾವಿತಾ ವೋಸಿತಾ। **ಜೀವಿಕತ್ಥಾ** ಜೀವಿಕಪ್ಪಯೋಜನಾ ಆಜೀವಹೇತುಕಾ। **ಉಪಾಯೇನಾತಿ** ಪರಿಕಥಾದಿನಾ ಉಪಾಯೇನ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪಾದನನಯೇನ। **ಸಙ್ಕಡ್ಢನ್ತೀತಿ** ಸಂಹರನ್ತಿ।

ಉಪಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿ ಪರಿಸನ್ತಿ ಪರಿಸಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ಯಥಾ ಪರಿಸಾ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ, ಏವಂ ಪರಿಸಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮತೋತಿ** ಕಮ್ಮಹೇತು। ತೇ ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಕತ್ತಬ್ಬವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ। **ನೋ ಚ ಧಮ್ಮತೋತಿ** ಧಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ನೋ ಚ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಿ। ಯೋ ಸತ್ಥಾರಾ ಉಲ್ಲುಮ್ಪನಸಭಾವಸಣ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಸಙ್ಗಹೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ, ತೇನ ನ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲಾಭತೋತಿ** ಲಾಭಹೇತು, "ಅಯ್ಯೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಭಾಣಕೋ, 'ಧಮ್ಮಕಥಿಕೋ'ತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತೋ ಮಹಾಜನೋ ಮಯ್ಹಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೇ ಉಪನಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಇಚ್ಛಾಚಾರೇ ಠತ್ವಾ ಲಾಭನಿಮಿತ್ತಂ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಿ। **ನೋ ಚ ಅತ್ಥತೋತಿ** ಯೋ ಸೋ ವಿಮುತ್ತಾಯತನಸೀಸೇ ಠತ್ವಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೇನ ಪತ್ತಬ್ಬೋ ಅತ್ಥೋ, ನ ತಂದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಭೇದಹಿತನಿಮಿತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಙ್ಘಲಾಭಸ್ಸ ಭಣ್ಡನ್ತೀತಿ ಸಙ್ಘಲಾಭಹೇತು ಭಣ್ಡನ್ತಿ "ಮಯ್ಹಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ನ ತುಯ್ಹ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಸಙ್ಘತೋ ಪರಿಬಾಹಿರಾ**ತಿ, ಅರಿಯಸಙ್ಘತೋ ಬಹಿಭೂತಾ ಅರಿಯಸಙ್ಘೇ ತದಭಾವತೋ। **ಪರಲಾಭೋಪಜೀವನ್ತಾ**ತಿ ಸಾಸನೇ ಲಾಭಸ್ಸ ಅನ್ಧಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ ಪರೇ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸೇಕ್ಖೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ತಂ ಪರಲಾಭಂ, ಪರತೋ ವಾ ದಾಯಕತೋ ಲದ್ಧಬ್ಬಲಾಭಂ ಉಪಜೀವನ್ತಾ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛಾಯ ಅಭಾವತೋ **ಅಹಿರಿಕಾ** ಸಮಾನಾ ಚ "ಮಯಂ ಪರಲಾಭಂ ಭುಞ್ಜಾಮ, ಪರಪಟಿಬದ್ಧಜೀವಿಕಾ"ತಿಪಿ **ನ ಲಜ್ಜರೇ** ನ ಹಿರೀಯನ್ತಿ।

ನಾನುಯುತ್ತಾತಿ ಸಮಣಕರಣೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಅನನುಯುತ್ತಾ। **ತಥಾ**ತಿ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಾ ಬನ್ಧನಕಾರಕಾದಯೋ, ತಥಾ। **ಏಕೇ**ತಿ ಏಕಚ್ಚೇ। **ಮುಣ್ಡಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಾರುತಾ**ತಿ ಕೇವಲಂ ಮುಣ್ಡಿತಕೇಸತಾಯ ಮುಣ್ಡಾ ಪಿಲೋತಿಕಖಣ್ಡೇಹಿ ಸಙ್ಘಟಿತಟ್ಠೇನ "ಸಙ್ಘಾಟೀ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇನ ಚೀವರೇನ ಪಾರುತಸರೀರಾ। **ಸಮ್ಭಾವನಂಯೇವಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಮುಚ್ಛಿತಾ**ತಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾಸಾಯ ಮುಚ್ಛಿತಾ ಅಜ್ಝೋಸಿತಾ ಹುತ್ವಾ, "ಪೇಸಲೋ ಧುತವಾದೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ"ತಿ ವಾ ಮಧುರವಚನಮನುಯುತ್ತಾ "ಅರಿಯೋ"ತಿ ಚ ಕೇವಲಂ **ಸಮ್ಭಾವನಂ** ಬಹುಮಾನಂಯೇವ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಏಸನ್ತಿ, ನ ತನ್ನಿಮಿತ್ತೇ ಗುಣೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವನ್ತಿ "ಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಚ ಪರಿಕ್ಖಯಾ"ತಿ ವುತ್ತನಯೇನ। **ನಾನಪ್ಪಯಾತಮ್ಹೀ**ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರೇ ಭೇದನಧಮ್ಮೇ ಪಯಾತೇ ಸಮಕತೇ, ನಾನಪ್ಪಕಾರೇನ ವಾ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮೇ ಪಯಾತುಂ ಪವತ್ತಿತುಂ ಆರದ್ಧೇ। **ನ ದಾನಿ ಸುಕರಂ ತಥಾ**ತಿ ಇದಾನಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ದುಲ್ಲಭಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ದುಲ್ಲಭಸಪ್ಪಾಯಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ ಚ ಕಾಲೇ ಯಥಾ ಸತ್ಥರಿ ಧರನ್ತೇ **ಅಫುಸಿತಂ** ಅಫುಟ್ಠಂ, ಅನಧಿಗತಂ ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಂ **ಫುಸಿತುಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಫುಸಿತಂ ವಾ** ಹಾನಭಾಗಿಯಂ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಮೇವ ವಾ ಅಹುತ್ವಾ ಯಥಾ ವಿಸೇಸಭಾಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ತಥಾ **ಅನುರಕ್ಖಿತುಂ** ಪಾಲೇತುಂ ಸುಕರಂ, ತಥಾ ನ ಸುಕರಂ, ತಥಾ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲಸ್ಸ ಆಸನ್ನತ್ತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಓವಾದೇನ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ ಓವದನ್ತೋ **"ಯಥಾ ಕಣ್ಟಕಟ್ಠಾನಮ್ಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯಥಾ ಪುರಿಸೋ ಕೇನಚಿದೇವ ಪಯೋಜನೇನ ಕಣ್ಟಕನಿಚಿತೇ ಪದೇಸೇ ಅನುಪಾಹನೋ ವಿಚರನ್ತೋ "ಮಾ ಮಂ ಕಣ್ಟಕೋ ವಿಜ್ಝೀ"ತಿ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾವ ವಿಚರತಿ, ಏವಂ ಕಿಲೇಸಕಣ್ಟಕನಿಚಿತೇ ಗೋಚರಗಾಮೇ ಪಯೋಜನೇನ ಚರನ್ತೋ ಮುನಿ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾನ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಯುತ್ತೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋವ ಚರೇಯ್ಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಸರಿತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಕೇ ಯೋಗೀ, ತೇಸಂ ವತ್ತಮನುಸ್ಸರನ್ತಿ ಪುರಿಮಕೇ ಯೋಗೇ ಭಾವನಾಯ ಯುತ್ತತಾಯ ಯೋಗೀ ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕೇ ಸರಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ವತ್ತಂ ಆಗಮಾನುಸಾರೇನ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಭಾವನಾವಿಧಿಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಯಥಾಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ। **ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಕಾಲೋ**ತಿ ಯದಿಪಾಯಂ ಅತೀತಸತ್ಥುಕೋ ಚರಿಮೋ ಕಾಲೋ, ತಥಾಪಿ ಯಥಾಧಮ್ಮಮೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇನ್ತೋ **ಫುಸೇಯ್ಯ ಅಮತಂ ಪದಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ।

ಇದಂ ವತ್ವಾತಿ, ಯಥಾದಸ್ಸಿತಂ ಸಂಕಿಲೇಸವೋದಾನೇಸು ಇಮಂ ಪಟಿಪತ್ತಿವಿಧಿಂ ಕಥೇತ್ವಾ। ಅಯಞ್ಚ ಓಸಾನಗಾಥಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಕಾಸೇತುಂ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಪಾರಾಪರಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೀಸತಿನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೭. ತಿಂಸನಿಪಾತೋ

೧. ಫುಸ್ಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ತಿಂಸನಿಪಾತೇ **ಪಾಸಾದಿಕೇ ಬಹೂ ದಿಸ್ವಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಫುಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಏಕಸ್ಸ ಮಣ್ಡಲಿಕರಞ್ಞೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಫುಸ್ಸೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರೇಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಸಿಪ್ಪೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ। ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಕಾಮೇಸು ಅಲಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಚರಿಯಾನುಕೂಲಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಾವನಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಝಾನಾನಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಝಾನಪಾದಕಂ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಪಣ್ಡರಗೋತ್ತೋ ನಾಮ ಏಕೋ ತಾಪಸೋ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೀಲಾಚಾರಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸುಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೇ ಭಾವಿತಕಾಯೇ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ "ಸಾಧು ವತಾಯಂ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಲೋಕೇ ಚಿರಂ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಕಥಂ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಾ -

೯೪೯."ಪಾಸಾದಿಕೇ ಬಹೂ ದಿಸ್ವಾ, ಭಾವಿತತ್ತೇ ಸುಸಂವುತೇ।
ಇಸಿ ಪಣ್ಡರಸಗೋತ್ತೋ, ಅಪುಚ್ಛಿ ಫುಸ್ಸಸವ್ಹಯ"ನ್ತಿ॥ - ಗಾಥಂ ಆದಿತೋ ಠಪೇಸುಂ।

ತತ್ಥ **ಪಾಸಾದಿಕೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಸಾದಾರಹೇ। **ಬಹೂ**ತಿ ಸಮ್ಬಹುಲೇ। **ಭಾವಿತತ್ತೇ**ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾಹಿ ಭಾವಿತಚಿತ್ತೇ। **ಸುಸಂವುತೇ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೇ। **ಇಸೀ**ತಿ ತಾಪಸೋ। **ಪಣ್ಡರಸಗೋತ್ತೋ**ತಿ ಪಣ್ಡರಸ್ಸ ನಾಮ ಇಸಿನೋ ವಂಸೇ ಜಾತತ್ತಾ ತೇನ ಸಮಾನಗೋತ್ತೋ। **ಫುಸ್ಸಸವ್ಹಯ**ನ್ತಿ ಫುಸ್ಸಸದ್ದೇನ ಅವ್ಹಾತಬ್ಬಂ, ಫುಸ್ಸನಾಮಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೯೫೦."ಕಿಂ ಛನ್ದಾ ಕಿಮಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಮಾಕಪ್ಪಾ ಭವಿಸ್ಸರೇ।
ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಕಾಲಮ್ಹಿ, ತಂ ಮೇ ಅಕ್ಖಾಹಿ ಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿ॥ -

ಅಯಂ ತಸ್ಸ ಇಸಿನೋ ಪುಚ್ಛಾಗಾಥಾ।

ತತ್ಥ **ಕಿಂ ಛನ್ದಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಅನಾಗತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕೀದಿಸಚ್ಛನ್ದಾ ಕೀದಿಸಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ, ಕಿಂ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾ, ಉದಾಹು ಪಣೀತಾಧಿಮುತ್ತಿಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿಮಧಿಪ್ಪಾಯಾ**ತಿ ಕೀದಿಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಕೀದಿಸಜ್ಝಾಸಯಾ, ಕಿಂ ಸಂಕಿಲೇಸಜ್ಝಾಸಯಾ, ಉದಾಹು ವೋದಾನಜ್ಝಾಸಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಛನ್ದಾ** ನಾಮ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾ, ತಸ್ಮಾ ಕೀದಿಸೀ ತೇಸಂ ಕತ್ತುಕಮ್ಯತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ** ಅಜ್ಝಾಸಯೋಯೇವ। **ಕಿಮಾಕಪ್ಪಾ**ತಿ ಕೀದಿಸಾಕಪ್ಪಾ। ಆಕಪ್ಪಾತಿ ಚ ವೇಸಗಹಣಾದಿವಾರಿತ್ತಚಾರಿತ್ತವನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭವಿಸ್ಸರೇ**ತಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ತಂ ಮೇ**ತಿ ತಂ ಅನಾಗತೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಛನ್ದಾಧಿಪ್ಪಾಯಾಕಪ್ಪಭೇದಂ ಪುಚ್ಛಿತೋ ಮಯ್ಹಂ **ಅಕ್ಖಾಹಿ** ಕಥೇಹೀತಿ ಥೇರಂ ಅಜ್ಝೇಸತಿ। ತಸ್ಸ ಥೇರೋ ತಮತ್ಥಂ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ ಸಕ್ಕಚ್ಚಸವನೇ ತಾವ ನಿಯೋಜೇತುಂ -

೯೫೧."ಸುಣೋಹಿ ವಚನಂ ಮಯ್ಹಂ, ಇಸಿ ಪಣ್ಡರಸವ್ಹಯ।
ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಧಾರೇಹಿ, ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮ್ಯನಾಗತ"ನ್ತಿ॥ - ಗಾಥಮಾಹ।

ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭೋ ಪಣ್ಡರನಾಮ ಇಸಿ, ಯಂ ತ್ವಂ ಮಂ ಪುಚ್ಛಸಿ, ತಂ ತೇ ಅನಾಗತಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ಆಚಿಕ್ಖತೋ ಪನ ಮಮ ವಚನಂ ಸುಣಾಹಿ ಅನಾಗತತ್ಥದೀಪನತೋ ಸಂವೇಗಾವಹತೋ ಚ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಧಾರೇಹೀತಿ।

ಅಥ ಥೇರೋ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ ಭಾವಿನಿಂ ಪವತ್ತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೋ -

೯೫೨."ಕೋಧನಾ ಉಪನಾಹೀ ಚ, ಮಕ್ಖೀ ಥಮ್ಭೀ ಸಠಾ ಬಹೂ।
ಇಸ್ಸುಕೀ ನಾನಾವಾದಾ ಚ, ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತೇ॥

೯೫೩."ಅಞ್ಞಾತಮಾನಿನೋ ಧಮ್ಮೇ, ಗಮ್ಭೀರೇ ತೀರಗೋಚರಾ।
ಲಹುಕಾ ಅಗರೂ ಧಮ್ಮೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮಗಾರವಾ॥

೯೫೪."ಬಹೂ ಆದೀನವಾ ಲೋಕೇ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತ್ಯನಾಗತೇ।
ಸುದೇಸಿತಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮಂ, ಕಿಲೇಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಮ್ಮತೀ॥

೯೫೫."ಗುಣಹೀನಾಪಿ ಸಙ್ಘಮ್ಹಿ, ವೋಹರನ್ತಾ ವಿಸಾರದಾ।
ಬಲವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮುಖರಾ ಅಸ್ಸುತಾವಿನೋ॥

೯೫೬."ಗುಣವನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಘಮ್ಹಿ, ವೋಹರನ್ತಾ ಯಥಾತ್ಥತೋ।
ದುಬ್ಬಲಾ ತೇ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಹಿರೀಮನಾ ಅನತ್ಥಿಕಾ॥

೯೫೭."ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಞ್ಚ, ಖೇತ್ತಂ ವತ್ಥುಮಜೇಳಕಂ॥
ದಾಸಿದಾಸಞ್ಚ ದುಮ್ಮೇಧಾ, ಸಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತ್ಯನಾಗತೇ॥

೯೫೮."ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಿನೋ ಬಾಲಾ, ಸೀಲೇಸು ಅಸಮಾಹಿತಾ।
ಉನ್ನಳಾ ವಿಚರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಲಹಾಭಿರತಾ ಮಗಾ॥

೯೫೯."ಉದ್ಧತಾ ಚ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನೀಲಚೀವರಪಾರುತಾ।
ಕುಹಾ ಥದ್ಧಾ ಲಪಾ ಸಿಙ್ಗೀ, ಚರಿಸ್ಸನ್ತ್ಯರಿಯಾ ವಿಯ॥

೯೬೦."ತೇಲಸಣ್ಠೇಹಿ ಕೇಸೇಹಿ, ಚಪಲಾ ಅಞ್ಜನಕ್ಖಿಕಾ।
ರಥಿಯಾಯ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ದನ್ತವಣ್ಣಿಕಪಾರುತಾ॥

೯೬೧."ಅಜೇಗುಚ್ಛಂ ವಿಮುತ್ತೇಹಿ, ಸುರತ್ತಂ ಅರಹದ್ಧಜಂ।
ಜಿಗುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ ಕಾಸಾವಂ, ಓದಾತೇಸು ಸಮುಚ್ಛಿತಾ॥

೯೬೨."ಲಾಭಕಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕುಸೀತಾ ಹೀನವೀರಿಯಾ।
ಕಿಚ್ಛನ್ತಾ ವನಪತ್ಥಾನಿ, ಗಾಮನ್ತೇಸು ವಸಿಸ್ಸರೇ॥

೯೬೩."ಯೇ ಯೇ ಲಾಭಂ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಿಚ್ಛಾಜೀವರತಾ ಸದಾ।
ತೇ ತೇವ ಅನುಸಿಕ್ಖನ್ತಾ, ಭಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಸಂಯತಾ॥

೯೬೪:ಯೇ ಯೇ ಅಲಾಭಿನೋ ಲಾಭಂ, ನ ತೇ ಪುಜ್ಜಾ ಭವಿಸ್ಸರೇ।
ಸುಪೇಸಲೇಪಿ ತೇ ಧೀರೇ, ಸೇವಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ತೇ ತದಾ॥

೯೬೫:ಮಿಲಕ್ಖುರಜನಂ ರತ್ತಂ, ಗರಹನ್ತಾ ಸಕಂ ಧಜಂ।
ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಧಜಂ ಕೇಚಿ, ಧಾರಿಸ್ಸನ್ತ್ಯವದಾತಕಂ॥

೯೬೬:ಅಗಾರವೋ ಚ ಕಾಸಾವೇ, ತದಾ ತೇಸಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಚ ಕಾಸಾವೇ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೯೬೭:ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ದುಕ್ಖೇನ, ಸಲ್ಲವಿದ್ಧಸ್ಸ ರುಪ್ಪತೋ।
ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಮಹಾಘೋರಾ, ನಾಗಸ್ಸಾಸಿ ಅಚಿನ್ತಿಯಾ॥

೯೬೮:ಛದ್ದನ್ತೋ ಹಿ ತದಾ ದಿಸ್ವಾ, ಸುರತ್ತಂ ಅರಹದ್ಧಜಂ।
ತಾವದೇವಭಣೀ ಗಾಥಾ, ಗಜೋ ಅತ್ಥೋಪಸಂಹಿತಾ॥

೯೬೯:ಅನಿಕ್ಕಸಾವೋ ಕಾಸಾವಂ, ಯೋ ವತ್ಥಂ ಪರಿಧಸ್ಸತಿ।
ಅಪೇತೋ ದಮಸಚ್ಚೇನ, ನ ಸೋ ಕಾಸಾವಮರಹತಿ॥

೯೭೦:ಯೋ ಚ ವನ್ತಕಸಾವಸ್ಸ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಉಪೇತೋ ದಮಸಚ್ಚೇನ, ಸ ವೇ ಕಾಸಾವಮರಹತಿ॥

೯೭೧:ವಿಪನ್ನಸೀಲೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಪಾಕಟೋ ಕಾಮಕಾರಿಯೋ।
ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ ನಿಸ್ಸುಕ್ಕೋ, ನ ಸೋ ಕಾಸಾವಮರಹತಿ॥

೯೭೨:ಯೋ ಚ ಸೀಲೇನ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ವೀತರಾಗೋ ಸಮಾಹಿತೋ।
ಓದಾತಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸ ವೇ ಕಾಸಾವಮರಹತಿ॥

೯೭೩:ಉದ್ಧತೋ ಉನ್ನಳೋ ಬಾಲೋ, ಸೀಲಂ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಓದಾತಕಂ ಅರಹತಿ, ಕಾಸಾವಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ॥

೯೭೪:ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ, ದುಟ್ಠಚಿತ್ತಾ ಅನಾದರಾ।
ತಾದೀನಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾನಂ, ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತ್ಯನಾಗತೇ॥

೯೭೫:ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಾಪಿ ಥೇರೇಹಿ, ಬಾಲಾ ಚೀವರಧಾರಣಂ।
ನ ಸುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ ದುಮ್ಮೇಧಾ, ಪಾಕಟಾ ಕಾಮಕಾರಿಯಾ॥

೯೭೬:ತೇ ತಥಾ ಸಿಕ್ಖಿತಾ ಬಾಲಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಗಾರವಾ।
ನಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತುಪಜ್ಝಾಯೇ, ಖಳುಙ್ಕೋ ವಿಯ ಸಾರಥಿಂ॥

೯೭೭:ಏವಂ ಅನಾಗತದ್ಧಾನಂ, ಪಟಿಪತ್ತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ, ಪತ್ತೇ ಕಾಲಮ್ಹಿ ಪಚ್ಛಿಮೇ॥

೯೭೮"ಪುರಾ ಆಗಚ್ಛತೇ ಏತಂ, ಅನಾಗತಂ ಮಹಬ್ಭಯಂ।
ಸುಬ್ಬಚಾ ಹೋಥ ಸಖಿಲಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಗಾರವಾ॥

೯೭೯"ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾ ಕಾರುಣಿಕಾ, ಹೋಥ ಸೀಲೇಸು ಸಂವುತಾ।
ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ಪಹಿತತ್ತಾ, ನಿಚ್ಚಂ ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮಾ॥

೯೮೦"ಪಮಾದಂ ಭಯತೋ ದಿಸ್ವಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಞ್ಚ ಖೇಮತೋ।
ಭಾವೇಥಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ಫುಸನ್ತಾ ಅಮತಂ ಪದ"ನ್ತಿ॥ - ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಕೋಧನಾ**ತಿ ಕುಜ್ಝನಸೀಲಾ। **ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅನಾಗತೇ**ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಿಂ ಥೇರಸ್ಸ ಕಾಲೇ ತಥಾ ನಾಹೇಸುನ್ತಿ? ನ ನಾಹೇಸುಂ। ತದಾ ಪನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಬಹುಲತಾಯ ಓವಾದಕೇಸು ವಿಞ್ಞಾಪಕೇಸು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಬಹೂಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಕಿಲೇಸೇಸು ಬಲವನ್ತೇಸು ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಹುಲತಾಯ ಚ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಧನಾ ಅಹೇಸುಂ, ಆಯತಿಂ ತಬ್ಬಿಪರಿಯಾಯೇ ಅತಿಕೋಧನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಅನಾಗತೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಉಪನಾಹೀ**ತಿ ಆಘಾತವತ್ಥೂಸು ಆಘಾತಸ್ಸ ಉಪನಯ್ಹನಸೀಲಾ ಉಪನಾಹಸಮ್ಭವತೋ ವಾ ಉಪನಾಹೀ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮಕಾಲಿಕೋ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಕೋಧೋ, ಅಪರಕಾಲಿಕೋ ಉಪನಾಹೋ। ಸಕಿಂ ಪವತ್ತೋ ವಾ ದೋಸೋ ಕೋಧೋ, ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ ಪವತ್ತೋ ಉಪನಾಹೋ। ಪರೇಸಂ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗುಣೇ ಮಕ್ಖನ್ತಿ ಪುಞ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವಾ ಉದಕಪುಞ್ಛನಿಯಾ ವಿಯ ಉದಕಸ್ಸ ಮಕ್ಖೋ ಮಕ್ಖನಂ ಪುಞ್ಛನಂ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಮಕ್ಖೀ**। ಅತಿಮಾನಲಕ್ಖಣೋ ಥಮ್ಭೋ ಏತೇಸಂ ಅತ್ಥೀತಿ **ಥಮ್ಭೀ**। **ಸಠಾ**ತಿ ಅಸನ್ತಗುಣವಿಭಾವನಲಕ್ಖಣೇನ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಇಸ್ಸುಕೀ**ತಿ ಪರಸಮ್ಪತ್ತಿಖಿಯ್ಯನಲಕ್ಖಣಾಯ ಇಸ್ಸಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ನಾನಾವಾದಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿರುದ್ಧವಾದಾ ವಿರುದ್ಧದಿಟ್ಠಿಕಾ, ಕಲಹಕಾರಕಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಞ್ಞಾತಮಾನಿನೋ ಧಮ್ಮೇ, ಗಮ್ಭೀರೇ ತೀರಗೋಚರಾತಿ ಗಮ್ಭೀರೇ ದುರೋಗಾಹೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಾತೇ ಏವ "ಞಾತೋತಿ, ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಏವಂ ಮಾನಿನೋ, ತತೋ ಏವ ತಸ್ಸ ಓರಭಾಗೇ ಪವತ್ತಿತಾಯ ಓರಿಮತೀರಗೋಚರಾ। **ಲಹುಕಾ**ತಿ ಲಹುಸಭಾವಾ ಚಪಲಾ। **ಅಗರೂ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಗಾರವರಹಿತಾ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮಗಾರವಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಬ್ಬೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಚ ಗರುಗಾರವವಿರಹಿತಾ। **ಬಹೂ ಆದೀನವಾ**ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾ, ವಕ್ಖಮಾನಾ ಚ ಬಹೂ ಅನೇಕದೋಸಾ ಅನ್ತರಾಯಾ । **ಲೋಕೇ**ತಿ ಸತ್ತಲೋಕೇ। **ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತ್ಯನಾಗತೇ**ತಿ ಅನಾಗತೇ ಪಾತು ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಸುದೇಸಿತಂ ಇಮಂ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸುಟ್ಠು ಅವಿಪರೀತಂ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾದಿಪ್ಪಕಾರೇನ ದೇಸಿತಂ ಇಮಂ ಆಗಮಸದ್ಧಮ್ಮಂ। **ಕಿಲೇಸಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ ಕಿಲೇಸದೂಸಿತಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ, "ಆಪತ್ತಿಂ 'ಅನಾಪತ್ತೀ'ತಿ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಂ 'ಲಹುಕಾಪತ್ತೀ'"ತಿಆದಿನಾ ದುಚ್ಚರಿತಸಂಕಿಲೇಸೇನ ಅಸದ್ಧಮ್ಮೇನ ಸಣ್ಹಸುಖುಮಂ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸನ್ತಿ, ದಿಟ್ಠಿಸಂಕಿಲೇಸೇನ ಉಭಯತ್ರಾಪಿ ತಣ್ಹಾಸಂಕಿಲೇಸೇನ ಸಂಕಿಲೇಸಿಸ್ಸನ್ತಿ ಮಲಿನಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ದುಮ್ಮೇ**ತೀತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾ - "ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ...ಪೇ॰... ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ವೇದಲ್ಲಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾ ಕಣ್ಹಧಮ್ಮಂ ಓಕ್ಕಮಮಾನಾ ನ ಬುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೭೯)।

ಗುಣಹೀನಾತಿ ಸೀಲಾದಿಗುಣವಿರಹಿತಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ, ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಚ। ಅಥ ವಾ **ಗುಣಹೀನಾ**ತಿ ವಿನಯವಾರಿತ್ತಾದಿಗುಣೇನ ಹೀನಾ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಪ್ಪಕತಞ್ಞುನೋ। **ಸಙ್ಘಮ್ಹೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ। **ವೋಹರನ್ತಾ**ತಿ ಕಥೇನ್ತಾ, ಸಬ್ಬೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾಯ ವತ್ತಮಾನಾಯ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಭಣನ್ತಾ। **ವಿಸಾರದಾ**ತಿ ನಿಬ್ಭಯಾ ಪಗಬ್ಭಾ। **ಬಲವನ್ತೋ**ತಿ ಪಕ್ಖಬಲೇನ ಬಲವನ್ತೋ। **ಮುಖರಾ**ತಿ ಮುಖಖರಾ ಖರವಾದಿನೋ। **ಅಸ್ಸುತಾವಿನೋ**ತಿ ನ ಸುತವನ್ತೋ, ಕೇವಲಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸನ್ನಿಸ್ಸಯೇನ ಗುಣಧರಾ ಹುತ್ವಾ

“ಧಮ್ಮಂ ‘ಅಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಅಧಮ್ಮಞ್ಚ ‘ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ವಿನಯಂ ‘ಅವಿನಯೋ’ತಿ, ಅವಿನಯಞ್ಚ ‘ವಿನಯೋ’”ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನಾ ಯಥಿಚ್ಛಿತಮತ್ಥಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತಾ ಬಲವನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಗುಣವನ್ತೋತಿ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಮ್ಪನ್ನಾ। **ವೋಹರನ್ತಾ ಯಥಾತ್ಥತೋ**ತಿ ಅತ್ಥಾನುರೂಪಂ, ಅವಿಪರೀತತ್ಥಂ “ಧಮ್ಮಂ ‘ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಅಧಮ್ಮಂ ‘ಅಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ವಿನಯಂ ‘ವಿನಯೋ’ತಿ ಅವಿನಯಂ ‘ಅವಿನಯೋ’”ತಿ ಏವಂ ದೀಪೇನ್ತಾ। **ದುಬ್ಬಲಾ ತೇ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಪರಿಸಾಯಂ ಅಲಜ್ಜುಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಬಲವಿರಹಿತಾ ತೇ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವಚನಂ ನ ತಿಟ್ಠಿಸ್ಸತಿ। **ಹಿರೀಮನಾ ಅನತ್ಥಿಕಾ**ತಿ ಹಿರೀಮನ್ತೋ ಕೇನಚಿ ಅನತ್ಥಿಕಾ। ತೇ ಹಿ ಧಮ್ಮೇನ ವತ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಾಪಿ ಪಾಪಜಿಗುಚ್ಛತಾಯ ಅಪ್ಪಕಿಚ್ಚತಾಯ ಚ ಕೇಹಿಚಿ ವಿರೋಧಂ ಅಕರೋನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ವಾದಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ ನ ವಾಯಮನ್ತಾ ದಿಟ್ಠಾವಿಕಮ್ಮಂ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಅಕತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಹೋನ್ತಿ।

ರಜತನ್ತಿ ರೂಪಿಯಂ, ತೇನ ಕಹಾಪಣಲೋಹಮಾಸಕಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಜಾತರೂಪ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಂ, ತೇನ ಮಣಿಮುತ್ತಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ವಾ-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ “ಅಪದಾ ವಾ”ತಿಆದೀಸು (ಅಂ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪; ೫.೩೨; ಇತಿವು॰ ೯೦) ವಿಯ। “ರಜತಜಾತರೂಪಞ್ಚಾ”ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಖೇತ್ತ**ನ್ತಿ ಯತ್ಥ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಂ ರುಹತಿ, ತಂ ಖೇತ್ತಂ। ತದತ್ಥಂ ಅಕತಭೂಮಿಭಾಗೋ ವತ್ಥು। **ಅಜೇಳಕ**ನ್ತಿ ಏಳಕಾ ನಾಮ ಅಜಾಯೇವ, ತೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಪಸುಜಾತೀ ಅಜಾ ನಾಮ। ಅಜೇಳಕಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಹೇತ್ಥ ಗೋಮಹಿಂಸಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ। **ದಾಸಿದಾಸಞ್ಚಾ**ತಿ ದಾಸಿಯೋ ಚ ದಾಸೇ ಚ। **ದುಮ್ಮೇಧಾ**ತಿ ಅವಿದ್ದಸುನೋ , ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ಸಾರುಪ್ಪಾಸಾರುಪ್ಪಂ ಅಜಾನನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ **ಸಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞಿನೋತಿ ಪರೇ ಹೇಟ್ಠತೋ ಕತ್ವಾ ಓಲೋಕನಚಿತ್ತಾ, ಅನುಜ್ಝಾಯಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಪಿ ವಾ ಉಜ್ಝಾನಸೀಲಾ। **ಬಾಲಾ**ತಿ ದುಚ್ಚಿನ್ತಿತಚಿನ್ತನಾದಿನಾ ಬಾಲಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ತತೋ ಏವ **ಸೀಲೇಸು ಅಸಮಾಹಿತಾ** ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇಸು ನ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಾ। **ಉನ್ನಳಾ**ತಿ, ಸಮುಸ್ಸಿತತುಚ್ಛಮಾನಾ। **ವಿಚರಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಮಾನದ್ಧಜಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಿಚರಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಕಲಹಾಭಿರತಾ ಮಗಾ**ತಿ ಸಾರಮ್ಭಬಹುಲತಾಯ ಕರಣುತ್ತರಿಯಪಸುತಾ ಕಲಹೇ ಏವ ಅಭಿರತಾ ಮಗಸದಿಸಾ ಮಿಗಾ ವಿಯ ಅತ್ತಹಿತಾಪೇಕ್ಖಾ ಘಾಸೇಸನಾಭಿರತಾ ದುಬ್ಬಲವಿಹೇಸಪರಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉದ್ಧತಾತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾರಹಿತಾ। **ನೀಲಚೀವರಪಾರುತಾ**ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯರಜನರತ್ತೇನ ನೀಲವಣ್ಣೇನ ಚೀವರೇನ ಪಾರುತಾ, ತಾದಿಸಂ ಚೀವರಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಚೇವ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಚ ವಿಚರಣಕಾ। **ಕುಹಾ**ತಿ ಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪನಾದಿನಾ ಕುಹನವತ್ಥುನಾ ಕುಹಕಾ, ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನಿಚ್ಛಾಯ ಕೋಹಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ವಿಮ್ಹಾಪಯಾ। **ಥದ್ಧಾ**ತಿ ಕೋಧೇನ ಮಾನೇನ ಚ ಥದ್ಧಮಾನಸಾ ಕಕ್ಖಳಹದಯಾ। **ಲಪಾ**ತಿ ಲಪನಕಾ ಕುಹನವುತ್ತಿಕಾ, ಪಸನ್ನಮಾನಸೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ “ಕೇನ, ಭನ್ತೇ, ಅಯ್ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ”ತಿ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾನಂ ವದಾಪನಕಾ, ಪಯುತ್ತವಾಚಾವಸೇನ, ನಿಪ್ಪೇಸಿಕತಾವಸೇನ ಚ ಪಚ್ಚಯತ್ಥಂ ಲಪಕಾತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಸಿಙ್ಗೀ**ತಿ “ತತ್ಥ ಕತಮಂ ಸಿಙ್ಗಂ? ಯಂ ಸಿಙ್ಗಂ ಸಿಙ್ಗಾರತಾ ಚಾತುರತಾ ಚಾತುರಿಯಂ ಪರಿಕ್ಖತತಾ ಪಾರಿಕ್ಖತಿಯ”ನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ೮೫೨) ಏವಂ ವುತ್ತೇಹಿ ಸಿಙ್ಗಸದಿಸೇಹಿ ಪಾಕಟಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಸಿಙ್ಗಾರಚರಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **“ಅರಿಯಾ ವಿಯಾ”**ತಿ ಇದಂ “ಕುಹಾ”ತಿ ಏತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥದಸ್ಸನಂ। ಕುಹಕಾನಞ್ಹಿ ಅರಿಯಾನಮಿವ ಠಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅರಿಯಾ ವಿಯ ವಿಚರನ್ತೀತಿ ಆಹ।

ತೇಲಸಣ್ಠೇಹೀತಿ ಸಿತ್ಥಕತೇಲೇನ ವಾ ಉದಕತೇಲೇನ ವಾ ಓಸಣ್ಠಿತೇಹಿ। **ಚಪಲಾ**ತಿ ಕಾಯಮಣ್ಡನಪರಿಕ್ಖಾರಮಣ್ಡನಾದಿನಾ ಚಾಪಲ್ಲೇನ ಯುತ್ತಾ। **ಅಞ್ಜನಕ್ಖಿಕಾ**ತಿ ಅಲಙ್ಕಾರಞ್ಜನೇನ ಅಞ್ಜಿತನೇತ್ತಾ। **ರಥಿಯಾಯ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಕುಲೂಪಸಙ್ಕಮನಾಪದೇಸೇಹಿ, ಮಹಾರಚ್ಛಾಯ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪರಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ದನ್ತವಣ್ಣಿಕಪಾರುತಾ**ತಿ ದನ್ತವಣ್ಣರತ್ತೇನ ಚೀವರೇನ ಪಾರುತಸರೀರಾ।

ಅಜೇಗುಚ್ಛನ್ತಿ ಅಜಿಗುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ। **ವಿಮುತ್ತೇಹೀತಿ** ಅರಿಯೇಹಿ। **ಸುರತ್ತನ್ತಿ** ಕಪ್ಪಿಯರಜನೇನ ಸುಟ್ಠು ರತ್ತಂ, ಅರಹನ್ತಾನಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಚಿಣ್ಣತಾಯ ಅರಹದ್ಧಜಂ ಜಿಗುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ ಕಾಸಾವಂ। ಕಸ್ಮಾ? **ಓದಾತೇಸು ಸಮುಚ್ಛಿತಾ** ಗೇಧಂ ಆಪನ್ನಾ। ದನ್ತವಣ್ಣಪಾರುಪನಸ್ಸ ಹಿ ಇದಂ ಕಾರಣವಚನಂ। ತೇ ಹಿ ಸೇತಕಂ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಾ "ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸೇತಕೇ ಗಹಿತೇ ಲಿಙ್ಗಪರಿಚ್ಚಾಗೋ ಏವ ಸಿಯಾ"ತಿ ದನ್ತವಣ್ಣಂ ಪಾರುಪನ್ತಿ।

ಲಾಭಕಾಮಾತಿ ಲಾಭಗಿದ್ಧಾ। ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಸುಪಿ ಕೋಸಜ್ಜಯೋಗತೋ **ಕುಸೀತಾ**। ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಸ್ಸಾಹಾಭಾವೇನ **ಹೀನವೀರಿಯಾ**। **ಕಿಚ್ಛನ್ತಾತಿ**, ಕಿಲಮನ್ತಾ, ವನಪತ್ಥೇಸು ವಸಿತುಂ ಕಿಚ್ಛನ್ತಾ ಕಿಲನ್ತಚಿತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಾಮನ್ತೇಸೂತಿ** ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇಸು ಗಾಮಸಮೀಪೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು, ಗಾಮದ್ವಾರೇಸು ವಾ ಸೇನಾಸನೇಸು। **ವಸಿಸ್ಸರೇತಿ** ವಸಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ತೇ ತೇವ ಅನುಸಿಕ್ಖನ್ತಾತಿ ಯೇ ಯೇ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಪ್ಪಯೋಗೇನ ಲದ್ಧಲಾಭಾ, ತೇ ತೇ ಏವ ಪುಗ್ಗಲೇ ಅನುಸಿಕ್ಖನ್ತಾ ಭಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಭಮಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಸಯಮ್ಪಿ ತೇ ವಿಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವೇನ ಲಾಭಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ರಾಜಕುಲಾದೀನಿ ಸೇವನ್ತಾ ಪರಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸನ್ತಿ। **"ಭಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"**ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಸೇವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಂಯತಾತಿ** ಸೀಲಸಂಯಮರಹಿತಾ।

ಯೇ ಯೇ ಅಲಾಭಿನೋ ಲಾಭನ್ತಿ ಯೇ ಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಪರಿವಜ್ಜನೇನ ಅಪ್ಪಪುಞ್ಞತಾಯ ಚ ಲಾಭಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ನ ಲಾಭಿನೋ, ತೇ **ಪುಜ್ಜಾ** ಪೂಜನೀಯಾ ಪಾಸಂಸಾ **ತದಾ** ಅನಾಗತೇ ಕಾಲೇ ನ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ಸುಪೇಸಲೇಪಿ ತೇ ಧೀರೇತಿ** ಧಿತಿಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ ಧೀರೇ ಸುಟ್ಠು ಪೇಸಲೇಪಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸೇವಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತದಾ ಅನಾಗತೇ ತೇ ಲಾಭಿನೋ ಲಾಭಕಾಮಾವ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಿಲಕ್ಖುರಜನಂ ರತ್ತನ್ತಿ ಕಾಲಕಚ್ಛಕರಜನೇನ ರತ್ತಂ। ಸಮಾಸಪದಞ್ಹೇತಂ, ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ಸಾನುನಾಸಿಕನಿದ್ದೇಸೋ। **ಗರಹನ್ತಾ ಸಕಂ ಧಜನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಧಜಭೂತಂ ಕಾಸಾವಂ ಜಿಗುಚ್ಛನ್ತಾ। ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಞ್ಹಿ ಕಾಸಾವೋ ಧಜೋ ನಾಮ। **ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಧಜಂ ಕೇಚೀತಿ** ಕೇಚಿ ಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಭಾವಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಾ ಏವ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸೇತವತ್ಥಿಕಾನಂ ಧಜಭೂತಂ ಅವದಾತಕಂ ಸೇತವತ್ಥಂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತಿ।

ಅಗಾರವೋ ಚ ಕಾಸಾವೇತಿ ಅರಹದ್ಧಜಭೂತೇ ಕಾಸಾವೇ ಅಗಾರವೋ ಅಬಹುಮಾನಂ ತದಾ ಅನಾಗತೇ ತೇಸಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಚ ಕಾಸಾವೇತಿ** "ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚೀವರಂ ಪಟಿಸೇವಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩; ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೫೮) ನಯೇನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾಸಾವಪರಿಭೋಗೇ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಕಾಸಾವಂ ಧಾರೇನ್ತೇನ ಕಾಸಾವಂ ಬಹುಮಾನೇನ "ದುಚ್ಚರಿತತೋ ಓರಮಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಕಾಸಾವಸ್ಸ ಗರುಕಾತಬ್ಬಭಾವೇ ಛದ್ದನ್ತಜಾತಕಮುದಾಹರನ್ತೋ **"ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ ದುಕ್ಖೇನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಲ್ಲವಿದ್ಧಸ್ಸಾತಿ** ಪುಥುನಾ ಸವಿಸೇನ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧಸ್ಸ, ತತೋ ಏವ ಮಹತಾ ದುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಭೂತಸ್ಸ। **ರುಪ್ಪತೋತಿ** ಸರೀರವಿಕಾರಂ ಆಪಜ್ಜತೋ। **ಮಹಾಘೋರಾತಿ** ಸರೀರಜೀವಿತೇಸು ನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ಭಿಮ್ಮಾ ಗರುತರಾ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ **ಅಚಿನ್ತಿಯಾ** ಚಿನ್ತಾಮತ್ತೇನ ಪವತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾ ಛದ್ದನ್ತಮಹಾನಾಗಸ್ಸ**ಆಸಿ,** ಅಹೋಸಿ। ಛದ್ದನ್ತನಾಗರಾಜಕಾಲೇ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತೋ ಸೋಣುತ್ತರೇನ ನಾಮ ನೇಸಾದೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ವಿಸಪೀತೇನ ಸಲ್ಲೇನ ವಿದ್ಧೋ ಮಹತಾ ದುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿದಹಿತಂ ಕಾಸಾವಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಅರಿಯದ್ಧಜೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋ, ನ ಮಯಾ ಹಿಂಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ತತ್ಥ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಮೇವ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಯಥಾಹ –

"ಸಮಪ್ಪಿತೋ ಪುಥುಸಲ್ಲೇನ ನಾಗೋ,

ಅದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಉದ್ದಕಮಜ್ಝಭಾಸಿ।
ಕಿಮತ್ಥಯಂ ಕಿಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಮ ಹೇತು,
ಮಮಂ ವಧೀ ಕಸ್ಸ ವಾಯಂ ಪಯೋಗೋ''ತಿಆದಿ॥ (ಜಾ॰ ೧.೧೬.೧೨೪)।

ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಥೇರೋ **''ಭದ್ದನ್ತೋ ಹೀ''**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸುರತ್ತಂ ಅರಹದ್ಧಜ**ನ್ತಿ ಸೋಣುತ್ತರೇನ ಪರಿದಹಿತಕಾಸಾವಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅಭಣೀ**ತಿ ಅಭಾಸಿ। **ಗಾಥಾ**ತಿ ಗಾಥಾಯೋ। **ಗಜೋ**ತಿ ಭದ್ದನ್ತೋ ನಾಗರಾಜಾ। **ಅತ್ಥೋಪಸಂಹಿತಾ**ತಿ ಅತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ ಹಿತಾ, ಹಿತಯುತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭದ್ದನ್ತನಾಗರಾಜೇನ ವುತ್ತಗಾಥಾಸು **ಅನಿಕ್ಕಸಾವೋ**ತಿ ರಾಗಾದೀಹಿ ಕಸಾವೇಹಿ ಕಸಾವೋ, **ಪರಿದಹಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನಅತ್ಥರಣವಸೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ''ಪರಿಧಸ್ಸತೀ''ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಅಪೇತೋ ದಮಸಚ್ಚೇನಾ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯದಮೇನ ಚೇವ ಪರಮತ್ಥಸಚ್ಚಪಕ್ಖಿಕೇನ ವಚೀಸಚ್ಚೇನ ಚ ಅಪೇತೋ, ವಿಯುತ್ತೋ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಸೋ**ತಿ ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಸಾವಂ ಪರಿದಹಿತುಂ ನಾರಹತಿ।

ವನ್ತಕಸಾವಸ್ಸಾತಿ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ವನ್ತಕಸಾವೋ ಛಡ್ಡಿತಕಸಾವೋ ಪಹೀನಕಸಾವೋ ಅಸ್ಸ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೀಲೇಸೂ**ತಿ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇಸು। **ಸುಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ। **ಉಪೇತೋ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯದಮೇನ ಚೇವ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಸಚ್ಚೇನ ಚ ಉಪಗತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸ ವೇ**ತಿ ಸೋ ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತಂ ಗನ್ಧಕಾಸಾವವತ್ಥಂ ಏಕನ್ತೇನ ಅರಹತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಪನ್ನಸೀಲೋತಿ ಭಿನ್ನಸೀಲೋ। **ದುಮ್ಮೇಧೋ**ತಿ ನಿಪ್ಪಞ್ಞೋ ಸೀಲವಿಸೋಧನಪಞ್ಞಾಯ ವಿರಹಿತೋ। **ಪಾಕಟೋ**ತಿ ''ದುಸ್ಸೀಲೋ ಅಯ''ನ್ತಿ ಪಾಕಟೋ ಪಕಾಸೋ, ವಿಕ್ಖಿತ್ತಿನ್ದ್ರಿಯತಾಯ ವಾ **ಪಾಕಟೋ** ಪಾಕಟಿನ್ದ್ರಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಮಕಾರಿಯೋ**ತಿ ಭಿನ್ನಸಂವರತಾಯ ಯಥಿಚ್ಛಿತಕಾರಕೋ, ಕಾಮಸ್ಸ ವಾ ಮಾರಸ್ಸ ಯಥಾಕಾಮಕರಣೀಯೋ। **ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ರೂಪಾದೀಸು ವಿಸಯೇಸು ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ। **ನಿಸ್ಸುಕ್ಕೋ**ತಿ ಅಸುಕ್ಕೋ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮರಹಿತೋ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪವಿವಜ್ಜಿತೋ, ಕುಸಲಧಮ್ಮಸಮ್ಪಾದನಉಸ್ಸುಕ್ಕರಹಿತೋ ವಾ।

ವೀತರಾಗೋತಿ ವಿಗತಚ್ಛನ್ದರಾಗೋ। **ಓದಾತಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಸುವಿಸುದ್ಧಮನೋವಿತಕ್ಕೋ, ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ವಾ।

ಕಾಸಾವಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸತೀತಿ ಯಸ್ಸ ಸೀಲಂ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಕಾಸಾವಂ ಕಿಂ ನಾಮ ಪಯೋಜನಂ ಸಾಧೇಸ್ಸತಿ, ಚಿತ್ತಕತಸದಿಸಂ ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತಲಿಙ್ಗನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದುಟ್ಠಚಿತ್ತಾತಿ ರಾಗಾದಿದೋಸೇಹಿ ದೂಸಿತಚಿತ್ತಾ। **ಅನಾದರಾ**ತಿ ಸತ್ಥರಿ ಧಮ್ಮೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಆದರರಹಿತಾ ಅಗಾರವಾ। **ತಾದೀನಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಮೇತ್ತಾಭಾವನಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಹದಯೇ ತೇನೇವ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮೇನ ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತೇ ಉಳಾರಗುಣೇ। ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ''ಸೀಲಾದಿಸಮ್ಪನ್ನೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇ ಸಮ್ಭಾವೇನ್ತಾ ವಿಪನ್ನಸೀಲೇ ಅಮ್ಹೇ ನ ಬಹುಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತೀ''ತಿ ಅತ್ತನಿ ಅಗಾರವಭಯೇನ ಯಥಾ ತೇ ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಥಾ ಬಾಧಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಿಕ್ಖಾಪೇನ್ತಾಪೀತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಿಯಮಾನಾಪಿ। ಕಮ್ಮತ್ಥೇ ಹಿ ಅಯಂ ಕತ್ತುನಿದ್ದೇಸೋ। **ಥೇರೇಹೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ। **ಚೀವರಧಾರಣ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸಮಣಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ''ಏವಂ ತೇ ಅಭಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ತೇ ಪಟಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೨೨) ಸಿಕ್ಖಾಪಿಯಮಾನಾಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಸುಣಿಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಓವಾದಂ ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ತೇ ತಥಾ ಸಿಕ್ಖಿತಾ ಬಾಲಾತಿ ತೇ ಅನ್ಧಬಾಲಾ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಿಯಮಾನಾಪಿ ಅನಾದರತಾಯ ಅಸಿಕ್ಖಿತಾತಿ। **ನಾದಿಯಿಸ್ಸನ್ತುಪಜ್ಝಾಯೇ**ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇ ಆಚರಿಯೇ ಚ ಆದರಂ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅನುಸಾಸನಿಯಂ ನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ಖಳುಙ್ಕೋ ವಿಯ ಸಾರಥಿಂ** ಯಥಾ ಖಳುಙ್ಕೋ ದುಟ್ಠಸ್ಸೋ ಅಸ್ಸದಮಕಂ ನಾದಿಯತಿ ನ ತಸ್ಸ ಉಪದೇಸೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ತೇಪಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಾಚರಿಯೇ ನ ಭಾಯನ್ತಿ ನ ಸಾರಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

“**ಏವ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಸ್ಸೇವತ್ಥಸ್ಸ ನಿಗಮನಂ। ತತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ। **ಅನಾಗತದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಅನಾಗತೇ ಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಂಯೇವ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಪತ್ತೇ ಕಾಲಮ್ಹಿ ಪಚ್ಛಿಮೇ**”ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಲೋ? “ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಲೋ”ತಿ ಕೇಚಿ, ತಂ ಏಕೇ ನಾನುಜಾನನ್ತಿ। ಸಾಸನಸ್ಸ ಹಿ ಪಞ್ಚ ಯುಗಾನಿ ವಿಮುತ್ತಿಯುಗಂ, ಸಮಾಧಿಯುಗಂ, ಸೀಲಯುಗಂ, ಸುತಯುಗಂ, ದಾನಯುಗನ್ತಿ। ತೇಸು ಪಠಮಂ ವಿಮುತ್ತಿಯುಗಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರಹಿತೇ ಸಮಾಧಿಯುಗಂ ವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಹಿತೇ ಸೀಲಯುಗಂ ವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಹಿತೇ ಸುತಯುಗಂ ವತ್ತತೇವ। ಅಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋ ಹಿ ಏಕದೇಸೇನ ಪರಿಯತ್ತಿಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ ಲಾಭಾದಿಕಾಮತಾಯ। ಯದಾ ಪನ ಮಾತಿಕಾಪರಿಯೋಸಾನಾ ಪರಿಯತ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಅನ್ತರಧಾಯತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಲಿಙ್ಗಮತ್ತಮೇವ ಅವಸಿಸ್ಸತಿ, ತದಾ ಯಥಾ ತಥಾ ಧನಂ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ದಾನಮುಖೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ಸಾ ಕಿರ ನೇಸಂ ಚರಿಮಾ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಸುತಯುಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಕಾಲೋ, “ಸೀಲಯುಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ”ತಿ ಅಪರೇ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಕಾಲೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಂ ಮಹಾಭಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಪತಿತಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದಂ ದದನ್ತೋ “**ಪುರಾ ಆಗಚ್ಛತೇ**”ತಿಆದಿನಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಪುರಾ ಆಗಚ್ಛತೇ ಏತ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಮಯಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವುತ್ತಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಅನ್ತರಾಯಕರಂ ಅನಾಗತಂ ಮಹಾಭಯಂ ಆಗಚ್ಛತಿ ಪುರಾ, ಯಾವ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತಾವದೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಬ್ಬಚಾ**ತಿ ವಚನಕ್ಖಮಾ ಸೋವಚಸ್ಸಕಾರಕೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಗರೂನಂ ಅನುಸಾಸನಿಯೋ ಪದಕ್ಖಿಣಗ್ಗಾಹಿನೋ ಹೋಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಖಿಲಾ**ತಿ ಮುದುಹದಯಾ।

ಮೇತ್ತಚಿತ್ತಾತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಹಿತೂಪಸಂಹಾರಲಕ್ಖಣಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತಾ। **ಕಾರುಣಿಕಾ**ತಿ ಕರುಣಾಯ ನಿಯುತ್ತಾ ಪರೇಸಂ ದುಕ್ಖಾಪನಯನಾಕಾರವುತ್ತಿಯಾ ಕರುಣಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ**ತಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಕುಸಲಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಪಗ್ಗಹಿತವೀರಿಯಾ। **ಪಹಿತತ್ತಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿಪೇಸಿತಚಿತ್ತಾ। **ನಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ। **ದಳ್ಹಪರಕ್ಕಮಾ**ತಿ ಥಿರವೀರಿಯಾ।

ಪಮಾದನ್ತಿ ಪಮಜ್ಜನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅನನುಟ್ಠಾನಂ, ಅಕುಸಲೇಸು ಚ ಧಮ್ಮೇಸು ಚಿತ್ತವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ –

> “ತತ್ಥ ಕತಮೋ ಪಮಾದೋ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇ ವಾ ಪಞ್ಚಸು ವಾ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪ್ಪದಾನಂ, ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾಯ ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಿರಿಯತಾ”ತಿಆದಿ (ವಿಭಂ॰ ೮೪೦)।

ಅಪ್ಪಮಾದನ್ತಿ ಅಪ್ಪಮಜ್ಜನಂ, ಸೋ ಪಮಾದಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ನಾಮ ಸತಿಯಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸೋ, ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಸತಿಯಾ ಏವ ಚೇತಂ ನಾಮಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – ಯಸ್ಮಾ ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಸಬ್ಬೇ ಅನತ್ಥಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಮೂಲಕಾ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಅತ್ಥಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಮಾದಂ **ಭಯತೋ** ಉಪದ್ದವತೋ ದಿಸ್ವಾ ಅಪ್ಪಮಾದಞ್ಚ **ಖೇಮತೋ** ಅನುಪದ್ದವತೋ ದಿಸ್ವಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಸಿಖಾಭೂತಂ ಸೀಲಾದಿಕ್ಖನ್ಧತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದೀನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ವಸೇನ **ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ** ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ **ಭಾವೇಥ, ಅಮತಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಫುಸನ್ತಾ** ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ

ಉಪ್ಪಾದೇಥ, ದಸ್ಸನಮಗ್ಗಮತ್ತೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಉಪರಿ ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪಾದನವಸೇನ ವಡ್ಢೇಥ, ಏವಂ ವೋ ಅಪ್ಪಮಾದಭಾವನಾ ಸಿಖಾಪತ್ತಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಂ ಓವದತಿ। ಇಮಾ ಏವ ಚಿಮಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಬ್ಯಾಕರಣಗಾಥಾ ಅಹೇಸುನ್ತಿ।

ಫುಸ್ಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಯಥಾಚಾರೀ ಯಥಾಸತೋತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚ ವತ್ಥು ಏವಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ - ಅತೀತೇ ಇತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾಧಿಕೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಮತ್ಥಕೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನಾಮೇನ **ಸರದಮಾಣವೋ** ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ನಾಮೇನ **ಸಿರಿವಡ್ಢಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ** ನಾಮ ಅಹೋಸಿ। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಸಹಪಂಸುಕೀಳಕಸಹಾಯಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇಸು ಸರದಮಾಣವೋ ಪಿತು ಅಚ್ಚಯೇನ ಕುಲಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ ರಹೋಗತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಇಮೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ಮರಣಂ ನಾಮ ಏಕನ್ತಿಕಂ, ತಸ್ಮಾ ಮಯಾ ಏಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಮೋಕ್ಖಮಗ್ಗೋ ಗವೇಸಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ಸಹಾಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, ಸಮ್ಮ, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ, ಕಿಂ ತ್ವಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇನ "ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಹೋತು ಅಹಮೇವ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರತನಕೋಟ್ಠಾಗಾರಾನಿ ವಿವರಾಪೇತ್ವಾ ಕಪಣದ್ಧಿಕಾದೀನಂ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಸಿಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಪಬ್ಬಜಿತಾ ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ತಾ ಅಹೇಸುಂ। ಸೋ ಪಞ್ಚ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಅಟ್ಠ ಚ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಜಟಿಲಾನಂ ಕಸಿಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ತೇಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಸುಂ।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಸತ್ತೇ ಸಂಸಾರಮಹೋಘತೋ ತಾರೇತ್ವಾ ಏಕದಿವಸಂ "ಸರದತಾಪಸಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಹಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಆಕಾಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ "ಬುದ್ಧಭಾವಂ ಮೇ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ತಾಪಸಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಕಾಸತೋ ಓತರಿತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ। ಸರದತಾಪಸೋ ಸತ್ಥು ಸರೀರೇ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಾನಿ ಉಪಧಾರೇತ್ವಾ "ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋಯೇವಾಯ"ನ್ತಿ ನಿಟ್ಠಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಸರದತಾಪಸೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಜಟಿಲಾ ಪಣೀತಪಣೀತಾನಿ ಓಜವನ್ತಾನಿ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗತಾ ಸತ್ಥಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಪ್ಪಸಾದಾ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಚ ಸತ್ಥು ಚ ನಿಸಿನ್ನಾಕಾರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ, "ಆಚರಿಯ, ಮಯಂ ಪುಬ್ಬೇ 'ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಹನ್ತತರೋ ಕೋಚಿ ನತ್ಥೀ'ತಿ ವಿಚರಾಮ, ಅಯಂ ಪನ ಪುರಿಸೋ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಮಹನ್ತತರೋ ಮಞ್ಞೇ"ತಿ ಆಹಂಸು। "ಕಿಂ ವದೇಥ, ತಾತಾ? ಸಾಸಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಯೋಜನಸತಸಹಸ್ಸುಬ್ಬೇಧಂ ಸಿನೇರುಂ ಸಮಂ ಕಾತುಂ ಇಚ್ಛಥ? ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೇನ ಮಂ ತುಲ್ಯಂ ಮಾ ಕರಿತ್ಥಾ"ತಿ। ಅಥ ತೇ ತಾಪಸಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ "ಯಾವ ಮಹಾ ವತಾಯಂ ಪುರಿಸುತ್ತಮೋ"ತಿ ಸಬ್ಬೇವ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿಂಸು।

ಅಥ ತೇ ಆಚರಿಯೋ ಆಹ - "ತಾತಾ, ಸತ್ಥು ಅನುಚ್ಛವಿಕೋ ನೋ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ನತ್ಥಿ, ಸತ್ಥಾ ಚ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವೇಲಾಯ ಇಧಾಗತೋ, ಹನ್ದ ಮಯಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಯಥಾಬಲಂ ದಸ್ಸಾಮ। ತುಮ್ಹೇಹಿ ಯಂ ಯಂ ಪಣೀತಂ ಫಲಾಫಲಂ ಆಭತಂ, ತಂ ತಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಸಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾರಾ ಚ ಫಲಾಫಲೇ

ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಿತಮತ್ತೇ ದೇವತಾ ದಿಬ್ಬೋಜಂ ಪಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ತಾಪಸೋ ಉದಕಮ್ಪಿ ಸಯಮೇವ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಭೋಜನಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ಥರಿ ನಿಸಿನ್ನೇ ಸಬ್ಬೇ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಪಕ್ಕೋಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಸಾರಣೀಯಂ ಕಥಂ ಕಥೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ "ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ತೇ ಸತ್ಥು ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ತಾವದೇವ ಸತಸಹಸ್ಸಖೀಣಾಸವಪರಿವಾರಾ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಂಸು।

ತತೋ ಸರದತಾಪಸೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಾತಾ, ಸತ್ಥು ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಪುಪ್ಫಾಸನೇನ ಪೂಜಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ತಸ್ಮಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಥಾ"ತಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ಇದ್ಧಿಯಾ ವಣ್ಣಗನ್ಧಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ, ಉಭಿನ್ನಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ ತಿಗಾವುತಂ, ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಡ್ಢಯೋಜನಿಕಾದಿಭೇದಂ, ಸಙ್ಘನವಕಸ್ಸ ಉಸಭಮತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸುಂ। ಏವಂ ತೇಸಂ ಪಞ್ಞತ್ತೇಸು ಆಸನೇಸು ಸರದತಾಪಸೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರತೋ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಠಿತೋ - "ಭನ್ತೇ, ಮಯ್ಹಂ ಅನುಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಂ ಅಭಿರುಹಥಾ"ತಿ ಆಹ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪುಪ್ಫಾಸನೇ। ಸತ್ಥರಿ ನಿಸಿನ್ನೇ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ "ತೇಸಂ ಮಹಪ್ಫಲಂ ಹೋತೂ"ತಿ ನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥು ಸಮಾಪನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾಪಿ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂಪಿ ನಿರೋಧಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಂಸು। ತಾಪಸೋ ಸತ್ತಾಹಂ ನಿರನ್ತರಂ ಪುಪ್ಫಚ್ಛತ್ತಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಇತರೇ ಪನ ವನಮೂಲಫಲಾಫಲಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಸಕಾಲೇ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಅಟ್ಠಂಸು।

ಸತ್ಥಾ ಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನ ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಅಗ್ಗಸಾವಕಂ ನಿಸಭತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಾಪಸಾನಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣೇ ಠತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪುಪ್ಫಾಸನಾನುಮೋದನಂ ಅಕಾಸಿ। ತಸ್ಸ ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಸತ್ಥಾ ದುತಿಯಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಂ ಅನೋಮತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತ್ವಮ್ಪಿ ಇಮೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಹೀ"ತಿ। ಸೋಪಿ ತೇಪಿಟಕಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ದೇಸನಾಯ ಏಕಸ್ಸಪಿ ಧಮ್ಮಾಭಿಸಮಯೋ ನಾಹೋಸಿ। ಅಥ ಸತ್ಥಾ ಬುದ್ಧವಿಸಯೇ ಠತ್ವಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಆರಭಿ। ದೇಸನಾವಸಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸರದತಾಪಸಂ ಅವಸೇಸಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಚತುಸತ್ತತಿಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಜಟಿಲಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಂಸು। ಸತ್ಥಾ "ಏಥ, ಭಿಕ್ಖವೋ"ತಿ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇಸಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ಅನ್ತರಹಿತತಾಪಸವೇಸಾ ಅಟ್ಠಪರಿಕ್ಖಾರವರಧರಾ ಸಟ್ಠಿವಸ್ಸಿಕತ್ಥೇರಾ ವಿಯ ಅಹೇಸುಂ।

ಸರದತಾಪಸೋ ಪನ "ಅಹೋ ವತಾಹಮ್ಪಿ ಅಯಂ ನಿಸಭತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಸತ್ಥು ದೇಸನಾಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಪರಿವಿತಕ್ಕತಾಯ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ ಮಗ್ಗಫಲಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ಅಥ ತಥಾಗತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಥಾ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ - "ಇತೋ ತ್ವಂ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಂ ಏಕಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಕಥಂ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ।

ಸರದತಾಪಸೋಪಿ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಸಿರಿವಡ್ಢಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಸಮ್ಮ, ಮಯಾ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಅನಾಗತೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಅಗ್ಗಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥಿತಂ, ತ್ವಮ್ಪಿ ತಸ್ಸ ದುತಿಯಸಾವಕಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ಥೇಹೀತಿ।

ಸಿರಿವಡ್ಢೋ ತಂ ಉಪದೇಸಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿವೇಸನದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠಕರೀಸಮತ್ತಂ ಠಾನಂ ಸಮತಲಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಲಾಜಪಞ್ಚಮಾನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ ನೀಲುಪ್ಪಲಚ್ಛದನಂ ಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಆಸನಾನಿ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ, ಸರದತಾಪಸೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತಾಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ, ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಮಹಾರಹೇಹಿ ವತ್ಥೇಹಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ, ದುತಿಯಸಾವಕಭಾವಾಯ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ।

ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಭತ್ತಾನುಮೋದನಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಸಿರಿವಡ್ಢೋ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ದುತಿಯಚಿತ್ತವಾರೇ ಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ಸರದತಾಪಸೋ ಚತ್ತಾರೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೇ ಭಾವೇತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾಕಮ್ಮಂ ನ ಕಥಿತಂ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಭಗವತೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಸರದತಾಪಸೋ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ ಉಪತಿಸ್ಸಗಾಮೇ ರೂಪಸಾರಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಂದಿವಸಮೇವಸ್ಸ ಸಹಾಯೋಪಿ ರಾಜಗಹಸ್ಸೇವ ಅವಿದೂರೇ ಕೋಲಿತಗಾಮೇ ಮೋಗ್ಗಲಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹಿ। ತಾನಿ ಕಿರ ದ್ವೇಪಿ ಕುಲಾನಿ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟಾ ಆಬದ್ಧಪಟಿಬದ್ಧಸಹಾಯಕಾನೇವ। ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏಕದಿವಸಮೇವ ಗಬ್ಭಪರಿಹಾರಮದಂಸು। ದಸಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಜಾತಾನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಛಸಟ್ಠಿ ಧಾತಿಯೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇಸುಂ, ನಾಮಗ್ಗಹಣದಿವಸೇ ರೂಪಸಾರಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಉಪತಿಸ್ಸಗಾಮೇ ಜೇಟ್ಠಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತತ್ತಾ **ಉಪತಿಸ್ಸೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ಇತರಸ್ಸ ಕೋಲಿತಗಾಮೇ ಜೇಟ್ಠಕುಲಸ್ಸ ಪುತ್ತತ್ತಾ **ಕೋಲಿತೋ**ತಿ ನಾಮಂ ಅಕಂಸು। ತೇ ಉಭೋಪಿ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರೇನ ವಡ್ಢನ್ತಾ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಸಬ್ಬಸಿಪ್ಪಾನಂ ಪಾರಂ ಅಗಮಂಸು।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ತೇ ರಾಜಗಹೇ ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಮಹಾಜನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಞಾಣಸ್ಸ ಪರಿಪಾಕಗತತ್ತಾ ಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನ್ತಾ "ಸಬ್ಬೇಪಿಮೇ ಓರಂ ವಸ್ಸಸತಾನಂ ಮಚ್ಚುಮುಖೇ ಪತಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಸಂವೇಗಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ "ಅಮ್ಹೇಹಿ ಮೋಕ್ಖಧಮ್ಮೋ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ, ತಞ್ಚ ಪರಿಯೇಸನ್ತೇಹಿ ಏಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ನಿಚ್ಛಯಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಮಾಣವಕಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಞ್ಚಯಸ್ಸ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿಂಸು। ತೇಸಂ ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಞ್ಚಯೋ ಲಾಭಗ್ಗಯಸಗ್ಗಪ್ಪತ್ತೋ ಅಹೋಸಿ । ತೇ ಕತಿಪಾಹೇನೇವ ಸಬ್ಬಂ ಸಞ್ಚಯಸ್ಸ ಸಮಯಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಸಾರಂ ಅದಿಸ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ತೇ ತೇ ಪಣ್ಡಿತಸಮ್ಮತೇ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇ ತೇಹಿ ಪುಟ್ಠಾ ನೇವ ಸಮ್ಪಾಯನ್ತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ತೇಯೇವ ತೇಸಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ। ಏವಂ ತೇ ಮೋಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸನ್ತಾ ಕತಿಕಂ ಅಕಂಸು - "ಅಮ್ಹೇಸು ಯೋ ಪಠಮಂ ಅಮತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ, ಸೋ ಇತರಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೂ"ತಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥರಿ ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪಾದಿಕೇ ಸಹಸ್ಸಜಟಿಲೇ ದಮೇತ್ವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರನ್ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ಉಪತಿಸ್ಸೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಅಸ್ಸಜಿತ್ಥೇರಂ ರಾಜಗಹೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ನ ಮಯಾ ಏವರೂಪೋ ಆಕಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬೋ, ಸನ್ತಧಮ್ಮೇನ ನಾಮ ಏತ್ಥ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾತಪ್ಪಸಾದೋ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಿಕ್ಖನ್ತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧಿ। ಥೇರೋಪಿ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪತಿರೂಪಂ ಓಕಾಸಂ ಗತೋ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಪೀಠಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನೇ ಚಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕುಣ್ಡಿಕಾಯ ಉದಕಂ ಅದಾಸಿ।

ಏವಂ ಸೋ ಆಚರಿಯವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕತಭತ್ತಕಿಚ್ಚೇನ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಕೋ ವಾ ತೇ ಸತ್ಥಾ, ಕಸ್ಸ ವಾ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಂ ರೋಚೇಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। ಥೇರೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಅಪದಿಸಿ। ಪುನ ತೇನ "ಕಿಂವಾದೀ ಪನಾಯಸ್ಮತೋ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಟ್ಠೋ "ಇಮಸ್ಸ ಸಾಸನಸ್ಸ ಗಮ್ಭೀರತಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ನವಕಭಾವಂ ಪವೇದೇತ್ವಾ ಸಙ್ಖೇಪವಸೇನ ಚಸ್ಸ ಸಾಸನಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ "ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೇತುಪ್ಪಭವಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೬೦; ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೨೮೬; ಪೇಟಕೋ॰ ೯) ಗಾಥಮಾಹ। ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಪಠಮಪದದ್ವಯಮೇವ ಸುತ್ವಾ ಸಹಸ್ಸನಯಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಾಸಿ, ಇತರಂ ಪದದ್ವಯಂ ಸೋತಾಪನ್ನಕಾಲೇ ನಿಟ್ಠಾಸಿ। ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪನ ಸೋತಾಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪರಿ ವಿಸೇಸೇ ಅಪ್ಪವತ್ತೇನ್ತೇ "ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಣ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಥೇರಂ ಆಹ - "ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಉಪರಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ವಡ್ಢಯಿತ್ಥ, ಏತ್ತಕಮೇವ ಹೋತು,

ಕಹಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ವಸತೀ"ತಿ? "ವೇಳುವನೇ"ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛಥ, ಅಹಂ ಮಯ್ಹಂ ಸಹಾಯಕಸ್ಸ ಕತಪಟಿಞ್ಞಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಂ ಉಯ್ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾರಾಮಂ ಅಗಮಾಸಿ।

ಕೋಲಿತಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮುಖವಣ್ಣೋ ನ ಅಞ್ಞದಿವಸೇಸು ವಿಯ, ಅದ್ಧಾನೇನ ಅಮತಂ ಅಧಿಗತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ತೇನೇವಸ್ಸ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಸಮ್ಭಾವೇತ್ವಾ ಅಮತಾಧಿಗಮಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸೋಪಿಸ್ಸ "ಆಮಾವುಸೋ, ಅಮತಂ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ತಮೇವ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಿ। ಗಾಥಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕೋಲಿತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಕಹಂ ನೋ ಸತ್ಥಾ"ತಿ? "ವೇಳುವನೇ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ, ಆವುಸೋ, ಆಯಾಮ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ಉಪತಿಸ್ಸೋ ಸಬ್ಬಕಾಲಮ್ಪಿ ಆಚರಿಯಪೂಜಕೋವ, ತಸ್ಮಾ ಸಞ್ಚಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ನೇತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಲಾಭಾಸಾಪಕತೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಭಾವಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೋ "ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ ಚಾಟಿ ಹುತ್ವಾ ಉದಕಸಿಞ್ಚನಂ ಹೋತು"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ತೇ ಅನೇಕೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ತಂ ಸಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಓವಾದೇ ವತ್ತಮಾನೇಹಿ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಸತೇಹಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವೇಳುವನಂ ಅಗಮಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ "ಏತಂ ಮೇ ಸಾವಕಯುಗಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಗ್ಗಂ ಭದ್ದಯುಗ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ಪರಿಸಾಯ ಚರಿಯವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅದಾಸಿ। ಯಥಾ ತೇಸಂ, ಏವಂ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ಇದ್ಧಿಮಯಪತ್ತಚೀವರಂ ಆಗತಮೇವ। ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯಕಿಚ್ಚಂ ಪನ ನ ನಿಟ್ಠಾತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ।

ತೇಸು ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಕಲ್ಲವಾಲಗಾಮೇ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧೇ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಸಂವೇಜಿತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಧಾತುಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೬೧) ಸುಣನ್ತೋ ಏವ ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯಂ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಸದ್ಧಿಂ ರಾಜಗಹೇ ಸೂಕರಖತಲೇಣೇ ವಿಹರನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಸ್ಸ ದೀಘನಖಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ ವೇದನಾಪರಿಗ್ಗಹಸುತ್ತನ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦೧ ಆದಯೋ) ದೇಸಿಯಮಾನೇ ದೇಸನಾನುಸಾರೇನ ಞಾಣಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಪರಸ್ಸ ವಡ್ಢಿತಂ ಭತ್ತಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ವಿಯ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿ। ಇತಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾನಂ ಸತ್ಥು ಸಮೀಪೇ ಏವ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೧೪೧-೨೭೪) -

"ಹಿಮವನ್ತಸ್ಸ ಅವಿದೂರೇ, ಲಮ್ಬಕೋ ನಾಮ ಪಬ್ಬತೋ।
ಅಸ್ಸಮೋ ಸುಕತೋ ಮಯ್ಹಂ, ಪಣ್ಣಸಾಲಾ ಸುಮಾಪಿತಾ॥

"ಉತ್ತಾನಕೂಲಾ ನದಿಕಾ, ಸುಪತಿತ್ಥಾ ಮನೋರಮಾ।
ಸುಸುದ್ಧಪುಲಿನಾಕಿಣ್ಣಾ, ಅವಿದೂರೇ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

"ಅಸಕ್ಖರಾ ಅಪಬ್ಭಾರಾ, ಸಾದು ಅಪ್ಪಟಿಗನ್ಧಿಕಾ।
ಸನ್ದತೀ ನದಿಕಾ ತತ್ಥ, ಸೋಭಯನ್ತಾ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

"ಕುಮ್ಭೀಲಾ ಮಕರಾ ಚೇತ್ಥ, ಸುಸುಮಾರಾ ಚ ಕಚ್ಛಪಾ।
ಚರನ್ತಿ ನದಿಯಾ ತತ್ಥ, ಸೋಭಯನ್ತಾ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

"ಪಾಠೀನಾ ಪಾವುಸಾ ಮಚ್ಛಾ, ಬಲಜಾ ಮುಞ್ಜರೋಹಿತಾ।

ವಗ್ಗಳಾ ಪಪತಾಯನ್ತಾ, ಸೋಭಯನ್ತಿ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಉಭೋ ಕೂಲೇಸು ನದಿಯಾ, ಪುಪ್ಫಿನೋ ಫಲಿನೋ ದುಮಾ।
ಉಭತೋ ಅಭಿಲಮ್ಬನ್ತಾ, ಸೋಭಯನ್ತಿ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಅಮ್ಬಾ ಸಾಲಾ ಚ ತಿಲಕಾ, ಪಾಟಲೀ ಸಿನ್ದುವಾರಕಾ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ, ಪುಪ್ಫಿತಾ ಮಮ ಅಸ್ಸಮೇ॥

“ಚಮ್ಪಕಾ ಸಳಲಾ ನೀಪಾ, ನಾಗಪುನ್ನಾಗಕೇತಕಾ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ, ಪುಪ್ಫಿತಾ ಮಮ ಅಸ್ಸಮೇ॥

“ಅತಿಮುತ್ತಾ ಅಸೋಕಾ ಚ, ಭಗಿನೀಮಾಲಾ ಚ ಪುಪ್ಫಿತಾ।
ಅಙ್ಕೋಲಾ ಬಿಮ್ಬಿಜಾಲಾ ಚ, ಪುಪ್ಫಿತಾ ಮಮ ಅಸ್ಸಮೇ॥

“ಕೇತಕಾ ಕನ್ದಲಿ ಚೇವ, ಗೋಧುಕಾ ತಿಣಸೂಲಿಕಾ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಸಮ್ಪವನ್ತಾ, ಸೋಭಯನ್ತಿ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಕಣಿಕಾರಾ ಕಣ್ಣಿಕಾ ಚ, ಅಸನಾ ಅಜ್ಜುನಾ ಬಹೂ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಸಮ್ಪವನ್ತಾ, ಸೋಭಯನ್ತಿ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಪುನ್ನಾಗಾ ಗಿರಿಪುನ್ನಾಗಾ, ಕೋವಿಳಾರಾ ಚ ಪುಪ್ಫಿತಾ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಸಮ್ಪವನ್ತಾ, ಸೋಭಯನ್ತಿ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಉದ್ದಾಲಕಾ ಚ ಕುಟಜಾ, ಕದಮ್ಬಾ ವಕುಲಾ ಬಹೂ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಸಮ್ಪವನ್ತಾ, ಸೋಭಯನ್ತಿ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಆಳಕಾ ಇಸಿಮುಗ್ಗಾ ಚ, ಕದಲಿಮಾತುಲುಙ್ಗಿಯೋ।
ಗನ್ಧೋದಕೇನ ಸಂವಡ್ಢಾ, ಫಲಾನಿ ಧಾರಯನ್ತಿ ತೇ॥

“ಅಞ್ಞೇ ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ಪದುಮಾ, ಅಞ್ಞೇ ಜಾಯನ್ತಿ ಕೇಸರೀ।
ಅಞ್ಞೇ ಓಪುಪ್ಫಾ ಪದುಮಾ, ಪುಪ್ಫಿತಾ ತಳಾಕೇ ತದಾ॥

“ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ ಪದುಮಾ, ನಿದ್ಧಾವನ್ತಿ ಮುಳಾಲಿಯೋ।
ಸಿಙ್ಘಾಟಿಪತ್ತಮಾಕಿಣ್ಣಾ, ಸೋಭನ್ತಿ ತಳಾಕೇ ತದಾ॥

“ನಯಿತಾ ಅಮ್ಬಗನ್ಧೀ ಚ, ಉತ್ತಲೀ ಬನ್ಧುಜೀವಕಾ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ, ಪುಪ್ಫಿತಾ ತಳಾಕೇ ತದಾ॥

“ಪಾಠೀನಾ ಪಾವುಸಾ ಮಚ್ಛಾ, ಬಲಜಾ ಮುಞ್ಜರೋಹಿತಾ।
ಸಂಗುಲಾ ಮಗ್ಗುರಾ ಚೇವ, ವಸನ್ತಿ ತಳಾಕೇ ತದಾ॥

“ಕುಮ್ಭೀಲಾ ಸುಸುಮಾರಾ ಚ, ತನ್ತಿಗಾಹಾ ಚ ರಕ್ಖಸಾ।
ಓಗುಹಾ ಅಜಗರಾ ಚ, ವಸನ್ತಿ ತಳಾಕೇ ತದಾ॥

“ಪಾರೇವತಾ ರವಿಹಂಸಾ, ಚಕ್ಕವಾಕಾ ನದೀಚರಾ।
ಕೋಕಿಲಾ ಸುಕಸಾಳಿಕಾ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಕುಕುತ್ಥಕಾ ಕುಳೀರಕಾ, ವನೇ ಪೋಕ್ಖರಸಾತಕಾ।
ದಿನ್ದಿಭಾ ಸುವಪೋತಾ ಚ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಹಂಸಾ ಕೋಞ್ಚಾ ಮಯೂರಾ ಚ, ಕೋಕಿಲಾ ತಮ್ಬಚೂಳಕಾ।
ಪಮ್ಪಕಾ ಜೀವಂಜೀವಾ ಚ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಕೋಸಿಕಾ ಪೋಟ್ಠಸೀಸಾ ಚ, ಕುರರಾ ಸೇನಕಾ ಬಹೂ।
ಮಹಾಕಾಳಾ ಚ ಸಕುಣಾ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಪಸದಾ ಚ ವರಾಹಾ ಚ, ಚಮರಾ ಗಣ್ಡಕಾ ಬಹೂ।
ರೋಹಿಚ್ಚಾ ಸುಕಪೋತಾ ಚ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾ ಚ ದೀಪೀ ಚ, ಅಚ್ಛಕೋಕತರಚ್ಛಕಾ।
ತಿಧಾ ಪಭಿನ್ನಮಾತಙ್ಗಾ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಕಿನ್ನರಾ ವಾನರಾ ಚೇವ, ಅಥೋಪಿ ವನಕಮ್ಮಿಕಾ।
ಚೇತಾ ಚ ಲುದ್ದಕಾ ಚೇವ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ತಿನ್ದುಕಾನಿ ಪಿಯಾಲಾನಿ, ಮಧುಕೇ ಕಾಸುಮಾರಿಯೋ।
ಧುವಂ ಫಲಾನಿ ಧಾರೇನ್ತಿ, ಅವಿದೂರೇ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಕೋಸಮ್ಬಾ ಸಳಲಾ ನಿಮ್ಬಾ, ಸಾದುಫಲಸಮಾಯುತಾ।
ಧುವಂ ಫಲಾನಿ ಧಾರೇನ್ತಿ, ಅವಿದೂರೇ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಹರೀತಕಾ ಆಮಲಕಾ, ಅಮ್ಬಜಮ್ಬುವಿಭೀತಕಾ।
ಕೋಲಾ ಭಲ್ಲಾತಕಾ ಬಿಲ್ಲಾ, ಫಲಾನಿ ಧಾರಯನ್ತಿ ತೇ॥

“ಆಲುವಾ ಚ ಕಳಮ್ಬಾ ಚ, ಬಿಳಾಲೀತಕ್ಕಳಾನಿ ಚ।
ಜೀವಕಾ ಸುತಕಾ ಚೇವ, ಬಹುಕಾ ಮಮ ಅಸ್ಸಮೇ॥

“ಅಸ್ಸಮಸ್ಸಾವಿದೂರಮ್ಹಿ, ತಳಾಕಾಸುಂ ಸುನಿಮ್ಮಿತಾ।
ಅಚ್ಛೋದಕಾ ಸೀತಜಲಾ, ಸುಪತಿತ್ಥಾ ಮನೋರಮಾ॥

“ಪದುಮುಪ್ಪಲಸಞ್ಛನ್ನಾ, ಪುಣ್ಡರೀಕಸಮಾಯುತಾ।

ಮನ್ದಾಲಕೇಹಿ ಸಞ್ಛನ್ನಾ, ದಿಬ್ಬಗನ್ಧೋಪವಾಯತಿ॥

“ಏವಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನೇ, ಪುಪ್ಫಿತೇ ಫಲಿತೇ ವನೇ।
ಸುಕತೇ ಅಸ್ಸಮೇ ರಮ್ಮೇ, ವಿಹರಾಮಿ ಅಹಂ ತದಾ॥

“ಸೀಲವಾ ವತಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಝಾಯೀ ಝಾನರತೋ ಸದಾ।
ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾಬಲಪ್ಪತ್ತೋ, ಸುರುಚಿ ನಾಮ ತಾಪಸೋ॥

“ಚತುವೀಸಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸಿಸ್ಸಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಟ್ಠಹುಂ।
ಸಬ್ಬೇ ಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏತೇ, ಜಾತಿಮನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ॥

“ಲಕ್ಖಣೇ ಇತಿಹಾಸೇ ಚ, ಸನಿಘಣ್ಡುಸಕೇಟುಭೇ।
ಪದಕಾ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಾ, ಸಧಮ್ಮೇ ಪಾರಮಿಂ ಗತಾ॥

“ಉಪ್ಪಾತೇಸು ನಿಮಿತ್ತೇಸು, ಲಕ್ಖಣೇಸು ಚ ಕೋವಿದಾ।
ಪಥಬ್ಯಾ ಭೂಮನ್ತಲಿಕ್ಖೇ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ॥

“ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ನಿಪಕಾ ಏತೇ, ಅಪ್ಪಾಹಾರಾ ಅಲೋಲುಪಾ।
ಲಾಭಾಲಾಭೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ಮಂ ಸದಾ॥

“ಝಾಯೀ ಝಾನರತಾ ಧೀರಾ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ।
ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಂ ಪತ್ಥಯನ್ತಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ಮಂ ಸದಾ॥

“ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಪೇತ್ತಿಕೇ ಗೋಚರೇ ರತಾ।
ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರಾ ಧೀರಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ಮಂ ಸದಾ॥

“ಸಂವುತಾ ಛಸು ದ್ವಾರೇಸು, ಅನೇಜಾ ರಕ್ಖಿತಿನ್ದ್ರಿಯಾ।
ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ಚ ತೇ ಧೀರಾ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಜ್ಜಾಯ, ಠಾನಚಙ್ಕಮನೇನ ಚ।
ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ ತೇ ರತ್ತಿಂ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ರಜ್ಜನೀಯೇ ನ ರಜ್ಜನ್ತಿ, ದುಸ್ಸನೀಯೇ ನ ದುಸ್ಸರೇ।
ಮೋಹನೀಯೇ ನ ಮುಯ್ಹನ್ತಿ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಇದ್ಧಿಂ ವೀಮಂಸಮಾನಾ ತೇ, ವತ್ತನ್ತಿ ನಿಚ್ಚಕಾಲಿಕಂ।
ಪಥವಿಂ ತೇ ಪಕಮ್ಪೇನ್ತಿ, ಸಾರಬ್ಭೇನ ದುರಾಸದಾ॥

“ಕೀಳಮಾನಾ ಚ ತೇ ಸಿಸ್ಸಾ, ಕೀಳನ್ತಿ ಝಾನಕೀಳಿತಂ॥
ಜಮ್ಬುತೋ ಫಲಮಾನೇನ್ತಿ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಅಞ್ಞೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಗೋಯಾನಂ, ಅಞ್ಞೇ ಪುಬ್ಬವಿದೇಹಕಂ।
ಅಞ್ಞೇ ಚ ಉತ್ತರಕುರುಂ, ಏಸನಾಯ ದುರಾಸದಾ॥

“ಪುರತೋ ಪೇಸೇನ್ತಿ ಖಾರಿಂ, ಪಚ್ಛತೋ ಚ ವಜನ್ತಿ ತೇ।
ಚತುವೀಸಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಛಾದಿತಂ ಹೋತಿ ಅಮ್ಬರಂ॥

“ಅಗ್ಗಿಪಾಕೀ ಅನಗ್ಗೀ ಚ, ದನ್ತೋದುಕ್ಖಲಿಕಾಪಿ ಚ।
ಅಸ್ಮೇನ ಕೋಟ್ಟಿತಾ ಕೇಚಿ, ಪವತ್ತಫಲಭೋಜನಾ॥

“ಉದಕೋರೋಹಣಾ ಕೇಚಿ, ಸಾಯಂ ಪಾತೋ ಸುಚೀರತಾ।
ತೋಯಾಭಿಸೇಚನಕರಾ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಪರೂಳ್ಹಕಚ್ಛನಖಲೋಮಾ, ಪಙ್ಕದನ್ತಾ ರಜಸ್ಸಿರಾ।
ಗನ್ಧಿತಾ ಸೀಲಗನ್ಧೇನ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಪಾತೋವ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ, ಜಟಿಲಾ ಉಗ್ಗತಾಪನಾ।
ಲಾಭಾಲಾಭಂ ಪಕಿತ್ತೇತ್ವಾ, ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಅಮ್ಬರೇ ತದಾ॥

“ಏತೇಸಂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಾನಂ, ಮಹಾಸದ್ದೋ ಪವತ್ತತಿ।
ಅಜಿನಚಮ್ಮಸದ್ದೇನ, ಮುದಿತಾ ಹೋನ್ತಿ ದೇವತಾ॥

“ದಿಸೋದಿಸಂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರಾ ಇಸೀ।
ಸಕೇ ಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧಾ, ತೇ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಯದಿಚ್ಛಕಂ॥

“ಪಥವೀಕಮ್ಪಕಾ ಏತೇ, ಸಬ್ಬೇವ ನಭಚಾರಿನೋ।
ಉಗ್ಗತೇಜಾ ದುಪ್ಪಸಹಾ, ಸಾಗರೋವ ಅಖೋಭಿಯಾ॥

“ಠಾನಚಙ್ಕಮಿನೋ ಕೇಚಿ, ಕೇಚಿ ನೇಸಜ್ಜಿಕಾ ಇಸೀ।
ಪವತ್ತಭೋಜನಾ ಕೇಚಿ, ಮಮ ಸಿಸ್ಸಾ ದುರಾಸದಾ॥

“ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿನೋ ಏತೇ, ಹಿತೇಸೀ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನಂ।
ಅನತ್ತುಕ್ಕಂಸಕಾ ಸಬ್ಬೇ, ನ ತೇ ವಮ್ಭೇನ್ತಿ ಕಸ್ಸಚಿ॥

“ಸೀಹರಾಜಾವಸಮ್ಭೀತಾ, ಗಜರಾಜಾವ ಥಾಮವಾ।
ದುರಾಸದಾ ಬ್ಯಗ್ಘಾರಿವ, ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ ಮಮನ್ತಿಕೇ॥

“ವಿಜ್ಜಾಧರಾ ದೇವತಾ ಚ, ನಾಗಗನ್ಧಬ್ಬರಕ್ಖಸಾ।
ಕುಮ್ಭಣ್ಡಾ ದಾನವಾ ಗರುಳಾ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ತೇ ಜಟಾಖಾರಿಭರಿತಾ, ಅಜಿನುತ್ತರವಾಸನಾ।

ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರಾ ಸಬ್ಬೇ, ಉಪಜೀವನ್ತಿ ತಂ ಸರಂ॥

“ಸದಾನುಟ್ಠವಿಕಾ ಏತೇ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಗಾರವಾ।
ಚತುಬ್ಬೀಸಸಹಸ್ಸಾನಂ, ಖಿಪಿತಸದ್ದೋ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಪಾದೇ ಪಾದಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಾ, ಅಪ್ಪಸದ್ದಾ ಸುಸಂವುತಾ।
ಉಪಸಙ್ಕಮ್ಮ ಸಬ್ಬೇವ, ಸಿರಸಾ ವನ್ದರೇ ಮಮಂ॥

“ತೇಹಿ ಸಿಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ, ಸನ್ತೇಹಿ ಚ ತಪಸ್ಸಿಭಿ।
ವಸಾಮಿ ಅಸ್ಸಮೇ ತತ್ಥ, ಝಾಯೀ ಝಾನರತೋ ಅಹಂ॥

“ಇಸೀನಂ ಸೀಲಗನ್ಧೇನ, ಪುಪ್ಫಗನ್ಧೇನ ಚೂಭಯಂ।
ಫಲೀನಂ ಫಲಗನ್ಧೇನ, ಗನ್ಧಿತೋ ಹೋತಿ ಅಸ್ಸಮೋ॥

“ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ನ ಜಾನಾಮಿ, ಅರತಿ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸಕೇ ಸಿಸ್ಸೇ ಓವದನ್ತೋ, ಭಿಯ್ಯೋ ಹಾಸಂ ಲಭಾಮಹಂ॥

“ಪುಪ್ಫಾನಂ ಪುಪ್ಫಮಾನಾನಂ, ಫಲಾನಞ್ಚ ವಿಪಚ್ಚತಂ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಾ ಪವಾಯನ್ತಿ, ಸೋಭಯನ್ತಾ ಮಮಸ್ಸಮಂ॥

“ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ, ಅತಾಪೀ ನಿಪಕೋ ಅಹಂ।
ಖಾರಿಭಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ವನಂ ಅಜ್ಝೋಗಹಿಂ ಅಹಂ॥

“ಉಪ್ಪಾತೇ ಸುಪಿನೇ ಚಾಪಿ, ಲಕ್ಖಣೇಸು ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ಪವತ್ತಮಾನಂ ಮನ್ತಪದಂ, ಧಾರಯಾಮಿ ಅಹಂ ತದಾ॥

“ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ವಿವೇಕಕಾಮೋ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಹಿಮವನ್ತಮುಪಾಗಮಿ॥

“ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ ಹಿಮವನ್ತಂ, ಅಗ್ಗೋ ಕಾರುಣಿಕೋ ಮುನಿ।
ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾನ, ನಿಸೀದಿ ಪುರಿಸುತ್ತಮೋ॥

“ತಮದ್ದಸಾಹಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಮನೋರಮಂ।
ಇನ್ದೀವರಂವ ಜಲಿತಂ, ಆದಿತ್ತಂವ ಹುತಾಸನಂ॥

“ಜಲನ್ತಂ ದೀಪರುಕ್ಖಂವ, ವಿಜ್ಜುತಂ ಗಗನೇ ಯಥಾ।
ಸುಫುಲ್ಲಂ ಸಾಲರಾಜಂವ, ಅದ್ದಸಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಅಯಂ ನಾಗೋ ಮಹಾವೀರೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಮುನಿ।
ಇಮಂ ದಸ್ಸನಮಾಗಮ್ಮ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾ ಪಮುಚ್ಚರೇ॥

“ದಿಸ್ವಾನಾಹಂ ದೇವದೇವಂ, ಲಕ್ಖಣಂ ಉಪಧಾರಯಿಂ।
ಬುದ್ಧೋ ನು ಖೋ ನ ವಾ ಬುದ್ಧೋ, ಹನ್ದ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಚಕ್ಖುಮಂ॥

“ಸಹಸ್ಸಾರಾನಿ ಚಕ್ಕಾನಿ, ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಚರಣುತ್ತಮೇ।
ಲಕ್ಖಣಾನಿಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾನ, ನಿಟ್ಠಂ ಗಚ್ಛೇ ತಥಾಗತೇ॥

“ಸಮ್ಮಜ್ಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾನಹಂ ತದಾ।
ಅಥ ಪುಪ್ಫೇ ಸಮಾನೇತ್ವಾ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಅಪೂಜಯಿಂ॥

“ಪೂಜಯಿತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಓಘತಿಣ್ಣಮನಾಸವಂ।
ಏಕಂಸಂ ಅಜಿನಂ ಕತ್ವಾ, ನಮಸ್ಸಿಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಯೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ವಿಹರತಿ ಅನಾಸವೋ।
ತಂ ಞಾಣಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣಾಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

“ಸಮುದ್ಧರಸಿಮಂ ಲೋಕಂ, ಸಯಮ್ಭೂ ಅಮಿತೋದಯ।
ತವ ದಸ್ಸನಮಾಗಮ್ಮ, ಕಙ್ಖಾಸೋತಂ ತರನ್ತಿ ತೇ॥

“ತುವಂ ಸತ್ಥಾ ಚ ಕೇತು ಚ, ಧಜೋ ಯೂಪೋ ಚ ಪಾಣಿನಂ।
ಪರಾಯಣೋ ಪತಿಟ್ಠಾ ಚ, ದೀಪೋ ಚ ದ್ವಿಪದುತ್ತಮೋ॥

“ಸಕ್ಕಾ ಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ, ಪಮೇತುಂ ಆಳ್ಹಕೇನ ವಾ।
ನ ತ್ವೇವ ತವ ಸಬ್ಬಞ್ಞು, ಞಾಣಂ ಸಕ್ಕಾ ಪಮೇತವೇ॥

“ಧಾರೇತುಂ ಪಥವಿಂ ಸಕ್ಕಾ, ಠಪೇತ್ವಾ ತುಲಮಣ್ಡಲೇ।
ನ ತ್ವೇವ ತವ ಸಬ್ಬಞ್ಞು, ಞಾಣಂ ಸಕ್ಕಾ ಧರೇತವೇ॥

“ಆಕಾಸೋ ಮಿನಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ರಜ್ಜುಯಾ ಅಙ್ಗುಲೇನ ವಾ।
ನ ತ್ವೇವ ತವ ಸಬ್ಬಞ್ಞು, ಞಾಣಂ ಸಕ್ಕಾ ಪಮೇತವೇ॥

“ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಉದಕಂ, ಪಥವಿಞ್ಚಾಖಿಲಞ್ಜಹೇ।
ಬುದ್ಧಞಾಣಂ ಉಪಾದಾಯ, ಉಪಮಾತೋ ನ ಯುಜ್ಜರೇ॥

“ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಚಿತ್ತಂ ಯೇಸಂ ಪವತ್ತತಿ।
ಅನ್ತೋಜಾಲೀಕತಾ ಏತೇ, ತವ ಞಾಣಮ್ಹಿ ಚಕ್ಖುಮ॥

“ಯೇನ ಞಾಣೇನ ಪತ್ತೋಸಿ, ಕೇವಲಂ ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ।
ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞು, ಮದ್ದಸೀ ಪರತಿತ್ಥಿಯೇ॥

“ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಥವಿತ್ವಾನ, ಸುರುಚಿ ನಾಮ ತಾಪಸೋ।

ಅಜಿನಂ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾನ, ಪಥವಿಯಂ ನಿಸೀದಿ ಸೋ॥

“ಚುಲ್ಲಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ , ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹೋ ಮಹಣ್ಣವೇ।
ಅಚ್ಚುಗ್ಗತೋ ತಾವದೇವ, ಗಿರಿರಾಜಾ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ತಾವ ಅಚ್ಚುಗ್ಗತೋ ನೇರು, ಆಯತೋ ವಿತ್ಥತೋ ಚ ಸೋ।
ಚುಣ್ಣಿತೋ ಅಣುಭೇದೇನ, ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಸೋ॥

“ಲಕ್ಖೇ ಠಪಿಯಮಾನಮ್ಹಿ, ಪರಿಕ್ಖಯಮಗಚ್ಛಥ।
ನ ತ್ವೇವ ತವ ಸಬ್ಬಞ್ಞು, ಞಾಣಂ ಸಕ್ಕಾ ಪಮೇತವೇ॥

“ಸುಖುಮಚ್ಛಿಕೇನ ಜಾಲೇನ, ಉದಕಂ ಯೋ ಪರಿಕ್ಖಿಪೇ।
ಯೇ ಕೇಚಿ ಉದಕೇ ಪಾಣಾ, ಅನ್ತೋಜಾಲೀಕತಾ ಸಿಯುಂ॥

“ತಥೇವ ಹಿ ಮಹಾವೀರ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಪುಥುತಿತ್ಥಿಯಾ।
ದಿಟ್ಠಿಗಹನಪಕ್ಖನ್ದಾ, ಪರಾಮಾಸೇನ ಮೋಹಿತಾ॥

“ತವ ಸುದ್ಧೇನ ಞಾಣೇನ, ಅನಾವರಣದಸ್ಸಿನಾ।
ಅನ್ತೋಜಾಲೀಕತಾ ಏತೇ, ಞಾಣಂ ತೇ ನಾತಿವತ್ತರೇ॥

“ಭಗವಾ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ, ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಮಹಾಯಸೋ।
ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ, ದಿಸಂ ಓಲೋಕಯೀ ಜಿನೋ॥

“ಅನೋಮದಸ್ಸಿಮುನಿನೋ, ನಿಸಭೋ ನಾಮ ಸಾವಕೋ।
ಪರಿವುತೋ ಸತಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಸನ್ತಚಿತ್ತೇಹಿ ತಾದಿಭಿ॥

“ಖೀಣಾಸವೇಹಿ ಸುದ್ಧೇಹಿ, ಛಳಭಿಞ್ಞೇಹಿ ಝಾಯಿಭಿ।
ಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ ಬುದ್ಧಸ್ಸ, ಉಪೇಸಿ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಠಿತಾ ತತ್ಥ, ಪದಕ್ಖಿಣಮಕಂಸು ತೇ।
ನಮಸ್ಸನ್ತಾ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ, ಓತರುಂ ಬುದ್ಧಸನ್ತಿಕೇ॥

“ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೀ ಜಿನೋ॥

“ವರುಣೋ ನಾಮುಪಟ್ಠಾಕೋ, ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ।
ಏಕಂಸಂ ಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ, ಅಪುಚ್ಛಿ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಕೋ ನು ಖೋ ಭಗವಾ ಹೇತು, ಸಿತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ।
ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ ಅಹೇತೂಹಿ, ಸಿತಂ ಪಾತುಕರೋನ್ತಿ ತೇ॥

“ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ಭಿಕ್ಖುಮಜ್ಝೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಂ ಗಾಥಂ ಅಭಾಸಥ॥

“ಯೋ ಮಂ ಪುಪ್ಫೇನ ಪೂಜೇಸಿ, ಞಾಣಞ್ಚಾಪಿ ಅನುತ್ಥವಿ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣೋಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

“ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಗಿರಮಞ್ಞಾಯ, ಸಬ್ಬೇ ದೇವಾ ಸಮಾಗತಾ।
ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾ ತೇ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಮುಪಸಙ್ಕಮುಂ॥

“ದಸಸು ಲೋಕಧಾತೂಸು, ದೇವಕಾಯಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸೋತುಕಾಮಾ ತೇ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಮುಪಸಙ್ಕಮುಂ॥

“ಹತ್ಥೀ ಅಸ್ಸಾ ರಥಾ ಪತ್ತೀ, ಸೇನಾ ಚ ಚತುರಙ್ಗಿನೀ।
ಪರಿವಾರೇಸ್ಸನ್ತಿಮಂ ನಿಚ್ಚಂ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಸಟ್ಠಿತೂರಿಯಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಭೇರಿಯೋ ಸಮಲಙ್ಕತಾ।
ಉಪಟ್ಠಿಸ್ಸನ್ತಿಮಂ ನಿಚ್ಚಂ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಸೋಳಸಿತ್ಥಿಸಹಸ್ಸಾನಿ, ನಾರಿಯೋ ಸಮಲಙ್ಕತಾ।
ವಿಚಿತ್ತವತ್ಥಾಭರಣಾ, ಆಮುತ್ತಮಣಿಕುಣ್ಡಲಾ॥

“ಅಳಾರಪಮ್ಹಾ ಹಸುಲಾ, ಸುಸಞ್ಞಾ ತನುಮಜ್ಝಿಮಾ।
ಪರಿವಾರೇಸ್ಸನ್ತಿಮಂ ನಿಚ್ಚಂ, ಬುದ್ಧಪೂಜಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ದೇವಲೋಕೇ ರಮಿಸ್ಸತಿ।
ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ, ರಾಜಾ ರಟ್ಠೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸಹಸ್ಸಕ್ಖತ್ತುಂ ದೇವಿನ್ದೋ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಪದೇಸರಜ್ಜಂ ವಿಪುಲಂ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಂ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಸಾರಿಯಾ ನಾಮ, ಧಾರಯಿಸ್ಸತಿ ಕುಚ್ಛಿನಾ॥

“ಮಾತುಯಾ ನಾಮಗೋತ್ತೇನ, ಪಞ್ಞಾಯಿಸ್ಸತಿಯಂ ನರೋ।
ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ ನಾಮೇನ, ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಅಸೀತಿಕೋಟೀ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸತಿಕಿಞ್ಚನೋ।
ಗವೇಸನ್ತೋ ಸನ್ತಿಪದಂ, ಚರಿಸ್ಸತಿ ಮಹಿಂ ಇಮಂ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।

ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ಸಾರಿಪುತ್ತೋತಿ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ॥

“ಅಯಂ ಭಾಗೀರಥೀ ಗಙ್ಗಾ, ಹಿಮವನ್ತಾ ಪಭಾವಿತಾ।
ಮಹಾಸಮುದ್ದಮಪ್ಪೇತಿ, ತಪ್ಪಯನ್ತೀ ಮಹೋದಧಿಂ॥

“ತಥೇವಾಯಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಸಕೇ ತೀಸು ವಿಸಾರದೋ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ತಪ್ಪಯಿಸ್ಸತಿ ಪಾಣಿನೇ॥

“ಹಿಮವನ್ತಮುಪಾದಾಯ , ಸಾಗರಞ್ಚ ಮಹೋದಧಿಂ।
ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಯಂ ಪುಲಿನಂ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಂ॥

“ತಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಅಸೇಸೇನ, ಸಙ್ಖಾತುಂ ಗಣನಾ ಯಥಾ।
ನ ತ್ವೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಲಕ್ಖೇ ಠಪಿಯಮಾನಮ್ಹಿ, ಖೀಯೇ ಗಙ್ಗಾಯ ವಾಲುಕಾ।
ನ ತ್ವೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಊಮಿಯೋ, ಗಣನಾತೋ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ।
ತಥೇವ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೋ ನ ಹೇಸ್ಸತಿ॥

“ಆರಾಧಯಿತ್ವಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಗೋತಮಂ ಸಕ್ಯಪುಙ್ಗವಂ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಅಗ್ಗಸಾವಕೋ॥

“ಪವತ್ತಿತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತೇನ ತಾದಿನಾ।
ಅನುವತ್ತೇಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಮಾ, ವಸ್ಸೇನ್ತೋ ಧಮ್ಮವುಟ್ಠಿಯೋ॥

“ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುಙ್ಗವೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸ್ಸತಿ॥

“ಅಹೋ ಮೇ ಸುಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ।
ಯಸ್ಸಾಹಂ ಕಾರಂ ಕತ್ವಾನ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಫಲಂ ದಸ್ಸೇತಿ ಮೇ ಇಧ।
ಸುಮುತ್ತೋ ಸರವೇಗೋವ, ಕಿಲೇಸೇ ಝಾಪಯಿಂ ಅಹಂ॥

“ಅಸಙ್ಖತಂ ಗವೇಸನ್ತೋ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಚಲಂ ಪದಂ।
ವಿಚಿನಂ ತಿತ್ಥಿಯೇ ಸಬ್ಬೇ, ಏಸಾಹಂ ಸಂಸರಿಂ ಭವೇ॥

“ಯಥಾಪಿ ಬ್ಯಾಧಿತೋ ಪೋಸೋ, ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯ ಓಸಧಂ।
ವಿಚಿನೇಯ್ಯ ವನಂ ಸಬ್ಬಂ, ಬ್ಯಾಧಿತೋ ಪರಿಮುತ್ತಿಯಾ॥

“ಅಸಙ್ಖತಂ ಗವೇಸನ್ತೋ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಮತಂ ಪದಂ।
ಅಬ್ಭೋಕಿಣ್ಣಂ ಪಞ್ಚಸತಂ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಇಸಿಪಬ್ಬಜಂ॥

“ಜಟಾಭಾರೇನ ಭರಿತೋ, ಅಜಿನುತ್ತರನಿವಾಸನೋ।
ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಅಗಚ್ಛಿಹಂ॥

“ನತ್ಥಿ ಬಾಹಿರಕೇ ಸುದ್ಧಿ, ಠಪೇತ್ವಾ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಯೇ ಕೇಚಿ ಬುದ್ಧಿಮಾ ಸತ್ತಾ, ಸುಜ್ಝನ್ತಿ ಜಿನಸಾಸನೇ॥

“ಅತ್ತಕಾರಮಯಂ ಏತಂ, ನಯಿದಂ ಇತಿಹೀತಿಹಂ।
ಅಸಙ್ಖತಂ ಗವೇಸನ್ತೋ, ಕುತಿತ್ಥೇ ಸಞ್ಚರಿಂ ಅಹಂ॥

“ಯಥಾ ಸಾರತ್ಥಿಕೋ ಪೋಸೋ, ಕದಲಿಂ ಛೇತ್ವಾನ ಫಾಲಯೇ।
ನ ತತ್ಥ ಸಾರಂ ವಿನ್ದೇಯ್ಯ, ಸಾರೇನ ರಿತ್ತಕೋ ಹಿ ಸೋ॥

“ತಥೇವ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಲೋಕೇ, ನಾನಾದಿಟ್ಠೀ ಬಹುಜ್ಜನಾ॥
ಅಸಙ್ಖತೇನ ರಿತ್ತಾಸೇ, ಸಾರೇನ ಕದಲೀ ಯಥಾ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಭವಸಮ್ಪತ್ತೇ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಅಹೋಸಹಂ।
ಮಹಾಭೋಗಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾನ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ॥

“ಅಜ್ಝಾಯಕೋ ಮನ್ತಧರೋ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನ ಪಾರಗೂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಞ್ಚಯೋ ನಾಮ, ತಸ್ಸ ಮೂಲೇ ವಸಾಮಹಂ॥

“ಸಾವಕೋ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ಅಸ್ಸಜಿ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ದುರಾಸದೋ ಉಗ್ಗತೇಜೋ, ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೀ ತದಾ॥

“ತಮದ್ದಸಾಸಿಂ ಸಪ್ಪಞ್ಞಂ, ಮುನಿಂ ಮೋನೇ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಸನ್ತಚಿತ್ತಂ ಮಹಾನಾಗಂ, ಸುಫುಲ್ಲಂ ಪದುಮಂ ಯಥಾ॥

“ದಿಸ್ವಾ ಮೇ ಚಿತ್ತಮುಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಸುದನ್ತಂ ಸುದ್ಧಮಾನಸಂ।
ಉಸಭಂ ಪವರಂ ವೀರಂ, ಅರಹಾಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪಾಸಾದಿಕೋ ಇರಿಯತಿ, ಅಭಿರೂಪೋ ಸುಸಂವುತೋ।
ಉತ್ತಮೇ ದಮಥೇ ದನ್ತೋ, ಅಮತದಸ್ಸೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಯಂನೂನಾಹಂ ಉತ್ತಮತ್ಥಂ, ಪುಚ್ಛೇಯ್ಯಂ ತುಟ್ಠಮಾನಸಂ।

ಸೋ ಮೇ ಪುಟ್ಠೋ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ಪಟಿಪುಚ್ಛಾಮಹಂ ತದಾ॥

“ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ, ಪಚ್ಛತೋ ಅಗಮಾಸಹಂ।
ಓಕಾಸಂ ಪಟಿಮಾನೇನ್ತೋ, ಪುಚ್ಛಿತುಂ ಅಮತಂ ಪದಂ॥

“ವೀಥಿನ್ತರೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ, ಉಪಗನ್ತ್ವಾನ ಪುಚ್ಛಹಂ।
ಕಥಂ ಗೋತ್ತೋಸಿ ತ್ವಂ ವೀರ, ಕಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸೋಸಿ ಮಾರಿಸ॥

“ಸೋ ಮೇ ಪುಟ್ಠೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಅಸಮ್ಭೀತೋವ ಕೇಸರೀ।
ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ, ತಸ್ಸ ಸಿಸ್ಸೋಮ್ಹಿ ಆವುಸೋ॥

“ಕೀದಿಸಂ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ಅನುಜಾತೋ ಮಹಾಯಸೋ।
ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಧಮ್ಮಂ, ಸಾಧು ಮೇ ಕಥಯಸ್ಸು ಭೋ॥

“ಸೋ ಮೇ ಪುಟ್ಠೋ ಕಥೀ ಸಬ್ಬಂ, ಗಮ್ಭೀರಂ ನಿಪುಣಂ ಪದಂ।
ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಸ್ಸ ಹನ್ತಾರಂ, ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾಪನೂದನಂ॥

“ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೇತುಪ್ಪಭವಾ, ತೇಸಂ ಹೇತುಂ ತಥಾಗತೋ ಆಹ।
ತೇಸಞ್ಚ ಯೋ ನಿರೋಧೋ, ಏವಂವಾದೀ ಮಹಾಸಮಣೋ॥

“ಸೋಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇ ಪಞ್ಹೇ, ಪಠಮಂ ಫಲಮಜ್ಝಗಂ।
ವಿರಜೋ ವಿಮಲೋ ಆಸಿಂ, ಸುತ್ವಾನ ಜಿನಸಾಸನಂ॥

“ಸುತ್ವಾನ ಮುನಿನೋ ವಾಕ್ಯಂ, ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಮುತ್ತಮಂ।
ಪರಿಯೋಗಾಳ್ಹಸದ್ಧಮ್ಮೋ, ಇಮಂ ಗಾಥಮಭಾಸಹಂ॥

“ಏಸೇವ ಧಮ್ಮೋ ಯದಿ ತಾವದೇವ, ಪಚ್ಚಬ್ಯಥ ಪದಮಸೋಕಂ।
ಅದಿಟ್ಠಂ ಅಬ್ಭತೀತಂ, ಬಹುಕೇಹಿ ಕಪ್ಪನಹುತೇಹಿ॥

“ಯ್ವಾಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಗವೇಸನ್ತೋ, ಕುತಿತ್ಥೇ ಸಞ್ಚರಿಂ ಅಹಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕಾಲೋ ಮೇ ನಪ್ಪಮಜ್ಜಿತುಂ॥

“ತೋಸಿತೋಹಂ ಅಸ್ಸಜಿನಾ, ಪತ್ವಾನ ಅಚಲಂ ಪದಂ।
ಸಹಾಯಕಂ ಗವೇಸನ್ತೋ, ಅಸ್ಸಮಂ ಅಗಮಾಸಹಂ॥

“ದೂರತೋವ ಮಮಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಹಾಯೋ ಮೇ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ಇರಿಯಾಪಥಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿ॥

“ಪಸನ್ನಮುಖನೇತ್ತೋಸಿ, ಮುನಿಭಾವೋವ ದಿಸ್ಸತಿ।
ಅಮತಾಧಿಗತೋ ಕಚ್ಚಿ, ನಿಬ್ಬಾನಮಚ್ಚುತಂ ಪದಂ॥

“ಸುಭಾನುರೂಪೋ ಆಯಾಸಿ, ಅನೇಞ್ಜಕಾರಿತೋ ವಿಯ।
ದನ್ತೋವ ದನ್ತದಮಥೋ, ಉಪಸನ್ತೋಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ॥

“ಅಮತಂ ಮಯಾಧಿಗತಂ, ಸೋಕಸಲ್ಲಾಪನೂದನಂ।
ತ್ವಮ್ಪಿ ತಂ ಅಧಿಗಚ್ಛೇಸಿ, ಗಚ್ಛಾಮ ಬುದ್ಧಸನ್ತಿಕಂ॥

“ಸಾಧೂತಿ ಸೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ, ಸಹಾಯೋ ಮೇ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ಹತ್ಥೇನ ಹತ್ಥಂ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ, ಉಪಗಮ್ಮ ತವನ್ತಿಕಂ॥

“ಉಭೋಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತ ತವನ್ತಿಕೇ।
ತವ ಸಾಸನಮಾಗಮ್ಮ, ವಿಹರಾಮ ಅನಾಸವಾ॥

“ಕೋಲಿತೋ ಇದ್ಧಿಯಾ ಸೇಟ್ಠೋ, ಅಹಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಗೋ।
ಉಭೋವ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ, ಸಾಸನಂ ಸೋಭಯಾಮಸೇ॥

“ಅಪರಿಯೋಸಿತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಕುತಿತ್ಥೇ ಸಞ್ಚರಿಂ ಅಹಂ।
ತವ ದಸ್ಸನಮಾಗಮ್ಮ, ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪೂರಿತೋ ಮಮ॥

“ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ಸಮಯೇ ದುಮಾ।
ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಾ ಸಮ್ಪವನ್ತಿ, ತೋಸೇನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನಂ॥

“ತಥೇವಾಹಂ ಮಹಾವೀರ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತ ಮಹಾಯಸ।
ಸಾಸನೇ ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ಸಮಯೇಸಾಮಿ ಪುಪ್ಫಿತುಂ॥

“ವಿಮುತ್ತಿಪುಪ್ಫಂ ಏಸನ್ತೋ, ಭವಸಂಸಾರಮೋಚನಂ।
ವಿಮುತ್ತಿಪುಪ್ಫಲಾಭೇನ, ತೋಸೇಮಿ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನಂ॥

“ಯಾವತಾ ಬುದ್ಧಖೇತ್ತಮ್ಹಿ, ಠಪೇತ್ವಾನ ಮಹಾಮುನಿಂ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಸದಿಸೋ ನತ್ಥಿ, ತವ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಮ॥

“ಸುವಿನೀತಾ ಚ ತೇ ಸಿಸ್ಸಾ, ಪರಿಸಾ ಚಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ।
ಉತ್ತಮೇ ದಮಥೇ ದನ್ತಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಝಾಯೀ ಝಾನರತಾ ಧೀರಾ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಾ ಸಮಾಹಿತಾ।
ಮುನೀ ಮೋನೇಯ್ಯಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ನಿಪಕಾ ಧೀರಾ, ಅಪ್ಪಾಹಾರಾ ಅಲೋಲುಪಾ।
ಲಾಭಾಲಾಭೇನ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಧುತರತಾ, ಝಾಯಿನೋ ಲೂಖಚೀವರಾ।

ವಿವೇಕಾಭಿರತಾ ಧೀರಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಪಟಿಪನ್ನಾ ಫಲಟ್ಠಾ ಚ, ಸೇಖಾ ಫಲಸಮಙ್ಗಿನೋ।
ಆಸೀಸಕಾ ಉತ್ತಮತ್ಥಂ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಸೋತಾಪನ್ನಾ ಚ ವಿಮಲಾ, ಸಕದಾಗಾಮಿನೋ ಚ ಯೇ।
ಅನಾಗಾಮೀ ಚ ಅರಹಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಸತಿಪಟ್ಠಾನಕುಸಲಾ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಭಾವನಾರತಾ।
ಸಾವಕಾ ತೇ ಬಹೂ ಸಬ್ಬೇ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಕುಸಲಾ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾರತಾ।
ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನುಯುತ್ತಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ತೇವಿಜ್ಜಾ ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಚ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತಾ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಪತ್ತಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ಏದಿಸಾ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ತವ ಸಿಸ್ಸಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತಾ।
ದುರಾಸದಾ ಉಗ್ಗತೇಜಾ, ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ತಂ ಸದಾ॥

“ತೇಹಿ ಸಿಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತೋ, ಸಞ್ಞತೇಹಿ ತಪಸ್ಸಿಭಿ।
ಮಿಗರಾಜಾವಸಮ್ಭೀತೋ, ಉಳುರಾಜಾವ ಸೋಭಸಿ॥

“ಪಥವಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ರುಹನ್ತಿ ಧರಣೀರುಹಾ।
ವೇಪುಲ್ಲತಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಫಲಞ್ಚ ದಸ್ಸಯನ್ತಿ ತೇ॥

“ಪಥವೀಸದಿಸೋ ತ್ವಂಸಿ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತ ಮಹಾಯಸ।
ಸಾಸನೇ ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ಲಭನ್ತಿ ಅಮತಂ ಫಲಂ॥

“ಸಿನ್ಧು ಸರಸ್ಸತೀ ಚೇವ, ನನ್ದಿಯೋ ಚನ್ದಭಾಗಿಕಾ।
ಗಙ್ಗಾ ಚ ಯಮುನಾ ಚೇವ, ಸರಭೂ ಚ ಅಥೋ ಮಹೀ॥

“ಏತಾಸಂ ಸನ್ದಮಾನಾನಂ, ಸಾಗರೋವ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ।
ಜಹನ್ತಿ ಪುರಿಮಂ ನಾಮಂ, ಸಾಗರೋತೇವ ಞಾಯತಿ॥

“ತಥೇವಿಮೇ ಚತುಬ್ಬಣ್ಣಾ, ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ತವನ್ತಿಕೇ।
ಜಹನ್ತಿ ಪುರಿಮಂ ನಾಮಂ, ಬುದ್ಧಪುತ್ತಾತಿ ಞಾಯರೇ॥

“ಯಥಾಪಿ ಚನ್ದೋ ವಿಮಲೋ, ಗಚ್ಛಂ ಆಕಾಸಧಾತುಯಾ।
ಸಬ್ಬೇ ತಾರಗಣೇ ಲೋಕೇ, ಆಭಾಯ ಅತಿರೋಚತಿ॥

“ತಥೇವ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ಪರಿವುತೋ ದೇವಮಾನುಸೇ।
ಏತೇ ಸಬ್ಬೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಜಲಸಿ ಸಬ್ಬದಾ ತುವಂ॥

“ಗಮ್ಭೀರೇ ಉಟ್ಠಿತಾ ಊಮೀ, ನ ವೇಲಮತಿವತ್ತರೇ।
ಸಬ್ಬಾ ವೇಲಂವ ಫುಸನ್ತಿ, ಸಞ್ಚುಣ್ಣಾ ವಿಕಿರನ್ತಿ ತಾ॥

“ತಥೇವ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಲೋಕೇ, ನಾನಾದಿಟ್ಠೀ ಬಹುಜ್ಜನಾ।
ಧಮ್ಮಂ ವಾದಿತುಕಾಮಾ ತೇ, ನಾತಿವತ್ತನ್ತಿ ತಂ ಮುನಿಂ॥

“ಸಚೇ ಚ ತಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಪಟಿವಾದೇಹಿ ಚಕ್ಖುಮ।
ತವನ್ತಿಕಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ, ಸಞ್ಚುಣ್ಣಾವ ಭವನ್ತಿ ತೇ॥

“ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ ಜಾತಾ, ಕುಮುದಾ ಮನ್ದಾಲಕಾ ಬಹೂ।
ಉಪಲಿಮ್ಪನ್ತಿ ತೋಯೇನ, ಕದ್ದಮಕಲಲೇನ ಚ॥

“ತಥೇವ ಬಹುಕಾ ಸತ್ತಾ, ಲೋಕೇ ಜಾತಾ ವಿರೂಹರೇ।
ಅಟ್ಟಿತಾ ರಾಗದೋಸೇನ, ಕದ್ದಮೇ ಕುಮುದಂ ಯಥಾ॥

“ಯಥಾಪಿ ಪದುಮಂ ಜಲಜಂ, ಜಲಮಜ್ಝೇ ವಿರೂಹತಿ।
ನ ಸೋ ಲಿಮ್ಪತಿ ತೋಯೇನ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಹಿ ಕೇಸರೀ॥

“ತಥೇವ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ಲೋಕೇ ಜಾತೋ ಮಹಾಮುನಿ।
ನೋಪಲಿಮ್ಪಸಿ ಲೋಕೇನ, ತೋಯೇನ ಪದುಮಂ ಯಥಾ॥

“ಯಥಾಪಿ ರಮ್ಮಕೇ ಮಾಸೇ, ಬಹೂ ಪುಪ್ಫನ್ತಿ ವಾರಿಜಾ।
ನಾತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ತಂ ಮಾಸಂ, ಸಮಯೋ ಪುಪ್ಫನಾಯ ಸೋ॥

“ತಥೇವ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ಪುಪ್ಫಿತೋ ತೇ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ।
ಸಾಸನಂ ನಾತಿವತ್ತನ್ತಿ, ಪದುಮಂ ವಾರಿಜಂ ಯಥಾ॥

“ಸುಪುಪ್ಫಿತೋ ಸಾಲರಾಜಾ, ದಿಬ್ಬಗನ್ಧಂ ಪವಾಯತಿ।
ಅಞ್ಞಸಾಲೇಹಿ ಪರಿವುತೋ, ಸಾಲರಾಜಾವ ಸೋಭತಿ॥

“ತಥೇವ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ಬುದ್ಧಞಾಣೇನ ಪುಪ್ಫಿತೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ, ಸಾಲರಾಜಾವ ಸೋಭಸಿ॥

“ಯಥಾಪಿ ಸೇಲೋ ಹಿಮವಾ, ಓಸಧೋ ಸಬ್ಬಪಾಣಿನಂ।
ನಾಗಾನಂ ಅಸುರಾನಞ್ಚ, ದೇವತಾನಞ್ಚ ಆಲಯೋ॥

“ತಥೇವ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ಓಸಧೋ ವಿಯ ಪಾಣಿನಂ।

ತೇವಿಜ್ಜಾ ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಚ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತಾ॥

“ಅನುಸಿಟ್ಠಾ ಮಹಾವೀರ, ತಯಾ ಕಾರುಣಿಕೇನ ತೇ।
ರಮನ್ತಿ ಧಮ್ಮರತಿಯಾ, ವಸನ್ತಿ ತವ ಸಾಸನೇ॥

“ಮಿಗರಾಜಾ ಯಥಾ ಸೀಹೋ, ಅಭಿನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಆಸಯಾ।
ಚತುದ್ದಿಸಾನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ, ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಭಿನಾದತಿ॥

“ಸಬ್ಬೇ ಮಿಗಾ ಉತ್ತಸನ್ತಿ, ಮಿಗರಾಜಸ್ಸ ಗಜ್ಜತೋ।
ತಥಾ ಹಿ ಜಾತಿಮಾ ಏಸೋ, ಪಸೂ ತಾಸೇತಿ ಸಬ್ಬದಾ॥

“ಗಜ್ಜತೋ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ವಸುಧಾ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪತಿ।
ಬೋಧನೇಯ್ಯಾವಬುಜ್ಝನ್ತಿ, ತಸನ್ತಿ ಮಾರಕಾಯಿಕಾ॥

“ತಸನ್ತಿ ತಿತ್ಥಿಯಾ ಸಬ್ಬೇ, ನದತೋ ತೇ ಮಹಾಮುನಿ।
ಕಾಕಾ ಸೇನಾವ ವಿಬ್ಭನ್ತಾ, ಮಿಗರಞ್ಞಾ ಯಥಾ ಮಿಗಾ॥

“ಯೇ ಕೇಚಿ ಗಣಿನೋ ಲೋಕೇ, ಸತ್ಥಾರೋತಿ ಪವುಚ್ಚರೇ।
ಪರಮ್ಪರಾಗತಂ ಧಮ್ಮಂ, ದೇಸೇನ್ತಿ ಪರಿಸಾಯ ತೇ॥

“ನ ಹೇವಂ ತ್ವಂ ಮಹಾವೀರ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ ಪಾಣಿನಂ।
ಸಾಮಂ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ, ಕೇವಲಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಂ॥

“ಆಸಯಾನುಸಯಂ ಞತ್ವಾ; ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಬಲಾಬಲಂ।
ಭಬ್ಬಾಭಬ್ಬೇ ವಿದಿತ್ವಾನ, ಮಹಾಮೇಘೋವ ಗಜ್ಜಸಿ॥

“ಚಕ್ಕವಾಳಪರಿಯನ್ತಾ, ನಿಸಿನ್ನಾ ಪರಿಸಾ ಭವೇ।
ನಾನಾದಿಟ್ಠೀ ವಿಚಿನನ್ತಂ, ವಿಮತಿಚ್ಛೇದನಾಯ ತಂ॥

“ಸಬ್ಬೇಸಂ ಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ, ಓಪಮ್ಮಕುಸಲೋ ಮುನಿ।
ಏಕಂ ಪಞ್ಹಂ ಕಥೇನ್ತೋವ, ವಿಮತಿಂ ಛಿನ್ದಸಿ ಪಾಣಿನಂ॥

“ಉಪತಿಸ್ಸಸದಿಸೇಹೇವ, ವಸುಧಾ ಪೂರಿತಾ ಭವೇ।
ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ಪಞ್ಜಲಿಕಾ, ಕಿತ್ತಯುಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ॥

“ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತೇ ಕಿತ್ತಯನ್ತಾ, ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಕಿತ್ತಯುಂ।
ಪರಿಮೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೇಯ್ಯುಂ, ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ತಥಾಗತೋ॥

“ಯಥಾ ಸಕೇನ ಥಾಮೇನ, ಕಿತ್ತಿತೋ ಹಿ ಮಯಾ ಜಿನೋ।
ಕಪ್ಪಕೋಟೀಪಿ ಕಿತ್ತೇನ್ತಾ, ಏವಮೇವ ಪಕಿತ್ತಯುಂ॥

“ಸಚೇ ಹಿ ಕೋಚಿ ದೇವೋ ವಾ, ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ।
ಪಮೇತುಂ ಪರಿಕಪ್ಪೇಯ್ಯ, ವಿಘಾತಂವ ಲಭೇಯ್ಯ ಸೋ॥

“ಸಾಸನೇ ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಯ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತ ಮಹಾಯಸ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಮಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ತಿತ್ಥಿಯೇ ಸಮ್ಪಮದ್ದಾಮಿ, ವತ್ತೇಮಿ ಜಿನಸಾಸನಂ।
ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಅಜ್ಜ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಫಲಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ಮೇ ಇಧ।
ಸುಖಿತ್ತೋ ಸರವೇಗೋವ, ಕಿಲೇಸೇ ಝಾಪಯೀ ಮಮ॥

“ಯೋ ಕೋಚಿ ಮನುಜೋ ಭಾರಂ, ಧಾರೇಯ್ಯ ಮತ್ಥಕೇ ಸದಾ।
ಭಾರೇನ ದುಕ್ಖಿತೋ ಅಸ್ಸ, ಭಾರೇಹಿ ಭರಿತೋ ತಥಾ॥

“ಡಯ್ಹಮಾನೋ ತೀಹಗ್ಗೀಹಿ, ಭವೇಸು ಸಂಸರಿಂ ಅಹಂ।
ಭರಿತೋ ಭವಭಾರೇನ, ಗಿರಿಂ ಉಚ್ಚಾರಿತೋ ಯಥಾ॥

“ಓರೋಪಿತೋ ಚ ಮೇ ಭಾರೋ, ಭವಾ ಉಗ್ಘಾಟಿತಾ ಮಯಾ।
ಕರಣೀಯಂ ಕತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ॥

“ಯಾವತಾ ಬುದ್ಧಖೇತ್ತಮ್ಹಿ, ಠಪೇತ್ವಾ ಸಕ್ಯಪುಙ್ಗವಂ।
ಅಹಂ ಅಗ್ಗೋಮ್ಹಿ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸುಕುಸಲೋ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ।
ಇಚ್ಛಮಾನೋ ಚಹಂ ಅಜ್ಜ, ಸಹಸ್ಸಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನೇ॥

“ಅನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸ್ಸ, ವಸೀಭೂತೋ ಮಹಾಮುನಿ।
ಕಥೇಸಿ ಸಾಸನಂ ಮಯ್ಹಂ, ನಿರೋಧೋ ಸಯನಂ ಮಮ॥

“ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖು ವಿಸುದ್ಧಂ ಮೇ, ಸಮಾಧಿಕುಸಲೋ ಅಹಂ।
ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಾನುಯುತ್ತೋ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಭಾವನಾರತೋ॥

“ಸಾವಕೇನ ಹಿ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬಮೇವ ಕತಂ ಮಯಾ।
ಲೋಕನಾಥಂ ಠಪೇತ್ವಾನ, ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಕುಸಲೋ, ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಾನ ಖಿಪ್ಪಪಟಿಲಾಭೀ।
ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಭಾವನಾರತೋ, ಸಾವಕಗುಣಪಾರಮಿಗತೋಸ್ಮಿ॥

“ಸಾವಕಗುಣೇನಪಿ ಫುಸ್ಸೇನ, ಬುದ್ಧಿಯಾ ಪರಿಸುತ್ತಮಭಾರವಾ।

ಯಂ ಸದ್ಧಾಸಙ್ಗಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ, ಸದಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು॥

“ಉದ್ಧತವಿಸೋವ ಸಪ್ಪೋ, ಛಿನ್ನವಿಸಾಣೋವ ಉಸಭೋ।
ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮಾನದಪ್ಪೋವ, ಉಪೇಮಿ ಗರುಗಾರವೇನ ಗಣಂ॥

“ಯದಿ ರೂಪಿನೀ ಭವೇಯ್ಯ, ಪಞ್ಞಾ ಮೇ ವಸುಮತೀಪಿ ನ ಸಮೇಯ್ಯ।
ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಫಲಮೇತಂ ಞಾಣಥವನಾಯ॥

“ಪವತ್ತಿತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ, ಸಕ್ಯಪುತ್ತೇನ ತಾದಿನಾ।
ಅನುವತ್ತೇಮಹಂ ಸಮ್ಮಾ, ಞಾಣಥವನಾಯಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಮಾ ಮೇ ಕದಾಚಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ।
ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಅನಾಚಾರೋ, ಸಮೇತೋ ಅಹು ಕತ್ಥಚಿ॥

“ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಚೇತೋಸಮಥಾನುಯುತ್ತೋ, ಅಪಿ ಮುದ್ಧನಿ ತಿಟ್ಠತು॥

“ತಂ ವೋ ವದಾಮಿ ಭದ್ದನ್ತೇ, ತಾವನ್ತೇತ್ಥ ಸಮಾಗತಾ।
ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ಹೋಥ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ಝಾಯೀ ಝಾನರತಾ ಸದಾ॥

“ಯಮಹಂ ಪಠಮಂ ದಿಸ್ವಾ, ವಿರಜೋ ವಿಮಲೋ ಅಹುಂ।
ಸೋ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಧೀರೋ, ಅಸ್ಸಜಿ ನಾಮ ಸಾವಕೋ॥

“ತಸ್ಸಾಹಂ ವಾಹಸಾ ಅಜ್ಜ, ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತೀ ಅಹುಂ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾರಮಿಂ ಪತ್ವಾ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಯೋ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ ಆಸಿ, ಅಸ್ಸಜಿ ನಾಮ ಸಾವಕೋ।
ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ವಸತಿ, ಉಸ್ಸೀಸಮ್ಹಿ ಕರೋಮಹಂ॥

“ಮಮ ಕಮ್ಮಂ ಸರಿತ್ವಾನ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುಙ್ಗವೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ...ಪೇ॰... ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಪರಭಾಗೇ ಪನ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಾವಕೇ ತೇನ ತೇನ ಗುಣವಿಸೇಸೇನ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇನ್ತೋ – “ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಾನಂ ಯದಿದಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೮-೧೮೯) ಥೇರಂ ಮಹಾಪಞ್ಞಭಾವೇನ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ಏವಂ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ವಾ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಟ್ಠಾನೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸತ್ತಹಿತಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಅತ್ತನೋ ಚರಿಯವಿಭಾವನಮುಖೇನ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ –

೯೮೧“ಯಥಾಚಾರೀ ಯಥಾಸತೋ ಸತೀಮಾ, ಯತಸಙ್ಕಪ್ಪಜ್ಝಾಯಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ।

ಅಜ್ಝತ್ತರತೋ ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ, ಏಕೋ ಸನ್ತುಸಿತೋ ತಮಾಹು ಭಿಕ್ಖುಂ॥

೯೮೨"ಅಲ್ಲಂ ಸುಕ್ಖಂ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ, ನ ಬಾಳ್ಹಂ ಸುಹಿತೋ ಸಿಯಾ।
ಊನೂದರೋ ಮಿತಾಹಾರೋ, ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಬ್ಬಜೇ॥

೯೮೩"ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಚ ಆಲೋಪೇ, ಅಭುತ್ವಾ ಉದಕಂ ಪಿವೇ।
ಅಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

೯೮೪"ಕಪ್ಪಿಯಂ ತಞ್ಚೇ ಛಾದೇತಿ, ಚೀವರಂ ಇದಮತ್ಥಿಕಂ।
ಅಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

೯೮೫"ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ, ಜಣ್ಣುಕೇ ನಾಭಿವಸ್ಸತಿ।
ಅಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

೯೮೬"ಯೋ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖತೋ ಅದ್ದ, ದುಕ್ಖಮದ್ದಕ್ಖಿ ಸಲ್ಲತೋ।
ಉಭಯನ್ತರೇನ ನಾಹೋಸಿ, ಕೇನ ಲೋಕಸ್ಮಿ ಕಿಂ ಸಿಯಾ॥

೯೮೭"ಮಾ ಮೇ ಕದಾಚಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ, ಕುಸೀತೋ ಹೀನವೀರಿಯೋ।
ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಅನಾದರೋ, ಕೇನ ಲೋಕಸ್ಮಿ ಕಿಂ ಸಿಯಾ॥

೯೮೮"ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚ ಮೇಧಾವೀ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತೋ।
ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತೋ, ಅಪಿ ಮುದ್ಧನಿ ತಿಟ್ಠತು॥

೯೮೯"ಯೋ ಪಪಞ್ಚಮನುಯುತ್ತೋ, ಪಪಞ್ಚಾಭಿರತೋ ಮಗೋ।
ವಿರಾಧಯೀ ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

೯೯೦"ಯೋ ಚ ಪಪಞ್ಚಂ ಹಿತ್ವಾನ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಪಥೇ ರತೋ।
ಆರಾಧಯೀ ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

೯೯೧"ಗಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರಞ್ಞೇ, ನಿನ್ನೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಥಲೇ।
ಯತ್ಥ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಹರನ್ತಿ, ತಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ॥

೯೯೨"ರಮಣೀಯಾನಿ ಅರಞ್ಞಾನಿ, ಯತ್ಥ ನ ರಮತೀ ಜನೋ।
ವೀತರಾಗಾ ರಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ತೇ ಕಾಮಗವೇಸಿನೋ॥

೯೯೩"ನಿಧೀನಂವ ಪವತ್ತಾರಂ, ಯಂ ಪಸ್ಸೇ ವಜ್ಜದಸ್ಸಿನಂ।
ನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾದಿಂ ಮೇಧಾವಿಂ, ತಾದಿಸಂ ಪಣ್ಡಿತಂ ಭಜೇ।
ತಾದಿಸಂ ಭಜಮಾನಸ್ಸ, ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ನ ಪಾಪಿಯೋ॥

೯೯೪"ಓವದೇಯ್ಯಾನುಸಾಸೇಯ್ಯ, ಅಸಬ್ಭಾ ಚ ನಿವಾರಯೇ।

ಸತಞ್ಚಿ ಸೋ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ, ಅಸತಂ ಹೋತಿ ಅಪ್ಪಿಯೋ॥

೯೯೫“ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಗವಾ ಬುದ್ಧೋ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನಮ್ಹಿ, ಸೋತಮೋಧೇಸಿಮತ್ಥಿಕೋ।
ತಂ ಮೇ ಅಮೋಘಂ ಸವನಂ, ವಿಮುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಅನಾಸವೋ॥

೯೯೬“ನೇವ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾಯ, ನಪಿ ದಿಬ್ಬಸ್ಸ ಚಕ್ಖುನೋ।
ಚೇತೋಪರಿಯಾಯ ಇದ್ಧಿಯಾ, ಚುತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ।
ಸೋತಧಾತುವಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಪಣಿಧೀ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೯೯೭“ರುಕ್ಖಮೂಲಂವ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಮುಣ್ಡೋ ಸಙ್ಘಾಟಿಪಾರುತೋ।
ಪಞ್ಞಾಯ ಉತ್ತಮೋ ಥೇರೋ, ಉಪತಿಸ್ಸೋವ ಝಾಯತಿ॥

೯೯೮“ಅವಿತಕ್ಕಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾವಕೋ।
ಅರಿಯೇನ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ, ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ತಾವದೇ॥

೯೯೯“ಯಥಾಪಿ ಪಬ್ಬತೋ ಸೇಲೋ, ಅಚಲೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।
ಏವಂ ಮೋಹಕ್ಖಯಾ ಭಿಕ್ಖು, ಪಬ್ಬತೋವ ನ ವೇಧತಿ॥

೧೦೦೦‘ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸ ಪೋಸಸ್ಸ, ನಿಚ್ಚಂ ಸುಚಿಗವೇಸಿನೋ।
ವಾಲಗ್ಗಮತ್ತಂ ಪಾಪಸ್ಸ, ಅಬ್ಭಮತ್ತಂವ ಖಾಯತಿ॥

೧೦೦೧‘ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ನಿಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸಂ ಇಮಂ ಕಾಯಂ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ॥

೧೦೦೨‘ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಮರಣಂ, ನಾಭಿನನ್ದಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ಕಾಲಞ್ಚ ಪಟಿಕಙ್ಖಾಮಿ, ನಿಬ್ಬಿಸಂ ಭತಕೋ ಯಥಾ॥

೧೦೦೩‘ಉಭಯೇನ ಮಿದಂ ಮರಣಮೇವ, ನಾಮರಣಂ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಪುರೇ ವಾ।
ಪಟಿಪಜ್ಜಥ ಮಾ ವಿನಸ್ಸಥ, ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ॥

೧೦೦೪‘ನಗರಂ ಯಥಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ, ಗುತ್ತಂ ಸನ್ತರಬಾಹಿರಂ।
ಏವಂ ಗೋಪೇಥ ಅತ್ತಾನಂ, ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ।
ಖಣಾತೀತಾ ಹಿ ಸೋಚನ್ತಿ, ನಿರಯಮ್ಹಿ ಸಮಪ್ಪಿತಾ॥

೧೦೦೫‘ಉಪಸನ್ತೋ ಉಪರತೋ, ಮನ್ತಭಾಣೀ ಅನುದ್ಧತೋ।
ಧುನಾತಿ ಪಾಪಕೇ ಧಮ್ಮೇ, ದುಮಪತ್ತಂವ ಮಾಲುತೋ॥

೧೦೦೬‘ಉಪಸನ್ತೋ ಉಪರತೋ, ಮನ್ತಭಾಣೀ ಅನುದ್ಧತೋ।
ಅಪ್ಪಾಸಿ ಪಾಪಕೇ ಧಮ್ಮೇ, ದುಮಪತ್ತಂವ ಮಾಲುತೋ॥

೧೦೦೭. ‘‘ಉಪಸನ್ತೋ ಅನಾಯಾಸೋ, ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ।
ಕಲ್ಯಾಣಸೀಲೋ ಮೇಧಾವೀ, ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಸಿಯಾ॥

೧೦೦೮. ‘‘ನ ವಿಸ್ಸಸೇ ಏಕತಿಯೇಸು ಏವಂ, ಅಗಾರಿಸು ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ಚಾಪಿ।
ಸಾಧೂಪಿ ಹುತ್ವಾನ ಅಸಾಧು ಹೋನ್ತಿ, ಅಸಾಧು ಹುತ್ವಾ ಪುನ ಸಾಧು ಹೋನ್ತಿ॥

೧೦೦೯. ‘‘ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಉದ್ಧಚ್ಚಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಚ, ಪಞ್ಚೇತೇ ಚಿತ್ತಕೇಲಿಸಾ॥

೧೦೧೦. ‘‘ಯಸ್ಸ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನಸ್ಸ, ಅಸಕ್ಕಾರೇನ ಚೂಭಯಂ।
ಸಮಾಧಿ ನ ವಿಕಮ್ಪತಿ, ಅಪ್ಪಮಾದವಿಹಾರಿನೋ॥

೧೦೧೧. ‘‘ತಂ ಝಾಯಿನಂ ಸಾತತಿಕಂ, ಸುಖುಮದಿಟ್ಠಿವಿಪಸ್ಸಕಂ।
ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಾರಾಮಂ, ಆಹು ಸಪ್ಪುರಿಸೋ ಇತಿ॥

೧೦೧೨. ‘‘ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಪಥವೀ, ಪಬ್ಬತೋ ಅನಿಲೋಪಿ ಚ।
ಉಪಮಾಯ ನ ಯುಜ್ಜನ್ತಿ, ಸತ್ಥು ವರವಿಮುತ್ತಿಯಾ॥

೧೦೧೩. ‘‘ಚಕ್ಕಾನುವತ್ತಕೋ ಥೇರೋ, ಮಹಾಞಾಣೀ ಸಮಾಹಿತೋ।
ಪಥವಾಪಗ್ಗಿಸಮಾನೋ, ನ ರಜ್ಜತಿ ನ ದುಸ್ಸತಿ॥

೧೦೧೪. ‘‘ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿತಂ ಪತ್ತೋ, ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಮಹಾಮತಿ।
ಅಜಳೋ ಜಳಸಮಾನೋ, ಸದಾ ಚರತಿ ನಿಬ್ಬುತೋ॥

೧೦೧೫. ‘‘ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ…ಪೇ॰… ಭವನೇತ್ತಿಸಮೂಹತಾ॥
೧೦೧೬. ‘‘ಸಮ್ಪಾದೇಥಪ್ಪಮಾದೇನ, ಏಸಾ ಮೇ ಅನುಸಾಸನೀ।
ಹನ್ದಾಹಂ ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸಂ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋಮ್ಹಿ ಸಬ್ಬಧೀ’’ತಿ॥ –

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ಇಮಾ ಹಿ ಕಾಚಿ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನ ಭಾಸಿತಾ, ಕಾಚಿ ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ಭಗವತಾ ಭಾಸಿತಾ, ಸಬ್ಬಾ ಪಚ್ಛಾ ಅತ್ತನೋ ಚರಿಯಪವೇದನವಸೇನ ಥೇರೇನ ಭಾಸಿತತ್ತಾ ಥೇರಸ್ಸೇವ ಗಾಥಾ ಅಹೇಸುಂ।

ತತ್ಥ **ಯಥಾಚಾರೀ**ತಿ ಯಥಾ ಕಾಯಾದೀಹಿ ಸಂಯತೋ, ಸಂವುತೋ ಹುತ್ವಾ ಚರತಿ ವಿಹರತಿ, ಯಥಾಚರಣಸೀಲೋತಿ ವಾ ಯಥಾಚಾರೀ, ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾಸತೋ**ತಿ ಯಥಾಸನ್ತೋ। ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಞ್ಹಿ ಅನುನಾಸಿಕಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ಸನ್ತೋ ವಿಯ, ಅರಿಯೇಹಿ ನಿಬ್ಬಿಸೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತೀಮಾ**ತಿ ಪರಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಯತಸಙ್ಕಪ್ಪಜ್ಝಾಯೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಂ ಪಹಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಿವಸೇನ ಸಂಯತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹುತ್ವಾ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಚ ಝಾಯನಸೀಲೋ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಯಥಾಚಾರಿಭಾವೇ ಯತಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಹುತ್ವಾ ಝಾಯನೇನ ಚ ಪಮಾದರಹಿತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞೋ। **ಅಜ್ಝತ್ತರತೋ**ತಿ ಗೋಚರಜ್ಝತ್ತೇ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವನಾಯ ಅಭಿರತೋ। **ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ**ತಿ ತಾಯ ಏವ ಭಾವನಾಯ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ। **ಏಕೋ**ತಿ ಅಸಹಾಯೋ ಗಣಸಂಸಗ್ಗಂ, ಕಿಲೇಸಸಂಸಗ್ಗಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಕಾಯವಿವೇಕಂ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕಞ್ಚ ಪರಿಬ್ರೂಹಯನ್ತೋ। **ಸನ್ತುಸಿತೋ**ತಿ

ಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸೇನ ಚ ಭಾವನಾರಾಮಸನ್ತೋಸೇನ ಚ ಸಮ್ಮದೇವ ತುಸಿತೋ ತುಟ್ಠೋ। ಭಾವನಾಯ ಹಿ ಉಪರೂಪರಿ ವಿಸೇಸಂ ಆವಹನ್ತಿಯಾ ಉಳಾರಂ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಾಯ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। **ತಮಾಹು ಭಿಕ್ಖುನ್ತಿ** ತಂ ಏವರೂಪಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಭಯಂ ಇಕ್ಖನತಾಯ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸತಾಯ ಚ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವದನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಸನ್ತೋಸದ್ವಯೇ ಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸಂ ತಾವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಲ್ಲಂ ಸುಕ್ಖಂ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಲ್ಲನ್ತಿ** ಸಪ್ಪಿಆದಿಉಪಸೇಕೇನ ತಿನ್ತಂ ಸಿನಿದ್ಧಂ। **ಸುಕ್ಖನ್ತಿ** ತದಭಾವೇನ ಲೂಖಂ। **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅನಿಯಮತ್ಥೋ, ಅಲ್ಲಂ ವಾ ಸುಕ್ಖಂ ವಾತಿ। **ಬಾಳ್ಹನ್ತಿ** ಅತಿವಿಯ। **ಸುಹಿತೋತಿ** ಧಾತೋ ನ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಥಂ ಪನ ಸಿಯಾತಿ ಆಹ **"ಊನೂದರೋ ಮಿತಾಹಾರೋ"**ತಿ ಪಣೀತಂ ಲೂಖಂ ವಾಪಿ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಯಾವದತ್ಥಂ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಊನೂದರೋ ಸಲ್ಲಹುಕುದರೋ, ತತೋ ಏವ ಮಿತಾಹಾರೋ ಪರಿಮಿತಭೋಜನೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಆಹಾರಂ ಆಹರನ್ತೋ ತತ್ಥ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಯ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸತಿಯಾ ಚ **ಸತೋ** ಹುತ್ವಾ **ಪರಿಬ್ಬಜೇ** ವಿಹರೇಯ್ಯ।

ಯಥಾ ಪನ ಊನೂದರೋ ಮಿತಾಹಾರೋ ಚ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಚತ್ತಾರೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಭುತ್ವಾತಿ** ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ಪಞ್ಚ ವಾ **ಆಲೋಪೇ** ಕಬಳೇ ಅಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ತತ್ತಕಸ್ಸ ಆಹಾರಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾನೀಯಂ ಪಿವೇಯ್ಯ। ಅಯಞ್ಹಿ ಆಹಾರೇ ಸಲ್ಲಹುಕವುತ್ತಿ। ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಹಿ ಪೇಸಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ **ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ** ಝಾನಾದೀನಂ ಅಧಿಗಮಯೋಗ್ಯತಾಯ ಸುಖವಿಹಾರಾಯ **ಅಲಂ** ಪರಿಯತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಿನಾ ಕುಚ್ಛಿಪರಿಹಾರಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ವದನ್ತೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಇತರೀತರಸನ್ತೋಸಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಭುತ್ವಾನಾ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಸೋ ಚತುಪಞ್ಚಾಲೋಪಮತ್ತೇನಾಪಿ ಆಹಾರೇನ ಸರೀರಂ ಯಾಪೇತುಂ ಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಅತಿವಿಯ ಥಿರಪಕತಿಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತೋ ಸಿಯಾ, ಉತ್ತರಗಾಥಾಹಿಪಿ ಸಂಸನ್ದತಿ ಏವ ಅಪ್ಪಕಸ್ಸೇವ ಚೀವರಸ್ಸ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಚ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ।

ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಯಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮೇಸು ಖೋಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಞ್ಚೇ ಛಾದೇತೀತಿ** ಕಪ್ಪಿಯಂ ಚೀವರಂ ಸಮಾನಂ ಛಾದೇತಬ್ಬಂ ಠಾನಂ ಛಾದೇತಿ ಚೇ, ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಞ್ಞಾತಜಾತಿಯಂ ಸನ್ತಂ ಹೇಟ್ಠಿಮನ್ತೇನ ಅನುಞ್ಞಾತಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಚೇ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇದಮತ್ಥಿಕ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪಯೋಜನತ್ಥಂ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಪಯೋಜನತ್ಥಂ ಯಾವದೇವ ಸೀತಾದಿಪಟಿಘಾತನತ್ಥಞ್ಚೇವ ಹಿರೀಕೋಪೀನಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಕಾಯಪರಿಹಾರಿಯಂ ಚೀವರಂ ತತ್ಥ ಇತರೀತರಸನ್ತೋಸಞ್ಚ ವದತಿ।

ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಊರುಬದ್ಧಾಸನಂ, ತೇನ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ, ತಿಸನ್ಧಿಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಣ್ಣುಕೇ ನಾಭಿವಸ್ಸತೀತಿ** ಯಸ್ಸಂ ಕುಟಿಯಂ ತಥಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಜಣ್ಣುಕದ್ವಯಂ ವಸ್ಸೋದಕೇನ ನ ತೇಮಿಯತಿ, ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಪರಿಯನ್ತಸೇನಾಸನಂ , ಸಕ್ಕಾ ಹಿ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಕಾಮರೂಪೇನ ಕುಲಪುತ್ತೇನ ಸದತ್ಥಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತುಂ। ತೇನಾಹ **"ಅಲಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ"**ತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಇಮಾಹಿ ಚತೂಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಹಿಚ್ಛಾ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಾ, ತೇಸಂ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತಂ ಸಲ್ಲೇಖಓವಾದಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ವೇದನಾಮುಖೇನ ಭಾವನಾರಾಮಸನ್ತೋಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಸುಖ"**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸುಖನ್ತಿ** ಸುಖವೇದನಂ। **ದುಕ್ಖತೋತಿ** ವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖತೋ। **ಅದ್ದಾತಿ** ಅದ್ದಸ, ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಯಥಾಭೂತಂ ಯೋ ಅಪಸ್ಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸುಖವೇದನಾ ಹಿ ಪರಿಭೋಗಕಾಲೇ ಅಸ್ಸಾದಿಯಮಾನಾಪಿ ವಿಸಮಿಸ್ಸಂ ವಿಯ ಭೋಜನಂ ವಿಪರಿಣಾಮಕಾಲೇ ದುಕ್ಖಾಯೇವ ಹೋತಿ। ತೇನೇತ್ಥ ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದುಕ್ಖಮದ್ದಕ್ಖಿ ಸಲ್ಲತೋತಿ** ದುಕ್ಖವೇದನಂ ಯೋ ಸಲ್ಲನ್ತಿ ಪಸ್ಸಿ। ದುಕ್ಖವೇದನಾ ಹಿ ಯಥಾ ಸಲ್ಲಂ ಸರೀರಂ ಅನುಪವಿಸನ್ತಮ್ಪಿ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ ಠಿತಮ್ಪಿ ಉದ್ಧರಿಯಮಾನಮ್ಪಿ ಪೀಳನಮೇವ ಜನೇತಿ, ಏವಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ಠಿತಿಪ್ಪತ್ತಾಪಿ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ವಿಬಾಧತಿಯೇವಾತಿ। ಏತೇನೇತ್ಥ

ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಂಯೇವ ಉಕ್ಕಂಸೇತ್ವಾ ವದತಿ, ತೇನ ಚ "ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧೫) ವಚನತೋ ವೇದನಾದ್ವಯೇ ಅತ್ತತ್ತನಿಯಗಾಹಂ ವಿನಿವೇಠೇತಿ। **ಉಭಯನ್ತರೇನಾತಿ** ಉಭಯೇಸಂ ಅನ್ತರೇ, ಸುಖದುಕ್ಖವೇದನಾನಂ ಮಜ್ಝಭೂತೇ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾಹೋಸೀತಿ** ಯಥಾಭೂತಾವಬೋಧನೇ ಅತ್ತತ್ತನಿಯಾಭಿನಿವೇಸನಂ ಅಹೋಸಿ। **ಕೇನ ಲೋಕಸ್ಮಿ ಕಿಂ ಸಿಯಾತಿ** ಏವಂ ವೇದನಾಮುಖೇನ ಪಞ್ಚಪಿ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಸಕಲಕಿಲೇಸಜಾಲಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕೇನ ನಾಮ ಕಿಲೇಸೇನ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಬದ್ಧೋ, ದೇವತಾದೀಸು ಕಿಂ ವಾ ಆಯತಿ ಸಿಯಾ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಛಿನ್ನಬನ್ಧನೋ ಅಪಞ್ಞತ್ತಿಕೋವ ಸಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೇ ಪುಗ್ಗಲೇ ಗರಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೇ ಪಸಂಸನ್ತೋ "**ಮಾ ಮೇ**"ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಮಾ ಮೇ ಕದಾಚಿ ಪಾಪಿಚ್ಛೋತಿ** ಯೋ ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನಿಚ್ಛಾಯ ಪಾಪಿಚ್ಛೋ , ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಉಸ್ಸಾಹಾಭಾವೇನ **ಕುಸೀತೋ,** ತತೋಯೇವ **ಹೀನವೀರಿಯೋ,** ಸಚ್ಚಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಸುತಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ **ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ,** ಓವಾದಾನುಸಾಸನೀಸು ಆದರಾಭಾವೇನ **ಅನಾದರೋ,** ತಾದಿಸೋ ಅತಿಹೀನಪುಗ್ಗಲೋ ಮಮ ಸನ್ತಿಕೇ ಕದಾಚಿಪಿ ಮಾ ಹೋತು। ಕಸ್ಮಾ? **ಕೇನ ಲೋಕಸ್ಮಿ ಕಿಂ ಸಿಯಾತಿ** ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತನಿಕಾಯೇ ತಸ್ಸ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೇನ ಓವಾದೇನ ಕಿಂ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಕೇನ ವಾ ಕತೇನ ಕಿಂ ಸಿಯಾ, ನಿರತ್ಥಕಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಾತಿ ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೀಲಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ತಗೇಯ್ಯಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಬಹುನೋ ಸುತಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೇನ ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಪಾರಿಹಾರಿಯಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿವೇಧಪಞ್ಞಾಯ ಚ ವಸೇನ **ಮೇಧಾವೀ,** ಸೀಲೇಸು ಚ ಸುಟ್ಠು ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ **ಸುಸಮಾಹಿತೋ, ಚೇತೋಸಮಥಂ** ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಭೇದಂ ಚಿತ್ತಸಮಾಧಾನಂ **ಅನುಯುತ್ತೋ,** ತಾದಿಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಯ್ಹಂ ಮತ್ಥಕೇಪಿ ತಿಟ್ಠತು, ಪಗೇವ ಸಹವಾಸೋ।

ಯೋ ಪಪಞ್ಚಮನುಯುತ್ತೋತಿ ಯೋ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾದಿವಸೇನ ರೂಪಾಭಿಸಙ್ಖಾದಿವಸೇನ ಚ ಪವತ್ತಿಯಾ ಪಪಞ್ಚನಟ್ಠೇನ ತಣ್ಹಾದಿಭೇದಂ ಪಪಞ್ಚಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ತತ್ಥ ಚ ಅನಾದೀನವದಸ್ಸನೇನ ಅಭಿರತೋ ಮಗಸದಿಸೋ, ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ವಿರಾಧಯಿ, ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಾ ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇ ಠಿತೋ।

ಯೋ ಚ ಪಪಞ್ಚಂ ಹಿತ್ವಾನಾತಿ ಯೋ ಪನ ಪುಗ್ಗಲೋ ತಣ್ಹಾಪಪಞ್ಚಂ ಪಹಾಯ ತದಭಾವತೋ ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಪಥೇ ಅಧಿಗಮುಪಾಯೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ **ರತೋ** ಭಾವನಾಭಿಸಮಯೇ ಅಭಿರತೋ, ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಆರಾಧಯಿ** ಸಾಧೇಸಿ ಅಧಿಗಚ್ಛೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಿಕಸ್ಸ ರೇವತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಕಣ್ಟಕನಿಚಿತಖದಿರರುಕ್ಖಸಞ್ಛನ್ನೇ ನಿರುದಕಕನ್ತಾರೇ ವಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ ತಂ ಪಸಂಸನ್ತೋ "**ಗಾಮೇ ವಾ**"ತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಗಾಮೇ ವಾತಿ** ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅರಹನ್ತೋ ಗಾಮನ್ತೇ ಕಾಯವಿವೇಕಂ ನ ಲಭನ್ತಿ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕಂ ಪನ ಲಭನ್ತೇವ। ತೇಸಞ್ಹಿ ದಿಬ್ಬಪಟಿಭಾಗಾನಿಪಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಚಿತ್ತಂ ಚಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಗಾಮೇ ವಾ ಹೋತು ಅರಞ್ಞಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ, **ಯತ್ಥ ಅರಹನ್ತೋ ವಿಹರನ್ತಿ, ತಂ ಭೂಮಿರಾಮಣೇಯ್ಯಕನ್ತಿ** ಸೋ ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸೋ ರಮಣೀಯೋ ಏವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅರಞ್ಞಾನೀತಿ ಸುಪುಪ್ಫಿತತರುಸಣ್ಡಮಣ್ಡಿತಾನಿ ವಿಮಲಸಲಿಲಾಸಯಸಮ್ಪನ್ನಾನಿ ಅರಞ್ಞಾನಿ ರಮಣೀಯಾನೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಯತ್ಥಾತಿ** ಯೇಸು ಅರಞ್ಞೇಸು ವಿಕಸಿತೇಸು ವಿಯ ರಮಮಾನೇಸು ಕಾಮಪಕ್ಖಿಕೋ ಕಾಮಗವೇಸಕೋ **ಜನೋ** ನ ರಮತಿ। **ವೀತರಾಗಾತಿ** ವಿಗತರಾಗಾ ಪನ ಖೀಣಾಸವಾ ಭಮರಮಧುಕರಾ ವಿಯ ಪದುಮವನೇಸು ತಥಾರೂಪೇಸು ಅರಞ್ಞೇಸು ರಮಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ। **ನ ತೇ ಕಾಮಗವೇಸಿನೋತಿ** ಯಸ್ಮಾ ತೇ ವೀತರಾಗಾ ಕಾಮಗವೇಸಿನೋ ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುನ ಥೇರೋ ರಾಧಂ ನಾಮ ದುಗ್ಗತಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತಮೇವ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ತಸ್ಸ ಚ ಸುಬ್ಬಚಭಾವೇನ ತುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ **"ನಿಧೀನಂವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನಿಧೀನಂವಾತಿ** ತತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಂ ಹಿರಞ್ಞಸುವಣ್ಣಾದಿಪೂರಾನಂ ನಿಧಿಕುಮ್ಭೀನಂ। **ಪವತ್ತಾರನ್ತಿ** ಕಿಚ್ಛಜೀವಿಕೇ ದುಗ್ಗತಮನುಸ್ಸೇ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಕತ್ವಾ "ಏಹಿ ತೇ ಸುಖೇನ ಜೀವಿತುಂ ಉಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಧಿಟ್ಠಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ "ಇಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುಖಂ ಜೀವಾಹೀ"ತಿ ಆಚಿಕ್ಖಿತಾರಂ ವಿಯ। **ವಜ್ಜದಸ್ಸಿನನ್ತಿ** ದ್ವೇ ವಜ್ಜದಸ್ಸಿನೋ - "ಇಮಿನಾ ನಂ ಅಸಾರುಪ್ಪೇನ ವಾ ಖಲಿತೇನ ವಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರನ್ಧಗವೇಸಕೋ ಚ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಞಾಪೇತುಕಾಮೋ ಞಾತಂ ಅಸ್ಸಾದೇನ್ತೋ ಸೀಲಾದಿವುದ್ಧಿಕಾಮತಾಯ ತಂ ತಂ ವಜ್ಜಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಉಲ್ಲುಮ್ಪನಸಭಾವಸಣ್ಠಿತೋ ಚಾತಿ, ಅಯಂ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ದುಗ್ಗತಮನುಸ್ಸೋ "ಇಮಂ ನಿಧಿಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಮಾನೋಪಿ ನಿಧಿದಸ್ಸನೇ ಕೋಪಂ ನ ಕರೋತಿ, ಪಮುದಿತೋವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಏವರೂಪೇಸು ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ವಾ ಖಲಿತಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖನ್ತೇ ಕೋಪೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ತುಟ್ಠಚಿತ್ತೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ, "ಭನ್ತೇ, ಪುನಪಿ ಮಂ ಏವರೂಪಂ ವದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಪವಾರೇತಬ್ಬಮೇವ। **ನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾದಿನ್ತಿ** ಯೋ ವಜ್ಜಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಯಂ ಮೇ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ, ಉಪಕಾರಕೋತಿ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ವಜ್ಜಾನುರೂಪಂ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ ಪಣಾಮೇನ್ತೋ ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತಿ, ಅಯಂ ನಿಗ್ಗಯ್ಹವಾದೀ ನಾಮ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಯ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ನಿಗ್ಗಯ್ಹ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ; ಪವಯ್ಹ ಪವಯ್ಹ, ಆನನ್ದ, ವಕ್ಖಾಮಿ। ಯೋ ಸಾರೋ ಸೋ ಠಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೯೬)। **ಮೇಧಾವಿನ್ತಿ** ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ತಾದಿಸನ್ತಿ** ಏವರೂಪಂ ಪಣ್ಡಿತಂ। **ಭಜೇತಿ** ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ। ತಾದಿಸಞ್ಹಿ ಆಚರಿಯಂ ಭಜಮಾನಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ, ನ ಪಾಪಿಯೋ, ವುಡ್ಢಿಯೇವ ಹೋತಿ, ನೋ ಪರಿಹಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥೇಕದಾ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇಹಿ ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ದೂಸಿತೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಆಣತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಾಯ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗತೋ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇಸು ಓವಾದಂ ಅನಾದಿಯನ್ತೇಸು ಇಮಂ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಓವದೇಯ್ಯಾತಿ** ಓವಾದಂ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಂ ದದೇಯ್ಯ। **ಅನುಸಾಸೇಯ್ಯಾತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ। ಅಥ ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವದನ್ತೋ ಓವದತಿ ನಾಮ, ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ "ಅಯಸೋಪಿ ತೇ ಸಿಯಾ"ತಿಆದಿಂ ಅನಾಗತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ವದನ್ತೋ ಅನುಸಾಸತಿ ನಾಮ। ಸಮ್ಮುಖಾ ವದನ್ತೋ ವಾ ಓವದತಿ ನಾಮ, ಪರಮ್ಮುಖಾ ದೂತಂ, ಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ವದನ್ತೋ ಅನುಸಾಸತಿ ನಾಮ। ಸಕಿಂ ವದನ್ತೋ ವಾ ಓವದತಿ ನಾಮ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ವದನ್ತೋ ಅನುಸಾಸತಿ ನಾಮ। **ಅಸಬ್ಭಾ ಚಾತಿ** ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಚ ನಿವಾರಯೇ, ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಚ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತಞ್ಹಿ ಸೋತಿ** ಏವರೂಪೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಾಧೂನಂ ಪಿಯೋ ಹೋತಿ। ಯೇ ಪನ ಅಸನ್ತಾ ಅಸಪ್ಪುರಿಸಾ ವಿತಿಣ್ಣಪರಲೋಕಾ ಆಮಿಸಚಕ್ಖುಕಾ ಜೀವಿಕತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ, ತೇಸಂ ಸೋ ಓವಾದಕೋ ಅನುಸಾಸಕೋ "ನ ತ್ವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ನ ಆಚರಿಯೋ, ಕಸ್ಮಾ ಅಮ್ಹೇ ವದಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಮುಖಸತ್ತೀಹಿ ವಿಜ್ಝನ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪಿಯೋ ಹೋತೀತಿ।

"ಯಂ ಆರಬ್ಭ ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ, ಸೋ ಏವ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನೋ"ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಕಥಾಯ ಸಮುಟ್ಠಿತಾಯ "ನಯಿದಮೇತ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಞ್ಞಸ್ಸಾ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ದೀಘನಖಪರಿಬ್ಬಾಜಕಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಸತ್ಥಾರಾ ವೇದನಾಪರಿಗ್ಗಹಸುತ್ತೇ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦೫-೨೦೬) ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಅಯಂ ಮಹಾಥೇರೋ ಭಾವನಾಮಗ್ಗೇ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೋ। **ಸೋತಮೋಧೇಸಿಮತ್ಥಿಕೋತಿ** ಸತ್ಥಾರಂ ಬೀಜಯಮಾನೋ ಠಿತೋ ಅತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಸುಸ್ಸೂಸನ್ತೋ ಸೋತಂ ಓದಹಿಂ। **ತಂ ಮೇ ಅಮೋಘಂ ಸವನನ್ತಿ** ತಂ ತಥಾ ಸುತಂ ಸವನಂ ಮಯ್ಹಂ ಅಮೋಘಂ ಅವಞ್ಝಂ ಅಹೋಸಿ, ಅಗ್ಗಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ಸಮ್ಪತ್ತೀನಂ ಅವಸ್ಸಯೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನಾಹ **"ವಿಮುತ್ತೋಮ್ಹೀ"**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ನೇವ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾಯಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರೇಸಞ್ಚ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಜಾನನಞಾಣತ್ಥಾಯ, ಪಣಿಧೀ ಮೇ ನೇವ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಪರಿಕಮ್ಮಕರಣವಸೇನ ತದತ್ಥಂ ಚಿತ್ತಪಣಿಧಾನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನೇವತ್ಥಿ ನೇವ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಾ**ತಿ ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣಸ್ಸ। **ಇದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಸ್ಸ। **ಚುತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ, ಸತ್ತಾನಂ ಚುತಿಯಾ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಜಾನನಞಾಣಾಯ ಚುತೂಪಪಾತಞಾಣತ್ಥಾಯ। **ಸೋತಧಾತುವಿಸುದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ದಿಬ್ಬಸೋತಞಾಣಸ್ಸ। **ಪಣಿಧೀ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ಇಮೇಸಂ ಅಭಿಞ್ಞಾವಿಸೇಸಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಣಿಧಿ ಚಿತ್ತಾಭಿನೀಹಾರೋ ಮೇ ನತ್ಥಿ ನಾಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಬ್ಬಞ್ಞುಗುಣಾ ವಿಯ ಹಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೇನೇವ ಸಾವಕಾನಂ ಸಬ್ಬೇ ಸಾವಕಗುಣಾ ಹತ್ಥಗತಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತೇಸಂ ಅಧಿಗಮಾಯ ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮಕರಣಕಿಚ್ಚಂ ಅತ್ಥೀತಿ।

ರುಕ್ಖಮೂಲನ್ತಿಆದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಕಪೋತಕನ್ದರಾಯಂ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಯಕ್ಖೇನ ಪಹತಕಾಲೇ ಸಮಾಪತ್ತಿಬಲೇನ ಅತ್ತನೋ ನಿಬ್ಬಿಕಾರತಾದೀಪನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಮುಣ್ಡೋ**ತಿ ನ ವೋರೋಪಿತಕೇಸೋ। **ಸಙ್ಘಾಟಿಪಾರುತೋ**ತಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ। "ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಸುಪಾರುತೋ"ತಿ ಚ ಪಠನ್ತಿ। **ಪಞ್ಞಾಯ ಉತ್ತಮೋ ಥೇರೋ**ತಿ ಥೇರೋ ಹುತ್ವಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಉತ್ತಮೋ, ಸಾವಕೇಸು ಪಞ್ಞಾಯ ಸೇಟ್ಠೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಝಾಯತೀ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನೇನ ಚ ಝಾಯತಿ, ಬಹುಲಂ ಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರೇನ ವಿಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉಪೇತೋ ಹೋತಿ ತಾವದೇತಿ ಯದಾ ಯಕ್ಖೇನ ಸೀಸೇ ಪಹತೋ, ತಾವದೇವ **ಅವಿತಕ್ಕಂ** ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಿಕಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಅರಿಯೇನ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ ಉಪೇತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ। ಅತೀತತ್ಥೇ ಹಿ ಹೋತೀತಿ ಇದಂ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ।

ಪಬ್ಬತೋವ ನ ವೇಧತೀತಿ ಮೋಹಕ್ಖಯಾ ಭಿನ್ನಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೋ **ಭಿಕ್ಖು**। ಸೋ ಸೇಲಮಯಪಬ್ಬತೋ ವಿಯ **ಅಚಲೋ** ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ಇಟ್ಠಾದಿನಾ ಕೇನಚಿ ನ ವೇಧತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಿಬ್ಬಿಕಾರೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಥೇರಸ್ಸ ಅಸತಿಯಾ ನಿವಾಸನಕಣ್ಣೇ ಓಲಮ್ಬನ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಸಾಮಣೇರೋ, "ಭನ್ತೇ, ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಆಹ। ತಂ ಸುತ್ವಾ "ಭದ್ದಂ ತಯಾ ಸುಟ್ಠು ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಸಿರಸಾ ವಿಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ತಾವದೇವ ಥೋಕಂ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ "ಮಾದಿಸಾನಂ ಅಯಮ್ಪಿ ದೋಸೋಯೇವಾ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅನಙ್ಗಣಸ್ಸಾ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ।

ಪುನ ಮರಣೇ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸಮಚಿತ್ತತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ನಾಭಿನನ್ದಾಮೀ"**ತಿಆದಿನಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ವತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತೋ **"ಉಭಯೇನ ಮಿದ"**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಉಭಯೇನಾ**ತಿ ಉಭಯೇಸು, ಉಭೋಸು ಕಾಲೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಿದ**ನ್ತಿ ಮ-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। ಇದಂ ಮರಣಮೇವ, ಮರಣಂ ಅತ್ಥೇವ ನಾಮ, ಅಮರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಕೇಸು ಉಭೋಸು ಕಾಲೇಸೂತಿ ಆಹ **"ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಪುರೇ ವಾ"**ತಿ ಮಜ್ಝಿಮವಯಸ್ಸ **ಪಚ್ಛಾ ವಾ** ಜರಾಜಿಣ್ಣಕಾಲೇ **ಪುರೇ ವಾ** ದಹರಕಾಲೇ **ಮರಣಮೇವ** ಮರಣಂ ಏಕನ್ತಿಕಮೇವ। ತಸ್ಮಾ **ಪಟಿಪಜ್ಜಥ** ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪೂರೇಥ ವಿಪ್ಪಟಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ **ಮಾ ವಿನಸ್ಸಥ** ಅಪಾಯೇಸು ಮಹಾದುಕ್ಖಂ ಮಾನುಭವಥ। **ಖಣೋ ವೋ ಮಾ ಉಪಚ್ಚಗಾ**ತಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಅಕ್ಖಣೇಹಿ ವಿವಜ್ಜಿತೋ ಅಯಂ ನವಮೋ ಖಣೋ ಮಾ ತುಮ್ಹೇ ಅತಿಕ್ಕಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಉಪಸನ್ತೋ"**ತಿಆದಿನಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ ಅನುದ್ದೇಸಿಕವಸೇನ **"ಧುನಾತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪುನ ಥೇರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತೋ **"ಅಪ್ಪಾಸೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಾಸೀ**ತಿ ಅಧುನಾ ಪಹಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಾಯಾಸೋ**ತಿ ಅಪರಿಸ್ಸಮೋ,

ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖರಹಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅನಾವಿಲೋ**ತಿ ವಿಪ್ಪಸನ್ನೋ ಅಸದ್ಧಿಯಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಸುಟ್ಠು ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪತಾಯ ಅನಾವಿಲೋ।

ನ ವಿಸ್ಸಸೇತಿ ಗಾಥಾ ದೇವದತ್ತಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಂ ರೋಚೇತ್ವಾ ಠಿತೇ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇ ಆರಬ್ಭ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ನ ವಿಸ್ಸಸೇ**ತಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ, ನ ಸದ್ದಹೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕತಿಯೇಸೂ**ತಿ ಏಕಚ್ಚೇಸು ಅನವಟ್ಠಿತಸಭಾವೇಸು ಪುಥುಜ್ಜನೇಸು। **ಏವನ್ತಿ** ಯಥಾ ತುಮ್ಹೇ "ದೇವದತ್ತೋ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ"ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ಥ, ಏವಂ। **ಅಗಾರಿಸೂ**ತಿ ಗಹಟ್ಠೇಸು। **ಸಾಧೂಪಿ ಹುತ್ವಾ**ನಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವೋ ನಾಮ ಅಸ್ಸಪಿಟ್ಠೇ ಠಪಿತಕುಮ್ಭಣ್ಡಂ ವಿಯ ಥುಸರಾಸಿಮ್ಹಿ ನಿಖಾತಖಾಣುಕಂ ವಿಯ ಚ ಅನವಟ್ಠಿತೋ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಚ್ಚೇ ಆದಿತೋ ಸಾಧೂ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಾಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಅಸಾಧೂ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ದೇವದತ್ತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀ ಹುತ್ವಾ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಪಕತೋ ಇದಾನಿ ಪರಿಹೀನವಿಸೇಸೋ ಛಿನ್ನಪಕ್ಖಕಾಕೋ ವಿಯ ಆಪಾಯಿಕೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಮಾ ತಾದಿಸೋ ದಿಟ್ಠಮತ್ತೇನ "ಸಾಧೂ"ತಿ ನ ವಿಸ್ಸಾಸಿತಬ್ಬೋ। ಏಕಚ್ಚೇ ಪನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸಂಸಗ್ಗಾಭಾವೇನ ಆದಿತೋ ಅಸಾಧೂ ಹುತ್ವಾಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಕಲ್ಯಾಣಸಂಸಗ್ಗೇನ ಸಾಧೂ ಹೋನ್ತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ದೇವದತ್ತಸದಿಸೇ ಸಾಧುಪತಿರೂಪೇ "ಸಾಧೂ"ತಿ ನ ವಿಸ್ಸಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೇಸಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾದಯೋ ಚಿತ್ತುಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ಅವಿಗತಾ, ತೇ ಅಸಾಧೂ। ಯೇಸಂ ತೇ ವಿಗತಾ, ತೇ ಸಾಧೂತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಾಮಚ್ಛನ್ದೋ"**ತಿ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಅಸಾಧಾರಣತೋ ಉಕ್ಕಂಸಗತಂ ಸಾಧುಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಸ್ಸ ಸಕ್ಕರಿಯಮಾನಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಂ ವುತ್ತಂ।

ಅಸಾಧಾರಣತೋ ಪನ ಉಕ್ಕಂಸಗತಂ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಉದಾಹರನ್ತೋ **"ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ"**ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ**ತಿ ಅಯಂ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ, ಮಹಾಪಥವೀ **ಸೇಲೋ** ಪಬ್ಬತೋ, ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಭೇದತೋ ಅನಿಲೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅಚೇತನಾಭಾವೇನ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಂ ಸಹನ್ತಿ, ನ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಬಲೇನ, ಸತ್ಥಾ ಪನ ಯಸ್ಸಾ ಅರಹತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಸೇನ ಉತ್ತಮೇ ತಾದಿಭಾವೇ ಠಿತೋ ಇಟ್ಠಾದೀಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮೋ ನಿಬ್ಬಿಕಾರೋ, ತಸ್ಸಾ **ಸತ್ಥು ವರವಿಮುತ್ತಿಯಾ** ಅಗ್ಗಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ ತೇ ಮಹಾಸಮುದ್ದಾದಯೋ **ಉಪಮಾಯ** ಉಪಮಾಭಾವೇನ **ನ ಯುಜ್ಜನ್ತಿ** ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚಕ್ಕಾನುವತ್ತಕೋತಿ ಸತ್ಥಾರಾ ವತ್ತಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಸ್ಸ ಅನುವತ್ತಕೋ। **ಥೇರೋ**ತಿ ಅಸೇಕ್ಖೇಹಿ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗಮೇನ ಥೇರೋ। **ಮಹಾಞಾಣೀ**ತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ। **ಸಮಾಹಿತೋ**ತಿ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿನಾ ಅನುತ್ತರಸಮಾಧಿನಾ ಚ ಸಮಾಹಿತೋ। **ಪಠವಾಪಗ್ಗಿಸಮಾನೋ**ತಿ ಇಟ್ಠಾದಿಆರಮ್ಮಣಸನ್ನಿಪಾತೇ ನಿಬ್ಬಿಕಾರತಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಆಪೇನ ಅಗ್ಗಿನಾ ಚ ಸದಿಸವುತ್ತಿಕೋ। ತೇನಾಹ **"ನ ರಜ್ಜತಿ ನ ದುಸ್ಸತೀ"**ತಿ।

ಪಞ್ಞಾಪಾರಮಿತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಸಾವಕಞಾಣಸ್ಸ ಪಾರಮಿಂ ಪಾರಕೋಟಿಂ ಪತ್ತೋ। **ಮಹಾಬುದ್ಧೀ**ತಿ ಮಹಾಪುಥುಹಾಸಜವನತಿಕ್ಖನಿಬ್ಬೇಧಿಕಭಾವಪ್ಪತ್ತಾಯ ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಮಹಾಮತೀ**ತಿ ಧಮ್ಮನ್ವಯವೇದಿತಸಙ್ಖಾತಾಯ ಮಹತಿಯಾ ನಯಗ್ಗಾಹಮತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಯೇ ಹಿ ತೇ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ, ಸೋಳಸವಿಧಾ, ಚತುಚತ್ತಾಲೀಸವಿಧಾ, ತೇಸತ್ತತಿವಿಧಾ ಚ ಪಞ್ಞಪ್ಪಭೇದಾ। ತೇಸಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಅನವಸೇಸಾನಂ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾದಿವಿಸೇಸಯೋಗತೋ ಚ ಅಯಂ ಮಹಾಥೇರೋ ಸಾತಿಸಯಂ "ಮಹಾಬುದ್ಧೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತಿ। ಯಥಾಹ ಭಗವಾ –

> "ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಪುಥುಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಹಾಸಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ಜವನಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ; ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ"ತಿಆದಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೯೩)।

ತತ್ಥಾಯಂ ಪಣ್ಡಿತಭಾವಾದೀನಂ ವಿಭಾಗವಿಭಾವನಾ। ಧಾತುಕುಸಲತಾ, ಆಯತನಕುಸಲತಾ, ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಕುಸಲತಾ, ಠಾನಾಟ್ಠಾನಕುಸಲತಾತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಣ್ಡಿತೋ। ಮಹಾಪಞ್ಞತಾದೀನಂ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನೇ ಅಯಂ ಪಾಳಿ -

"ಕತಮಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ? ಮಹನ್ತೇ ಅತ್ಥೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾ ನಿರುತ್ತಿಯೋ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಪಟಿಭಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಠಾನಾಟ್ಠಾನಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಬಲಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾನಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಮಹನ್ತಂ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ।

"ಕತಮಾ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ? ಪುಥುನಾನಾಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ , ಪುಥುನಾನಾಧಾತೂಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಆಯತನೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಸುಞ್ಞತಮನುಪಲಬ್ಭೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಅತ್ಥೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಧಮ್ಮೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾನಿರುತ್ತೀಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಪಟಿಭಾನೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಠಾನಾಟ್ಠಾನೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಅರಿಯಸಚ್ಚೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಇದ್ಧಿಪಾದೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಬಲೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಅರಿಯಮಗ್ಗೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಸಾಮಞ್ಞಫಲೇಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುನಾನಾಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ, ಪುಥುಜ್ಜನಸಾಧಾರಣೇ ಧಮ್ಮೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪರಮತ್ಥೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಞಾಣಂ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪುಥುಪಞ್ಞಾ।

"ಕತಮಾ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಹಾಸಬಹುಲೋ ವೇದಬಹುಲೋ ತುಟ್ಠಿಬಹುಲೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಬಹುಲೋ...ಪೇ॰... ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಬಹುಲೋ...ಪೇ॰... ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಂ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಬಹುಲೋ...ಪೇ॰... ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಜಾಗರಿಯಾನುಯೋಗಂ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಬಹುಲೋ... ಪೇ॰... ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಂ...ಪೇ॰... ಸಮಾಧಿಕ್ಖನ್ಧಂ, ಪಞ್ಞಾಕ್ಖನ್ಧಂ, ವಿಮುತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಂ,

ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕ್ಖನ್ಧಂ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ…ಪೇ॰… ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ। ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಪರಿಪೂರೇತೀತಿ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ, ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇ ಭಾವೇತೀತಿ, ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನೇ ಭಾವೇತೀತಿ, ಇದ್ಧಿಪಾದೇ ಭಾವೇತೀತಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಭಾವೇತೀತಿ, ಬಲಾನಿ ಭಾವೇತೀತಿ, ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಭಾವೇತೀತಿ, ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಭಾವೇತೀತಿ…ಪೇ॰… ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ, ಹಾಸಬಹುಲೋ ವೇದಬಹುಲೋ ತುಟ್ಠಿಬಹುಲೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ; ಹಾಸಬಹುಲೋ ವೇದಬಹುಲೋ ತುಟ್ಠಿಬಹುಲೋ ಪಾಮೋಜ್ಜಬಹುಲೋ ಪರಮತ್ಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋತೀತಿ ಹಾಸಪಞ್ಞಾ।

‘‘ಕತಮಾ ಜವನಪಞ್ಞಾ? ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಯಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ, ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ; ಯಾ ಕಾಚಿ ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ಚಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ, ಅನತ್ತತೋ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ।

‘‘ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಖಯಟ್ಠೇನ, ದುಕ್ಖಂ ಭಯಟ್ಠೇನ, ಅನತ್ತಾ ಅಸಾರಕಟ್ಠೇನಾತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ರೂಪನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ… ಪೇ॰… ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಚಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಖಯಟ್ಠೇನ, ದುಕ್ಖಂ ಭಯಟ್ಠೇನ, ಅನತ್ತಾ ಅಸಾರಕಟ್ಠೇನಾತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ।

‘‘ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ರೂಪನಿರೋಧೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ। ವೇದನಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾ… ಸಙ್ಖಾರಾ… ವಿಞ್ಞಾಣಂ… ಚಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಜರಾಮರಣಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಿಚ್ಚಂ ಸಙ್ಖತಂ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಖಯಧಮ್ಮಂ ವಯಧಮ್ಮಂ ವಿರಾಗಧಮ್ಮಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮನ್ತಿ ತುಲಯಿತ್ವಾ ತೀರಯಿತ್ವಾ ವಿಭಾವಯಿತ್ವಾ ವಿಭೂತಂ ಕತ್ವಾ ಜರಾಮರಣನಿರೋಧೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಖಿಪ್ಪಂ ಜವತೀತಿ ಜವನಪಞ್ಞಾ।

‘‘ಕತಮಾ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ? ಖಿಪ್ಪಂ ಕಿಲೇಸೇ ಛಿನ್ದತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ, ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ರಾಗಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ; ಉಪ್ಪನ್ನಂ ದೋಸಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಮೋಹಂ… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕೋಧಂ… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಉಪನಾಹಂ… ಮಕ್ಖಂ… ಪಳಾಸಂ… ಇಸ್ಸಂ… ಮಚ್ಛರಿಯಂ… ಮಾಯಂ… ಸಾಠೇಯ್ಯಂ… ಥಮ್ಭಂ… ಸಾರಮ್ಭಂ… ಮಾನಂ… ಅತಿಮಾನಂ… ಮದಂ… ಪಮಾದಂ… ಸಬ್ಬೇ ಕಿಲೇಸೇ… ಸಬ್ಬೇ ದುಚ್ಚರಿತೇ… ಸಬ್ಬೇ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತೀತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಆಸನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಚ

ಅರಿಯಮಗ್ಗಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಾಮಞ್ಞಫಲಾನಿ, ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಯೋ, ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಅಧಿಗತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಫಸ್ಸಿತಾ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞಾ।

“ಕತಮಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ? ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಉಬ್ಬೇಗಬಹುಲೋ ಹೋತಿ ಉತ್ತಾಸಬಹುಲೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠನಬಹುಲೋ ಅರತಿಬಹುಲೋ ಅನಭಿರತಿಬಹುಲೋ ಬಹಿಮುಖೋ ನ ರಮತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು, ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಲೋಭಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ, ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ದೋಸಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ, ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಮೋಹಕ್ಖನ್ಧಂ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ; ಅನಿಬ್ಬಿದ್ಧಪುಬ್ಬಂ ಅಪದಾಲಿತಪುಬ್ಬಂ ಕೋಧಂ…ಪೇ॰… ಉಪನಾಹಂ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬೇ ಭವಗಾಮಿಕಮ್ಮೇ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಝತಿ ಪದಾಲೇತೀತಿ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞಾ”ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೬-೭)।

ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತವಿಭಾಗಾಯ ಮಹತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ “ಮಹಾಬುದ್ಧೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಪಿಚ ಅನುಪದಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನಾಪಿ ಇಮಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ ಮಹಾಪಞ್ಞತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

“ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಡ್ಢಮಾಸಂ ಅನುಪದಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಂ ವಿಪಸ್ಸತಿ। ತತ್ರಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಪದಧಮ್ಮವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಹೋತಿ।

“ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯೇ ಚ ಪಠಮೇ ಝಾನೇ ಧಮ್ಮಾ ವಿತಕ್ಕೋ ಚ…ಪೇ॰… ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತಾ ಚ ಫಸ್ಸೋ ವೇದನಾ ಸಞ್ಞಾ ಚೇತನಾ ಚಿತ್ತಂ ಛನ್ದೋ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಮನಸಿಕಾರೋ, ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಅನುಪದವವತ್ಥಿತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತ್ಯಾಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿದಿತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ವಿದಿತಾ ಅಬ್ಭತ್ಥಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಜಾನಾತಿ ‘ಏವಂ ಕಿರ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ…ಪೇ॰… ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ… ತತಿಯಂ ಝಾನಂ… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಂ… ವಿಞ್ಞಾಣಞ್ಚಾಯತನಂ… ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ… ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹತಿ, ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ “ಏವಂ ಕಿರ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ”ತಿ। ಸೋ ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಅತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ’ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ಅತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಞ್ಞಾವೇದಯಿತನಿರೋಧಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಪಞ್ಞಾಯ ಚಸ್ಸ ದಿಸ್ವಾ ಆಸವಾ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾ ಹೋನ್ತಿ। ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹತಿ, ಸೋ ತಾಯ ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಯೇ ಧಮ್ಮಾ ಅತೀತಾ ನಿರುದ್ಧಾ ವಿಪರಿಣತಾ, ತೇ ಧಮ್ಮೇ ಸಮನುಪಸ್ಸತಿ ‘ಏವಂ ಕಿರ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಅಹುತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋನ್ತಿ, ಹುತ್ವಾ ಪಟಿವೇನ್ತೀ’ತಿ। ಸೋ

ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಅನುಪಾಯೋ ಅನಪಾಯೋ ಅನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೋ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ ವಿಮರಿಯಾದೀಕತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ, ಸೋ 'ನತ್ಥಿ ಉತ್ತರಿ ನಿಸ್ಸರಣ'ನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ತಬ್ಬಹುಲೀಕಾರಾ ನತ್ಥಿತ್ವೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ।

"ಯಂ ಖೋ ತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯ 'ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸೀಲಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ, ವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ'ತಿ। ಸಾರಿಪುತ್ತಮೇವೇತಂ ಸಮ್ಮಾ ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೯೩-೯೭)।

ಏವಂ ಮಹಾಪುಥುಹಾಸಜವನತಿಕ್ಖನಿಬ್ಬೇಧಿಕಭಾವಪ್ಪತ್ತಾಯ ಮಹತಿಯಾ ಬುದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಥೇರೋ ಮಹಾಬುದ್ಧೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಧಮ್ಮನ್ವಯವೇದಿತಾ ಪನಸ್ಸ ಸಮ್ಪಸಾದನೀಯಸುತ್ತೇನ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೧೪೧ ಆದಯೋ) ದೀಪೇತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸದಿಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ನಯಗ್ಗಾಹೋ ವುತ್ತೋ। **ಅಜಳೋ ಜಳಸಮಾನೋ**ತಿ ಸಾವಕೇಸು ಪಞ್ಞಾಯ ಉಕ್ಕಂಸಗತತ್ತಾ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಅಜಳೋ ಸಮಾನೋ ಪರಮಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಅಜಾನನ್ತಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ, ದಸ್ಸನೇನ ಜಳಸದಿಸೋ ಮನ್ದಸರಿಕ್ಖೋ ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹಾಭಾವೇನ **ನಿಬ್ಬುತೋ** ಸೀತಿಭೂತೋ **ಸದಾ ಚರತಿ** ನಿಚ್ಚಂ ವಿಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪರಿಚಿಣ್ಣೋತಿ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನ ಅತ್ತನೋ ಕತಕಿಚ್ಚತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೇನ ಭಾಸಿತಾ, ಸಾಪಿ ವುತ್ತತ್ಥಾಯೇವ।

ಸಮ್ಪಾದೇಥಪ್ಪಮಾದೇನಾತಿ ಅಯಂ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ಭಾಸಿತಾ। ಸಾಪಿ ವುತ್ತತ್ಥಾಯೇವಾತಿ।

ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಆನನ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಿಸುಣೇನ ಚ ಕೋಧನೇನಾತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಸತ್ಥು ವೇಮಾತಿಕಭಾತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, **ಸುಮನೋ**ತಿಸ್ಸ ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಪಿತಾ ಪನಸ್ಸ ಆನನ್ದರಾಜಾ ನಾಮ। ಸೋ ಅತ್ತನೋ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಸುಮನಕುಮಾರಸ್ಸ ವಯಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಹಂಸವತಿತೋ ವೀಸಯೋಜನಸತೇ ಠಾನೇ ಭೋಗನಗರಂ ಅದಾಸಿ। ಸೋ ಕದಾಚಿ ಕದಾಚಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಪಿತರಞ್ಚ ಪಸ್ಸತಿ। ತದಾ ರಾಜಾ ಸತ್ಥಾರಞ್ಚ ಸತಸಹಸ್ಸಪರಿಮಾಣಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ಸಯಮೇವ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಉಪಟ್ಠಾತುಂ ನ ದೇತಿ।

ತೇನ ಸಮಯೇನ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ ಅಹೋಸಿ। ಕುಮಾರೋ ತಸ್ಸ ಕುಪಿತಭಾವಂ ರಞ್ಞೋ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ತಂ ವೂಪಸಮೇತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತುಟ್ಠಮಾನಸೋ ಪುತ್ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ "ವರಂ ತೇ, ತಾತ ದಮ್ಮಿ, ವರಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಆಹ। ಕುಮಾರೋ "ಸತ್ಥಾರಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚ ತೇಮಾಸಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಜೀವಿತಂ ಅವಞ್ಝಂ ಕಾತುಂ ಇಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಏತಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಅಞ್ಞಂ ವದೇಹೀ"ತಿ। "ದೇವ, ಖತ್ತಿಯಾನಂ ದ್ವೇಕಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏತದೇವ ಮೇ ದೇಹಿ, ನ ಮಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ। "ಸಚೇ ಸತ್ಥಾ ಅನುಜಾನಾತಿ, ದಿನ್ನಮೇವಾ"ತಿ। ಸೋ "ಸತ್ಥು ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭಗವಾ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ। ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವನ್ತಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಆಗತೋ, ದಸ್ಸೇಥ ಮೇ ಭಗವನ್ತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಭಿಕ್ಖೂ "ಸುಮನೋ ನಾಮ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾಕೋ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛಾಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾರಂ, ಭನ್ತೇ, ಮೇ ದಸ್ಸೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ

ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಪಥವಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಭನ್ತೇ, ರಾಜಪುತ್ತೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಆಗತೋ"ತಿ ಆಹ। "ತೇನ ಹಿ, ಭಿಕ್ಖು, ಬಹಿ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಹೀ"ತಿ। ಥೇರೋ ಪುನಪಿ ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವ ಬುದ್ಧಾಸನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಬಹಿಪರಿವೇಣೇ ಪಾತುಭವಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸಿ। ಕುಮಾರೋ ತಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಹನ್ತೋ ವತಾಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ।

ಭಗವಾಪಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ರಾಜಪುತ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ, ಅಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಥೇರೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಾಸನೇ ವಲ್ಲಭೋ ಮಞ್ಞೇತಿ। "ಆಮ ಕುಮಾರ, ವಲ್ಲಭೋ"ತಿ? "ಕಿಂ ಕತ್ವಾ, ಭನ್ತೇ, ಏಸ ವಲ್ಲಭೋ ಹೋತೀ"ತಿ?"ದಾನಾದೀನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ"ತಿ। "ಭಗವಾ , ಅಹಮ್ಪಿ ಅಯಂ ಥೇರೋ ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ವಲ್ಲಭೋ ಹೋತುಕಾಮೋ"ತಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಖನ್ಧಾವಾರಭತ್ತಂ ನಾಮ ದತ್ವಾಪಿ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ, ಭನ್ತೇ, ಮಯಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಾ ತೇಮಾಸಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಪಟಿಜಗ್ಗನವರೋ ಲದ್ಧೋ, ತೇಮಾಸಂ ಮೇ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾತಿ। ಭಗವಾ, "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತತ್ಥ ಗತೇನ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ "ಅತ್ಥೀ"ತಿ ದಿಸ್ವಾ "ಸುಞ್ಞಾಗಾರೇ ಖೋ, ಕುಮಾರ, ತಥಾಗತಾ ಅಭಿರಮನ್ತೀ"ತಿ ಆಹ। ಕುಮಾರೋ "ಅಞ್ಞಾತಂ ಭಗವಾ, ಅಞ್ಞಾತಂ ಸುಗತಾ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಿಮತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇಮಿ, ಮಯಾ ಪೇಸಿತೇ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ದಿನ್ನಾ ಮೇ, ದೇವ, ಭಗವತಾ ಪಟಿಞ್ಞಾ, ಮಯಾ ಪಹಿತೇ ಭಗವನ್ತಂ ಪೇಸೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಪಿತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ವಿಹಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ವೀಸಯೋಜನಸತಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಗತೋ। ಗನ್ತ್ವಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ನಗರೇ ವಿಹಾರಟ್ಠಾನಂ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಸೋಭನಸ್ಸ ನಾಮ ಕುಟುಮ್ಬಿಕಸ್ಸ ಉಯ್ಯಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಕಾರೇಸಿ। ತತ್ಥ ಭಗವತೋ ಗನ್ಧಕುಟಿಂ ಸೇಸಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ರತ್ತಿಟ್ಠಾನದಿವಾಟ್ಠಾನತ್ಥಾಯ ಕುಟಿಲೇಣಮಣ್ಡಪೇ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಾಕಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಞ್ಚ ನಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪಿತು ಸನ್ತಿಕಂ ಪೇಸೇಸಿ "ನಿಟ್ಠಿತಂ ಮಯ್ಹಂ ಕಿಚ್ಚಂ, ಸತ್ಥಾರಂ ಪಹಿಣಥಾ"ತಿ।

ರಾಜಾ ಭಗವನ್ತಂ ಭೋಜೇತ್ವಾ "ಭಗವಾ ಸುಮನಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗಮನಂ ಪಚ್ಚಾಸೀಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಭಿಕ್ಖುಪರಿವುತೋ ಯೋಜನೇ ಯೋಜನೇ ವಿಹಾರೇಸು ವಸಮಾನೋ ಅಗಮಾಸಿ। ಕುಮಾರೋ "ಸತ್ಥಾ ಆಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ಯೋಜನಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಗನ್ಧಮಾಲಾದೀಹಿ ಪೂಜಯಮಾನೋ ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಕೀತೇ ಸೋಭನೇ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನೇ ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಕಾರಿತಂ ವಿಹಾರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ -

"ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಮೇ ಕೀತಂ, ಸತಸಹಸ್ಸೇನ ಮಾಪಿತಂ।
ಸೋಭನಂ ನಾಮ ಉಯ್ಯಾನಂ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹ ಮಹಾಮುನೀ"ತಿ॥ -

ತಂ ನಿಯ್ಯಾದೇಸಿ। ಸೋ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ "ಇಮಿನಾವ ನೀಹಾರೇನ ದಾನಂ ದದೇಯ್ಯಾಥಾ"ತಿ ಪುತ್ತದಾರೇ ಅಮಚ್ಚೇ ಚ ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಚ ನಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಸುಮನತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಸನಟ್ಠಾನಸಮೀಪೇಯೇವ ವಸನ್ತೋ ತೇಮಾಸಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ ಉಪಕಟ್ಠಾಯ ಪವಾರಣಾಯ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಮಹಾದಾನಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಸತ್ಥು ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ ಚ ಪಾದಮೂಲೇ ತಿಚೀವರಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ, "ಭನ್ತೇ, ಯದೇತಂ ಮಯಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಖನ್ಧಾವಾರದಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುಞ್ಞಂ ಕತಂ, ನ ತಂ ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ, ಅಥ ಖೋ ಅಹಂ ಅಯಂ ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ವಿಯ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪಣಿಧಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಸತ್ಥಾಪಿಸ್ಸ ಅನನ್ತರಾಯತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಸೋಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ವಸ್ಸಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಪರಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಉಳಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾನಿ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೋ ಏಕಸ್ಸ ಥೇರಸ್ಸ

ಪತ್ತಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಉತ್ತರಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ ಪೂಜಂ ಅಕಾಸಿ। ಪುನ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಬಾರಾಣಸಿರಾಜಾ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇ ಭೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಮಙ್ಗಲುಯ್ಯಾನೇ ಅಟ್ಠ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯೋ ಕಾರೇತ್ವಾ ತೇಸಂ ನಿಸೀದನತ್ಥಾಯ ಅಟ್ಠ ಸಬ್ಬರತನಮಯಪೀಠೇ ಚೇವ ಮಣಿಆಧಾರಕೇ ಚ ಪಟಿಯಾದೇತ್ವಾ ದಸವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಅಕಾಸಿ। ಏತಾನಿ ಪಾಕಟಟ್ಠಾನಾನಿ।

ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕರೋನ್ತೋವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬೋಧಿಸತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತುಸಿತಪುರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮಿತೋದನಸಕ್ಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇ ಞಾತಕೇ ಆನನ್ದಿತೇ ಕರೋನ್ತೋ ಜಾತೋತಿ **ಆನನ್ದೋತ್ವೇವ** ನಾಮಂ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ ಕತಾಭಿನಿಕ್ಖಮನೇ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಪತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೇ ಪಠಮಂ ಕಪಿಲವತ್ಥುಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಭಗವತಿ ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರತ್ಥಂ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ನಿಕ್ಖನ್ತೇಹಿ ಭದ್ದಿಯಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಕಥಂ ಸುತ್ವಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಭಗವತೋ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ವೀಸತಿವಸ್ಸಾನಿ ಅನಿಬದ್ಧಉಪಟ್ಠಾಕಾ ಅಹೇಸುಂ। ಏಕದಾ ನಾಗಸಮಾಲೋ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರಿ, ಏಕದಾ ನಾಗಿತೋ, ಏಕದಾ ಉಪವಾನೋ, ಏಕದಾ ಸುನಕ್ಖತ್ತೋ, ಏಕದಾ ಚುನ್ದೋ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ, ಏಕದಾ ಸಾಗತೋ, ಏಕದಾ ಮೇಘಿಯೋ, ತೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸತ್ಥು ಚಿತ್ತಂ ನಾರಾಧಯಿಂಸು। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಭಗವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣೇ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದಾನಿಮ್ಹಿ ಮಹಲ್ಲಕೋ, ಏಕಚ್ಚೇ ಭಿಕ್ಖೂ 'ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛಾಮಾ'ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಕಚ್ಚೇ ಮಯ್ಹಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಮಯ್ಹಂ ನಿಬದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಜಾನಾಥಾ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಸಂವೇಗೋ ಉದಪಾದಿ। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ - "ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। ತಂ ಭಗವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಮಹಾಸಾವಕಾ - "ಅಹಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ, ತೇಪಿ ಭಗವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ । ಸೋ ಪನ ತುಣ್ಹೀಯೇವ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ನಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಹಂಸು - "ಆವುಸೋ, ತ್ವಮ್ಪಿ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಯಾಚಾಹೀ"ತಿ। ಯಾಚಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಕೀದಿಸಂ ಹೋತಿ, ಸಚೇ ರುಚ್ಚತಿ, ಸತ್ಥಾ ಸಯಮೇವ ವಕ್ಖತೀತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನನ್ದೋ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಉಸ್ಸಾಹೇತಬ್ಬೋ, ಸಯಮೇವ ಜಾನಿತ್ವಾ ಮಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆಹ। ತತೋ ಭಿಕ್ಖೂ "ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಯಾಚಾಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು।

ಥೇರೋ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ "ಸಚೇ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಂ ಪಣೀತಚೀವರಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಪಣೀತಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ಏಕಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ವಸಿತುಂ ನ ದಸ್ಸತಿ, ನಿಮನ್ತನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಏವಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಹ। "ಏತ್ತಕೇ ಗುಣೇ ಲಭತೋ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನೇ ಕೋ ಭಾರೋ"ತಿ ಉಪವಾದಮೋಚನತ್ಥಂ ಇಮೇ **ಚತ್ತಾರೋ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾ** ಚ - "ಸಚೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಮಯಾ ಗಹಿತನಿಮನ್ತನಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಸಚಾಹಂ ದೇಸನ್ತರತೋ ಆಗತಾಗತೇ ತಾವದೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ ಲಚ್ಛಾಮಿ; ಯದಾ ಮೇ ಕಙ್ಖಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಾವದೇವ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಲಚ್ಛಾಮಿ, ಸಚೇ ಭಗವಾ ಪರಮ್ಮುಖಾ ದೇಸಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಪುನ ಮಯ್ಹಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ, ಏವಾಹಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ "ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಅನುಗ್ಗಹಂ ನ ಲಭತೀ"ತಿ ಉಪವಾದಮೋಚನತ್ಥಞ್ಚೇವ ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಭಾವಪಾರಮೀಪೂರಣತ್ಥಞ್ಚ ಇಮಾ **ಚತಸ್ಸೋ ಆಯಾಚನಾ** ಚಾತಿ ಅಟ್ಠ ವರೇ ಗಹೇತ್ವಾ ನಿಬದ್ಧುಪಟ್ಠಾಕೋ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸೇವ ಠಾನನ್ತರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಂ ಪೂರಿತಾನಂ ಪಾರಮೀನಂ ಫಲಂ ಪಾಪುಣಿ। ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ಲದ್ಧದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದಸಬಲಂ ದುವಿಧೇನ ಉದಕೇನ, ತಿವಿಧೇನ ದನ್ತಕಟ್ಠೇನ, ಹತ್ಥಪಾದಪರಿಕಮ್ಮೇನ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮೇನ, ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣಸಮ್ಮಜ್ಜನೇನಾತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ಕಿಚ್ಚೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತೋ "ಇಮಾಯ ನಾಮ ವೇಲಾಯ ಸತ್ಥು ಇದಂ ನಾಮ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಂ ನಾಮ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ದಿವಸಭಾಗಂ ಸನ್ತಿಕಾವಚರೋ ಹುತ್ವಾ,

ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಮಹನ್ತಂ ದಣ್ಡದೀಪಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ಧಕುಟಿಪರಿವೇಣಂ ನವ ವಾರೇ ಅನುಪರಿಯಾಯತಿ, ಸತ್ಥರಿ ಪಕ್ಕೋಸನ್ತೇ ಪಟಿವಚನದಾನಾಯ ಥಿನಮಿದ್ಧವಿನೋದನತ್ಥಂ।

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಜೇತವನೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಅನೇಕಪರಿಯಾಯೇನ ಪಸಂಸಿತ್ವಾ "ಬಹುಸ್ಸುತಾನಂ ಸತಿಮನ್ತಾನಂ ಗತಿಮನ್ತಾನಂ ಧಿತಿಮನ್ತಾನಂ ಉಪಟ್ಠಾಕಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಏವಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಪಞ್ಚಸು ಠಾನೇಸು ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತೋ ಚತೂಹಿ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಅಯಂ ಮಹಾಥೇರೋ ಸೇಖೋವ ಸಮಾನೋ ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮುತ್ತೇಜಿತೋ ದೇವತಾಯ ಚ ಸಂವೇಜಿತೋ "ಸ್ವೇಯೇವ ಚ ದಾನಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗೀತಿ ಕಾತಬ್ಬಾ, ನ ಖೋ ಪನ ಮೇತಂ ಪತಿರೂಪಂ, ಯ್ವಾಯಂ ಸೇಖೋ ಸಕರಣೀಯೋ ಹುತ್ವಾ ಅಸೇಖೇಹಿ ಥೇರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಗಾಯಿತುಂ ಸನ್ನಿಪಾತಂ ಗನ್ತು"ನ್ತಿ ಸಞ್ಜಾತುಸ್ಸಾಹೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಬಹುದೇವರತ್ತಿಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಚಙ್ಕಮೇ ವೀರಿಯಸಮತಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಯನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಯಿತುಕಾಮೋ ಕಾಯಂ ಆವಟ್ಟೇಸಿ। ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಸೀಸಂ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ ಪಾದಾ ಚ ಭೂಮಿತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತಾ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚಿ ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಅಹೋಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೬೪೪-೬೬೩) -

"ಆರಾಮದ್ವಾರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಪದುಮುತ್ತರೋ ಮಹಾಮುನಿ।
ವಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅಮತಂ ವುಟ್ಠಿಂ, ನಿಬ್ಬಾಪೇಸಿ ಮಹಾಜನಂ॥

"ಸತಸಹಸ್ಸಂ ತೇ ಧೀರಾ, ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ಪರಿವಾರೇನ್ತಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಛಾಯಾವ ಅನಪಾಯಿನೀ॥

"ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧಗತೋ ಆಸಿಂ, ಸೇತಚ್ಛತ್ತಂ ವರುತ್ತಮಂ।
ಸುಚಾರುರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾನ, ವಿತ್ತಿ ಮೇ ಉದಪಜ್ಜಥ॥

"ಓರುಯ್ಹ ಹತ್ಥಿಖನ್ಧಮ್ಹಾ, ಉಪಗಚ್ಛಿಂ ನರಾಸಭಂ।
ರತನಾಮಯಛತ್ತಂ ಮೇ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಧಾರಯಿಂ॥

"ಮಮ ಸಙ್ಕಪ್ಪಮಞ್ಞಾಯ, ಪದುಮುತ್ತರೋ ಮಹಾಇಸಿ।
ತಂ ಕಥಂ ಠಪಯಿತ್ವಾನ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

"ಯೋ ಸೋ ಛತ್ತಮಧಾರೇಸಿ, ಸೋಣ್ಣಾಲಙ್ಕಾರಭೂಸಿತಂ।
ತಮಹಂ ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸುಣೋಥ ಮಮ ಭಾಸತೋ॥

"ಇತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಯಂ ಪೋಸೋ, ತುಸಿತಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ।
ಅನುಭೋಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ಅಚ್ಛರಾಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ॥

"ಚತುತಿಂಸತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಬಲಾಧಿಪೋ ಅಟ್ಠಸತಂ, ವಸುಧಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ॥

"ಅಟ್ಠಪಞ್ಞಾಸಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಪದೇಸರಜ್ಜಂ ವಿಪುಲಂ, ಮಹಿಯಾ ಕಾರಯಿಸ್ಸತಿ॥

“ಕಪ್ಪಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ , ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸಕ್ಯಾನಂ ಕುಲಕೇತುಸ್ಸ, ಞಾತಿಬನ್ಧು ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಆನನ್ದೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಮಹೇಸಿನೋ॥

“ಆತಾಪೀ ನಿಪಕೋ ಚಾಪಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇಸು ಕೋವಿದೋ।
ನಿವಾತವುತ್ತಿ ಅತ್ಥದ್ಧೋ, ಸಬ್ಬಪಾಠೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪಧಾನಪಹಿತತ್ತೋ ಸೋ, ಉಪಸನ್ತೋ ನಿರೂಪಧಿ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ಸನ್ತಿ ಆರಞ್ಞಕಾ ನಾಗಾ, ಕುಞ್ಜರಾ ಸಟ್ಠಿಹಾಯನಾ।
ತಿಧಾಪಭಿನ್ನಾ ಮಾತಙ್ಗಾ, ಈಸಾದನ್ತಾ ಉರೂಳ್ಹವಾ॥

“ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸಾ, ಪಣ್ಡಿತಾಪಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕಾ।
ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬುದ್ಧನಾಗಸ್ಸ, ನ ಹೋನ್ತುಪಣಿಧಿಮ್ಹಿ ತೇ॥

“ಆದಿಯಾ ಮೇ ನಮಸ್ಸಾಮಿ, ಮಜ್ಝಿಮೇ ಅಥ ಪಚ್ಛಿಮೇ।
ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಸುಮನೋ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂ॥

“ಆತಾಪೀ ನಿಪಕೋ ಚಾಪಿ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಪತ್ತೋ, ಸೇಖಭೂಮೀಸು ಕೋವಿದೋ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಕಮ್ಮಮಭಿನೀಹರಿಂ।
ತಾಹಂ ಭೂಮಿಮನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಠಿತಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಮಾಚಲಾ॥

“ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸಿ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಛಳಭಿಞ್ಞೋ ಪನ ಹುತ್ವಾ ಸಙ್ಗೀತಿಮಣ್ಡಪಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸಙ್ಗಾಯನ್ತೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿದೀಪನಾದಿವಸೇನ ಚ ಭಾಸಿತಗಾಥಾ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇವ ಖುದ್ದಕನಿಕಾಯಸಙ್ಗಾಯನಕಾಲೇ ಥೇರಗಾಥಾಸು ಸಙ್ಗೀತಿಂ ಆರೋಪೇನ್ತೋ -

೧೦೧೯.ಪಿಸುಣೇನ ಚ ಕೋಧನೇನ ಚ, ಮಚ್ಛರಿನಾ ಚ ವಿಭೂತನನ್ದಿನಾ।
ಸಖಿತಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಪಾಪೋ ಕಾಪುರಿಸೇನ ಸಙ್ಗಮೋ॥

೧೦೨೦.ಸದ್ಧೇನ ಚ ಪೇಸಲೇನ ಚ, ಪಞ್ಞವತಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇನ ಚ।
ಸಖಿತಂ ಕರೇಯ್ಯ ಪಣ್ಡಿತೋ, ಭದ್ದೋ ಸಪ್ಪುರಿಸೇನ ಸಙ್ಗಮೋ॥

೧೦೧೯. ‘ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತಂ ಬಿಮ್ಬಂ, ಅರುಕಾಯಂ ಸಮುಸ್ಸಿತಂ।
ಆತುರಂ ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಧುವಂ ಠಿತಿ॥

೧೦೨೦. ‘ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತಂ ರೂಪಂ, ಮಣಿನಾ ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚ।
ಅಟ್ಠಿತಚೇನ ಓನದ್ಧಂ, ಸಹ ವತ್ಥೇಹಿ ಸೋಭತಿ॥

೧೦೨೧. ‘ಅಲತ್ತಕಕತಾ ಪಾದಾ, ಮುಖಂ ಚುಣ್ಣಕಮಕ್ಖಿತಂ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೧೦೨೨. ‘ಅಟ್ಠಪದಕತಾ ಕೇಸಾ, ನೇತ್ತಾ ಅಞ್ಜನಮಕ್ಖಿತಾ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೧೦೨೩. ‘ಅಞ್ಜನೀವ ನವಾ ಚಿತ್ತಾ, ಪೂತಿಕಾಯೋ ಅಲಙ್ಕತೋ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

“ಓದಹಿ ಮಿಗವೋ ಪಾಸಂ, ನಾಸದಾ ವಾಗುರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಕನ್ದನ್ತೇ ಮಿಗಬನ್ಧಕೇ॥

“ಛಿನ್ನೋ ಪಾಸೋ ಮಿಗವಸ್ಸ, ನಾಸದಾ ವಾಗುರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಸೋಚನ್ತೇ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ॥

೧೦೨೪. ‘ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪರಿಚಾರಕೋ।
ಪನ್ನಭಾರೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ, ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಗೋತಮೋ॥

೧೦೨೫. ‘ಖೀಣಾಸವೋ ವಿಸಞ್ಞುತ್ತೋ, ಸಙ್ಗಾತೀತೋ ಸುನಿಬ್ಬುತೋ।
ಧಾರೇತಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜಾತಿಮರಣಪಾರಗೂ॥

೧೦೨೬. ‘ಯಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಧಮ್ಮಾ, ಬುದ್ಧಸ್ಸಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನೋ।
ನಿಬ್ಬಾನಗಮನೇ ಮಗ್ಗೇ, ಸೋಯಂ ತಿಟ್ಠತಿ ಗೋತಮೋ॥

೧೦೨೭. ‘ದ್ವಾಸೀತಿ ಬುದ್ಧತೋ ಗಣ್ಹಿಂ, ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುತೋ।
ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಯೇ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪವತ್ತಿನೋ॥

೧೦೨೮. ‘ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾಯಂ ಪುರಿಸೋ, ಬಲಿಬದ್ದೋವ ಜೀರತಿ।
ಮಂಸಾನಿ ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ಪಞ್ಞಾ ತಸ್ಸ ನ ವಡ್ಢತಿ॥

೧೦೨೯. ‘ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಂ, ಯೋ ಸುತೇನಾತಿಮಞ್ಞತಿ।
ಅನ್ಧೋ ಪದೀಪಧಾರೋವ, ತಥೇವ ಪಟಿಭಾತಿ ಮಂ॥

೧೦೩೦. ‘ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಉಪಾಸೇಯ್ಯ, ಸುತಞ್ಚ ನ ವಿನಾಸಯೇ।

ತಂ ಮೂಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ, ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಧರೋ ಸಿಯಾ॥

೧೦೩೧ ಪುಬ್ಬಾಪರಞ್ಞೂ ಅತ್ಥಞ್ಞೂ, ನಿರುತ್ತಿಪದಕೋವಿದೋ।
ಸುಗ್ಗಹೀತಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅತ್ಥಞ್ಚೋಪಪರಿಕ್ಖತಿ॥

೧೦೩೨ ಖನ್ತ್ಯಾ ಛನ್ದಿಕತೋ ಹೋತಿ, ಉಸ್ಸಹಿತ್ವಾ ತುಲೇತಿ ತಂ।
ಸಮಯೇ ಸೋ ಪದಹತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ॥

೧೦೩೩ ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಧಮ್ಮಧರಂ, ಸಪ್ಪಞ್ಞಂ ಬುದ್ಧಸಾವಕಂ।
ಧಮ್ಮವಿಞ್ಞಾಣಮಾಕಙ್ಖಂ, ತಂ ಭಜೇಥ ತಥಾವಿಧಂ॥

೧೦೩೪ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ, ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಚಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಪೂಜನೀಯೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ॥

೧೦೩೫ ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ ಧಮ್ಮರತೋ, ಧಮ್ಮಂ ಅನುವಿಚಿನ್ತಯಂ।
ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರಂ ಭಿಕ್ಖು, ಸದ್ಧಮ್ಮಾ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ॥

೧೦೩೬ ಕಾಯಮಚ್ಛೇರಗರುನೋ , ಹಿಯ್ಯಮಾನೇ ಅನುಟ್ಠಹೇ।
ಸರೀರಸುಖಗಿದ್ಧಸ್ಸ, ಕುತೋ ಸಮಣಫಾಸುತಾ॥

೧೦೩೭ ನ ಪಕ್ಖನ್ತಿ ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ, ಧಮ್ಮಾ ನ ಪಟಿಭನ್ತಿ ಮಂ।
ಗತೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಮ್ಹಿ, ಅನ್ಧಕಾರಂವ ಖಾಯತಿ॥

೧೦೩೮ ಅಬ್ಭತೀತಸಹಾಯಸ್ಸ, ಅತೀತಗತಸತ್ಥುನೋ।
ನತ್ಥಿ ಏತಾದಿಸಂ ಮಿತ್ತಂ, ಯಥಾ ಕಾಯಗತಾ ಸತಿ॥

೧೦೩೯ ಯೇ ಪುರಾಣಾ ಅತೀತಾ ತೇ, ನವೇಹಿ ನ ಸಮೇತಿ ಮೇ।
ಸ್ವಜ್ಜ ಏಕೋವ ಝಾಯಾಮಿ, ವಸ್ಸುಪೇತೋವ ಪಕ್ಖಿಮಾ॥

೧೦೪೦ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ, ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕೇ ಬಹೂ।
ಮಾ ವಾರಯಿತ್ಥ ಸೋತಾರೋ, ಪಸ್ಸನ್ತು ಸಮಯೋ ಮಮಂ॥

೧೦೪೧ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ, ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕೇ ಪುಥು।
ಕರೋತಿ ಸತ್ಥಾ ಓಕಾಸಂ, ನ ನಿವಾರೇತಿ ಚಕ್ಖುಮಾ॥

೧೦೪೨ ಪಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಸೇಖಭೂತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ।
ನ ಕಾಮಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ॥

೧೦೪೩ ಪಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಸೇಖಭೂತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ।
ನ ದೋಸಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಪಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸುಧಮ್ಮತಂ॥

೧೦೪೪ ಛಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂ।
ಮೇತ್ತೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನ, ಛಾಯಾವ ಅನಪಾಯಿನೀ॥

೧೦೪೫ ಛಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂ।
ಮೇತ್ತೇನ ವಚೀಕಮ್ಮೇನ, ಛಾಯಾವ ಅನಪಾಯಿನೀ॥

೧೦೪೬ ಛಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನಿ, ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂ।
ಮೇತ್ತೇನ ಮನೋಕಮ್ಮೇನ, ಛಾಯಾವ ಅನಪಾಯಿನೀ॥

೧೦೪೭ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ, ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಚಙ್ಕಮಿಂ।
ಧಮ್ಮೇ ದೇಸಿಯಮಾನಮ್ಹಿ, ಞಾಣಂ ಮೇ ಉದಪಜ್ಜಥ॥

೧೦೪೮ ಅಹಂ ಸಕರಣೀಯೋಮ್ಹಿ, ಸೇಖೋ ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸೋ।
ಸತ್ಥು ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋ ಅಮ್ಹಂ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ॥

೧೦೪೯ ತದಾಸಿ ಯಂ ಭಿಂಸನಕಂ, ತದಾಸಿ ಲೋಮಹಂಸನಂ।
ಸಬ್ಬಾಕಾರವರೂಪೇತೇ, ಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ॥

೧೦೫೦ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ, ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಚಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಆನನ್ದೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ॥

೧೦೫೧ ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಧಮ್ಮಧರೋ, ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ ಮಹೇಸಿನೋ।
ಚಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ತಮೋನುದೋ॥

೧೦೫೨ ಗತಿಮನ್ತೋ ಸತಿಮನ್ತೋ, ಧಿತಿಮನ್ತೋ ಚ ಯೋ ಇಸಿ।
ಸದ್ಧಮ್ಮಧಾರಕೋ ಥೇರೋ, ಆನನ್ದೋ ರತನಾಕರೋ॥

೧೦೫೩ ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ''ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ಪಿಸುಣೇನ ಚಾ**ತಿ ಆದಿತೋ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಛಬ್ಬಗ್ಗಿಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದೇವದತ್ತಪಕ್ಖಿಯೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸಗ್ಗಂ ಕರೋನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಪಿಸುಣೇನಾ**ತಿ ಪಿಸುಣಾಯ ವಾಚಾಯ। ತಾಯ ಹಿ ಯುತ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ''ಪಿಸುಣೋ''ತಿ ವುತ್ತೋ ಯಥಾ ನೀಲಗುಣಯುತ್ತೋ ಪಟೋ ನೀಲೋತಿ। **ಕೋಧನೇನಾ**ತಿ ಕುಜ್ಝನಸೀಲೇನ। ಅತ್ತಸಮ್ಪತ್ತಿನಿಗೂಹಣಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಮಚ್ಛೇರಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋ **ಮಚ್ಛರಿನಾ**। **ವಿಭೂತನನ್ದಿನಾ**ತಿ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಭೂತಂ ವಿಭವನಂ ವಿನಾಸಂ ಇಚ್ಛನ್ತೇನ, ವಿಭೂತಂ ವಾ ವಿಸುಂ ಭಾವೋ ಭೇದೋ, ತಂ ನನ್ದನೇನ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ದೇವದತ್ತಪಕ್ಖಿಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇ ಹಿ ಪಞ್ಚವತ್ಥುದೀಪನಾಯ ಬಹೂ ಜನೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನೇ ಭಿನ್ದನ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ಬಹಿದ್ಧತಾಯ ಥದ್ಧಮಚ್ಛರಿಯಾದಿಮಚ್ಛರಿಯಪಕತಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಮಹತೋ ಅನತ್ಥಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು। **ಸಖಿತ**ನ್ತಿ ಸಹಾಯಭಾವಂ ಸಂಸಗ್ಗಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ಪಾಪೋ**

ಕಾಪುರಿಸೇನ ಸಙ್ಗಮೋ ಕಾಪುರಿಸೇನ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲೇನ ಸಮಾಗಮೋ ನಿಹೀನೋ ಲಾಮಕೋ। ಯೇ ಹಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತೇಸಂ ದುಚಿನ್ತಿತಾದಿಭೇದಂ ಬಾಲಲಕ್ಖಣಮೇವ ಆವಹತಿ, ಪಗೇವ ವಚನಕರಸ್ಸ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಯಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಬಾಲತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನೋ ಪಣ್ಡಿತತೋ"ತಿಆದಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧)।

ಯೇನ ಪನ ಸಂಸಗ್ಗೋ ಕಾತಬ್ಬೋ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸದ್ಧೇನ ಚಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸದ್ಧೇನಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಕಮ್ಮಫಲಸದ್ಧಾಯ ಚೇವ, ರತನತ್ತಯಸದ್ಧಾಯ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ। **ಪೇಸಲೇನಾ**ತಿ ಪಿಯಸೀಲೇನ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೇನ। **ಪಞ್ಞವತಾ**ತಿ ಉದಯತ್ಥಗಾಮಿನಿಯಾ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ವಸೇನ ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪನ್ನೇನ। **ಬಹುಸ್ಸುತೇನಾ**ತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿವೇಧಬಾಹುಸಚ್ಚಾನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಬಹುಸ್ಸುತೇನ। **ಭದ್ದೋ**ತಿ ತೇನ ತಾದಿಸೇನ ಸಾಧುನಾ ಸಙ್ಗಮೋ ಭದ್ದೋ ಸುನ್ದರೋ ಕಲ್ಯಾಣೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಭೇದಂ ಅತ್ಥಂ ಆವಹತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತನ್ತಿಆದಿಕಾ ಸತ್ತ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ರೂಪಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಕಾಮಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿಯಾ ಉತ್ತರಾಯ ನಾಮ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ಕಾಯವಿಚ್ಛನ್ದಜನನತ್ಥಂ ಭಾಸಿತಾ । "ಅಮ್ಬಪಾಲಿಂ ಗಣಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತಾನಂ ಓವಾದದಾನತ್ಥ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಾ ಏವ।

ಬಹುಸ್ಸುತೋ ಚಿತ್ತಕಥೀತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಉದಾನವಸೇನ ಭಾಸಿತಾ। ತತ್ಥ **ಪರಿಚಾರಕೋ**ತಿ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ। **ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತೀ**ತಿ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಸಮನನ್ತರಂ ಸಯಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಥೇರೋ ಹಿ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ಚಙ್ಕಮೇನ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಉತುಂ ಗಾಹಾಪೇತುಂ ಓವರಕಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸಯಿತುಂ ಮಞ್ಚಕೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಾದಾ ಚ ಭೂಮಿತೋ ಮುತ್ತಾ, ಅಪ್ಪತ್ತಞ್ಚ ಸೀಸಂ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ, ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಸಯಿ।

ಖೀಣಾಸವೋತಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣಚತುರಾಸವೋ, ತತೋ ಏವ ಚತೂಹಿಪಿ ಯೋಗೇಹಿ **ವಿಸಂಯುತ್ತೋ,** ರಾಗಸಙ್ಗಾದೀನಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ **ಸಙ್ಗಾತೀತೋ,** ಸಬ್ಬಸೋ ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ವೂಪಸನ್ತತ್ತಾ **ಸುನಿಬ್ಬುತೋ** ಸೀತಿಭೂತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಧಮ್ಮಾತಿ ಥೇರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಭಾಸಿತಾ ಗಾಥಾ। ಉಪಟ್ಠಿತಾಯ ಹಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗೀತಿಯಾ ಥೇರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಯೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ಏಕೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಸ್ಸಗನ್ಧಂ ವಾಯತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ಥೇರೋ ಅಧಿಗತೇ ಅರಹತ್ತೇ ಸತ್ತಪಣ್ಣಿಗುಹಾದ್ವಾರಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸಾಮಗ್ಗೀದಾನತ್ಥಂ ಆಗತೋ, ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಭಾವಪ್ಪಕಾಸನೇನ ಸುದ್ಧಾವಾಸಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾ। ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಲಜ್ಜಾಪೇನ್ತೋ **"ಯಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಧಮ್ಮಾ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಬುದ್ಧಸ್ಸ** ಭಗವತೋ **ಧಮ್ಮಾ** ತೇನೇವ ಅಧಿಗತಾ ಪವೇದಿತಾ ಚ ಪಟಿವೇಧಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಾ। **ಯಸ್ಮಿಂ** ಪುರಿಸವಿಸೇಸೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಸೋಯಂ ಗೋತ್ತತೋ **ಗೋತಮೋ** ಧಮ್ಮಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಸಉಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ಇದಾನಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನಗಮನೇ ಮಗ್ಗೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿ, ತಸ್ಸ ಏಕಂಸಭಾಗೀತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಥೇರಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ತ್ವಂ ಬಹುಸ್ಸುತೋತಿ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಪಾಕಟೋ, ಕಿತ್ತಕಾ ಧಮ್ಮಾ ತೇ ಸತ್ಥಾರಾ ಭಾಸಿತಾ, ತಯಾ ಧಾರಿತಾ"ತಿ? ತಸ್ಸ ಥೇರೋ ಪಟಿವಚನಂ ದೇನ್ತೋ **"ದ್ವಾಸೀತೀ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ದ್ವಾಸೀತಿ ಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ಯೋಜನಾ, **ಬುದ್ಧತೋ ಗಣ್ಹಿ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತೋ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿಂ ದ್ವಿಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಅಸೀತಿಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಾ ಅಧಿಗಣ್ಹಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುತೋ**ತಿ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುತೋ ಗಣ್ಹಿಂ, ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಆದೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಅಧಿಗಚ್ಛಿಂ। **ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ತದುಭಯಂ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಚತುಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಾನಿ ಅಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ। **ಯೇ ಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಪವತ್ತಿನೋ**ತಿ ಯೇ ಯಥಾವುತ್ತಪರಿಮಾಣಾ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಾ ಮಯ್ಹಂ ಪಗುಣಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾ ಜಿವ್ಹಗ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತನ್ತೀತಿ।

ಅಥೇಕದಾ ಥೇರೋ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರೇಪಿ ಗನ್ಥಧುರೇಪಿ ಅನನುಯುತ್ತಂ ಏಕಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ದಿಸ್ವಾ ಬಾಹುಸಚ್ಚಾಭಾವೇ ಆದೀನವಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ "**ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾಯ**"ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಪ್ಪಸ್ಸುತಾಯ**ನ್ತಿ ಏಕಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಪಣ್ಣಾಸಾನಂ, ಅಥ ವಾ ಪನ ವಗ್ಗಾನಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಏಕಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಸುತ್ತನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಉಗ್ಗಹಿತಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಅಯಂ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಪನ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋವ। **ಬಲಿಬದ್ದೋವ ಜೀರತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಬಲಿಬದ್ದೋ ಜೀರಮಾನೋ ವಡ್ಢಮಾನೋ ನೇವ ಮಾತು ನ ಪಿತು, ನ ಸೇಸಞಾತಕಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಡ್ಢತಿ, ಅಥ ಖೋ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಜೀರತಿ; ಏವಮೇವಂ ಅಯಮ್ಪಿ ನ ಉಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಂ ಕರೋತಿ, ನ ಆಚರಿಯವತ್ತಂ, ನ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಾದೀನಿ, ನ ಭಾವನಂ ಅನುಯುಞ್ಜತಿ, ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಜೀರತಿ। **ಮಂಸಾನಿ ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತೀ**ತಿ ಯಥಾ ಬಲಿಬದ್ದಸ್ಸ "ಕಸನಭಾರವಹನಾದೀಸು ಅಸಮತ್ಥೋ ಏಸೋ"ತಿ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಸ್ಸ ಯಥಾ ತಥಾ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಖಾದನ್ತಸ್ಸ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಮಂಸಾನಿ ತಸ್ಸ ವಡ್ಢನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಾದೀಹಿ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಸ್ಸ ಸಙ್ಘಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಲಭಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಂವಿರೇಚನಾದೀನಿ ಕತ್ವಾ ಕಾಯಂ ಪೋಸೇನ್ತಸ್ಸ ಮಂಸಾನಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ ಥೂಲಸರೀರೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಚರತಿ। **ಪಞ್ಞಾ**ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಪನಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾ ಏಕಙ್ಗುಲಿಮತ್ತಾಪಿ ನ ವಡ್ಢತಿ, ಅರಞ್ಞೇ ಗಚ್ಛಲತಾದೀನಿ ವಿಯ ಅಸ್ಸ ಛದ್ವಾರಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಣ್ಹಾ ಚೇವ ನವವಿಧಮಾನೋ ಚ ವಡ್ಢತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಬಹುಸ್ಸುತೋತಿ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಅತಿಮಞ್ಞನ್ತಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಸುತೇನಾ**ತಿ ಸುತಹೇತು ಅತ್ತನೋ ಬಾಹುಸಚ್ಚನಿಮಿತ್ತಂ। **ಅತಿಮಞ್ಞತೀ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಞ್ಞತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಕ್ಕಂಸೇನ್ತೋ ಪರಂ ಪರಿಭವತಿ। **ತಥೇವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಅನ್ಧೋ ಅನ್ಧಕಾರೇ ತೇಲಪಜ್ಜೋತಂ ಧಾರೇನ್ತೋ ಆಲೋಕದಾನೇನ ಪರೇಸಂಯೇವ ಅತ್ಥಾವಹೋ , ನ ಅತ್ತನೋ, ತಥೇವ ಪರಿಯತ್ತಿಬಾಹುಸಚ್ಚೇನ ಸುತವಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸುತೇನ ಅನುಪಪನ್ನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ಅಪರಿಪೂರೇನ್ತೋ ಅನ್ಧೋ ಞಾಣಾಲೋಕದಾನೇನ ಪರೇಸಂಯೇವ ಅತ್ಥಾವಹೋ, ನ ಅತ್ತನೋ, ದೀಪಧಾರೋ ಅನ್ಧೋ ವಿಯ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ।

ಇದಾನಿ ಬಾಹುಸಚ್ಚೇ ಆನಿಸಂಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಬಹುಸ್ಸುತ**"ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಉಪಾಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯ। **ಸುತಞ್ಚ ನ ವಿನಾಸಯೇ**ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ಸುತಞ್ಚ ನ ವಿನಾಸೇಯ್ಯ, ನ ಸುಸ್ಸೇಯ್ಯ ಧಾರಣಪರಿಚಯಪರಿಪುಚ್ಛಾಮನಸಿಕಾರೇಹಿ ವಡ್ಢೇಯ್ಯ। **ತಂ ಮೂಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ ತಂ ಸುತಂ ಪರಿಯತ್ತಿಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಪಧಾನಕಾರಣಂ। **ತಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಧರೋ ಸಿಯಾ** ವಿಮುತ್ತಾಯತನಸೀಸೇ ಠತ್ವಾ ಯಥಾಸುತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಧಾರಣೇ ಪಠಮಂ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಧರೋ ಭವೇಯ್ಯ।

ಇದಾನಿ ಪರಿಯತ್ತಿಬಾಹುಸಚ್ಚೇನ ಸಾಧೇತಬ್ಬಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಪುಬ್ಬಾಪರಞ್ಞೂ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಪುಬ್ಬಞ್ಚ ಅಪರಞ್ಚ ಜಾನಾತೀತಿ **ಪುಬ್ಬಾಪರಞ್ಞೂ**। ಏಕಿಸ್ಸಾ ಹಿ ಗಾಥಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಅಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇಪಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ವಾ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇ ಅಪರಭಾಗೇ ಅಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇಪಿ "ಇಮಸ್ಸ ಅಪರಭಾಗಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇನ , ಇಮಸ್ಸ ವಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಅಪರಭಾಗೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಜಾನನ್ತೋ ಪುಬ್ಬಾಪರಞ್ಞೂ ನಾಮ। ಅತ್ತತ್ಥಾದಿಭೇದಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಜಾನಾತೀತಿ **ಅತ್ಥಞ್ಞೂ**। **ನಿರುತ್ತಿಪದಕೋವಿದೋ**ತಿ ನಿರುತ್ತಿಯಂ ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಚಾತಿ ಚತೂಸುಪಿ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸು ಛೇಕೋ। **ಸುಗ್ಗಹೀತಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ತೇನೇವ ಕೋವಿದಭಾವೇನ ಅತ್ಥತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಧಮ್ಮಂ ಸುಗಹಿತಮೇವ ಕತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಅತ್ಥಞ್ಚೋಪಪರಿಕ್ಖತೀ**ತಿ ಯಥಾಸುತಸ್ಸ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖತಿ "ಇತಿ ಸೀಲಂ, ಇತಿ ಸಮಾಧಿ, ಇತಿ ಪಞ್ಞಾ, ಇಮೇ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಮನಸಾ ಅನುಪೇಕ್ಖತಿ।

ಖನ್ತ್ಯಾ ಛನ್ದಿಕತೋ ಹೋತೀತಿ ತೇಸು ಮನಸಾ ಅನುಪೇಕ್ಖಿತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ದಿಟ್ಠಿನಿಜ್ಝಾನಕ್ಖನ್ತಿಯಾ ನಿಜ್ಝಾನಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ರೂಪಪರಿಗ್ಗಹಾದಿಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಿನಿವೇಸೇ ಛನ್ದಿಕತೋ ಛನ್ದಜಾತೋ ಹೋತಿ। ತಥಾಭೂತೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ **ಉಸ್ಸಹಿತ್ವಾ ತುಲೇತಿ** ತಂತಂಪಚ್ಚಯನಾಮರೂಪದಸ್ಸನವಸೇನ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತುಲೇತಿ "ಅನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿಪಿ, "ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿಪಿ, "ಅನತ್ತಾ"ತಿಪಿ ತಂ ನಾಮರೂಪಂ ತೀರೇತಿ ವಿಪಸ್ಸತಿ। **ಸಮಯೇ ಸೋ**

ಪದಹತಿ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋತಿ ಸೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾದಿಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಣ್ಹನಾದಿನಾ ಪದಹತಿ, ಪದಹನ್ತೋ ಚ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಗೋಚರಜ್ಝತ್ತೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮಾಧಿನಾ ಮಗ್ಗಸಮಾಧಿನಾ ಚ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಅಸಮಾಧಾನಹೇತುಭೂತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಪಜಹೇಯ್ಯ। ಸ್ವಾಯಂ ಗುಣೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಬಹುಸ್ಸುತಂ ಧಮ್ಮಧರಂ ಸಪ್ಪಞ್ಞಂ ಬುದ್ಧಸಾವಕಂ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಸಙ್ಖತಂ ಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ ದುಕ್ಖಾದೀಸು ಪರಿಞ್ಞಾದಿವಿಸಿಟ್ಠಕಿಚ್ಚತಾಯ ಧಮ್ಮವಿಞ್ಞಾಣಸಙ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮಞಾಣಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತೋ ತಥಾವಿಧಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಭಜೇಥ, ಸೇವೇಯ್ಯ ಪಯಿರುಪಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಬಹುಪಕಾರತಾಯ ತಸ್ಸ ಪೂಜನೀಯಕಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಬಹುಸ್ಸುತೋ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – ಸುತ್ತಗೇಯ್ಯಾದಿ ಬಹು ಸುತಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಬಹುಸ್ಸುತೋ।** ತಮೇವ ದೇಸನಾಧಮ್ಮಂ ಸುವಣ್ಣಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸೀಹವಸಾ ವಿಯ ಅವಿನಸ್ಸನ್ತಂ ಧಾರೇತೀತಿ **ಧಮ್ಮಧರೋ।** ತತೋ ಏವ ಮಹೇಸಿನೋ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಕೋಸಂ ಧಮ್ಮರತನಂ ಆರಕ್ಖತೀತಿ **ಕೋಸಾರಕ್ಖೋ।** ಯಸ್ಮಾ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಮದಸ್ಸನೇನ ಚಕ್ಖುಭೂತೋ, ತಸ್ಮಾ **ಚಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಪೂಜನೀಯೋ** ಮಾನನೀಯೋತಿ, ಬಹುಸ್ಸುತಭಾವೇನ ಬಹುಜನಸ್ಸ ಪೂಜನೀಯಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ನಿಗಮನವಸೇನ ಪುನಪಿ "**ಬಹುಸ್ಸುತೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏವರೂಪಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಂ ಲಭಿತ್ವಾಪಿ ಕಾರಕಸ್ಸೇವ ಅಪರಿಹಾನಿ, ನ ಅಕಾರಕಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ನಿವಾಸನಟ್ಠೇನ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಧಮ್ಮೋ ಆರಾಮೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಏವ ಧಮ್ಮೇ ರತೋ ಅಭಿರತೋತಿ **ಧಮ್ಮರತೋ,** ತಸ್ಸೇವ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಿಚಿನ್ತನೇನ **ಧಮ್ಮಂ ಅನುವಿಚಿನ್ತಯಂ** ಧಮ್ಮಂ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಮನಸಿ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಸ್ಸರನ್ತಿ** ತಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರನ್ತೋ। **ಸದ್ಧಮ್ಮಾ**ತಿ ಏವರೂಪೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ತತಿಂಸಪಭೇದಾ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ ನವವಿಧಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾ ಚ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ, ನ ಕದಾಚಿ ತಸ್ಸ ತತೋ ಪರಿಹಾನಿ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಕಾಯೇ ಅವೀತರಾಗಂ ಕುಸೀತಂ ಹೀನವೀರಿಯಂ ಕೋಸಲ್ಲಾಯಾ ತಿ ನಾಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಂವೇಜೇನ್ತೋ "**ಕಾಯಮಚ್ಛೇರಗರುನೋ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಾಯಮಚ್ಛೇರಗರುನೋತಿ** "ಕಾಯದಳ್ಹೀಬಹುಲಸ್ಸ ಕಾಯೇ ಮಮತ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಮ್ಪಿ ಕಾಯೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಕತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ। **ಹಿಯ್ಯಮಾನೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯೇ ಜೀವಿತೇ ಚ ಖಣೇ ಖಣೇ ಪರಿಹಿಯ್ಯಮಾನೇ। **ಅನುಟ್ಠಹೇ**ತಿ ಸೀಲಾದೀನಂ ಪರಿಪೂರಣವಸೇನ ಉಟ್ಠಾನವೀರಿಯಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ। **ಸರೀರಸುಖಗಿದ್ಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಸ್ಸ ಸುಖಾಪನೇನೇವ ಗೇಧಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ। **ಕುತೋ ಸಮಣಫಾಸುತಾ**ತಿ ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞವಸೇನ ಕುತೋ ಸುಖವಿಹಾರೋ, ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ನ ತಸ್ಸ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನ ಪಕ್ಖನ್ತೀತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಭಾಸಿತಾ। ತತ್ಥ **ನ ಪಕ್ಖನ್ತಿ ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ**ತಿ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಭೇದಾ ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ನ ಪಕ್ಖಯನ್ತಿ, ದಿಸಾಮೂಳ್ಹೋಮ್ಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧಮ್ಮಾ ನ ಪಟಿಭನ್ತಿ ಮನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಸುಟ್ಠು ಪಗುಣಾಪಿ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಾ ಇದಾನಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಮನ್ನಾಹರಿಯಮಾನಾಪಿ ಮಯ್ಹಂ ನ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। **ಗತೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಮ್ಹೀ**ತಿ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಭೂತೇ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಮ್ಹಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತೇ। **ಅನ್ಧಕಾರಂವ ಖಾಯತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೋಪಾಯಂ ಲೋಕೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ।

ಅಬ್ಭತೀತಸಹಾಯಸ್ಸಾತಿ ಅಪಗತಸಹಾಯಸ್ಸ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತರಹಿತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತೀತಗತಸತ್ಥುನೋ**ತಿ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅತೀತೋ ಹುತ್ವಾ, ನಿಬ್ಬಾನಗತಸತ್ಥುಕಸ್ಸ, ಸತ್ಥರಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾ ಕಾಯಗತಾ ಸತೀ**ತಿ ಕಾಯಗತಾಸತಿಭಾವನಾ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಯಥಾ ಏಕನ್ತಹಿತಾವಹಾ, ಏವಂ ಏತಾದಿಸಂ ಅನಾಥಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಏಕನ್ತಹಿತಾವಹಂ ಅಞ್ಞಂ ಮಿತ್ತಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಸನಾಥಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾಪಿ ಭಾವನಾ ಹಿತಾವಹಾ ಏವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪುರಾಣಾತಿ ಪೋರಾಣಾ, ಸಾರಿಪುತ್ತಾದಿಕೇ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ನವೇಹೀ**ತಿ ನವಕೇಹಿ। **ನ ಸಮೇತಿ ಮೇ**ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಗಚ್ಛತಿ, ನ ತೇ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಆರಾಧೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸ್ವಜ್ಜ ಏಕೋವ ಝಾಯಾಮೀ**ತಿ ಸೋಹಂ ಅಜ್ಜ ವುಡ್ಢತರೇಹಿ ವಿರಹಿತೋ ಏಕೋವ ಹುತ್ವಾ ಝಾಯಾಮಿ ಝಾನಪಸುತೋ ಹೋಮಿ। **ವಸ್ಸುಪೇತೋ**ತಿ ವಸ್ಸಕಾಲೇ ಕುಲಾವಕಂ ಉಪೇತೋ ಪಕ್ಖೀ ವಿಯ। "ವಾಸುಪೇತೋ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ವಾಸಂ ಉಪಗತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದಸ್ಸನಾಯ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇತಿ ಗಾಥಾ ಸತ್ಥಾರಾ ಭಾಸಿತಾ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಮಮ ದಸ್ಸನಾಯ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ ನಾನಾವಿಧವಿದೇಸಪವಾಸಿಕಬಹುಜನೇ, ಆನನ್ದ, ಮಮ ಉಪಸಙ್ಕಮನಂ ಮಾ ವಾರೇಸಿ। ಕಸ್ಮಾ? ತೇ ಸೋತಾರೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸ, ಮಮಂ ಪಸ್ಸನ್ತು, ಅಯಮೇವ ದಸ್ಸನಾಯ ಸಮಯೋತಿ।

ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ "**ದಸ್ಸನಾಯ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತೇ**"ತಿ ಅಪರಂ ಗಾಥಮಾಹ। ಇಮಾಯ ಹಿ ಗಾಥಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧತ್ಥಂ ಪುರಿಮಗಾಥಾ ಇಧ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। ತೇನೇವ ಸಚಾಹಂ ದೇಸನ್ತರತೋ ಆಗತಾಗತೇ ತಾವದೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ ಲಚ್ಛಾಮೀತಿ ಏತಸ್ಸ ಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ಅಗ್ಗುಪಟ್ಠಾಕಭಾವಂ ದೀಪೇತುಂ ವುತ್ತಾ। ಆರದ್ಧಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಭಾವೇನ ಹಿ ಸತ್ಥು ಉಪಟ್ಠಾನಪಸುತಭಾವೇನ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇನ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾಪಿ ಕಾಮಸಞ್ಞಾದಯೋ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಂಸು, ಕಾಯವಚೀಮನೋಕಮ್ಮಾನಿ ಚ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸತ್ಥರಿ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾನಿ ಮೇತ್ತಾನುಪರಿವತ್ತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ತತ್ಥ **ಪಣ್ಣವೀಸತಿ ವಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಚವೀಸತಿ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ। **ಸೇಖಭೂತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ**ತಿ ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ। **ಕಾಮಸಞ್ಞಾ**ತಿ ಕಾಮಸಹಗತಾ ಸಞ್ಞಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಏತ್ಥ ಚ ಕಾಮಸಞ್ಞಾದಿಅನುಪ್ಪತ್ತಿವಚನೇನ ಅತ್ತನೋ ಆಸಯಸುದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ, "**ಮೇತ್ತೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮೇನಾ**"ತಿಆದಿನಾ ಪಯೋಗಸುದ್ಧಿಂ। ತತ್ಥ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ಪರಿಭಣ್ಡಕರಣಾದಿನಾ ಸತ್ಥು ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಕರಣೇನ ಚ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಧಮ್ಮದೇಸನಾಕಾಲಾರೋಚನಾದಿನಾ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಹಿತೂಪಸಂಹಾರಮನಸಿಕಾರೇನ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ। **ಞಾಣಂ ಮೇ ಉದಪಜ್ಜಥಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಪತ್ತಿಮಾಹ।

ಅಹಂ ಸಕರಣೀಯೋಮ್ಹೀತಿ ಸತ್ಥು ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ ಉಪಟ್ಠಿತೇ ಮಣ್ಡಲಮಾಳಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಪಿಸೀಸಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಸೋಕಾಭಿಭೂತೇನ ವುತ್ತಗಾಥಾ । ತತ್ಥ **ಸಕರಣೀಯೋಮ್ಹೀ**ತಿ ದುಕ್ಖಪರಿಜಾನನಾದಿನಾ ಕರಣೀಯೇನ ಸಕರಣೀಯೋ ಅಮ್ಹಿ। **ಅಪ್ಪತ್ತಮಾನಸೋ**ತಿ ಅನಧಿಗತಾರಹತ್ತೋ। **ಸತ್ಥು ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನ**ನ್ತಿ ಮಯ್ಹಂ ಸತ್ಥು ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಉಪಟ್ಠಿತಂ। **ಯೋ ಅಮ್ಹಂ ಅನುಕಮ್ಪಕೋ**ತಿ ಯೋ ಸತ್ಥಾ ಮಯ್ಹಂ ಅನುಗ್ಗಾಹಕೋ।

ತದಾಸಿ ಯಂ ಭಿಂಸನಕನ್ತಿ ಗಾಥಾ ಸತ್ಥು ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಪಥವೀಕಮ್ಪನದೇವದುನ್ದುಭಿಫಲನಾದಿಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಞ್ಜಾತಸಂವೇಗೇನ ವುತ್ತಗಾಥಾ।

ಬಹುಸ್ಸುತೋತಿಆದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಥೇರಂ ಪಸಂಸನ್ತೇಹಿ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಠಪಿತಾ। ತತ್ಥ **ಗತಿಮನ್ತೋ**ತಿ ಅಸದಿಸಾಯ ಞಾಣಗತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಸತಿಮನ್ತೋ**ತಿ ಪರಮೇನ ಸತಿನೇಪಕ್ಕೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಧಿತಿಮನ್ತೋ**ತಿ ಅಸಾಧಾರಣಾಯ ಬ್ಯಞ್ಜನತ್ಥಾವಧಾರಣಸಮತ್ಥಾಯ ಧಿತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಅಯಞ್ಹಿ ಥೇರೋ ಏಕಪದೇಯೇವ ಠತ್ವಾ ಸಟ್ಠಿಪದಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಕಥಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಗಹಿತಞ್ಚ ಸುವಣ್ಣಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸೀಹವಸಾ ವಿಯ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ನ ವಿನಸ್ಸತಿ, ಅವಿಪರೀತಬ್ಯಞ್ಜನಾವಧಾರಣಸಮತ್ಥಾಯ ಸತಿಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ, ಅತ್ಥಾವಧಾರಣಸಮತ್ಥಾಯ ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಸತಿಯಾ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ - "ಏತದಗ್ಗಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹುಸ್ಸುತಾನ"ನ್ತಿಆದಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೯)। ತಥಾ ಚಾಹ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿ - "ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅತ್ಥಕುಸಲೋ"ತಿಆದಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೧೬೯)। **ರತನಾಕರೋ**ತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮರತನಸ್ಸ ಆಕರಭೂತೋ।

ಪರಿಚಿಣ್ಣೋತಿ ಗಾಥಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಥೇರೇನ ಭಾಸಿತಾ, ಸಾ ವುತ್ತತ್ಥಾ ಏವ।

ಆನನ್ದತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತಿಂಸನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೮. ಚತ್ತಾಲೀಸನಿಪಾತೋ

೧. ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಚತ್ತಾಲೀಸನಿಪಾತೇ **ನ ಗಣೇನ ಪುರಕ್ಖತೋ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ವೇದೇಹೋ ನಾಮ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವೋ ಕುಟುಮ್ಬಿಕೋ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಬುದ್ಧಮಾಮಕೋ, ಧಮ್ಮಮಾಮಕೋ, ಸಙ್ಘಮಾಮಕೋ ಉಪಾಸಕೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಪಾತೋವ ಸುಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಗನ್ಧಪುಪ್ಫಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಸತ್ಥಾ ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರಂ ನಾಮ ತತಿಯಸಾವಕಂ "ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧುತವಾದಾನಂ, ಯದಿದಂ ನಿಸಭೋ"ತಿ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ। ಉಪಾಸಕೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸನ್ನೋ ಧಮ್ಮಕಥಾವಸಾನೇ ಮಹಾಜನೇ ಉಟ್ಠಾಯ ಗತೇ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಸ್ವೇ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾ"ತಿ ನಿಮನ್ತೇಸಿ। "ಮಹಾ ಖೋ, ಉಪಾಸಕ , ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ"ತಿ। "ಕಿತ್ತಕೋ, ಭನ್ತೇ"ತಿ? "ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸ"ನ್ತಿ। "ಭನ್ತೇ, ಏಕಂ ಸಾಮಣೇರಮ್ಪಿ ವಿಹಾರೇ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಅಧಿವಾಸೇಥಾ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ಅಧಿವಾಸೇಸಿ। ಉಪಾಸಕೋ ಸತ್ಥು ಅಧಿವಾಸನಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ಥು ಕಾಲಂ ಆರೋಚಾಪೇಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಉಪಾಸಕಸ್ಸ ಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ದಕ್ಖಿಣೋದಕಾವಸಾನೇ ಯಾಗುಆದೀನಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಂ ಅಕಾಸಿ। ಉಪಾಸಕೋಪಿ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿ।

ತಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತರೇ ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರನ್ತೋ ತಮೇವ ವೀಥಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಉಪಾಸಕೋ ದಿಸ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತ್ವಾ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಪತ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ದೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ಪತ್ತಂ ಅದಾಸಿ। "ಭನ್ತೇ, ಇಧೇವ ಪವಿಸಥ, ಸತ್ಥಾಪಿ ಗೇಹೇ ನಿಸಿನ್ನೋ"ತಿ। "ನ ವಟ್ಟಿಸ್ಸತಿ, ಉಪಾಸಕಾ"ತಿ। ಸೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಥೇರಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರೋ, ಭನ್ತೇ, 'ಸತ್ಥಾಪಿ ಗೇಹೇ ನಿಸಿನ್ನೋ'ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಪವಿಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಿ, ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಏತಸ್ಸ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣೇಹಿ ಅತಿರೇಕಗುಣೋ"ತಿ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಚ ವಣ್ಣಮಚ್ಛೇರಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಸತ್ಥಾ ಏವಮಾಹ - "ಉಪಾಸಕ, ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಆಗಮಯಮಾನಾ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಾಮ, ಸೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ನ ಏವಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಉದಿಕ್ಖತಿ, ಮಯಂ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನೇ ವಸಾಮ, ಸೋ ಅರಞ್ಞಸ್ಮಿಂಯೇವ ವಸತಿ, ಮಯಂ ಛನ್ನೇ ವಸಾಮ, ಸೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇಯೇವ ವಸತೀ"ತಿ ಭಗವಾ "ಅಯಞ್ಚ ಅಯಞ್ಚೇತಸ್ಸ ಗುಣೋ"ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದಂ ಪೂರಯಮಾನೋ ವಿಯ ತಸ್ಸ ಗುಣಂ ಕಥೇಸಿ।

ಉಪಾಸಕೋ ಪಕತಿಯಾಪಿ ಜಲಮಾನಪದೀಪೋ ತೇಲೇನ ಆಸಿತ್ತೋ ವಿಯ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಪಸನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಕಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಅಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ, ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಧುತವಾದಾನಂ ಅಗ್ಗಭಾವತ್ಥಾಯ ಪತ್ಥನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಪುನಪಿ ಸತ್ಥಾರಂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ನಿಯಾಮೇನ ಸತ್ತ ದಿವಸೇ ಮಹಾದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಿಚೀವರಾನಿ ದತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ - "ಯಂ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸತ್ತ ದಿವಸೇ ದಾನಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ, ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ, ಇಮಿನಾಹಂ ನ ಅಞ್ಞಂ ದೇವಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಾ ಸಕ್ಕಮಾರಬ್ರಹ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಾ ಪತ್ಥೇಮಿ, ಇದಂ ಪನ ಮೇ ಕಮ್ಮಂ ಅನಾಗತೇ ಏಕಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಮಹಾನಿಸಭತ್ಥೇರೇನ ಪತ್ತಟ್ಠಾನನ್ತರಂ ಪಾಪುಣನತ್ಥಾಯ ತೇರಸಧುತಙ್ಗಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಭಾವಸ್ಸ ಅಧಿಕಾರೋ ಹೋತೂ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ "ಮಹನ್ತಂ ಠಾನಂ ಇಮಿನಾ ಪತ್ಥಿತಂ, ಸಮಿಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ, ನೋ"ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಮಿಜ್ಝನಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಹ - "ಮನಾಪಂ

ತೇ ಠಾನಂ ಪತ್ಥಿತಂ, ಅನಾಗತೇ ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಾವಸಾನೇ ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಬುದ್ಧೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ , ತಸ್ಸ ತ್ವಂ ತತಿಯಸಾವಕೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ನಾಮ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ಬ್ಯಾಕಾಸಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೋ "ಬುದ್ಧಾನಂ ದ್ವೇ ಕಥಾ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಪುನದಿವಸೇ ಪತ್ತಬ್ಬಂ ವಿಯ ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅಮಞ್ಞಿತ್ಥ। ಸೋ ಯಾವತಾಯುಕಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ, ಸೀಲಂ ಸಮಾದಾಯ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ, ನಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ, ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ, ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವನ್ತೋ ಇತೋ ಏಕನವುತೇ ಕಪ್ಪೇ ವಿಪಸ್ಸಿಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇ ಬನ್ಧುಮತೀನಗರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಖೇಮೇ ಮಿಗದಾಯೇ ವಿಹರನ್ತೇ ದೇವಲೋಕಾ ಚವಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪರಿಜಿಣ್ಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕಾಲೇ ವಿಪಸ್ಸೀ ಭಗವಾ ಸತ್ತಮೇ ಸತ್ತಮೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ, ಮಹನ್ತಂ ಕೋಲಾಹಲಂ ಹೋತಿ। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ದೇವತಾ "ಸತ್ಥಾ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಸಾಸನಂ ಅಸ್ಸೋಸಿ । ತಸ್ಸ ಚ ನಿವಾಸನಸಾಟಕೋ ಏಕೋಯೇವ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ। ಪಾರುಪನಂ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಏಕಮೇವ। ಸೋ ಸಕಲನಗರೇ "ಏಕಸಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ"ತಿ ಪಞ್ಞಾಯಿ। ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಕೇನಚಿದೇವ ಕಿಚ್ಚೇನ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀನಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇ ಸತಿ ಸಯಂ ಗೇಹೇ ಅಚ್ಛತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಆಹ - "ಭೋತಿ, ಕಿಂ ರತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಸಿ, ದಿವಾ"ತಿ? "ಮಯಂ ಮಾತುಗಾಮಜಾತಿಕಾ ನಾಮ ರತ್ತಿಂ ಸೋತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮ, ದಿವಾ ಸೋಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಿವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿಯೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಆಗಮಾಸಿ। ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಗೇಹೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತಂ ವತ್ಥಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗತೋ।

ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸತ್ಥಾ ಪರಿಸಮಜ್ಝೇ ಅಲಙ್ಕತಧಮ್ಮಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಚಿತ್ತಬೀಜನಿಂ ಆದಾಯ ಆಕಾಸಗಙ್ಗಂ ಓತಾರೇನ್ತೋ ವಿಯ, ಸಿನೇರುಂ ಮನ್ಥಂ ಕತ್ವಾ ಸಾಗರಂ ನಿಮ್ಮಥೇನ್ತೋ ವಿಯ, ಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಯಾಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಕಲಸರೀರಂ ಪೂರಯಮಾನಾ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಪಾರುತವತ್ಥಂ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ "ದಸಬಲಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಆದೀನವಸಹಸ್ಸಂ ದಸ್ಸಯಮಾನಂ ಮಚ್ಛೇರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ಏಕಮೇವ ವತ್ಥಂ, ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾರುಪನಂ ನತ್ಥಿ, ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಚ ನಾಮ ಬಹಿ ವಿಚರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಅದಾತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಥಸ್ಸ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಪಠಮಯಾಮೇ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇಪಿ ತಥೇವ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತಥೇವ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅದಾತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಯಾಮೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇಪಿ ತಥೇವ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ತದಾ ಸೋ "ಯಂ ವಾ ಹೋತು ತಂ ವಾ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವತ್ಥಂ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇಸಿ। ತತೋ ವಾಮಹತ್ಥಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣೇನ ಹತ್ಥೇನ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ "ಜಿತಂ ಮೇ, ಜಿತಂ ಮೇ"ತಿ ತಯೋ ವಾರೇ ನದಿ।

ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಬನ್ಧುಮರಾಜಾ ಧಮ್ಮಾಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಛತೋ ಅನ್ತೋಸಾಣಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ। ರಞ್ಞೋ ಚ ನಾಮ "ಜಿತಂ ಮೇ"ತಿ ಸದ್ದೋ ಅಮನಾಪೋ ಹೋತಿ । ಸೋ ಪುರಿಸಂ ಪೇಸೇಸಿ - "ಗಚ್ಛ, ಏತಂ ಪುಚ್ಛ ಕಿಂ ವದಸೀ"ತಿ। ಸೋ ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತೋ "ಅವಸೇಸಾ ಹತ್ಥಿಯಾನಾದೀನಿ ಆರುಯ್ಹ ಅಸಿಚಮ್ಮಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಸೇನಂ ಜಿನನ್ತಿ, ನ ತಂ ಅಚ್ಛರಿಯಂ। ಅಹಂ ಪನ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಕೂಟಗೋಣಸ್ಸ ಮುಗ್ಗರೇನ ಸೀಸಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ತಂ ಪಲಾಪೇನ್ತೋ ವಿಯ ಮಚ್ಛೇರಚಿತ್ತಂ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಾರುತವತ್ಥಂ ದಸಬಲಸ್ಸ ಅದಾಸಿಂ, ತಂ ಮೇ ಮಚ್ಛರಿಯಂ ಜಿತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸೋ ಪುರಿಸೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸಿ। ರಾಜಾ ಆಹ - "ಅಮ್ಹೇ, ಭಣೇ, ದಸಬಲಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ನ ಜಾನಿಮ್ಹ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಜಾನೀ"ತಿ ವತ್ಥಯುಗಂ ಪೇಸೇಸಿ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಮಯ್ಹಂ ತುಣ್ಹೀನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅದತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಅದಾಸಿ। ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಪನ ಮಯ್ಹಂ ಕೋ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ತಮ್ಪಿ ವತ್ಥಯುಗಂ ದಸಬಲಸ್ಸೇವ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾಪಿ "ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಕತ"ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ತಮ್ಪಿ ತೇನ ವತ್ಥಯುಗಂ ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಸುತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ದ್ವೇ ವತ್ಥಯುಗಾನಿ ಪೇಸೇಸಿ, ಸೋ ತಾನಿಪಿ ಅದಾಸಿ। ರಾಜಾ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ ಚತ್ತಾರೀತಿ ಏವಂ ಯಾವ ದ್ವತ್ತಿಂಸವತ್ಥಯುಗಾನಿ ಪೇಸೇಸಿ। ಅಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ "ಇದಂ

ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಗಹಣಂ ವಿಯ ಹೋತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಏಕಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ವತ್ಥಯುಗಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಂಸಯುಗಾನಿ ತಥಾಗತಸ್ಸೇವ ಅದಾಸಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ಸೋ ಸತ್ಥು ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ ಜಾತೋ।

ಅಥ ನಂ ರಾಜಾ ಏಕದಿವಸಂ ಸೀತಸಮಯೇ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ಅತ್ತನಾ ಪಾರುತರತ್ತಕಮ್ಬಲಂ ದತ್ವಾ ಆಹ - "ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಮಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾಹೀ"ತಿ। ಸೋ "ಕಿಂ ಮೇ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಬಲೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪೂತಿಕಾಯೇ ಉಪನೀತೇನಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಮಞ್ಚಸ್ಸ ಉಪರಿ ವಿತಾನಂ ಕತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಥೇಕದಿವಸಂ ರಾಜಾ ಪಾತೋವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನ್ತೋಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ಕಮ್ಬಲೇ ಪಟಿಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಕಮ್ಬಲೋ ಅತಿವಿಯ ವಿರೋಚತಿ। ರಾಜಾ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತೋ ಸಞ್ಜಾನಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಭನ್ತೇ, ಏಸ ಕಮ್ಬಲೋ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಏಕಸಾಟಕಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ದಿನ್ನೋ"ತಿ। "ತುಮ್ಹೇಹಿ, ಮಹಾರಾಜ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪೂಜಿತೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಮಯಂ ಪೂಜಿತಾ"ತಿ। ರಾಜಾ "ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯುತ್ತಂ ಅಞ್ಞಾಸಿ, ನ ಮಯ"ನ್ತಿ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಉಪಕಾರಭೂತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಟ್ಠಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಟ್ಠಕಂ ನಾಮ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಪುರೋಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ "ಅಟ್ಠಟ್ಠಕಂ ನಾಮ ಚತುಸಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿ ಚತುಸಟ್ಠಿ ಸಲಾಕಭತ್ತಾನಿ ಉಪನಿಬನ್ಧಾಪೇತ್ವಾ ಯಾವಜೀವಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

ಪುನ ತತೋ ಚುತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಕೋಣಾಗಮನಸ್ಸ ಚ ಭಗವತೋ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲಸ್ಸ ಚಾತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಕುಟುಮ್ಬಿಯಘರೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಸೋ ವುದ್ಧಿಮನ್ವಾಯ ಘರಾವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅರಞ್ಞೇ ಜಙ್ಘವಿಹಾರಂ ಚರತಿ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಯೇ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ನದೀತೀರೇ ಚೀವರಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅನುವಾತೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ಆರದ್ಧೋ। ಸೋ ದಿಸ್ವಾ "ಕಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘರಿತ್ವಾ ಠಪೇಥಾ"ತಿ ಆಹ। "ಅನುವಾತೋ ನಪ್ಪಹೋತೀ"ತಿ। "ಇಮಿನಾ, ಭನ್ತೇ, ಕರೋಥಾ"ತಿ ಉತ್ತರಸಾಟಕಂ ದತ್ವಾ "ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಕೇನಚಿ ಪರಿಹಾನಿ ಮಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ।

ಘರೇಪಿಸ್ಸ ಭಗಿನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಭರಿಯಾಯ ಕಲಹಂ ಕರೋನ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗಿನೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ದತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಭರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಏವರೂಪಂ ಬಾಲಂ ಯೋಜನಸತೇನ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಸಾ ಗೇಹಙ್ಗಣೇ ಠಿತಾ ಸುತ್ವಾ "ಇಮಾಯ ದಿನ್ನಭತ್ತಂ ಮಾ ಏಸ ಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಕಲಲಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। ಇತರಾ ದಿಸ್ವಾ "ಬಾಲೇ, ತ್ವಂ ಮಂ ತಾವ ಅಕ್ಕೋಸ ವಾ ಪಹರ ವಾ, ಏವರೂಪಸ್ಸ ಪನ ದ್ವೇ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾನಿ ಪೂರಿತಪಾರಮಿಸ್ಸ ಪತ್ತತೋ ಭತ್ತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಕಲಲಂ ದಾತುಂ ನ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಥಸ್ಸ ಭರಿಯಾಯ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸಾ "ತಿಟ್ಠಥ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಕಲಲಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಗನ್ಧಚುಣ್ಣೇನ । ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪಣೀತಭತ್ತಸ್ಸ ಚತುಮಧುರಸ್ಸ ಚ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಆಸಿತ್ತೇನ ಪದುಮಗಬ್ಭವಣ್ಣೇನ ಸಪ್ಪಿನಾ ವಿಜ್ಜೋತಮಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ "ಯಥಾ ಅಯಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋ ಓಭಾಸಜಾತೋ, ಏವಂ ಓಭಾಸಜಾತಂ ಮೇ ಸರೀರಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿ।

ತೇಪಿ ಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ಪುನ ತತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಉಪಾಸಕೋ ಕಸ್ಸಪಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ಅಸೀತಿಕೋಟಿವಿಭವಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಪುತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಇತರಾಪಿ ತಾದಿಸಸ್ಸೇವ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಧೀತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತಸ್ಸ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ತಮೇವ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತರಂ ಆನಯಿಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಿಟ್ಠವಿಪಾಕಸ್ಸ ಪಾಪಕಮ್ಮಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಪತಿಕುಲಂ ಪವಿಟ್ಠಮತ್ತಾಯ ಉಮ್ಮಾರಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಕಲಸರೀರಂ ಉಗ್ಘಾಟಿತವಚ್ಚಕುಟಿ ವಿಯ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜಾತಂ। ಸೇಟ್ಠಿಕುಮಾರೋ "ಕಸ್ಸಾಯಂ ಗನ್ಧೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ, "ಸೇಟ್ಠಿಕಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ, "ನೀಹರಥ, ನೀಹರಥಾ"ತಿ ಆಭತನಿಯಾಮೇನೇವ ಕುಲಘರಂ ಪೇಸೇಸಿ। ಸಾ ಏತೇನೇವ ನೀಹಾರೇನ ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು ಪಟಿನಿವತ್ತಿತಾ।

ತೇನ ಚ ಸಮಯೇನ ಕಸ್ಸಪದಸಬಲೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತಸ್ಸ ಘನಕೋಟ್ಟಿಮಾಹಿ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಿಕಾಹಿ ರತ್ತಸುವಣ್ಣಿಟ್ಠಕಾಹಿ ಯೋಜನುಬ್ಬೇಧಂ ಚೇತಿಯಂ ಆರಭಿಂಸು। ತಸ್ಮಿಂ ಚೇತಿಯೇ ಕರೀಯಮಾನೇ ಸಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಹಂ ಸತ್ತಸು ಠಾನೇಸು ಪಟಿನಿವತ್ತಿತಾ, ಕಿಂ ಮೇ ಜೀವಿತೇನಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆಭರಣಭಣ್ಡಂ ಭಞ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಿಟ್ಠಕಂ ಕಾರೇಸಿ ರತನಾಯತಂ ವಿದತ್ಥಿವಿತ್ಥಿನ್ನಂ ಚತುರಙ್ಗುಲುಬ್ಬೇಧಂ। ತತೋ ಹರಿತಾಲಮನೋಸಿಲಾಪಿಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಉಪ್ಪಲಹತ್ಥಕೇ ಆದಾಯ ಚೇತಿಯಕರಣಟ್ಠಾನಂ ಗತಾ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಖಣೇ ಏಕಾ ಇಟ್ಠಕಾಪನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಮಾನಾ ಘಟನಿಟ್ಠಕಾಯ ಊನಾ ಹೋತಿ, ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ವಡ್ಢಕಿಂ ಆಹ - "ಇಮಂ ಇಟ್ಠಕಂ ಏತ್ಥ ಠಪೇಥಾ"ತಿ। "ಅಮ್ಮ, ಭದ್ದಕೇ ಕಾಲೇ ಆಗತಾಸಿ, ಸಯಮೇವ ಠಪೇಹೀ"ತಿ। ಸಾ ಆರುಯ್ಹ ತೇಲೇನ ಹರಿತಾಲಮನೋಸಿಲಾಪಿಣ್ಡಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ತೇನ ಬನ್ಧನೇನ ಇಟ್ಠಕಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಉಪ್ಪಲಹತ್ಥಕೇಹಿ ಪೂಜಂ ಕತ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ "ನಿಬ್ಬತ್ತನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಮೇ ಕಾಯತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ವಾಯತು, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ"ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಗಮಾಸಿ।

ಅಥ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಯಸ್ಸ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಗೇಹಂ ನೀತಾ, ತಸ್ಸ ತಂ ಆರಬ್ಭ ಸತಿ ಉದಪಾದಿ। ನಗರೇಪಿ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಸಙ್ಘುಟ್ಠಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೇ ಆಹ - "ತದಾ ಇಧ ಆನೀತಾ ಸೇಟ್ಠಿಧೀತಾ ಅತ್ಥಿ, ಕಹಂ ಸಾ"ತಿ? "ಕುಲಗೇಹೇ ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಆನೇಥ ನಂ, ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಾ "ಕಿಂ, ತಾತಾ, ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ತಾಯ ಪುಟ್ಠಾ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಆಚಿಕ್ಖಿಂಸು। "ತಾತಾ, ಮಯಾ ಆಭರಣಭಣ್ಡೇನ ಚೇತಿಯಂ ಪೂಜಿತಂ, ಆಭರಣಂ ಮೇ ನತ್ಥೀ"ತಿ । ತೇ ಗನ್ತ್ವಾ ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಆರೋಚೇಸುಂ। ಆನೇಥ ನಂ, ಪಿಳನ್ಧನಂ ಲಭಿಸ್ಸತೀತಿ। ತೇ ಆನಯಿಂಸು। ತಸ್ಸಾ ಸಹ ಘರಪವೇಸನೇನ ಸಕಲಗೇಹಂ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ ಚೇವ ನೀಲುಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ ಚ ವಾಯಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ ತಂ ಪುಚ್ಛಿ - "ಪಠಮಂ ತವ ಸರೀರತೋ ದುಗ್ಗನ್ಧೋ ವಾಯಿ, ಇದಾನಿ ಪನ ತೇ ಸರೀರತೋ ಚನ್ದನಗನ್ಧೋ, ಮುಖತೋ ಉಪ್ಪಲಗನ್ಧೋ ವಾಯತಿ। ಕಿಂ ಏತ"ನ್ತಿ? ಸಾ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ಸೇಟ್ಠಿಪುತ್ತೋ "ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ವತ ಬುದ್ಧಸಾಸನ"ನ್ತಿ ಪಸೀದಿತ್ವಾ ಯೋಜನಿಕಂ ಸುವಣ್ಣಚೇತಿಯಂ ಕಮ್ಬಲಕಞ್ಚುಕೇನ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ರಥಚಕ್ಕಪ್ಪಮಾಣೇಹಿ ಸುವಣ್ಣಪದುಮೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿ। ತೇಸಂ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಾ ಓಲಮ್ಬಕಾ ಹೋನ್ತಿ।

ಸೋ ತತ್ಥ ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಸಗ್ಗೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ತತೋ ಚುತೋ ಬಾರಾಣಸಿತೋ ಯೋಜನಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಅಮಚ್ಚಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ, ಸೇಟ್ಠಿಕಞ್ಞಾಪಿ ದೇವಲೋಕತೋ ಚವಿತ್ವಾ ರಾಜಕುಲೇ ಜೇಟ್ಠಧೀತಾ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ। ತೇಸು ವಯಪ್ಪತ್ತೇಸು ಕುಮಾರಸ್ಸ ವಸನಗಾಮೇ ನಕ್ಖತ್ತಂ ಸಙ್ಘುಟ್ಠಂ। ಸೋ ಮಾತರಂ ಆಹ - "ಸಾಟಕಂ ಮೇ, ಅಮ್ಮ, ದೇಹಿ, ನಕ್ಖತ್ತಂ ಕೀಳಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । ಸಾ ಧೋತವತ್ಥಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ। "ಅಮ್ಮ, ಥೂಲಂ ಇದ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಸಾ ಅಞ್ಞಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಅದಾಸಿ, ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ಅಥ ನಂ ಮಾತಾ ಆಹ - "ತಾತ, ಯಾದಿಸೇ ಗೇಹೇ ಮಯಂ ಜಾತಾ, ನತ್ಥಿ ನೋ ಇತೋ ಸುಖುಮತರಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಪುಞ್ಞ"ನ್ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಲಭನಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। "ಪುತ್ತ, ಅಹಂ ಅಜ್ಜೇವ ತುಯ್ಹಂ ಬಾರಾಣಸಿನಗರೇ ರಜ್ಜಪಟಿಲಾಭಮ್ಪಿ ಇಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ। ಸೋ ಮಾತರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಗಚ್ಛಾಮಿ, ಅಮ್ಮಾ"ತಿ। "ಗಚ್ಛ, ತಾತಾ"ತಿ। ಏವಂ ಕಿರಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ - "ಕಹಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ? ಇಧ ವಾ ಏತ್ಥ ವಾ ಗೇಹೇ ನಿಸೀದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ಸೋ ಪನ ಪುಞ್ಞನಿಯಾಮೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಾರಾಣಸಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಮಙ್ಗಲಸಿಲಾಪಟ್ಟೇ ಸಸೀಸಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಚ ಬಾರಾಣಸಿರಞ್ಞೋ ಕಾಲಙ್ಕತಸ್ಸ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋ ಹೋತಿ।

ಅಮಚ್ಚಾ ರಞ್ಞೋ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಙ್ಗಣೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಮನ್ತಯಿಂಸು - "ರಞ್ಞೋ ಏಕಾ ಧೀತಾವ ಅತ್ಥಿ, ಪುತ್ತೋ ನತ್ಥಿ, ಅರಾಜಕಂ ರಜ್ಜಂ ನಸ್ಸತಿ, ಕೋ ರಾಜಾ ಹೋತೀ"ತಿ? "ತ್ವಂ ಹೋಹಿ, ತ್ವಂ ಹೋಹೀ"ತಿ ಆಹಂಸು। ಪುರೋಹಿತೋ ಆಹ - "ಬಹುಂ ಓಲೋಕೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಫುಸ್ಸರಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಮಾ"ತಿ। ತೇ ಕುಮುದವಣ್ಣೇ ಚತ್ತಾರೋ ಸಿನ್ಧವೇ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡಂ ಸೇತಚ್ಛತ್ತಞ್ಚ ರಥಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ರಥಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸುಂ। ರಥೋ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖೋ ಅಹೋಸಿ। "ಪರಿಚಯೇನ ಉಯ್ಯಾನಾಭಿಮುಖೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನಿವತ್ತೇಮಾ"ತಿ

ಕೇಚಿ ಆಹಂಸು। ಪುರೋಹಿತೋ “ಮಾ ನಿವತ್ತಯಿತ್ಥಾ”ತಿ ಆಹ। ರಥೋ ಕುಮಾರಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಆರೋಹನಸಜ್ಜೋ ಹುತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಪುರೋಹಿತೋ ಪಾರುಪನಕಣ್ಣಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪಾದತಲಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ, “ತಿಟ್ಠತು ಅಯಂ ದೀಪೋ, ದ್ವಿಸಹಸ್ಸದೀಪಪರಿವಾರೇಸು ಚತೂಸು ಮಹಾದೀಪೇಸು ಏಸ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇತುಂ ಯುತ್ತೋ”ತಿ ವತ್ವಾ “ಪುನಪಿ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಥ, ಪುನಪಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ತೂರಿಯಾನಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸಿ।

ಅಥ ಕುಮಾರೋ ಮುಖಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ, “ಕೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಆಗತತ್ಥಾ”ತಿ ಆಹ। “ದೇವ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಜ್ಜಂ ಪಾಪುಣಾತೀ”ತಿ। “ರಾಜಾ ಕಹ”ನ್ತಿ? “ದೇವತ್ತಂ ಗತೋ, ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಕತಿ ದಿವಸಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ”ತಿ? “ಅಜ್ಜ ಸತ್ತಮೋ ದಿವಸೋ”ತಿ। “ಪುತ್ತೋ ವಾ ಧೀತಾ ವಾ ನತ್ಥೀ”ತಿ? “ಧೀತಾ ಅತ್ಥಿ ದೇವ, ಪುತ್ತೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ। “ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ ರಜ್ಜ”ನ್ತಿ। ತೇ ತಾವದೇವ ಅಭಿಸೇಕಮಣ್ಡಪಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ರಾಜಧೀತರಂ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ, ಉಯ್ಯಾನಂ ಆನೇತ್ವಾ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಅಭಿಸೇಕಂ ಅಕಂಸು। ಅಥಸ್ಸ ಕತಾಭಿಸೇಕಸ್ಸ ಸತಸಹಸ್ಸಗ್ಘನಕಂ ವತ್ಥಂ ಉಪಹರಿಂಸು। ಸೋ “ಕಿಮಿದಂ, ತಾತಾ”ತಿ ಆಹ। “ನಿವಾಸನವತ್ಥಂ ದೇವಾ”ತಿ। “ನನು, ತಾತಾ, ಥೂಲ”ನ್ತಿ? “ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿಭೋಗವತ್ಥೇಸು ಇತೋ ಸುಖುಮತರಂ ನತ್ಥಿ, ದೇವಾ”ತಿ। “ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ ಏವರೂಪಂ ನಿವಾಸೇಸೀ”ತಿ? “ಆಮ, ದೇವಾ”ತಿ। “ನ ಮಞ್ಞೇ ಪುಞ್ಞವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ರಾಜಾ, ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರಂ ಆಹರಥ, ಲಭಿಸ್ಸಾಮ ವತ್ಥ”ನ್ತಿ। ಸುವಣ್ಣಭಿಙ್ಗಾರಂ ಆಹರಿಂಸು। ಸೋ ಉಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥೇ ಧೋವಿತ್ವಾ ಮುಖಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಉದಕಂ ಆದಾಯ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯಂ ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಿ। ತಾವದೇವ ಘನಪಥವಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ಪುನ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಾಯಂ ಪಚ್ಛಿಮಾಯಂ ಉತ್ತರಾಯನ್ತಿ ಏವಂ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಅಬ್ಭುಕ್ಕಿರಿ। ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಅಟ್ಠಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖಾ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸೋ ಏಕಂ ದಿಬ್ಬದುಸ್ಸಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಏಕಂ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ “ನನ್ದರಞ್ಞೋ ವಿಜಿತೇ ಸುತ್ತಕನ್ತಿಕಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಮಾ ಸುತ್ತಂ ಕನ್ತಿಂಸೂತಿ ಏವಂ ಭೇರಿಂ ಚರಾಪೇಥಾ”ತಿ ವತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧವರಗತೋ ನಗರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಅನುಭವಿ।

ಏವಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಏಕದಿವಸಂ ದೇವೀ ರಞ್ಞೋ ಮಹಾಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ, “ಅಹೋ ತಪಸ್ಸೀ”ತಿ ಕಾರುಞ್ಞಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಕಿಮಿದಂ, ದೇವೀ”ತಿ ಚ ಪುಟ್ಠಾ “ಅತಿಮಹತೀ ತೇ, ದೇವ, ಸಮ್ಪತ್ತಿ। ಅತೀತೇ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸದ್ದಹಿತ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಅಕತ್ಥ, ಇದಾನಿ ಅನಾಗತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಂ ಕುಸಲಂ ನ ಕರೋಥಾ”ತಿ ಆಹ। “ಕಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮ, ಸೀಲವನ್ತೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ? “ಅಸುಞ್ಞೋ, ದೇವ, ಜಮ್ಬುದೀಪೋ ಅರಹನ್ತೇಹಿ, ತುಮ್ಹೇ ದಾನಮೇವ ಸಜ್ಜೇಥ, ಅಹಂ ಅರಹನ್ತೇ ಲಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ ಆಹ। ರಾಜಾ ಪುನದಿವಸೇ ಪಾಚೀನದ್ವಾರೇ ದಾನಂ ಸಜ್ಜಾಪೇಸಿ। ದೇವೀ ಪಾತೋವ ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖಾ ಉರೇನ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ “ಸಚೇ ಏತಿಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ಅರಹನ್ತೋ ಅತ್ಥಿ, ಸ್ವೇವ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ”ತಿ ಆಹ। ತಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ಅರಹನ್ತೋ ನಾಹೇಸುಂ, ತಂ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕಪಣಯಾಚಕಾನಂ ಅದಂಸು। ಪುನದಿವಸೇ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರೇ ದಾನಂ ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಥೇವ ಅಕಾಸಿ, ಪುನದಿವಸೇ ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಾರೇ। ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಸಜ್ಜಿತದಿವಸೇ ಪನ ದೇವಿಯಾ ತಥೇವ ನಿಮನ್ತೇನ್ತಿಯಾ ಹಿಮವನ್ತೇ ವಸನ್ತಾನಂ ಪದುಮವತಿಯಾ ಪುತ್ತಾನಂ ಪಞ್ಚಸತಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಮಹಾಪದುಮಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ಭಾತಿಕೇ ಆಮನ್ತೇಸಿ, “ಮಾರಿಸಾ, ನನ್ದರಾಜಾ, ತುಮ್ಹೇ ನಿಮನ್ತೇತಿ, ಅಧಿವಾಸೇಥ ತಸ್ಸಾ”ತಿ। ತೇ ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಅನೋತತ್ತದಹೇ ಮುಖಂ ಧೋವಿತ್ವಾ, ಆಕಾಸೇನ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ಓತರಿಂಸು। ಮನುಸ್ಸಾ ದಿಸ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ “ಪಞ್ಚಸತಾ, ದೇವ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಆಗತಾ”ತಿ ರಞ್ಞೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। ರಾಜಾ ಸದ್ಧಿಂ ದೇವಿಯಾ ಗನ್ತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ, ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ, ತತ್ರ ನೇಸಂ ದಾನಂ ದತ್ವಾ, ಭತ್ತಕಿಚ್ಚಾವಸಾನೇ ರಾಜಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರಸ್ಸ, ದೇವೀ, ಸಙ್ಘನವಕಸ್ಸ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ “ಅಯ್ಯಾ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ನ ಕಿಲಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಯಂ ಪುಞ್ಞೇನ ನ ಹಾಯಿಸ್ಸಾಮ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಯಾವಜೀವಂ ಇಧ ನಿವಾಸಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದೇಥಾ”ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಸಾಲಾಸತಾನಿ ಪಞ್ಚಚಙ್ಕಮನಸತಾನೀತಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸಾಪೇಸುಂ।

ಏವಂ ಕಾಲೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ರಞ್ಞೋ ಪಚ್ಚನ್ತೋ ಕುಪಿತೋ। ಸೋ “ಅಹಂ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ, ತ್ವಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಸು ಮಾ ಪಮಜ್ಜೀ”ತಿ ದೇವಿಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಗತೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇಯೇವ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಆಯುಸಙ್ಖಾರಾ ಖೀಣಾ। ಮಹಾಪದುಮಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೋ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ಝಾನಕೀಳಂ ಕೀಳಿತ್ವಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಠಿತಕೋವ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಏತೇನುಪಾಯೇನ ಸೇಸಾಪೀತಿ ಸಬ್ಬೇವ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ। ಪುನದಿವಸೇ ದೇವೀ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ನಿಸೀದನಟ್ಠಾನಂ ಹರಿತೂಪಲಿತ್ತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫಾನಿ ವಿಕಿರಿತ್ವಾ, ಧೂಪಂ ದತ್ವಾ ತೇಸಂ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕಯನ್ತೀ ನಿಸಿನ್ನಾ ಆಗಮನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೀ ಪುರಿಸಂ ಪೇಸೇಸಿ – “ಗಚ್ಛ, ತಾತ, ಜಾನಾಹಿ, ಕಿಂ ಅಯ್ಯಾನಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಫಾಸುಕ”ನ್ತಿ? ಸೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಹಾಪದುಮಸ್ಸ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋ ಚಙ್ಕಮನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಲಮ್ಬನಫಲಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ವನ್ದಿತ್ವಾ “ಕಾಲೋ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಆಹ। “ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸರೀರಂ ಕಿಂ ಕಥೇಸ್ಸತಿ? ಸೋ ನಿದ್ದಾಯತಿ ಮಞ್ಞೇ”ತಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಪಾದೇ ಹತ್ಥೇನ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಪಾದಾನಂ ಸೀತಲತಾಯ ಚೇವ ಥದ್ಧತಾಯ ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ, ದುತಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಏವಂ ತತಿಯಸ್ಸಾತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ರಾಜಕುಲಂ ಗತೋ। “ಕಹಂ, ತಾತ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ”ತಿ ಪುಟ್ಠೋ “ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ, ದೇವೀ”ತಿ ಆಹ। ದೇವೀ ಕನ್ದನ್ತೀ ರೋದನ್ತೀ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ನಾಗರೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಧುಕೀಳಿತಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾನಂ ಸರೀರಕಿಚ್ಚಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಧಾತುಯೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ।

ರಾಜಾ ಪಚ್ಚನ್ತಂ ವೂಪಸಮೇತ್ವಾ ಆಗತೋ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಆಗತಂ ದೇವಿಂ ಪುಚ್ಛಿ – “ಕಿಂ, ಭದ್ದೇ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧೇಸು ನಪ್ಪಮಜ್ಜಿ, ನಿರೋಗಾ ಅಯ್ಯಾ”ತಿ? “ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ ದೇವಾ”ತಿ। ರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ “ಏವರೂಪಾನಮ್ಪಿ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಮರಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಕುತೋ ಮೋಕ್ಖೋ”ತಿ। ಸೋ ನಗರಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ, ಉಯ್ಯಾನಮೇವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಜೇಟ್ಠಪುತ್ತಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ, ತಸ್ಸ ರಜ್ಜಂ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ, ಸಯಂ ಸಮಣಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ದೇವೀಪಿ “ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ಅಹಂ ಕಿಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ತತ್ಥೇವ ಉಯ್ಯಾನೇ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ದ್ವೇಪಿ ಝಾನಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ತತೋ ಚುತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಂಸು।

ತೇಸು ತತ್ಥೇವ ವಸನ್ತೇಸು ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತವರಧಮ್ಮಚಕ್ಕೋ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ರಾಜಗಹಂ ಪಾವಿಸಿ। ಸತ್ಥರಿ ತತ್ಥ ಪಟಿವಸನ್ತೇ ಅಯಂ ಪಿಪ್ಫಲಿಮಾಣವೋ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಹಾತಿತ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೇ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ। ಅಯಂ ಭದ್ದಾ ಕಾಪಿಲಾನೀ ಮದ್ದರಟ್ಠೇ ಸಾಗಲನಗರೇ ಕೋಸಿಯಗೋತ್ತಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅಗ್ಗಮಹೇಸಿಯಾ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। ತೇಸಂ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಡ್ಢಮಾನಾನಂ ಪಿಪ್ಫಲಿಮಾಣವಸ್ಸ ವೀಸತಿಮೇ, ಭದ್ದಾಯ ಸೋಳಸಮೇ ವಸ್ಸೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಪುತ್ತಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ “ತಾತ, ತ್ವಂ ವಯಪ್ಪತ್ತೋ, ಕುಲವಂಸೋ ನಾಮ ಪತಿಟ್ಠಪೇತಬ್ಬೋ”ತಿ ಅತಿವಿಯ ನಿಪ್ಪೀಳಯಿಂಸು। ಮಾಣವೋ ಆಹ “ಮಯ್ಹಂ ಸೋತಪಥೇ ಏವರೂಪಂ ಕಥಂ ಮಾ ಕಥೇಥ। ಅಹಂ ಯಾವ ತುಮ್ಹೇ ಧರಥ, ತಾವ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅಚ್ಚಯೇನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ತೇ ಕತಿಪಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಕಥಯಿಂಸು। ಸೋಪಿ ತಥೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ। ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿರನ್ತರಂ ಕಥೇತಿಯೇವ।

ಮಾಣವೋ “ಮಮ ಮಾತರಂ ಸಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ರತ್ತಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಸಹಸ್ಸಂ ದತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣಕಾರೇಹಿ ಏಕಂ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮಜ್ಜನಘಟ್ಟನಾದಿಕಮ್ಮಪರಿಯೋಸಾನೇ ತಂ ರತ್ತವತ್ಥಂ ನಿವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಪುಪ್ಫೇಹಿ ಚೇವ ನಾನಾಅಲಙ್ಕಾರೇಹಿ ಚ ಅಲಙ್ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಆಹ “ಅಮ್ಮ, ಏವರೂಪಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಲಭನ್ತೋ ಗೇಹೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಅಲಭನ್ತೋ ನ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಪಣ್ಡಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಚಿನ್ತೇಸಿ – “ಮಯ್ಹಂ ಪುತ್ತೋ ಪುಞ್ಞವಾ ದಿನ್ನದಾನೋ ಕತಾಭಿನೀಹಾರೋ, ಪುಞ್ಞಂ ಕರೋನ್ತೋ ನ ಏಕಕೋವ ಅಕಾಸಿ, ಅದ್ಧಾ ಏತೇನ ಸಹಕತಪುಞ್ಞಾ ಸುವಣ್ಣರೂಪಪಟಿಭಾಗಾವ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಅಟ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪಕ್ಕೋಸಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಾಮೇಹಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ರಥಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ “ಗಚ್ಛಥ, ತಾತಾ, ಯತ್ಥ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜಾತಿಗೋತ್ತಭೋಗೇಹಿ ಸಮಾನೇ ಕುಲೇ ಏವರೂಪಂ ದಾರಿಕಂ ಪಸ್ಸಥ, ಇಮಮೇವ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಥಾ”ತಿ ಉಯ್ಯೋಜೇಸಿ।

ತೇ "ಅಮ್ಹಾಕಂ ನಾಮ ಏತಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ "ಕತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ "ಮದ್ದರಟ್ಠಂ ನಾಮ ಇತ್ಥಾಕರೋ, ಮದ್ದರಟ್ಠಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮದ್ದರಟ್ಠೇ ಸಾಗಲನಗರಂ ಅಗಮಂಸು। ತತ್ಥ ತಂ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ನ್ಹಾನತಿತ್ಥೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ಭದ್ದಾಯ ಧಾತೀ ಭದ್ದಂ ನ್ಹಾಪೇತ್ವಾ, ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ, ಸಿರಿಗಬ್ಭೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ನ್ಹಾಯಿತುಂ ಉದಕತಿತ್ಥಂ ಗತಾ ತತ್ಥ ತಂ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಿಸ್ಸಾಯಂ ಅವಿನೀತಾ ಇಧಾಗನ್ತ್ವಾ ಠಿತಾ"ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಪಸ್ಸೇ ಪಹರಿತ್ವಾ "ಸುವಣ್ಣರೂಪಕ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ "ಅಯ್ಯಧೀತಾ ಮೇ"ತಿ ಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿಂ, "ಅಯಂ ಪನ ಮೇ ಅಯ್ಯಧೀತಾಯ ನಿವಾಸನಪಟಿಗ್ಗಾಹಿಕಾಯಾಪಿ ಅಸದಿಸಾ"ತಿ ಆಹ। ಅಥ ನಂ ತೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ "ಏವರೂಪಾ ತೇ ಸಾಮಿಧೀತಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। "ಕಿಂ ಏಸಾ, ಇಮಾಯ ಸುವಣ್ಣಪಟಿಮಾಯ ಸತಗುಣೇನ ಸಹಸ್ಸಗುಣೇನ ಮಯ್ಹಂ ಅಯ್ಯಧೀತಾ ಅಭಿರೂಪತರಾ, ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಗಬ್ಭೇ ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಪದೀಪಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಸರೀರೋಭಾಸೇನೇವ ತಮಂ ವಿಧಮತೀ"ತಿ। "ತೇನ ಹಿ ಆಗಚ್ಛಾ"ತಿ ತಂ ಖುಜ್ಜಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸುವಣ್ಣರೂಪಕಂ ರಥೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಕೋಸಿಯಗೋತ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಆಗಮನಂ ನಿವೇದಯಿಂಸು।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಕುತೋ ಆಗತತ್ಥಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಮಹಾತಿತ್ಥಗಾಮೇ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಘರತೋ"ತಿ। "ಕಿಂ ಕಾರಣಾ ಆಗತಾ"ತಿ? "ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಕಾರಣೇನಾ"ತಿ। "ಕಲ್ಯಾಣಂ, ತಾತಾ, ಸಮಜಾತಿಗೋತ್ತವಿಭವೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ದಸ್ಸಾಮಿ ದಾರಿಕ"ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಾಕಾರಂ ಗಣ್ಹಿ। ತೇ ಕಪಿಲಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪಹಿಣಿಂಸು "ಲದ್ಧಾ ದಾರಿಕಾ , ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ। ತಂ ಸಾಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವಸ್ಸ ಆರೋಚಯಿಂಸು "ಲದ್ಧಾ ಕಿರ ದಾರಿಕಾ"ತಿ। ಮಾಣವೋ "ಅಹಂ 'ನ ಲಭಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿಂ, ಇಮೇ 'ಲದ್ಧಾ'ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅನತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಣ್ಣಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಹೋಗತೋ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿ "ಭದ್ದಾ, ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಗೋತ್ತಭೋಗಾನುರೂಪಂ ಘರಾವಾಸಂ ಲಭತು, ಅಹಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೀ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ಭದ್ದಾಪಿ "ಅಸುಕಸ್ಸ ಕಿರ ಮಂ ದಾತುಕಾಮೋ"ತಿ ಸುತ್ವಾ "ಪಣ್ಣಂ ಪೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರಹೋಗತಾ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿ "ಅಯ್ಯಪುತ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಿಗೋತ್ತಭೋಗಾನುರೂಪಂ ಘರಾವಾಸಂ ಲಭತು, ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ದ್ವೇಪಿ ಪಣ್ಣಾನಿ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಸಮಾಗಚ್ಛಿಂಸು। "ಇದಂ ಕಸ್ಸ ಪಣ್ಣ"ನ್ತಿ? "ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವೇನ ಭದ್ದಾಯ ಪಹಿತ"ನ್ತಿ। "ಇದಂ ಕಸ್ಸಾ"ತಿ? "ಭದ್ದಾಯ ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವಸ್ಸ ಪಹಿತ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತೇ ತೇ ದ್ವೇಪಿ ವಾಚೇತ್ವಾ "ಪಸ್ಸಥ ದಾರಕಾನಂ ಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞೇ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ತಂಸಮಾನಂ ಪಣ್ಣಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಇತೋ ಏತ್ತೋ ಚ ಪೇಸೇಸುಂ। ಇತಿ ಕುಮಾರಸ್ಸ ಕುಮಾರಿಕಾಯ ಚ ಸದಿಸಂ ಪಣ್ಣಂ ಲೋಕಸ್ಸಾದರಹಿತಮೇವಾತಿ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಾನಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮಾಗಮೋ ಅಹೋಸಿ।

ತಂ ದಿವಸಂಯೇವ ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವೋ ಏಕಂ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ಗನ್ಥಾಪೇಸಿ ಭದ್ದಾಪಿ। ತಾನಿ ಸಯನಮಜ್ಝೇ ಠಪೇಸುಂ ಭುತ್ತಸಾಯಮಾಸಾ ಉಭೋಪಿ "ಸಯನಂ ಆರುಹಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಮಾಣವೋ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇನ ಸಯನಂ ಆರುಹಿ। ಭದ್ದಾ ವಾಮಪಸ್ಸೇನ ಅಭಿರುಹಿತ್ವಾ ಆಹ - "ಯಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ ಪುಪ್ಫಾನಿ ಮಿಲಾಯನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ರಾಗಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ವಿಜಾನಿಸ್ಸಾಮ, ಇಮಂ ಪುಪ್ಫದಾಮಂ ನ ಅಲ್ಲಿಯಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ತೇ ಪನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸರೀರಸಮ್ಫಸ್ಸಭಯೇನ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ನಿದ್ದಂ ಅನೋಕ್ಕಮನ್ತಾವ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತಿ, ದಿವಾ ಪನ ಹಸಿತಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಾಹೋಸಿ। ತೇ ಲೋಕಾಮಿಸೇನ ಅಸಂಸಟ್ಠಾ ಯಾವ ಮಾತಾಪಿತರೋ ಧರನ್ತಿ, ತಾವ ಕುಟುಮ್ಬಂ ಅವಿಚಾರೇತ್ವಾ ತೇಸು ಕಾಲಙ್ಕತೇಸು ವಿಚಾರಯಿಂಸು। ಮಹತೀ ಮಾಣವಸ್ಸ ಸಮ್ಪತ್ತಿ - ಏಕದಿವಸಂ ಸರೀರಂ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತಬ್ಬಂ ಸುವಣ್ಣಚುಣ್ಣಂ ಏವ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ದ್ವಾದಸನಾಳಿಮತ್ತಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯನ್ತಬದ್ಧಾನಿ ಸಟ್ಠಿಮಹಾತಳಾಕಾನಿ, ಕಮ್ಮನ್ತೋ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಿಕೋ, ಅನುರಾಧಪುರಪಮಾಣಾ ಚುದ್ದಸ ಗಾಮಾ, ಚುದ್ದಸ ಹತ್ಥಾನೀಕಾನಿ, ಚುದ್ದಸ ಅಸ್ಸಾನೀಕಾನಿ, ಚುದ್ದಸ ರಥಾನೀಕಾನಿ।

ಸೋ ಏಕದಿವಸಂ ಅಲಙ್ಕತಅಸ್ಸಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹಾಜನಪರಿವುತೋ ಕಮ್ಮನ್ತಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಖೇತ್ತಕೋಟಿಯಂ ಠಿತೋ ನಙ್ಗಲೇಹಿ ಭಿನ್ನಟ್ಠಾನತೋ ಕಾಕಾದಯೋ ಸಕುಣೇ ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದಾದಿಪಾಣಕೇ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಖಾದನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ, "ತಾತಾ, ಇಮೇ ಕಿಂ ಖಾದನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಗಣ್ಡುಪ್ಪಾದೇ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ। "ಏತೇಹಿ ಕತಂ ಪಾಪಂ ಕಸ್ಸ ಹೋತೀ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ। ಸೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಸಚೇ ಏತೇಹಿ ಕತಂ ಪಾಪಂ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತಿ, ಕಿಂ ಮೇ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಸತ್ತಅಸೀತಿಕೋಟಿಧನಂ, ಕಿಂ ದ್ವಾದಸಯೋಜನೋ ಕಮ್ಮನ್ತೋ, ಕಿಂ

ಯನ್ತಬದ್ಧಾನಿ ತಳಾಕಾನಿ, ಕಿಂ ಚುದ್ದಸ ಗಾಮಾ, ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಭದ್ದಾಯ ಕಾಪಿಲಾನಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಭದ್ದಾಪಿ ಕಾಪಿಲಾನೀ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅನ್ತರವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಯೋ ತಿಲಕುಮ್ಭೇ ಪತ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ಧಾತೀಹಿ ಪರಿವುತಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಕಾಕೇ ತಿಲಪಾಣಕೇ ಖಾದಮಾನೇ ದಿಸ್ವಾ, "ಅಮ್ಮಾ, ಕಿಂ ಇಮೇ ಖಾದನ್ತೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಪಾಣಕೇ ಅಯ್ಯೇ"ತಿ। "ಅಕುಸಲಂ ಕಸ್ಸ ಹೋತೀ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ, ಅಯ್ಯೇ"ತಿ। ಸಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಮಯ್ಹಂ ಚತುಹತ್ಥವತ್ಥಂ ನಾಳಿಕೋದನಮತ್ತಞ್ಚ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಯದಿ ಪನೇತಂ ಏತ್ತಕೇನ ಜನೇನ ಕತಂ ಅಕುಸಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಹೋತಿ, ಭವಸಹಸ್ಸೇನಪಿ ವಟ್ಟತೋ ಸೀಸಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ಅಯ್ಯಪುತ್ತೇ ಆಗತಮತ್ತೇಯೇವ ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ನಿಯ್ಯಾತೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ।

ಮಾಣವೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ, ನ್ಹತ್ವಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರುಯ್ಹ ಮಹಾರಹೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥಸ್ಸ ಚಕ್ಕವತ್ತಿನೋ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಭೋಜನಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು। ದ್ವೇಪಿ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಜನೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ರಹೋಗತಾ ಫಾಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿಂಸು। ತತೋ ಮಾಣವೋ ಭದ್ದಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ಇಮಂ ಘರಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ತ್ವಂ ಕಿತ್ತಕಂ ಧನಂ ಆಹರಸೀ"ತಿ? "ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸ ಸಕಟಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ। "ತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಯಾ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಘರೇ ಸತ್ತಅಸೀತಿಕೋಟಿಯೋ ಯನ್ತಬದ್ಧಸಟ್ಠಿತಳಾಕಾದಿಭೇದಾ ಚ ಸಮ್ಪತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಚ ತುಯ್ಹಂಯೇವ ನಿಯ್ಯಾದೇಮೀ"ತಿ। "ತುಮ್ಹೇ ಪನ ಕಹಂ ಗಚ್ಛಥ, ಅಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಅಹಂ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಅಯ್ಯ, ಅಹಮ್ಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂಯೇವ ಆಗಮನಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ನಿಸಿನ್ನಾ। ಅಹಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ತೇಸಂ ಆದಿತ್ತಪಣ್ಣಕುಟಿ ವಿಯ ತಯೋ ಭವಾ ಉಪಟ್ಠಹಿಂಸು। ತೇ ಅನ್ತರಾಪಣತೋ ಕಸಾಯರಸಪೀತಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಮತ್ತಿಕಾಪತ್ತೇ ಚ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕೇಸೇ ಓರೋಪೇತ್ವಾ "ಯೇ ಲೋಕೇ ಅರಹನ್ತೋ, ತೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ"ತಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ, ಥವಿಕಾಸು ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಂಸೇ ಲಗ್ಗೇತ್ವಾ ಪಾಸಾದತೋ ಓತರಿಂಸು। ಗೇಹೇ ದಾಸೇಸು ವಾ ಕಮ್ಮಕರೇಸು ವಾ ನ ಕೋಚಿ ಸಞ್ಜಾನಿ।

ಅಥ ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ದಾಸಗಾಮದ್ವಾರೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಆಕಪ್ಪಕುತ್ತವಸೇನ ದಾಸಗಾಮವಾಸಿನೋ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು। ತೇ ರೋದನ್ತಾ ಪಾದೇಸು ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಕಿಂ, ಅಮ್ಹೇ, ಅನಾಥೇ ಕರೋಥ ಅಯ್ಯಾ"ತಿ ಆಹಂಸು। "ಮಯಂ, 'ಭಣೇ, ಆದಿತ್ತಪಣ್ಣಸಾಲಾ ವಿಯ ತಯೋ ಭವಾ'ತಿ ಪಬ್ಬಜಿಮ್ಹಾ। ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇಸು ಏಕೇಕಂ ಭುಜಿಸ್ಸಂ ಕರೋಮ, ವಸ್ಸಸತಮ್ಪಿ ನಪ್ಪಹೋತಿ। ತುಮ್ಹೇವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸೀಸಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಭುಜಿಸ್ಸಾ ಹುತ್ವಾ ಜೀವಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತೇಸಂ ರೋದನ್ತಾನಂಯೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು।

ಥೇರೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ, ಭದ್ದಾ ಕಾಪಿಲಾನೀ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪಗ್ಘನಿಕಾ ಇತ್ಥೀ ಮಯ್ಹಂ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಕೋಚಿದೇವ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಯ್ಯ 'ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾಪಿ ವಿನಾ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಅನನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕರೋನ್ತೀ'ತಿ, ಕೋಚಿ ಪಾಪೇನ ಮನಂ ಪದೂಸೇತ್ವಾ ಅಪಾಯಪೂರಕೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಇಮಂ ಪಹಾಯ ಮಯ್ಹಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇಸಿ। ಸೋ ಪುರತೋ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ದ್ವೇಧಾಪಥಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಭದ್ದಾಪಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಆಹ - "ಭದ್ದೇ, ತಾದಿಸಿಂ ಇತ್ಥಿಂ ಮಮ ಪಚ್ಛತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ 'ಇಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾಪಿ ವಿನಾ ಭವಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀ'ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅಮ್ಹೇಸು ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಮಹಾಜನೋ ಅಪಾಯಪೂರಕೋ ಭವೇಯ್ಯ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ದ್ವೇಧಾಪಥೇ ತ್ವಂ ಏಕಂ ಗಣ್ಹ, ಅಹಮೇಕೇನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಆಮ, ಅಯ್ಯ, ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಮಾತುಗಾಮೋ ಪಲಿಬೋಧೋ, 'ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾಪಿ ವಿನಾ ನ ಭವನ್ತೀ'ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತುಮ್ಹೇ ಏಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಥ, ವಿನಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಚಪತಿಟ್ಠಿತೇನ ವನ್ದಿತ್ವಾ ದಸನಖಸಮೋಧಾನಸಮುಜ್ಜಲಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ "ಸತಸಹಸ್ಸಕಪ್ಪಪರಿಮಾಣೇ ಅದ್ಧಾನೇ ಕತೋ ಮಿತ್ತಸನ್ಥವೋ ಅಜ್ಜ ಭಿಜ್ಜತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ತುಮ್ಹೇ ದಕ್ಖಿಣಜಾತಿಕಾ ನಾಮ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ದಕ್ಖಿಣಮಗ್ಗೋ ವಟ್ಟತಿ, ಮಯಂ ಮಾತುಗಾಮಾ ನಾಮ ವಾಮಜಾತಿಕಾ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾಮಮಗ್ಗೋ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪನ್ನಾ। ತೇಸಂ ದ್ವೇಧಾಭೂತಕಾಲೇ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ "ಅಹಂ ಚಕ್ಕವಾಳಸಿನೇರುಪಬ್ಬತೇ ಧಾರೇತುಂ

ಸಕ್ಕೋನ್ತೀಪಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣೇ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವದನ್ತೀ ವಿಯ ವಿರವಮಾನಾ ಕಮ್ಪಿ, ಆಕಾಸೇ ಅಸನಿಸದ್ದೋ ವಿಯ ಪವತ್ತಿ, ಚಕ್ಕವಾಳಸಿನೇರುಪಬ್ಬತೋ ಉನ್ನದಿ।

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವೇಳುವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಗನ್ಧಕುಟಿಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಥವೀಕಮ್ಪನಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ "ಕಿಸ್ಸ ನು ಖೋ ಪಥವೀ ಕಮ್ಪತೀ"ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ "ಪಿಪ್ಪಲಿಮಾಣವೋ ಚ ಭದ್ದಾ ಚ ಕಾಪಿಲಾನೀ ಮಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಹಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತಾ। ತೇಸಂ ವಿಯೋಗಟ್ಠಾನೇ ಉಭಿನ್ನಂ ಗುಣಬಲೇನ ಅಯಂ ಪಥವೀಕಮ್ಪೋ ಜಾತೋ। ಮಯಾಪಿ ಏತೇಸಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಗನ್ಧಕುಟಿತೋ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ ಸಯಮೇವ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಅಸೀತಿಮಹಾಥೇರೇಸು ಕಞ್ಚಿಪಿ ಅನಾಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಿಗಾವುತಂ ಮಗ್ಗಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಂ ಕತ್ವಾ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಚ ನಾಲನ್ದಾಯ ಚ ಅನ್ತರೇ ಬಹುಪುತ್ತಕನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸೀದನ್ತೋ ಪನ ಅಞ್ಞತರಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ವಿಯ ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಬುದ್ಧವೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಘನಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೋ ನಿಸೀದಿ। ಇತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಣ್ಣಚ್ಛತ್ತಸಕಟಚಕ್ಕಕೂಟಾಗಾರಾದಿಪ್ಪಮಾಣಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ವಿಪ್ಫರನ್ತಿಯೋ ವಿಧಾವನ್ತಿಯೋ ಚನ್ದಸಹಸ್ಸಸೂರಿಯಸಹಸ್ಸಉಗ್ಗಮನಕಾಲೋ ವಿಯ ಕುರುಮಾನಾ ತಂ ವನನ್ತಂ ಏಕೋಭಾಸಂ ಅಕಂಸು। ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಸಿರಿಯಾ ಸಮುಜ್ಜಲತಾರಾಗಣೇನ ವಿಯ ಗಗನಂ, ಸುಪುಪ್ಫಿತಕಮಲಕುವಲಯೇನ ವಿಯ ಸಲಿಲಂ, ವನನ್ತಂ ವಿರೋಚಿತ್ಥ। ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಸ್ಸ ನಾಮ ಖನ್ಧೋ ಸೇತೋ ಹೋತಿ, ಪತ್ತಾನಿ ನೀಲಾನಿ, ಪಕ್ಕಾನಿ ರತ್ತಾನಿ। ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ದಿವಸೇ ಸತಸಾಖೋ ನಿಗ್ರೋಧೋ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋವ ಅಹೋಸಿ।

ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಇಮಂ ಅಹಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತೋ"ತಿ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓಣತೋಣತೋವ ಗನ್ತ್ವಾ ತೀಸು ಠಾನೇಸು ವನ್ದಿತ್ವಾ "ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ, ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮಿ, ಸತ್ಥಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಾವಕೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ಆಹ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ ಆಹ "ಕಸ್ಸಪ, ಸಚೇ ತ್ವಂ ಇಮಂ ನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಕರೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸಾಪಿ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯ। ತಥಾಗತಸ್ಸ ಏವಂ ಗುಣಮಹನ್ತತಂ ಜಾನತಾ ತಯಾ ಕತೋ ನಿಪಚ್ಚಕಾರೋ ಮಯ್ಹಂ, ಲೋಮಮ್ಪಿ ಚಾಲೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ನಿಸೀದ, ಕಸ್ಸಪ, ದಾಯಜ್ಜಂ ತೇ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ ತೀಹಿ ಓವಾದೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಮದಾಸಿ। ದತ್ವಾ ಬಹುಪುತ್ತಕನಿಗ್ರೋಧಮೂಲತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಪಚ್ಛಾಸಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ। ಸತ್ಥು ಸರೀರಂ ದ್ವತ್ತಿಂಸಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣವಿಚಿತ್ತಂ, ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸರೀರಂ ಸತ್ತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ, ಸೋ ಕಞ್ಚನಮಹಾನಾವಾಯ ಪಚ್ಛಾಬದ್ಧೋ ವಿಯ ಸತ್ಥು ಪದಾನುಪದಿಕಂ ಅನುಗಚ್ಛಿ। ಸತ್ಥಾ ಥೋಕಂ ಮಗ್ಗಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಜ್ಜಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಥೇರೋ "ನಿಸೀದಿತುಕಾಮೋ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾರುಪಿತಪಟಪಿಲೋತಿಕಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಚತುಗ್ಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ।

ಸತ್ಥಾ ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಚೀವರಂ ಪರಿಮಜ್ಜನ್ತೋ "ಮುದುಕಾ ಖೋ ತ್ಯಾಯಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಪಟಪಿಲೋತಿಕಸಙ್ಘಾಟೀ"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ಆಹ। ಥೇರೋ "ಸತ್ಥಾ ಮಮ ಸಙ್ಘಾಟಿಯಾ ಮುದುಭಾವಂ ಕಥೇತಿ, ಪಾರುಪಿತುಕಾಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ "ಪಾರುಪತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿ"ನ್ತಿ ಆಹ। "ತ್ವಂ ಕಿಂ ಪಾರುಪಿಸ್ಸಸಿ, ಕಸ್ಸಪಾ"ತಿ? "ತುಮ್ಹಾಕಂ ನಿವಾಸನಂ ಲಭನ್ತೋ ಪಾರುಪಿಸ್ಸಾಮಿ, ಭನ್ತೇ"ತಿ। "ಕಿಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಕಸ್ಸಪ, ಇಮಂ ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಧಾರೇತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ? ಮಯಾ ಹಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಂಸುಕೂಲಸ್ಸ ಗಹಿತದಿವಸೇ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಮಹಾಪಥವೀ ಕಮ್ಪಿ, ಇಮಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಚೀವರಂ ನಾಮ ನ ಸಕ್ಕಾ ಪರಿತ್ತಗುಣೇನ ಧಾರೇತುಂ, ಪಟಿಬಲೇನೇವಿದಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಣಸಮತ್ಥೇನ ಜಾತಿಪಂಸುಕೂಲಿಕೇನ ಧಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚೀವರಂ ಪರಿವತ್ತೇಸಿ।

ಏವಂ ಪನ ಚೀವರಪರಿವತ್ತನಂ ಕತ್ವಾ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾರುತಚೀವರಂ ಭಗವಾ ಪಾರುಪಿ, ಸತ್ಥು ಚೀವರಂ ಥೇರೋ। ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಚೇತನಾಪಿ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ "ದುಕ್ಕರಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಕತ್ಥ, ಅತ್ತನಾ ಪಾರುತಚೀವರಂ ಸಾವಕಸ್ಸ ದಿನ್ನಪುಬ್ಬೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಅಹಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಗುಣಂ ಧಾರೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮೀ"ತಿ ವದನ್ತೀ ವಿಯ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಪಿ। ಥೇರೋಪಿ

“ಲದ್ಧಂ ದಾನಿ ಮಯಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಪರಿಭೋಗಚೀವರಂ, ಕಿಂ ಮೇ ಇದಾನಿ ಉತ್ತರಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅತ್ಥೀ”ತಿ ಉನ್ನತಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇಯೇವ ತೇರಸ ಧುತಗುಣೇ ಸಮಾದಾಯ ಸತ್ತದಿವಸಮತ್ತಂ ಪುಥುಜ್ಜನೋ ಅಹೋಸಿ, ಅಟ್ಠಮೇ ದಿವಸೇ ಸಹ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಹಿ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೩೯೮-೪೧೦) -

“ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ನಿಬ್ಬುತೇ ಲೋಕನಾಥಮ್ಹಿ, ಪೂಜಂ ಕುಬ್ಬನ್ತಿ ಸತ್ಥುನೋ॥

“ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಜನತಾ, ಆಮೋದಿತಪಮೋದಿತಾ।
ತೇಸು ಸಂವೇಗಜಾತೇಸು, ಪೀತಿ ಸೇ ಉದಪಜ್ಜಥ॥

“ಞಾತಿಮಿತ್ತೇ ಸಮಾನೇತ್ವಾ, ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವಿಂ।
ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಮಹಾವೀರೋ, ಹನ್ದ ಪೂಜಂ ಕರೋಮಸೇ॥

“ಸಾಧೂತಿ ತೇ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ, ಭಿಯ್ಯೋ ಹಾಸಂ ಜನಿಂಸು ಮೇ।
ಬುದ್ಧಸ್ಮಿಂ ಲೋಕನಾಥಮ್ಹಿ, ಕಾಹಾಮ ಪುಞ್ಞಸಞ್ಚಯಂ॥

“ಅಗ್ಘಿಯಂ ಸುಕತಂ ಕತ್ವಾ, ಸತಹತ್ಥಸಮುಗ್ಗತಂ।
ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥಪತ್ಥಟಂ, ವಿಮಾನಂ ನಭಮುಗ್ಗತಂ॥

“ಕತ್ವಾನ ಹಮ್ಮಿಯಂ ತತ್ಥ, ತಾಲಪನ್ತೀಹಿ ಚಿತ್ತಿತಂ।
ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಚೇತಿಯಂ ಪೂಜಯುತ್ತಮಂ॥

“ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋವ ಜಲಿತೋ, ಕಿಂಸುಕೋ ಇವ ಫುಲ್ಲಿತೋ।
ಇನ್ದಲಟ್ಠೀವ ಆಕಾಸೇ, ಓಭಾಸೇತಿ ಚತುದ್ದಿಸಾ॥

“ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತ್ವಾ, ಕತ್ವಾನ ಕುಸಲಂ ಬಹುಂ।
ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಸರಿತ್ವಾನ, ತಿದಸಂ ಉಪಪಜ್ಜಹಂ॥

“ಸಹಸ್ಸಯುತ್ತಂ ಹಯವಾಹಿಂ, ದಿಬ್ಬಯಾನಮಧಿಟ್ಠಿತೋ।
ಉಬ್ಬಿದ್ಧಂ ಭವನಂ ಮಯ್ಹಂ, ಸತ್ತಭೂಮಂ ಸಮುಗ್ಗತಂ॥

“ಕೂಟಾಗಾರಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸಬ್ಬಸೋಣ್ಣಮಯಾ ಅಹುಂ।
ಜಲನ್ತಿ ಸಕತೇಜೇನ, ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಪಭಾಸಯಂ॥

“ಸನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ನಿಯ್ಯೂಹಾ, ಲೋಹಿತಙ್ಗಮಯಾ ತದಾ।
ತೇಪಿ ಜೋತನ್ತಿ ಆಭಾಯ, ಸಮನ್ತಾ ಚತುರೋ ದಿಸಾ॥

“ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಾಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಾ, ಕೂಟಾಗಾರಾ ಸುನಿಮ್ಮಿತಾ।
ಮಣಿಮಯಾಪಿ ಜೋತನ್ತಿ, ದಿಸಾ ದಸ ಸಮನ್ತತೋ॥

“ತೇಸಂ ಉಜ್ಜೋತಮಾನಾನಂ, ಓಭಾಸೋ ವಿಪುಲೋ ಅಹು।
ಸಬ್ಬೇ ದೇವೇ ಅಭಿಭೋಮಿ, ಪುಞ್ಞಕಮ್ಮಸ್ಸಿದಂ ಫಲಂ॥

“ಸಟ್ಠಿಕಪ್ಪಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಉಬ್ಬಿದ್ಧೋ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯೋ।
ಚಾತುರನ್ತೋ ವಿಜಿತಾವೀ, ಪಥವಿಂ ಆವಸಿಂ ಅಹಂ॥

“ತಥೇವ ಭದ್ದಕೇ ಕಪ್ಪೇ, ತಿಂಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಅಹೋಸಹಂ।
ಸಕಕಮ್ಮಾಭಿರದ್ಧೋಮ್ಹಿ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಮಹಬ್ಬಲೋ॥

“ಸತ್ತರತನಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಚತುದೀಪಮ್ಹಿ ಇಸ್ಸರೋ।
ತತ್ಥಾಪಿ ಭವನಂ ಮಯ್ಹಂ, ಇನ್ದಲಟ್ಠೀವ ಉಗ್ಗತಂ॥

“ಆಯಾಮತೋ ಚತುಬ್ಬೀಸಂ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ಚ ದ್ವಾದಸ।
ರಮ್ಮಣಂ ನಾಮ ನಗರಂ, ದಳ್ಹಪಾಕಾರತೋರಣಂ॥

“ಆಯಾಮತೋ ಪಞ್ಚಸತಂ, ವಿತ್ಥಾರೇನ ತದಡ್ಢಕಂ।
ಆಕಿಣ್ಣಂ ಜನಕಾಯೇಹಿ, ತಿದಸಾನಂ ಪುರಂ ವಿಯ॥

“ಯಥಾ ಸೂಚಿಘರೇ ಸೂಚೀ, ಪಕ್ಖಿತ್ತಾ ಪಣ್ಣವೀಸತಿ।
ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಘಟ್ಟೇನ್ತಿ, ಆಕಿಣ್ಣಂ ಹೋತಿ ಲಙ್ಕತಂ॥

“ಏವಮ್ಪಿ ನಗರಂ ಮಯ್ಹಂ, ಹತ್ಥಿಸ್ಸರಥಸಂಕುಲಂ।
ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಸದಾಕಿಣ್ಣಂ, ರಮ್ಮಣಂ ನಗರುತ್ತಮಂ॥

“ತತ್ಥ ಭುತ್ವಾ ಪಿವಿತ್ವಾ ಚ, ಪುನ ದೇವತ್ತನಂ ಗತೋ।
ಭವೇ ಪಚ್ಛಿಮಕೇ ಮಯ್ಹಂ, ಅಹೋಸಿ ಕುಲಸಮ್ಪದಾ॥

“ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞಕುಲಸಮ್ಭೂತೋ, ಮಹಾರತನಸಞ್ಚಯೋ।
ಅಸೀತಿಕೋಟಿಯೋ ಹಿತ್ವಾ, ಹಿರಞ್ಞಸ್ಸಾಪಿ ಪಬ್ಬಜಿಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ “ಕಸ್ಸಪೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚನ್ದೂಪಮೋ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮತಿ ಅಪಕಸ್ಸೇವ ಕಾಯಂ, ಅಪಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ, ನಿಚ್ಚನವಕೋ ಕುಲೇಸು ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ”ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೪೬) ಪಸಂಸಿತ್ವಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ “ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧುತವಾದಾನಂ ಯದಿದಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೮, ೧೯೧) ಧುತಙ್ಗಧರಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಸೋ ವಿವೇಕಾಭಿರತಿಕಿತ್ತನಮುಖೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದಂ ದೇನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ –

೧೦೫೪. ಗಣೇನ ಪುರಕ್ಖತೋ ಚರೇ, ವಿಮನೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿ ದುಲ್ಲಭೋ।
ನಾನಾಜನಸಙ್ಗಹೋ ದುಖೋ, ಇತಿ ದಿಸ್ವಾನ ಗಣಂ ನ ರೋಚಯೇ॥

೧೦೫೫ ನ ಕುಲಾನಿ ಉಪಬ್ಬಜೇ ಮುನಿ, ವಿಮನೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿ ದುಲ್ಲಭೋ।
ಸೋ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ ರಸಾನುಗಿದ್ಧೋ, ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಯೋ ಸುಖಾವಹೋ॥

೧೦೫೬ ಪಙ್ಕೋತಿ ಹಿ ನಂ ಅವೇದಯುಂ, ಯಾಯಂ ವನ್ದನಪೂಜನಾ ಕುಲೇಸು।
ಸುಖುಮಂ ಸಲ್ಲಂ ದುರುಬ್ಬಹಂ, ಸಕ್ಕಾರೋ ಕಾಪುರಿಸೇನ ದುಜ್ಜಹೋ॥

೧೦೫೭ ಸೇನಾಸನಮ್ಹಾ ಓರುಯ್ಹ, ನಗರಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿಂ।
ಭುಞ್ಜನ್ತಂ ಪುರಿಸಂ ಕುಟ್ಠಿಂ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿಂ॥

೧೦೫೮ ಸೋ ಮೇ ಪಕ್ಕೇನ ಹತ್ಥೇನ, ಆಲೋಪಂ ಉಪನಾಮಯಿ।
ಆಲೋಪಂ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ, ಅಙ್ಗುಲಿ ಚೇತ್ಥ ಛಿಜ್ಜಥ॥

೧೦೫೯ ಕುಟ್ಟಮೂಲಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ, ಆಲೋಪಂ ತಂ ಅಭುಞ್ಜಿಸಂ।
ಭುಞ್ಜಮಾನೇ ವಾ ಭುತ್ತೇ ವಾ, ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೧೦೬೦ ಉತ್ತಿಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋ ಆಹಾರೋ, ಪೂತಿಮುತ್ತಞ್ಚ ಓಸಧಂ।
ಸೇನಾಸನಂ ರುಕ್ಖಮೂಲಂ, ಪಂಸುಕೂಲಞ್ಚ ಚೀವರಂ।
ಯಸ್ಸೇತೇ ಅಭಿಸಮ್ಭುತ್ವಾ, ಸ ವೇ ಚಾತುದ್ದಿಸೋ ನರೋ॥

೧೦೬೧ ಯತ್ಥ ಏಕೇ ವಿಹಞ್ಞನ್ತಿ, ಆರುಹನ್ತಾ ಸಿಲುಚ್ಚಯಂ।
ತತ್ಥ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ, ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ।
ಇದ್ಧಿಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ, ಕಸ್ಸಪೋ ಅಭಿರೂಹತಿ॥

೧೦೬೨ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಸೇಲಮಾರುಯ್ಹ ಕಸ್ಸಪೋ।
ಝಾಯತಿ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ॥

೧೦೬೩ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಸೇಲಮಾರುಯ್ಹ ಕಸ್ಸಪೋ।
ಝಾಯತಿ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಡಯ್ಹಮಾನೇಸು ನಿಬ್ಬುತೋ॥

೧೦೬೪ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ, ಸೇಲಮಾರುಯ್ಹ ಕಸ್ಸಪೋ।
ಝಾಯತಿ ಅನುಪಾದಾನೋ, ಕತಕಿಚ್ಚೋ ಅನಾಸವೋ॥

೧೦೬೫ ಕರೇರಿಮಾಲಾವಿತತಾ, ಭೂಮಿಭಾಗಾ ಮನೋರಮಾ।
ಕುಞ್ಜರಾಭಿರುದಾ ರಮ್ಮಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೬೬ ನೀಲಬ್ಭವಣ್ಣಾ ರುಚಿರಾ, ವಾರಿಸೀತಾ ಸುಚಿನ್ಧರಾ।
ಇನ್ದಗೋಪಕಸಞ್ಛನ್ನಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೬೭ ನೀಲಬ್ಭಕೂಟಸದಿಸಾ, ಕೂಟಾಗಾರವರೂಪಮಾ।

ವಾರಣಾಭಿರುದಾ ರಮ್ಮಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೬೮ ಅಭಿವುಟ್ಠಾ ರಮ್ಮತಲಾ, ನಗಾ ಇಸಿಭಿ ಸೇವಿತಾ।
ಅಬ್ಭುನ್ನದಿತಾ ಸಿಖೀಹಿ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೬೯ ಅಲಂ ಝಾಯಿತುಕಾಮಸ್ಸ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಮೇ ಸತೋ।
ಅಲಂ ಮೇ ಅತ್ಥಕಾಮಸ್ಸ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

೧೦೭೦ ಅಲಂ ಮೇ ಫಾಸುಕಾಮಸ್ಸ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಅಲಂ ಮೇ ಯೋಗಕಾಮಸ್ಸ, ಪಹಿತತ್ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ॥

೧೦೭೧ ಉಮಾಪುಪ್ಫೇನ ಸಮಾನಾ, ಗಗನಾವಬ್ಭಛಾದಿತಾ।
ನಾನಾದಿಜಗಣಾಕಿಣ್ಣಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೭೨ ಅನಾಕಿಣ್ಣಾ ಗಹಟ್ಠೇಹಿ, ಮಿಗಸಙ್ಘನಿಸೇವಿತಾ।
ನಾನಾದಿಜಗಣಾಕಿಣ್ಣಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೭೩ ಅಚ್ಛೋದಿಕಾ ಪುಥುಸಿಲಾ, ಗೋನಙ್ಗುಲಮಿಗಾಯುತಾ।
ಅಮ್ಬುಸೇವಾಲಸಞ್ಛನ್ನಾ, ತೇ ಸೇಲಾ ರಮಯನ್ತಿ ಮಂ॥

೧೦೭೪ ನ ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇನ ತೂರಿಯೇನ, ರತಿ ಮೇ ಹೋತಿ ತಾದಿಸೀ।
ಯಥಾ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಸಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಪಸ್ಸತೋ॥

೧೦೭೫ ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕಂ ನ ಕಾರಯೇ, ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಜನಂ ನ ಉಯ್ಯಮೇ।
ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ ಸೋ ರಸಾನುಗಿದ್ಧೋ, ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಯೋ ಸುಖಾವಹೋ॥

೧೦೭೬ ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕಂ ನ ಕಾರಯೇ, ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅನತ್ತನೇಯ್ಯಮೇತಂ।
ಕಿಚ್ಛತಿ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮತಿ, ದುಕ್ಖಿತೋ ಸೋ ಸಮಥಂ ನ ವಿನ್ದತಿ॥

೧೦೭೭ ಓಟ್ಠಪ್ಪಹತಮತ್ತೇನ, ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ।
ಪತ್ಥದ್ಧಗೀವೋ ಚರತಿ, ಅಹಂ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ॥

೧೦೭೮ ಅಸೇಯ್ಯೋ ಸೇಯ್ಯಸಮಾನಂ, ಬಾಲೋ ಮಞ್ಞತಿ ಅತ್ತಾನಂ।
ನ ತಂ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಪತ್ಥದ್ಧಮಾನಸಂ ನರಂ॥

೧೦೭೯ ಯೋ ಚ ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ, ನಾಹಂ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ವಾ ಪನ।
ಹೀನೋ ತಂಸದಿಸೋ ವಾತಿ, ವಿಧಾಸು ನ ವಿಕಮ್ಪತಿ॥

೧೦೮೦ ಪಞ್ಞವನ್ತಂ ತಥಾ ತಾದಿಂ, ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತಂ।
ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತಂ, ತಞ್ಚೇ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸರೇ॥

೧೦೮೧ ‘ಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು, ಗಾರವೋ ನೂಪಲಬ್ಭತಿ।
ಆರಕಾ ಹೋತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ, ನಭತೋ ಪುಥವೀ ಯಥಾ॥

೧೦೮೨ ‘ಯೇಸಞ್ಚ ಹಿರಿ ಓತ್ತಪ್ಪಂ, ಸದಾ ಸಮ್ಮಾ ಉಪಟ್ಠಿತಂ।
ವಿರೂಳ್ಹಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾ ತೇ, ತೇಸಂ ಖೀಣಾ ಪುನಬ್ಭವಾ॥

೧೦೮೩ ‘ಉದ್ಧತೋ ಚಪಲೋ ಭಿಕ್ಖು, ಪಂಸುಕೂಲೇನ ಪಾರುತೋ।
ಕಪೀವ ಸೀಹಚಮ್ಮೇನ, ನ ಸೋ ತೇನುಪಸೋಭತಿ॥

೧೦೮೪ ‘ಅನುದ್ಧತೋ ಅಚಪಲೋ, ನಿಪಕೋ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೋ।
ಸೋಭತಿ ಪಂಸುಕೂಲೇನ, ಸೀಹೋವ ಗಿರಿಗಬ್ಭರೇ॥

೧೦೮೫ ‘ಏತೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ದೇವಾ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।
ದಸದೇವಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ॥

೧೦೮೬ ‘ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ವೀರಂ, ಮಹಾಝಾಯಿಂ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ॥

೧೦೮೭ ‘ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞ, ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸುತ್ತಮ।
ಯಸ್ಸ ತೇ ನಾಭಿಜಾನಾಮ, ಯಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಝಾಯತಿ॥

೧೦೮೮ ‘ಅಚ್ಛೇರಂ ವತ ಬುದ್ಧಾನಂ, ಗಮ್ಭೀರೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ।
ಯೇ ಮಯಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮ, ವಾಲವೇಧಿಸಮಾಗತಾ॥

೧೦೮೯ ‘ತಂ ತಥಾ ದೇವಕಾಯೇಹಿ, ಪೂಜಿತಂ ಪೂಜನಾರಹಂ।
ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ತದಾ ದಿಸ್ವಾ, ಕಪ್ಪಿನಸ್ಸ ಸಿತಂ ಅಹು॥

೧೦೯೦ ‘ಯಾವತಾ ಬುದ್ಧಖೇತ್ತಮ್ಹಿ, ಠಪಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಮುನಿಂ।
ಧುತಗುಣೇ ವಿಸಿಟ್ಠೋಹಂ, ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

೧೦೯೧ ‘ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ನತ್ಥಿ ದಾನಿ ಪುನಬ್ಭವೋ॥

೧೦೯೨ ‘ನ ಚೀವರೇ ನ ಸಯನೇ, ಭೋಜನೇ ನುಪಲಿಮ್ಪತಿ।
ಗೋತಮೋ ಅನಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ, ಮೂಳಾಲಪುಪ್ಫಂ ವಿಮಲಂವ।
ಅಮ್ಬುನಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನೋ, ತಿಭವಾಭಿನಿಸ್ಸಟೋ॥

೧೦೯೩ ‘ಪತಿಪಟ್ಠಾನಗೀವೋ ಸೋ, ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೋ ಮಹಾಮುನಿ।
ಪಞ್ಞಾಸೀಸೋ ಮಹಾಞಾಣೀ, ಸದಾ ಚರತಿ ನಿಬ್ಬುತೋ”ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ ಆದಿತೋ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಗಣೇಸು ಕುಲೇಸು ಚ ಸಂಸಟ್ಠೇ ಭಿಕ್ಖೂ ದಿಸ್ವಾ ತೇಸಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಾ।

ತತ್ಥ **ನ ಗಣೇನ ಪುರಕ್ಖತೋ ಚರೇ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಗಣೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ ಪರಿವಾರಿತೋ ಹುತ್ವಾ ನ ಚರೇಯ್ಯ ನ ವಿಹರೇಯ್ಯ। ಕಸ್ಮಾ? **ವಿಮನೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿ ದುಲ್ಲಭೋ** ಗಣಂ ಪರಿಹರನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬ್ಯಾಕುಲಮನತಾಯ, ಉದ್ದೇಸೇನ ಓವಾದೇನ ಅನುಸಾಸನಿಯಾ ಅನುಗ್ಗಹಂ ಕರೋನ್ತೋ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಅಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಚ ವಿಮನೋ ವಿಕಾರಿಭೂತಚಿತ್ತೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಸಂಸಗ್ಗೇನ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅಲಭನ್ತಸ್ಸ ಸಮಾಧಿ ದುಲ್ಲಭೋ ಹೋತಿ। ತಥಾರೂಪಸ್ಸ ಹಿ ಉಪಚಾರಸಮಾಧಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಇಜ್ಝತಿ, ಪಗೇವ ಇತರೋ। **ನಾನಾಜನಸಙ್ಗಹೋ**ತಿ ನಾನಜ್ಝಾಸಯಸ್ಸ ನಾನಾರುಚಿಕಸ್ಸ ಜನಸ್ಸ ಪೇಯ್ಯಖಜ್ಜಾದಿನಾ ಸಙ್ಗಹೋ। **ದುಖೋ**ತಿ ಕಿಚ್ಛೋ ಕಸಿರೋ। **ಇತಿ ದಿಸ್ವಾನಾ**ತಿ ಏವಂ ಗಣಸಙ್ಗಹೇ ಬಹುವಿಧಂ ಆದೀನವಂ ದಿಸ್ವಾ ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ। **ಗಣಂ** ಗಣವಾಸಂ **ನ ರೋಚಯೇ** ನ ರೋಚೇಯ್ಯ ನ ಇಚ್ಛೇಯ್ಯ।

ನ ಕುಲಾನಿ ಉಪಬ್ಬಜೇ ಮುನೀತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಖತ್ತಿಯಾದಿಕುಲೂಪಕೋ ಹುತ್ವಾ ನ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ಕಿಂಕಾರಣಾ? **ವಿಮನೋ ಹೋತಿ ಸಮಾಧಿ ದುಲ್ಲಭೋ। ಸೋ ಉಸ್ಸುಕ್ಕೋ** ಕುಲೂಪಸಙ್ಕಮನೇ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಆಪನ್ನೋ ಕುಲೇಸು ಲದ್ಧಬ್ಬೇಸು ಮಧುರಾದಿರಸೇಸು **ಅನುಗಿದ್ಧೋ** ಗೇಧಂ ಆಪನ್ನೋ ತತ್ಥ ಉಪ್ಪನ್ನೇಸು ಕಿಚ್ಚಕರಣೀಯೇಸು ಅತ್ತನಾವ ಯೋಗಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ। **ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಯೋ ಸುಖಾವಹೋ**ತಿ ಯೋ ಅತ್ತನೋ ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಸುಖಾವಹೋ ತಂ ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಆದಿಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಜಹತಿ, ನಾನುಯುಞ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತಿಯಗಾಥಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾ ಏವ।

ಸೇನಾಸನಮ್ಹಾ ಓರುಯ್ಹಾತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತೋಸದಸ್ಸನಮುಖೇನ "ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾಮ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಸೇನಾಸನಮ್ಹಾ ಓರುಯ್ಹಾ**ತಿ ಪಬ್ಬತಸೇನಾಸನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ತಂ ಉಪಟ್ಠಹಿ**ನ್ತಿ ತಂ ಕುಟ್ಠಿಪುರಿಸಂ ಉಳಾರಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಪಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ಭಿಕ್ಖಾಯ ಅತ್ಥಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಪಣೀತಭಿಕ್ಖದಾಯಕಂ ಕುಲಂ ಮಹಿಚ್ಛಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಯ ಆದರೇನ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ।

ಪಕ್ಕೇನಾತಿ ಅಟ್ಠಿಗತಕುಟ್ಠರೋಗತಾಯ ಉಪಕ್ಕೇನ ಕುಥಿತೇನ। **ಅಙ್ಗುಲಿ ಚೇತ್ಥ ಛಿಜ್ಜಥಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪತ್ತೇ ತಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿ ಛಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ಆಹಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕುಟ್ಟಮೂಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಪಸಾದಜನನತ್ಥಂ ತಾದಿಸೇ ಘರಭಿತ್ತಿಸಮೀಪೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಲೋಪಂ ತಂ **ಅಭುಞ್ಜಿಸಂ** ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂ। ಅಯಂ ಪನ ಥೇರಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಟಿಕ್ಕೂಲೇ ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲೇ ಇವ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞಿತಾಯ ಅರಿಯಿದ್ಧಿಯಾ ಉಕ್ಕಂಸಗತತ್ತಾ ಥೇರಸ್ಸ ತಂ ಅಜ್ಝೋಹರನ್ತಸ್ಸ ಜಿಗುಚ್ಛಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ, ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸ ಪನ ತಾದಿಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತಾನಿ ನಿಕ್ಖಮೇಯ್ಯುಂ। ತೇನಾಹ "**ಭುಞ್ಜಮಾನೇ ವಾ ಭುತ್ತೇ ವಾ, ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತೀ**"ತಿ।

ಉತ್ತಿಟ್ಠಪಿಣ್ಡೋತಿ ಉತ್ತಿಟ್ಠಿತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಘರದ್ವಾರೇ ಠತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಪಿಣ್ಡೋ, ಜಙ್ಘಬಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನುಘರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಲದ್ಧಬ್ಬಮಿಸ್ಸಕಭಿಕ್ಖಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪೂತಿಮುತ್ತ**ನ್ತಿ ಗೋಮುತ್ತಪರಿಭಾವಿತಹರೀಟಕಾದಿ ಚ। **ಯಸ್ಸೇತೇ ಅಭಿಸಮ್ಭುತ್ವಾ**ತಿ, ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಏತೇ ಉತ್ತಿಟ್ಠಪಿಣ್ಡಾದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಅನ್ತಿಮನ್ತೇನ ಅಭಿರಮಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ। **ಸ ವೇ ಚಾತುದ್ದಿಸೋ ನರೋ**ತಿ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕಂಸೇನ ಚಾತುದ್ದಿಸೋ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಚತುದಿಸಾಯೋಗ್ಯೋ, ಕತ್ಥಚಿ ಅಪ್ಪಟಿಘೋ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ದಿಸಾಯ ವಿಹರಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಥ ಥೇರೋ ಅತ್ತನೋ ಮಹಲ್ಲಕಕಾಲೇ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ "ಕಥಂ, ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಏವರೂಪಾಯ ಜರಾಯ ವತ್ತಮಾನಾಯ ದಿನೇ ದಿನೇ ಪಬ್ಬತಂ ಅಭಿರುಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ **"ಯತ್ಥ ಏಕೇ"**ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪಚ್ಛಿಮವಯೇ। **ಏಕೇ**ತಿ ಏಕಚ್ಚೇ। **ವಿಹಞ್ಞನ್ತೀ**ತಿ ಸರೀರಕಿಲಮಥೇನ ಚಿತ್ತೇನ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಸಿಲುಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಜರಾಜಿಣ್ಣಕಾಲೇಪಿ। **ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಪಟಿಸ್ಸತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತಖೇದಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ, **ಇದ್ಧಿಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸರೀರಖೇದಾಭಾವಂ।

ಭಯಹೇತೂನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ **ಪಹೀನಭಯಭೇರವೋ**।

ಡಯ್ಹಮಾನೇಸೂತಿ ರಾಗಗ್ಗಿಆದೀಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಸತ್ತೇಸು ಡಯ್ಹಮಾನೇಸು। ಸಂಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹಾಭಾವೇನ **ನಿಬ್ಬುತೋ** ಸೀತಿಭೂತೋ।

ಪುನ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ "ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಿಣ್ಣಕಾಲೇಪಿ ಅರಞ್ಞಪಬ್ಬತೇಯೇವ ವಿಹರಥ, ನನು ಇಮೇ ವೇಳುವನಾದಯೋ ವಿಹಾರಾ ಮನೋರಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಅರಞ್ಞಪಬ್ಬತಾ ಏವ ಮಯ್ಹಂ ಮನೋರಮಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಕರೇರಿಮಾಲಾವಿತತಾ"**ತಿಆದಿಕಾ ದ್ವಾದಸ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಕರೇರಿಮಾಲಾವಿತತಾ**ತಿ ವರುಣರುಕ್ಖಪನ್ತೀಹಿ ಸಮಾಗತಾ। "ಕಾಲವಣ್ಣಪುಪ್ಫೇಹಿ ಓತ್ಥಟಾ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಕುಞ್ಜರಾಭಿರುದಾ**ತಿ ಪಟಿಘೋಸಾದಿಗುಣೇಭೂತೇಹಿ ಹತ್ಥೀನಂ ಗೋಚರೇಸೀನಂ ಗಜ್ಜಿತೇಹಿ ಅಭಿತ್ಥನಿತಾ।

ಅಭಿವುಟ್ಠಾತಿ ಮಹಾಮೇಘೇನ ಅಭಿಪ್ಪವುಟ್ಠಾ। **ರಮ್ಮತಲಾ**ತಿ ತೇನೇವ ರಜೋಜಲ್ಲಪಣ್ಣೇಯ್ಯಾದೀನಂ ಅಪಗಮೇನ ರಮಣೀಯತಲಾ। **ನಗಾ**ತಿ ದೇಸನ್ತರಂ ಅಗಮನತೋ "ನಗಾ"ತಿ ಸೇಲಮಯತಾಯ "ಸೇಲಾ"ತಿ ಚ ಲದ್ಧನಾಮಾ ಪಬ್ಬತಾ। **ಅಬ್ಭುನ್ನದಿತಾ ಸಿಖೀಹೀ**ತಿ ಮಧುರಸ್ಸರೇನ ಉನ್ನದಿತಾ।

ಅಲನ್ತಿ ಯುತ್ತಂ ಸಮತ್ಥಂ ವಾ। **ಝಾಯಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಕಾಮಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸುಪಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಭಿಕ್ಖುನೋ**ತಿ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸಭಿಕ್ಖುನೋ, ಮೇತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಉಮಾಪುಪ್ಫೇನ ಸಮಾನಾತಿ ಮೇಚಕನಿಭತಾಯ ಉಮಾಕುಸುಮಸದಿಸಾ। **ಗಗನಾವಬ್ಭ ಛಾದಿತಾ**ತಿ ತತೋ ಏವ ಸರದಸ್ಸ ಗಗನಅಬ್ಭಾ ವಿಯ ಕಾಳಮೇಘಸಞ್ಛಾದಿತಾ, ನೀಲವಣ್ಣಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನಾಕಿಣ್ಣಾತಿ ಅಸಂಕಿಣ್ಣಾ ಅಸಮ್ಬಾಧಾ। **ಪಞ್ಚಙ್ಗಿಕೇನಾ**ತಿ ಆತತಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಯುತ್ತೇನ ತೂರಿಯೇನ ಪರಿವಾರಿಯಮಾನಸ್ಸ ತಾದಿಸೀಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಯಾದಿಸೀ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮಾಹಿತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಂ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ವಿಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ ರತಿ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ ಭಗವಾ -

> "ಯತೋ ಯತೋ ಸಮ್ಮಸತಿ, ಖನ್ಧಾನಂ ಉದಯಬ್ಬಯಂ।
> ಲಭತೀ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಂ, ಅಮತಂ ತಂ ವಿಜಾನತ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೩೭೪)

ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕನ್ತಿಆದಿನಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಕಮ್ಮಾರಾಮಾನಂ ಪಚ್ಚಯಗಿದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮಂ ಬಹುಕಂ ನ ಕಾರಯೇ**ತಿ ಕಮ್ಮಾರಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಂ ನಾಮ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕಾರಯೇ ನ ಅಧಿಟ್ಠಹೇ, ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ಪನ ಸತ್ಥಾರಾ ಅನುಞ್ಞಾತಮೇವ। **ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ ಜನ**ನ್ತಿ ಅಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಭೂತಂ ಜನಂ ವಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ನ ಉಯ್ಯಮೇ**ತಿ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪಾದನಗಣಬನ್ಧಾದಿವಸೇನ ವಾಯಾಮಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ।

ಅನತ್ತನೇಯ್ಯಮೇತನ್ತಿ ಏತಂ ನವಕಮ್ಮಾಧಿಟ್ಠಾನಾದಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾವಹಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **"ಕಿಚ್ಛತಿ ಕಾಯೋ ಕಿಲಮತೀ"**ತಿ। ನವಕಮ್ಮಾದಿಪಸುತಸ್ಸ ಹಿ ತಹಂ ತಹಂ ವಿಚರತೋ ಕಾಯಸುಖಾದಿಅಲಾಭೇನ ಕಿಚ್ಛಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತಿ **ಕಿಲಮತಿ** ಖೇದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತೇನ ಚ ಕಾಯಕಿಲಮಥೇನ **ದುಕ್ಖಿತೋ**। ವತ್ಥುವಿಸದಅತ್ತನೇಯ್ಯಕಿರಿಯಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ **ಸೋ** ಪುಗ್ಗಲೋ **ಸಮಥಂ ನ ವಿನ್ದತಿ** ಚಿತ್ತಸಮಾಧಾನಂ ನ ಲಭತೀತಿ।

ಓಟ್ಠಪ್ಪಹತಮತ್ತೇನಾತಿಆದಿನಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಸುತಪರಮಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಮಾನಿನೋ ಗರಹವಸೇನ, ತತೋ ಪರಾ ದ್ವೇ ಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ ಪಸಂಸಾವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಓಟ್ಠಪ್ಪಹತಮತ್ತೇನಾ**ತಿ ಸಜ್ಝಾಯಸೀಸೇನ ಓಟ್ಠಪರಿವತ್ತನಮತ್ತೇನ, ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಜ್ಝಾಯಕರಣಮತ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ತಾನಮ್ಪಿ ನ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಅನತ್ಥಞ್ಞುತಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಭೂತಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಯಾಥಾವತೋ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾಣಂ ನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪತ್ಥದ್ಧಗೀವೋ ಚರತೀ**ತಿ "ಅಹಂ ಬಹುಸ್ಸುತೋ, ಸತಿಮಾ, ಪಞ್ಞವಾ, ನ ಮಯಾ ಸದಿಸೋ ಅಞ್ಞೋ ಅತ್ಥೀ"ತಿ ಮಾನತ್ಥದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಾನಮ್ಪಿ ಅಪಚಿತಿಂ ಅದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಅಯೋಸಲಾಕಂ ಗಿಲಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ವಿಯ ಥದ್ಧಗೀವೋ ಚರತಿ। **ಅಹಂ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ಮಞ್ಞತೀ**ತಿ ಅಹಮೇವ ಸೇಯ್ಯೋ ಉತ್ತಮೋತಿ ಮಞ್ಞತಿ।

ಅಸೇಯ್ಯೋ ಸೇಯ್ಯಸಮಾನಂ, ಬಾಲೋ ಮಞ್ಞತಿ ಅತ್ತಾನನ್ತಿ ಅಯಂ ಅಸೇಯ್ಯೋ ಹೀನೋ ಸಮಾನೋ ಅಞ್ಞೇನ ಸೇಯ್ಯೇನ ಉತ್ತಮೇನ ಸಮಾನಂ ಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ಬಾಲೋ ಮನ್ದಬುದ್ಧಿ ಬಾಲಭಾವೇನೇವ ಮಞ್ಞತೀತಿ। **ನ ತಂ ವಿಞ್ಞೂ ಪಸಂಸನ್ತೀ**ತಿ ತಂ ತಾದಿಸಂ ಬಾಲಂ ಪಗ್ಗಹಿತಚಿತ್ತತಾಯ ಪತ್ಥದ್ಧಮಾನಸಂ ಥಮ್ಭಿತತ್ತಂ ನರಂ ವಿಞ್ಞೂ ಪಣ್ಡಿತಾ ನ ಪಸಂಸನ್ತಿ, ಅಞ್ಞದತ್ಥು ಗರಹನ್ತಿಯೇವ।

ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀತಿ ಯೋ ಪನ ಪಣ್ಡಿತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ "ಸೇಯ್ಯೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವಾ ಹೀನಸದಿಸಮಾನವಸೇನ "ನಾಹಂ ಸೇಯ್ಯೋ"ತಿ ವಾ ಕಞ್ಚಿಪಿ ಮಾನಂ ಅಜಪ್ಪೇನ್ತೋ **ವಿಧಾಸು** ನವಸು ಮಾನಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ವಸೇನ ನ ವಿಕಮ್ಪತಿ।

ಪಞ್ಞವನ್ತನ್ತಿ ಅಗ್ಗಫಲಪಞ್ಞಾವಸೇನ ಪಞ್ಞವನ್ತಂ ಇಟ್ಠಾದೀಸು ತಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ **ತಾದಿಂ,** ಅಸೇಕ್ಖಫಲಸೀಲೇಸು ಸುಟ್ಠು ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ **ಸೀಲೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತಂ,** ಅರಹತ್ತಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜನೇನ **ಚೇತೋಸಮಥಮನುಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ತಾದಿಸಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಹೀನಮಾನಂ ಖೀಣಾಸವಂ **ವಿಞ್ಞೂ** ಬುದ್ಧಾದಯೋ ಪಣ್ಡಿತಾ **ಪಸಂಸರೇ** ವಣ್ಣೇನ್ತಿ ಥೋಮೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುನ ಅಞ್ಞತರಂ ದುಬ್ಬಚಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ದೋವಚಸ್ಸತಾಯ ಆದೀನವಂ, ಸೋವಚಸ್ಸತಾಯ ಆನಿಸಂಸಞ್ಚ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಯಸ್ಸ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸೂ"**ತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತಾ ವುತ್ತತ್ಥಾ ಏವ।

ಪುನ ಉದ್ಧತಂ ಉನ್ನಳಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ದಿಸ್ವಾ ಉದ್ಧತಾದಿಭಾವೇ ದೋಸಂ, ಅನುದ್ಧತಾದಿಭಾವೇ ಚ ಗುಣಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ಉದ್ಧತೋ ಚಪಲೋ ಭಿಕ್ಖೂ"**ತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಕಪೀವ ಸೀಹಚಮ್ಮೇನಾ**ತಿ ಸೀಹಚಮ್ಮೇನ ಪಾರುತೋ ಮಕ್ಕಟೋ ವಿಯ। **ಸೋ** ಉದ್ಧತಾದಿದೋಸಸಂಯುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನ ಪಂಸುಕೂಲೇನ ಅರಿಯದ್ಧಜೇನ **ನ ಉಪಸೋಭತಿ** ಅರಿಯಗುಣಾನಂ ಅಭಾವತೋ।

ಯೋ ಪನ ಉಪಸೋಭತಿ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅನುದ್ಧತೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಏತೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾತಿಆದಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ನಮಸ್ಸನ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕೇ ದೇವೇ ದಿಸ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಕಪ್ಪಿನಸ್ಸ ಸಿತಪಾತುಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಏತೇ**ತಿ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖತಾಯ ವುತ್ತಂ । **ಸಮ್ಬಹುಲಾ**ತಿ ಬಹುಭಾವತೋ, ತಂ ಪನ ಬಹುಭಾವಂ **"ದಸದೇವಸಹಸ್ಸಾನೀ"**ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಆಹ। **ದೇವಾ**ತಿ ಉಪಪತ್ತಿದೇವಾ। ತಂ ತೇಸಂ ದೇವಭಾವಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ

ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಸಬ್ಬೇ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ**”ತಿ ಆಹ। ಯಸ್ಮಾ ತೇ ಅತ್ತನೋ ಉಪಪತ್ತಿದ್ಧಿಯಾ ಮಹತಿಯಾ ದೇವಿದ್ಧಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಪರಿವಾರಸಮ್ಪನ್ನಾ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಆಹ “**ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ**”ತಿ।

“ಕೋ ನು ಸೇನಾಪತಿ ಭೋತೋ”ತಿ ಪುಚ್ಛಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನವಸೇನ “ಮಯಾ ಪವತ್ತಿತಂ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಅನುತ್ತರಂ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅನುವತ್ತೇತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೯೯) ವದನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಭಾವೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋತಿ ಆಹ - “**ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಂ ವೀರಂ ಮಹಾಝಾಯಿಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತ**”ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ವೀರ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಮಾರಾದೀನಂ ನಿಮ್ಮಥನೇನ ವೀರಿಯವನ್ತಂ ಮಹಾವಿಕ್ಕನ್ತಂ। **ಮಹಾಝಾಯಿ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬವಿಹಾರಾದೀನಂ ಉಕ್ಕಂಸಗಮನೇನ ಮಹನ್ತಂ ಝಾಯಿಂ। ತತೋ ಏವ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿಕ್ಖೇಪವಿದ್ಧಂಸನವಸೇನ **ಸಮಾಹಿತಂ**। **ನಮಸ್ಸನ್ತಾ**ತಿ ಸಿರಸಿ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ನಮಸ್ಸಮಾನಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ।

ಯಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ಯಂ ನು ಖೋ ಆರಮ್ಮಣಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆರಬ್ಭ ಝಾಯತೀತಿ ನಾಭಿಜಾನಾಮಾತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಭಾವೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ಏವಂ ಆಹಂಸು।

ಅಚ್ಛೇರಂ ವತಾತಿ ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ। **ಬುದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧಾನಂ। **ಗಮ್ಭೀರೋ ಗೋಚರೋ ಸಕೋ**ತಿ ಪರಮಗಮ್ಭೀರೋ ಅತಿದುದ್ದಸೋ ದುರನುಬೋಧೋ ಪುಥುಜ್ಜನೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣೋ ಅವಿಸಯೋ। ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ಗಮ್ಭೀರಭಾವೇ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಯೇ ಮಯ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವಾಲವೇಧಿಸಮಾಗತಾ**ತಿ ಯೇ ಮಯಂ ವಾಲವೇಧಿಧನುಗ್ಗಹಸದಿಸಾ ಅತಿಸುಖುಮಮ್ಪಿ ವಿಸಯಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ಆಗತಾ ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಾ ನಾಭಿಜಾನಾಮ, ಗಮ್ಭೀರೋ ವತ ಬುದ್ಧಾನಂ ವಿಸಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಂ ತಥಾ ದೇವಕಾಯೇಹೀ**ತಿ ತಂ ತಥಾರೂಪಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಸದೇವಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಪೂಜನಾರಹಂ ತೇಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕೇಹಿ ತದಾ ತಥಾ ಪೂಜಿತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಸ್ಸ ಸಿತಂ ಅಹೋಸಿ। ಇಮೇಸಂ ಲೋಕಸಮ್ಮತಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮೂನಮ್ಪಿ ಅವಿಸಯೋ, ಯತ್ಥ ಸಾವಕಾನಂ ವಿಸಯೋತಿ।

ಯಾವತಾ ಬುದ್ಧಖೇತ್ತಮ್ಹೀತಿ ಗಾಥಾ ಥೇರೇನ ಅತ್ತಾನಂ ಆರಬ್ಭ ಸೀಹನಾದಂ ನದನ್ತೇನ ಭಾಸಿತಾ। ತತ್ಥ **ಬುದ್ಧಖೇತ್ತಮ್ಹೀ**ತಿ ಆಣಾಖೇತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಠಪಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಮುನಿ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಠಪೇತ್ವಾ । ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ಭಗವನ್ತೋ ಧುತಗುಣೇಹಿಪಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಹಿ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತಾ ಏವ, ಕೇವಲಂ ಪನ ಮಹಾಕರುಣಾಸಞ್ಚೋದಿತಮಾನಸಾ ಸತ್ತಾನಂ ತಾದಿಸಂ ಮಹನ್ತಂ ಉಪಕಾರಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನವಾಸಾದಿಂ ಅನುವತ್ತನ್ತೀತಿ ತಂ ತಂ ಧುತಧಮ್ಮವಿರೋಧೀ ಹೋತಿ। **ಧುತಗುಣೇ**ತಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಧುತೇನ ಗುಣೇನ ಆರಞ್ಞಕಾದಿಭಾವೇನ ಅಪೇಕ್ಖಿತಗುಣೇ। ಕರಣತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। ಸದಿಸೋ ಮೇ ನ ವಿಜ್ಜತಿ, ಕುತೋ ಪನ ಉತ್ತರೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತಥಾ ಹೇಸ ಥೇರೋ ತತ್ಥ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪಿತೋ।

ನ ಚೀವರೇತಿ ಗಾಥಾಯ “ಠಪಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಮುನಿ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟತರಂ ಕರೋತಿ, ಚೀವರಾದೀಸು ತಣ್ಹಾಯ ಅನುಪಲೇಪೋ ಧುತಙ್ಗಫಲಂ। ತತ್ಥ ನ ಚೀವರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ತಣ್ಹಾಲೇಪೇನಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ಸಯನೇ**ತಿ ಸೇನಾಸನೇ। **ಗೋತಮೋ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಗೋತ್ತೇನ ಕಿತ್ತೇತಿ। **ಅನಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ**ತಿ ಪಮಾಣಕರಕಿಲೇಸಾಭಾವತೋ ಅಪರಿಮಾಣಗುಣತಾಯ ಚ ಅನಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ। **ಮುಳಾಲಪುಪ್ಫಂ ವಿಮಲಂವ ಅಮ್ಬುನಾ**ತಿ ಯಥಾ ನಿಮ್ಮಲಂ ವಿರಜಂ ನಳಿನಂ ಉದಕೇನ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಏವಂ ಗೋತಮೋ ಭಗವಾ ತಣ್ಹಾಲೇಪಾದಿನಾ ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನೋ** ಅಭಿನಿಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನೋ ತತೋ ಏವ **ತಿಭವಾಭಿನಿಸ್ಸಟೋ** ಭವತ್ತಯತೋ ವಿನಿಸ್ಸಟೋ ವಿಸಂಯುತ್ತೋ।

ಯೇಸಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಗೀವಾದೀನಂ ಭಾವನಾಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅನುಪಲಿತ್ತೋ ನೇಕ್ಖಮ್ಮನಿನ್ನೋವ ಅಹೋಸಿ, ತೇ ಅಙ್ಗಭೂತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ಸತಿಪಟ್ಠಾನಗೀವೋ**”ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ಗುಣರಾಸಿತೋ ಉತ್ತಮಙ್ಗಭೂತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವತೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಂ ಗೀವಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಗೀವೋ, ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾನಂ ಆದಾನೇ ಸದ್ಧಾ ಹತ್ಥೋ

ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೋ**। ಗುಣಸರೀರಸ್ಸ ಉತ್ತಮಙ್ಗಭಾವತೋ ಪಞ್ಞಾ ಸೀಸಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಪಞ್ಞಾಸೀಸೋ**। ಮಹಾಸಮುದಾಗಮನತಾಯ ಮಹಾವಿಸಯತಾಯ ಮಹಾನುಭಾವತಾಯ ಮಹಾಬಲತಾಯ ಚ ಮಹನ್ತಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸಙ್ಖಾತಂ ಞಾಣಂ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಮಹಾಞಾಣೀ**। **ಸದಾ** ಸಬ್ಬಕಾಲಂ **ನಿಬ್ಬುತೋ** ಸೀತಿಭೂತೋ ಚರತಿ। "ಸುಸಮಾಹಿತೋ…ಪೇ॰… ನಾಗೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೪೩) ಸುತ್ತಪದಞ್ಚೇತ್ಥ ನಿದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅತ್ಥತೋ ಅವಿಭತ್ತಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತ್ತಾಲೀಸನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೯. ಪಣ್ಣಾಸನಿಪಾತೋ

೧. ತಾಲಪುಟತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಣ್ಣಾಸನಿಪಾತೇ **ಕದಾ ನುಹ**ನ್ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ತಾಲಪುಟತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಬುದ್ಧೇಸು ಕತಾಧಿಕಾರೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಉಪಚಿನಿತ್ವಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರಾಜಗಹೇ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ನಟಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ ಕುಲಾನುರೂಪೇಸು ನಚ್ಚಟ್ಠಾನೇಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಪಾಕಟೋ ನಟಗಾಮಣಿ ಅಹೋಸಿ। ಸೋ ಪಞ್ಚಸತಮಾತುಗಾಮಪರಿವಾರೋ ಮಹತಾ ನಟವಿಭವೇನ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನೀಸು ಸಮಜ್ಜಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ಮಹನ್ತಂ ಪೂಜಾಸಕ್ಕಾರಂ ಲಭಿತ್ವಾ, ವಿಚರನ್ತೋ ರಾಜಗಹಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ, ನಗರವಾಸೀನಂ ಸಮಜ್ಜಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ಲದ್ಧಸಮ್ಮಾನಸಕ್ಕಾರೋ ಞಾಣಸ್ಸ ಪರಿಪಾಕಂ ಗತತ್ತಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಸುತಮೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕಾನಂ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯಾನಂ ನಟಾನಂ ಭಾಸಮಾನಾನಂ ‘ಯೋ ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’ತಿ, ಇಧ ಭಗವಾ ಕಿಮಾಹಾ’’ತಿ। ಅಥ ನಂ ಭಗವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿ ‘‘ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’’ತಿ। ಚತುತ್ಥವಾರಂ ಪುಟ್ಠೋ ಆಹ – ‘‘ಗಾಮಣಿ, ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಪಕತಿಯಾಪಿ ರಾಗಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ ದೋಸಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ ಮೋಹಬನ್ಧನಬದ್ಧಾ ತೇಸಂ ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ರಜನೀಯೇ ದೋಸನೀಯೇ ಮೋಹನೀಯೇ ಧಮ್ಮೇ ಉಪಸಂಹರನ್ತೋ ಪಮಾದೇತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ನಿರಯೇ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ ‘ಯೋ ಸೋ ನಟೋ ರಙ್ಗಮಜ್ಝೇ ಸಮಜ್ಜಮಜ್ಝೇ ಸಚ್ಚಾಲಿಕೇನ ಜನಂ ಹಾಸೇತಿ ರಮೇತಿ, ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಪಹಾಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಸಹಬ್ಯತಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’’ತಿ ಸಾಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಗತೀನಂ ಅಞ್ಞತರಾ ಗತಿ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ, ನಿರಯಸ್ಸ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಯಾ ವಾತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತಾಲಪುಟೋ ಗಾಮಣಿ ಪರೋದಿ। ನನು ಗಾಮಣಿ ಪಗೇವ ಮಯಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ‘‘ಮಾ ಮಂ ಏತಂ ಪುಚ್ಛೀ’’ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೩೫೪)? ‘‘ನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏತಂ ರೋದಾಮಿ, ಯಂ ಮಂ ಭಗವಾ ನಟಾನಂ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ ಏವಮಾಹಾ’’ತಿ। ಅಪಿ ಚಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಆಚರಿಯಪಾಚರಿಯೇಹಿ ನಟೇಹಿ ವಞ್ಚಿತೋ ‘‘ನಟೋ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ನಟಸಮಜ್ಜಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸುಗತಿಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧೋ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ, ಅಧಿಗತಾರಹತ್ತೋ ಪನ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಯೇನಾಕಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನವಸೇನ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೋ ಉದಪಾದಿ, ತಂ ಅನೇಕಧಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ –

೧೦೯೧. ‘‘ಕದಾ ನುಹಂ ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಾಸು, ಏಕಾಕಿಯೋ ಅದ್ದುತಿಯೋ ವಿಹಸ್ಸಂ।
ಅನಿಚ್ಚತೋ ಸಬ್ಬಭವಂ ವಿಪಸ್ಸಂ, ತಂ ಮೇ ಇದಂ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೦೯೨. ‘‘ಕದಾ ನುಹಂ ಭಿನ್ನಪಟನ್ಧರೋ ಮುನಿ, ಕಾಸಾವವತ್ಥೋ ಅಮಮೋ ನಿರಾಸೋ।
ರಾಗಞ್ಚ ದೋಸಞ್ಚ ತಥೇವ ಮೋಹಂ, ಹನ್ತ್ವಾ ಸುಖೀ ಪವನಗತೋ ವಿಹಸ್ಸಂ॥

೧೦೯೩. ‘‘ಕದಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಧರೋಗನೀಳಂ, ಕಾಯಂ ಇಮಂ ಮಚ್ಚುಜರಾಯುಪದ್ದುತಂ।
ವಿಪಸ್ಸಮಾನೋ ವೀತಭಯೋ ವಿಹಸ್ಸಂ, ಏಕೋ ವನೇ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೦೯೪. ‘‘ಕದಾ ನುಹಂ ಭಯಜನನಿಂ ದುಖಾವಹಂ, ತಣ್ಹಾಲತಂ ಬಹುವಿಧಾನುವತ್ತನಿಂ।
ಪಞ್ಞಾಮಯಂ ತಿಖಿಣಮಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ, ಛೇತ್ವಾ ವಸೇ ತಮ್ಪಿ ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೦೯೮ ಕದಾ ನು ಪಞ್ಞಾಮಯಮುಗ್ಗತೇಜಂ, ಸತ್ಥಂ ಇಸೀನಂ ಸಹಸಾದಿಯಿತ್ವಾ।
ಮಾರಂ ಸಸೇನಂ ಸಹಸಾ ಭಞ್ಜಿಸ್ಸಂ, ಸೀಹಾಸನೇ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೦೯೯ ಕದಾ ನುಹಂ ಸಬ್ಭಿ ಸಮಾಗಮೇಸು, ದಿಟ್ಠೋ ಭವೇ ಧಮ್ಮಗರೂಹಿ ತಾದಿಭಿ।
ಯಾಥಾವದಸ್ಸೀಹಿ ಜಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ, ಪಧಾನಿಯೋ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೦ ಕದಾ ನು ಮಂ ತನ್ದಿ ಖುದಾ ಪಿಪಾಸಾ, ವಾತಾತಪಾ ಕೀಟಸರೀಸಪಾ ವಾ।
ನ ಬಾಧಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ನ ತಂ ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ, ಅತ್ಥತ್ಥಿಯಂ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೧ ಕದಾ ನು ಖೋ ಯಂ ವಿದಿತಂ ಮಹೇಸಿನಾ, ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಸುದುದ್ದಸಾನಿ।
ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ ಸತಿಮಾ ಅಗಚ್ಛಂ, ಪಞ್ಞಾಯ ತಂ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೨ ಕದಾ ನು ರೂಪೇ ಅಮಿತೇ ಚ ಸದ್ದೇ, ಗನ್ಧೇ ರಸೇ ಫುಸಿತಬ್ಬೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ।
ಆದಿತ್ತತೋಹಂ ಸಮಥೇಹಿ ಯುತ್ತೋ, ಪಞ್ಞಾಯ ದಚ್ಛಂ ತದಿದಂ ಕದಾ ಮೇ॥

೧೧೦೩ ಕದಾ ನುಹಂ ದುಬ್ಬಚನೇನ ವುತ್ತೋ, ತತೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಮನೋ ನ ಹೇಸ್ಸಂ।
ಅಥೋ ಪಸತ್ಥೋಪಿ ತತೋ ನಿಮಿತ್ತಂ, ತುಟ್ಠೋ ನ ಹೇಸ್ಸಂ ತದಿದಂ ಕದಾ ಮೇ॥

೧೧೦೪ ಕದಾ ನು ಕಟ್ಠೇ ಚ ತಿಣೇ ಲತಾ ಚ, ಖನ್ಧೇ ಇಮೇಹಂ ಅಮಿತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ।
ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನೇವ ಚ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚ, ಸಮಂ ತುಲೇಯ್ಯಂ ತದಿದಂ ಕದಾ ಮೇ॥

೧೧೦೫ ಕದಾ ನು ಮಂ ಪಾವುಸಕಾಲಮೇಘೋ, ನವೇನ ತೋಯೇನ ಸಚೀವರಂ ವನೇ।
ಇಸಿಪ್ಪಯಾತಮ್ಹಿ ಪಥೇ ವಜನ್ತಂ, ಓವಸ್ಸತೇ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೬ ಕದಾ ಮಯೂರಸ್ಸ ಸಿಖಣ್ಡಿನೋ ವನೇ, ದಿಜಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ಗಿರಿಗಬ್ಭರೇ ರುತಂ।
ಪಚ್ಚುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅಮತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ, ಸಂಚಿನ್ತಯೇ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೭ ಕದಾ ನು ಗಙ್ಗಂ ಯಮುನಂ ಸರಸ್ಸತಿಂ, ಪಾತಾಲಖಿತ್ತಂ ವಳವಾಮುಖಞ್ಚ।
ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಪತರೇಯ್ಯಮಿದ್ಧಿಯಾ, ವಿಭಿಂಸನಂ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೮ ಕದಾ ನು ನಾಗೋವ ಅಸಙ್ಗಚಾರೀ, ಪದಾಲಯೇ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದಂ।
ನಿಬ್ಬಜ್ಜಯಂ ಸಬ್ಬಸುಭಂ ನಿಮಿತ್ತಂ, ಝಾನೇ ಯುತೋ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೦೯ ಕದಾ ಇಣಟ್ಟೋವ ದಲಿದ್ದಕೋ ನಿಧಿಂ, ಆರಾಧಯಿತ್ವಾ ಧನಿಕೇಹಿ ಪೀಳಿತೋ।
ತುಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸಂ ಅಧಿಗಮ್ಮ ಸಾಸನಂ, ಮಹೇಸಿನೋ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

೧೧೧೦ ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಯಾಮ್ಹಿ ಯಾಚಿತೋ, ಅಗಾರವಾಸೇನ ಅಲಂ ನು ತೇ ಇದಂ।
ತಂ ದಾನಿ ಮಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನಂ, ಕಿಂಕಾರಣಾ ಚಿತ್ತ ತುವಂ ನ ಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೧೧ ನನು ಅಹಂ ಚಿತ್ತ ತಯಾಮ್ಹಿ ಯಾಚಿತೋ, ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ ಚಿತ್ರಛದಾ ವಿಹಙ್ಗಮಾ।

ಮಹಿನ್ದಘೋಸತ್ಥನಿತಾಭಿಗಜ್ಜಿನೋ, ತೇ ತಂ ರಮೇಸ್ಸನ್ತಿ ವನಮ್ಹಿ ಝಾಯಿನಂ॥

೧೧೧೨ ಕುಲಮ್ಹಿ ಮಿತ್ತೇ ಚ ಪಿಯೇ ಚ ಞಾತಕೇ, ಖಿಡ್ಡಾರತಿಂ ಕಾಮಗುಣಞ್ಚ ಲೋಕೇ।
ಸಬ್ಬಂ ಪಹಾಯ ಇಮಮಜ್ಝುಪಾಗತೋ, ಅಥೋಪಿ ತ್ವಂ ಚಿತ್ತ ನ ಮಯ್ಹ ತುಸ್ಸಸಿ॥

೧೧೧೩ ಮಮೇವ ಏತಂ ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಪರೇಸಂ, ಸನ್ನಾಹಕಾಲೇ ಪರಿದೇವಿತೇನ ಕಿಂ।
ಸಬ್ಬಂ ಇದಂ ಚಲಮಿತಿ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ, ಅಭಿನಿಕ್ಖಮಿಂ ಅಮತಪದಂ ಜಿಗೀಸಂ॥

೧೧೧೪ ಸುಯುತ್ತವಾದೀ ದ್ವಿಪದಾನಮುತ್ತಮೋ, ಮಹಾಭಿಸಕ್ಕೋ ನರದಮ್ಮಸಾರಥಿ।
ಚಿತ್ತಂ ಚಲಂ ಮಕ್ಕಟಸನ್ನಿಭಂ ಇತಿ, ಅವೀತರಾಗೇನ ಸುದುನ್ನಿವಾರಯಂ॥

೧೧೧೫ ಕಾಮಾ ಹಿ ಚಿತ್ರಾ ಮಧುರಾ ಮನೋರಮಾ, ಅವಿದ್ದಸೂ ಯತ್ಥ ಸಿತಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾ।
ತೇ ದುಕ್ಖಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ಪುನಬ್ಭವೇಸಿನೋ, ಚಿತ್ತೇನ ನೀತಾ ನಿರಯೇ ನಿರಾಕತಾ॥

೧೧೧೬ ಮಯೂರಕೋಞ್ಚಾಭಿರುತಮ್ಹಿ ಕಾನನೇ, ದೀಪೀಹಿ ಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ ವಸಂ।
ಕಾಯೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಜಹ ಮಾ ವಿರಾಧಯ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೧೭ ಭಾವೇಹಿ ಝಾನಾನಿ ಚ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ಚ, ಬಲಾನಿ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಮಾಧಿಭಾವನಾ।
ತಿಸ್ಸೋ ಚ ವಿಜ್ಜಾ ಫುಸ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೧೮ ಭಾವೇಹಿ ಮಗ್ಗಂ ಅಮತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ, ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಸಬ್ಬದುಖಕ್ಖಯೋಗಧಂ।
ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಸೋಧನಂ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೧೯ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಖನ್ಧೇ ಪಟಿಪಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ, ಯತೋ ಚ ದುಕ್ಖಂ ಸಮುದೇತಿ ತಂ ಜಹ।
ಇಧೇವ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಕರೋಹಿ ಅನ್ತಂ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೨೦ ಅನಿಚ್ಚಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ, ಸುಞ್ಞಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಅಘಂ ವಧನ್ತಿ ಚ।
ಮನೋವಿಚಾರೇ ಉಪರುನ್ಧ ಚೇತಸೋ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೨೧ ಮುಣ್ಡೋ ವಿರೂಪೋ ಅಭಿಸಾಪಮಾಗತೋ, ಕಪಾಲಹತ್ಥೋವ ಕುಲೇಸು ಭಿಕ್ಖಸು।
ಯುಞ್ಜಸ್ಸು ಸತ್ಥುವಚನೇ ಮಹೇಸಿನೋ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೨೨ ಸುಸಂವುತತ್ತೋ ವಿಸಿಖನ್ತರೇ ಚರಂ, ಕುಲೇಸು ಕಾಮೇಸು ಅಸಙ್ಗಮಾನಸೋ।
ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ದೋಸಿನಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೨೩ ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಹೋಹಿ ಚ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ, ಸೋಸಾನಿಕೋ ಹೋಹಿ ಚ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ।
ನೇಸಜ್ಜಿಕೋ ಹೋಹಿ ಸದಾ ಧುತೇ ರತೋ, ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೨೪ ರೋಪೇತ್ವ ರುಕ್ಖಾನಿ ಯಥಾ ಫಲೇಸೀ, ಮೂಲೇ ತರುಂ ಛೇತ್ತು ತಮೇವ ಇಚ್ಛಸಿ।
ತಥೂಪಮಂ ಚಿತ್ತಮಿದಂ ಕರೋಸಿ, ಯಂ ಮಂ ಅನಿಚ್ಚಮ್ಹಿ ಚಲೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ॥

೧೧೨೫‘ಅರೂಪ ದೂರಙ್ಗಮ ಏಕಚಾರಿ, ನ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಂ ವಚನಂ ಇದಾನಿಹಂ।
ದುಕ್ಖಾ ಹಿ ಕಾಮಾ ಕಟುಕಾ ಮಹಬ್ಭಯಾ, ನಿಬ್ಬಾನಮೇವಾಭಿಮನೋ ಚರಿಸ್ಸಂ॥

೧೧೨೬‘ನಾಹಂ ಅಲಕ್ಖ್ಯಾ ಅಹಿರಿಕ್ಕತಾಯ ವಾ,
ನ ಚಿತ್ತಹೇತೂ ನ ಚ ದೂರಕನ್ತನಾ।
ಆಜೀವಹೇತೂ ಚ ಅಹಂ ನ ನಿಕ್ಖಮಿಂ,
ಕತೋ ಚ ತೇ ಚಿತ್ತ ಪಟಿಸ್ಸವೋ ಮಯಾ॥

೧೧೨೭‘ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ವಣ್ಣಿತಾ, ಮಕ್ಖಪ್ಪಹಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ದುಖಸ್ಸ।
ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ ಚಿತ್ತ ತದಾ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ, ಇದಾನಿ ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಸಿ ಪುಬ್ಬಚಿಣ್ಣಂ॥

೧೧೨೮‘ತಣ್ಹಾ ಅವಿಜ್ಜಾ ಚ ಪಿಯಾಪಿಯಞ್ಚ, ಸುಭಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಸುಖಾ ಚ ವೇದನಾ।
ಮನಾಪಿಯಾ ಕಾಮಗುಣಾ ಚ ವನ್ತಾ, ವನ್ತೇ ಅಹಂ ಆವಮಿತುಂ ನ ಉಸ್ಸಹೇ॥

೧೧೨೯‘ಸಬ್ಬತ್ಥ ತೇ ಚಿತ್ತ ವಚೋ ಕತಂ ಮಯಾ, ಬಹೂಸು ಜಾತೀಸು ನಮೇಸಿ ಕೋಪಿತೋ।
ಅಜ್ಝತ್ತಸಮ್ಭವೋ ಕತಞ್ಞುತಾಯ ತೇ, ದುಕ್ಖೇ ಚಿರಂ ಸಂಸರಿತಂ ತಯಾ ಕತೇ॥

೧೧೩೦‘ತ್ವಞ್ಞೇವ ನೋ ಚಿತ್ತ ಕರೋಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ತ್ವಂ ಖತ್ತಿಯೋ ರಾಜದಸೀ ಕರೋಸಿ।
ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಭವಾಮ ಏಕದಾ, ದೇವತ್ತನಂ ವಾಪಿ ತವೇವ ವಾಹಸಾ॥

೧೧೩೧‘ತವೇವ ಹೇತೂ ಅಸುರಾ ಭವಾಮಸೇ, ತ್ವಂಮೂಲಕಂ ನೇರಯಿಕಾ ಭವಾಮಸೇ।
ಅಥೋ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಪಿ ಏಕದಾ, ಪೇತತ್ತನಂ ವಾಪಿ ತವೇವ ವಾಹಸಾ॥

೧೧೩೨‘ನನು ದುಬ್ಭಿಸ್ಸಸಿ ಮಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ, ಮುಹುಂ ಮುಹುಂ ಚಾರಣಿಕಂವ ದಸ್ಸಯಂ।
ಉಮ್ಮತ್ತಕೇನೇವ ಮಯಾ ಪಲೋಭಸಿ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತೇ ಚಿತ್ತ ವಿರಾಧಿತಂ ಮಯಾ॥

೧೧೩೩‘ಇದಂ ಪುರೇ ಚಿತ್ತಮಚಾರಿ ಚಾರಿಕಂ, ಯೇನಿಚ್ಛಕಂ ಯತ್ಥಕಾಮಂ ಯಥಾಸುಖಂ।
ತದಜ್ಜಹಂ ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ ಯೋನಿಸೋ, ಹತ್ಥಿಪ್ಪಭಿನ್ನಂ ವಿಯ ಅಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋ॥

೧೧೩೪‘ಸತ್ಥಾ ಚ ಮೇ ಲೋಕಮಿಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿ, ಅನಿಚ್ಚತೋ ಅದ್ಧುವತೋ ಅಸಾರತೋ।
ಪಕ್ಖನ್ದ ಮಂ ಚಿತ್ತ ಜಿನಸ್ಸ ಸಾಸನೇ, ತಾರೇಹಿ ಓಘಾ ಮಹತಾ ಸುದುತ್ತರಾ॥

೧೧೩೫‘ನ ತೇ ಇದಂ ಚಿತ್ತ ಯಥಾ ಪುರಾಣಕಂ, ನಾಹಂ ಅಲಂ ತುಯ್ಹ ವಸೇ ನಿವತ್ತಿತುಂ।
ಮಹೇಸಿನೋ ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ ಸಾಸನೇ, ನ ಮಾದಿಸಾ ಹೋನ್ತಿ ವಿನಾಸಧಾರಿನೋ॥

೧೧೩೬‘ನಗಾ ಸಮುದ್ದಾ ಸರಿತಾ ವಸುನ್ಧರಾ, ದಿಸಾ ಚತಸ್ಸೋ ವಿದಿಸಾ ಅಧೋ ದಿವಾ।
ಸಬ್ಬೇ ಅನಿಚ್ಚಾ ತಿಭವಾ ಉಪದ್ದುತಾ, ಕುಹಿಂ ಗತೋ ಚಿತ್ತ ಸುಖಂ ರಮಿಸ್ಸಸಿ॥

೧೧೩೭‘ಧಿತಿಪ್ಪರಂ ಕಿಂ ಮಮ ಚಿತ್ತ ಕಾಹಿಸಿ, ನ ತೇ ಅಲಂ ಚಿತ್ತ ವಸಾನುವತ್ತಕೋ।

ನ ಜಾತು ಭಸ್ತಂ ಉಭತೋಮುಖಂ ಛುಪೇ, ಧಿರತ್ಥು ಪೂರಂ ನವಸೋತಸನ್ದನಿಂ॥

೧೧೩೮ ‘ವರಾಹಏಣೇಯ್ಯವಿಗಾಳ್ಹಸೇವಿತೇ, ಪಬ್ಭಾರಕುಟ್ಟೇ ಪಕತೇವ ಸುನ್ದರೇ।
ನವಮ್ಬುನಾ ಪಾವುಸಸಿತ್ತಕಾನನೇ, ತಹಿಂ ಗುಹಾಗೇಹಗತೋ ರಮಿಸ್ಸಸಿ॥

೧೧೩೯ ‘ಸುನೀಲಗೀವಾ ಸುಸಿಖಾ ಸುಪೇಖುನಾ, ಸುಚಿತ್ತಪತ್ತಚ್ಛದನಾ ವಿಹಙ್ಗಮಾ।
ಸುಮಞ್ಜುಘೋಸತ್ಥನಿತಾಭಿಗಜ್ಜಿನೋ, ತೇ ತಂ ರಮೇಸ್ಸನ್ತಿ ವನಮ್ಹಿ ಝಾಯಿನಂ॥

೧೧೪೦ ‘ವುಟ್ಠಮ್ಹಿ ದೇವೇ ಚತುರಙ್ಗುಲೇ ತಿಣೇ, ಸಂಪುಪ್ಫಿತೇ ಮೇಘನಿಭಮ್ಹಿ ಕಾನನೇ।
ನಗನ್ತರೇ ವಿಟಪಿಸಮೋ ಸಯಿಸ್ಸಂ, ತಂ ಮೇ ಮುದೂ ಹೇಹಿತಿ ತೂಲಸನ್ನಿಭಂ॥

೧೧೪೧ ‘ತಥಾ ತು ಕಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾಪಿ ಇಸ್ಸರೋ, ಯಂ ಲಬ್ಭತಿ ತೇನಪಿ ಹೋತು ಮೇ ಅಲಂ।
ನ ತಾಹಂ ಕಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಅತನ್ದಿತೋ, ಬಿಳಾರಭಸ್ತಂವ ಯಥಾ ಸುಮದ್ದಿತಂ॥

೧೧೪೨ ‘ತಥಾ ತು ಕಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾಪಿ ಇಸ್ಸರೋ, ಯಂ ಲಬ್ಭತಿ ತೇನಪಿ ಹೋತು ಮೇ ಅಲಂ।
ವಿರಿಯೇನ ತಂ ಮಯ್ಹ ವಸಾನಯಿಸ್ಸಂ, ಗಜಂವ ಮತ್ತಂ ಕುಸಲಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋ॥

೧೧೪೩ ‘ತಯಾ ಸುದನ್ತೇನ ಅವಟ್ಠಿತೇನ ಹಿ, ಹಯೇನ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋವ ಉಜ್ಜುನಾ।
ಪಹೋಮಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ ಸಿವಂ, ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖೀಹಿ ಸದಾ ನಿಸೇವಿತಂ॥

೧೧೪೪ ‘ಆರಮ್ಮಣೇ ತಂ ಬಲಸಾ ನಿಬನ್ಧಿಸಂ, ನಾಗಂವ ಥಮ್ಭಮ್ಹಿ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ।
ತಂ ಮೇ ಸುಗುತ್ತಂ ಸತಿಯಾ ಸುಭಾವಿತಂ, ಅನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಬ್ಬಭವೇಸು ಹೇಹಿಸಿ॥

೧೧೪೫ ‘ಪಞ್ಞಾಯ ಛೇತ್ವಾ ವಿಪಥಾನುಸಾರಿನಂ, ಯೋಗೇನ ನಿಗ್ಗಯ್ಹ ಪಥೇ ನಿವೇಸಿಯ।
ದಿಸ್ವಾ ಸಮುದಯಂ ವಿಭವಞ್ಚ ಸಮ್ಭವಂ, ದಾಯಾದಕೋ ಹೇಹಿಸಿ ಅಗ್ಗವಾದಿನೋ॥

೧೧೪೬ ‘ಚತುಬ್ಬಿಪಲ್ಲಾಸವಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ, ಗಾಮಣ್ಡಲಂವ ಪರಿನೇಸಿ ಚಿತ್ತ ಮಂ।
ನನು ಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಂ, ಸಂಸೇವಸೇ ಕಾರುಣಿಕಂ ಮಹಾಮುನಿಂ॥

೧೧೪೭ ‘ಮಿಗೋ ಯಥಾ ಸೇರಿ ಸುಚಿತ್ತಕಾನನೇ, ರಮ್ಮಂ ಗಿರಿಂ ಪಾವುಸಅಬ್ಭಮಾಲಿನಿಂ।
ಅನಾಕುಲೇ ತತ್ಥ ನಗೇ ರಮಿಸ್ಸಂ, ಅಸಂಸಯಂ ಚಿತ್ತ ಪರಾ ಭವಿಸ್ಸಸಿ॥

೧೧೪೮ ‘ಯೇ ತುಯ್ಹ ಛನ್ದೇನ ವಸೇನ ವತ್ತಿನೋ,
ನರಾ ಚ ನಾರೀ ಚ ಅನುಭೋನ್ತಿ ಯಂ ಸುಖಂ।
ಅವಿದ್ದಸೂ ಮಾರವಸಾನುವತ್ತಿನೋ,
ಭವಾಭಿನನ್ದೀ ತವ ಚಿತ್ತ ಸಾವಕಾ”ತಿ॥

ತತ್ಥ **ಕದಾ ನುಹನ್ತಿ** ಕದಾ ನು ಅಹಂ। **ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಾಸೂತಿ** ಪಬ್ಬತೇಸು ಚ ಕನ್ದರೇಸು ಚ, ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ವಾ ಕನ್ದರಾಸು। **ಏಕಾಕಿಯೋತಿ** ಏಕಕೋ। **ಅದ್ದುತಿಯೋತಿ** ನಿತ್ತಣ್ಹೋ। ತಣ್ಹಾ ಹಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ ದುತಿಯಾ ನಾಮ। **ವಿಹಸ್ಸನ್ತಿ** ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಅನಿಚ್ಚತೋ ಸಬ್ಬಭವಂ ವಿಪಸ್ಸನ್ತಿ** ಕಾಮಭವಾದಿಭೇದಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಭವಂ “ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಟ್ಠೇನ ಅನಿಚ್ಚ”ನ್ತಿ ವಿಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕದಾ ನು ವಿಹರಿಸ್ಸನ್ತಿ

ಯೋಜನಾ। ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಞ್ಚೇತಂ, “ಯದನಿಚ್ಚಂ ತಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಂ ದುಕ್ಖಂ ತದನತ್ತಾ”ತಿ ವಚನತೋ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧೫) ಇತರಮ್ಪಿ ಲಕ್ಖಣದ್ವಯಂ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ತಂ ಮೇ ಇದಂ ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ತಂ ಇದಂ ಮೇ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ ಕದಾ ನು ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕದಾ ನು ಖೋ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಂ ನೂತಿ ಚೇತ್ಥ ತನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಕದಾ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಮಹಾಗಜೋ ವಿಯ ಸಙ್ಖಲಿಕಬನ್ಧನಂ, ಗಿಹಿಬನ್ಧನಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಕಾಯವಿವೇಕಂ ಪರಿಬ್ರೂಹಯನ್ತೋ ಏಕಾಕೀ ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಾಸು ಅದುತಿಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಗತಂ ಅನಿಚ್ಚಾದಿತೋ ವಿಪಸ್ಸನ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಭಿನ್ನಪಟನ್ಧರೋತಿ ಭಿನ್ನವತ್ಥಧರೋ, ಗಾಥಾಸುಖತ್ಥಂ ನಕಾರಾಗಮಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಸತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನಅಗ್ಘಫಸ್ಸವಣ್ಣಭಿನ್ನಂ ಪಟಚೀವರಂ ಧಾರೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮುನೀತಿ** ಪಬ್ಬಜಿತೋ। **ಅಮಮೋತಿ** ಕುಲೇ ವಾ ಗಣೇ ವಾ ಮಮತ್ತಾಭಾವೇನ ಅಮಮೋ। ಕತ್ಥಚಿಪಿ ಆರಮ್ಮಣೇ ಆಸೀಸನಾಯ ಅಭಾವೇನ **ನಿರಾಸೋ। ಹನ್ತ್ವಾ ಸುಖೀ ಪವನಗತೋ ವಿಹಸ್ಸನ್ತಿ** ರಾಗಾದಿಕೇ ಕಿಲೇಸೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಸುಖೇನ ಫಲಸುಖೇನ ಸುಖೀ ಮಹಾವನಗತೋ ಕದಾ ನು ಖೋ ಅಹಂ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಿ।

ವಧರೋಗನೀಳನ್ತಿ ಮರಣಸ್ಸ ಚ ರೋಗಸ್ಸ ಚ ಕುಲಾವಕಭೂತಂ। **ಕಾಯಂ ಇಮನ್ತಿ** ಇಮಂ ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕಸಙ್ಖಾತಂ ಕಾಯಂ। ಖನ್ಧಪಞ್ಚಕೋಪಿ ಹಿ “ಅವಿಜ್ಜಾಗತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಣ್ಹಾನುಗತಸ್ಸ ಅಯಮೇವ ಕಾಯೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ನಾಮರೂಪ”ನ್ತಿಆದೀಸು ಕಾಯೋ ವುಚ್ಚತಿ। **ಮಚ್ಚುಜರಾಯುಪದ್ದುತನ್ತಿ** ಮರಣೇನ ಚೇವ ಜರಾಯ ಚ ಪೀಳಿತಂ, ವಿಪಸ್ಸಮಾನೋ ಅಹಂ ಭಯಹೇತುಪಹಾನೇನ **ವೀತಭಯೋ,** ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭಯಜನನಿನ್ತಿ ಪಞ್ಚವೀಸತಿಯಾ ಮಹಾಭಯಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಕಾರಣಭೂತಂ ಕಾಯಿಕಸ್ಸ ಚ ಚೇತಸಿಕಸ್ಸ ಚ ಸಕಲಸ್ಸಪಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಆವಹನತೋ **ದುಖಾವಹಂ। ತಣ್ಹಾಲತಂ ಬಹುವಿಧಾನುವತ್ತನಿನ್ತಿ** ಬಹುವಿಧಞ್ಚ ಆರಮ್ಮಣಂ ಭವಮೇವ ವಾ ಅನುವತ್ತತಿ ಸನ್ತನೋತೀತಿ ಬಹುವಿಧಾನುವತ್ತನಿಂ, ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಾತಲತಂ। **ಪಞ್ಞಾಮಯನ್ತಿ** ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಮಯಂ ಸುನಿಸಿತಂ ಅಸಿಖಗ್ಗಂ ವೀರಿಯಪಗ್ಗಹಿತೇನ ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ “ಕದಾ ನುಹಂ ವಸೇ”ತಿ ಯಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ, ತಮ್ಪಿ ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಉಗ್ಗತೇಜನ್ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ನಿಸಿತತಾಯ ತಿಕ್ಖತೇಜಂ। **ಸತ್ಥಂ ಇಸೀನನ್ತಿ** ಬುದ್ಧಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಅರಿಯಸಾವಕಇಸೀನಂ ಸತ್ಥಭೂತಂ । **ಮಾರಂ ಸಸೇನಂ ಸಹಸಾ ಭಞ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಕಿಲೇಸಸೇನಾಯ ಸಸೇನಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾದಿಮಾರಂ ಸಹಸಾ ಸೀಘಮೇವ ಭಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮಿ। **ಸೀಹಾಸನೇತಿ** ಥಿರಾಸನೇ, ಅಪರಾಜಿತಪಲ್ಲಙ್ಕೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಬ್ಭಿ ಸಮಾಗಮೇಸು ದಿಟ್ಠೋ ಭವೇತಿ ಧಮ್ಮಗಾರವಯುತ್ತತಾಯ **ಧಮ್ಮಗರೂಹಿ** ತಾದಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಿಯಾ **ತಾದೀಹಿ** ಅವಿಪರೀತದಸ್ಸಿತಾಯ **ಯಾಥಾವದಸ್ಸೀಹಿ** ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನೇವ ಪಾಪಜಿತಿನ್ದ್ರಿಯತಾಯ **ಜಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ** ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಸಾಧೂಹಿ ಸಮಾಗಮೇಸು “ಕದಾ ನು ಅಹಂ ಪಧಾನಿಯೋತಿ ದಿಟ್ಠೋ ಭವೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ ಯಂ ಮೇ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ, ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪದಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಪದತ್ಥಮತ್ತಮೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮ।

ತನ್ದೀತಿ ಆಲಸಿಯಂ। **ಖುದಾತಿ** ಜಿಘಚ್ಛಾ। **ಕೀಟಸರೀಸಪಾತಿ** ಕೀಟಞ್ಚೇವ ಸರೀಸಪಾ ಚ। **ನ ಬಾಧಯಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಮಂ ನ ಬ್ಯಾಧಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸುಖದುಕ್ಖಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಝಾನೇಹಿ ಪಟಿಬಾಹಿತತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಗಿರಿಬ್ಬಜೇತಿ** ಪಬ್ಬತಕನ್ದರಾಯ। **ಅತ್ಥತ್ಥಿಯನ್ತಿ** ಸದತ್ಥಸಙ್ಖಾತೇನ ಅತ್ಥೇನ ಅತ್ಥಿಕಂ।

ಯಂ ವಿದಿತಂ ಮಹೇಸಿನಾತಿ ಯಂ ಚತುಸಚ್ಚಂ ಮಹೇಸಿನಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಯಮ್ಭುಞಾಣೇನ ಞಾತಂ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ, ತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಅನುಪಚಿತಕುಸಲಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಸುಟ್ಠು ದುದ್ದಸಾನಿ ಮಗ್ಗಸಮಾಧಿನಾ **ಸಮಾಹಿತತ್ತೋ,** ಸಮ್ಮಾಸತಿಯಾ

ಸತಿಮಾ, ಅರಿಯಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಅಹಂ **ಅಗಚ್ಛಂ** ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಸ್ಸಂ ಅಧಿಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರೂಪೇತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯರೂಪೇ। **ಅಮಿತೇತಿ** ಞಾಣೇನ ಅಮಿತೇ, ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಅಪರಿಞ್ಞಾತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಫುಸಿತಬ್ಬೇತಿ,** ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ। **ಧಮ್ಮೇತಿ** ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಧಮ್ಮೇ। **ಅಮಿತೇತಿ** ವಾ ಅಪರಿಮಾಣೇ ನೀಲಾದಿವಸೇನ ಅನೇಕಭೇದಭಿನ್ನೇ ರೂಪೇ ಭೇರಿಸದ್ದಾದಿವಸೇನ, ಮೂಲರಸಾದಿವಸೇನ, ಕಕ್ಖಳಮುದುತಾದಿವಸೇನ, ಸುಖದುಕ್ಖಾದಿವಸೇನ ಚ, ಅನೇಕಭೇದಸದ್ದಾದಿಕೇ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆದಿತ್ತತೋತಿ** ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹಿ ಆದಿತ್ತಭಾವತೋ। **ಸಮಥೇಹಿ ಯುತ್ತೋತಿ** ಝಾನವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗಸಮಾಧೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಪಞ್ಞಾಯ ದಚ್ಛನ್ತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ದಕ್ಖಿಸ್ಸಂ।

ದುಬ್ಬಚನೇನ ವುತ್ತೋತಿ ದುರುತ್ತವಚನೇನ ಘಟ್ಟಿತೋ। **ತತೋ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ** ಫರುಸವಾಚಾಹೇತು। **ವಿಮನೋ ನ ಹೇಸ್ಸನ್ತಿ** ದೋಮನಸ್ಸಿತೋ ನ ಭವೇಯ್ಯಂ। **ಅಥೋತಿ** ಅಥ। **ಪಸತ್ಥೋತಿ** ಕೇನಚಿ ಪಸಂಸಿತೋ।

ಕಟ್ಠೇತಿ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೇ। **ತಿಣೇತಿ** ತಿಣಾನಂ ಖನ್ಧೇ। **ಇಮೇತಿ** ಇಮೇ ಮಮ ಸನ್ತತಿಪರಿಯಾಪನ್ನೇ ಪಞ್ಚ ಖನ್ಧೇ । **ಅಮಿತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇತಿ** ತತೋ ಅಞ್ಞೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಕ್ಖನ್ಧೇನ ಅಮಿತೇ ರೂಪಧಮ್ಮೇ। ತೇನಾಹ - "ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನೇವ ಚ ಬಾಹಿರಾನಿ ಚಾ"ತಿ। **ಸಮಂ ತುಲೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಚೇವ ಅಸಾರಾದಿಉಪಮಾವಸೇನ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಸಮಮೇವ ಕತ್ವಾ ತೀರೇಯ್ಯಂ।

ಇಸಿಪ್ಪಯಾತಮ್ಹಿ ಪಥೇ ವಜನ್ತನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಮಹೇಸೀಹಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಪಯಾತೇ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗೇ ವಜನ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಂ। ಪಾವುಸಸಮಯೇ ಕಾಲಮೇಘೋ **ನವೇನ ತೋಯೇನ** ವಸ್ಸೋದಕೇನ ಸಚೀವರಂ ಪವನೇ ಕದಾ ನು ಓವಸ್ಸತಿ, ತೇಮೇತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಭಾವಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಮಯೂರಸ್ಸ ಸಿಖಣ್ಡಿನೋ ವನೇ ದಿಜಸ್ಸಾತಿ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿತೋ ಅಣ್ಡಕೋಸತೋ ಚಾತಿ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಜಾಯನವಸೇನ ದಿಜಸ್ಸ, ಸಿಖಾಸಮ್ಭವೇನ ಸಿಖಣ್ಡಿನೋ ಚ ಮಯೂರಸ್ಸ ವನೇ ಕದಾ ಪನ ಗಿರಿಗಬ್ಭರೇ **ರುತಂ** ಕೇಕಾರವಂ ಸುತ್ವಾ ವೇಲಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೆತ್ವಾ ಸಯನತೋ ವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ **ಅಮತಸ್ಸ ಪತ್ತಿಯಾ** ನಿಬ್ಬಾನಾಧಿಗಮಾಯ। **ಸಂಚಿನ್ತಯೇತಿ** ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಭವೇ ಅನಿಚ್ಚಾದಿತೋ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ ವಿಪಸ್ಸೇಯ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಗಙ್ಗಂ ಯಮುನಂ ಸರಸ್ಸತಿನ್ತಿ ಏತಾ ಮಹಾನದಿಯೋ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಭಾವನಾಮಯಾಯ **ಇದ್ಧಿಯಾ** ಕದಾ ನು ಪತರೇಯ್ಯನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಪಾತಾಲಖಿತ್ತಂ ಬಳವಾಮುಖಞ್ಚಾತಿ** ಪಾತಾಯ ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತನ್ತಿ ಪಾತಾಲಂ, ತದೇವ ಖಿತ್ತಂ, ಪಥವಿಯಾ ಸಣ್ಠಹನಕಾಲೇ ತಥಾ ಠಿತನ್ತಿ ಪಾತಾಲಖಿತ್ತಂ। ಯೋಜನಸತಿಕಾದಿಭೇದಾನಿ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಅನ್ತೋಪಥವಿಯಾ ತೀರಟ್ಠಾನಾನಿ, ಯೇಸು ಕಾನಿಚಿ ನಾಗಾದೀನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಕಾನಿಚಿ ಸುಞ್ಞಾನಿಯೇವ ಹುತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। ಬಳವಾಮುಖನ್ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಮಹನ್ತಂ ಆವಟ್ಟಮುಖಂ। ಮಹಾನಿರಯದ್ವಾರಸ್ಸ ಹಿ ವಿವಟಕಾಲೇ ಮಹಾಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋ ತತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತೋ ತದಭಿಮುಖಂ ಅನೇಕಯೋಜನಸತಾಯಾಮವಿತ್ಥಾರಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಮುದ್ದಪದೇಸಂ ಡಹತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ದಡ್ಢೇ ಉಪರಿ ಉದಕಂ ಆವಟ್ಟಾಕಾರೇನ ಪರಿಬ್ಭಮನ್ತಂ ಮಹತಾ ಸದ್ದೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ನಿಪತತಿ। ತತ್ಥ ಬಳವಾಮುಖಸಮಞ್ಞಾ, ಇತಿ ತಞ್ಚ ಪಾತಾಲಖಿತ್ತಂ ಬಳವಾಮುಖಞ್ಚ **ವಿಭಿಂಸನಂ** ಭಯಾನಕಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಇದ್ಧಿಯಾ ಕದಾ ನು ಪತರೇಯ್ಯನ್ತಿ ಯಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ, ತಂ ಕದಾ ನು ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಭಾವನಾಮಯಂ ಇದ್ಧಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ಕದಾ ನು ಏವಂ ಇದ್ಧಿಂ ವಳಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಾಗೋವ ಅಸಙ್ಗಚಾರೀ ಪದಾಲಯೇತಿ ಯಥಾ ಮತ್ತವಾರಣೋ ದಳ್ಹಥಮ್ಭಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಯಸಙ್ಖಲಿಕಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತ್ವಾ ಅಸಙ್ಗಚಾರೀ ವನಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಅದುತಿಯೋ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿವಸೇನ ಚರತಿ, ಏವಮಹಂ ಕದಾ ನು ಸಬ್ಬಸುಭಂ ನಿಮಿತ್ತಂ **ನಿಬ್ಬಜ್ಜಯಂ** ನಿರವಸೇಸತೋ ವಜ್ಜಯನ್ತೋ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದವಸೋ ಅಹುತ್ವಾ ಝಾನೇ **ಯುತೋ** ಪಯುತ್ತೋ ಕಾಮಗುಣೇಸು ಛನ್ದಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಪದಾಲೇಯ್ಯಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಂ ಪಜಹೇಯ್ಯನ್ತಿ ಯಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ, ತಂ ನು ಕದಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಇಣಟ್ಟೋವ ದಲಿದ್ದಕೋ ನಿಧಿಂ ಆರಾಧಯಿತ್ವಾತಿ ಯಥಾ ಕೋಚಿ ದಲಿದ್ದೋ ಜೀವಿಕಪಕತೋ ಇಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಂ ಸೋಧೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಇಣಟ್ಟೋ ಇಣೇನ ಅಟ್ಟಿತೋ ಧನಿಕೇಹಿ ಪೀಳಿತೋ ನಿಧಿಂ ಆರಾಧಯಿತ್ವಾ ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ಇಣಞ್ಚ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಸುಖೇನ ಚ ಜೀವನ್ತೋ ತುಟ್ಠೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಂ ಅಹಮ್ಪಿ ಕದಾ ನು ಇಣಸದಿಸಂ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ಪಹಾಯ **ಮಹೇಸಿನೋ** ಅರಿಯಧನಸಮ್ಪುಣ್ಣತಾಯ ಮಣಿಕನಕಾದಿರತನಸಮ್ಪುಣ್ಣನಿಧಿಸದಿಸಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ **ಸಾಸನಂ** ಅಧಿಗನ್ತ್ವಾ ತುಟ್ಠೋ ಭವೇಯ್ಯನ್ತಿ ಯಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಂ, ತಂ ಕದಾ ನು ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ।

ಏವಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ಪುಬ್ಬೇ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕವಸೇನ ಪವತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ವಿತಕ್ಕಪವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಯೇಹಾಕಾರೇಹಿ ಅತ್ತಾನಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಅಧಿಗಚ್ಛಿ, ತೇ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನೀ"**ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಬಹೂನಿ ವಸ್ಸಾನಿ ತಯಾಮ್ಹಿ ಯಾಚಿತೋ, ಅಗಾರವಾಸೇನ ಅಲಂ ನು ತೇ ಇದ**ನ್ತಿ ಅನೇಕಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ವಿವಿಧದುಕ್ಖಾನುಬನ್ಧೇನ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ವಾಸೇನ ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತಮೇವ ತೇತಿ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ಇದಂ ತಯಾ ಅನೇಕಾನಿ ಸಂವಚ್ಛರಾನಿ ಅಹಂ ಅಮ್ಹಿ ನನು ಯಾಚಿತೋ। **ತಂ ದಾನಿ ಮಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನ**ನ್ತಿ ತಂ ಮಂ ತಯಾ ತಥಾ ಉಸ್ಸಾಹನೇನ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸಮಾನಂ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಚಿತ್ತ ತುವಂ ನ ಯುಞ್ಜಸಿ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ನಿಹೀನೇ ಆಲಸಿಯೇ ನಿಯೋಜೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನನು ಅಹಂ, ಚಿತ್ತ, ತಯಾಮ್ಹಿ ಯಾಚಿತೋತಿ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ಅಹಂ ತಯಾ ನನು ಯಾಚಿತೋ ಅಮ್ಹಿ ಆಯಾಚಿತೋ ಮಞ್ಞೇ। ಯದಿ ಯಾಚಿತೋ, ಕಸ್ಮಾ ಇದಾನಿ ತದನುರೂಪಂ ನ ಪಟಿಪಜ್ಜಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **"ಗಿರಿಬ್ಬಜೇ"**ತಿಆದಿನಾ ಯಾಚಿತಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಚಿತ್ರಛದಾ ವಿಹಙ್ಗಮಾ** ವಿಚಿತ್ರಪೇಖುಣಪಕ್ಖಿನೋ, ಮಯೂರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಹಿನ್ದಘೋಸತ್ಥನಿತಾಭಿಗಜ್ಜಿನೋತಿ** ಜಲಘೋಸತ್ಥನಿತೇನ ಹೇತುನಾ ಸುಟ್ಠು ಗಜ್ಜನಸೀಲಾ। **ತೇ ತಂ ರಮೇಸ್ಸನ್ತಿ ವನಮ್ಹಿ ಝಾಯಿನ**ನ್ತಿ ತೇ ಮಯೂರಾ ತಂ ವನೇ ಝಾನಪಸುತಂ ರಮೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ನನು ತಯಾ ಯಾಚಿತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕುಲಮ್ಹೀತಿ ಕುಲಪರಿವಟ್ಟೇ। **ಇಮಮಜ್ಝುಪಾಗತೋತಿ** ಇಮಂ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಾನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ವಾ ಅಜ್ಝುಪಾಗತೋ। **ಅಥೋಪಿ ತ್ವಂ, ಚಿತ್ತ, ನ ಮಯ್ಹ ತುಸ್ಸಸೀ**ತಿ ತ್ವಂ ಅನುವತ್ತಿತ್ವಾ ಠಿತಮ್ಪಿ ಮಂ ನಾರಾಧೇಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಮಮೇವ ಏತಂ ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಪರೇಸನ್ತಿ ಏತಂ, ಚಿತ್ತ, ಮಮೇವ ತಸ್ಮಾ ತ್ವಂ ಪರೇಸಂ ನ ಹೋಸಿ। ತ್ವಂ ಪನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ **ಸನ್ನಾಹಕಾಲೇ** ಕಿಲೇಸಮಾರೇ ಯುಜ್ಝಿತುಂ ಭಾವನಾಸನ್ನಾಹಕಾಲೇ ನತಿ ವತ್ವಾ ಪರಿದೇವಿತೇನ **ಕಿಂ** ಪಯೋಜನಂ, ಇದಾನಿ ತಂ ಅಞ್ಞಥಾ ವತ್ತಿತುಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಬ್ಬಂ ಇದಂ ಚಲಮಿತಿ ಪೇಕ್ಖಮಾನೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ "ಇದಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ತೇಭೂಮಕಸಙ್ಖಾರಂ ಚಲಂ ಅನವಟ್ಠಿತ"ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ಗೇಹತೋ ಕಾಮೇಹಿ ಚ ಅಭಿನಿಕ್ಖಮಿಂ **ಅಮತಪದಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಜಿಗೀಸಂ** ಪರಿಯೇಸನ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ, ಚಿತ್ತ, ಅನನುವತ್ತನ್ತೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪರಿಯೇಸನಮೇವ ಕರೋಮೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅವೀತರಾಗೇನ ಸುದುನ್ನಿವಾರಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಚಲಂ **ಮಕ್ಕಟಸನ್ನಿಭಂ** ವನಮಕ್ಕಟಸದಿಸಂ ಇತಿ **ಸುಯುತ್ತವಾದೀ** ಸುಭಾಸಿತವಾದೀ ದ್ವಿಪದಾನಮುತ್ತಮೋ ಮಹಾಭಿಸಕ್ಕೋ ನರದಮ್ಮಸಾರಥೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಅವಿದ್ದಸೂ ಯತ್ಥ ಸಿತಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾತಿ ಯತ್ಥ ಯೇಸು ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಕಿಲೇಸಕಾಮೇಸು ಚ ಸಿತಾ ಪಟಿಬದ್ಧಾ ತೇ ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾ ತೇನ ಕಾಮರಾಗೇನ ಪುನಬ್ಭವೇಸಿನೋ ಏಕನ್ತೇನೇವ ದುಕ್ಖಮಿಚ್ಛನ್ತಿ। ಇಚ್ಛನ್ತಾ ಚ **ಚಿತ್ತೇನ ನೀತಾ ನಿರಯೇ ನಿರಾಕತಾ**ತಿ ಚಿತ್ತವಸಿಕಾ ನಿರಯಸಂವತ್ತನಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾ ಹಿತಸುಖತೋ ನಿರಾಕತಾ ಹುತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತೇನೇವ ನಿರಯೇ ನೀತಾ ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇವ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬತಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುನಪಿ ಚಿತ್ತಂಯೇವ ನಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಮನ್ತೇನ್ತೋ “**ಮಯೂರಕೋಞ್ಚಾಭಿರುತಮ್ಹೀ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಮಯೂರಕೋಞ್ಚಾಭಿರುತಮ್ಹೀ**ತಿ ಸಿಖೀಹಿ ಸಾರಸೇಹಿ ಚ ಅಭಿಕೂಜಿತೇ। **ದೀಪೀಹಿ ಬ್ಯಗ್ಘೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ ವಸನ್ತಿ** ಮೇತ್ತಾವಿಹಾರಿತಾಯ ಏವರೂಪೇಹಿ ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ ಪರಿವಾರಿತೋ ಹುತ್ವಾ ವನೇ ವಸನ್ತೋ, ಏತೇನ ಸುಞ್ಞಭಾವಪರಿಬ್ರೂಹನಮಾಹ। **ಕಾಯೇ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಜಹಾತಿ** ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಯೇ ನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಜಹ, ಏತೇನ ಪಹಿತತ್ತತಂ ವದತಿ। **ಮಾ ವಿರಾಧಯಾ**ತಿ ಇಮಂ ಸುದುಲ್ಲಭಂ ನವಮಂ ಖಣಂ ಮಾ ವಿರಾಧೇಹಿ। **ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ, ಚಿತ್ತ, ಪುರೇ ನಿಯುಞ್ಜಸೀ**ತಿ ಏವಞ್ಹಿ ತ್ವಂ, ಚಿತ್ತ, ಮಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಉಯ್ಯೋಜೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭಾವೇಹೀತಿ ಉಪ್ಪಾದೇಹಿ ವಡ್ಢೇಹಿ ಚ। **ಝಾನಾನೀ**ತಿ ಪಠಮಾದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ**ತಿ ಸದ್ಧಾದೀನಿ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾನಿ। **ಬಲಾನೀ**ತಿ ತಾನಿಯೇವ ಪಞ್ಚ ಬಲಾನಿ। **ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಸಮಾಧಿಭಾವನಾ**ತಿ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಚತಸ್ಸೋ ಸಮಾಧಿಭಾವನಾ ಚ। **ತಿಸ್ಸೋ ಚ ವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಾದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಚ। **ಫುಸ** ಪಾಪುಣಾಹಿ **ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಓವಾದೇ ಠಿತೋ।

ನಿಯ್ಯಾನಿಕನ್ತಿ ವಟ್ಟದುಕ್ಖತೋ ನಿಯ್ಯಾನವಹಂ। **ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಕ್ಖಯೋಗಧ**ನ್ತಿ ಅಮತೋಗಧಂ ನಿಬ್ಬಾನಪತಿಟ್ಠಂ ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣಂ। **ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಸೋಧನ**ನ್ತಿ ಅನವಸೇಸಕಿಲೇಸಮಲವಿಸೋಧನಂ।

ಖನ್ಧೇತಿ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧೇ। **ಪಟಿಪಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋ**ತಿ ರೋಗತೋ ಗಣ್ಡತೋ ಸಲ್ಲತೋ ಅಘತೋ ಆಬಾಧತೋತಿ ಏವಮಾದೀಹಿ ವಿವಿಧೇಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇನ ಸಮ್ಮಾ ಉಪಾಯೇನ ನಯೇನ ಪಸ್ಸ। **ತಂ ಜಹಾ**ತಿ ತಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಮುದಯಂ ತಣ್ಹಂ ಪಜಹ, ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದ। **ಇಧೇವಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ।

ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿಆದಿ ಅನ್ತವನ್ತತೋ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿಕತೋ ತಾವಕಾಲಿಕತೋ ನಿಚ್ಚಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಚ ಅನಿಚ್ಚನ್ತಿ ವಾ ಪಸ್ಸ। **ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ತೇ ಉದಯಬ್ಬಯಪಟಿಪೀಳನತೋ ಸಪ್ಪಟಿಭಯತೋ ದುಕ್ಖಮತೋ ಸುಖಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ವಾ ಪಸ್ಸ। **ಸುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಅವಸವತ್ತನತೋ ಅಸಾಮಿಕತೋ ಅಸಾರತೋ ಅತ್ತಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಚ ಸುಞ್ಞಂ, ತತೋ ಏವ **ಅನತ್ತಾ**ತಿ। ವಿಗರಹಿತಬ್ಬತೋ ಅವಡ್ಢಿಆಬಾಧನತೋ ಚ **ಅಘ**ನ್ತಿ ಚ **ವಧ**ನ್ತಿ ಚ ವಿಪಸ್ಸ ಯೋನಿಸೋತಿ ಯೋಜನಾ। **ಮನೋವಿಚಾರೇ ಉಪರುನ್ಧ ಚೇತಸೋ**ತಿ ಮನೋವಿಚಾರಸಞ್ಞಿನೋ ಗೇಹಸಿತಸೋಮನಸ್ಸುಪವಿಚಾರಾದಿಕೇ ಅಟ್ಠಾರಸ ಚೇತಸೋ ಉಪರುನ್ಧ ವಾರೇಹಿ ನಿರೋಧೇಹಿ।

ಮುಣ್ಡೋತಿ ಮುಣ್ಡಭಾವಂ ಉಪಗತೋ, ಓಹಾರಿತಕೇಸಮಸ್ಸುಕೋ। **ವಿರೂಪೋ**ತಿ ತೇನ ಮುಣ್ಡಭಾವೇನ ಪರೂಳ್ಹಲೋಮತಾಯ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಕಾಸಾಯ ವತ್ಥತಾಯ ವಿರೂಪೋ ವೇವಣ್ಣಿಯಂ ಉಪಗತೋ। **ಅಭಿಸಾಪಮಾಗತೋ**ತಿ “ಪಿಣ್ಡೋಲೋ ವಿಚರತಿ ಪತ್ತಪಾಣೀ”ತಿ ಅರಿಯೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಅಭಿಸಾಪಂ ಉಪಗತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ – “ಅಭಿಸಾಪೋಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಪಿಣ್ಡೋಲೋ ವಿಚರಸಿ ಪತ್ತಪಾಣೀ”ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೮೦)। ತೇನಾಹ “**ಕಪಾಲಹತ್ಥೋವ ಕುಲೇಸು ಭಿಕ್ಖಸೂ**”ತಿ। **ಯುಞ್ಜಸ್ಸು ಸತ್ಥುವಚನೇ**ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಓವಾದೇ ಯೋಗಂ ಕರೋಹಿ ಅನುಯುಞ್ಜಸ್ಸು।

ಸುಸಂವುತತ್ತೋತಿ ಸುಟ್ಠು ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಸಂವುತೋ। **ವಿಸಿಖನ್ತರೇ ಚರ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಾಯ ಇಚ್ಛಾವಿಸೇಸೇಸು ಚರನ್ತೋ। **ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ದೋಸಿನಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ**ತಿ ವಿಗತದೋಸಾಯ ಪುಣ್ಣಮಾಯ ಕುಲೇಸು ನಿಚ್ಚನವಸಾಯ ಪಾಸಾದಿಕತಾಯ ಚನ್ದಿಮಾ ವಿಯ ಚರಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸದಾ ಧುತೇ ರತೋತಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಞ್ಚ ಧುತಗುಣೇ ಅಭಿರತೋ। **ತಥೂಪಮಂ ಚಿತ್ತಮಿದಂ ಕರೋಸೀ**ತಿ ಯಥಾ ಕೋಚಿ ಪುರಿಸೋ ಫಲಾನಿ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಫಲರುಕ್ಖೇ ರೋಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಲದ್ಧಫಲೋವ ತೇ ಮೂಲತೋ ಛಿನ್ದಿತುಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಚಿತ್ತ, ತ್ವಂ

ತಥೂಪಮಂ ತಪ್ಪಟಿಭಾಗಂ ಇದಂ ಕರೋಸಿ। **ಯಂ ಮಂ ಅನಿಚ್ಚಮ್ಹಿ ಚಲೇ ನಿಯುಞ್ಜಸೀ**ತಿ ಯಂ ಮಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ನಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅದ್ಧಾಗತಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಫಲಂ ಅನಿಚ್ಚಮ್ಹಿ ಚಲೇ ಸಂಸಾರಮುಖೇ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ ನಿಯೋಜನವಸೇನ ಪವತ್ತೇಸಿ।

ರೂಪಾಭಾವತೋ **ಅರೂಪಾ**। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಹಿ ತಾದಿಸಂ ಸಣ್ಠಾನಂ ನೀಲಾದಿವಣ್ಣಭೇದೋ ವಾ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ ಅರೂಪಾತಿ। ದೂರಟ್ಠಾನಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ **ದೂರಙ್ಗಮ**। ಯದಿಪಿ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಮಕ್ಕಟಸುತ್ತಮತ್ತಮ್ಪಿ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿದಿಸಾಭಾಗೇನ ಗಮನಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ದೂರೇ ಸನ್ತಂ ಪನ ಆರಮ್ಮಣಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೀತಿ ದೂರಙ್ಗಮ। ಏಕೋಯೇವ ಹುತ್ವಾ ಚರಣವಸೇನ ಪವತ್ತನತೋ **ಏಕಚಾರಿ,** ಅನ್ತಮಸೋ ದ್ವೇ ತೀಣಿಪಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾನಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಏಕಮೇವ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಿಂ ನಿರುದ್ಧೇ ಅಪರಮ್ಪಿ ಏಕಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಚಾರಿ। **ನ ತೇ ಕರಿಸ್ಸಂ ವಚನಂ ಇದಾನಿಹ**ನ್ತಿ ಯದಿಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ತವ ವಸೇ ಅನುವತ್ತಿಂ, ಇದಾನಿ ಪನ ಸತ್ಥು ಓವಾದಂ ಲದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಿತ್ತವಸಿಕೋ ನ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ। ಕಸ್ಮಾತಿ ಚೇ? **ದುಕ್ಖಾ ಹಿ ಕಾಮಾ ಕಟುಕಾ ಮಹಬ್ಭಯಾ** ಕಾಮಾ ನಾಮೇತೇ ಅತೀತೇಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಆಯತಿಮ್ಪಿ ಕಟುಕಫಲಾ, ಅತ್ತಾನುವಾದಾದಿಭೇದೇನ ಮಹತಾ ಭಯೇನ ಅನುಬನ್ಧನ್ತಾ ಮಹಬ್ಭಯಾ। **ನಿಬ್ಬಾನಮೇವಾಭಿಮನೋ ಚರಿಸ್ಸಂ** ತಸ್ಮಾ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅಭಿಮುಖಚಿತ್ತೋ ವಿಹರಿಸ್ಸಂ।

ತಮೇವ ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿಮುಖಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ನಾಹಂ ಅಲಕ್ಯಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ನಾಹಂ ಅಲಕ್ಯಾ**ತಿ ಅಲಕ್ಖಿಕತಾಯ ನಿಸ್ಸಿರೀಕತಾಯ ನಾಹಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿನ್ತಿ ಯೋಜನಾ।

ಅಹಿರಿಕ್ಕತಾಯಾತಿ ಯಥಾವಜ್ಜಂ ಕೇಳಿಂ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಯ ನಿಲ್ಲಜ್ಜತಾಯ। **ಚಿತ್ತಹೇತೂ**ತಿ ಏಕದಾ ನಿಗಣ್ಠೋ, ಏಕದಾ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾದಿಕೋ ಹೋನ್ತೋ ಅನವಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ ಪುರಿಸೋ ವಿಯ ಚಿತ್ತವಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ। **ದೂರಕನ್ತನಾ**ತಿ ರಾಜಾದೀಹಿ ಮೇತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ತೇಸು ದುಬ್ಭಿತ್ವಾ ದುಬ್ಭಿಭಾವೇನ। **ಆಜೀವಹೇತೂ**ತಿ ಆಜೀವಕಾರಣಾ ಜೀವಿಕಾಪಕತೋ ಹುತ್ವಾ ಆಜೀವಿಕಾಭಯೇನ ಅಹಂ **ನ ನಿಕ್ಖಮಿಂ** ನ ಪಬ್ಬಜಿಂ। **ಕತೋ ಚ ತೇ, ಚಿತ್ತ, ಪಟಿಸ್ಸವೋ ಮಯಾ**ತಿ, "ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ತವ ವಸೇ ವತ್ತಾಮಿ, ಮಮೇವ ಪನ ವಸೇ ವತ್ತಾಮೀ"ತಿ, ಚಿತ್ತ, ಮಯಾ ನನು ಪಟಿಞ್ಞಾ ಕತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ವಣ್ಣಿತಾತಿ "ಪಚ್ಚಯೇಸು ಸಬ್ಬಸೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಾ ನಾಮ ಸಾಧೂ"ತಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಪಸಟ್ಠಾ, ತಥಾ **ಮಕ್ಖಪ್ಪಹಾನಂ** ಪರೇಸಂ ಗುಣೇ ಮಕ್ಖನಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವೂಪಸಮೋ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ **ವೂಪಸಮೋ** ನಿಬ್ಬಾಪನಂ ಸಪ್ಪುರಿಸೇಹಿ ವಣ್ಣಿತಂ। **ಇತಿಸ್ಸು ಮಂ, ಚಿತ್ತ, ತದಾ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ,** "ಸಮ್ಮ, ತಯಾ ತೇಸು ಗುಣೇಸು ಪತಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ, ಚಿತ್ತ, ತ್ವಂ ಏವಂ ತದಾ ನಿಯುಞ್ಜಸಿ। **ಇದಾನಿ ತ್ವಂ ಗಚ್ಛಸಿ ಪುಬ್ಬಚಿಣ್ಣಂ** ಇದಾನಿ ಮಂ ತ್ವಂ ಪಹಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪುರಿಮಾಚಿಣ್ಣಂ ಮಹಿಚ್ಛತಾದಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಸಿ, ಕಿಂ ನಾಮೇತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಗಚ್ಛಸಿ ಪುಬ್ಬಚಿಣ್ಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತಣ್ಹಾ ಅವಿಜ್ಜಾ ಚಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ತಣ್ಹಾ**ತಿ ಪಚ್ಚಯೇಸು ತಣ್ಹಾ, **ಅವಿಜ್ಜಾ**ತಿ ತತ್ಥೇವ ಆದೀನವಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾ ಅವಿಜ್ಜಾ। **ಪಿಯಾಪಿಯ**ನ್ತಿ ಪುತ್ತದಾರಾದೀಸು ಪೇಮಸಞ್ಞಾತೋ ಪಿಯಭಾವೋ ಚೇವ ಪನ್ತಸೇನಾಸನೇಸು ಅಧಿಕುಸಲಧಮ್ಮೇಸು ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಾತೋ ಅಪ್ಪಿಯಭಾವೋ ಚ ಉಭಯತ್ಥ ಅನುರೋಧಪಟಿವಿರೋಧೋ। **ಸುಭಾನಿ ರೂಪಾನೀ**ತಿ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಚ ಸುಭರೂಪಾನಿ। **ಸುಖಾ ವೇದನಾ**ತಿ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಸುಖವೇದನಾ। **ಮನಾಪಿಯಾ ಕಾಮಗುಣಾ**ತಿ ವುತ್ತಾವಸೇಸಾ ಮನೋರಮಾ ಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸಾ। **ವನ್ತಾ**ತಿ ನಿರೂಪತೋ ತಂನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಛನ್ದರಾಗಸ್ಸ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪಹಾನೇನ ಛಡ್ಡಿತತಾಯ ಪರಿಚ್ಚತ್ತತಾಯ ಚ ವನ್ತಾ। **ವನ್ತೇ ಅಹಂ ಆವಮಿತುಂ ನ ಉಸ್ಸಹೇ**ತಿ ಏವಂ ತೇ ಛಡ್ಡಿತೇ ಪುನ ಪಚ್ಚಾವಮಿತುಂ ಅಹಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ಏವ ಹೋನ್ತೀತಿ ವದತಿ।

ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಸಬ್ಬೇಸು ಭವೇಸು ಸಬ್ಬಾಸು ಯೋನೀಸು ಸಬ್ಬಾಸು ಗತೀಸು ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀಸು ಚ। **ವಚೋ ಕತಂ ಮಯಾ**ತಿ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ತವ ವಚನಂ ಮಯಾ ಕತಂ। ಕರೋನ್ತೋ ಚ **ಬಹೂಸು ಜಾತೀಸು ನ ಮೇಸಿ ಕೋಪಿತೋ**ತಿ ಅನೇಕಾಸು ಜಾತೀಸು

ಪನ ಮಯಾ ನ ಕೋಪಿತೋ ಅಸಿ। ಮಯಾ ನೇವ ಪರಿಭವಿತೋ। ತಥಾಪಿ **ಅಜ್ಝತ್ತಸಮ್ಭವೋ** ಅತ್ತನಿ ಸಮ್ಭೂತೋ ಹುತ್ವಾಪಿ ತವ ಅಕತಞ್ಞುತಾಯ **ದುಕ್ಖೇ ಚಿರಂ ಸಂಸರಿತಂ ತಯಾ ಕತೇ**ತಿ ತಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತೇ ಅನಾದಿಮತಿ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖೇ ಸುಚಿರಕಾಲಂ ಮಯಾ ಸಂಸರಿತಂ ಪರಿಬ್ಭಮಿತಂ।

ಇದಾನಿ "ದುಕ್ಖೇ ಚಿರಂ ಸಂಸರಿತಂ ತಯಾ ಕತೇ"ತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಭೇದೇನ ಗತಿಭೇದೇನ ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ತ್ವಞ್ಞೇವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ರಾಜದಸೀ**ತಿ ರಾಜಾ ಅಸಿ, ದಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ, ವೇಸ್ಸಾ ಚ ಸುದ್ದಾ ಚ ಭವಾಮ ಏಕದಾ ತವೇವ ವಾಹಸಾತಿ ಯೋಜನಾ । **ದೇವತ್ತನಂ ವಾಪೀ**ತಿ ದೇವಭಾವಂ ವಾಪಿ ತ್ವಂಯೇವ **ನೋ** ಅಮ್ಹಾಕಂ, ಚಿತ್ತ, ಕರೋಸೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ವಾಹಸಾ**ತಿ ಕಾರಣಭಾವೇನ।

ತವೇವ ಹೇತೂತಿ ತವೇವ ಹೇತುಭಾವೇನ। **ತ್ವಂಮೂಲಕ**ನ್ತಿ ತ್ವಂನಿಮಿತ್ತಂ।

ನನು ದುಬ್ಭಿಸ್ಸಸಿ ಮಂ ಪುನಪ್ಪುನನ್ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ದುಬ್ಭಿಸ್ಸಸಿ ನುನ, ಯಥಾ ಪುಬ್ಬೇ ತ್ವಂ ಅನನ್ತಾಸು ಜಾತೀಸು, ಚಿತ್ತ, ಮಿತ್ತಪಟಿರೂಪಕೋ ಸಪತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ಮಯ್ಹಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ದುಬ್ಭಿ, ಇದಾನಿ ತಥಾ ದುಬ್ಭಿಸ್ಸಸಿ ಮಞ್ಞೇ, ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ಚಾರೇತುಂ ನ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮುಹುಂ ಮುಹುಂ ಚಾರಣಿಕಂವ ದಸ್ಸಯ**ನ್ತಿ ಅಭಿಣ್ಹತೋ ಚರಣಾರಹಂ ವಿಯ ಮನೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಚರಣಾರಹಂ ಪುರಿಸಂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ಚರಗೋಪಕಂ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತೋ ವಿಯ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತಂ ತಂ ಭವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ। **ಉಮ್ಮತ್ತಕೇನೇವ ಮಯಾ ಪಲೋಭಸೀ**ತಿ ಉಮ್ಮತ್ತಕಪುರಿಸೇನ ವಿಯ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಕೀಳನ್ತೋ ತಂ ತಂ ಪಲೋಭನೀಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಲೋಭಸಿ। **ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತೇ, ಚಿತ್ತ, ವಿರಾಧಿತಂ ಮಯಾ**ತಿ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ಕಿಂ ನಾಮ ತೇ ಮಯಾ ವಿರದ್ಧಂ, ತಂ ಕಥೇಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಂ ಪುರೇ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಇದಂ ಚಿತ್ತಂ ನಾಮ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇ ರೂಪಾದೀಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ರಜ್ಜನಾದಿನಾ, ಯೇನ ಆಕಾರೇನ ಇಚ್ಛತಿ, ಯತ್ಥೇವ ಚಸ್ಸ ಕಾಮೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಯತ್ಥಕಾಮಂ ಯಥಾ ವಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಸುಖಂ ಹೋತಿ, ತಥೇವ ಚ ಚರನ್ತೋ ಯಥಾಸುಖಂ ದೀಘರತ್ತಂ ಚಾರಿಕಂ ಅಚರಿ। ಅಜ್ಜಾಹಂ ಪಭಿನ್ನಮದಂ ಮತ್ತಹತ್ಥಿಂ ಹತ್ಥಾಚರಿಯಸಙ್ಖಾತೋ ಛೇಕೋ ಅಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋ ಅಙ್ಕುಸೇನ ವಿಯ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ನಂ ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮಿ, ನಸ್ಸ ವೀತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಸತ್ಥಾ ಚ ಮೇ ಲೋಕಮಿಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಹೀತಿ ಮಮ ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಇಮಂ ಅನವಸೇಸಖನ್ಧಲೋಕಂ ಞಾಣೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿ। ಕಿನ್ತಿ? ಹುತ್ವಾ ಅಭಾವಟ್ಠೇನ **ಅನಿಚ್ಚತೋ,** ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ಧುವಸ್ಸ ಥಾವರಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ **ಅದ್ಧುವತೋ** ಸುಖಸಾರಾದೀನಂ ಅಭಾವತೋ **ಅಸಾರತೋ। ಪಕ್ಖನ್ದ ಮಂ, ಚಿತ್ತ, ಜಿನಸ್ಸ ಸಾಸನೇ**ತಿ ತಸ್ಮಾ ಯಾಥಾವತೋ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ, ಚಿತ್ತ, ಮಂ ಜಿನಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ ಪಕ್ಖನ್ದೇಹಿ ಅನುಪ್ಪವೇಸೇಹಿ। "ಪಕ್ಖನ್ದಿಮ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಳಿ, ಜಿನಸ್ಸ ಸಾಸನೇ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಞಾಣೇನ ಪಕ್ಖನ್ದ, ಯಾಥಾವತೋ ತಾರೇಹಿ, ಪಕ್ಖನ್ದನ್ತೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣಮಗ್ಗೇನ ಯಾಪೇನ್ತೋ ಸುದುತ್ತರತೋ ಮಹನ್ತತೋ ಸಂಸಾರಮಹೋಘತೋ ಮಂ ತಾರೇಹಿ।

ನ ತೇ ಇದಂ, ಚಿತ್ತ, ಯಥಾ ಪುರಾಣಕನ್ತಿ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ಇದಂ ಅತ್ತಭಾವಗೇಹಂ ಪೋರಾಣಕಂ ವಿಯ ತವ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಸ್ಮಾ? **ನಾಹಂ ಅಲಂ ತುಯ್ಹ ವಸೇ ನಿವತ್ತಿತು**ನ್ತಿ ಇದಾನಾಹಂ ತವ ವಸೇ ನಿವತ್ತಿತುಂ ನ ಯುತ್ತೋ। ಯಸ್ಮಾ **ಮಹೇಸಿನೋ** ಭಗವತೋ **ಪಬ್ಬಜಿತೋಮ್ಹಿ** ಸಾಸನೇ। ಪಬ್ಬಜಿತಕಾಲತೋ ಚ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮಣಾ ನಾಮ ಮಾದಿಸಾವ ನ ಹೋನ್ತಿ ವಿನಾಸಧಾರಿನೋ, ಏಕಂಸತೋ ಸಮಣಾಯೇವ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಗಾತಿ ಸಿನೇರುಹಿಮವನ್ತಾದಯೋ ಸಬ್ಬೇ ಪಬ್ಬತಾ। **ಸಮುದ್ದಾ**ತಿ ಪುರತ್ಥಿಮಸಮುದ್ದಾದಯೋ ಸೀತಸಮುದ್ದಾದಯೋ, ನ ಸಬ್ಬೇ ಸಮುದ್ದಾ। **ಸರಿತಾ**ತಿ ಗಙ್ಗಾದಯೋ ಸಬ್ಬಾ ನದಿಯೋ ಚ। **ವಸುನ್ಧರಾ**ತಿ ಪಥವೀ। **ದಿಸಾ ಚತಸ್ಸೋ**ತಿ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಭೇದಾ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ। **ವಿದಿಸಾ**ತಿ ಪುರತ್ಥಿಮದಕ್ಖಿಣಾದಯೋ ಚತಸ್ಸೋ ಅನುದಿಸಾ। **ಅಧೋ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಯಾವ

ಉದಕಸನ್ಧಾರಕವಾಯುಖನ್ಧಾ। **ದಿವಾ**ತಿ ದೇವಲೋಕಾ। ದಿವಾಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ತತ್ಥ ಗತೇ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇ ವದತಿ। **ಸಬ್ಬೇ ಅನಿಚ್ಚಾ ತಿಭವಾ ಉಪದ್ದುತಾ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಕಾಮಭವಾದಯೋ ತಯೋ ಭವಾ ಅನಿಚ್ಚಾ ಚೇವ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ರಾಗಾದೀಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪದ್ದುತಾ ಪೀಳಿತಾ ಚ, ನ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಖೇಮಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತದಭಾವತೋ ಕುಹಿಂ ಗತೋ, ಚಿತ್ತ, ಸುಖಂ ರಮಿಸ್ಸಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತತೋ ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಞೇತ್ಥ ಪರಿಯೇಸಾಹೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಧಿತಿಪ್ಪರನ್ತಿ ಧಿತಿಪರಾಯಣಂ ಪರಮಂ ಧಿರಭಾವೇ ಠಿತಂ ಮಮಂ, ಚಿತ್ತ, ಕಿಂ ಕಾಹಿಸಿ, ತತೋ ಈಸಕಮ್ಪಿ ಮಂ ಚಾಲೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ “**ನ ತೇ ಅಲಂ, ಚಿತ್ತ, ವಸಾನುವತ್ತಕೋ**”ತಿ। ಇದಾನಿ ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟತರಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “**ನ ಜಾತು ಭಸ್ತಂ ಉಭತೋಮುಖಂ ಛುಪೇ , ಧಿರತ್ಥು ಪೂರಂ ನವಸೋತಸನ್ದನಿ**”ನ್ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಭಸ್ತ**ನ್ತಿ ರುತ್ತಿಂ। **ಉಭತೋಮುಖ**ನ್ತಿ ಪುತೋಳಿಯಾ ಉಭತೋಮುಖಂ। **ನ ಜಾತು ಛುಪೇ**ತಿ ಏಕಂಸೇನೇವ ಪಾದೇನಾಪಿ ನ ಛುಪೇಯ್ಯ, ತಥಾ **ಧಿರತ್ಥು ಪೂರಂ ನವಸೋತಸನ್ದನಿ**ನ್ತಿ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪೂರಂ ನವಹಿ ಸೋತೇಹಿ ವಣಮುಖೇಹಿ ಅಸುಚಿಸನ್ದನಿಂ ಸವತಿಂ। ತಾಯ ವಚ್ಚಕುಟಿಯಾ ಧೀ ಅತ್ಥು, ತಸ್ಸಾ ಗರಹಾ ಹೋತು।

ಏವಂ ಅಟ್ಠವೀಸತಿಯಾ ಗಾಥಾಹಿ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಓವದಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ವಿವೇಕಟ್ಠಾನಾಚಿಕ್ಖಣಾದಿನಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇನ್ತೋ “**ವರಾಹಏಣೇಯ್ಯವಿಗಾಳ್ಹಸೇವಿತೇ**”ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವರಾಹಏಣೇಯ್ಯವಿಗಾಳ್ಹಸೇವಿತೇ**ತಿ ವರಾಹೇಹಿ ಚೇವ ಏಣೇಯ್ಯೇಹಿ ಚ ಓಗಾಹೇತ್ವಾ ಸೇವಿತೇ। **ಪಬ್ಭಾರಕುಟ್ಟೇ**ತಿ ಪಬ್ಭಾರಟ್ಠಾನೇ ಚೇವ ಪಬ್ಬತಸಿಖರೇ ಚ। **ಪಕತೇವ ಸುನ್ದರೇ**ತಿ ಪಕತಿಯಾ ಏವ ಸುನ್ದರೇ ಅತಿತ್ತಿಮನೋಹರೇ। “ಪಕತಿವಸುನ್ದರೇ”ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಪಾಕತಿಕೇ ಭೂಮಿಪದೇಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನವಮ್ಬುನಾ ಪಾವುಸಸಿತ್ತಕಾನನೇ**ತಿ ಪಾವುಸವಸೇನ ವುಟ್ಠೇನ ಮೇಘೋದಕೇನ ಉಪಸಿತ್ತವಸ್ಸೇ ಸುಧೇವೇ ವನೇ। **ತಹಿಂ ಗುಹಾಗೇಹಗತೋ ರಮಿಸ್ಸಸೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಬ್ಬತಕಾನನೇ ಗುಹಾಸಙ್ಖಾತಂ ಗೇಹಂ ಉಪಗತೋ ಭಾವನಾರತಿಯಾ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸಸಿ।

ತೇ ತಂ ರಮೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ತೇ ಮಯೂರಾದಯೋ ವನಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಾ ತಂ ರಮೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವುಟ್ಠಮ್ಹಿ ದೇವೇತಿ ಮೇಘೇ ಅಧಿಪ್ಪವುಟ್ಠೇ। **ಚತುರಙ್ಗುಲೇ ತಿಣೇ**ತಿ ತೇನೇವ ಗಸ್ಸೋದಕಪಾತೇನ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ತಿಣೇ ಸುರತ್ತವಣ್ಣಕಮ್ಬಲಸದಿಸೇ ಚತುರಙ್ಗುಲೇ ಜಾತೇ। **ಸಂಪುಪ್ಫಿತೇ ಮೇಘನಿಭಮ್ಹಿ ಕಾನನೇ**ತಿ ಪಾವುಸಮೇಘಸಙ್ಕಾಸೇ ಕಾನನೇ ಸಮ್ಮದೇವ ಪುಪ್ಫಿತೇ। **ನಗನ್ತರೇ**ತಿ ಪಬ್ಬತನ್ತರೇ। **ವಿಟಪಿಸಮೋ ಸಯಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ತರುಸದಿಸೋ ಅಪರಿಗ್ಗಹೋ ಹುತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿಸ್ಸಂ। **ತಂ ಮೇ ಮುದೂ ಹೇಹಿತಿ ತೂಲಸನ್ನಿಭ**ನ್ತಿ ತಂ ತಿಣಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ಮುದು ಸುಖಸಮ್ಫಸ್ಸಂ ತೂಲಸನ್ನಿಭಂ ತೂಲಿಕಸದಿಸಂ ಸಯನಂ ಮೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ತಥಾ ತು ಕಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾಪಿ ಇಸ್ಸರೋತಿ ಯಥಾ ಕೋಚಿ ಇಸ್ಸರಪುರಿಸೋ ಅತ್ತನೋ ವಚನಕರದಾಸಾದಿಂ ವಸೇ ವತ್ತೇತಿ, ಅಹಮ್ಪಿ, ಚಿತ್ತ, ತಂ ತಥಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ವಸೇ ವತ್ತೇಮಿಯೇವ। ಕಥಂ? **ಯಂ ಲಬ್ಭತಿ ತೇನಪಿ ಹೋತು ಮೇ ಅಲ**ನ್ತಿ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಯಂ ಯಾದಿಸಂ ವಾ ತಾದಿಸಂ ವಾ ಲಬ್ಭತಿ, ತೇನ ಚ ಮಯ್ಹಂ ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತಂ ಹೋತು। ಏತೇನ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ - ಯಸ್ಮಾ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಹೇತು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೇ ಅನುವತ್ತನ್ತಿ, ಅಹಂ ಪನ ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಂ ದೂರತೋ ವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ದಾಸಂ ವಿಯ ಕರೋನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ವಸೇ ವತ್ತೇಮೀತಿ। **ನ ತಾಹಂ ಕಸ್ಸಾಮಿ ಯಥಾ ಅತನ್ದಿತೋ, ಬಿಳಾರಭಸ್ತಂವ ಯಥಾ ಸುಮದ್ದಿತ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತ ತಣ್ಹುಪ್ಪಾದಪರಿವಜ್ಜನಹೇತು, ಪುನ ತನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಆಮಸತಿ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಕೋಚಿ ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನಯೋಗೇನ ಭಾವನಾಯ ಅತನ್ದಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಮಂ, ಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗಂ ಕರೋತಿ, ತಥಾ ಅಹಮ್ಪಿ, ಚಿತ್ತ, ತಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಮಂ, ಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗಂ ಮಯ್ಹಂ ವಸೇ ವತ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ । ಯಥಾ ಕಿಂ? **ಬಿಳಾರಭಸ್ತಂವ ಯಥಾ ಸುಮದ್ದಿತಂ,** ನಇತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಯಥಾ ಸುಟ್ಠು ಮದ್ದಿತಂ ಬಿಳಾರಭಸ್ತಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಮಂ, ಕಮ್ಮಯೋಗ್ಗಂ ಸುಖೇನ ಪರಿಹರಣೀಯಞ್ಚ ಹೋತಿ, ತಥಾಹಂ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ।

ವೀರಿಯೇನ ತಂ ಮಯ್ಹ ವಸಾನಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ತಂ ಅತ್ತನೋ ವೀರಿಯೇನ ಭಾವನಾಬಲಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ತೇನ ಮಯ್ಹಂ ವಸಂ ಆನಯಿಸ್ಸಂ। **ಗಜಂವ ಮತ್ತಂ ಕುಸಲಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋತಿ** ಯಥಾ ಕುಸಲೋ ಛೇಕೋ ಅಙ್ಕುಸಗ್ಗಹೋ ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ ಅತ್ತನೋ ಸಿಕ್ಖಾಬಲೇನ ಮತ್ತಹತ್ಥಿಂ ಅತ್ತನೋ ವಸಂ ಆನೇತಿ, ತಥೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಯಾ ಸುದನ್ತೇನ ಅವಟ್ಠಿತೇನ ಹೀತಿ ಹೀತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಚಿತ್ತ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾಹಿ ಸುಟ್ಠು ದನ್ತೇನ ತತೋ ಏವ ಸಮ್ಮದೇವ ವಿಪಸ್ಸನಾವೀಥಿಂ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ಅವಟ್ಠಿತೇನ ತಯಾ। **ಹಯೇನ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋವ ಉಜ್ಜುನಾತಿ** ಯಥಾ ಸುದನ್ತೇನ ಸುದನ್ತತ್ತಾ ಏವ ಉಜುನಾ ಅವಙ್ಕಗತಿನಾ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೇನ ಯೋಗ್ಗಾಚರಿಯೋ ಅಸ್ಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಅಖೇಮಟ್ಠಾನತೋ ಖೇಮನ್ತಭೂಮಿಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ **ಪಹೋಮಿ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ ಸಿವನ್ತಿ** ಅಸಿವಭಾವಕರಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಭಾವೇನ ಸಿವಂ। **ಚಿತ್ತಾನುರಕ್ಖೀಹೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುರಕ್ಖಣಸೀಲೇಹಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಸೇವಿತಂ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಅಹಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ ಪಹೋಮಿ ಸಕ್ಕೋಮೀತಿ।

ಆರಮ್ಮಣೇ ತಂ ಬಲಸಾ ನಿಬನ್ಧಿಸಂ, ನಾಗಂವ ಥಮ್ಭಮ್ಹಿ ದಳ್ಹಾಯ ರಜ್ಜುಯಾತಿ ಯಥಾ ಹತ್ಥಾಚರಿಯೋ ಮಹಾಹತ್ಥಿಂ ಆಳಾನಥಮ್ಭೇ ದಳ್ಹಾಯ ಥಿರಾಯ ರಜ್ಜುಯಾ ನಿಬನ್ಧತಿ, ಏವಮಹಂ, ಚಿತ್ತ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾರಮ್ಮಣೇ ಭಾವನಾಬಲೇನ ನಿಬನ್ಧಿಸ್ಸಂ। **ತಂ ಮೇ ಸುಗುತ್ತಂ ಸತಿಯಾ ಸುಭಾವಿತನ್ತಿ** ತಂ ತ್ವಂ, ಚಿತ್ತ, ಮಮ ಸತಿಯಾ ಸುಗುತ್ತಂ ಸುಭಾವಿತಞ್ಚ ಹುತ್ವಾ। **ಅನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಬ್ಬಭವೇಸು ಹೇಹಿಸೀತಿ** ಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವನಾದಿಬಲೇನ ಕಾಮಭವಾದೀಸು ಸಬ್ಬೇಸುಪಿ ಭವೇಸು ತಣ್ಹಾದಿನಿಸ್ಸಯೇಹಿ ಅನಿಸ್ಸಿತಂ ಭವಿಸ್ಸಸಿ।

ಪಞ್ಞಾಯ ಛೇತ್ವಾ ವಿಪಥಾನುಸಾರಿನನ್ತಿ ಉಪ್ಪಥಗಾಮಿನಂ ಆಯತನಸಮುದಯಂ ಯಾಥಾವತೋ ದಿಸ್ವಾ, ಯೇನ ಸಮುದಯೇನ ಉಪ್ಪಥಗಾಮೀ, ತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸವಿಸ್ಸನ್ದನಂ ಕಿಲೇಸವಿಪ್ಫನ್ದಿತಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೂಪನಿಸ್ಸಯಾಯ ಪಟಿಸಙ್ಖಾನಪಞ್ಞಾಯ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ, ಸೋತವಿಚ್ಛೇದನವಸೇನ ಆವರಣಂ ಕತ್ವಾ। **ಯೋಗೇನ ನಿಗ್ಗಯ್ಹಾತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾಸಙ್ಖಾತೇನ ಯೋಗೇನ ಸಾಮತ್ಥಿಯವಿಧಮನೇನ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ। **ಪಥೇ ನಿವೇಸಿಯಾತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾವೀಥಿಯಂ ನಿವೇಸೇತ್ವಾ, ಪತಿಟ್ಠಪೇತ್ವಾ। ಯದಾ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪಿತಾ ಮಗ್ಗೇನ ಘಟ್ಟೇತಿ, ತದಾ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ "ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸಮುದಯಧಮ್ಮಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ನಿರೋಧಧಮ್ಮ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೮೧) ನಿದಸ್ಸನೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಯತನಸಮುದಯಸ್ಸ ವಿಭವಂ ಸಮ್ಭವಞ್ಚ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ದಿಸ್ವಾ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ **ಅಗ್ಗವಾದಿನೋ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ **ದಾಯಾದೋ** ಓರಸಪುತ್ತೋ **ಹೇಹಿಸಿ** ಭವಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚತುಬ್ಬಿಪಲ್ಲಾಸವಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಅನಿಚ್ಚೇ ನಿಚ್ಚನ್ತಿ, ಅಸುಭೇ ಸುಭನ್ತಿ, ದುಕ್ಖೇ ಸುಖನ್ತಿ, ಅನತ್ತನಿ ಅತ್ತಾತಿ ಇಮೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ವಿಪಲ್ಲಾಸಾನಂ ವಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಂ ಅನುವತ್ತನ್ತಂ। **ಗಾಮಣ್ಡಲಂವ ಪರಿನೇಸಿ, ಚಿತ್ತ, ಮನ್ತಿ**, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ಮಂ ಗಾಮದಾರಕಂ ವಿಯ ಪರಿಕಡ್ಢಸಿ, ಇತೋ ಚಿತೋ ಪರಿಕಡ್ಢಸಿ। **ನನು ಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದನ್ತಿ** ಸಂಯೋಜನಸಙ್ಖಾತಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಬನ್ಧನಾನಂ ಛೇದಕಂ **ಕಾರುಣಿಕಂ ಮಹಾಮುನಿಂ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಸಂಸೇವಸಿ ನನು, "ತಥಾರೂಪೇ ಮಹಾನುಭಾವೇ ದೂರತೋವ ವಜ್ಜೇಸಿ, ಮಾದಿಸೇ ಪನ ತಪಸ್ಸಿನೇ ಯಥಾರುಚಿ ಪರಿನೇಸೀ"ತಿ ಅಪ್ಪಸಾದಲೇಸೇನ ಸತ್ಥಾರಂ ಪಸಂಸತಿ।

ಮಿಗೋ ಯಥಾತಿ ಯಥಾ ಮಿಗೋ ರುಕ್ಖಗಚ್ಛಲತಾದೀಹಿ ಸುಟ್ಠು ಚಿತ್ತವಿಚಿತ್ತೇ ಅನಾಕುಲೇ ಕಾನನೇ **ಸೇರಿ** ಸಯಂವಸೀ ರಮತಿ। **ರಮ್ಮಂ ಗಿರಿಂ ಪಾವುಸಅಬ್ಭಮಾಲಿನನ್ತಿ** ಏವಂ ಪಾವುಸಕಾಲೇ ಸಮನ್ತತೋ ಸುಮಾಲಿನೀಹಿ ಥಲಜಜಲಜಮಾಲಾಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಅಬ್ಭಮಾಲಿನಿಂ ಜನವಿವಿತ್ತತಾಯ ಮನೋರಮತಾಯ ಚ ರಮ್ಮಂ ಪಬ್ಬತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ನಗೇ ರಮಿಸ್ಸಂ, **ಅಸಂಸಯಂ** ಏಕಂಸೇನೇವ ತ್ವಂ, ಚಿತ್ತ, ಪರಾಭವಿಸ್ಸಸಿ, ಸಂಸಾರಬ್ಯಸನೇಹಿ ಠಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೇ ತುಯ್ಹ ಛನ್ದೇನ ವಸೇನ ವತ್ತಿನೋತಿ ಸಬ್ಬೇ ಪುಥುಜ್ಜನೇ ಚಿತ್ತಸಾಮಞ್ಞೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ವದತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ – **ಯೇ** ನರನಾರಿಯೋ, ಅಮ್ಭೋ ಚಿತ್ತ, ತುಯ್ಹಂ **ಛನ್ದೇನ ವಸೇನ** ರುಚಿಯಾ ಠಿತಾ **ಯಂ** ಗೇಹನಿಸ್ಸಿತಂ **ಸುಖಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ** ಅನುಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ,

ತೇ **ಅವಿದ್ದಸೂ** ಅನ್ಧಬಾಲಾ, **ಮಾರವಸಾನುವತ್ತಿನೋ** ಕಿಲೇಸಮಾರಾದೀನಂ ವಸೇ ಅನುವತ್ತನಸೀಲಾ, **ಭವಾಭಿನನ್ದೀ** ಕಾಮಾದಿಭವಮೇವ ಅಭಿನನ್ದನತೋ, ತವ ಸಾವಕಾ ಅನುಸಿಟ್ಠಿಕರಾ। ಮಯಂ ಪನ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಾ, ನ ತುಯ್ಹಂ ವಸೇ ಅನುವತ್ತಾಮಾತಿ।

ಏವಂ ಥೇರೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನವಸೇನ ಪವತ್ತಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಠಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇಸಿ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಅತ್ಥತೋ ನ ವಿಭತ್ತಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವಾತಿ।

ತಾಲಪುಟತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಞಾಸನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸಟ್ಠಿನಿಪಾತೋ

೧. ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸಟ್ಠಿನಿಪಾತೇ **ಆರಞ್ಞಿಕಾ**ತಿಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ತಸ್ಸ ವತ್ಥು ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವುತ್ತಮೇವ। ಥೇರೋ ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತದಿವಸತೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಕಲ್ಲವಾಲಗಾಮಕಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಸಮಣಧಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧೇ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ಸತ್ಥಾರಾ - "ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅರಿಯಂ ತುಣ್ಹೀಭಾವಂ ಪಮಾದೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೩೫) ಸಂವೇಜಿತೋ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಭಗವತಾ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಧಾತುಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಸುಣನ್ತೋ ಏವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲಕ್ಖಣೇ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾಪುಣಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೩೭೫-೩೯೭) -

"ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ವಿಹಾಸಿ ಹಿಮವನ್ತಮ್ಹಿ, ದೇವಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತೋ॥

"ವರುಣೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ನಾಗರಾಜಾ ಅಹಂ ತದಾ।
ಕಾಮರೂಪೀ ವಿಕುಬ್ಬಾಮಿ, ಮಹೋದಧಿನಿವಾಸಹಂ॥

"ಸಙ್ಗಣಿಯಂ ಗಣಂ ಹಿತ್ವಾ, ತೂರಿಯಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಹಂ।
ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ, ವಾದೇಸುಂ ಅಚ್ಛರಾ ತದಾ॥

"ವಜ್ಜಮಾನೇಸು ತೂರೇಸು, ದೇವಾ ತೂರಾನಿ ವಜ್ಜಯುಂ।
ಉಭಿನ್ನಂ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾನ, ಬುದ್ಧೋಪಿ ಸಮ್ಪಬುಜ್ಝಥ॥

"ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸಕಂ ಭವನುಪಾಗಮಿಂ।
ಆಸನಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾನ, ಕಾಲಮಾರೋಚಯಿಂ ಅಹಂ॥

"ಖೀಣಾಸವಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಪರಿವುತೋ ಲೋಕನಾಯಕೋ।
ಓಭಾಸೇನ್ತೋ ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ, ಭವನಂ ಮೇ ಉಪಾಗಮಿ॥

"ಉಪವಿಟ್ಠಂ ಮಹಾವೀರಂ, ದೇವದೇವಂ ನರಾಸಭಂ।
ಸಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ತಪ್ಪೇಸಿಂ, ಅನ್ನಪಾನೇನಹಂ ತದಾ॥

"ಅನುಮೋದಿ ಮಹಾವೀರೋ, ಸಯಮ್ಭೂ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

"ಯೋ ಸೋ ಸಙ್ಘಂ ಅಪೂಜೇಸಿ, ಬುದ್ಧಞ್ಚ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ತೇನ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸಾದೇನ, ದೇವಲೋಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ॥

"ಸತ್ತಸತ್ತತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।

ಪಥಬ್ಯಾ ರಜ್ಜಂ ಅಟ್ಠಸತಂ, ವಸುಧಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಕಪ್ಪಮ್ಹಿ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಭೋಗಾ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ ತಸ್ಸ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾವದೇ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ನಿರಯಾ ಸೋ ಚವಿತ್ವಾನ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ಕೋಲಿತೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ, ಕುಸಲಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಗೋತಮಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ದುತಿಯೋ ಹೇಸ್ಸತಿ ಸಾವಕೋ॥

“ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ಪಾಪಮಿತ್ತೋಪನಿಸ್ಸಾಯ, ಕಾಮರಾಗವಸಂ ಗತೋ।
ಮಾತರಂ ಪಿತರಞ್ಚಾಪಿ, ಘಾತಯಿಂ ದುಟ್ಠಮಾನಸೋ॥

“ಯಂ ಯಂ ಯೋನುಪಪಜ್ಜಾಮಿ, ನಿರಯಂ ಅಥ ಮಾನುಸಂ।
ಪಾಪಕಮ್ಮಸಮಙ್ಗಿತಾ, ಭಿನ್ನಸೀಸೋ ಮರಾಮಹಂ॥

“ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಕಂ ಮಯ್ಹಂ, ಚರಿಮೋ ವತ್ತತೇ ಭವೋ।
ಇಧಾಪಿ ಏದಿಸೋ ಮಯ್ಹಂ, ಮರಣಕಾಲೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪವಿವೇಕಮನುಯುತ್ತೋ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾರತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಧರಣಿಮ್ಪಿ ಸುಗಮ್ಭೀರಂ, ಬಹಲಂ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯಂ।
ವಾಮಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಖೋಭೇಯ್ಯಂ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ॥

“ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾನೋ ಮಯ್ಹಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸಾಮಣೇರೇ ಉಪಾದಾಯ, ಗರುಚಿತ್ತಂ ಕರೋಮಹಂ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಕಮ್ಮಮಭಿನೀಹರಿಂ।
ತಾಹಂ ಭೂಮಿಮನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಪತ್ತೋಮ್ಹಿ ಆಸವಕ್ಖಯಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ ಅಪರಭಾಗೇ ಜೇತವನಮಹಾವಿಹಾರೇ ಅರಿಯಗಣಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತೇನ ತೇನ ಗುಣೇನ ಅತ್ತನೋ ಸಾವಕೇ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇನ್ತೋ “ಏತದಗ್ಗಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಮ ಸಾವಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಇದ್ಧಿಮನ್ತಾನಂ ಯದಿದಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ”ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೮, ೧೯೦) ಇದ್ಧಿಮನ್ತತಾಯ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ। ತೇನ ಏವಂ ಸತ್ಥಾರಾ ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪಿತೇನ ಸಾವಕಪಾರಮಿಯಾ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತೇನ ಮಹಾಥೇರೇನ ತಂ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭಾಸಿತಾ ಗಾಥಾ, ತಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕೇಹಿ -

೧೧೪೯. ‘ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ, ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತಾ।
ದಾಲೇಮು ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತಾ॥

೧೧೫೦. ‘ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ, ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತಾ।
ಧುನಾಮ ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನಂ, ನಳಾಗಾರಂವ ಕುಞ್ಜರೋ॥

೧೧೫೧. ‘ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ ಸಾತತಿಕಾ, ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತಾ।
ದಾಲೇಮು ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತಾ॥

೧೧೫೨. ‘ರುಕ್ಖಮೂಲಿಕಾ ಸಾತತಿಕಾ, ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತಾ।
ಧುನಾಮ ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನಂ, ನಳಾಗಾರಂವ ಕುಞ್ಜರೋ॥

೧೧೫೩. ‘ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲಕುಟಿಕೇ, ಮಂಸನ್ಹಾರುಪಸಿಬ್ಬಿತೇ।
ಧಿರತ್ಥು ಪುರೇ ದುಗ್ಗನ್ಧೇ, ಪರಗತ್ತೇ ಮಮಾಯಸೇ॥

೧೧೫೪..

“ತವ ಸರೀರಂ ನವಸೋತಂ, ದುಗ್ಗನ್ಧಕರಂ ಪರಿಬನ್ಧಂ।
ಭಿಕ್ಖು ಪರಿವಜ್ಜಯತೇ ತಂ, ಮೀಳ್ಹಞ್ಚ ಯಥಾ ಸುಚಿಕಾಮೋ॥

೧೧೫೬. ‘ಏವಞ್ಚೇ ತಂ ಜನೋ ಜಞ್ಞಾ, ಯಥಾ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ಅಹಂ।
ಆರಕಾ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಗೂಥಟ್ಠಾನಂವ ಪಾವುಸೇ॥

೧೧೫೭. ‘ಏವಮೇತಂ ಮಹಾವೀರ, ಯಥಾ ಸಮಣ ಭಾಸಸಿ।
ಏತ್ಥ ಚೇಕೇ ವಿಸೀದನ್ತಿ, ಪಙ್ಕಮ್ಹಿವ ಜರಗ್ಗವೋ॥

೧೧೫೮. ‘ಆಕಾಸಮ್ಹಿ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ, ಯೋ ಮಞ್ಞೇಥ ರಜೇತವೇ।
ಅಞ್ಞೇನ ವಾಪಿ ರಙ್ಗೇನ, ವಿಘಾತುದಯಮೇವ ತಂ॥

೧೧೫೯. ‘ತದಾಕಾಸಸಮಂ ಚಿತ್ತಂ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತಂ।
ಮಾ ಪಾಪಚಿತ್ತೇ ಆಸಾದಿ, ಅಗ್ಗಿಖನ್ಧಂವ ಪಕ್ಖಿಮಾ॥

೧೧೬೦. ‘ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತಂ ಬಿಮ್ಬಂ, ಅರುಕಾಯಂ ಸಮುಸ್ಸಿತಂ।
ಆತುರಂ ಬಹುಸಙ್ಕಪ್ಪಂ, ಯಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಧುವಂ ಠಿತಿ॥

೧೧೬೦ ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತಂ ರೂಪಂ, ಮಣಿನಾ ಕುಣ್ಡಲೇನ ಚ।
ಅಟ್ಠಿಂ ತಚೇನ ಓನದ್ಧಂ, ಸಹ ವತ್ಥೇಹಿ ಸೋಭತಿ॥

೧೧೬೧ ಅಲತ್ತಕಕತಾ ಪಾದಾ, ಮುಖಂ ಚುಣ್ಣಕಮಕ್ಖಿತಂ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೧೧೬೨ ಅಟ್ಠಾಪದಕತಾ ಕೇಸಾ, ನೇತ್ತಾ ಅಞ್ಜನಮಕ್ಖಿತಾ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೧೧೬೩ ಅಞ್ಜನೀವ ನವಾ ಚಿತ್ತಾ, ಪೂತಿಕಾಯೋ ಅಲಙ್ಕತೋ।
ಅಲಂ ಬಾಲಸ್ಸ ಮೋಹಾಯ, ನೋ ಚ ಪಾರಗವೇಸಿನೋ॥

೧೧೬೪ ಓದಹಿ ಮಿಗವೋ ಪಾಸಂ, ನಾಸದಾ ವಾಗುರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಕದ್ದನ್ತೇ ಮಿಗಬನ್ಧಕೇ॥

೧೧೬೫ ಛಿನ್ನೋ ಪಾಸೋ ಮಿಗವಸ್ಸ, ನಾಸದಾ ವಾಗುರಂ ಮಿಗೋ।
ಭುತ್ವಾ ನಿವಾಪಂ ಗಚ್ಛಾಮ, ಸೋಚನ್ತೇ ಮಿಗಲುದ್ದಕೇ॥

೧೧೬೬ ತದಾಸಿ ಯಂ ಭಿಂಸನಕಂ, ತದಾಸಿ ಲೋಮಹಂಸನಂ।
ಅನೇಕಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮ್ಹಿ ನಿಬ್ಬುತೇ॥

೧೧೬೭ ಅನಿಚ್ಚಾ ವತ ಸಙ್ಖಾರಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯಧಮ್ಮಿನೋ।
ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ, ತೇಸಂ ವೂಪಸಮೋ ಸುಖೋ॥

೧೧೬೮ ಸುಖುಮಂ ತೇ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಿ, ವಾಲಗ್ಗಂ ಉಸುನಾ ಯಥಾ।
ಯೇ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರತೋ ನೋ ಚ ಅತ್ತತೋ॥

೧೧೬೯ ಯೇ ಚ ಪಸ್ಸನ್ತಿ ಸಙ್ಖಾರೇ, ಪರತೋ ನೋ ಚ ಅತ್ತತೋ।
ಪಚ್ಚಬ್ಯಾಧಿಂಸು ನಿಪುಣಂ, ವಾಲಗ್ಗಂ ಉಸುನಾ ಯಥಾ॥

೧೧೭೦ ಸತ್ತಿಯಾ ವಿಯ ಓಮಟ್ಠೋ, ಡಯ್ಹಮಾನೋವ ಮತ್ಥಕೇ।
ಕಾಮರಾಗಪ್ಪಹಾನಾಯ, ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಬ್ಬಜೇ॥

೧೧೭೧ ಸತ್ತಿಯಾ ವಿಯ ಓಮಟ್ಠೋ, ಡಯ್ಹಮಾನೋವ ಮತ್ಥಕೇ।
ಭವರಾಗಪ್ಪಹಾನಾಯ, ಸತೋ ಭಿಕ್ಖು ಪರಿಬ್ಬಜೇ॥

೧೧೭೨ ಚೋದಿತೋ ಭಾವಿತತ್ತೇನ, ಸರೀರನ್ತಿಮಧಾರಿನಾ।
ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದಂ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯಿಂ॥

೧೧೭೩ ನಯಿದಂ ಸಿಥಿಲಮಾರಬ್ಭ, ನಯಿದಂ ಅಪ್ಪೇನ ಥಾಮಸಾ।

ನಿಬ್ಬಾನಮಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬಗನ್ಥಪಮೋಚನಂ॥

೧೧೭೫. ‘ಅಯಞ್ಚ ದಹರೋ ಭಿಕ್ಖು, ಅಯಮುತ್ತಮಪೋರಿಸೋ।
ಧಾರೇತಿ ಅನ್ತಿಮಂ ದೇಹಂ, ಜೇತ್ವಾ ಮಾರಂ ಸವಾಹನಂ॥

೧೧೭೬. ‘ವಿವರಮನುಪಭನ್ತಿ ವಿಜ್ಜುತಾ, ವೇಭಾರಸ್ಸ ಚ ಪಣ್ಡವಸ್ಸ ಚ।
ನಗವಿವರಗತೋ ಝಾಯತಿ, ಪುತ್ತೋ ಅಪ್ಪಟಿಮಸ್ಸ ತಾದಿನೋ॥

೧೧೭೭. ‘ಉಪಸನ್ತೋ ಉಪರತೋ, ಪನ್ತಸೇನಾಸನೋ ಮುನಿ।
ದಾಯಾದೋ ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ, ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಅಭಿವನ್ದಿತೋ॥

೧೧೭೮. ‘ಉಪಸನ್ತಂ ಉಪರತಂ, ಪನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಮುನಿಂ।
ದಾಯಾದಂ ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ, ವನ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಸ್ಸಪಂ॥

೧೧೭೯. ‘ಯೋ ಚ ಜಾತಿಸತಂ ಗಚ್ಛೇ, ಸಬ್ಬಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯೋ।
ಸೋತ್ತಿಯೋ ವೇದಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಮನುಸ್ಸೇಸು ಪುನಪ್ಪುನಂ॥

೧೧೮೦. ‘ಅಜ್ಝಾಯಕೋಪಿ ಚೇ ಅಸ್ಸ, ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನ ಪಾರಗೂ।
ಏತಸ್ಸ ವನ್ದನಾಯೇತಂ, ಕಲಂ ನಾಗ್ಘತಿ ಸೋಳಸಿಂ॥

೧೧೮೧. ‘ಯೋ ಸೋ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾನಿ, ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅಫಸ್ಸಯಿ।
ಅನುಲೋಮಂ ಪಟಿಲೋಮಂ, ತತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಗಚ್ಛತಿ॥

೧೧೮೨. ‘ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮಾಸಾದಿ, ಮಾತ್ತಾನಂ ಖಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ।
ಅಭಿಪ್ಪಸಾದೇಹಿ ಮನಂ, ಅರಹನ್ತಮ್ಹಿ ತಾದಿನೇ।
ಖಿಪ್ಪಂ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ವನ್ದ, ಮಾ ತೇ ವಿಜಟಿ ಮತ್ಥಕಂ॥

೧೧೮೩. ‘ಏಸೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ, ಸಂಸಾರೇನ ಪುರಕ್ಖತೋ।
ಅಧೋಗಮಂ ಜಿಮ್ಹಪಥಂ, ಕುಮ್ಮಗ್ಗಮನುಧಾವತಿ॥

೧೧೮೪. ‘ಕಿಮೀವ ಮೀಳ್ಹಸಲ್ಲಿತ್ತೋ, ಸಙ್ಖಾರೇ ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ।
ಪಗಾಳ್ಹೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೇ, ತುಚ್ಛೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪೋಟ್ಠಿಲೋ॥

೧೧೮೫. ‘ಇಮಞ್ಚ ಪಸ್ಸ ಆಯನ್ತಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಸುದಸ್ಸನಂ।
ವಿಮುತ್ತಂ ಉಭತೋಭಾಗೇ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತಂ॥

೧೧೮೬. ‘ವಿಸಲ್ಲಂ ಖೀಣಸಂಯೋಗಂ, ತೇವಿಜ್ಜಂ ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನಂ।
ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ, ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

೧೧೮೭. “ಏತೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ದೇವಾ, ಇದ್ಧಿಮನ್ತೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ।

ದಸ ದೇವಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸಬ್ಬೇ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೋಹಿತಾ।
ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ನಮಸ್ಸನ್ತಾ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಪಞ್ಜಲೀಕತಾ॥

೧೧೮೮. ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸಾಜಞ್ಞ, ನಮೋ ತೇ ಪುರಿಸುತ್ತಮ।
ಯಸ್ಸ ತೇ ಆಸವಾ ಖೀಣಾ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋಸಿ ಮಾರಿಸ॥

೧೧೮೯. ಪೂಜಿತೋ ನರದೇವೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮರಣಾಭಿಭೂ।
ಪುಣ್ಡರೀಕಂವ ತೋಯೇನ, ಸಙ್ಖಾರೇನುಪಲಿಮ್ಪತಿ॥

೧೧೯೦. ಯಸ್ಸ ಮುಹುತ್ತೇನ ಸಹಸ್ಸಧಾ ಲೋಕೋ, ಸಂವಿದಿತೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಪ್ಪೋ ವಸಿ।
ಇದ್ಧಿಗುಣೇ ಚುತುಪಪಾತೇ ಕಾಲೇ, ಪಸ್ಸತಿ ದೇವತಾ ಸ ಭಿಕ್ಖು॥

೧೧೯೧. ಸಾರಿಪುತ್ತೋವ ಪಞ್ಞಾಯ, ಸೀಲೇನ ಉಪಸಮೇನ ಚ।
ಯೋಪಿ ಪಾರಙ್ಗತೋ ಭಿಕ್ಖು, ಏತಾವಪರಮೋ ಸಿಯಾ॥

೧೧೯೨. ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸ, ಅತ್ತಭಾವಂ ಖಣೇನ ನಿಮ್ಮಿನೇ।
ಅಹಂ ವಿಕುಬ್ಬನಾಸು ಕುಸಲೋ, ವಸೀಭೂತೋಮ್ಹಿ ಇದ್ಧಿಯಾ॥

೧೧೯೩. ಸಮಾಧಿವಿಜ್ಜಾವಸಿಪಾರಮೀಗತೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಗೋತ್ತೋ ಅಸಿತಸ್ಸ ಸಾಸನೇ।
ಧೀರೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿ ಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ, ನಾಗೋ ಯಥಾ ಪೂತಿಲತಂವ ಬನ್ಧನಂ॥

೧೧೯೪. ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಮಯಾ ಸತ್ಥಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ।
ಓಹಿತೋ ಗರುಕೋ ಭಾರೋ, ಭವನೇತ್ತಿ ಸಮೂಹತಾ॥

೧೧೯೫. ಯಸ್ಸ ಚತ್ಥಾಯ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ಸೋ ಮೇ ಅತ್ಥೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೋ॥

೧೧೯೬. ಕೀದಿಸೋ ನಿರಯೋ ಆಸಿ, ಯತ್ಥ ದುಸ್ಸೀ ಅಪಚ್ಚಥ।
ವಿಧುರಂ ಸಾವಕಮಾಸಜ್ಜ, ಕಕುಸನ್ಧಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

೧೧೯೭. ಸತಂ ಆಸಿ ಅಯೋಸಙ್ಕೂ, ಸಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚತ್ತವೇದನಾ।
ಈದಿಸೋ ನಿರಯೋ ಆಸಿ, ಯತ್ಥ ದುಸ್ಸೀ ಅಪಚ್ಚಥ।
ವಿಧುರಂ ಸಾವಕಮಾಸಜ್ಜ, ಕಕುಸನ್ಧಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

೧೧೯೮. ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

೧೧೯೯. ಮಜ್ಝೇಸರಸ್ಮಿಂ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ವಿಮಾನಾ ಕಪ್ಪಠಾಯಿನೋ।
ವೇಳುರಿಯವಣ್ಣಾ ರುಚಿರಾ, ಅಚ್ಚಿಮನ್ತೋ ಪಭಸ್ಸರಾ।

ಅಚ್ಛರಾ ತತ್ಥ ನಚ್ಚನ್ತಿ, ಪುಥು ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿಯೋ॥

೧೨೦೦. ‘ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥
೧೨೦೧. ‘ಯೋ ವೇ ಬುದ್ಧೇನ ಚೋದಿತೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖತೋ।
ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದಂ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯಿ॥

೧೨೦೨. ‘ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥
೧೨೦೩. ‘ಯೋ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದಂ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯಿ।
ಇದ್ಧಿಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ, ಸಂವೇಜೇಸಿ ಚ ದೇವತಾ॥

೧೨೦೪. ‘ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥
೧೨೦೫. ‘ಯೋ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದೇ, ಸಕ್ಕಂ ಸೋ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ।
ಅಪಿ ಆವುಸೋ ಜಾನಾಸಿ, ತಣ್ಹಕ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯೋ।
ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಯಥಾತಥಂ॥

೧೨೦೬. ‘ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥
೧೨೦೭. ‘ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ, ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಠಿತೋ ಸಭಂ।
ಅಜ್ಜಾಪಿ ತ್ಯಾವುಸೋ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ತೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹು।
ಪಸ್ಸಸಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರಂ॥

೧೨೦೮. ‘ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಯಾಕಾಸಿ, ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಯಥಾತಥಂ।
ನ ಮೇ ಮಾರಿಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ಮೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹು॥

೧೨೦೯. ‘ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರಂ।
ಸೋಹಂ ಅಜ್ಜ ಕಥಂ ವಜ್ಜಂ, ಅಹಂ ನಿಚ್ಚೋಮ್ಹಿ ಸಸ್ಸತೋ॥

೧೨೧೦. ‘ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ…ಪೇ॰… ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥
೧೨೧೧. ‘ಯೋ ಮಹಾನೇರುನೋ ಕೂಟಂ, ವಿಮೋಕ್ಖೇನ ಅಫಸ್ಸಯಿ।
ವನಂ ಪುಬ್ಬವಿದೇಹಾನಂ, ಯೇ ಚ ಭೂಮಿಸಯಾ ನರಾ॥

೧೨೧೨. ‘ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಕಣ್ಹ ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸಿ॥

೧೨೧೩. ‘ನ ವೇ ಅಗ್ಗಿ ಚೇತಯತಿ, ಅಹಂ ಬಾಲಂ ಡಹಾಮಿತಿ।
ಬಾಲೋವ ಜಲಿತಂ ಅಗ್ಗಿಂ, ಆಸಜ್ಜ ನಂ ಪಡಯ್ಹತಿ॥

೧೨೧೪. ‘ಏವಮೇವ ತುವಂ ಮಾರ, ಆಸಜ್ಜ ನಂ ತಥಾಗತಂ।
ಸಯಂ ಡಹಿಸ್ಸಸಿ ಅತ್ತಾನಂ, ಬಾಲೋ ಅಗ್ಗಿಂವ ಸಮ್ಫುಸಂ॥

೧೨೧೫ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೀ ಮಾರೋ, ಆಸಜ್ಜ ನಂ ತಥಾಗತಂ।
ಕಿನ್ನು ಮಞ್ಞಸಿ ಪಾಪಿಮ, ನ ಮೇ ಪಾಪಂ ವಿಪಚ್ಚತಿ॥

೧೨೧೯ರತೋ ತೇ ಚೀಯತೇ ಪಾಪಂ, ಚಿರರತ್ತಾಯ ಅನ್ತಕ।
ಮಾರ ನಿಬ್ಬಿನ್ದ ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ, ಆಸಂ ಮಾಕಾಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸು॥

೧೨೧೮ಇತಿ ಮಾರಂ ಅತಜ್ಜೇಸಿ, ಭಿಕ್ಖು ಭೇಸಕಳಾವನೇ।
ತತೋ ಸೋ ದುಮ್ಮನೋ ಯಕ್ಖೋ, ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಥಾ"ತಿ॥ -

ಇತ್ಥಂ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಥೇರೋ ಗಾಥಾಯೋ ಅಭಾಸಿತ್ಥಾತಿ।

ಇಮಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಏಕಚ್ಚಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಾ।

ತತ್ಥ "**ಆರಞ್ಞಿಕಾ**"ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ಭಾಸಿತಾ। **ಆರಞ್ಞಿಕಾ**ತಿ ಗಾಮನ್ತಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆರಞ್ಞಕಧುತಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ ಆರಞ್ಞಿಕಾ। ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಙ್ಗಸಮಾದಾನೇನ **ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ,** ಘರೇ ಘರೇ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಯಾಪನಕಾ। **ಉಞ್ಛಾಪತ್ತಾಗತೇ ರತಾ**ತಿ ಉಞ್ಛಾಚರಿಯಾಯ ಪತ್ತೇ ಆಗತೇ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನೇ ರತಾ, ತೇನೇವ ಅಭಿರತಾ ಸನ್ತುಟ್ಠಾ। **ದಾಲೇಮು ಮಚ್ಚುನೋ ಸೇನ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅನತ್ಥಜನನೇ ಸಹಾಯಭಾವೂಪಗಮನತೋ ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಸೇನಾಭೂತಂ ಕಿಲೇಸವಾಹಿನಿಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದೇಮ। **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತಾ**ತಿ ಗೋಚರಜ್ಝತ್ತೇಸು ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತಾ ಹುತ್ವಾ, ಏತೇನಸ್ಸ ಪದಾಲನುಪಾಯಮಾಹ।

ಧುನಾಮಾತಿ ನಿದ್ಧುನಾಮ ವಿದ್ಧಂಸೇಮ।

ಸಾತತಿಕಾತಿ ಸಾತಚ್ಚಕಾರಿನೋ ಭಾವನಾಯ ಸತತಪವತ್ತವೀರಿಯಾ।

"**ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲಕುಟಿಕೇ**"ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಅತ್ತಾನಂ ಪಲೋಭೇತುಂ ಉಪಗತಾಯ ಗಣಿಕಾಯ ಓವಾದವಸೇನ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲಕುಟಿಕೇ**ತಿ ಅಟ್ಠಿಸಙ್ಖಲಿಕಾಮಯಕುಟಿಕೇ। **ನ್ಹಾರುಪಸಿಬ್ಬಿತೇ**ತಿ ನವಹಿ ನ್ಹಾರುಸತೇಹಿ ಸಮನ್ತತೋ ಸಿಬ್ಬಿತೇ। ಅರಞ್ಞೇ ಕುಟಿಯೋ ದಾರುದಣ್ಡೇ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ವಲ್ಲಿಆದೀಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕರಿಯನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಪನ ಪರಮಜೇಗುಚ್ಛೇನ ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೇನ ಪರಮಜೇಗುಚ್ಛೇಹೇವ ನ್ಹಾರೂಹಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕತಾ, ಅತಿವಿಯ ಜೇಗುಚ್ಛಾ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಾ ಚಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಧಿರತ್ಥು ಪೂರೇ ದುಗ್ಗನ್ಧೇ**ತಿ ಕೇಸಲೋಮಾದಿನೋ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪೂರೇ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ, ತತೋ ಏವ ದುಗ್ಗನ್ಧೇ ಧಿರತ್ಥು ತವ ಧೀಕಾರೋ ಹೋತು। **ಪರಗತ್ತೇ ಮಮಾಯಸೇ**ತಿ ಇದಞ್ಚ ತೇ ದುಗ್ಗನ್ಧಸ್ಸ ಉಪರಿ ಫೋಟಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಪರಿಸ್ಸಯಂ ಏವಂ ಅಸುಚಿದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಜೇಗುಚ್ಛಂ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಮಾದಾನಂ ತಾದಿಸೇ ಏವ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಸೋಣಸಿಙ್ಗಾಲಕಿಮಿಕುಲಾದೀನಂ ಗತ್ತಭೂತೇ ಕಳೇವರೇ ಮಮತ್ತಂ ಕರೋಸಿ।

ಗೂಥಭಸ್ತೇತಿ ಗೂಥಭರಿತಭಸ್ತಸದಿಸೇ। **ತಚೋನದ್ಧೇ**ತಿ ತಚೇನ ಓನದ್ಧೇ ಛವಿಮತ್ತಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಕಿಬ್ಬಿಸೇ। **ಉರಗಣ್ಡಿಪಿಸಾಚಿನೀ**ತಿ ಉರೇ ಠಿತಗಣ್ಡದ್ವಯವತೀ ಭಯಾನಕಭಾವತೋ ಅನತ್ಥಾವಹತೋ ಚ ಪಿಸಾಚಸದಿಸೀ। **ಯಾನಿ ಸನ್ದನ್ತಿ ಸಬ್ಬದಾ**ತಿ ಯಾನಿ ನವ ಸೋತಾನಿ, ನವ ವಣಮುಖಾನಿ ಸಬ್ಬದಾ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಸನ್ದನ್ತಿ, ಸವನ್ತಿ, ಅಸುಚಿಂ ಪಗ್ಘರನ್ತಿ।

ಪರಿಬನ್ಧನ್ತಿ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಪರಿಬನ್ಧಭೂತಂ। **ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಸಂಸಾರೇ ಭಯಂ ಇಕ್ಖನ್ತೋ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸೋ ವಾ ದೂರತೋ **ಪರಿವಜ್ಜಯತೇ**ತಿ ಮಮತ್ತಂ ನ ಕರೋತಿ। **ಮೀಳ್ಹಞ್ಚ ಯಥಾ ಸುಚಿಕಾಮೋ**ತಿ **ಚ**-ಇತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। ಯಥಾ ಸುಚಿಜಾತಿಕೋ

ಸುಚಿಮೇವ ಇಚ್ಛನ್ತೋ ಸಸೀಸಂ ನ್ಹಾತೋ ಮೀಳ್ಹಂ ದಿಸ್ವಾ ದೂರತೋವ ಪರಿವಜ್ಜೇಸಿ, ಏವಮೇವಂ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಞ್ಚೇ ತಂ ಜನೋ ಜಞ್ಞಾ, ಯಥಾ ಜಾನಾಮಿ ತಂ ಅಹನ್ತಿ ಏವಂ ಸರೀರಸಙ್ಖಾತಂ ಅಸುಚಿಪುಞ್ಜಂ ಯಥಾ ಅಹಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಜಾನಾಮಿ, ಏವಮೇವ ಮಹಾಜನೋ ಜಾನೇಯ್ಯ, ತಂ ಆರಕಾ ದೂರತೋವ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಗೂಥಟ್ಠಾನಂವ ಪಾವುಸೇ**ತಿ ಪಾವುಸಕಾಲೇ ಕಿಲಿನ್ನಾಸುಚಿಂ ನಿರನ್ತರಂ ಗೂಥಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ ಸುಚಿಜಾತಿಕೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ನಿಮುಗ್ಗೋ ಸೀಸಂ ನ ಉಕ್ಖಿಪತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಏವಂ ಥೇರೇನ ಸರೀರೇ ದೋಸೇ ವಿಭಾವಿತೇ ಸಾ ಗಣಿಕಾ ಲಜ್ಜಾವನತಮುಖಾ ಥೇರೇ ಗಾರವಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ **"ಏವಮೇತಂ ಮಹಾವೀರಾ"**ತಿ ಗಾಥಂ ವತ್ವಾ ಥೇರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತತ್ಥ **ಏತ್ಥ ಚೇಕೇ**ತಿ ಏವಂ ಪಾಕಟಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಭಾವೇಪಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಏಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ಆಸತ್ತಿಬಲವತಾಯ **ವಿಸೀದನ್ತಿ** ವಿಸಾದಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಪಙ್ಕಮ್ಹಿವ ಜರಗ್ಗವೋ** ಮಹಾಕದ್ದಮಕುಚ್ಛಿಯಂ ಸಮ್ಪತಿತದುಬ್ಬಲಬಲಿಬದ್ದೋ ವಿಯ ಬ್ಯಸನಮೇವ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುನ ತಂ ಥೇರೋ ಮಾದಿಸೇ ಏವರೂಪಾ ಪಟಿಪತ್ತಿ ನಿರತ್ಥಕಾ ವಿಘಾತಾವಹಾ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಆಕಾಸಮ್ಹೀ"**ತಿಆದಿನಾ ಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಹಲಿದ್ದಿಯಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ರಙ್ಗಜಾತೇನ ಆಕಾಸಂ ರಞ್ಜಿತುಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ತಂ ಕಮ್ಮಂ **ವಿಘಾತುದಯಂ** ಚಿತ್ತವಿಘಾತಾವಹಮೇವ ಸಿಯಾ, ಯಥಾ ತಂ ಅವಿಸಯೇ ಯೋಗೋ।

ತದಾಕಾಸಸಮಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ತಯಿದಂ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಆಕಾಸಸಮಂ ಕತ್ಥಚಿ ಅಲಗ್ಗಭಾವೇನ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಟ್ಠು ಸಮಾಹಿತಂ, ತಸ್ಮಾ **ಮಾ ಪಾಪಚಿತ್ತೇ ಆಸಾದೀ**ತಿ ಕಾಮೇಸು ನಿಮುಗ್ಗತಾಯ ಲಾಮಕಚಿತ್ತೇ ನಿಹೀನಚಿತ್ತೇ ಮಾದಿಸೇ ಮಾ ಆಸಾದೇಹಿ। **ಅಗ್ಗಿಖನ್ಧಂವ ಪಕ್ಖಿಮಾ**ತಿ ಪಕ್ಖಿಮಾ ಸಲಭೋ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧಂ ಆಸಾದೇನ್ತೋ ಅನತ್ಥಮೇವ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಏವಂ ಸಮ್ಪದಮಿದಂ ತುಯ್ಹನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಸ್ಸ ಚಿತ್ತಕತನ್ತಿಆದಿಕಾ ಸತ್ತ ಗಾಥಾ ತಮೇವ ಗಣಿಕಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಪಲ್ಲತ್ತಚಿತ್ತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓವಾದದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಸಾ ಗಣಿಕಾ ಮಙ್ಕುಭೂತಾ ಆಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಪಲಾತಾ।

ತದಾಸೀತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಬ್ಭ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಅನೇಕಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೇ**ತಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಸೀಲಸಂವರಾದಿಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣೇ।

ಸುಖುಮಂ ತೇ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೀತಿ ತೇ ಯೋಗಿನೋ ಅತಿಸುಖುಮಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತಿ ನಾಮ। ಯಥಾ ಕಿಂ? **ವಾಲಗ್ಗಂ ಉಸುನಾ ಯಥಾ** ಯಥಾ ಸತಧಾಭಿನ್ನಸ್ಸ ವಾಲಸ್ಸ ಏಕಂ ಅಂಸು ಅಗ್ಗಂ ರತ್ತನ್ಧಕಾರತಿಮಿಸಾಯ ವಿಜ್ಜುಲ್ಲತೋಭಾಸೇನ ವಿಜ್ಝನ್ತಾ ವಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇ ಪನ ತೇತಿ ಆಹ **"ಯೇ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರತೋ ನೋ ಚ ಅತ್ತತೋ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಪರತೋ**ತಿ ಅನತ್ತತೋ। ತಸ್ಸ ಅತ್ತಗ್ಗಾಹಪಟಿಕ್ಖೇಪದಸ್ಸನಞ್ಹೇತಂ। ತೇನಾಹ **"ನೋ ಚ ಅತ್ತತೋ"**ತಿ। ಏತೇನ ಅನತ್ತತೋ ಅಭಿವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ವಸೇನ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚೇ ಪರಿಞ್ಞಾಭಿಸಮಯಂ ಆಹ, ತದವಿನಾಭಾವತೋ ಪನ ಇತರೇಸಮ್ಪಿ ಅಭಿಸಮಯಾನಂ ಸುಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝತಾ ವುತ್ತಾ ಏವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅನತ್ಥಕಾರಕತೋ ಪರೇ ನಾಮ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾತಿ 'ಪರತೋ ಪಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಸೇಸತೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಸಮ್ಮದೇವ ವುತ್ತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಚ್ಚಬ್ಯಾಧಿಂಸೂ**ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿಂಸು।

ಸತ್ತಿಯಾ ವಿಯ ಓಮಟ್ಠೋತಿ ಪಠಮಗಾಥಾ ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಂ ಆರಬ್ಭ ವುತ್ತಾ, ದುತಿಯಾ ವಡ್ಢಮಾನತ್ಥೇರಂ। ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತತ್ಥಾವ।

ಚೋದಿತೋ ಭಾವಿತತ್ತೇನಾತಿ ಗಾಥಾ ಪಾಸಾದಕಮ್ಪನಸುತ್ತನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಭಾವಿತತ್ತೇನ ಸರೀರನ್ತಿಮಧಾರಿನಾ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ನಯಿದಂ ಸಿಥಿಲಮಾರಬ್ಭಾತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಹೀನವೀರಿಯಂ **ವೇದ**ನಾಮಕಂ ದಹರಭಿಕ್ಖುಂ ಆರಬ್ಭ ವುತ್ತಾ. ತತ್ಥ **ಸಿಥಿಲಮಾರಬ್ಭಾ**ತಿ ಸಿಥಿಲಂ ಕತ್ವಾ ವೀರಿಯಂ ಅಕತ್ವಾ. **ಅಪ್ಪೇನ ಥಾಮಸಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಕೇನ ವೀರಿಯಬಲೇನ ನಯಿದಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಮಹನ್ತೇನೇವ ಪನ ಚತುಬ್ಬಿಧಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವೀರಿಯೇನ ಪತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ.

ವಿವರಮನುಪಭನ್ತೀತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ವಿವೇಕಭಾವಂ ಆರಬ್ಭ ವುತ್ತಾ. ತತ್ಥ **ಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಅಭಿವನ್ದಿತೋ**ತಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮುನಾ ಸದೇವಕೇನ ಲೋಕೇನ ಚ ಅಭಿಮುಖೇನ ಹುತ್ವಾ ಥೋಮಿತೋ ನಮಸ್ಸಿತೋ ಚ.

ಉಪಸನ್ತಂ ಉಪರತನ್ತಿಆದಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ರಾಜಗಹಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಸನ್ತಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ "ಕಾಳಕಣ್ಣೀ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠೋ"ತಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದಿಸ್ವಾ ತಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ "ಅಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾ ನಸ್ಸೀ"ತಿ ಅರಿಯೂಪವಾದಪಟಿಘಾತತ್ಥಂ "ಥೇರಂ ವನ್ದಾಹೀ"ತಿ ತಂ ಉಯ್ಯೋಜೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ. ತತ್ಥ **ಜಾತಿಸತಂ ಗಚ್ಛೇ**ತಿ ಜಾತೀನಂ ಸತಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ. **ಸೋತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಸೋತ್ತಿಯಜಾತಿಕೋ. **ವೇದಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಞಾಣಸಮ್ಪನ್ನೋ. **ಏತಸ್ಸಾ**ತಿ ಥೇರಸ್ಸ. ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - **ಯೋ** ಪುಗ್ಗಲೋ ಉದಿತೋದಿತಾ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನಾ ಸತಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯೋ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನವಸೇನ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ತತ್ಥ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ವಿಜ್ಜಾಸು ನಿಪ್ಫತ್ತಿಂ ಗತೋ ತಿಣ್ಣಂ ವೇದಾನಂ ಪಾರಗೂ ಸಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ತಞ್ಚ ಪೂರೇನ್ತೋ, ತಸ್ಸೇತಂ ವಿಜ್ಜಾದಿಅನುಟ್ಠಾನಂ ಏತಸ್ಸ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ವನ್ದನಾಯ ವನ್ದನಾಮಯಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಸೋಳಸಿಂ ಕಲಂ ನಾಗ್ಘತಿ, ವನ್ದನಾಮಯಪುಞ್ಞಮೇವ ತತೋ ಮಹನ್ತತರನ್ತಿ.

ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖಾನೀತಿ ರೂಪಜ್ಝಾನಾದಿಕೇ ಅಟ್ಠ ವಿಮೋಕ್ಖೇ. ಭಾವನಾವಸೇನ ಹಿ ಲದ್ಧಾನಿ ರೂಪಜ್ಝಾನಾನಿ ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇಹಿ ಸುಟ್ಠು ವಿಮುತ್ತತಂ ಅಭಿರತಿವಸೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ನಿರಾಸಙ್ಗಞ್ಚ ಪವತ್ತಿಂ ಉಪಾದಾಯ "ವಿಮೋಕ್ಖಾನೀ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ. ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿ ಪನ ಪಚ್ಚನೀಕಧಮ್ಮೇಹಿ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಏವ. ಇಧ ಪನ ಝಾನಮೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ. **ಅನುಲೋಮಂ ಪಟಿಲೋಮ**ನ್ತಿ ಪಠಮಜ್ಝಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಾ ಅನುಲೋಮಂ, ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾ ಪಟಿಲೋಮಂ. **ಪುರೇಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚತೋ ಪುರೇಯೇವ. **ಅಫಸ್ಸಯೀ**ತಿ ಅನೇಕಾಕಾರವೋಕಾರಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ. **ತತೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಗಚ್ಛ**ತೀತಿ ತತೋ ಸಮಾಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಯ, ತತೋ ವಾ ಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಪಜ್ಜಿತತೋ ಪಚ್ಛಾ ಇದಾನಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಗಚ್ಛತೀತಿ ತದಹು ಪವತ್ತಂ ಥೇರಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ. ಥೇರೋ ಪನ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ತಥೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ.

ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮಾಸಾದೀತಿ ಯಾದಿಸಸ್ಸ ಗುಣಾ ಏಕದೇಸೇನ ವುತ್ತಾ, ತಾದಿಸಂ ತಥಾರೂಪಂ ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧಂ ಮಹಾಖೀಣಾಸವಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮಾ ಆಸಾದೇಹಿ. **ಮಾತ್ತಾನಂ ಖಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ**ತಿ ಆಸಾದನೇನ ಚ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮಾ ಅತ್ತಾನಂ ಖಣಿ, ಅರಿಯೂಪವಾದೇನ ಅತ್ತನೋ ಕುಸಲಧಮ್ಮಂ ವಾ ಉಮ್ಮೂಲೇಹಿ. **ಅಭಿಪ್ಪಸಾದೇಹಿ ಮನ**ನ್ತಿ "ಸಾಧುರೂಪೋ ವತ ಅಯಂ ಸಮಣೋ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇಹಿ. **ಮಾ ತೇ ವಿಜಟಿ ಮತ್ಥಕ**ನ್ತಿ ತವ ಮತ್ಥಕಂ ತಸ್ಮಿಂ ಕತೇನ ಅಪರಾಧೇನ ಸತ್ತಧಾ ಮಾ ಫಲಿ. ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪಟಿಕಾರತ್ಥಂ ಖಿಪ್ಪಮೇವ ಪಞ್ಜಲಿಕೋ ವನ್ದಾತಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭೀತೋ ಸಂವಿಗ್ಗೋ ಲೋಮಹಟ್ಠಜಾತೋ ತಾವದೇವ ಥೇರಂ ಖಮಾಪೇಸಿ.

ನೇಸೋ ಪಸ್ಸತೀತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಪೋಟ್ಠಿಲಂ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸಮ್ಮಾ ಅಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಂ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಕತಂ ದಿಸ್ವಾ ಚೋದನಾವಸೇನ ವುತ್ತಾ. ತತ್ಥ **ನೇಸೋ ಪಸ್ಸತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಏಸೋ ಪೋಟ್ಠಿಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಸತಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಧಮ್ಮಂ ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ. ಕಸ್ಮಾ? **ಸಂಸಾರೇನ ಪುರಕ್ಖತೋ** ಸಂಸಾರಬನ್ಧನಅವಿಜ್ಜಾದಿನಾ ಪುರಕ್ಖತೋ ಅಪಾಯೇಸು ನಿಬ್ಬತ್ತನತೋ **ಅಧೋಗಮಂ** ಹೇಟ್ಠಾಗಾಮಿಂ ಮಾಯಾಸಾಠೇಯ್ಯಾನುಗತತ್ತಾ **ಜಿಮ್ಹಪಥಂ** ಮಿಚ್ಛಾಮಗ್ಗಭಾವತೋ **ಕುಮ್ಮಗ್ಗ**ಭೂತಂ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಂ **ಅನುಧಾವತಿ** ಅನುಪರಿವತ್ತತಿ.

ಕಿಮೀವ ಮೀಳ್ಹಸಲ್ಲಿತ್ತೋತಿ ಗೂಥಕಿಮೀ ವಿಯ ಮೀಳ್ಹೇನ ಸಮನ್ತತೋ ಲಿತ್ತೋ ಕಿಲೇಸಾಸುಚಿವಿಮಿಸ್ಸಿತೇ **ಸಜ್ಝಾರೇ ಅಧಿಮುಚ್ಛಿತೋ** ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋ। **ಪಗಾಳ್ಹೋ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರೇತಿ** ಲಾಭೇ ಚ ಸಕ್ಕಾರೇ ಚ ತಣ್ಹಾವಸೇನ ಪಕಾರತೋ ಗಾಳ್ಹೋ ಓಗಾಳ್ಹೋ। **ತುಚ್ಛೋ ಗಚ್ಛತಿ ಪೋಟ್ಠಿಲೋತಿ** ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾಭಾವತೋ ತುಚ್ಛೋ ಅಸಾರೋ ಹುತ್ವಾ ಪೋಟ್ಠಿಲೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಚ್ಛತಿ ಪವತ್ತತಿ।

ಇಮಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾತಿಆದಿಕಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಪಸಂಸನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಇಮಞ್ಚ ಪಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಂ ಆಲಪತಿ। **ಸುದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಅಸೇಕ್ಖಾನಂ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾನಞ್ಚೇವ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಚ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸುನ್ದರದಸ್ಸನಂ। **ವಿಮುತ್ತಂ ಉಭತೋಭಾಗೇತಿ** ಉಭತೋಭಾಗತೋ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಂ ಉಭತೋಭಾಗೇತಿ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ರೂಪಕಾಯತೋ, ಮಗ್ಗೇನ ನಾಮಕಾಯತೋ, ಯಥಾರಹಂ ತೇಹಿಯೇವ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಸಮುಚ್ಛೇದಭಾಗೇಹಿ ವಿಮುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಸಲ್ಲಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ **ವಿಸಲ್ಲಂ** ಕಾಮಾದಿಯೋಗಾನಂ ಸಮ್ಮದೇವ ಖೀಣತ್ತಾ **ಖೀಣಸಂಯೋಗಂ** ಸುಪರಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಾತ್ತಯಸ್ಸ ಅಧಿಗತತ್ತಾ **ತೇವಿಜ್ಜಂ** ಮಚ್ಚುರಾಜಸ್ಸ ಭಞ್ಜಿತತ್ತಾ **ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನಂ** ಪಸ್ಸಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಏತೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರೇನ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಂ ಪಸಂಸನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಪೂಜಿತೋ ನರದೇವೇನಾತಿ** ನರೇಹಿ ಚ ದೇವೇಹಿ ಚ ಪರಮಾಯ ಪೂಜಾಯ ಪೂಜಿತೋ। **ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮರಣಾಭಿಭೂತಿ** ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಮರಣಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। ಅಥ ವಾ **ಪೂಜಿತೋ ನರದೇವೇನ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಕಾರಣಭೂತೇನ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹಿ ಪಠಮಂ ಕಮ್ಮುನಾ ನರೋ ಮನುಸ್ಸೋ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಉತ್ತಮೋ ದೇವೋ ದೇವಾತಿದೇವೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ "ನರದೇವೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪೂಜಿತೋ ನರದೇವೇನ ಭಗವತಾ ಪಸಂಸಾವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮರಣಾಭಿಭೂತೇ ಲೋಕೇ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಹುತ್ವಾ ಮರಣಾಭಿಭೂ ಮಚ್ಚುಹಾಯೀ। **ಪುಣ್ಡರೀಕಂವ ತೋಯೇನ** ಉದಕೇನ ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ವಿಯ ಸಙ್ಖಾರಗತೇ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಲೇಪೇನ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ, ಕತ್ಥಚಿಪಿ ಅನಿಸ್ಸಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಸ್ಸಾತಿ ಯೇನ। **ಮುಹುತ್ತೇತಿ** ಖಣಮತ್ತೇ ಕಾಲೇ। **ಸಹಸ್ಸಧಾತಿ** ಸಹಸ್ಸಪಕಾರೋ। **ಲೋಕೋತಿ** ಓಕಾಸಲೋಕೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಯೇನ ಮಹಿದ್ಧಿಕೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತು ಖಣೇನೇವ ಸಮ್ಮದೇವ ವಿದಿತೋ, ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಞಾತೋ **ಸಬ್ರಹ್ಮಕಪ್ಪೋ** ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಸದಿಸೋ ಆವಜ್ಜನಾದಿವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಇದ್ಧಿಸಮ್ಪದಾಯ ಚುತೂಪಪಾತೇ ಚ ವಸೀ। **ಕಾಲೇ ಪಸ್ಸತೀತಿ** ತದನುರೂಪೇ ಕಾಲೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ದೇವತಾ ಪಸ್ಸತೀತಿ।

ಸಾರಿಪುತ್ತೋವಾತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೇನ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇ ಪಕಾಸೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಸಾರಿಪುತ್ತೋವಾ**ತಿ ಗಾಥಾಯ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - **ಪಞ್ಞಾಯ** ಪಞ್ಞಾಸಮ್ಪದಾಯ, **ಸೀಲೇನ** ಸೀಲಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ, **ಉಪಸಮೇನ** ಕಿಲೇಸವೂಪಸಮೇನ, ಯೋ ಭಿಕ್ಖು **ಪಾರಙ್ಗತೋ** ಪಾರಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಉಕ್ಕಂಸಂ ಗತೋ ಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾವಕೇಹಿ ಪಞ್ಞಾದೀಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತೋ। ಪಞ್ಞಾಯ ಸೀಲೇನ ಹಿ ಪರಮುಕ್ಕಂಸಗತೋ। **ಏತಾವಪರಮೋ ಸಿಯಾ** ಏತಪರಮೋ ಏವ, ನತ್ಥಿ ತತೋ ಉತ್ತರೀತಿ। ಇಮಂ ಪನ ಥೇರೋ ಯಥಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪಞ್ಞಾಯ ಉತ್ತಮೋ, ತಥಾ ಅಹಂ ಸಮಾಧಿನಾ ಉತ್ತಮೋತಿ ದೀಪೇತುಂ ಅವೋಚ। ತೇನೇವಾಹ "**ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಖಣೇನ ನಿಮ್ಮಿನೇತಿ** ಖಣೇನೇವ ಕೋಟಿಸತಸಹಸ್ಸಅತ್ತಭಾವಂ ನಿಮ್ಮಿನೇಯ್ಯ ನಿಮ್ಮಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ। ತಸ್ಸ ನಿಮ್ಮಿನನೇ ನ ಮಯ್ಹಂ ಭಾರೋ ಅತ್ಥಿ। **ವಿಕುಬ್ಬನಾಸು ಕುಸಲೋ, ವಸೀಭೂತೋಮ್ಹಿ ಇದ್ಧಿಯಾತಿ** ನ ಕೇವಲಂ ಮನೋಮಯವಿಕುಬ್ಬನಾಸು ಏವ, ಸಬ್ಬಾಯಪಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮ್ಹಿ।

ಸಮಾಧಿವಿಜ್ಜಾವಸಿಪಾರಮೀಗತೋತಿ ಸವಿತಕ್ಕಸವಿಚಾರಾದಿಸಮಾಧೀಸು ಚೇವ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಾದಿವಿಜ್ಜಾಸು ಚ ವಸೀಭಾವೇನ ಪಾರಮಿಂ ಕೋಟಿಂ ಪತ್ತೋ ಅಸಿ। ತಸ್ಸ ತಣ್ಹಾನಿಸ್ಸಯಾದಿರಹಿತಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ಉಕ್ಕಂಸಗತೋ। ಧಿತಿಸಮ್ಪನ್ನತಾಯ **ಧೀರೋ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಗೋತ್ತೋ** ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಸುಟ್ಠು ಠಪಿತಇನ್ದ್ರಿಯತಾಯ **ಸಮಾಹಿತಿನ್ದ್ರಿಯೋ,** ಯಥಾ ಹತ್ಥಿನಾಗೋ ಪೂತಿಲತಾಬನ್ಧನಂ ಸುಖೇನೇವ ಛಿನ್ದತಿ, ಏವಂ ಸಕಲಂ ಕಿಲೇಸಬನ್ಧನಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿ ಏವಾತಿ।

ಕೀದಿಸೋ ನಿರಯೋ ಆಸೀತಿಆದಯೋ ಗಾಥಾ ಕೋಟ್ಠಂ ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಠಿತಮಾರಂ ತಜ್ಜೇನ್ತೇನ ಥೇರೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಕೀದಿಸೋ**ತಿ ಕಿಂಪಕಾರೋ। **ಯತ್ಥ ದುಸ್ಸೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ನಿರಯೇ "ದುಸ್ಸೀ"ತಿ ಏವಂನಾಮೋ ಮಾರೋ। **ಅಪಚ್ಚಥಾ**ತಿ ನಿರಯಗ್ಗಿನಾ ಅಪಚ್ಚಿ। **ವಿಧುರಂ ಸಾವಕ**ನ್ತಿ ವಿಧುರಂ ನಾಮ ಕಕುಸನ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅಗ್ಗಸಾವಕಂ। **ಆಸಜ್ಜಾ**ತಿ ಘಟ್ಟಯಿತ್ವಾ ಬಾಧಿತ್ವಾ। **ಕಕುಸನ್ಧಞ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ**ನ್ತಿ ಕಕುಸನ್ಧಞ್ಚ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಆಸಜ್ಜಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕುಮಾರಂ ಆವಿಸಿತ್ವಾ ಮಾರೇನ ಖಿತ್ತಾ ಸಕ್ಖರಾ ಥೇರಸ್ಸ ಸೀಸೇ ಪತಿ।

ಸತಂ ಆಸಿ ಅಯೋಸಙ್ಕೂತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ನಿರಯೇ ಉಪಪನ್ನಾನಂ ತಿಗಾವುತೋ ಅತ್ತಭಾವೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಮಾರಸ್ಸಾಪಿ ತಾದಿಸೋವ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ನಿರಯಪಾಲಾ ತಾಲಕ್ಖನ್ಧಪ್ಪಮಾಣಾನಂ ಅಯೋಸೂಲಾನಂ ಆದಿತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾನಂ ಸಜೋತಿಭೂತಾನಂ ಸತಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇಮಸ್ಮಿಂವ ತೇ ಠಾನೇ ಠಿತೇನ ಹದಯೇನ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಪಾಪಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಸುಧಾದೋಣಿಯಂ ಸುಧಂ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಾ ವಿಯ ಹದಯಮಜ್ಝಂ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಾಸ ಜನಾ ಪಾದಾಭಿಮುಖಾ, ಪಣ್ಣಾಸ ಜನಾ ಸೀಸಾಭಿಮುಖಾ ಕೋಟ್ಟೇನ್ತಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ ಚ ಪಞ್ಚಹಿ ವಸ್ಸಸತೇಹಿ ಉಭೋ ಅನ್ತೇ ಪತ್ವಾ ಪುನ ನಿವತ್ತಮಾನಾ ಪಞ್ಚಹಿ ವಸ್ಸಸತೇಹಿ ಹದಯಮಜ್ಝಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಸತಂ ಆಸಿ ಅಯೋಸಙ್ಕೂ"ತಿ। **ಸಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚತ್ತವೇದನಾ**ತಿ ಸಯಮೇವ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕವೇದನಾಜನಕಾ। ಸಾ ಕಿರ ವೇದನಾ ಮಹಾನಿರಯವೇದನಾತೋ ದುಕ್ಖತರಾ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಹಿ ಸಿನೇಹಪಾನಸತ್ತಾಹತೋ ಪರಿಹಾರಸತ್ತಾಹಂ ದುಕ್ಖತರಂ, ಏವಂ ಮಹಾನಿರಯದುಕ್ಖತೋ ಉಸ್ಸದೇ ವುಟ್ಠಾನವೇದನಾ ದುಕ್ಖತರಾ। **ಈದಿಸೋ ನಿರಯೋ ಆಸೀ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ದೇವದೂತಸುತ್ತೇನ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೩೬; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೬೧) ನಿರಯೋ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ।

ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತೀತಿ ಯೋ ಮಹಾಭಿಞ್ಞೋ ಏತಂ ಕಮ್ಮಫಲಞ್ಚ ಹತ್ಥತಲೇ ಠಪಿತಆಮಲಕಂ ವಿಯ ಅಭಿಮುಖಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಜಾನಾತಿ। **ಭಿಕ್ಖು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ**ತಿ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ। **ಕಣ್ಹ, ದುಕ್ಖಂ ನಿಗಚ್ಛಸೀ**ತಿ ಏಕನ್ತಕಾಳಕೇಹಿ ಪಾಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ, ಕಣ್ಹ ಮಾರ, ದುಕ್ಖಂ ವಿನ್ದಿಸ್ಸಸಿ।

ಮಜ್ಝೇಸರಸ್ಮಿನ್ತಿ ಮಹಾಸಮುದ್ದಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಕಿರ ಉದಕಂ ವತ್ಥುಂ ಕತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತವಿಮಾನಾನಿ ಕಪ್ಪಟ್ಠಿತಿಕಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "**ವಿಮಾನಾ ಕಪ್ಪಠಾಯಿನೋ**"ತಿ। ತೇಸಂ ವೇಳುರಿಯಸ್ಸ ವಿಯ ವಣ್ಣೋ ಹೋತಿ, ಪಬ್ಬತಮತ್ಥಕೇ ಜಲಿತನಳಗ್ಗಿಖನ್ಧೋ ವಿಯ ಚ ಏತೇಸಂ ಅಚ್ಚಿಯೋ ಜೋತನ್ತಿ, ತೇನ ತೇ ಅತಿವಿಯ ಪಭಸ್ಸರಾ ಪಭಾಸಮ್ಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "**ವೇಳುರಿಯವಣ್ಣಾ ರುಚಿರಾ, ಅಚ್ಚಿಮನ್ತೋ ಪಭಸ್ಸರಾ**"ತಿ। **ಪುಥು ನಾನತ್ತವಣ್ಣಿಯೋ**ತಿ ನೀಲಾದಿವಸೇನ ನಾನತ್ತವಣ್ಣಾ ಬಹೂ ಅಚ್ಛರಾ **ತತ್ಥ** ತೇಸು ವಿಮಾನೇಸು ನಚ್ಚನ್ತಿ।

ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತೀತಿ ಯೋ ಏತಂ ವಿಮಾನಂ ವತ್ಥುಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ಜಾನಾತಿ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಮಾನಪೇತವತ್ಥೂಹಿ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ।

ಬುದ್ಧೇನ ಚೋದಿತೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಚೋದಿತೋ ಉಯ್ಯೋಜಿತೋ। **ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪೇಕ್ಖತೋ**ತಿ ಮಹತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ। **ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದಂ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯೀ**ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೧೩) ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ವಿಸಾಖಾಯ

ಮಹಾಉಪಾಸಿಕಾಯ ಕಾರಿತಂ ಸಹಸ್ಸಗಬ್ಭಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ಮಹಾಪಾಸಾದಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪೇಸಿಂ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಯಥಾವುತ್ತಪಾಸಾದೇ ಭಗವತಿ ವಿಹರನ್ತೇ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ನವಕತರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಪರಿಪಾಸಾದೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ಸತ್ಥಾರಮ್ಪಿ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಂ ಕಥೇತುಮಾರದ್ಧಾ, ತಂ ಸುತ್ವಾ ಭಗವಾ ತೇ ಸಂವೇಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಭಾಜನಭೂತೇ ಕಾತುಕಾಮೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಸಿ ತ್ವಂ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ನವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಮನುಯುತ್ತೇ"ತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಞತ್ವಾ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ಆಪೋಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ "ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸಂ ಉದಕಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಪಾಸಾದಮತ್ಥಕೇ ಥೂಪಿಕಂ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಪಹರಿ, ಪಾಸಾದೋ ಓನಮಿತ್ವಾ ಏಕೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಪುನಪಿ ಪಹರಿ, ಅಪರೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭೀತಾ ಸಂವಿಗ್ಗಾ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಪತನಭಯೇನ ತತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸಮೀಪೇ ಅಟ್ಠಂಸು। ಸತ್ಥಾ ತೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಂ ಸುತ್ವಾ ತೇಸು ಕೇಚಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು, ಕೇಚಿ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲೇ, ಕೇಚಿ ಅನಾಗಾಮಿಫಲೇ, ಕೇಚಿ ಅರಹತ್ತಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು। ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ ಪಾಸಾದಕಮ್ಪನಸುತ್ತೇನ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ।

ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದನ್ತಿ ಸೋ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದೋ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ ಯೋಜನಸಹಸ್ಸುಬ್ಬೇಧೋ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸನಿಯ್ಯೂಹಕೂಟಾಗಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ ದೇವಾಸುರಸಙ್ಗಾಮೇ ಅಸುರೇ ಜಿನಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕೇ ದೇವಾನಮಿನ್ದೇ ನಗರಮಜ್ಝೇ ಠಿತೇ ಉಟ್ಠಿತೋ ವಿಜಯನ್ತೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ "ವೇಜಯನ್ತೋ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ಪಾಸಾದೋ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದ"ನ್ತಿ। ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಅಯಂ ಥೇರೋ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪೇಸಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಭಗವನ್ತಂ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ವಿಹರನ್ತಂ ಸಕ್ಕೋ ದೇವರಾಜಾ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತಸ್ಸ ಭಗವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ಸೋ ತಂ ಸುತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಪಮುದಿತೋ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದೇವಲೋಕಮೇವ ಗತೋ। ಅಥಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ - "ಅಯಂ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವರೂಪಂ ಗಮ್ಭೀರಂ ನಿಬ್ಬಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛಿ, ಭಗವತಾ ಚ ಪಞ್ಹೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ, ಕಿನ್ನು ಖೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಗತೋ, ಉದಾಹು ಅಜಾನಿತ್ವಾ? ಯಂನೂನಾಹಂ ದೇವಲೋಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಜಾನೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಸೋ ತಾವದೇವ ತಾವತಿಂಸಭವನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ತಮತ್ಥಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸಕ್ಕೋ ದಿಬ್ಬಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಮತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕಾಸಿ। ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಸಂವೇಗಜನನತ್ಥಂ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದಂ ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪೇಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ -

"ಯೋ ವೇಜಯನ್ತಪಾಸಾದಂ, ಪಾದಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಕಮ್ಪಯಿ।
ಇದ್ಧಿಬಲೇನುಪತ್ಥದ್ಧೋ, ಸಂವೇಜೇಸಿ ಚ ದೇವತಾ"ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೧೩)

ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ಚೂಳತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಸುತ್ತೇನ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೯೦ ಆದಯೋ) ದೀಪೇತಬ್ಬೋ। ಕಮ್ಪಿತಾಕಾರೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೋಯೇವ।

ಸಕ್ಕಂ ಸೋ ಪರಿಪುಚ್ಛತೀತಿ ಯಥಾವುತ್ತಮೇವ ಥೇರಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಪುಚ್ಛಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಅಪಿ, ಆವುಸೋ, ಜಾನಾಸಿ, ತಣ್ಹಕ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯೋ**"ತಿ। **ತಸ್ಸ ಸಕ್ಕೋ ವಿಯಾಕಾಸೀ**ತಿ ಇದಂ ಥೇರೇನ ಪಾಸಾದಕಮ್ಪನೇ ಕತೇ ಸಂವಿಗ್ಗಹದಯೇನ ಪಮಾದಂ ಪಹಾಯ ಯೋನಿಸೋ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ಬ್ಯಾಕತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸತ್ಥಾರಾ ದೇಸಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಹಿ ಸೋ ತದಾ ಕಥೇಸಿ। ತೇನಾಹ "ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಯಥಾತಥ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಸಕ್ಕಂ ಸೋ ಪರಿಪುಚ್ಛತೀ**ತಿ ಸಕ್ಕಂ ದೇವರಾಜಂ ಸೋ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ಸತ್ಥಾರಾ ದೇಸಿತಾಯ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಗಹಿತಭಾವಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಅತೀತತ್ಥೇ ಹಿ ಇದಂ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ। **ಅಪಿ, ಆವುಸೋ, ಜಾನಾಸೀ**ತಿ, ಆವುಸೋ, ಅಪಿ ಜಾನಾಸಿ, ಕಿಂ ಜಾನಾಸಿ?

ತಣ್ಹಕ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯೋತಿ ಯಥಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯೋ ಸತ್ಥಾರಾ ತುಯ್ಹಂ ದೇಸಿತಾ, ತಥಾ ಕಿಂ ಜಾನಾಸೀತಿ ಪುಚ್ಛಿ। **ತಣ್ಹಕ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಯೋ**ತಿ ವಾ ತಣ್ಹಾಸಙ್ಖಯವಿಮುತ್ತಿಸುತ್ತಸ್ಸ ದೇಸನಂ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮಾನನ್ತಿ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಾನಂ। **ಸುಧಮ್ಮಾಯಂ ಠಿತೋ ಸಭ**ನ್ತಿ ಸುಧಮ್ಮಾಯ ಸಭಾಯ। ಅಯಂ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಸುಧಮ್ಮಸಭಾವ, ನ ತಾವತಿಂಸಭವನೇ, ಸುಧಮ್ಮಸಭಾವಿರಹಿತೋ ದೇವಲೋಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಅಜ್ಜಾಪಿ ತ್ಯಾವುಸೋ, ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ತೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹೂ**ತಿ ಇಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ನತ್ಥಿ ಕೋಚಿ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ, ಸತ್ಥು ಇಧಾಗಮನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಯಾ ತುಯ್ಹಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅಹೋಸಿ, ಕಿಂ ಅಜ್ಜಾಪಿ ಇದಾನಿಪಿ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ನ ವಿಗತಾತಿ? **ಪಸ್ಸಸಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರ**ನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ವೀತಿಪತನ್ತಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಮಹಾಕಸ್ಸಪಾದೀಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತಸ್ಸ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಸಸಾವಕಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಓಭಾಸಂ ಪಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಭಗವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಸುಧಮ್ಮಾಯ ಸಭಾಯ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಕೋಚಿ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೋ, ಯೋ ಇಧ ಆಗನ್ತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇನ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚಿತ್ತಮಞ್ಞಾಯ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಮತ್ಥಕೇ ಆಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಓಭಾಸಂ ಮುಞ್ಚನ್ತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾದೀನಂ ಆಗಮನಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಸಹ ಚಿನ್ತನೇನ ತೇಪಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಞತ್ವಾ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕದಿಸಾಸು ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಓಭಾಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಕಲಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ಏಕೋಭಾಸೋ ಅಹೋಸಿ। ಸತ್ಥಾ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಕಲ್ಲಚಿತ್ತತಂ ಞತ್ವಾ ಚತುಸಚ್ಚಪಕಾಸನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ದೇಸನಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅನೇಕಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಹಸ್ಸಾನಿ ಮಗ್ಗಫಲೇಸು ಪತಿಟ್ಠಹಿಂಸು, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಚೋದೇನ್ತೋ **"ಅಜ್ಜಾಪಿ ತ್ಯಾವುಸೋ, ಸಾ ದಿಟ್ಠೀ"**ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತೇನ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೬) -

> "ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಸೋ ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ, ಯೋ ಇಧ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ'ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿ ವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ।
>
> "ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಹಂ ನು ಖೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತೀ'ತಿ? ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನೀಚತರಂ ಭಗವತೋ।
>
> "ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಹಂ ನು ಖೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತೀ'ತಿ? ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇವ ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ

ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನೀಚತರಂ ಭಗವತೋ।

"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಹಂ ನು ಖೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತೀ'ತಿ? ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇವ ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ। ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನೀಚತರಂ ಭಗವತೋ।

"ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅನುರುದ್ಧಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - 'ಕಹಂ ನು ಖೋ ಭಗವಾ ಏತರಹಿ ವಿಹರತೀ'ತಿ? ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಭಗವನ್ತಂ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸಿನ್ನಂ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪನ್ನಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇವ ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ । ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಅನುರುದ್ಧೋ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಉಪರಿವೇಹಾಸಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ನಿಸೀದಿ ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನೀಚತರಂ ಭಗವತೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ಅಜ್ಜಾಪಿ ತೇ ಆವುಸೋ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ತೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹು।
ಪಸ್ಸಸಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರನ್ತಿ॥

"ನ ಮೇ ಮಾರಿಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಯಾ ಮೇ ದಿಟ್ಠಿ ಪುರೇ ಅಹು।
ಪಸ್ಸಾಮಿ ವೀತಿವತ್ತನ್ತಂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಭಸ್ಸರಂ।
ಸ್ವಾಹಂ ಅಜ್ಜ ಕಥಂ ವಜ್ಜಂ, ಅಹಂ ನಿಚ್ಚೋಮ್ಹಿ ಸಸ್ಸತೋ"ತಿ॥

"ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಸಂವೇಜೇತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ...ಪೇ॰... ಏವಮೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಜೇತವನೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - 'ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಮಾರಿಸ, ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏವಂ ವದೇಹಿ 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭವಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಕಸ್ಸಪೋ, ಕಪ್ಪಿನೋ, ಅನುರುದ್ಧೋ'"ತಿ। "ಏವಂ, ಮಾರಿಸಾ"ತಿ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜೋ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಪಟಿಸ್ಸುತ್ವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಅಞ್ಞೇಪಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕಾ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವಾ ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಭವಂ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಕಸ್ಸಪೋ, ಕಪ್ಪಿನೋ, ಅನುರುದ್ಧೋ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಂ ಗಾಥಾಯ ಅಜ್ಝಭಾಸಿ -

"ತೇವಿಜ್ಜಾ ಇದ್ಧಿಪತ್ತಾ ಚ, ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಕೋವಿದಾ।
ಖೀಣಾಸವಾ ಅರಹನ್ತೋ, ಬಹೂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಾ"ತಿ॥

“ಅಥ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ ಯೇನ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ, ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಏತದವೋಚ - ಆಯಸ್ಮಾ, ಮಾರಿಸ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏವಮಾಹ -

“ತೇವಿಜ್ಜಾ ಇದ್ಧಿಪತ್ತಾ ಚ, ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಕೋವಿದಾ।
ಖೀಣಾಸವಾ ಅರಹನ್ತೋ, ಬಹೂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಾ”ತಿ॥

“ಇದಮವೋಚ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜೋ। ಅತ್ತಮನೋ ಚ ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದೀ”ತಿ।

ಇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ “ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ಬಕಬ್ರಹ್ಮಸುತ್ತೇನ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ”ತಿ।

ಮಹಾನೇರುನೋ ಕೂಟನ್ತಿ ಕೂಟಸೀಸೇನ ಸಕಲಮೇವ ಸಿನೇರುಪಬ್ಬತರಾಜಂ ವದತಿ। **ವಿಮೋಕ್ಖೇನ ಅಫಸ್ಸಯೀ**ತಿ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖನಿಸ್ಸಯೇನ ಅಭಿಞ್ಞಾಣೇನ ಫಸ್ಸಯೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವನ**ನ್ತಿ ಜಮ್ಬುದೀಪಂ। ಸೋ ಹಿ ವನಬಹುಲತಾಯ “ವನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ತೇನಾಹ “ಜಮ್ಬುಸಣ್ಡಸ್ಸ ಇಸ್ಸರೋ”ತಿ। **ಪುಬ್ಬವಿದೇಹಾನ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬವಿದೇಹಟ್ಠಾನಂ, ಪುಬ್ಬವಿದೇಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇ ಚ ಭೂಮಿಸಯಾ ನರಾ**ತಿ ಭೂಮಿಸಯಾ ನರಾ ನಾಮ ಅಪರಗೋಯಾನಕಾ ಚ ಉತ್ತರಕುರುಕಾ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ। ತೇ ಹಿ ಗೇಹಾಭಾವತೋ “ಭೂಮಿಸಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಾ। ತೇಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಅಫಸ್ಸಯೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಯಂ ಪನತ್ಥೋ ನನ್ದೋಪನನ್ದದಮನೇನ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೩೯೭ ನನ್ದೋಪನನ್ದನಾಗದಮನಕಥಾ) ದೀಪೇತಬ್ಬೋ -

“ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ಸಮಯೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ‘ಸ್ವೇ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಮಯ್ಹಂ ಗೇಹೇ ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ’ತಿ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ತಂದಿವಸಞ್ಚ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಓಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ **ನನ್ದೋಪನನ್ದೋ** ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ ಞಾಣಮುಖೇ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛಿ। ಭಗವಾ ‘ಅಯಂ ನಾಗರಾಜಾ ಮಯ್ಹಂ ಞಾಣಮುಖೇ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಸರಣಗಮನಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಂ ದಿಸ್ವಾ ‘ಅಯಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ತೀಸು ರತನೇಸು ಅಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಕೋ ನು ಖೋ ಇಮಂ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿತೋ ವಿಮೋಚೇಯ್ಯಾ’ತಿ ಆವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಂ ಅದ್ದಸ।

“ತತೋ ಪಭಾತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಸರೀರಪಟಿಜಗ್ಗನಂ ಕತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಆರೋಚೇಹಿ ತಥಾಗತೋ ದೇವಚಾರಿಕಂ ಗಚ್ಛತೀ’ತಿ। ತಂದಿವಸಞ್ಚ ನನ್ದೋಪನನ್ದಸ್ಸ ಆಪಾನಭೂಮಿಂ ಸಜ್ಜಯಿಂಸು। ಸೋ ದಿಬ್ಬರತನಪಲ್ಲಙ್ಕೇ ದಿಬ್ಬೇನ ಸೇತಚ್ಛತ್ತೇನ ಧಾರಿಯಮಾನೋ ತಿವಿಧನಾಟಕೇಹಿ ಚೇವ ನಾಗಪರಿಸಾಯ ಚ ಪರಿವುತೋ ದಿಬ್ಬಭಾಜನೇಸು ಉಪಟ್ಠಾಪಿತಂ ಅನ್ನಪಾನವಿಧಿಂ ಓಲೋಕಯಮಾನೋ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಯಥಾ ನಾಗರಾಜಾ ಪಸ್ಸತಿ, ತಥಾ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವಿಮಾನಮತ್ಥಕೇನೇವ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಾವತಿಂಸದೇವಲೋಕಾಭಿಮುಖೋ ಪಾಯಾಸಿ।

“ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನನ್ದೋಪನನ್ದಸ್ಸ ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಏವರೂಪಂ ಪಾಪಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ - ‘ಇಮೇ ಹಿ ನಾಮ ಮುಣ್ಡಕಾ ಸಮಣಕಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪರಿಭವನೇನ ದೇವಾನಂ ತಾವತಿಂಸಾನಂ ಭವನಂ ಪವಿಸನ್ತಿಪಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಿಪಿ, ನ ಇದಾನಿ ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಮೇಸಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮತ್ಥಕೇ ಪಾದಪಂಸುಂ ಓಕಿರನ್ತಾನಂ ಗನ್ತುಂ ದಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಿನೇರುಪಾದಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಸಿನೇರುಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಭೋಗೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಫಣಂ ಕತ್ವಾ ತಾವತಿಂಸಭವನಂ ಅವಕುಜ್ಜೇನ ಫಣೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅದಸ್ಸನಂ ಗಮೇಸಿ।

“ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಟ್ಠಪಾಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಪುಬ್ಬೇ, ಭನ್ತೇ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಠಿತೋ ಸಿನೇರುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಸಿನೇರುಪರಿಭಣ್ಡಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ತಾವತಿಂಸಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ವೇಜಯನ್ತಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ವೇಜಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಉಪರಿ ಧಜಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯಂ ಏತರಹಿ ನೇವ ಸಿನೇರುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ನ ವೇಜಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಉಪರಿ ಧಜಂ ಪಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ? ಅಯಂ, ರಟ್ಠಪಾಲ, ನನ್ದೋಪನನ್ದೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಜಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಕುಪಿತೋ ಸಿನೇರುಂ ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಂ ಭೋಗೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಫಣೇನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅನ್ಧಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತೋತಿ। ‘ದಮೇಮಿ ನಂ, ಭನ್ತೇ’ತಿ। ನ ಭಗವಾ ನಂ ಅನುಜಾನಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಭದ್ದಿಯೋ ಆಯಸ್ಮಾ ರಾಹುಲೋತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಟ್ಠಹಿಂಸು। ನ ಭಗವಾ ಅನುಜಾನಿ।

“ಅವಸಾನೇ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೋ ‘ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ದಮೇಮಿ ನ’ನ್ತಿ ಆಹ। ‘ದಮೇಹಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ’ತಿ ಭಗವಾ ಅನುಜಾನಿ। ಥೇರೋ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಮಹನ್ತಂ ನಾಗರಾಜವಣ್ಣಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ನನ್ದೋಪನನ್ದಂ ಚುದ್ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಭೋಗೇಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಫಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕೇ ಅತ್ತನೋ ಫಣಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಿನೇರುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ಧೂಮಾಯಿ। ಥೇರೋ ‘ನ ತುಯ್ಹಂಯೇವ ಸರೀರೇ ಧೂಮೋ ಅತ್ಥಿ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೀ’ತಿ ಧೂಮಾಯಿ। ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ಧೂಮೋ ಥೇರಂ ನ ಬಾಧತಿ। ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ಧೂಮೋ ನಾಗರಾಜಂ ಬಾಧತಿ। ತತೋ ನಾಗರಾಜಾ ಪಜ್ಜಲಿ। ಥೇರೋಪಿ ‘ನ ತುಯ್ಹಂಯೇವ ಸರೀರೇ ಅಗ್ಗಿ ಅತ್ಥಿ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೀ’ತಿ ಪಜ್ಜಲಿ। ನಾಗರಾಜಸ್ಸ ತೇಜೋ ಥೇರಂ ನ ಬಾಧತಿ, ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ತೇಜೋ ನಾಗರಾಜಂ ಬಾಧತಿ। ನಾಗರಾಜಾ ‘ಅಯಂ ಮಂ ಸಿನೇರುನಾ ಅಭಿನಿಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ಧೂಮಾಯತಿ ಚೇವ ಪಜ್ಜಲತಿ ಚಾ’ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ, ‘ಭೋ, ತುವಂ ಕೋಸೀ’ತಿ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿ। ಅಹಂ ಖೋ, ನನ್ದ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋತಿ। ಭನ್ತೇ, ಅತ್ತನೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ತಿಟ್ಠಾಹೀ”ತಿ।

“ಥೇರೋ ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ತಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣಕಣ್ಣಸೋತೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಾಮಕಣ್ಣಸೋತೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ, ವಾಮಕಣ್ಣಸೋತೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣಕಣ್ಣಸೋತೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತಥಾ ದಕ್ಖಿಣನಾಸಸೋತೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಾಮನಾಸಸೋತೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ, ವಾಮನಾಸಸೋತೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ದಕ್ಖಿಣನಾಸಸೋತೇನ ನಿಕ್ಖಮಿ। ತತೋ ನಾಗರಾಜಾ ಮುಖಂ ವಿವರಿ। ಥೇರೋ ಮುಖೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪಾಚೀನೇನ ಚ ಪಚ್ಛಿಮೇನ ಚ ಚಙ್ಕಮತಿ। ಭಗವಾ ‘ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ನಾಗೋ’ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ‘ಮಯ್ಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಚತ್ತಾರೋ ಇದ್ಧಿಪಾದಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ, ತಿಟ್ಠತು, ಭನ್ತೇ, ನನ್ದೋಪನನ್ದೋ, ಅಹಂ ನನ್ದೋಪನನ್ದಸದಿಸಾನಂ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ದಮೇಯ್ಯ’ನ್ತಿ ಆಹ।

“ನಾಗರಾಜಾ ಚಿನ್ತೇಸಿ - ‘ಪವಿಸನ್ತೋ ತಾವ ಮೇ ನ ದಿಟ್ಠೋ, ನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ದಾನಿ ನಂ ದಾಠನ್ತರೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಙ್ಖಾದಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ‘ನಿಕ್ಖಮಥ, ಭನ್ತೇ, ಮಾ ಮಂ ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಯಂ ಅಪರಾಪರಂ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ ಬಾಧಯಿತ್ಥಾ’ತಿ ಆಹ। ಥೇರೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ‘ಅಯಂ ಸೋ’ತಿ ದಿಸ್ವಾ ನಾಸವಾತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿ। ಥೇರೋ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿ, ಲೋಮಕೂಪಮ್ಪಿಸ್ಸ ವಾತೋ ಚಾಲೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿ। ‘ಅವಸೇಸಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಿರ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಬ್ಬಪಾಟಿಹಾರಿಯಾನಿ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯುಂ, ಇಮಂ ಪನ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ ಏವಂ ಖಿಪ್ಪನಿಸನ್ತಿನೋ ಹುತ್ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ನೇಸಂ ಭಗವಾ ನಾಗರಾಜದಮನಂ ನಾನುಜಾನಿ।

“ನಾಗರಾಜಾ ‘ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಸಮಣಸ್ಸ ನಾಸವಾತೇನ ಲೋಮಕೂಪಮ್ಪಿ ಚಾಲೇತುಂ ನಾಸಕ್ಖಿಂ, ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಸೋ ಸಮಣೋ’ತಿ ಚಿನ್ತೇಸಿ। ಥೇರೋ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣರೂಪಂ ನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ ಸುಪಣ್ಣವಾತಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ನಾಗರಾಜಾನಂ ಅನುಬನ್ಧಿ, ನಾಗರಾಜಾ ತಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಮಾಣವಕವಣ್ಣಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾ, ‘ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ’ತಿ ವದನ್ತೋ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾದೇ ವನ್ದಿ। ಥೇರೋ ‘ಸತ್ಥಾ, ನನ್ದ, ಆಗತೋ, ಏಹಿ ತ್ವಂ, ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ ನಾಗರಾಜಾನಂ ದಮೇತ್ವಾ

ನಿಬ್ಬಿಸಂ ಕತ್ವಾ, ಗಹೇತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗಮಾಸಿ। ನಾಗರಾಜಾ ಭಗವನ್ತಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ 'ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮೀ'ತಿ ಆಹ। ಭಗವಾ 'ಸುಖೀ ಹೋಹಿ, ನಾಗರಾಜಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತೋ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ನಿವೇಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ।

"ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ 'ಕಿಂ, ಭನ್ತೇ, ಅತಿದಿವಾ ಆಗತತ್ಥಾ'ತಿ ಆಹ। ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಚ ನನ್ದೋಪನನ್ದಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಗಾಮೋ ಅಹೋಸೀತಿ। ಕಸ್ಸ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಜಯೋ, ಕಸ್ಸ ಪರಾಜಯೋತಿ? ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ಜಯೋ, ನನ್ದಸ್ಸ ಪರಾಜಯೋತಿ। ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ 'ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಏಕಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಭತ್ತಂ, ಸತ್ತಾಹಂ ಥೇರಸ್ಸ ಸಕ್ಕಾರಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸತಾನಂ ಮಹಾಸಕ್ಕಾರಂ ಅಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - 'ನನ್ದೋಪನನ್ದದಮನೇನ ದೀಪೇತಬ್ಬೋ'"ತಿ।

ಯೋ ಏತಮಭಿಜಾನಾತೀತಿ ಏತಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ ವಿಮೋಕ್ಖಂ ಫುಸನಕರಣವಸೇನ ಜಾನಾತಿ।

ನ ವೇ ಅಗ್ಗಿ ಚೇತಯತಿ, ಅಹಂ ಬಾಲಂ ಡಹಾಮೀತಿ ಏವಂ ನ ಅಗ್ಗಿ ಅಭಿಸಂಚೇತೇತಿ, ನಾಪಿ ಡಹನಾಯ ಪಯೋಗಂ ಪರಕ್ಕಮಂ ಕರೋತಿ, ಬಾಲೋ ಏವ ಪನ "ಅಯಂ ಮನ್ದಾಗತೀ"ತಿ ಅನಿಜಲನ್ತಂ ವಿಯ ಜಲಿತಂ ಅಗ್ಗಿಂ ಆಸಜ್ಜ ನಂ ಪಡಯ್ಹತಿ, ಏವಮೇವ, ಮಾರ, ನ ಮಯಂ ಡಹಿತುಕಾಮಾ, ಬಾಧೇತುಕಾಮಾ, ತ್ವಞ್ಞೇವ ಪನ ತಥಾ ಆಗಮನಾದಿಅತ್ಥೇನ ತಥಾಗತಂ ಅಗ್ಗಿಖನ್ಧಸದಿಸಂ ಅರಿಯಸಾವಕಂ ಆಸಜ್ಜ ಅತ್ತಾನಂ ಡಹಿಸ್ಸಸಿ, ಡಹದುಕ್ಖತೋ ನ ಮುಞ್ಚಿಸ್ಸಸಿ।

ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೀತಿ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭತಿ। **ನ ಮೇ ಪಾಪಂ ವಿಪಚ್ಚತೀ**ತಿ ಮಮ ಪಾಪಂ ನ ವಿಪಚ್ಚತಿ, ಕಿಂ ನು, ಮಾರ, ಏವಂ ಮಞ್ಞಸಿ ನಯಿದಮತ್ಥಿ।

ಕರೋತೋ ತೇ ಚೀಯತೇ ಪಾಪನ್ತಿ ಏಕಂಸೇನ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ತೇ ಪಾಪಂ ಚಿರರತ್ತಾಯ ಚಿರಕಾಲಂ ಅನತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ಉಪಚೀಯತಿ। **ಮಾರ, ನಿಬ್ಬಿನ್ದ ಬುದ್ಧಮ್ಹಾ**ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಬುದ್ಧತೋ ಬುದ್ಧಸಾವಕತೋ ನಿಬ್ಬಿನ್ದ ನಿಬ್ಬಿಜ್ಜ ಪರತೋ ಕಮ್ಮಂ। **ಆಸಂ ಮಾಕಾಸಿ ಭಿಕ್ಖುಸೂ**ತಿ "ಭಿಕ್ಖೂ ವಿರೋಧೇಮಿ ವಿಹೇಸೇಮೀ"ತಿ ಏತಂ ಆಸಂ ಮಾಕಾಸಿ।

ಇತೀತಿ ಏವಂ। **ಮಾರಂ ಅತಜ್ಜೇಸೀ**ತಿ, "ಮಾರ, ನಿಬ್ಬಿನ್ದ...ಪೇ॰... ಭಿಕ್ಖುಸೂ"ತಿ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ। **ಭೇಸಕಳಾವನೇ**ತಿ ಏವಂನಾಮಕೇ ಅರಞ್ಞೇ। **ತತೋ**ತಿ ತಜ್ಜನಹೇತು। **ಸೋ ದುಮ್ಮನೋ ಯಕ್ಖೋ**ತಿ ಸೋ ಮಾರೋ ದೋಮನಸ್ಸಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಅನ್ತರಧಾಯಿ, ಅದಸ್ಸನಂ ಅಗಮಾಸಿ। ಅಯಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಯನಕಾಲೇ ಠಪಿತಾ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಅತ್ಥತೋ ನ ವಿಭತ್ತಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಏವಮಯಂ ಮಹಾಥೇರೋ ಮಾರಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ದೇವಚಾರಿಕಾನರಕಚಾರಿಕಾದಿವಸೇನ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಸತ್ತೂಪಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಆಯುಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯನ್ತೋ ಚ ಅನೋಮದಸ್ಸಿಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಪಾದಮೂಲೇ ಪಣಿಧಾನಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ಉಳಾರಾನಿ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಾವಕಪಾರಮಿಯಾ ಮತ್ಥಕೇ ಠಿತೋಪಿ ಅನ್ತರಾ ಕತಸ್ಸ ಪಾಪಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೇನ ಉಟ್ಠಿತಾಯ ಕಮ್ಮಪಿಲೋತಿಕಾಯ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಉಯ್ಯೋಜಿತೇಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಬಾಧಿತೋ ಅನಪ್ಪಕಂ ಸರೀರಖೇದಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೩೭೫, ೩೮೦-೩೯೭) -

"ಅನೋಮದಸ್ಸೀ ಭಗವಾ, ಲೋಕಜೇಟ್ಠೋ ನರಾಸಭೋ।
ವಿಹಾಸಿ ಹಿಮವನ್ತಮ್ಹಿ, ದೇವಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತೋ॥

"ಭಗವಾ ತತೋ ಓತರಿತ್ವಾ, ವಿಚರಿ ಚಾರಿಕಂ ಜಿನೋ।
ಸತ್ತಕಾಯಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ, ಬಾರಾಣಸಿಂ ಉಪಾಗಮಿ॥

“ಖೀಣಾಸವಸಹಸ್ಸೇಹಿ, ಪರಿವುತೋ ಲೋಕನಾಯಕೋ।
ಓಭಾಸೇನ್ತೋ ದಿಸಾ ಸಬ್ಬಾ, ವಿರೋಚಿತ್ಥ ಮಹಾಮುನಿ॥

“ತದಾಹಂ ಗಹಪತಿ ಹುತ್ವಾ, ಸರದೇನ ಮಹಿದ್ಧಿನಾ।
ಉಯ್ಯೋಜಿತೋ ಸಹಾಯೇನ, ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿಂ॥

“ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾನ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾಗತಂ।
ಅತ್ತನೋ ಭವನಂ ನೇಸಿ, ಮಾನಯನ್ತೋ ಮಹಾಮುನಿಂ॥

“ಉಪಟ್ಠಿತಂ ಮಹಾವೀರಂ, ದೇವದೇವಂ ನರಾಸಭಂ।
ಸಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ತಪ್ಪೇಮಿ, ಅನ್ನಪಾನೇನಹಂ ತದಾ॥

“ಅನುಮೋದಿ ಮಹಾವೀರೋ, ಸಯಮ್ಭೂ ಅಗ್ಗಪುಗ್ಗಲೋ।
ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಥ॥

“ಯಂ ಸೋ ಸಙ್ಘಮಪೂಜೇಸಿ, ಬುದ್ಧಞ್ಚ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ತೇನ ಚಿತ್ತಪ್ಪಸಾದೇನ, ದೇವಲೋಕಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸತ್ತಸತ್ತತಿಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ದೇವರಜ್ಜಂ ಕರಿಸ್ಸತಿ।
ಪಥಬ್ಯಾ ರಜ್ಜಂ ಅಟ್ಠಸತಂ, ವಸುಧಂ ಆವಸಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಕ್ಖತ್ತುಞ್ಚ, ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ।
ಭೋಗಾ ಅಸಙ್ಖಿಯಾ ತಸ್ಸ, ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತಿ ತಾವದೇ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ನಿರಯಾ ಸೋ ಚವಿತ್ವಾನ, ಮನುಸ್ಸತ್ತಂ ಗಮಿಸ್ಸತಿ।
ಕೋಲಿತೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಬ್ರಹ್ಮಬನ್ಧು ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಸೋ ಪಚ್ಛಾ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ, ಕುಸಲಮೂಲೇನ ಚೋದಿತೋ।
ಗೋತಮಸ್ಸ ಭಗವತೋ, ದುತಿಯೋ ಹೇಸ್ಸತಿ ಸಾವಕೋ॥

“ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಪಹಿತತ್ತೋ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿನಾಸವೋ॥

“ಪಾಪಮಿತ್ತೋಪನಿಸ್ಸಾಯ, ಕಾಮರಾಗವಸಂ ಗತೋ।
ಮಾತರಂ ಪಿತರಞ್ಚಾಪಿ, ಘಾತಯಿಂ ದುಟ್ಠಮಾನಸೋ॥

“ಯಂ ಯಂ ಯೋನುಪಪಜ್ಜಾಮಿ, ನಿರಯಂ ಅಥ ಮಾನುಸಂ।

ಪಾಪಕಮ್ಮಸಮಙ್ಗಿತಾ, ಭಿನ್ನಸೀಸೋ ಮರಾಮಹಂ॥

“ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮಕಂ ಮಯ್ಹಂ, ಚರಿಮೋ ವತ್ತತೇ ಭವೋ।
ಇಧಾಪಿ ಏದಿಸೋ ಮಯ್ಹಂ, ಮರಣಕಾಲೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ಪವಿವೇಕಮನುಯುತ್ತೋ, ಸಮಾಧಿಭಾವನಾರತೋ।
ಸಬ್ಬಾಸವೇ ಪರಿಞ್ಞಾಯ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಧರಣಿಮ್ಪಿ ಸುಗಮ್ಭೀರಂ, ಬಹಲಂ ದುಪ್ಪಧಂಸಿಯಂ।
ವಾಮಙ್ಗುಟ್ಠೇನ ಖೋಭೇಯ್ಯಂ, ಇದ್ಧಿಯಾ ಪಾರಮಿಂ ಗತೋ॥

“ಅಸ್ಮಿಮಾನಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ, ಮಾನೋ ಮಯ್ಹಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಸಾಮಣೇರೇ ಉಪಾದಾಯ, ಗರುಚಿತ್ತಂ ಕರೋಮಹಂ॥

“ಅಪರಿಮೇಯ್ಯೇ ಇತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಯಂ ಕಮ್ಮಮಭಿನೀಹರಿಂ।
ತಾಹಂ ಭೂಮಿಮನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಪತ್ತೋಮ್ಹಿ ಆಸವಕ್ಖಯಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಟ್ಠಿನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨೧. ಮಹಾನಿಪಾತೋ

೧. ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸತ್ತತಿನಿಪಾತೇ **ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತನ್ತಿ**ಆದಿಕಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಗಾಥಾ। ಕಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿ? ಅಯಂ ಕಿರ ಪದುಮುತ್ತರಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಹಂಸವತೀನಗರೇ ಮಹಾಭೋಗಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಏಕಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅಧಿಕಾರಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ - "ಅಹಮ್ಪಿ ಅನಾಗತೇ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗೋ ಭವೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಪತ್ಥನಂ ಕತ್ವಾ, ಸತ್ಥಾರಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಸಂಸರನ್ತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ **ವಙ್ಗೀಸೋ**ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೋ ತಯೋ ಬೇದೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಆಚರಿಯಂ ಆರಾಧೇತ್ವಾ, ಛವಸೀಸಮನ್ತಂ ನಾಮ ಸಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಛವಸೀಸಂ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಅಸುಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಜಾನಾತಿ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಜೀವಿತಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ವಙ್ಗೀಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಯಾನೇ ನಿಸೀದಾಪೇತ್ವಾ ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಯೋ ವಿಚರನ್ತಿ। ವಙ್ಗೀಸೋಪಿ ತಿವಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಮತಾನಮ್ಪಿ ಸೀಸಂ ಆಹರಾಪೇತ್ವಾ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ "ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಅಸುಕಯೋನಿಯಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ತೇ ತೇ ಜನೇ ಆವಾಹೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಂ ಕಥಾಪೇತಿ। ತೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಜನೋ ಅಭಿಪ್ಪಸೀದತಿ। ಸೋ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಹಾಜನಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಸತಮ್ಪಿ ಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಲಭತೀತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಙ್ಗೀಸಮಾದಾಯ ಯಥಾರುಚಿಂ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಅಗಮಂಸು। ವಙ್ಗೀಸೋ ಸತ್ಥು ಗುಣೇ ಸುತ್ವಾ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಕಾಮೋ ಅಹೋಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ "ಸಮಣೋ ಗೋತಮೋ ಮಾಯಾಯ ತಂ ಆವಟ್ಟೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿಂಸು। ವಙ್ಗೀಸೋ ತೇಸಂ ವಚನಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಮಧುರಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಕತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ।

ತಂ ಸತ್ಥಾ ಪುಚ್ಛಿ - "ವಙ್ಗೀಸ, ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಪ್ಪಂ ಜಾನಾಸೀ"ತಿ? "ಆಮ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಛವಸೀಸಮನ್ತಂ ನಾಮ ಜಾನಾಮಿ। ತೇನ ತಿವಸ್ಸಮತ್ಥಕೇ ಮತಾನಮ್ಪಿ ಸೀಸಂ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ। ಸತ್ಥಾ ತಸ್ಸ ಏಕಂ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ, ಏಕಂ ಮನುಸ್ಸೇಸು , ಏಕಂ ದೇವೇಸು, ಏಕಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ। ಸೋ ಪಠಮಂ ಸೀಸಂ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ, "ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಆಹ। "ಸಾಧು, ವಙ್ಗೀಸ, ಸುಟ್ಠು ತಯಾ ದಿಟ್ಠಂ। ಅಯಂ ಸತ್ತೋ ಕುಹಿಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಮನುಸ್ಸಲೋಕೇ"ತಿ। "ಅಯಂ ಕುಹಿ"ನ್ತಿ? "ದೇವಲೋಕೇ"ತಿ ತಿಣ್ಣನ್ನಮ್ಪಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇಸಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಪನ ಸೀಸಂ ನಖೇನ ಆಕೋಟೇನ್ತೋ ನೇವ ಅನ್ತಂ ನ ಕೋಟಿಂ ಪಸ್ಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ "ನ ಸಕ್ಕೋಸಿ ವಙ್ಗೀಸಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। "ಉಪಪರಿಕ್ಖಾಮಿ ತಾವಾ"ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಆಕೋಟೇನ್ತೋಪಿ ಬಾಹಿರಕಮನ್ತೇನ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ಗತಿಂ ಕಥಂ ಜಾನಿಸ್ಸತಿ, ಅಥಸ್ಸ ಮತ್ಥಕತೋ ಸೇದೋ ಮುಚ್ಚಿ। ಸೋ ಲಜ್ಜಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಅಥ ನಂ ಸತ್ಥಾ - "ಕಿಲಮಸಿ, ವಙ್ಗೀಸಾ"ತಿ ಆಹ। "ಆಮ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಇಮಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಜಾನಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋಮಿ, ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ ಜಾನಾಥ, ಕಥೇಥಾ"ತಿ। "ವಙ್ಗೀಸ, ಅಹಂ ಏತಮ್ಪಿ ಜಾನಾಮಿ, ಇತೋ ಉತ್ತರಿತರಮ್ಪಿ ಜಾನಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ -

"ಚುತಿಂ ಯೋ ವೇದಿ ಸತ್ತಾನಂ, ಉಪಪತ್ತಿಞ್ಚ ಸಬ್ಬಸೋ।
ಅಸತ್ತಂ ಸುಗತಂ ಬುದ್ಧಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ॥

"ಯಸ್ಸ ಗತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ದೇವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಮಾನುಸಾ।
ಖೀಣಾಸವಂ ಅರಹನ್ತಂ, ತಮಹಂ ಬ್ರೂಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ"ನ್ತಿ॥ (ಧ॰ ಪ॰ ೪೧೯-೪೨೦; ಸು॰ ನಿ॰ ೬೪೮-೬೪೯) -

ಇಮಾ ದ್ವೇ ಗಾಥಾ ಅಭಾಸಿ। ವಙ್ಗೀಸೋ “ತೇನ ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ತಂ ವಿಜ್ಜಂ ಮೇ ದೇಥಾ”ತಿ ಅಪಚಿತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸೀದಿ। ಸತ್ಥಾ “ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮಾನಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ದೇಮಾ”ತಿ ಆಹ। ವಙ್ಗೀಸೋ “ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಮಯಾ ಇಮಂ ಮನ್ತಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಆಹ - “ತುಮ್ಹೇ ಮಯಿ ಪಬ್ಬಜನ್ತೇ ಮಾ ಚಿನ್ತಯಿತ್ಥ, ಅಹಂ ಮನ್ತಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಜೇಟ್ಠಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ತುಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ತೇನ ಭದ್ದಕಮೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಮನ್ತತ್ಥಾಯ ಸತ್ಥುಸನ್ತಿಕಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಯಾಚಿ। ತದಾ ಚ ಥೇರೋ ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪೋ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಿತೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಭಗವಾ ಆಣಾಪೇಸಿ - “ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪ, ಇಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ”ತಿ। ಸೋ ಸತ್ಥು ಆಣಾಯ ತಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ। ಅಥಸ್ಸ ಸತ್ಥಾ “ಮನ್ತಪರಿವಾರಂ ತಾವ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಆಚಿಕ್ಖಿ। ಸೋ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಂ ಸಜ್ಝಾಯನ್ತೋವ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಙ್ಗೀಸಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ “ಕಿಂ, ಭೋ ವಙ್ಗೀಸ, ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಪ್ಪಂ ಸಿಕ್ಖಿತ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಿಂಸು। “ಕಿಂ ಸಿಪ್ಪಸಿಕ್ಖನೇನ, ಗಚ್ಛಥ ತುಮ್ಹೇ, ನ ಮಯ್ಹಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚ”ನ್ತಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ “ತ್ವಮ್ಪಿ ದಾನಿ ಸಮಣಸ್ಸ ಗೋತಮಸ್ಸ ವಸಂ ಆಪನ್ನೋ, ಮಾಯಾಯ ಆವಟ್ಟಿತೋ, ಕಿಂ ಮಯಂ ತವ ಸನ್ತಿಕೇ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಆಗತಮಗ್ಗೇನೇವ ಪಕ್ಕಮಿಂಸು। ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರೋ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಾಕಾಸಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೫೫.೯೬-೧೪೧) -

“ಪದುಮುತ್ತರೋ ನಾಮ ಜಿನೋ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಮಾ।
ಇತೋ ಸತಸಹಸ್ಸಮ್ಹಿ, ಕಪ್ಪೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ ನಾಯಕೋ॥

“ಯಥಾಪಿ ಸಾಗರೇ ಊಮಿ, ಗಗನೇ ವಿಯ ತಾರಕಾ।
ಏವಂ ಪಾವಚನಂ ತಸ್ಸ, ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಚಿತ್ತಿತಂ॥

“ಸದೇವಾಸುರನಾಗೇಹಿ, ಮನುಜೇಹಿ ಪುರಕ್ಖತೋ।
ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಕಿಣ್ಣೇ, ಜನಮಜ್ಝೇ ಜಿನುತ್ತಮೋ॥

“ಪಭಾಹಿ ಅನುರಞ್ಜನ್ತೋ, ಲೋಕೇ ಲೋಕನ್ತಗೂ ಜಿನೋ।
ವಚನೇನ ವಿಬೋಧೇನ್ತೋ, ವೇನೇಯ್ಯಪದುಮಾನಿ ಸೋ॥

“ವೇಸಾರಜ್ಜೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಚತೂಹಿ ಪುರಿಸುತ್ತಮೋ।
ಪಹೀನಭಯಸಾರಜ್ಜೋ, ಖೇಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಸಾರದೋ॥

“ಆಸಭಂ ಪವರಂ ಠಾನಂ, ಬುದ್ಧಭೂಮಿಞ್ಚ ಕೇವಲಂ।
ಪಟಿಜಾನಾತಿ ಲೋಕಗ್ಗೋ, ನತ್ಥಿ ಸಞ್ಚೋದಕೋ ಕ್ವಚಿ॥

“ಸೀಹನಾದಮಸಮ್ಭೀತಂ, ನದತೋ ತಸ್ಸ ತಾದಿನೋ।
ದೇವಾ ನರೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾ, ಪಟಿವತ್ತಾ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ದೇಸೇನ್ತೋ ಪವರಂ ಧಮ್ಮಂ, ಸನ್ತಾರೇನ್ತೋ ಸದೇವಕಂ।
ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ, ಪರಿಸಾಸು ವಿಸಾರದೋ॥

“ಪಟಿಭಾನವತಂ ಅಗ್ಗಂ, ಸಾವಕಂ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಂ।
ಗುಣಂ ಬಹುಂ ಪಕಿತ್ತೇತ್ವಾ, ಏತದಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ತಂ॥

“ತದಾಹಂ ಹಂಸವತಿಯಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಾಧುಸಮ್ಮತೋ।
ಸಬ್ಬವೇದವಿದೂ ಜಾತೋ, ವಾಗೀಸೋ ವಾದಿಸೂದನೋ॥

“ಉಪೇಚ್ಚ ತಂ ಮಹಾವೀರಂ, ಸುತ್ವಾಹಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ।
ಪೀತಿವರಂ ಪಟಿಲಭಿಂ, ಸಾವಕಸ್ಸ ಗುಣೇ ರತೋ॥

“ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾವ ಸುಗತಂ, ಸಸಙ್ಘಂ ಲೋಕನನ್ದನಂ।
ಸತ್ತಾಹಂ ಭೋಜಯಿತ್ವಾಹಂ, ದುಸ್ಸೇಹಚ್ಛಾದಯಿಂ ತದಾ॥

“ನಿಪಚ್ಚ ಸಿರಸಾ ಪಾದೇ, ಕತೋಕಾಸೋ ಕತಞ್ಜಲೀ।
ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತೋ ಹಟ್ಠೋ, ಸನ್ಥವಿಂ ಜಿನಮುತ್ತಮಂ॥

“ನಮೋ ತೇ ವಾದಿಮದ್ದನ, ನಮೋ ತೇ ಇಸಿಸತ್ತಮ।
ನಮೋ ತೇ ಸಬ್ಬಲೋಕಗ್ಗ, ನಮೋ ತೇ ಅಭಯಂ ಕರ॥

“ನಮೋ ತೇ ಮಾರಮಥನ, ನಮೋ ತೇ ದಿಟ್ಠಿಸೂದನ।
ನಮೋ ತೇ ಸನ್ತಿಸುಖದ, ನಮೋ ತೇ ಸರಣಂ ಕರ॥

“ಅನಾಥಾನಂ ಭವಂ ನಾಥೋ, ಭೀತಾನಂ ಅಭಯಪ್ಪದೋ।
ವಿಸ್ಸಾಮಭೂಮಿ ಸನ್ತಾನಂ, ಸರಣಂ ಸರಣೇಸಿನಂ॥

“ಏವಮಾದೀಹಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸನ್ಥವಿತ್ವಾ ಮಹಾಗುಣಂ।
ಅವೋಚಂ ವಾದಿಸೂದಸ್ಸ, ಗತಿಂ ಪಪ್ಪೋಮಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

“ತದಾ ಅವೋಚ ಭಗವಾ, ಅನನ್ತಪಟಿಭಾನವಾ।
ಯೋ ಸೋ ಬುದ್ಧಂ ಅಭೋಜೇಸಿ, ಸತ್ತಾಹಂ ಸಹಸಾವಕಂ॥

“ಗುಣಞ್ಚ ಮೇ ಪಕಿತ್ತೇಸಿ, ಪಸನ್ನೋ ಸೇಹಿ ಪಾಣಿಭಿ।
ಏಸೋ ಪತ್ಥಯತೇ ಠಾನಂ, ವಾದಿಸೂದಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ॥

“ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನೇ, ಲಚ್ಛಸೇ ತಂ ಮನೋರಥಂ।
ದೇವಮಾನುಸಸಮ್ಪತ್ತಿಂ, ಅನುಭೋತ್ವಾ ಅನಪ್ಪಕಂ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸಿತೋ ಕಪ್ಪೇ, ಓಕ್ಕಾಕಕುಲಸಮ್ಭವೋ।
ಗೋತಮೋ ನಾಮ ಗೋತ್ತೇನ, ಸತ್ಥಾ ಲೋಕೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇಸು ದಾಯಾದೋ, ಓರಸೋ ಧಮ್ಮನಿಮ್ಮಿತೋ।
ವಙ್ಗೀಸೋ ನಾಮ ನಾಮೇನ, ಹೇಸ್ಸತಿ ಸತ್ಥು ಸಾವಕೋ॥

“ತಂ ಸುತ್ವಾ ಮುದಿತೋ ಹುತ್ವಾ, ಯಾವಜೀವಂ ತದಾ ಜಿನಂ।

ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಉಪಟ್ಠಾಸಿಂ, ಮೇತ್ತಚಿತ್ತೋ ತಥಾಗತಂ॥

“ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಸುಕತೇನ, ಚೇತನಾಪಣಿಧೀಹಿ ಚ।
ಜಹಿತ್ವಾ ಮಾನುಸಂ ದೇಹಂ, ತುಸಿತಂ ಅಗಮಾಸಹಂ॥

“ಪಚ್ಛಿಮೇ ಚ ಭವೇ ದಾನಿ, ಜಾತೋ ವಿಪ್ಪಕುಲೇ ಅಹಂ।
ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಯದಾ ಆಸಿಂ, ಜಾತಿಯಾ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೋ॥

“ಸಬ್ಬವೇದವಿದೂ ಜಾತೋ, ವಾದಸತ್ಥವಿಸಾರದೋ।
ವಾದಿಸ್ಸರೋ ಚಿತ್ತಕಥೀ, ಪರವಾದಪ್ಪಮದ್ದನೋ॥

“ವಙ್ಗೇ ಜಾತೋತಿ ವಙ್ಗೀಸೋ, ವಚನೇ ಇಸ್ಸರೋತಿ ವಾ।
ವಙ್ಗೀಸೋ ಇತಿ ಮೇ ನಾಮಂ, ಅಭವೀ ಲೋಕಸಮ್ಮತಂ॥

“ಯದಾಹಂ ವಿಞ್ಞುತಂ ಪತ್ತೋ, ಠಿತೋ ಪಠಮಯೋಬ್ಬನೇ।
ತದಾ ರಾಜಗಹೇ ರಮ್ಮೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತಮಹದ್ದಸಂ॥

“ಪಿಣ್ಡಾಯ ವಿಚರನ್ತಂ ತಂ, ಪತ್ತಪಾಣಿಂ ಸುಸಂವುತಂ।
ಅಲೋಲಕ್ಖಿಂ ಮಿತಭಾಣಿಂ, ಯುಗಮತ್ತಂ ನಿದಕ್ಖಿತಂ॥

“ತಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಮ್ಹಿತೋ ಹುತ್ವಾ, ಅವೋಚಂ ಮಮನುಚ್ಛವಂ।
ಕಣಿಕಾರಂವ ನಿಚಿತಂ, ಚಿತ್ತಂ ಗಾಥಾಪದಂ ಅಹಂ॥

“ಆಚಿಕ್ಖಿ ಸೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾರಂ, ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಲೋಕನಾಯಕಂ।
ತದಾ ಸೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ವೀರೋ, ಉತ್ತರಿಂ ಸಮವೋಚ ಮೇ॥

“ವಿರಾಗಸಂಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ, ಕತ್ವಾ ದುದ್ದಸಮುತ್ತಮಂ।
ವಿಚಿತ್ತಪಟಿಭಾನೇಹಿ, ತೋಸಿತೋ ತೇನ ತಾದಿನಾ॥

“ನಿಪಚ್ಚ ಸಿರಸಾ ಪಾದೇ, ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀತಿ ಮಂ ಬ್ರವಿ।
ತತೋ ಮಂ ಸ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಮುಪಾನಯಿ॥

“ನಿಪಚ್ಚ ಸಿರಸಾ ಪಾದೇ, ನಿಸೀದಿಂ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕೇ।
ಮಮಾಹ ವದತಂ ಸೇಟ್ಠೋ, ಕಚ್ಚಿ ವಙ್ಗೀಸ ಜಾನಾಸಿ॥

“ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಪ್ಪನ್ತಿ ತಸ್ಸಾಹಂ, ಜಾನಾಮೀತಿ ಚ ಅಬ್ರವಿಂ।
ಮತಸೀಸಂ ವನಚ್ಛುದ್ಧಂ, ಅಪಿ ಬಾರಸವಸ್ಸಿಕಂ।
ತವ ವಿಜ್ಜಾವಿಸೇಸೇನ, ಸಚೇ ಸಕ್ಕೋಸಿ ವಾಚಯ॥

“ಆಮೋತಿ ಮೇ ಪಟಿಞ್ಞಾತೇ, ತೀಣಿ ಸೀಸಾನಿ ದಸ್ಸಯಿ।

ನಿರಯನರದೇವೇಸು, ಉಪಪನ್ನೇ ಅವಾಚಯಿಂ॥

“ತದಾ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸೇವ, ಸೀಸಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ನಾಯಕೋ।
ತತೋಹಂ ವಿಹತಾರಬ್ಭೋ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಸಮಯಾಚಿಸಂ॥

“ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾನ ಸುಗತಂ, ಸನ್ಥವಾಮಿ ತಹಿಂ ತಹಿಂ।
ತತೋ ಮಂ ಕಬ್ಬವಿತ್ತೋಸಿ, ಉಜ್ಝಾಯನ್ತಿಹ ಭಿಕ್ಖವೋ॥

“ತತೋ ವೀಮಂಸನತ್ಥಂ ಮೇ, ಆಹ ಬುದ್ಧೋ ವಿನಾಯಕೋ।
ತಕ್ಕಿಕಾ ಪನಿಮಾ ಗಾಥಾ, ಠಾನಸೋ ಪಟಿಭನ್ತಿ ತಂ॥

“ನ ಕಬ್ಬವಿತ್ತೋಹಂ ವೀರ, ಠಾನಸೋ ಪಟಿಭನ್ತಿ ಮಂ।
ತೇನ ಹಿ ದಾನಿ ವಙ್ಗೀಸ, ಠಾನಸೋ ಸನ್ಥವಾಹಿ ಮಂ॥

“ತದಾಹಂ ಸನ್ಥವಿಂ ವೀರಂ, ಗಾಥಾಹಿ ಇಸಿಸತ್ತಮಂ।
ಠಾನಸೋ ಮೇ ತದಾ ತುಟ್ಠೋ, ಜಿನೋ ಅಗ್ಗೇ ಠಪೇಸಿ ಮಂ॥

“ಪಟಿಭಾನೇನ ಚಿತ್ತೇನ, ಅಞ್ಞೇಸಮತಿಮಞ್ಞಹಂ।
ಪೇಸಲೇ ತೇನ ಸಂವಿಗ್ಗೋ, ಅರಹತ್ತಮಪಾಪುಣಿಂ॥

“ಪಟಿಭಾನವತಂ ಅಗ್ಗೋ, ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖು ವಙ್ಗೀಸೋ, ಏವಂ ಧಾರೇಥ ಭಿಕ್ಖವೋ॥

“ಸತಸಹಸ್ಸೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ, ಫಲಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ಮೇ ಇಧ।
ಸುಮುತ್ತೋ ಸರವೇಗೋವ, ಕಿಲೇಸೇ ಝಾಪಯಿಂ ಮಮ॥

“ಕಿಲೇಸಾ ಝಾಪಿತಾ ಮಯ್ಹಂ, ಭವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಮೂಹತಾ।
ನಾಗೋವ ಬನ್ಧನಂ ಛೇತ್ವಾ, ವಿಹರಾಮಿ ಅನಾಸವೋ॥

“ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸಿ, ಬುದ್ಧಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ।
ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

“ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ, ವಿಮೋಕ್ಖಾಪಿ ಚ ಅಟ್ಠಿಮೇ।
ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ”ನ್ತಿ॥

ಅರಹಾ ಪನ ಹುತ್ವಾ ಥೇರೋ ಸತ್ಥು ಸನ್ತಿಕಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಚಕ್ಖುಪಥತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚನ್ದೇನ, ಸೂರಿಯೇನ, ಆಕಾಸೇನ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇನ, ಸಿನೇರುನಾ ಪಬ್ಬತರಾಜೇನ, ಸೀಹೇನ ಮಿಗರಞ್ಞಾ, ಹತ್ಥಿನಾಗೇನಾತಿ ತೇನ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪಮೇನ್ತೋ ಅನೇಕೇಹಿ ಪದಸತೇಹಿ ಸತ್ಥಾರಂ ವಣ್ಣೇನ್ತೋವ ಉಪಗಚ್ಛತಿ। ತೇನ ತಂ ಸತ್ಥಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಪಟಿಭಾನವನ್ತಾನಂ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇಸಿ। ಅಥ ಥೇರೇನ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಚ ತಂ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಭಾಸಿತಾ। ಥೇರಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಭಾಸಿತಾ ಚ –

೧೨೦೯‘ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತಂ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯಂ।
ವಿತಕ್ಕಾ ಉಪಧಾವನ್ತಿ, ಪಗಬ್ಭಾ ಕಣ್ಹತೋ ಇಮೇ॥

೧೨೧೦‘ಉಗ್ಗಪುತ್ತಾ ಮಹಿಸ್ಸಾಸಾ, ಸಿಕ್ಖಿತಾ ದಳ್ಹಧಮ್ಮಿನೋ।
ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಕಿರೇಯ್ಯುಂ, ಸಹಸ್ಸಂ ಅಪಲಾಯಿನಂ॥

೧೨೧೧‘ಸಚೇಪಿ ಏತ್ತಕಾ ಭಿಯ್ಯೋ, ಆಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ ಇತ್ಥಿಯೋ।
ನೇವ ಮಂ ಬ್ಯಾಧಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ॥

೧೨೧೨‘ಸಕ್ಖೀ ಹಿ ಮೇ ಸುತಂ ಏತಂ, ಬುದ್ಧಸ್ಸಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನೋ।
ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಂ ಮಗ್ಗಂ, ತತ್ಥ ಮೇ ನಿರತೋ ಮನೋ॥

೧೨೧೩‘ಏವಞ್ಚೇ ಮಂ ವಿಹರನ್ತಂ, ಪಾಪಿಮ ಉಪಗಚ್ಛಸಿ।
ತಥಾ ಮಚ್ಚು ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಮೇ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ದಕ್ಖಸಿ॥

೧೨೧೪‘ಅರತಿಞ್ಚ ರತಿಞ್ಚ ಪಹಾಯ, ಸಬ್ಬಸೋ ಗೇಹಸಿತಞ್ಚ ವಿತಕ್ಕಂ।
ವನಥಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚಿ, ನಿಬ್ಬನಥೋ ಅವನಥೋ ಸ ಭಿಕ್ಖು॥

೧೨೧೫‘ಇಧ ಪಥವಿಞ್ಚ ವೇಹಾಸಂ, ರೂಪಗತಂ ಜಗತೋಗಧಂ ಕಿಞ್ಚಿ।
ಪರಿಜೀಯತಿ ಸಬ್ಬಮನಿಚ್ಚಂ, ಏವಂ ಸಮೇಚ್ಚ ಚರನ್ತಿ ಮುತತ್ತಾ॥

೧೨೧೬‘ಉಪಧೀಸು ಜನಾ ಗಧಿತಾಸೇ, ದಿಟ್ಠಸುತೇ ಪಟಿಘೇ ಚ ಮುತೇ ಚ।
ಏತ್ಥ ವಿನೋದಯ ಛನ್ದಮನೇಜೋ, ಯೋ ಹೇತ್ಥ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಮುನಿ ತಮಾಹು॥

೧೨೧೭‘ಅಥ ಸಟ್ಠಿಸಿತಾ ಸವಿತಕ್ಕಾ, ಪುಥುಜ್ಜನತಾಯ ಅಧಮ್ಮಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ।
ನ ಚ ವಗ್ಗಗತಸ್ಸ ಕುಹಿಞ್ಚಿ, ನೋ ಪನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಗಾಹೀ ಸ ಭಿಕ್ಖು॥

೧೨೧೮‘ದಬ್ಬೋ ಚಿರರತ್ತಸಮಾಹಿತೋ, ಅಕುಹಕೋ ನಿಪಕೋ ಅಪಿಹಾಲು।
ಸನ್ತಂ ಪದಂ ಅಜ್ಝಗಮಾ ಮುನಿ, ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ಕಙ್ಖತಿ ಕಾಲಂ॥

೧೨೧೯‘ಮಾನಂ ಪಜಹಸ್ಸು ಗೋತಮ, ಮಾನಪಥಞ್ಚ ಜಹಸ್ಸು ಅಸೇಸಂ।
ಮಾನಪಥಮ್ಹಿ ಸ ಮುಚ್ಛಿತೋ, ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀಹುವಾ ಚಿರರತ್ತಂ॥

೧೨೨೦‘ಮಕ್ಖೇನ ಮಕ್ಖಿತಾ ಪಜಾ, ಮಾನಹತಾ ನಿರಯಂ ಪಪತನ್ತಿ।
ಸೋಚನ್ತಿ ಜನಾ ಚಿರರತ್ತಂ, ಮಾನಹತಾ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ॥

೧೨೨೧‘ನ ಹಿ ಸೋಚತಿ ಭಿಕ್ಖು ಕದಾಚಿ, ಮಗ್ಗಜಿನೋ ಸಮ್ಮಾ ಪಟಿಪನ್ನೋ।
ಕಿತ್ತಿಞ್ಚ ಸುಖಞ್ಚಾನುಭೋತಿ, ಧಮ್ಮದಸೋತಿ ತಮಾಹು ತಥತ್ತಂ॥

೧೨೨೨‘ತಸ್ಮಾ ಅಖಿಲೋ ಇಧ ಪಧಾನವಾ, ನೀವರಣಾನಿ ಪಹಾಯ ವಿಸುದ್ಧೋ।

ಮಾನಞ್ಚ ಪಹಾಯ ಅಸೇಸಂ, ವಿಜ್ಜಾಯನ್ತಕರೋ ಸಮಿತಾವೀ॥

೧೨೨೩ ಕಾಮರಾಗೇನ ಡಯ್ಹಾಮಿ, ಚಿತ್ತಂ ಮೇ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ।
ಸಾಧು ನಿಬ್ಬಾಪನಂ ಬ್ರೂಹಿ, ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಗೋತಮ॥

೧೨೨೪ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಪರಿಯೇಸಾ, ಚಿತ್ತಂ ತೇ ಪರಿಡಯ್ಹತಿ।
ನಿಮಿತ್ತಂ ಪರಿವಜ್ಜೇಹಿ, ಸುಭಂ ರಾಗೂಪಸಂಹಿತಂ॥

೧೨೨೫ ಅಸುಭಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಹಿ, ಏಕಗ್ಗಂ ಸುಸಮಾಹಿತಂ।
ಸತಿ ಕಾಯಗತಾ ತ್ಯತ್ಥು, ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ಭವ॥

೧೨೨೬ ಅನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಹಿ, ಮಾನಾನುಸಯಮುಜ್ಜಹ।
ತತೋ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ, ಉಪಸನ್ತೋ ಚರಿಸ್ಸಸಿ॥

೧೨೨೭ ತಮೇವ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಯಾಯತ್ತಾನಂ ನ ತಾಪಯೇ।
ಪರೇ ಚ ನ ವಿಹಿಂಸೇಯ್ಯ, ಸಾ ವೇ ವಾಚಾ ಸುಭಾಸಿತಾ॥

೧೨೨೮ ಪಿಯವಾಚಮೇವ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ಯಾ ವಾಚಾ ಪಟಿನನ್ದಿತಾ।
ಯಂ ಅನಾದಾಯ ಪಾಪಾನಿ, ಪರೇಸಂ ಭಾಸತೇ ಪಿಯಂ॥

೧೨೨೯ ಸಚ್ಚಂ ವೇ ಅಮತಾ ವಾಚಾ, ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ।
ಸಚ್ಚೇ ಅತ್ಥೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ, ಆಹು ಸನ್ತೋ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ॥

೧೨೩೦ ಯಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಾಸತಿ ವಾಚಂ, ಖೇಮಂ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ।
ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಾಯ, ಸಾ ವೇ ವಾಚಾನಮುತ್ತಮಾ॥

೧೨೩೧ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞೋ ಮೇಧಾವೀ, ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ।
ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಭಿಕ್ಖುನಂ॥

೧೨೩೨ ಸಂಖಿತ್ತೇನಪಿ ದೇಸೇತಿ, ವಿತ್ಥಾರೇನಪಿ ಭಾಸತಿ।
ಸಾಲಿಕಾಯಿವ ನಿಗ್ಘೋಸೋ, ಪಟಿಭಾನಂ ಉದಿಯ್ಯತಿ॥

೧೨೩೩ ತಸ್ಸ ತಂ ದೇಸಯನ್ತಸ್ಸ, ಸುಣನ್ತಿ ಮಧುರಂ ಗಿರಂ।
ಸರೇನ ರಜನೀಯೇನ, ಸವನೀಯೇನ ವಗ್ಗುನಾ।
ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಮುದಿತಾ, ಸೋತಂ ಓಧೇನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖವೋ॥

೧೨೩೪ ಅಜ್ಜ ಪನ್ನರಸೇ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಚಸತಾ ಸಮಾಗತಾ।
ಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಾ, ಅನೀಘಾ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವಾ ಇಸೀ॥

೧೨೩೫ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಯಥಾ ರಾಜಾ, ಅಮಚ್ಚಪರಿವಾರಿತೋ।

ಸಮನ್ತಾ ಅನುಪರಿಯೇತಿ, ಸಾಗರನ್ತಂ ಮಹಿಂ ಇಮಂ॥

೧೨೪೫ ಏವಂ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಂ, ಸತ್ಥವಾಹಂ ಅನುತ್ತರಂ।
ಸಾವಕಾ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ, ತೇವಿಜ್ಜಾ ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನೋ॥

೧೨೪೬ ಸಬ್ಬೇ ಭಗವತೋ ಪುತ್ತಾ, ಪಲಾಪೇತ್ಥ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ತಣ್ಹಾಸಲ್ಲಸ್ಸ ಹನ್ತಾರಂ, ವನ್ದೇ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಂ॥

೧೨೪೭ ಪರೋಸಹಸ್ಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಸುಗತಂ ಪಯಿರುಪಾಸತಿ।
ದೇಸೇನ್ತಂ ವಿರಜಂ ಧಮ್ಮಂ, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಕುತೋಭಯಂ॥

೧೨೪೮ ಸುಣನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ ವಿಮಲಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧದೇಸಿತಂ।
ಸೋಭತಿ ವತ ಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪುರಕ್ಖತೋ॥

೧೨೪೯ ನಾಗನಾಮೋಸಿ ಭಗವಾ, ಇಸೀನಂ ಇಸಿಸತ್ತಮೋ।
ಮಹಾಮೇಘೋವ ಹುತ್ವಾನ, ಸಾವಕೇ ಅಭಿವಸ್ಸಸಿ॥

೧೨೫೦ ದಿವಾ ವಿಹಾರಾ ನಿಕ್ಖಮ್ಮ, ಸತ್ಥುದಸ್ಸನಕಮ್ಯತಾ।
ಸಾವಕೋ ತೇ ಮಹಾವೀರ, ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ ವಙ್ಗೀಸೋ॥

೧೨೫೧ ಉಮ್ಮಗ್ಗಪಥಂ ಮಾರಸ್ಸ, ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಚರತಿ ಪಭಿಜ್ಜ ಖೀಲಾನಿ।
ತಂ ಪಸ್ಸಥ ಬನ್ಧಪಮುಞ್ಚ ಕರಂ, ಅಸಿತಂವ ಭಾಗಸೋ ಪವಿಭಜ್ಜ॥

೧೨೫೨ ಓಘಸ್ಸ ಹಿ ನಿತರಣತ್ಥಂ, ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಮಗ್ಗಂ ಅಕ್ಖಾಸಿ।
ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅಮತೇ ಅಕ್ಖಾತೇ, ಧಮ್ಮದಸಾ ಠಿತಾ ಅಸಂಹೀರಾ॥

೧೨೫೩ ಪಜ್ಜೋತಕರೋ ಅತಿವಿಜ್ಝ, ಸಬ್ಬಠಿತೀನಂ ಅತಿಕ್ಕಮಮದ್ದಸ।
ಞತ್ವಾ ಚ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಚ, ಅಗ್ಗಂ ಸೋ ದೇಸಯಿ ದಸದ್ಧಾನಂ॥

೧೨೫೪ ಏವಂ ಸುದೇಸಿತೇ ಧಮ್ಮೇ, ಕೋ ಪಮಾದೋ ವಿಜಾನತಂ ಧಮ್ಮಂ।
ತಸ್ಮಾ ಹಿ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ, ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಸದಾ ನಮಸ್ಸಮನುಸಿಕ್ಖೇ॥

೧೨೫೫ ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋ ಯೋ ಥೇರೋ, ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ತಿಬ್ಬನಿಕ್ಕಮೋ।
ಲಾಭೀ ಸುಖವಿಹಾರಾನಂ, ವಿವೇಕಾನಂ ಅಭಿಣ್ಹಸೋ॥

೧೨೫೬ ಯಂ ಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಸತ್ಥು ಸಾಸನಕಾರಿನಾ।
ಸಬ್ಬಸ್ಸ ತಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ, ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖತೋ॥

೧೨೫೭ ಮಹಾನುಭಾವೋ ತೇವಿಜ್ಜೋ, ಚೇತೋಪರಿಯಕೋವಿದೋ।
ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಬುದ್ಧದಾಯಾದೋ, ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ ಸತ್ಥುನೋ॥

೧೨೪೮. ನಗಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ ಆಸೀನಂ, ಮುನಿಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗುಂ।
ಸಾವಕಾ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ, ತೇವಿಜ್ಜಾ ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನೋ॥

೧೨೪೯. ಚೇತಸಾ ಅನುಪರಿಯೇತಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ।
ಚಿತ್ತಂ ನೇಸಂ ಸಮನ್ವೇಸಂ, ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ ನಿರೂಪಧಿಂ॥

೧೨೫೦. ಏವಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಮುನಿಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗುಂ।
ಅನೇಕಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ ಗೋತಮಂ॥

೧೨೫೧. ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ನಭೇ, ವಿರೋಚತಿ ವೀತಮಲೋವ ಭಾಣುಮಾ।
ಏವಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗೀರಸ ತ್ವಂ ಮಹಾಮುನಿ, ಅತಿರೋಚಸಿ ಯಸಸಾ ಸಬ್ಬಲೋಕಂ॥

೧೨೫೨. ಕಾವೇಯ್ಯಮತ್ತಾ ವಿಚರಿಮ್ಹ ಪುಬ್ಬೇ, ಗಾಮಾ ಗಾಮಂ ಪುರಾ ಪುರಂ।
ಅಥದ್ದಸಾಮ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗುಂ॥

೧೨೫೩. ಸೋ ಮೇ ಧಮ್ಮಮದೇಸೇಸಿ, ಮುನಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗೂ।
ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಪಸೀದಿಮ್ಹ, ಸದ್ಧಾ ನೋ ಉದಪಜ್ಜಥ॥

೧೨೫೪. ತಸ್ಸಾಹಂ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ, ಖನ್ಧೇ ಆಯತನಾನಿ ಚ।
ಧಾತುಯೋ ಚ ವಿದಿತ್ವಾನ, ಪಬ್ಬಜಿಂ ಅನಗಾರಿಯಂ॥

೧೨೫೫. ಬಹೂನಂ ವತ ಅತ್ಥಾಯ, ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ತಥಾಗತಾ।
ಇತ್ಥೀನಂ ಪುರಿಸಾನಞ್ಚ, ಯೇ ತೇ ಸಾಸನಕಾರಕಾ॥

೧೨೫೬. ತೇಸಂ ಖೋ ವತ ಅತ್ಥಾಯ, ಬೋಧಿಮಜ್ಝಗಮಾ ಮುನಿ।
ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ, ಯೇ ನಿಯಾಮಗತದ್ದಸಾ॥

೧೨೫೭. ಸುದೇಸಿತಾ ಚಕ್ಖುಮತಾ, ಬುದ್ಧೇನಾದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ।
ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಾಣಿನಂ॥

೧೨೫೮. ದುಕ್ಖಂ ದುಕ್ಖಸಮುಪ್ಪಾದಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಅತಿಕ್ಕಮಂ।
ಅರಿಯಂ ಚಟ್ಠಙ್ಗಿಕಂ ಮಗ್ಗಂ, ದುಕ್ಖೂಪಸಮಗಾಮಿನಂ॥

೧೨೫೯. ಏವಮೇತೇ ತಥಾ ವುತ್ತಾ, ದಿಟ್ಠಾ ಮೇ ತೇ ಯಥಾ ತಥಾ।
ಸದತ್ಥೋ ಮೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನಂ॥

೧೨೬೦. ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸಿ, ಮಮ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ।
ಸುವಿಭತ್ತೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಯಂ ಸೇಟ್ಠಂ ತದುಪಾಗಮಿಂ॥

೧೨೬೧. ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋ, ಸೋತಧಾತು ವಿಸೋಧಿತಾ।

ತೇವಿಜ್ಜೋ ಇದ್ಧಿಪತ್ತೋಮ್ಹಿ, ಚೇತೋಪರಿಯಕೋವಿದೋ॥

೧೨೭ ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಸತ್ಥಾರಮನೋಮಪಞ್ಞಂ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಯೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನಂ ಛೇತ್ತಾ।
ಅಗ್ಗಾಳವೇ ಕಾಲಮಕಾಸಿ ಭಿಕ್ಖು, ಞಾತೋ ಯಸಸ್ಸೀ ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ॥

೧೨೭ ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪೋ ಇತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ, ತಯಾ ಕತಂ ಭಗವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ।
ಸೋ ತಂ ನಮಸ್ಸಂ ಅಚರಿ ಮುತ್ಯಪೇಖೋ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ದಳ್ಹಧಮ್ಮದಸ್ಸೀ॥

೧೨೭ ತಂ ಸಾವಕಂ ಸಕ್ಕ ಮಯಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇ, ಅಞ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು।
ಸಮವಟ್ಠಿತಾ ನೋ ಸವನಾಯ ಸೋತಾ, ತುವಂ ನೋ ಸತ್ಥಾ ತ್ವಮನುತ್ತರೋಸಿ॥

೧೨೭ ಛಿನ್ದ ನೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇತಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ವೇದಯ ಭೂರಿಪಞ್ಞ।
ಮಜ್ಝೇವ ನೋ ಭಾಸ ಸಮನ್ತಚಕ್ಖು, ಸಕ್ಕೋವ ದೇವಾನ ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತೋ॥

೧೨೭ ಯೇ ಕೇಚಿ ಗನ್ಥಾ ಇಧ ಮೋಹಮಗ್ಗಾ, ಅಞ್ಞಾಣಪಕ್ಖಾ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಠಾನಾ।
ತಥಾಗತಂ ಪತ್ವಾ ನ ತೇ ಭವನ್ತಿ, ಚಕ್ಖುಞ್ಹಿ ಏತಂ ಪರಮಂ ನರಾನಂ॥

೧೨೭ ನೋ ಚೇ ಹಿ ಜಾತು ಪುರಿಸೋ ಕಿಲೇಸೇ, ವಾತೋ ಯಥಾ ಅಬ್ಭಘನಂ ವಿಹಾನೇ।
ತಮೋವಸ್ಸ ನಿವುತೋ ಸಬ್ಬಲೋಕೋ, ಜೋತಿಮನ್ತೋಪಿ ನ ಪಭಾಸೇಯ್ಯುಂ॥

೧೨೭ ಧೀರಾ ಚ ಪಜ್ಜೋತಕರಾ ಭವನ್ತಿ, ತಂ ತಂ ಅಹಂ ವೀರ ತಥೇವ ಮಞ್ಞೇ।
ವಿಪಸ್ಸಿನಂ ಜಾನಮುಪಾಗಮಿಮ್ಹ, ಪರಿಸಾಸು ನೋ ಆವಿಕರೋಹಿ ಕಪ್ಪಂ॥

೧೨೭ ಖಿಪ್ಪಂ ಗಿರಂ ಏರಯ ವಗ್ಗು ವಗ್ಗುಂ, ಹಂಸೋವ ಪಗ್ಗಯ್ಹ ಸಣಿಕಂ ನಿಕೂಜ।
ಬಿನ್ದುಸ್ಸರೇನ ಸುವಿಕಪ್ಪಿತೇನ, ಸಬ್ಬೇವ ತೇ ಉಜ್ಜುಗತಾ ಸುಣೋಮ॥

೧೨೮ ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣಂ ಅಸೇಸಂ, ನಿಗ್ಗಯ್ಹ ಧೋನಂ ವದೇಸ್ಸಾಮಿ ಧಮ್ಮಂ।
ನ ಕಾಮಕಾರೋ ಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ, ಸಙ್ಖೇಯ್ಯಕಾರೋ ಚ ತಥಾಗತಾನಂ॥

೧೨೮ ಸಮ್ಪನ್ನವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ತವೇದಂ, ಸಮುಜ್ಜುಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮುಗ್ಗಹೀತಂ।
ಅಯಮಞ್ಜಲಿ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಸುಪ್ಪಣಾಮಿತೋ, ಮಾ ಮೋಹಯೀ ಜಾನಮನೋಮಪಞ್ಞ॥

೧೨೮ ಪರೋಪರಂ ಅರಿಯಧಮ್ಮಂ ವಿದಿತ್ವಾ, ಮಾ ಮೋಹಯೀ ಜಾನಮನೋಮವೀರಿಯ।
ವಾರಿಂ ಯಥಾ ಘಮ್ಮನಿ ಘಮ್ಮತತ್ತೋ, ವಾಚಾಭಿಕಙ್ಖಾಮಿ ಸುತಂ ಪವಸ್ಸ॥

೧೨೮ ಯದತ್ಥಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಅಚರೀ, ಕಪ್ಪಾಯನೋ ಕಚ್ಚಿಸ್ಸತಂ ಅಮೋಘಂ।
ನಿಬ್ಬಾಯಿ ಸೋ ಆದು ಸಉಪಾದಿಸೇಸೋ, ಯಥಾ ವಿಮುತ್ತೋ ಅಹು ತಂ ಸುಣೋಮ॥

೧೨೮ ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ ಇಧ ನಾಮರೂಪೇ, (ಇತಿ ಭಗವಾ,)
ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಸೋತಂ ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತಂ।

ಅತಾರಿ ಜಾತಿಂ ಮರಣಂ ಅಸೇಸಂ, ಇಚ್ಚಬ್ರವಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಸೇಟ್ಠೋ॥

೧೨೮೫. ಏಸ ಸುತ್ವಾ ಪಸೀದಾಮಿ, ವಚೋ ತೇ ಇಸಿಸತ್ತಮ।
ಅಮೋಘಂ ಕಿರ ಮೇ ಪುಟ್ಠಂ, ನ ಮಂ ವಞ್ಚೇಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ॥

೧೨೮೬. ಯಥಾ ವಾದೀ ತಥಾ ಕಾರೀ, ಅಹು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ।
ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ಮಚ್ಚುನೋ ಜಾಲಂ, ತತಂ ಮಾಯಾವಿನೋ ದಳ್ಹಂ॥

೧೨೮೭. ಅದ್ದಸ ಭಗವಾ ಆದಿಂ, ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯೋ।
ಅಚ್ಚಗಾ ವತ ಕಪ್ಪಾನೋ, ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಂ ಸುದುತ್ತರಂ॥

೧೨೮೮. ತಂ ದೇವದೇವಂ ವನ್ದಾಮಿ, ಪುತ್ತಂ ತೇ ದ್ವಿಪದುತ್ತಮ।
ಅನುಜಾತಂ ಮಹಾವೀರಂ, ನಾಗಂ ನಾಗಸ್ಸ ಓರಸ"ನ್ತಿ॥ -

ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲೇ ಏಕಜ್ಝಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೋಪಿತಾ। ತತ್ಥ "ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತ"ನ್ತಿಆದಯೋ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮಾ ವಙ್ಗೀಸೋ ನವೋ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಉಪಗತಾ ಅಲಙ್ಕತಪಟಿಯತ್ತಾ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನರಾಗೋ ತಂ ವಿನೋದೇನ್ತೋ ಅಭಾಸಿ।

ತತ್ಥ **ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ವತ ಮಂ ಸನ್ತಂ, ಅಗಾರಸ್ಮಾನಗಾರಿಯ**ನ್ತಿ ಅಗಾರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಮಂ ಸಮಾನಂ। **ವಿತಕ್ಕಾ**ತಿ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಯೋ ಪಾಪವಿತಕ್ಕಾ। **ಉಪಧಾವನ್ತೀ**ತಿ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಪಗಬ್ಭಾ**ತಿ ಪಾಗಬ್ಭಿಯಯುತ್ತಾ ವಸಿನೋ। "ಅಯಂ ಗೇಹತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ನಯಿಮಂ ಅನುದ್ಧಂಸಿತುಂ ಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅಪರಿಹಾರತೋ ನಿಲ್ಲಜ್ಜಾ। **ಕಣ್ಹತೋ**ತಿ ಕಾಳತೋ, ಲಾಮಕಭಾವತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮೇ**ತಿ ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖತಾ ವುತ್ತಾ।

ಅಸುದ್ಧಜೀವಿನೋ ಪರಿವಾರಯುತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಉಗ್ಗಕಿಚ್ಚತಾಯ "ಉಗ್ಗಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪುತ್ತಾ **ಉಗ್ಗಪುತ್ತಾ**। **ಮಹಿಸ್ಸಾಸಾ**ತಿ ಮಹಾಇಸ್ಸಾಸಾ। **ಸಿಕ್ಖಿತಾ**ತಿ ದ್ವಾದಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಆಚರಿಯಕುಲೇ ಉಗ್ಗಹಿತಸಿಪ್ಪಾ। **ದಳ್ಹಧಮ್ಮಿನೋ**ತಿ, ದಳ್ಹಧನುನೋ । ದಳ್ಹಧನು ನಾಮ ದ್ವಿಸಹಸ್ಸಥಾಮಂ ವುಚ್ಚತಿ। ದ್ವಿಸಹಸ್ಸಥಾಮನ್ತಿ, ಚ ಯಸ್ಸ ಆರೋಪಿತಸ್ಸ ಜಿಯಾಯ ಬನ್ಧೋ ಲೋಹಸೀಸಾದೀನಂ ಭಾರೋ ದಣ್ಡೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಯಾವ ಕಣ್ಡಪಮಾಣಾ ನಭಂ ಉಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪಥವಿತೋ ಮುಚ್ಚತಿ। **ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಕಿರೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಕಣ್ಡೇ ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ। ಕಿತ್ತಕಾತಿ ಚೇ ಆಹ **"ಸಹಸ್ಸಂ ಅಪಲಾಯಿನ"**ನ್ತಿ। ಯುದ್ಧೇ ಅಪರಂ ಮುಖಾನಂ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾನಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಿಕ್ಖಿತಾ ಕತಹತ್ಥಾ ಉಗ್ಗಾ ದಳ್ಹಧನುನೋ ಮಹಿಸ್ಸಾಸಾ ಉಗ್ಗಪುತ್ತಾ ಸಹಸ್ಸಮತ್ತಾ ಕದಾಚಿಪಿ ಯುದ್ಧೇ ಪರಾಜಯಂ ಅಪತ್ತಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ಸಮನ್ತತೋ ಠತ್ವಾ ಥಮ್ಭಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ಸಚೇಪಿ ವಸ್ಸೇಯ್ಯುಂ। ತಾದಿಸೇಹಿಪಿ ಇಸ್ಸಾಸಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಸರೇ ಪರಿಕಿರೀಯನ್ತೇ ಸುಸಿಕ್ಖಿತೋ ಪುರಿಸೋ ದಣ್ಡಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇ ಸರೇ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರೇ ಅಪತಮಾನೇ ಕತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಪಾತೇಯ್ಯ। ತತ್ಥ ಏಕೋಪಿ ಇಸ್ಸಾಸೋ ದ್ವೇ ಸರೇ ಏಕತೋ ಖಿಪನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। ಇತ್ಥಿಯೋ ಪನ ರೂಪಾರಮ್ಮಣಾದಿವಸೇನ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಸರೇ ಏಕತೋ ಖಿಪನ್ತಿ, ಏವಂ ಖಿಪನ್ತಿಯೋ। **ಏತ್ತಕಾ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಇಮಾಹಿ ಇತ್ಥೀಹಿ ಭಿಯ್ಯೋಪಿ ಬಹೂ ಇತ್ಥಿಯೋ ಅತ್ತನೋ ಇತ್ಥಿಕುತ್ತಹಾಸಭಾವಾದಿತೋ ವಿಧಂಸೇನ್ತಿ।

ಸಕ್ಖೀ ಹಿ ಮೇ ಸುತಂ ಏತನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಖಾ ಮಯಾ ಏತಂ ಸುತಂ। **ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಂ ಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನಿಬ್ಬಾನಗಾಮಿಮಗ್ಗೋತಿ ಅತ್ಥೋ, ವಿಪಸ್ಸನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ತತ್ಥ ಮೇ ನಿರತೋ ಮನೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗೇ ಮಯ್ಹಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿರತಂ।

ಏವಞ್ಚೇ ಮಂ ವಿಹರನ್ತನ್ತಿ ಏವಂ ಅನಿಚ್ಚಅಸುಭಜ್ಝಾನಭಾವನಾಯ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಾವನಾಯ ಚ ವಿಹರನ್ತಂ ಮಂ। **ಪಾಪಿಮಾತಿ** ಕಿಲೇಸಮಾರಂ ಆಲಪತಿ। **ತಥಾ ಮಚ್ಚು ಕರಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಮೇ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ದಕ್ಖಸೀತಿ** ಮಯಾ ಕತಂ ಮಗ್ಗಮ್ಪಿ ಯಥಾ ನ ಪಸ್ಸಸಿ, ತಥಾ ಮಚ್ಚು ಅನ್ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಅರತಿಞ್ಚಾತಿಆದಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅರತಿಆದಿಕೇ ವಿನೋದೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಅರತಿನ್ತಿ** ಅಧಿಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಪನ್ತಸೇನಾಸನೇಸು ಚ ಉಕ್ಕಣ್ಠನಂ। **ರತಿನ್ತಿ** ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣರತಿಂ। **ಪಹಾಯಾತಿ** ಪಜಹಿತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಸೋ ಗೇಹಸಿತಞ್ಚ ವಿತಕ್ಕನ್ತಿ**, ಗೇಹನಿಸ್ಸಿತಂ ಪುತ್ತದಾರಾದಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಞಾತಿವಿತಕ್ಕಾದಿಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಪಹಾಯ। **ವನಥಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಬಾಹಿರಪ್ಪಭೇದೇ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ತಣ್ಹಂ ನ ಕರೇಯ್ಯಂ। **ನಿಬ್ಬನಥೋ ಅವನಥೋ ಸ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಯೋ ಹಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ನಿತ್ತಣ್ಹೋ , ತತೋ ಏವ ಕತ್ಥಚಿಪಿ ನನ್ದಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಅವನಥೋ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ಸಂಸಾರೇ ಭಯಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ಇಕ್ಖಣತಾಯ ಭಿನ್ನಕಿಲೇಸತಾಯ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಮಿಧ ಪಥವಿಞ್ಚ ವೇಹಾಸಂ, ರೂಪಗತಂ ಜಗತೋಗಧಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಇಧ ಪಥವೀಗತಂ ಭೂಮಿನಿಸ್ಸಿತಂ ವೇಹಾಸಂ ವೇಹಾಸಟ್ಠಂ ದೇವಲೋಕನಿಸ್ಸಿತಂ ರೂಪಗತಂ ರೂಪಜಾತಂ ರುಪ್ಪನಸಭಾವಂ ಜಗತೋಗಧಂ ಲೋಕಿಕಂ ಭವತ್ತಯಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಸಙ್ಖತಂ। **ಪರಿಜೀಯತಿ ಸಬ್ಬಮನಿಚ್ಚನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಜರಾಭಿಭೂತಂ, ತತೋ ಏವ ಅನಿಚ್ಚಂ ತತೋ ಏವ ದುಕ್ಖಂ ಅನತ್ತಾತಿ ಏವಂ ತಿಲಕ್ಖಣಾರೋಪನಂ ಆಹ। ಅಯಂ ಥೇರಸ್ಸ ಮಹಾವಿಪಸ್ಸನಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಏವಂ ಸಮೇಚ್ಚ ಚರನ್ತಿ ಮುತತ್ತಾತಿ** ಏವಂ ಸಮೇಚ್ಚ ಅಭಿಸಮೇಚ್ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಸಹಿತಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಮುತತ್ತಾ ಪರಿಞ್ಞಾತತ್ತಭಾವಾ ಪಣ್ಡಿತಾ ಚರನ್ತಿ ವಿಹರನ್ತಿ।

ಉಪಧೀಸೂತಿ ಖನ್ಧೂಪಧಿಆದೀಸು। **ಜನಾತಿ** ಅನ್ಧಪುಥುಜ್ಜನಾ। **ಗಧಿತಾಸೇತಿ** ಪಟಿಬದ್ಧಚಿತ್ತಾ। ಏತ್ಥ ಹಿ ವಿಸೇಸತೋ ಕಾಮಗುಣೂಪಧೀಸು ಛನ್ದೋ ಅಪನೇತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ದಿಟ್ಠಸುತೇ ಪಟಿಘೇ ಚ ಮುತೇ ಚಾತಿ**। **ದಿಟ್ಠಸುತೇತಿ** ದಿಟ್ಠೇ ಚೇವ ಸುತೇ ಚ, ರೂಪಸದ್ದೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಘೇತಿ** ಘಟ್ಟನೀಯೇ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇ। **ಮುತೇತಿ** ವುತ್ತಾವಸೇಸೇ ಮುತೇ, ಗನ್ಧರಸೇಸೂತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸಾರತ್ಥಪಕಾಸನಿಯಂ** (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೧೦) "ಪಟಿಘಪದೇನ ಗನ್ಧರಸಾ ಗಹಿತಾ, ಮುತಪದೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾರಮ್ಮಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏತ್ಥ ವಿನೋದಯ ಛನ್ದಮನೇಜೋತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ದಿಟ್ಠಾದಿಭೇದೇ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣೇ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ ವಿನೋದೇಹಿ, ತಥಾ ಸತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನೇಜೋ ಅವಿಕಪ್ಪೋ ಭವಸಿ। **ಯೋ ಹೇತ್ಥ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ ಮುನಿ ತಮಾಹೂತಿ** ಯೋ ಹಿ ಏತ್ಥ ಕಾಮಗುಣೇ ತಣ್ಹಾಲೇಪೇನ ನ ಲಿಮ್ಪತಿ, ತಂ ಮೋನೇಯ್ಯಧಮ್ಮಟ್ಠತೋ "ಮುನೀ"ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ವದನ್ತಿ। "ಅಥ ಸಟ್ಠಿಸಿತಾ"ತಿ ಪಾಳೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕೇಚಿ "ಸಟ್ಠಿಧಮ್ಮಾರಮ್ಮಣನಿಸ್ಸಿತಾ"ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। "ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಸಿತಾ ಸವಿತಕ್ಕಾ"ತಿ ಪನ ಪಾಳಿ, ಅಪ್ಪಕಞ್ಹಿ ಊನಂ ಅಧಿಕಂ ವಾ ನ ಗಣನೂಪಗಂ ಹೋತೀತಿ। **ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಸಿತಾತಿ** ದ್ವಾಸಟ್ಠಿದಿಟ್ಠಿಗತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಾತಿ ಅತ್ಥೋತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ ಚ ಸತ್ತಾವಾಸಾಭಾವಲದ್ಧಿಂ ಅಜ್ಝೂಪಗತಾತಿ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನವಾದಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಇತರೇಸಂ ವಸೇನ "ಅಥ ಸಟ್ಠಿಸಿತಾ ಸವಿತಕ್ಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಹಿ ತಣ್ಹಾಲೇಪಾಭಾವೇನ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಂ ದಿಟ್ಠಿಲೇಪಾಭಾವೇನಪೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅಥ ಸಟ್ಠಿಸಿತಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುಥುಜ್ಜನತಾಯ ಅಧಮ್ಮಾ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ** ತೇ ಪನ ಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಾ ನಿಚ್ಚಾದಿಗಾಹವಸೇನ ಅಧಮ್ಮಾ ಧಮ್ಮತೋ ಅಪೇತಾ ಪುಥುಜ್ಜನತಾಯಂ ಅನ್ಧಬಾಲೇ ನಿವಿಟ್ಠಾ ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠಾ। **ನ ಚ ವಗ್ಗಗತಸ್ಸ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ** ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸಸ್ಸತವಾದಾದಿಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿವಗ್ಗಗತೋ, ತಂಲದ್ಧಿಕೋ ನ ಚ ಅಸ್ಸ ಭವೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೨೧೦) ಪನ "ಅಥ ಸಟ್ಠಿಸಿತಾ ಸವಿತಕ್ಕಾ, ಪುಥೂ ಜನತಾಯ ಅಧಮ್ಮಾ ನಿವಿಟ್ಠಾ"ತಿ ಪದಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಅಥ ಛ ಆರಮ್ಮಣನಿಸ್ಸಿತಾ ಪುಥೂ ಅಧಮ್ಮವಿತಕ್ಕಾ ಜನತಾಯ ನಿವಿಟ್ಠಾತಿ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ನ ಚ ವಗ್ಗಗತಸ್ಸ ಕುಹಿಞ್ಚೀತಿ ತೇಸಂ ವಸೇನ ನ ಕತ್ಥಚಿ ಕಿಲೇಸವಗ್ಗಗತೋ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಚ ವುತ್ತಂ। **ನೋ ಪನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಗಾಹೀ ಸ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ಯೋ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ದೂಸಿತತ್ತಾ ಅತಿವಿಯ ದುಟ್ಠುಲ್ಲತಾ ಚ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾನಂ ಮಿಚ್ಛಾವಾದಾನಂ ಗಣ್ಹನಸೀಲೋ ಚ ನೋ ಅಸ್ಸ ನೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ನಾಮ ಹೋತೀತಿ।

ದಬ್ಬೋತಿ ದಬ್ಬಜಾತಿಕೋ ಪಣ್ಡಿತೋ। **ಚಿರರತ್ತಸಮಾಹಿತೋತಿ** ಚಿರಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮಾಹಿತೋ। **ಅಕುಹಕೋತಿ** ಕೋಹಞ್ಞರಹಿತೋ ಅಸಠೋ ಅಮಾಯಾವೀ। **ನಿಪಕೋತಿ** ನಿಪುಣೋ ಛೇಕೋ। **ಅಪಿಹಾಲೂತಿ** ನಿತ್ತಣ್ಹೋ। **ಸನ್ತಂ ಪದಂ ಅಜ್ಝಗಮಾತಿ**, ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಧಿಗತೋ। ಮೋನೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸಮನ್ನಾಗತತೋ **ಮುನಿ**। **ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋತಿ** ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಉಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ। **ಕಙ್ಖತಿ ಕಾಲನ್ತಿ** ಇದಾನಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯ ಕಾಲಂ ಆಗಮೇತಿ। ನ ತಸ್ಸ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರಣೀಯಂ ಅತ್ಥಿ, ಯಥಾ ಏದಿಸೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ತಥಾ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಪಾದೇತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಾನಂ ಪಜಹಸ್ಸೂತಿಆದಯೋ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಪಟಿಭಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಮಾನಂ ಮಾನಂ ವಿನೋದೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಮಾನಂ ಪಜಹಸ್ಸೂ**ತಿ ಸೇಯ್ಯಮಾನಾದಿನವವಿಧಂ ಮಾನಂ ಪರಿಚ್ಚಜ। **ಗೋತಮಾತಿ** ಗೋತಮಗೋತ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕತ್ತಾ ಅತ್ತಾನಂ ಗೋತಮಗೋತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಆಲಪತಿ। **ಮಾನಪಥನ್ತಿ** ಮಾನಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಭೂತಂ ಅಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಜಾತಿಆದಿಂ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಕಿಲೇಸಪ್ಪಹಾನೇನ **ಜಹಸ್ಸು** ಪಜಹ। **ಅಸೇಸನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಮೇವ। **ಮಾನಪಥಮ್ಹಿ ಸ ಮುಚ್ಛಿತೋತಿ** ಮಾನವತ್ಥುನಿಮಿತ್ತಂ ಮುಚ್ಛಂ ಆಪನ್ನೋ। **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀಹುವಾ ಚಿರರತ್ತನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಮಾನಪಥಾನುಯೋಗಕ್ಖಣೇ ವೀತಿವತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇವ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸ, "ನಟ್ಠೋಹಮಸ್ಮೀ"ತಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹುವಾ ಅಹೋಸಿ।

ಮಕ್ಖೇನ ಮಕ್ಖಿತಾ ಪಜಾತಿ ಸೂರಾದಿನಾ ಅತ್ತಾನಂ ಉಕ್ಕಂಸೇತ್ವಾ ಪರೇ ವಮ್ಭೇತ್ವಾ ಪರಗುಣಮಕ್ಖನಲಕ್ಖಣೇನ ಮಕ್ಖೇನ ಪಿಸಿತತ್ತಾ ಮಕ್ಖೀ। ಪುಗ್ಗಲೋ ಹಿ ಯಥಾ ಯಥಾ ಪರೇಸಂ ಗುಣೇ ಮಕ್ಖೇತಿ, ತಥಾ ತಥಾ ಅತ್ತನೋ ಗುಣೇ ಪುಞ್ಛತಿ ನಿರಾಕರೋತಿ ನಾಮ। **ಮಾನಹತಾತಿ** ಮಾನೇನ ಹತಗುಣಾ। **ನಿರಯಂ ಪಪತನ್ತೀತಿ** ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜನ್ತಿ।

ಮಗ್ಗಜಿನೋತಿ ಮಗ್ಗೇನ ವಿಜಿತಕಿಲೇಸೋ। **ಕಿತ್ತಿಞ್ಚ ಸುಖಞ್ಚಾ**ತಿ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಪಸಂಸಿತಞ್ಚ ಕಾಯಿಕಚೇತಸಿಕಸುಖಞ್ಚ **ಅನುಭೋತೀ**ತಿ ಪಟಿಲಭತಿ। **ಧಮ್ಮದಸೋತಿ ತಮಾಹು ತಥತ್ತನ್ತಿ** ತಂ ತಥಭಾವಂ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪನ್ನಂ ಯಾಥಾವತೋ ಧಮ್ಮದಸ್ಸೀತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ ಆಹು।

ಅಖಿಲೋತಿ ಪಞ್ಚಚೇತೋಖಿಲರಹಿತೋ। **ಪಧಾನವಾತಿ** ಸಮ್ಮಪ್ಪಧಾನವೀರಿಯಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ವಿಸುದ್ಧೋತಿ** ನೀವರಣಸಞ್ಛಾತವಲಾಹಕಾಪಗಮೇನ ವಿಸುದ್ಧಮಾನಸೋ । **ಅಸೇಸನ್ತಿ** ನವವಿಧಮ್ಪಿ ಮಾನಂ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಪಜಹಿತ್ವಾ। **ವಿಜ್ಜಾಯನ್ತಕರೋ ಸಮಿತಾವೀತಿ** ಸಬ್ಬಸೋ ಸಮಿತಕಿಲೇಸೋ ತಿವಿಧಾಯ ವಿಜ್ಜಾಯ ಪರಿಯೋಸಾನಪ್ಪತ್ತೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ತಾನಂ ಓವದತಿ।

ಅಥೇಕದಿವಸಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಅಞ್ಞತರೇನ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇನ ನಿಮನ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ತಸ್ಸ ಗೇಹಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ ಆಯಸ್ಮತಾ ವಙ್ಗೀಸೇನ ಪಚ್ಛಾಸಮಣೇನ। ಅಥ ತಸ್ಮಿಂ ಗೇಹೇ ಇತ್ಥಿಯೋ ಸಬ್ಬಾಲಙ್ಕಾರಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಥೇರಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ, ವನ್ದಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತಿ। ಅಥಾಯಸ್ಮತೋ ವಙ್ಗೀಸಸ್ಸ ನವಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಭಾಗಾರಮ್ಮಣೇ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ। ಸೋ ಸದ್ಧೋ ಉಜುಜಾತಿಕೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ "ಅಯಂ ಮೇ ರಾಗೋ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಂ ನಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೋವ ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಂ ಆವಿಕರೋನ್ತೋ "**ಕಾಮರಾಗೇನಾ**"ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯದಿಪಿ ಕಿಲೇಸರಜ್ಜನಪರಿಳಾಹೋ ಕಾಯಮ್ಪಿ ಬಾಧತಿ, ಚಿತ್ತಂ ಪನ ಬಾಧೇನ್ತೋ ಚಿರತರಂ ಬಾಧೇತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಕಾಮರಾಗೇನ ಡಯ್ಹಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಚಿತ್ತಂ ಮೇ ಪರಿಡಯ್ಹತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿಬ್ಬಾಪನನ್ತಿ** ರಾಗನಿಬ್ಬಾಪನಕಾರಣಂ ರಾಗಪರಿಳಾಹಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾಪನಸಮತ್ಥಂ ಓವಾದಂ ಕರೋಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಞ್ಞಾಯ ವಿಪರಿಯೇಸಾತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾ ತೇನ ಯಾಚಿತೇನ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ವುತ್ತಾ। **ವಿಪರಿಯೇಸಾತಿ** ವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ಅಸುಭೇ ಸುಭನ್ತಿ ಪವತ್ತೇನ ವಿಪರೀತಗ್ಗಾಹೇನ। **ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ** ಕಿಲೇಸಜನಕನಿಮಿತ್ತಂ। **ಪರಿವಜ್ಜೇಹೀತಿ** ಪರಿಬ್ಬಜ। **ಸುಭಂ**

ರಾಗೂಪಸಂಹಿತನ್ತಿ ರಾಗವಡ್ಢನಾರಮ್ಮಣಂ ಸುಭಂ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತೋ ಅಸುಭಸಞ್ಞಾಯ ಪರಿವಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಭಿರತಿಸಞ್ಞಾಯ। ತಸ್ಮಾ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಅಸುಭಾಯಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ।

ತತ್ಥ **ಅಸುಭಾಯಾ**ತಿ ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸನಾಯ। **ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇಹಿ ಏಕಗ್ಗಂ ಸುಸಮಾಹಿತ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತವಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವೇನ ಏಕಗ್ಗಂ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಸುಸಮಾಹಿತಂ ಅಪ್ಪಿತಂ ಕತ್ವಾ ಭಾವೇಹಿ ತವ ಅಸುಭಾನುಪಸ್ಸನಂ ಸುಕರಂ ಅಕ್ಖಾಮೀತಿ। **ಸತಿ ಕಾಯಗತಾ ತ್ಯತ್ಥೂ**ತಿ ವುತ್ತಕಾಯಗತಾಸತಿಭಾವನಾ ತಯಾ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಬ್ಬಿದಾಬಹುಲೋ ಭವಾ**ತಿ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಞ್ಚ ನಿಬ್ಬೇದಬಹುಲೋ ಹೋಹಿ।

ಅನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಹೀತಿ ನಿಚ್ಚನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ ಉಗ್ಘಾಟನೇನ ವಿಸೇಸತೋ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾ ಅನಿಮಿತ್ತಾ ನಾಮ, ತತೋ **ಮಾನಾನುಸಯಮುಜ್ಜಹಾ**ತಿ ತಂ ಭಾವೇನ್ತೋ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೇನ ಮಾನಾನುಸಯಂ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದ। **ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ**ತಿ ಮಾನಸ್ಸ ದಸ್ಸನಾಭಿಸಮಯಾ ಚೇವ ಪಹಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಚ। **ಉಪಸನ್ತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ರಾಗಾದೀನಂ ಸನ್ತತಾಯ ಉಪಸನ್ತೋ **ಚರಿಸ್ಸಸಿ** ವಿಹರಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಮೇವ ವಾಚನ್ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಭಗವತಾ ಸುಭಾಸಿತಸುತ್ತೇ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೩) ದೇಸಿತೇ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೇನ ಥೇರೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। **ಯಾಯತ್ತಾನಂ ನ ತಾಪಯೇ**ತಿ ಯಾಯ ವಾಚಾಯ ಹೇತುಭೂತಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇನ ನ ತಾಪೇಯ್ಯ ನ ವಿಹೇಠೇಯ್ಯ। **ಪರೇ ಚ ನ ವಿಹಿಂಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪರೇ ಚ ಪರೇಹಿ ಭಿನ್ದನ್ತೋ ನ ಬಾಧೇಯ್ಯ। **ಸಾ ವೇ ವಾಚಾ ಸುಭಾಸಿತಾ**ತಿ ಸಾ ವಾಚಾ ಏಕಂಸೇನ ಸುಭಾಸಿತಾ ನಾಮ, ತಸ್ಮಾ ತಮೇವ ವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಅಪಿಸುಣವಾಚಾವಸೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಥೋಮೇತಿ।

ಪಟಿನನ್ದಿತಾತಿ ಪಟಿಮುಖಭಾವೇನ ನನ್ದಿತಾ ಪಿಯಾಯಿತಾ ಸಮ್ಪತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ಸುಣನ್ತೇಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಾ। **ಯಂ ಅನಾದಾಯಾ**ತಿ ಯಂ ವಾಚಂ ಭಾಸನ್ತೋ ಪಾಪಾನಿ ಪರೇಸಂ ಅಪ್ಪಿಯಾನಿ ಅನಿಟ್ಠಾನಿ ಫರುಸವಚನಾನಿ ಅನಾದಾಯ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಮಧುರಂ ಪಿಯಮೇವ ದೀಪೇತಿ। **ತಮೇವ ಪಿಯವಾಚಂ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಿಯವಾಚಾವಸೇನ ಅಭಿತ್ಥವಿ।

ಅಮತಾತಿ ಸಾಧುಭಾವೇನ ಅಮತಸದಿಸಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ - "ಸಚ್ಚಂ ಹವೇ ಸಾಧುತರಂ ರಸಾನ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೭೩)। ನಿಬ್ಬಾನಾಮತಪಚ್ಚಯತ್ತಾ ವಾ ಅಮತಾ। **ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸನನ್ತನೋ**ತಿ ಯಾ ಅಯಂ ಸಚ್ಚವಾಚಾ ನಾಮ, ಏಸ ಪೋರಾಣೋ ಧಮ್ಮೋ ಚರಿಯಾ ಪವೇಣಿ। ಇದಮೇವ ಹಿ ಪೋರಾಣಾನಂ ಆಚಿಣ್ಣಂ ಯಂ ತೇ ನ ಅಲಿಕಂ ಭಾಸಿಂಸು। ತೇನಾಹ - "**ಸಚ್ಚೇ ಅತ್ಥೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ, ಆಹು ಸನ್ತೋ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ**"ತಿ। ತತ್ಥ ಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಏವ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪರೇಸಞ್ಚ ಅತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಅತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಏವ ಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಚ್ಚವಿಸೇಸನಮೇವ ವಾ ಏತಂ। ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಸಚ್ಚೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। ಕೀದಿಸೇ? ಅತ್ಥೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಚ, ಯಂ ಪರೇಸಂ ಅತ್ಥತೋ ಅನಪೇತತ್ತಾ ಅತ್ಥಂ ಅನುಪರೋಧಕರಂ, ಧಮ್ಮತೋ ಅನಪೇತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮಿಕಮೇವ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತೀತಿ। ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಸಚ್ಚವಾಚಾವಸೇನ ಅಭಿತ್ಥವಿ। **ಖೇಮ**ನ್ತಿ ಅಭಯಂ ನಿರುಪದ್ದವಂ। ಕೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ಚೇ? **ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಾಯ,** ಯಸ್ಮಾ ಕಿಲೇಸನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪೇತಿ, ವಟ್ಟದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ಖೇಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಯಂ ಬುದ್ಧೋ ನಿಬ್ಬಾನಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಾಯ ವಾತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಖೇಮಮಗ್ಗಪ್ಪಕಾಸನತೋ **ಖೇಮಂ** ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ। **ಸಾ ವೇ ವಾಚಾನಮುತ್ತಮಾ**ತಿ ಸಾ ವಾಚಾ ಸಬ್ಬವಾಚಾನಂ ಸೇಟ್ಠಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಇಮಾಯ ಗಾಥಾಯ ಮನ್ತಾವಚನವಸೇನ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತೋ ಅರಹತ್ತನಿಕೂಟೇನ ಥೋಮನಂ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ।

ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞೋತಿ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪಸಂಸನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞೋ**ತಿ ಗಮ್ಭೀರೇಸು ಖನ್ಧಾಯತನಾದೀಸು ಪವತ್ತಾಯ ನಿಪುಣಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ ಗಮ್ಭೀರಪಞ್ಞೋ। ಮೇಧಾಸಙ್ಖಾತಾಯ

ಧಮ್ಮೋಜಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಮೇಧಾವೀ**। "ಅಯಂ ದುಗ್ಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ಸುಗತಿಯಾ ಮಗ್ಗೋ, ಅಯಂ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಏವಂ ಮಗ್ಗೇ ಚ ಅಮಗ್ಗೇ ಚ ಕೋವಿದತಾಯ **ಮಗ್ಗಾಮಗ್ಗಸ್ಸ ಕೋವಿದೋ**। ಮಹತಿಯಾ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಂ ಪತ್ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ವಸೇನ **ಮಹಾಪಞ್ಞೋ**। **ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಭಿಕ್ಖುನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮದೇವ ಪವತ್ತಿಂ ನಿವತ್ತಿಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ತಸ್ಸಾ ಪನ ದೇಸನಾಯ ಪವತ್ತಿಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸಂಖಿತ್ತೇನಪೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ **ಸಂಖಿತ್ತೇನಪೀ**ತಿ "ಚತ್ತಾರಿಮಾನಿ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ? ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ…ಪೇ॰… ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ, ತಸ್ಮಾ ತಿಹಾವುಸೋ, ಇದಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಯೋಗೋ ಕರಣೀಯೋ"ತಿ ಏವಂ ಸಂಖಿತ್ತೇನಪಿ ದೇಸೇತಿ। "ಕತಮಞ್ಚಾವುಸೋ, ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೭೨-೩೭೩) ನಯೇನ ತಾನೇವ ವಿಭಜನ್ತೋ ವಿತ್ಥಾರೇನಪಿ ಭಾಸತಿ। ಖನ್ಧಾದಿದೇಸನಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸಾಲಿಕಾಯಿವ ನಿಗ್ಘೋಸೋತಿ** ಯಥಾ ಮಧುರಂ ಅಮ್ಬಪಕ್ಕಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖೇಹಿ ವಾತಂ ದತ್ವಾ ಮಧುರರವಂ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತಿಯಾ ಸಾಲಿಕಾಯ ನಿಗ್ಘೋಸೋ, ಏವಂ ಥೇರಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಮಧುರೋ ನಿಗ್ಘೋಸೋ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಹಿ ಪಿತ್ತಾದೀನಂ ವಸೇನ ಅಪಲಿಬುದ್ಧವಚನಂ ಹೋತಿ, ಅಯದಣ್ಡೇನ ಪಹಟಕಂಸಥಾಲಕೋ ವಿಯ ಸದ್ದೋ ನಿಚ್ಛರತಿ। **ಪಟಿಭಾನಂ ಉದಿಯ್ಯತೀ**ತಿ ಕಥೇತುಕಮ್ಯತಾಯ ಸತಿ ಸಮುದ್ದತೋ ವೀಚಿಯೋ ವಿಯ ಉಪರೂಪರಿ ಅನನ್ತಂ ಪಟಿಭಾನಂ ಉಟ್ಠಹತಿ।

ತಸ್ಸಾತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ। **ತ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ। **ಸುಣನ್ತೀ**ತಿ ಯಂ ನೋ ಥೇರೋ ಕಥೇತಿ, ತಂ ನೋ ಸೋಸ್ಸಾಮಾತಿ ಆದರಜಾತಾ ಸುಣನ್ತಿ। **ಮಧುರ**ನ್ತಿ ಇಟ್ಠಂ। **ರಜನೀಯೇನಾ**ತಿ ಕನ್ತೇನ। **ಸವನೀಯೇನಾ**ತಿ ಕಣ್ಣಸುಖೇನ। **ವಗ್ಗುನಾ**ತಿ ಮಟ್ಠೇನ ಮನೋಹರೇನ। **ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಾ**ತಿ ಓದಗ್ಯಪೀತಿಯಾ ವಸೇನ ಉದಗ್ಗಚಿತ್ತಾ ಅಲೀನಚಿತ್ತಾ। **ಮುದಿತಾ**ತಿ ಆಮೋದಿತಾ ಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। **ಓಧೇನ್ತೀ**ತಿ ಅವದಹನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಪೇನ್ತಾ ಸೋತಂ ಉಪನೇನ್ತಿ।

ಅಜ್ಜ ಪನ್ನರಸೇತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಪವಾರಣಾಸುತ್ತನ್ತದೇಸನಾಯ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೫) ಸತ್ಥಾರಂ ಮಹಾಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಪರಿವುತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ದಿಸ್ವಾ ಥೋಮೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಪನ್ನರಸೇ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ನಿಸೀದನ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಸಮ್ಪತ್ತಪರಿಸಾಯ ಕಾಲಯುತ್ತಂ ಸಮಯಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ, ಉದಕಕೋಟ್ಠಕೇ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ, ವತ್ಥನಿವಸನೋ ಏಕಂಸಂ ಸುಗತಮಹಾಚೀವರಂ ಕತ್ವಾ, ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೇ ಮಜ್ಝಿಮಥಮ್ಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತವರಬುದ್ಧಾಸನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ಸಮನ್ತತೋ ನಿಸಿನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಅನುವಿಲೋಕೇತ್ವಾ ತದಹುಪೋಸಥೇ ಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ್ನರಸೀಉಪೋಸಥೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ವಿಸುದ್ಧತ್ಥಾಯ ವಿಸುದ್ಧಿಪವಾರಣಾಯ। **ಭಿಕ್ಖೂ ಪಞ್ಚಸತಾ ಸಮಾಗತಾ**ತಿ , ಪಞ್ಚಸತಮತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥಾರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಜ್ಜವಸೇನ ಚೇವ ಅಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಚ ಸಮಾಗತಾ। ತೇ ಚ **ಸಂಯೋಜನಬನ್ಧನಚ್ಛಿದಾ**ತಿ ಸಂಯೋಜನಸಙ್ಖಾತೇ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಬನ್ಧನಭೂತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಿತಾ। ತತೋ ಏವ **ಅನೀಘಾ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವಾ ಇಸೀ**ತಿ ಕಿಲೇಸದುಕ್ಖಾಭಾವೇನ ನಿದುಕ್ಖಾ ಖೀಣಪುನಬ್ಭವಾ, ಅಸೇಕ್ಖಾನಂ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದೀನಂ ಏಸಿತಭಾವೇನ ಇಸೀತಿ।

ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮನ್ತಿ ವಿಜಿತಕಿಲೇಸಸಙ್ಗಾಮತ್ತಾ ವಿಜಿತಮಾರಬಲತ್ತಾ ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮಂ। **ಸತ್ಥವಾಹ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೇ ಅರಿಯಮಗ್ಗರಥೇ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ತೇ ವಾಹೇತಿ ಸಂಸಾರಕನ್ತಾರತೋ ಉತ್ತಾರೇತೀತಿ ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ। ತೇನಾಹ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಮ್ಪತಿ "ಉಟ್ಠೇಹಿ, ವೀರ, ವಿಜಿತಸಙ್ಗಾಮ, ಸತ್ಥವಾಹಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೮; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೮೨), ತಂ ಸತ್ಥವಾಹಂ ಅನುತ್ತರಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಸಾವಕಾ ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ। **ತೇವಿಜ್ಜಾ ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನೋ**ತಿ ಏವರೂಪೇಹಿ ಸಾವಕೇಹಿ ಪರಿವಾರಿತೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿ ವಿಯ ರಾಜಾ ಅಮಚ್ಚಪರಿವಾರಿತೋ ಜನಪದಚಾರಿಕವಸೇನ ಸಮನ್ತಾ ಅನುಪರಿಯೇತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಪಲಾಪೋತಿ ತುಚ್ಛೋ ಅನ್ತೋಸಾರರಹಿತೋ, ಸೀಲರಹಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವನ್ದೇ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನನ್ತಿ** ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುಂ ಸತ್ಥಾರಂ ದಸಬಲಂ ವನ್ದಾಮೀತಿ ವದತಿ।

ಪರೋಸಹಸ್ಸನ್ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ನಿಬ್ಬಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾಯ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಥೋಮೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಪರೋಸಹಸ್ಸನ್ತಿ** ಅತಿರೇಕಸಹಸ್ಸಂ, ಅಡ್ಢತೇಳಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಕುತೋಭಯನ್ತಿ** ನಿಬ್ಬಾನೇ ಕುತೋಚಿಪಿ ಭಯಂ ನತ್ಥಿ। ನಿಬ್ಬಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಚ ಕುತೋಚಿಪಿ ಭಯಂ ನತ್ಥೀತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಕುತೋಭಯಂ ನಾಮ।

“ಆಗುಂ ನ ಕರೋತೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಸು॰ ನಿ॰ ೫೨೭) ವುತ್ತಕಾರಣೇಹಿ ಭಗವಾ ನಾಗೋತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ **ನಾಗನಾಮೋಸಿ ಭಗವಾತಿ। ಇಸೀನಂ ಇಸಿಸತ್ತಮೋತಿ** ಸಾವಕಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಇಸೀನಂ ಉತ್ತಮೋ ಇಸಿ, ವಿಪಸ್ಸೀಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಇಸೀನಂ ವಾ ಸತ್ತಮಕೋ ಇಸಿ। **ಮಹಾಮೇಘೋವಾತಿ** ಚಾತುದ್ದೀಪಿಕಮಹಾಮೇಘೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾ।

ದಿವಾ ವಿಹಾರಾತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಟ್ಠಾನತೋ। **ಸಾವಕೋ ತೇ, ಮಹಾವೀರ, ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ ವಙ್ಗೀಸೋತಿ** ಇದಂ ಥೇರೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ವದತಿ।

ಉಮ್ಮಗ್ಗಪಥನ್ತಿಆದಿಕಾ ಚತಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಭಗವತಾ “ಕಿಂ ನು ತೇ, ವಙ್ಗೀಸ, ಇಮಾ ಗಾಥಾಯೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪರಿವಿತಕ್ಕಿತಾ, ಉದಾಹು ಠಾನಸೋ ಚೇತಾ ಪಟಿಭನ್ತೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಿತೇನ ಠಾನಸೋ ಪಟಿಭನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇವಂ ತಂ ಭಗವಾ ಅವೋಚ? ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಕಿರ ಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - “ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರೋ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಗನ್ಥೋ ನೇವ ಉದ್ದೇಸೇನ, ನ ಪರಿಪುಚ್ಛಾಯ, ನ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ। ಗಾಥಂ ಬನ್ಧನ್ತೋ ವಣ್ಣಪದಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ವಿಚರತೀ”ತಿ। ಅಥ ಭಗವಾ “ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ವಙ್ಗೀಸಸ್ಸ ಪಟಿಭಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಹಮಸ್ಸ ಪಟಿಭಾನಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾಪೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ “ಕಿಂ ನು ಖೋ, ವಙ್ಗೀಸಾ”ತಿಆದಿನಾ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಉಮ್ಮಗ್ಗಪಥನ್ತಿ** ಅನೇಕಾನಿ ಕಿಲೇಸುಪ್ಪಜ್ಜನಪಥಾನಿ। ವಟ್ಟಪ್ಪಸುತಪಥತಾಯ ಹಿ ಪಥನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಭಿಜ್ಜ ಖೀಲಾನೀತಿ** ರಾಗಾದಿಖೀಲಾನಿ ಪಞ್ಞ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚರಸಿ। **ತಂ ಪಸ್ಸಥಾತಿ** ಏವಂ ಅಭಿಭುಯ್ಯ ಚ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಚ ಚರನ್ತಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸಥ। **ಬನ್ಧಪಮುಞ್ಚಕರನ್ತಿ** ಬನ್ಧನಮೋಚನಕರಂ। **ಅಸಿತನ್ತಿ** ಅನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಭಾಗಸೋ ಪಟಿಭಜ್ಜಾತಿ** ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಭಜ್ಜನೀಯಂ ಕತ್ವಾ। **ಪವಿಭಜ್ಜಾತಿಪಿ** ಪಾಠೋ। ಉದ್ದೇಸಾದಿಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಪಕಾರೇನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಓಘಸ್ಸಾತಿ ಕಾಮಾದಿಚತುರೋಘಸ್ಸ। **ಅನೇಕವಿಹಿತನ್ತಿ** ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿವಸೇನ ಅನೇಕವಿಧಂ ಅಟ್ಠತಿಂಸಾಯ ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಂ ವಸೇನ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ಅಮತಾವಹಂ ಮಗ್ಗಂ **ಅಕ್ಖಾಸಿ** ಅಭಾಸಿ। **ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಅಮತೇ ಅಕ್ಖಾತೇತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ತೇನ ಅಕ್ಖಾತೇ ಅಮತೇ ಅಮತಾವಹೇ। **ಧಮ್ಮದಸಾತಿ** ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಸ್ಸಿತಾರೋ। **ಠಿತಾ ಅಸಂಹೀರಾತಿ** ಕೇನಚಿ ಅಸಂಹಾರಿಯಾ ಹುತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ। **ಅತಿವಿಜ್ಝಾತಿ** ಅತಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಸಬ್ಬಟ್ಠಿತೀನನ್ತಿ** ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಾನಂ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀನಂ ವಾ। **ಅತಿಕ್ಕಮಮದ್ದಸಾತಿ** ಅತಿಕ್ಕಮಭೂತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅದ್ದಸ। **ಅಗ್ಗನ್ತಿ** ಉತ್ತಮಂ ಧಮ್ಮಂ। ಅಗ್ಗೇತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಪಠಮತರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಸದ್ಧಾನನ್ತಿ** ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾನಂ **ಅಗ್ಗಂ** ಧಮ್ಮಂ, **ಅಗ್ಗೇ** ವಾ ಆದಿತೋ ದೇಸಯೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ “ಏಸ ಧಮ್ಮೋ ಸುದೇಸಿತೋ”ತಿ ಜಾನನ್ತೇನ ಪಮಾದೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ತಸ್ಮಾ **ಅನುಸಿಕ್ಖೇತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚ ಸಿಕ್ಖೇಯ್ಯ।

ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋತಿಆದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅಞ್ಞಾತಕೋಣ್ಡಞ್ಞತ್ಥೇರಸ್ಸ ಥೋಮನವಸೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋತಿ** ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಬುದ್ಧೋ । ಬುದ್ಧಾ ಹಿ ಪಠಮಂ ಚತ್ತಾರಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಬುಜ್ಝಿಂಸು, ಪಚ್ಛಾ ಥೇರೋ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ,

ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಾನುಬುದ್ಧೋತಿ। ಥಿರೇಹಿ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದೀಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ **ಥೇರೋ,** ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿಬ್ಬನಿಕ್ಕಮೋತಿ** ದಳ್ಹವೀರಿಯೋ। **ಸುಖವಿಹಾರಾನನ್ತಿ** ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾನಂ। **ವಿವೇಕಾನನ್ತಿ** ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ವಿವೇಕಾನಂ। **ಸಬ್ಬಸ್ಸ ತನ್ತಿ** ಯಂ ಸಬ್ಬಸಾವಕೇನ ಪತ್ತಬ್ಬಂ, ಅಸ್ಸ ಅನೇನ ತಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಂ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖತೋತಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ಹುತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖನ್ತೇನ।

ತೇವಿಜ್ಜೋ ಚೇತೋಪರಿಯಕೋವಿದೋತಿ ಛಸು ಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಚತಸ್ಸೋ ವದತಿ, ಇತರಾ ದ್ವೇ ಯದಿಪಿ ನ ವುತ್ತಾ, ಥೇರೋ ಪನ ಛಳಭಿಞ್ಞೋವ। ಯಸ್ಮಾ ಥೇರಂ ಹಿಮವನ್ತೇ ಛದ್ದನ್ತದಹತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭಗವತಿ ಪರಮನಿಪಚ್ಚಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ವನ್ದನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಪಸನ್ನಮಾನಸೇನ ಭಗವತೋ ಸಮ್ಮುಖಾ ಥೇರಂ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತೇನ ಇಮಾ ಗಾಥಾ ವುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ "ಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ ಬುದ್ಧದಾಯಾದೋ, ಪಾದೇ ವನ್ದತಿ ಸತ್ಥುನೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ನಗಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇತಿಆದಿಕಾ ತಿಸ್ಸೋ ಗಾಥಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಅರಹನ್ತೇಹಿ ಭಗವತಿ ಕಾಳಸಿಲಾಯಂ ವಿಹರನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮನ್ನೇಸನ್ತೋ ಅರಹತ್ತಫಲವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಸ್ಸಿತ್ಥ। ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಆಯಸ್ಮಾ ವಙ್ಗೀಸೋ ಭಗವನ್ತಂ ಥೇರೇ ಚ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತೋ ಅಭಾಸಿ। ತತ್ಥ **ನಗಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇತಿ** ಇಸಿಗಿಲಿಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಪಸ್ಸೇ ಕಾಳಸಿಲಾಯಂ। **ಆಸೀನನ್ತಿ** ನಿಸಿನ್ನಂ।

ಚೇತಸಾತಿ ಅತ್ತನೋ ಚೇತೋಪರಿಯಞಾಣೇನ। **ಚಿತ್ತಂ ನೇಸಂ ಸಮನ್ನೇಸನ್ತಿ** ತೇಸಂ ಖೀಣಾಸವಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮನ್ನೇಸನ್ತೋ। **ಅನುಪರಿಯೇತೀತಿ** ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ।

ಏವಂ ಸಬ್ಬಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಂ "ಮುನಿಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗು"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾಯ ಸತ್ಥುಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚೇವ "ತೇವಿಜ್ಜಾ ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನೋ"ತಿ ವುತ್ತಾಯ ಸಾವಕಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಾತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸಮನ್ನಾಗತಂ। **ಮುನಿನ್ತಿ** ಹಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ ಮೋನಸಙ್ಖಾತೇನ ಞಾಣೇನ ಸತ್ಥು ಅನವಸೇಸಞೇಯ್ಯಾವಬೋಧೋ ವುತ್ತೋತಿ ಅನಾವರಣಞಾಣೇನ ದಸಬಲಞಾಣಾದೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ ಹೋತಿ, ತೇನಸ್ಸ ಞಾಣಸಮ್ಪದಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗುನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಹಾನಸಮ್ಪದಂ। ತದುಭಯೇನ ಚ ಸತ್ಥು ಆನುಭಾವಸಮ್ಪದಾದಯೋ ದಸ್ಸಿತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ತೇವಿಜ್ಜಾ ಮಚ್ಚುಹಾಯಿನೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಾವಕಾನಂ ಞಾಣಸಮ್ಪತ್ತಿದೀಪನೇನ ಚ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಅಧಿಗಮದೀಪನೇನ ಚ ಪದದ್ವಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾವಕಸಮ್ಪತ್ತಿ ದಸ್ಸಿತಾ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಪಾಕಟತರಂ ಕಾತುಂ "**ಮುನಿಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರಗುಂ। ಅನೇಕಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಪಯಿರುಪಾಸನ್ತಿ ಗೋತಮ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅನೇಕಾಕಾರಸಮ್ಪನ್ನನ್ತಿ** ಅನೇಕೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಅನೇಕಾಕಾರಗುಣಸಮನ್ನಾಗತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚನ್ದೋ ಯಥಾತಿ ಗಾಥಾ ಭಗವನ್ತಂ ಚಮ್ಪಾನಗರೇ ಗಗ್ಗರಾಯ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ತೀರೇ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಅನೇಕೇಹಿ ಚ ದೇವನಾಗಸಹಸ್ಸೇಹಿ ಪರಿವುತಂ ಅತ್ತನೋ ವಣ್ಣೇನ ಚ ಯಸಸಾ ಚ ವಿರೋಚಮಾನಂ ದಿಸ್ವಾ ಸೋಮನಸ್ಸಜಾತೇನ ಅಭಿತ್ಥವನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಚನ್ದೋ ಯಥಾ ವಿಗತವಲಾಹಕೇ ನಭೇತಿ** ಯಥಾ ಸರದಸಮಯೇ ಅಪಗತವಲಾಹಕೇ ವಲಾಹಕಸದಿಸೇನ ಅಞ್ಞೇನ ಚ ಮಹಿಕಾದಿನಾ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇನ ವಿಮುತ್ತೇ ಆಕಾಸೇ ಪುಣ್ಣಚನ್ದೋ ವಿರೋಚತಿ, **ವೀತಮಲೋವ ಭಾಣುಮಾತಿ** ತೇನೇವ ವಲಾಹಕಾದಿಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಗಮೇನ ವಿಗತಮಲೋ ಭಾಣುಮಾ ಸೂರಿಯೋ ಯಥಾ ವಿರೋಚತಿ। **ಏವಮ್ಪಿ, ಅಙ್ಗೀರಸ, ತ್ವನ್ತಿ** ಏವಂ ಅಙ್ಗೇಹಿ ನಿಚ್ಛರಣಜುತೀಹಿ ಜುತಿಮನ್ತ ತ್ವಮ್ಪಿ **ಮಹಾಮುನಿ** ಭಗವಾ, **ಅತಿರೋಚಸಿ** ಅತ್ತನೋ ಯಸಸಾ ಸದೇವಕಂ ಲೋಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿರೋಚಸೀತಿ।

ಕಾವೇಯ್ಯಮತ್ತಾತಿಆದಿಕಾ ದಸ ಗಾಥಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸತ್ಥು ಅತ್ತನೋ ಚ ಗುಣೇ ವಿಭಾವೇನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಕಾವೇಯ್ಯಮತ್ತಾತಿ** ಕಾವೇಯ್ಯೇನ ಕಬ್ಬಕರಣೇನ ಮತ್ತಾ ಮಾನಿತಾ ಸಮ್ಭಾವಿತಾ ಗುಣೋದಯಂ ಆಪನ್ನಾ। **ಅದ್ದಸಾಮಾತಿ** ಅದ್ದಸಿಮ್ಹಾ।

ಅದ್ಧಾ ನೋ ಉದಪಜ್ಜಥಾತಿ ರತನತ್ತಯಂ ಅದ್ಧಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಉಪಕಾರತ್ಥಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿ।

ವಚನನ್ತಿ ಸಚ್ಚಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಕಥಂ। **ಖನ್ಧೇ ಆಯತನಾನಿ ಚ ಧಾತುಯೋ ಚಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ದ್ವಾದಸಾಯತನಾನಿ, ಅಟ್ಠಾರಸ ಧಾತುಯೋ ಚ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಖನ್ಧಾದಿಕಥಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಸಾ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೪೨೧ ಆದಯೋ) ವಿತ್ಥಾರಿತಾ ಏವಾತಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ವಿದಿತ್ವಾನಾ**ತಿ ರೂಪಾದಿವಿಭಾಗಾದಿತೋ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿತೋ ಚ ಪುಬ್ಬಭಾಗಞಾಣೇನ ಜಾನಿತ್ವಾ।

ಯೇ ತೇ ಸಾಸನಕಾರಕಾತಿ ಯೇ ತೇ ಸತ್ತಾ ತಥಾಗತಾನಂ ಸಾಸನಕಾರಕಾ, ತೇಸಂ ಬಹೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವತ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ತಥಾಗತಾ।

ಯೇ ನಿಯಾಮಗತದ್ದಸಾತಿ ನಿಯಾಮೋ ಏವ ನಿಯಾಮಗತಂ, ಯೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಅದ್ದಸಂಸು ಅಧಿಗಚ್ಛಿಂಸು। ತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ವತ **ಬೋಧಿಂ** ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಜ್ಝಗಮಾ, **ಮುನಿ** ಭಗವಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸುದೇಸಿತಾತಿ ವೇನೇಯ್ಯಜ್ಝಾಸಯಾನುರೂಪಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚ ಸುಟ್ಠು ದೇಸಿತಾ। **ಚಕ್ಖುಮತಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ಚಕ್ಖುಮತಾ। ಅತ್ತಹಿತಕಾಮೇಹಿ ಅರಣೀಯಾನಿ ಕರಣೀಯಾನಿ ಅರಿಯಭಾವಕರಾನಿ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಾ ಭಗವತೋ ಸಚ್ಚಾನೀತಿ **ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ**। **ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿಆದಿ ತೇಸಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಂ ಸರೂಪದಸ್ಸನಂ । ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಅರಿಯಸಚ್ಚಕಥಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ, ಸಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೫೨೯ ಆದಯೋ) ವಿತ್ಥಾರಿತಾತಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಏವಮೇತೇ ತಥಾ**ತಿ ಏತೇ ದುಕ್ಖಾದಯೋ ಅರಿಯಸಚ್ಚಧಮ್ಮಾ ಏವಂ ದುಕ್ಖಾದಿಪ್ಪಕಾರೇನ ತಥಾ ಅವಿತಥಾ ಅನಞ್ಞಥಾ। **ವುತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಾ ಮೇ ತೇ ಯಥಾ ತಥಾ**ತಿ ಯಥಾ ಸತ್ಥಾರಾ ವುತ್ತಾ, ತಥಾ ಮಯಾ ದಿಟ್ಠಾ, ಅರಿಯಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಪಟಿವಿದ್ಧತ್ತಾ ಏವಂ ತೇಸಂ। **ಸದತ್ಥೋ ಮೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ** ಅರಹತ್ತಂ ಮಯಾ ಸಚ್ಛಿಕತಂ। ತತೋ ಚ **ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ** ಭಗವತೋ **ಸಾಸನಂ** ಓವಾದಾನುಸಿಟ್ಠಿಯಂ ಅನುಪತಿಟ್ಠೋ।

ಸ್ವಾಗತಂ ವತ ಮೇ ಆಸೀತಿ ಸುಆಗಮನಂ ವತ ಮೇ ಅಹೋಸಿ। **ಮಮ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ**ತಿ ಮಮ ಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಮೀಪೇ।

ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಛನ್ನಮ್ಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಪಾರಮಿಂ, ಉಕ್ಕಂಸಂ ಅಧಿಗತೋ। ಇಮಿನಾ ಹಿ ಪದೇನ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿವರಿತುಂ "**ಸೋತಧಾತು ವಿಸೋಧಿತಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಪುಚ್ಛಾಮಿ ಸತ್ಥಾರನ್ತಿಆದಿಕಾ ದ್ವಾದಸ ಗಾಥಾ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ। ಆಯಸ್ಮತೋ ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಹಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲೇ ಆಯಸ್ಮಾ ವಙ್ಗೀಸೋ ಅಸಮ್ಮುಖಾ ಅಹೋಸಿ। ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಞ್ಚ ತೇನ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾದಿ, ಪುಬ್ಬವಾಸನಾವಸೇನ ಹಿ ತಾದಿಸಞ್ಚ ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛಸ್ಸ ವಸಲವಾದೇನ ಸಮುದಾಚಾರೋ ವಿಯ ಖೀಣಾಸವಾನಮ್ಪಿ ಹೋತಿಯೇವ। ತೇನ "ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ ನು ಖೋ ಮೇ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ಉದಾಹು ನೋ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಸತ್ಥಾರಂ ಪುಚ್ಛಿ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೇನ ವುತ್ತಾ"ತಿ। ತತ್ಥ **ಸತ್ಥಾರ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದೀಹಿ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅನುಸಾಸಕಂ। **ಅನೋಮಪಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಓಮಂ ವುಚ್ಚತಿ ಪರಿತ್ತಂ ಲಾಮಕಂ। ನ ಓಮಪಞ್ಞಂ ಅನೋಮಪಞ್ಞಂ, ಮಹಾಪಞ್ಞನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಮೇವ, ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನ**ನ್ತಿ ಸಂಸಯಾನಂ ಏವರೂಪಾನಂ ವಾ ಪರಿವಿತಕ್ಕಾನಂ ಛೇತ್ತಾ। **ಅಗ್ಗಾಳವೇ**ತಿ ಅಗ್ಗಾಳವಚೇತಿಯಸಙ್ಖಾತೇ ವಿಹಾರೇ। **ಞಾತೋ**ತಿ ಪಾಕಟೋ। **ಯಸಸ್ಸೀ**ತಿ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ಅಭಿನಿಬ್ಬುತತ್ತೋ**ತಿ ಉಪಸನ್ತಸಭಾವೋ ಅಪರಿಡಯ್ಹಮಾನಚಿತ್ತೋ।

ತಯಾ ಕತನ್ತಿ ತಾದಿಸೇ ಛಾಯಾಸಮ್ಪನ್ನೇ ನಿಗ್ರೋಧರುಕ್ಖಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನತ್ತಾ "ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪೋ"ತಿ ತಯಾ ಕತಂ ನಾಮಂ। ಇತಿ ಸೋ ಯಥಾ ಅತ್ತನಾ ಉಪಲಕ್ಖಿತಂ ತಥಾ ವದತಿ। ಭಗವಾ ಪನ ನ ನಿಸಿನ್ನತ್ತಾ ಏವ ತಂ ತಥಾ ಆಲಪತಿ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ತತ್ಥ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತತ್ತಾಪಿ। **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸಾತಿ** ಜಾತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ। **ನಮಸ್ಸಂ ಅಚರಿ**ನ್ತಿ ನಮಸ್ಸಮಾನೋ ವಿಹಾಸಿಂ। **ಮುತ್ಯಪೇಖೋ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ।

ದಳ್ಹಧಮ್ಮದಸ್ಸೀತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಲಪತಿ। ದಳ್ಹಧಮ್ಮಞ್ಹಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜ್ಜನಟ್ಠೇನ, ತಞ್ಚ ಭಗವಾ ಪಸ್ಸಿ ದಸ್ಸೇಸಿ ಚ।

ಸಕ್ಕಾತಿಪಿ ಭಗವನ್ತಮೇವ ಕುಲನಾಮೇನ ಆಲಪತಿ। **ಮಯಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇ**ತಿ, ನಿರವಸೇಸಪರಿಸಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವದತಿ। **ಸಮನ್ತಚಕ್ಖೂ**ತಿಪಿ ಭಗವನ್ತಮೇವ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಆಲಪತಿ। **ಸಮವಟ್ಠಿತಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಅವಟ್ಠಿತಾ, ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಠಿತಾ। **ನೋ**ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ। **ಸವನಾಯಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಞ್ಹಸ್ಸ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಸವನತ್ಥಾಯ। **ಸೋತಾ**ತಿ ಸೋತಧಾತುಯೋ। **ತುವಂ ನೋ ಸತ್ಥಾ ತ್ವಮನುತ್ತರೋಸೀ**ತಿ ಥುತಿವಚನವಸೇನ ವದತಿ।

ಛಿನ್ದ ನೋ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛನ್ತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪಟಿರೂಪಕಂ ತಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಅಕುಸಲವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಪನ ಥೇರೋ ನಿಬ್ಬಿಚಿಕಿಚ್ಛೋವ। **ಬ್ರೂಹಿ ಮೇತ**ನ್ತಿ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ಏತಂ। ಯಂ ಮಯಾ ಯಾಚಿತೋಸಿ "ತಂ ಸಾವಕಂ, ಸಕ್ಕ, ಮಯಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಅಞ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಾ"ತಿ ಯಾಚಿತೋವ, ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ **ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ವೇದಯ ಭೂರಿಪಞ್ಞ। ಮಜ್ಝೇವ ನೋ ಭಾಸಾ**"ತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಮಹಾಪಞ್ಞ ಭಗವಾ ಮಜ್ಝೇವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಾಸ, ಯಥಾ ಸಬ್ಬೇ ಮಯಂ ಜಾನೇಯ್ಯಾಮ। **ಸಕ್ಕೋವ ದೇವಾನ ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತೋ**ತಿ , ಇದಂ ಪನ ಥುತಿವಚನಮೇವ। ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಅಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಸಕ್ಕೋ ಸಹಸ್ಸನೇತ್ತೋ ದೇವಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ತೇಹಿ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತವಚನಂ ಭಾಸತಿ, ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಮಜ್ಝೇ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತವಚನಂ ಭಾಸಾತಿ।

ಯೇ ಕೇಚೀತಿ ಇಮಮ್ಪಿ ಗಾಥಂ ಭಗವನ್ತಂ ಥುನನ್ತೋ ವತ್ತುಕಾಮತಂ ಜನೇತುಂ ಭಣತಿ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಯೇ ಕೇಚಿ ಅಭಿಜ್ಝಾದಯೋ ಗನ್ಥಾ, ತೇಸಂ ಅಪ್ಪಹಾನೇ ಸತಿ ಮೋಹವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನಂ ಪಹಾನಾಭಾವತೋ **ಮೋಹಮಗ್ಗಾ**ತಿ ಚ, **ಅಞ್ಞಾಣಪಕ್ಖಾ**ತಿ ಚ, **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಠಾನಾ**ತಿ ಚ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸಬ್ಬೇ ತೇ ತಥಾಗತಂ ಪತ್ವಾ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದೇಸನಾಬಲೇನ ವಿದ್ಧಂಸಿತಾ ಭವನ್ತಿ, ನಸ್ಸನ್ತಿ। ಕಿಂಕಾರಣನ್ತಿ? **ಚಕ್ಖುಞ್ಹಿ ಏತಂ ಪರಮಂ ನರಾನಂ,** ಯಸ್ಮಾ ತಥಾಗತೋ ಸಬ್ಬಗನ್ಥವಿಧಮನೇನ ಪಞ್ಞಾಚಕ್ಖುಜನನತೋ ನರಾನಂ ಪರಮಂ ಚಕ್ಖುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ನೋ ಚೇ ಹಿ ಜಾತೂತಿ ಇಮಮ್ಪಿ ಗಾಥಂ ಥುನನ್ತೋ ಏವ ವತ್ತುಕಾಮತಂ ಜನೇನ್ತೋ ಭಣತಿ। ತತ್ಥ **ಜಾತೂ**ತಿ ಏಕಂಸವಚನಂ। **ಪುರಿಸೋ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಜೋತಿಮನ್ತೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಜೋತಿಸಮ್ಪನ್ನಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಾದಯೋ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯದಿ ಭಗವಾ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಭೇದೋ ವಾತೋ ವಿಯ ಅಬ್ಭಘನಂ ದೇಸನಾವೇಗೇನ ಕಿಲೇಸೇ ವಿಹನೇಯ್ಯ, ತತೋ ಯಥಾ ಅಬ್ಭಘನನಿವುತೋ ಲೋಕೋ ತಮೋವ ಹೋತಿ ಏಕನ್ಧಕಾರೋ, ಏವಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಲೋಕೋ ಅಞ್ಞಾಣನಿವುತೋ ತಮೋವ ಸಿಯಾ। ಯೇ ಚಾಪಿ ಇಮೇ ಇದಾನಿ ಜೋತಿಮನ್ತೋ ಖಾಯನ್ತಿ ಸಾರಿಪುತ್ತಾದಯೋ, ತೇಪಿ ನ ಭಾಸೇಯ್ಯುಂ, ನ ದೀಪೇಯ್ಯುನ್ತಿ।

ಧೀರಾ ಚಾತಿ ಇಮಮ್ಪಿ ಗಾಥಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - **ಧೀರಾ** ಚ ಪಣ್ಡಿತಪುರಿಸಾ, **ಪಜ್ಜೋತಕರಾ ಭವನ್ತಿ** ಪಞ್ಞಾಪಜ್ಜೋತಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ। **ತಂ** ತಸ್ಮಾ ಅಹಂ ತಂ **ವೀರ** ಪಧಾನವೀರಿಯಸಮನ್ನಾಗತ ಭಗವಾ, **ತಥೇವ ಮಞ್ಞೇ** ಧೀರೋ ಪಜ್ಜೋತಕರೋತ್ವೇವ ಮಞ್ಞಾಮಿ। ಮಯಮ್ಪಿ **ವಿಪಸ್ಸಿನಂ** ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಸ್ಸನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಜಾನನ್ತಾ ಏವ ಉಪಾಗಮಿಮ್ಹಾ। ತಸ್ಮಾ "ಪರಿಸಾಸು ನೋ **ಆವಿಕರೋಹಿ ಕಪ್ಪಂ** ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋವ ಯಥಾ ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪಂ ಆವಿಕರೋಹಿ ಪಕಾಸೇಹೀ"ತಿ।

ಖಿಪ್ಪನ್ತಿ ಇಮಮ್ಪಿ ಗಾಥಂ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ಭಗವಾ **ಖಿಪ್ಪಂ ಗಿರಂ ಏರಯ ವಗ್ಗು ವಗ್ಗುಂ** ಅಚಿರಾಯಮಾನೋ ವಾಚಂ ಭಾಸ ವಗ್ಗು ಮನೋಹರಂ। **ಹಂಸೋವ** ಯಥಾ ಸುವಣ್ಣಹಂಸೋ ಗೋಚರಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಜಾತಸ್ಸರವನಸಣ್ಡಂ ದಿಸ್ವಾ ಗೀವಂ **ಪಗ್ಗಯ್ಹ** ಪಕ್ಖೇ ಉದ್ಧುನಿತ್ವಾ ಹಟ್ಠತುಟ್ಠೋ **ಸಣಿಕಂ** ಅತರಮಾನೋ ವಗ್ಗುಂ ನಿಕೂಜತಿ ಗಿರಂ ನಿಚ್ಛಾರೇತಿ, ಏವಮೇವಂ ತ್ವಂ ಸಣಿಕಂ ನಿಕೂಜ ಇಮಿನಾ ಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಙ್ಕಿತರೇನ ಬಿನ್ದುಸ್ಸರೇನ ಸುಟ್ಠು **ವಿಕಪ್ಪಿತೇನ** ಅಭಿಸಙ್ಖತೇನ, ಏತೇ ಮಯಂ ಸಬ್ಬೇ **ಉಜುಗತಾ** ಅವಿಕ್ಖಿತ್ತಮಾನಸಾ ಹುತ್ವಾ ತವ ನಿಕೂಜಂ ಸುಣೋಮಾತಿ।

ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣನ್ತಿ , ಇದಮ್ಪಿ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಆಹ। ತತ್ಥ ನ ಸಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಸೇಸೋ, ತಂ **ಅಸೇಸಂ,** ಸೋತಾಪನ್ನಾದಯೋ ವಿಯ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಸೇಸೇತ್ವಾ ಪಹೀನಜಾತಿಮರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿಗ್ಗಯ್ಹಾ**ತಿ ನಿಬನ್ಧಿತ್ವಾ, **ಧೋನ**ನ್ತಿ ಧುತಸಬ್ಬಪಾಪಂ। **ವದೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಕಥಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ ಧಮ್ಮಂ। **ನ ಕಾಮಕಾರೋ ಹೋಹಿ ಪುಥುಜ್ಜನಾನ**ನ್ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನಸೇಕ್ಖಾದೀನಂ ತಿವಿಧಾನಂ ಜನಾನಂ ಕಾಮಕಾರೋ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಯಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಞಾತುಂ ವಾ ವತ್ತುಂ ವಾ, ತಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। **ಸಙ್ಖೇಯ್ಯಕಾರೋ ಚ ತಥಾಗತಾನ**ನ್ತಿ ತಥಾಗತಾನಂ ಪನ ವೀಮಂಸಕಾರೋ ಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಕಿರಿಯಾ, ತೇ ಯಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ ಞಾತುಂ ವಾ ವತ್ತುಂ ವಾ, ತಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಇದಾನಿ ತಂ ಸಙ್ಖೇಯ್ಯಕಾರಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಸಮ್ಪನ್ನವೇಯ್ಯಾಕರಣ"**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತಸ್ಸತ್ಥೋ - ತಥಾ ಹಿ ತವ ಭಗವಾ ಇದಂ **ಸಮುಜ್ಜುಪಞ್ಞಸ್ಸ** ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅಪ್ಪಟಿಹತಭಾವೇನ ಉಜುಗತಪಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮ್ಮದೇವ ವುತ್ತಂ ಪವತ್ತಿತಂ ಸಮ್ಪನ್ನವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ "ಸನ್ತತಿಮಹಾಮತ್ತೋ ಸತ್ತತಾಲಮತ್ತಂ ಅಬ್ಭುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಸುಪ್ಪಬುದ್ಧೋ ಸಕ್ಕೋ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಪಥವಿಂ ಪವಿಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿಂ **ಸಮುಗ್ಗಹಿತಂ** ಸಮ್ಮದೇವ ಉಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಪರೀತಂ ದಿಟ್ಠಂ, ಪುನ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಪಣಾಮೇತ್ವಾ ಆಹ। **ಅಯಮಞ್ಜಲಿ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಸುಪ್ಪಣಾಮಿತೋ**ತಿ ಅಯಂ ಅಪರೋಪಿ ಅಞ್ಜಲಿ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಪಣಾಮಿತೋ। **ಮಾ ಮೋಹಯೀ ಜಾನ**ನ್ತಿ ಮಾ ನೋ ಅವಚನೇನ ಮೋಹಯಿ, ಜಾನನ್ತೋ ತಸ್ಸ ಗತಿಂ। **ಅನೋಮಪಞ್ಞಾ**ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಆಲಪತಿ।

ಪರೋಪರನ್ತಿ ಇಮಂ ಪನ ಗಾಥಂ ಅಪರೇನಪಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಮೋಹನಮೇವ ಯಾಚನ್ತೋ ಆಹ। ತತ್ಥ **ಪರೋಪರ**ನ್ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಲೋಕಿಯವಸೇನ ಸುನ್ದರಾಸುನ್ದರಂ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ವಾ। **ಅರಿಯಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಂ। **ವಿದಿತ್ವಾ**ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಜಾನ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಞೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ ಜಾನನ್ತೋ। **ವಾಚಾಭಿಕಙ್ಖಾಮೀ**ತಿ ಯಥಾ **ಘಮ್ಮನಿ** ಘಮ್ಮಕಾಲೇ ಉಣ್ಹಾಭಿತತ್ತೋ ಪುರಿಸೋ ಕಿಲನ್ತೋ ತಸಿತೋ ವಾರಿಂ, ಏವಂ ತೇ ವಾಚಂ ಅಭಿಕಙ್ಖಾಮಿ। **ಸುತಂ ಪವಸ್ಸಾ**ತಿ ಸುತಸಙ್ಖಾತಂ ಸದ್ದಾಯತನಂ ಪವಸ್ಸ ಪಗ್ಘರ ಮುಞ್ಚ ಪವತ್ತ। "ಸುತಸ್ಸ ವಸ್ಸಾ"ತಿಪಿ ಪಾಳಿ। ವುತ್ತಪಕಾರಸ್ಸ ಸದ್ದಾಯತನಸ್ಸ ವುಟ್ಠಿಂ ವಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ ಯಾದಿಸಂ ವಾಚಂ ಅಭಿಕಙ್ಖತಿ, ತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ **"ಯದತ್ಥಿಕ"**ನ್ತಿ ಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಕಪ್ಪಾಯನೋ**ತಿ ಕಪ್ಪಮೇವ ಪೂಜಾವಸೇನ ವದತಿ। **ಯಥಾ ವಿಮುತ್ತೋ**ತಿ "ಕಿಂ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ಯಥಾ ಅಸೇಕ್ಖೋ, ಉದಾಹು ಸಉಪಾದಿಸೇಸಾಯ ಯಥಾ ಸೇಕ್ಖೋ"ತಿ ವಾ ಪುಚ್ಛತಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಪಾಕಟಮೇವ।

ಏವಂ ದ್ವಾದಸಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಯಾಚಿತೋ ಭಗವಾ ತಂ ವಿಯಾಕರೋನ್ತೋ **"ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ ಇಧ ನಾಮರೂಪೇ (ಇತಿ ಭಗವಾ) ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಸೋತಂ ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಾಮರೂಪೇ ಕಾಮತಣ್ಹಾದಿಭೇದಾ ತಣ್ಹಾ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಪ್ಪಹೀನಟ್ಠೇನ ಅನುಸಯಿತಾ ಕಣ್ಹನಾಮಕಸ್ಸ ಮಾರಸ್ಸ ಸೋತನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಕಣ್ಹಸ್ಸ ಸೋತಮುತಂ ದೀಘರತ್ತಾನುಸಯಿತಂ ಇಧ ನಾಮರೂಪೇ ತಣ್ಹಂ ಕಪ್ಪಾಯನೋ ಛಿನ್ದಿ। **ಇತಿ ಭಗವಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಾನಂ ವಚನಂ। **ಅತಾರಿ ಜಾತಿಂ ಮರಣಂ ಅಸೇಸ**ನ್ತಿ ಸೋ ತಂ ತಣ್ಹಂ ಛೇತ್ವಾ ಅಸೇಸಂ ಜಾತಿಮರಣಂ ಅತರಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, **ಇಚ್ಚಬ್ರವಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಚಸೇಟ್ಠೋ**ತಿ ಆಯಸ್ಮತಾ ವಙ್ಗೀಸೇನ ಪುಟ್ಠೋ ಭಗವಾ ಏವಂ ಅವೋಚ ಪಞ್ಚಹಿ

ಸದ್ಧಾದೀಹಿ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣೇಹಿ ಚಕ್ಖೂಹಿ ವಾ ಸೇಟ್ಠೋ। ಅಥ ವಾ **ಪಞ್ಚಸೇಟ್ಠೋ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸೀಲಾದೀಹಿ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧೇಹಿ, ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ಹೇತುಸಮ್ಪದಾದೀಹಿ ಸೇಟ್ಠೋ ಉತ್ತಮೋ ಪವರೋತಿ ಸಞ್ಞೇತಿಕಾರಾನಮೇವಿದಮ್ಪಿ ವಚನಂ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಮಾನಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ವಙ್ಗೀಸೋ **"ಏಸ ಸುತ್ವಾ"**ತಿಆದಿಕಾ ಗಾಥಾಯೋ ಆಹ। ತತ್ಥ ಪಠಮಗಾಥಾಯಂ **ನ ಮಂ ವಞ್ಚೇಸೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಇಚ್ಛನ್ತಂ ಮಂ ನ ವಞ್ಚೇಸಿ, ನ ವಿಸಂವಾದೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೇಸಂ ಪಾಕಟಮೇವ।

ದುತಿಯಗಾಥಾಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಮುತ್ಯಪೇಖೋ ವಿಹಾಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **"ಯಥಾ ವಾದೀ ತಥಾ ಕಾರೀ, ಅಹು ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕೋ"**ತಿ। **ಮಚ್ಚುನೋ ಜಾಲಂ ತತ**"ನ್ತಿ ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟೇ ವಿತ್ಥತಂ ಮಾರಸ್ಸ ತಣ್ಹಾಜಾಲಂ। **ಮಾಯಾವಿನೋ**ತಿ ಬಹುಮಾಯಸ್ಸ। "ತಥಾ ಮಾಯಾವಿನೋ"ತಿಪಿ ಕೇಚಿ ಪಠನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಯೋ ಅನೇಕಾಹಿ ಮಾಯಾಹಿ ಅನೇಕಕ್ಖತ್ತುಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿ। ತಸ್ಸ ತಥಾ ಮಾಯಾವಿನೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ತತಿಯಗಾಥಾಯ **ಆದಿ**ನ್ತಿ ಮೂಲಕಾರಣಂ। **ಉಪಾದಾನಸ್ಸಾ**ತಿ ವಟ್ಟಸ್ಸ। ವಟ್ಟಂ ದಳ್ಹೇಹಿ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸೇಹಿ ಉಪಾದಾತಬ್ಬಟ್ಠೇನ "ಉಪಾದಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಆದಿಂ ಅವಿಜ್ಜಾತಣ್ಹಾದಿಭೇದಂ ಕಾರಣಂ ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ ಅದ್ದಸ। **ಕಪ್ಪೋ ಕಪ್ಪಿಯೋ**ತಿ ಏವಂ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಭಗವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವದತಿ। **ಅಚ್ಚಗಾ ವತಾ**ತಿ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ವತ। **ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಮಚ್ಚು ಏತ್ಥ ಧಿಯ್ಯತೀತಿ ಮಚ್ಚುಧೇಯ್ಯಂ, ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟಂ ಸುದುತ್ತರಂ ಅಚ್ಚಗಾ ವತಾತಿ ವೇದಜಾತೋ ವದತಿ।

ಇದಾನಿ ಸತ್ಥರಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೇ ಚ ಪಸನ್ನಮಾನಸೋ ಪಸನ್ನಾಕಾರಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ **"ತಂ ದೇವದೇವ"**ನ್ತಿ ಓಸಾನಗಾಥಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಂ ದೇವದೇವಂ ವನ್ದಾಮೀ**ತಿ ಸಮ್ಮುತಿದೇವೋ, ಉಪಪತ್ತಿದೇವೋ, ವಿಸುದ್ಧಿದೇವೋತಿ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ದೇವಾನಂ ಉತ್ತಮದೇವತಾಯ ದೇವದೇವಂ **ದ್ವಿಪದುತ್ತಮ** ಭಗವಾ ತಂ ವನ್ದಾಮಿ। ನ ಕೇವಲಂ ತಂಯೇವ, ಅಥ ಖೋ ತವ ಸಬ್ಬಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಅನುಧಮ್ಮಜಾತತ್ತಾ **ಅನುಜಾತಂ,** ಮಾರವಿಜಯೇನ ಮಹಾವೀರಿಯತಾಯ **ಮಹಾವೀರಂ,** ಆಗುಅಕರಣಾದಿಅತ್ಥೇನ **ನಾಗಂ** ತವ ಉರೇ ವಾಯಾಮಜನಿತಜಾತಿತಾಯ **ಓರಸಂ** ಪುತ್ತಂ ನಿಗ್ರೋಧಕಪ್ಪಞ್ಚ ವನ್ದಾಮಿ।

ಏವಮೇತೇ ಸುಭೂತಿಆದಯೋ ವಙ್ಗೀಸಪರಿಯೋಸಾನಾ ದ್ವಿಸತಂ ಚತುಸಟ್ಠಿ ಚ ಮಹಾಥೇರಾ ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ಆರೂಳ್ಹಾ, ತೇ ಸಬ್ಬೇ ಯಥಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಭಾವೇನ ಏಕವಿಧಾ। ತಥಾ ಅಸೇಕ್ಖಭಾವೇನ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಪಲಿಘತಾಯ ಸಂಕಿಣ್ಣಪರಿಕ್ಖತಾಯ, ಅಬ್ಬುಳ್ಹೇಸಿಕತಾಯ, ನಿರಗ್ಗಳತಾಯ, ಪನ್ನದ್ಧಜತಾಯ, ಪನ್ನಭಾರತಾಯ, ವಿಸಂಯುತ್ತತಾಯ, ದಸಸು ಅರಿಯವಾಸೇಸು ವುಟ್ಠವಾಸತಾಯ ಚ। ತಥಾ ಹಿ ತೇ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನಾ, ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಏಕಾರಕ್ಖಾ, ಚತುರಾಪಸ್ಸೇನಾ, ಪನುಣ್ಣಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚಾ, ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನಾ, ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪಾ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ, ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಾ, ಸುವಿಮುತ್ತಪಞ್ಞಾ ಚ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೧೯)। ಇತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ಏಕವಿಧಾ।

ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ, ನ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ ದುವಿಧಾ। ತತ್ಥ **ಅಞ್ಞಾಸಿ ಕೋಣ್ಡಞ್ಞಪ್ಪಮುಖಾ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯತ್ಥೇರಾ, ಯಸತ್ಥೇರೋ,** ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಭೂತಾ **ವಿಮಲೋ ಸುಬಾಹು ಪುಣ್ಣಜಿ ಗವಮ್ಪತೀ**ತಿ ಚತ್ತಾರೋ, ಅಪರೇಪಿ ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಭೂತಾ ಪಞ್ಞಾಸ, ತಿಂಸ **ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯಾ, ಉರುವೇಲಕಸ್ಸ**ಪಪ್ಪಮುಖಾ ಸಹಸ್ಸಪುರಾಣಜಟಿಲಾ, ದ್ವೇ **ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ,** ತೇಸಂ ಪರಿವಾರಭೂತಾ ಅಡ್ಢತೇರಸಸತಾ **ಪರಿಬ್ಬಾಜಕಾ,** ಚೋರೋ **ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲತ್ಥೇರೋ**ತಿ ಸಬ್ಬೇ ಸಹಸ್ಸಂ ಪಞ್ಞಾಸಾಧಿಕಾನಿ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತಿ –

"ಸತತ್ತಯಂ ಸಹಸ್ಸಞ್ಚ, ಪಞ್ಞಾಸಞ್ಚ ಪುನಾಪರೇ।
ಏತೇ ಥೇರಾ ಮಹಾಪಞ್ಞಾ, ಸಬ್ಬೇವ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಕಾ"ತಿ॥

ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತೇ ಏವ, ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಬಹೂ ಸನ್ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - **ಸೇಲೋ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ತಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಭೂತಾ ತಿಸತಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ, **ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ,** ತಸ್ಸ ಪರಿವಾರಭೂತಂ ಪುರಿಸಸಹಸ್ಸಂ, **ಸುದ್ಧೋದನ**ಮಹಾರಾಜೇನ ಪೇಸಿತಾ ಕಪಿಲವತ್ಥುವಾಸಿನೋ ದಸಸಹಸ್ಸಪುರಿಸಾ, ಮಹಾಬಾವರಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಭೂತಾ **ಅಜಿತಾ**ದಯೋ ಸೋಳಸ ಸಹಸ್ಸಪರಿಮಾಣಾತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತತೋ ಅಞ್ಞೇ ನ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಾ, ತೇ ಪನ ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಪಞ್ಹಾಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ, ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದಾ। ಆದಿತೋ ಹಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೂಪಗತಾ ಥೇರಾ, ತೇಸಂ ಭಗವಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ವಿಯ ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಮ್ಪಿ ಅನುಞ್ಞಾಸಿ, ಅಯಂ ಸರಣಗಮನೂಪಸಮ್ಪದಾ। ಯಾ ಪನ -

> "ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ತಿಬ್ಬಂ ಮೇ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ, ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಥೇರೇಸು ನವೇಸು ಮಜ್ಝಿಮೇಸೂ'ತಿ, ಏವಂ ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮಿ ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮನಸಿ ಕರಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬಚೇತಸಾ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಓಹಿತಸೋತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಸಾತಸಹಗತಾ ಚ ಮೇ ಕಾಯಗತಾ ಸತಿ ನ ವಿಜಹಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪)।

ಇಮಸ್ಸ ಓವಾದಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಉಪಸಮ್ಪದಾ, ಅಯಂ ಓವಾದಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ। ಯಾ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೇ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇನ ಭಗವತಾ "ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾತಿ ವಾ ಸೋಪಾಕ 'ರೂಪಸಞ್ಞಾ'ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ನಾನತ್ಥಾ ನಾನಾಬ್ಯಞ್ಜನಾ, ಉದಾಹು ಏಕತ್ಥಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಅಸುಭನಿಸ್ಸಿತೇಸು ಪಞ್ಹೇಸು ಪುಚ್ಛಿತೇಸು ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೇನ ಸತ್ತವಸ್ಸಿಕೇನ ಸೋಪಾಕಸಾಮಣೇರೇನ "ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾತಿ ವಾ ಭಗವಾ 'ರೂಪಸಞ್ಞಾ'ತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಏಕತ್ಥಾ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೇಸು "ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಇಮೇ ಪಞ್ಹಾ ಬ್ಯಾಕತಾ"ತಿ ಆರದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಉಪಸಮ್ಪದಾ। ಅಯಂ ಪಞ್ಹಾಬ್ಯಾಕರಣೂಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ। ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೂಪಸಮ್ಪದಾ ಪಾಕಟಾವ।

ಯಥಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಾ, ನ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಾತಿ ದುವಿಧಾ, ಏವಂ ಸಮ್ಮುಖಾಪರಮ್ಮುಖಾಭೇದತೋಪಿ ದುವಿಧಾ। ಯೇ ಹಿ ಸತ್ಥು ಧರಮಾನಕಾಲೇ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಜಾತಾ, ತೇ ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞಾದಯೋ ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾ ನಾಮ। ಯೇ ಪನ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಪಚ್ಛಾ ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಾ, ತೇ ಸತಿಪಿ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮಸರೀರಸ್ಸ ಪಚ್ಚಕ್ಖಭಾವೇ ಸತ್ಥು ಸರೀರಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಭಾವತೋ ಪರಮ್ಮುಖಸಾವಕಾ ನಾಮ।

ತಥಾ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತತಾವಸೇನ, ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾ ಪನ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಾ ಏವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ **ಅಪದಾನೇ** (ಅಪ॰ ಥೇರ ೨.೫೫.೧೪೨) -

> "ವಿಮೋಕ್ಖಾಪಿ ಚ ಅಟ್ಠಿಮೇ, ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ"ತಿ॥

ತಥಾ ಸಾಪದಾನಾನಪದಾನಭೇದತೋ, ಯೇಸಞ್ಹಿ ಪುರಿಮೇಸು ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಸು ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬುದ್ಧಸಾವಕೇಸುಪಿ ಪುಞ್ಞಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ಸಾವಕಪಾರಮಿತಾಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಿ ಅಪದಾನಂ, ತೇ ಸಾಪದಾನಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಅಪದಾನಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾ ಥೇರಾ। ಯೇಸಂ ಪನ ತಂ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಅನಪದಾನಾ।

ಕಿಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪುಬ್ಬಹೇತುಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿನಾ ಸಚ್ಚಾಭಿಸಮ್ಬೋಧೋ ಸಮ್ಭವತೀತಿ? ನ ಸಮ್ಭವತಿ। ನ ಹಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿರಹಿತಸ್ಸ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೋ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಸುದುಕ್ಕರದುರಭಿಸಮ್ಭವಸಭಾವತೋ। ಯಥಾಹ "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕತಮಂ ನು ಖೋ ದುಕ್ಕರತರಂ ವಾ ದುರಭಿಸಮ್ಭವತರಂ ವಾ"ತಿಆದಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೧೧೫)। ಯದಿ ಏವಂ

ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ - "ಯೇಸಂ ಪನ ತಂ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಅನಪದಾನಾ"ತಿ? ನಯಿದಮೇವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ "ಯೇ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪತ್ತಿರಹಿತಾ, ತೇ ಅನಪದಾನಾ"ತಿ ತಾದಿಸಾನಂ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। ಯೇಸಂ ಪನ ಅತಿಉಕ್ಕಂಸಗತಂ ಅಪದಾನಂ ನತ್ಥಿ, ತೇ ಇಧ "ಅನಪದಾನಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯರಹಿತಾಯೇವ । ತಥಾ ಹಿ ಇಮೇ ಸತ್ತಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಸು ಅಚ್ಛರಿಯಾಚಿನ್ತೇಯ್ಯಗುಣವಿಭೂತಿವಿತ್ಥತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಆನುಭಾವಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾ ಚತುಪ್ಪಮಾಣಿಕಸ್ಸ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಪಸಾದಾವಹತ್ತಾ ಸತ್ಥರಿ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ। ತಥಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇನ, ಸಾವಕಾನಂ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿದಸ್ಸನೇನ, ಕದಾಚಿ ಮಹಾಬೋಧಿಸತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ ಚಿತ್ತಾಭಿನೀಹಾರದಸ್ಸನೇನ, ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಓವಾದಾನುಸಾಸನಪಟಿಲಾಭೇನ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭನ್ತಿ, ತೇ ತತ್ಥ ಪಟಿಲದ್ಧಸದ್ಧಾ ಯದಿಪಿ ಸಂಸಾರೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಚ ಆದೀನವಾನಿಸಂಸೇ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಹಾರಜಕ್ಖತಾಯ ಪನ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನಭಿಸಮ್ಭುನನ್ತಾ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಬೀಜಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಾನೇ ರೋಪೇನ್ತಿಯೇವ ಸಪ್ಪುರಿಸೂಪನಿಸ್ಸಯಸ್ಸ ಬಹೂಕಾರಭಾವತೋ। ತೇನಾಹ (ಬು॰ ವಂ॰ ೨.೭೨-೭೪) -

"ಯದಿಮಸ್ಸ ಲೋಕನಾಥಸ್ಸ, ವಿರಜ್ಝಿಸ್ಸಾಮ ಸಾಸನಂ।
ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನೇ, ಹೇಸ್ಸಾಮ ಸಮ್ಮುಖಾ ಇಮಂ॥

"ಯಥಾ ಮನುಸ್ಸಾ ನದಿಂ ತರನ್ತಾ, ಪಟಿತಿತ್ಥಂ ವಿರಜ್ಝಿಯ।
ಹೇಟ್ಠಾತಿತ್ಥೇ ಗಹೇತ್ವಾನ, ಉತ್ತರನ್ತಿ ಮಹಾನದಿಂ॥

"ಏವಮೇವ ಮಯಂ ಸಬ್ಬೇ, ಯದಿ ಮುಞ್ಚಾಮಿಮಂ ಜಿನಂ।
ಅನಾಗತಮ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನೇ, ಹೇಸ್ಸಾಮ ಸಮ್ಮುಖಾ ಇಮ"ನ್ತಿ॥

ಏವಂ ವಿವಟ್ಟಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಿತಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಸತಸಹಸ್ಸಾಧಿಕಚತುಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಾಲನ್ತರೇ ವಿಮೋಕ್ಖಾಧಿಗಮಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯೋ ನ ಹೋತೀತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ। ಪಗೇವ ಪತ್ಥನಾವಸೇನ ಅಧಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತಂ। ಏವಂ ದುವಿಧಾಪೇತೇ।

ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ, ಮಹಾಸಾವಕಾ, ಪಕತಿಸಾವಕಾತಿ ತಿವಿಧಾ। ತೇಸು ಆಯಸ್ಮಾ **ಅಞ್ಞಾಸಿಕೋಣ್ಡಞ್ಞೋ, ವಪ್ಪೋ, ಭದ್ದಿಯೋ, ಮಹಾನಾಮೋ, ಅಸ್ಸಜಿ, ನಾಲಕೋ, ಯಸೋ, ವಿಮಲೋ, ಸುಬಾಹು, ಪುಣ್ಣಜಿ, ಗವಮ್ಪತಿ, ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೋ, ನದೀಕಸ್ಸಪೋ, ಗಯಾಕಸ್ಸಪೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ, ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ, ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನೋ, ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ, ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ, ಮಹಾಚುನ್ದೋ, ಅನುರುದ್ಧೋ, ಕಙ್ಖಾರೇವತೋ, ಆನನ್ದೋ, ನನ್ದಕೋ, ಭಗು, ನನ್ದೋ, ಕಿಮಿಲೋ, ಭದ್ದಿಯೋ, ರಾಹುಲೋ, ಸೀವಲಿ, ಉಪಾಲಿ , ದಬ್ಬೋ, ಉಪಸೇನೋ, ಖದಿರವನಿಯರೇವತೋ, ಪುಣ್ಣೋ ಮನ್ತಾಣಿಪುತ್ತೋ, ಪುಣ್ಣೋ ಸುನಾಪರನ್ತಕೋ, ಸೋಣೋ ಕುಟಿಕಣ್ಣೋ, ಸೋಣೋ ಕೋಳಿವಿಸೋ, ರಾಧೋ, ಸುಭೂತಿ, ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲೋ, ವಕ್ಕಲಿ, ಕಾಳುದಾಯೀ, ಮಹಾಉದಾಯೀ, ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛೋ, ಸೋಭಿತೋ, ಕುಮಾರಕಸ್ಸಪೋ, ರಟ್ಠಪಾಲೋ , ವಙ್ಗೀಸೋ, ಸಭಿಯೋ, ಸೇಲೋ, ಉಪವಾನೋ, ಮೇಘಿಯೋ, ಸಾಗತೋ, ನಾಗಿತೋ, ಲಕುಣ್ಡಕಭದ್ದಿಯೋ, ಪಿಣ್ಡೋಲಭಾರದ್ವಾಜೋ, ಮಹಾಪನ್ಥಕೋ, ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ, ಬಾಕುಲೋ, ಕುಣ್ಡಧಾನೋ, ದಾರುಚೀರಿಯೋ, ಯಸೋಜೋ, ಅಜಿತೋ, ತಿಸ್ಸಮೇತ್ತೇಯ್ಯೋ, ಪುಣ್ಣಕೋ, ಮೇತ್ತಗೂ, ಧೋತಕೋ, ಉಪಸಿವೋ, ನನ್ದೋ, ಹೇಮಕೋ, ತೋದೇಯ್ಯೋ, ಕಪ್ಪೋ, ಜತುಕಣ್ಣಿ, ಭದ್ರಾವುಧೋ, ಉದಯೋ, ಪೋಸಾಲೋ, ಮೋಘರಾಜಾ, ಪಿಙ್ಗಿಯೋತಿ ಏತೇ ಅಸೀತಿಮಹಾಸಾವಕಾ ನಾಮ।**

ಕಸ್ಮಾ ಪನ ತೇ ಏವ ಥೇರಾ "ಮಹಾಸಾವಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀತಿ? ಅಭಿನೀಹಾರಸ್ಸ ಮಹನ್ತಭಾವತೋ। ತಥಾ ಹಿ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾಪಿ ಮಹಾಸಾವಕೇಸು ಅನ್ತೋಗಧಾ। ತೇ ಹಿ ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣಸ್ಸ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಾವಕೇಸು ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಾಧಿಗಮೇನ ಅಗ್ಗಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾಪಿ ಅಭಿನೀಹಾರಮಹನ್ತತಾಸಾಮಞ್ಞೇನ "ಮಹಾಸಾವಕಾ"ತಿಪಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಇತರೇ ಪನ ಪಕತಿಸಾವಕೇಹಿ ಸಾತಿಸಯಮಹಾಭಿನೀಹಾರಾ। ತಥಾ ಹಿ ತೇ ಪದುಮುತ್ತರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲೇ ಕತಪಣಿಧಾನಾ। ತತೋ ಏವ

ಸಾತಿಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಸಮಾಪತ್ತೀಸು ವಸಿನೋ ಪಭಿನ್ನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚ। ಕಾಮಂ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅರಹನ್ತೋ ಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಆದಿಕೇ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತಾ ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅನವಸೇಸತೋ ಕಿಲೇಸೇ ಖೇಪೇತ್ವಾ ಅಗ್ಗಫಲೇ ಪತಿಟ್ಠಹನ್ತಿ, ತಥಾಪಿ ಯಥಾ ಸದ್ಧಾವಿಮುತ್ತತೋ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತತೋ ಚ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಭಾವನಾವಿಸೇಸೋ ಅದ್ಧಾ ಇಚ್ಛಿತೋ ವಿಸೇಸೋ, ಏವಂ ಅಭಿನೀಹಾರಮಹನ್ತತಾಪುಬ್ಬಯೋಗಮಹನ್ತತಾಹಿ ಅತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಸಾತಿಸಯಗುಣವಿಸೇಸಸ್ಸ ನಿಪ್ಫಾದಿತತ್ತಾ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ಮಹನ್ತಾ ಸಾವಕಾತಿ ಮಹಾಸಾವಕಾ। ತೇಸುಯೇವ ಪನ ಯೇ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮೇಸು ಪಾಮೋಕ್ಖಭಾವೇನ ಧುರಭೂತಾನಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಮಾಸಮಾಧೀನಂ ಸಾತಿಸಯಕಿಚ್ಚನ್ತರಭಾವನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಭೂತಾಯ ತಜ್ಜಾಭಿನೀಹಾರಾಭಿನಿಹತಾಯ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ನಿರನ್ತರಂ ಚಿರಕಾಲಂ ಸಮಾಹಿತಾಯ ಸಮ್ಮಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಞ್ಚ ಉಕ್ಕಂಸಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸವಿಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಗುಣೇಹಿ ಅಗ್ಗಭಾವೇ ಠಿತಾ। ತೇ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾ ಸತಿಪಿ ಮಹಾಸಾವಕತ್ತೇ ಸಾವಕಪಾರಮಿಯಾ ಮತ್ಥಕೇ ಸಬ್ಬಸಾವಕಾನಂ ಅಗ್ಗಭಾವೇ ಠಿತತ್ತಾ ಅಭಿನೀಹಾರಮಹನ್ತಭಾವತೋ, ಪುಬ್ಬಯೋಗಮಹನ್ತಭಾವತೋ ಚ "ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ"ಇಚ್ಚೇವ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಅರಿಯಸಾವಕಾ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ವಿಯ ಚ ಮಹಾಸಾವಕಾ ವಿಯ ಚ ನ ಪರಿಮಿತಾವ, ಅಥ ಖೋ ಅನೇಕಸತಾ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾ, ತೇ ಪಕತಿಸಾವಕಾ। ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ಆರೂಳ್ಹಾ ಪನ ಪರಿಮಿತಾವ ಗಾಥಾವಸೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। ತಥಾಪಿ ಮಹಾಸಾವಕೇಸುಪಿ ಕೇಚಿ ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ನಾರೂಳ್ಹಾ।

ಏವಂ ತಿವಿಧಾಪಿ ತೇ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖಾದಿಭೇದತೋ ತಿವಿಧಾ, ವಿಮೋಕ್ಖಸಮಧಿಗಮವಸೇನಪಿ ತಿವಿಧಾ। ತಯೋ ಹಿ ಇಮೇ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಸುಞ್ಞತೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಅನಿಮಿತ್ತೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ। ತೇ ಚ ವಿಮೋಕ್ಖಾ ಸುಞ್ಞತಾದೀಹಿ ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ಅನುಪಸ್ಸನಾಹಿ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬಾ। ಆದಿತೋ ಹಿ ಅನಿಚ್ಚಾದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಿನಿವೇಸೋ ಹೋತಿ। ಯದಾ ಪನ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಾಕಾರತೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸನ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಸತಿಪಿ ರಾಗನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ ಸಮುಗ್ಘಾಟನೇ ಸಙ್ಖಾರನಿಮಿತ್ತಂ ಪನ ಸಾ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀತಿ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಅನಿಮಿತ್ತನಾಮಂ ಅಲಭಮಾನಾ ಅತ್ತನೋ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅನಿಮಿತ್ತನಾಮಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖೋ ನ ಉದ್ಧಟೋ, ಸುತ್ತನ್ತೇ ಪನ ರಾಗಾದಿನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಸಮುಗ್ಘಾಟೇನ ಲಬ್ಭತೀತಿ।

"ಅನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಭಾವೇಹಿ, ಮಾನಾನುಸಯಮುಜ್ಜಹ।
ತತೋ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ, ಉಪಸನ್ತೋ ಚರಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ॥ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೨೧೨) -

ಆದಿನಾ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖಭಾವೋ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖಭಾವೋ ಚ ವುತ್ತೋ। ಯದಾ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ದುಕ್ಖತೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸನ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ರಾಗಪಣಿಧಿಆದೀನಂ ಸಮುಗ್ಘಾಟನೇನ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತನಾಮಂ ಲಭತೀತಿ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತದನನ್ತರೋ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖೋ। ಯದಾ ಪನ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಯಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಅನತ್ತಾಕಾರೇನ ಸಮ್ಮಸನ್ತಿಯಾ ಮಗ್ಗವುಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಅತ್ತದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮುಗ್ಘಾಟನೇನ ಸುಞ್ಞತನಾಮಂ ಲಭತೀತಿ ಸುಞ್ಞತವಿಮೋಕ್ಖಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತದನನ್ತರೋ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಸುಞ್ಞತವಿಮೋಕ್ಖೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಇಮೇಸು ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಭೂತೇಸು ತೀಸು ವಿಮೋಕ್ಖೇಸು ಇಮೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಕೇಚಿ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ಮುತ್ತಾ, ಕೇಚಿ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖೇನ, ಕೇಚಿ ಸುಞ್ಞತವಿಮೋಕ್ಖೇನ। ತೇನ ವುತ್ತಂ - "ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖಾದಿಭೇದತೋ ತಿವಿಧಾ, ವಿಮೋಕ್ಖಸಮಧಿಗಮೇನಪಿ ತಿವಿಧಾ"ತಿ।

ಪಟಿಪದಾವಿಭಾಗೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ। ಚತಸ್ಸೋ ಹಿ ಪಟಿಪದಾ - ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾತಿ। ತತ್ಥ ರೂಪಮುಖಾದೀಸು ವಿಪಸ್ಸನಾಭಿನಿವೇಸೇಸು ಯೋ ರೂಪಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಅಭಿನಿವಿಸಿತ್ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ಮಹಾಭೂತಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಾದಾರೂಪಂ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ ಅರೂಪಂ

ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ರೂಪಾರೂಪಂ ಪನ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ದುಕ್ಖೇನ ಕಸಿರೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಪರಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಪರಿಗ್ಗಹಿತರೂಪಾರೂಪಸ್ಸ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಪರಿವಾಸೇ ಮಗ್ಗಪಾತುಭಾವದನ್ಧತಾಯ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯೋಪಿ ರೂಪಾರೂಪಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಾಮರೂಪಂ ವವತ್ಥಪೇನ್ತೋ ದುಕ್ಖೇನ ಕಸಿರೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ ವವತ್ಥಪೇತಿ, ವವತ್ಥಪಿತೇ ಚ ನಾಮರೂಪೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಪರಿವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಚಿರೇನ ಮಗ್ಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಪರೋ ನಾಮರೂಪಮ್ಪಿ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ದುಕ್ಖೇನ ಕಸಿರೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಪಚ್ಚಯೇ ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪರಿವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಚಿರೇನ ಮಗ್ಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಪರೋ ಪಚ್ಚಯೇಪಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಾನಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೋ ದುಕ್ಖೇನ ಕಸಿರೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ, ಪಟಿವಿದ್ಧಲಕ್ಖಣೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾಪರಿವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಚಿರೇನ ಮಗ್ಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅಪರೋ ಲಕ್ಖಣಾನಿಪಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣೇ ತಿಕ್ಖೇ ಸೂರೇ ಪಸನ್ನೇ ವಹನ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನವಿಪಸ್ಸನಾನಿಕನ್ತಿಂ ಪರಿಯಾದಿಯಮಾನೋ ದುಕ್ಖೇನ ಕಸಿರೇನ ಕಿಲಮನ್ತೋ ಪರಿಯಾದಿಯತಿ, ನಿಕನ್ತಿಞ್ಚ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಪರಿವಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಚಿರೇನ ಮಗ್ಗಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಾಸುಯೇವ ಪಟಿಪದಾಸು ಮಗ್ಗಪಾತುಭಾವಸ್ಸ ಖಿಪ್ಪತಾಯ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ, ತಾಸಂ ಪನ ಪಟಿಪದಾನಂ ಅಕಿಚ್ಛಸಿದ್ಧಿಯಂ ಮಗ್ಗಪಾತುಭಾವಸ್ಸ ದನ್ಧತಾಯ ಖಿಪ್ಪತಾಯ ಚ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಸುಖಪಟಿಪದಾ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾ, ಸುಖಪಟಿಪದಾ ಖಿಪ್ಪಾಭಿಞ್ಞಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಾಸಂ ಚತಸ್ಸನ್ನಂ ಪಟಿಪದಾನಂ ವಸೇನ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಥೇರಾನಂ ಚತುಬ್ಬಿಧತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ನ ಹಿ ಪಟಿಪದಾಹಿ ವಿನಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಾಧಿಗಮೋ ಅತ್ಥಿ। ತಥಾ ಹಿ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ "ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಝಾನಂ ಭಾವೇತಿ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಂ ಅಪಚಯಗಾಮಿಂ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಂ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ೨೭೭) ಪಟಿಪದಾಯ ಸದ್ಧಿಂಯೇವ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ವಿಭತ್ತೋ, ತೇನ ವುತ್ತಂ "ಪಟಿಪದಾವಿಭಾಗೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ"ತಿ।

ಇನ್ದ್ರಿಯಾಧಿಕವಿಭಾಗೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಾ। ಸತಿಪಿ ನೇಸಂ ಸಚ್ಚಾಭಿಸಮ್ಬೋಧಸಾಮಞ್ಞೇ ಏಕಚ್ಚೇ ಥೇರಾ ಸದ್ಧುತ್ತರಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಥೇರೋ ವಕ್ಕಲಿ; ಏಕಚ್ಚೇ ವೀರಿಯುತ್ತರಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಥೇರೋ ಮಹಾಸೋಣೋ, ಕೋಳಿವೀಸೋ; ಏಕಚ್ಚೇ ಸತುತ್ತರಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಥೇರೋ ಸೋಭಿತೋ, ಏಕಚ್ಚೇ ಸಮಾಧುತ್ತರಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಥೇರೋ ಚೂಳಪನ್ಥಕೋ, ಏಕಚ್ಚೇ ಪಞ್ಞುತ್ತರಾ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಥೇರೋ ಆನನ್ದೋ। ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಗತಿಮನ್ತತಾಯ ಅತ್ಥಕೋಸಲ್ಲಾದಿವನ್ತತಾಯ ಚ ಪಸಂಸಿತೋ, ಅಯಞ್ಚ ವಿಭಾಗೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಲಬ್ಭಮಾನವಿಸೇಸವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಪನ ಸೇಸಾನಮ್ಪಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಏಕಸಭಾವಾ ಇಚ್ಛಿತಾತಿ।

ತಥಾ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ, ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತಾ, ಛಳಭಿಞ್ಞಾ, ತೇವಿಜ್ಜಾ, ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಾತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಾ। ಸಾವಕೇಸು ಹಿ ಏಕಚ್ಚೇ ಸಾವಕಪಾರಮಿಯಾ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಾ, ಯಥಾ ತಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ, ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ; ಏಕಚ್ಚೇ ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಧಮ್ಮಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ನಿರುತ್ತಿಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾತಿ ಇಮಾಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ವಸೇನ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತಾ; ಏಕಚ್ಚೇ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣಾದೀನಂ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ವಸೇನ ಛಳಭಿಞ್ಞಾ; ಏಕಚ್ಚೇ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಾದೀನಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ವಿಜ್ಜಾನಂ ವಸೇನ ತೇವಿಜ್ಜಾ। ಯೇ ಪನ ಖಣಿಕಸಮಾಧಿಮತ್ತೇ ಠತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಧಿಗತಅಗ್ಗಮಗ್ಗಾ, ತೇ ಆದಿತೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಚ ಸಮಾಧಿಜೇನ ಝಾನಙ್ಗೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಬ್ಭನ್ತರಂ ಪಟಿಸನ್ಧಾನಾನಂ ಅಭಾವಾ ಸುಕ್ಖಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಾ ನಾಮ। ಅಯಞ್ಚ ವಿಭಾಗೋ ಸಾವಕಾನಂ ಸಾಧಾರಣಭಾವಂ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ವುತ್ತೋ। ಇಧ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾ ನತ್ಥೇವ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಾ। ತೇನೇವಾಹ -

"ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚತಸ್ಸೋ, ವಿಮೋಕ್ಖಾಪಿ ಚ ಅಟ್ಠಿಮೇ।
ಛಳಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತಾ, ಕತಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾಸನ"ನ್ತಿಆದಿ॥ (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೧.೩೭೪; ೨.೪೩.೧೪)।

ಏವಂ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾದಿವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಾ।

ಅನಿಮಿತ್ತಾದಿವಸೇನ ಛಬ್ಬಿಧಾ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮುತ್ತೋತಿಆದಯೋ।

ಸದ್ಧಾಧುರೋ , ಪಞ್ಞಾಧುರೋತಿ ದುವಿಧಾ। ತಥಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮುತ್ತೋ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ ಚಾತಿ। ಏವಂ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮುತ್ತಾದಿವಸೇನ ಚ ಪರಿಯಾಯವಿಮುತ್ತಭೇದೇನ ಸತ್ತವಿಧಾ। ಚತೂಸು ಹಿ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತೀಸು ಏಕಮೇಕಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ಆರಭಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ, ನಿರೋಧತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋ ಚಾತಿ ಪಞ್ಚ, ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಾ, ಸದ್ಧಾಧುರಪಞ್ಞಾಧುರವಸೇನ ದ್ವೇ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾತಿ ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಿಭೇದೇನ ಸತ್ತವಿಧಾ।

ಧುರಪಟಿಪದಾವಿಭಾಗೇನ ಅಟ್ಠವಿಧಾ। ಯೋ ಹಿ ದುಕ್ಖಪಟಿಪದಾಯ ದನ್ಧಾಭಿಞ್ಞಾಯ ನಿಯ್ಯಾತಿ, ಸೋ ಸದ್ಧಾಧುರಪಞ್ಞಾಧುರವಸೇನ ದುವಿಧಾ, ತಥಾ ಸೇಸಪಟಿಪದಾಸುಪೀತಿ ಏವಂ ಧುರಪಟಿಪದಾವಿಭಾಗೇನ ಅಟ್ಠವಿಧಾ।

ವಿಮುತ್ತಿಭೇದೇನ ನವವಿಧಾ। ಪಞ್ಚ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಾ, ದ್ವೇ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ, ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಯಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಞ್ಚ ಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತಾ ದ್ವೇ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಚಾತಿ ಏವಂ ನವವಿಧಾ।

ವಿಮುತ್ತಿವಸೇನೇವ ದಸವಿಧಾ। ಚತೂಸು ಅರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನೇಸು ಚ ಏಕಮೇಕಂ ಪಾದಕಂ ಕತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ, ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕೋತಿ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಾ, ಯಥಾವುತ್ತಾ ಚ ಉಭತೋಭಾಗವಿಮುತ್ತಾ ಚಾತಿ ಏವಂ ವಿಮುತ್ತಿಭೇದೇನೇವ ದಸವಿಧಾ। ತೇ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಧುರಭೇದೇನ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾ ವೀಸತಿ ಹೋನ್ತಿ। ಪಟಿಪದಾಭೇದೇನ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಂ ಹೋನ್ತಿ। ಪುನ ಪಟಿಪದಾಭೇದೇನ ಧುರಭೇದೇನ ಚ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾ ಅಸೀತಿ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ತೇ ಸುಞ್ಞತವಿಮುತ್ತಾದಿವಿಭಾಗೇನ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾ ಚತ್ತಾಲೀಸಾಧಿಕಾ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಪುನ ಇನ್ದ್ರಿಯಾಧಿಕಭಾವೇನ ಭಿಜ್ಜಮಾನಾ ದ್ವಿಸತುತ್ತರಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಹೋನ್ತೀತಿ। ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಗುಣವಸೇನ ಅನೇಕಭೇದವಿಭತ್ತೇಸು ಮಗ್ಗಟ್ಠಫಲಟ್ಠೇಸು ಅರಿಯಸಾವಕೇಸು ಯೇ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಪವತ್ತಿಆದಿಕೇ ಚ ವಿಭಾವೇನ್ತಿ। ಯೇ "ಛನ್ನಾ ಮೇ ಕುಟಿಕಾ"ತಿಆದಿಕಾ (ಥೇರಗಾ॰ ೧) ಗಾಥಾ ಉದಾನಾದಿವಸೇನ ಅಭಾಸಿಂಸು। ತೇ ಚ ಇಧ ಗಾಥಾಮುಖೇನ ಸಙ್ಗಹಂ ಆರೂಳ್ಹಾ। ತೇನಾಹ - "ಸೀಹಾನಂವ ನದನ್ತಾನಂ…ಪೇ॰… ಫುಸಿತ್ವಾ ಅಚ್ಚುತಂ ಪದ"ನ್ತಿ (ಥೇರಗಾ॰ ನಿದಾನಗಾಥಾ)। ಏವಮೇತ್ಥ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ವಙ್ಗೀಸತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಹಾನಿಪಾತವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಬದರತಿತ್ಥಮಹಾವಿಹಾರವಾಸಿನಾ ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ ಕತಾ

ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।